TURRECLEMATA

Torquemada

Quaestiones

Super Evangeliis

totius anni

Hermannus de Petra

super Orationem Domi

nicam

15

Alanus [illegible] de [illegible]

[illegible] theologie

I
00194

N°

G.^c R.^o

BIBLIOTECA
DE LA
Universidad de Salamanca.
2.ª Est. 12 Caj. 8 Núm. 7

– 192

– 194

Ca 240 –

I
00194

b18653686 (1)
b18653935 (2)
b18653741 (3)
~~b186~~

Queſtiones ſuper euangeliis to tius anni.

Edite per Reuerendũ.d. Joannem de Turre Cremata: ordinis predicatoꝝ: epiſcopũ Sabinenſem: ſancte Ro. eccleſie Cardinalẽ. S. Sixti. Nuperrime Impreſſe Brixie per Angelũ Britãnicũ de pallazolo Cum ꝑ illuſtriſſimũ ducale Venetoꝝ dominiũ Cõceſſum eſt: ne quis tale opus ſub ſua ditione imprimere audeat: aut alibi imp̄ſſuꝫ: vẽdere: infra quinquenniũ: ſub pena vt ĩ gratia contenta.

Caj. 351

2-12-8-1

¶ Epiſtola fratris Gregorij Británici In opus hoc diuinū. R. d. d. Joánis de Turre Cremata ordinis predicatoꝝ: epiſcopi Sabinenſis. Sancte romane ecleſie Cardinalis. S. Sixti. Ad lectorem.

Quanta crudelitate vſa fueris cum mortalibus fortuna dira: quantoqꝫ: eoſdé affeceris dáno. Quibus clam tantū talemqꝫ theſaurum olim diu hactenuſqꝫ celaueris: nō poſſum affatim apire: ac perbelle diſſerere: quippe que viſa fueris hominū felicitati: quaſi inuidere: ut pote q nacti ſint ſuis ineſtimabilé diebus ac inenarrabilē dictuqꝫ difficillimū theſaurum manibus operoſum. Quis enim: niſi uecicors: maiorum noſtroꝝ miſeram ſortem nō defleat? Quis enim nō lugeat priſcorum infelicitatem. Quiſue nō doleat antiquam illam ingentemqꝫ mortalium iacturam: qui quidē ſua tempeſtate hanc gémá adeo prefulgidam inuenire nequiuerint? Nec itaqꝫ ſi haud quaquá margarita ſit omni precioſior auro: omni lucidior argento: omniqꝫ preſtantior thopatio: Nihil edepol in reꝝ natura affirmare audeam: aut pulchrū eſſe aut utile aut gratum aut amabile in vita. Quiſqꝫ náqꝫ illuſtris miles magnanimo ſuperbit ſonipede. Quiſqꝫ legiſlator iuſticia urbanaqꝫ comitate tumet. Quiſqꝫ nature ſolers curator: ſi q̄ forte fortuna preter ſpem etiam hoſpitate derelicta gaudere contingat. Inflatur ſuapte diligétia ceu dijs qꝫ ſimillimus. Quoꝝ gratia donoqꝫ ſit qſqꝫ plaſmatus: ſua aūt cura ſit vite donatus. Ceteꝝ quis niſi ignorás cū dico q ſit medius fidius tota méte orbatus: nō ſibi ad moduꝫ gratuletur: ac gratiaꝝ magnitudiné erga deos nō erumpat. Ubi ſe viderit eo eſſe ortū tempore: quo ualuerit huius theſauri erarium abſcōditū ineffabile īueniſſe: Proinde lector quiſqs es inquá miſſe effice reliqua: modo nō labatur reperta géma. Quinimo vniuerſa potius uende: Cuncta deſere: atqꝫ eam ipſaꝫ tibi eme que tecum futura ſit: tā cum mortalibus quaꝫ cū deſideratis. Hinc enim uero ea es aſſecuturus: que facient te nō modo viuentem uerum etiam poſt fata felicem. Vale.

Tabula huius operis

cõtinet queſtiones.cccxviij. tã de tẽpore q̃z
de ſanctis: collectas ex oib⁹ euãgelijs diuꝫ
dñicaꝝ: ⁊ feſtiuitatũ ꝑncipalium toti⁹ anni
ſecũdum ordinẽ ⁊ vſum fratrũ ꝑdicatorũꝫ:
¶ Incipiẽs a dñica ꝑma aduentus: in qua
legit̃ illud euãgeliũ Math.xj. Quom ap
propinquaſſet Hieroſolymis ⁊c̃. iuxta ri
tum Ordinis fratrũ ꝑdicatoꝝ. In quo fit
mẽtio de aduẽtu xp̃i in carnẽ: quom dicit̃
Ecce rex tu⁹ venit tibi mãſuetus ⁊c̃. Cir
ca qȯ poſſunt diſputari ſeq.q.
Primo: vtrũ pro redẽptiõe generis huma
ni neceſſariũ fuit deũ incarnari.
Secũdo: vtrũ ſi homo nõ peccaſſet: de⁹ in
carnatus fuiſſet.
Tertio: vtꝝ ɔueniẽs fuit filiũ dei icarnari:
q̃z aliquam aliam perſonã.
¶ Dñica.ij.cãtat̃ euãgeliũ. Erũt ſigna i ſo
le ⁊ luna. Luce.xxj. In quo q: tangit̃ de
aduentu xp̃i ad Iudiciũ pñt diſpu.ſeq.q.
Primo: vtrum generale iudicium ſit fu
turum.
Secũdo: vtrũ oẽs iudicãdi: in iudicio vide
bunt filiũ hominis.i.xp̃m in forma huma
na: glorioſa iudicantem.
Tertio: vtrum ſigna: que aſſignant̃: i lectio
ne euãgelij: ꝑcedẽt iudicium.
¶ Dñica tertia eſt euãgeliũ. Quom audiſ
ſet Ioãnes i vinculis opa xp̃i ⁊c̃. Mat.
xi. Circa qȯ poſſunt diſputari ſeq.q.
Primo: vtrũ beatus Ioãnes baptiſta dubi
tauerit: an xp̃s eſſet amittendus erat ſal
uator mundi.
Secũdo: vtrũ xp̃s cõueniẽter rñdit ad que
ſtioneꝫ Ioãnis: quom ait. dicite Ioanni.
Ceci vident ⁊c̃.
Tertio: vtruꝫ beatus Ioãnis fuerit pluſq̃z
propheta.
¶ Dñica.iiij. legitur euangeliũ. Miſerũt
iudei ab Hieroſolymis ⁊c̃. Ioãnis ꝑmo
Circa qȯ poſſunt diſputari ſeq.q.
Primo: vtꝝ beatus Ioãnes bñ reſpõderit
d interrogationem ſacerdotum ⁊ leuita
rũ querentiũ. tu quis es?
Secudo: vtrum fuerit conueniens Ioanni
baptizare.
Tertio: vtrũ ɔueniẽs fuerit ut xp̃s inter ho
mines cõuerſaretur.
¶ Feria q̃rta: quattuor tẽpoꝝ ẽ iſtud euan
geliũ. Luce ꝑmo. Miſſus ẽ angelus ⁊c̃.
Circa qȯ queſtiones diſputãdas quere i
feſto annũciatiõis. Quaꝝ prima eſt iſta.
¶ Feria ſexta quattuor tẽpoꝝ ẽ euãgeliũ.
Luce ꝑmo. Exurgẽs Maria ⁊c̃. Super
quo quere queſtiones diſputandas in fe
ſto viſitatiõis. Quaꝝ ꝑma eſt iſta.
¶ Sabbato quattuor tẽpoꝝ: ẽ euãgelium.
Anno qntodecimo imperij Tyberij ce
ſaris ⁊c̃. Luce tertio. Venit Ioannes in
oẽm regioneꝫ iordanis: predicans baptiſ
mũ penitẽtie in remiſſionẽ peccatoꝝ. cir
ca qȯ eſt vna qȯ diſputanda.
¶ Vtrum baptiſmus Ioãnis conferebat
gratiam: an non.
¶ In vigilia natiuitatis xp̃i eſt euãgelium.
Quom eſſet deſpõſata mater Ieſu Ma
ria Ioſeph ⁊c̃. Math. primo. Circa qȯ
poſſunt diſputari ſeq.q.
Primo: utrũ xp̃s debuit de v̾gine deſpon
ſata concepi.
Secũdo: utrum inter Mariam ⁊ Ioſeph
fuit perfectũ matrimonium.
Tertio: utrum ꝑdictuꝫ matrimoniũ fuit ali
quando conſumatum.
Quarto: utrum xp̃s ſit dicendus cõceptus
de ſpiritu ſancto.
¶ In die natiuitatis dñi ſunt tria euãgelia
Circa occurrunt alique q̃ſtiones diſputã
de: circa ꝑmũ: quod erat luce ſcd̃o. Exijt
dictũ a ceſare auguſto ⁊c̃.
Primo: utrum xp̃o ſit attribuenda aliqua
natiuitas temporalis.
Tertio: vtrũ ſcd̃m tẽporalẽ natiuitatẽ beata
v̾go poſſit dici mater xp̃i.
Tertio: vtꝝ conueniẽti tempore ⁊ loco xp̃s
natus ſit.
¶ Circa ſecũduꝫ euangeliũ qȯ ẽ aurora le
git̃ in ſa miſſa. Paſtores loquebant̃ ad

inuicē ꝛc̄. Luce. ij. Ubi de paſtoribus fit métio qb⁹ per angelū facta fuit an̄ūciatio natiuitatꝫ xp̄i pn̄t q̄ri duo. q̄ꝝ p̄mū ē.

Primo: vtrum ꝯueniēter paſtoꝛib⁹ pꝛimo manifeſtata ſit natiuitas xp̄i.

Secūdo: vtrū ꝯferētia illa: qua dr̄. Maria erat cōferens que audierat: fuerit cōferētia alicuius dubitationis.

¶ Euāgeliū in tertia miſſa eſt. In pꝛīcipio erat v̄buꝫ ꝛc̄. Joānis p̄mo. Circa qđ poteſt diſputari ſequens. q. vꝫ.

Utrū vera ſit iſta ꝑpoſitio. Uerbū caro factum eſt ꝛc̄.

¶ Dn̄ica infra octauas natiuitatis ē euāgeliū. Erāt Joſeph ꝛ Maria mater Jeſu mirātes ꝛc̄. Luce. ij. Circa qđ pn̄t diſputari ſeq. q.

Pꝛimo: vtꝝ ſit verum q̄ xp̄s ſit poſitus in ruinam multoꝛum.

Scđo: vtꝝ beata Maria gladio cōpaſſionis moꝛtis xp̄i fuerit ſic perfoꝛata: ut vere martyr xp̄i appellari poſſit.

¶ In feſto circūciſiōis ē euāgeliū. Poſtq̄ꝫ cōſumati ſunt dies ꝛc̄. Luce. ij. Circa qđ poſſunt he ſequētes q̄ſtiōes diſputari ꝛc̄.

Pꝛiō: vtrū xp̄s debuit circūcidi.

Secundo: vtrum circūciſio nunc tempoꝛe grati ceſſare debuit.

Tertio: vtrum cōuenienter nomen xp̄i fuit impoſitum ieſus.

¶ In vigilia Epiphanie. ē euāgeliū. Defuncto Herode ꝛc̄. Math. ij. Circa qđ poteſt diſputari ſequens. q.

Utrū xp̄s ꝯueniēter vocat̄ Nazarenus.

¶ In feſto Epiphanie ē euāgeliū. Quom natus eſſet ieſus ꝛc̄. Math. ij. Circa qđ poſſunt diſputari ſequentes. q.

Pꝛimo: vtꝝ xp̄i natiuitas fuit ꝯueniēter̄ ꝑ ſtellam magis manifeſtata.

Secundo: vtrum ſtella magis apparēs fuerit vna de celeſtibus ſtellis.

Tertio: vtruꝫ magi ꝯueniēter venerunt ad adoꝛādū: ꝛ venerandum xp̄m.

¶ Dn̄ica īfra octauas Epiphanie ē euāgeliū. Quom factus eſſet Jeſus annoꝝ duodecim. Luce. ij. Circa qđ pn̄t diſpu. ſeq. q.

Pꝛimo: vtꝝ xp̄s ſecūdū aliquā ſapiētiā ſiue ſciam pꝛofecerit.

Scđo: vtrum xp̄s in gr̄a pꝛofecerit.

Tertio: vtrū xp̄s aliqd ab hoīb⁹ didicerit.

¶ In octauis epiphanie pn̄t diſpu. ſeq. q.

Pꝛimo: vtrū Joānes teſtimoniū reddens de xp̄o: ꝯueniēter dixit. Ecce agn⁹ dei ꝛc̄. In quo innuit q̄ paſſio xp̄i ſit opata humani generis ſalutem ꝑ modū ſacrificij ꝛc̄.

Secūdo: vtrū ꝯueniētius noiauit xp̄ꝫ agnū dei: q̄ꝫ aliqđ aliud aīal ſolitū ſacrificari.

Tertio: vtrum xp̄s p̄ncipalius paſſus eſt ꝑ deletione peccati oꝛiginalis: q̄ꝫ actualium peccatoꝛum.

¶ In octauis Epiphanie ſcđm eundē uſuꝫ fratrū p̄dicatoꝝ legit̄ euāgeliū đ baptiſmo xp̄i. ſ. Uenit Jeſus a galilea ad ioꝛdanē ad Joānē: ut baptizar̄ ab eo. Mat. iij. Circa qđ poſſunt diſputari ſeq. q.

Pꝛimo: vtꝝ ꝯueniēs fuit xp̄m baptizari.

Scđo: vtrum ꝯueniēter ſup xp̄m baptizatū celi apti ſunt: ꝛ ſp̄us ſanct⁹ deſcēdit ſicut colūba: ꝛ vox pr̄is audita eſt.

¶ Dn̄ica p̄ma poſt octauas Epiphanie ē euangeliū. Nuptie facte ſunt i cana Galilee ꝛc̄. Jo. ij. Circa qđ pn̄t diſputari ſe. q.

Pꝛimo: vtrū xp̄s debuit miracula facere.

Secundo: vtrū ꝯueniēter xp̄s incepit facere miracula in nuptijs mutādo aquā i vinum: ita q̄ cōuerſio aque in vinū fuit pꝛimum miraculū ꝑ eum factum.

Tertio: vtrum quis fuit ſponſus in p̄dictis nuptijs.

¶ Dominica ſecunda legitur euangelium Math. viij. In quo narrantur duo miracula. Alterum de ſanatione leproſi. Alterum de ſeruo Centurionis. Circa qđ poſſunt diſputari ſeq. q.

Circa p̄mū querit̄. Utrū conueniēs fuit q̄ xp̄s leproſum tangendo ſanaret.

Scđo: vtrū ſit veꝝ: q̄ iſte leproſus iō poſtq̄ꝫ ſanatus: iuſſus ē ire ad ſacerdotē ad ſignificādū: q̄ mūdatꝫ a lepꝛa peccati ꝑ ꝯtritionē teneat̄ ſe oñdē ſacerdoti ꝑ ꝯfeſſiōeꝫ.

Tertio q̄ritur: vtrꝫ in xp̄o cadat admiratio.
Quarto: vtrū verū fuit ꝙ nō ſit inuēta tan
ta fides in iſrael: quāta in Centurione.
¶ Dñica tertia ē euāgeliū. Aſcēdēte Jeſu
in nauiculā ꝛc̄. Math. viij. Circa qd̄ ve
niunt diſputāde ſequētes q̄ſtiones.
Primo: vtrū eccleſia vniuerſalis iuxta glo
ſam ꝑ nauiculā deſignata tēpeſtate alicui⁹
tribulationis q̄nq̄ȝ ita cōcutietur vt nau-
fragium patiatur.
Secūdo: vtrum fuit verū ꝙ mare ꝛ venti
obediunt xp̄o.
¶ Dominica. iiij. eſt euangeliū. Simile fa-
ctū ē regnū celoꝝ hoi ꝛc̄. Mat. xiij. Cir
ca qd̄ poſſunt diſputari ſeq. q.
Primo: vtruȝ diabolus superſeminauerit
zizania ideſt hereſes in agro dominico.
Secūdo: vtrū heretici ſint eradicādi ꝑ mor
tem de vita preſenti.
¶ Dominica q̄ dicit̄ ſeptuageſima: ē euan
geliū. In illo tēpore dixit Jeſus parabolā
hāc ꝛc̄. Mat. xx. circa qd̄ pn̄t diſpu. ſe. q.
Primo: vtrū omnes homines ad eternam
beatitudinem a deo ſint vocati.
Secūdo: vtrū requirantur aliqua opera ho
minū ad beatitudinē ꝯſequēdaȝ a deo.
Tertio: vtrū oium laborantiū in vinea dñi
ſit vnū remunerationis premium.
¶ Dominica que dr̄ ſexageſima: ē euange
liū. Quom turba plurima ꝛc̄. Luc. viij.
Circa qd̄ poſſunt diſputari ſeq. q.
Primo: vtrum cōuenienter xp̄s vſus fuerit
in predicatione ſua parabolis.
Secundo: vtrū parabole ille xp̄i cōtineant
veritatē ſecundū ſenſum litteralē.
¶ Dñica que dicit̄ quinquageſima: ē euan
geliū. Aſſumpſit Jeſus duodecī diſcipu-
los ꝛc̄. Luc. xviij. In quo ꝑdicit diſcipu-
lis paſſionē ſuā. Circa qd̄ pn̄t diſpu. ſe. q.
Primo: vtrū neceſſariū fuit xp̄m pati: pro
humani generis liberatione.
Secundo: vtrum conuenienter elegit pati
in Hieruſalem.
Tertio: vtrum cōueniens fuit vt etiam pa-
teretur̄ a gentibus.

¶ Dñica que dr̄ quadrageſima: eſt ē uāge-
liuȝ. Ductus ē Jeſus i deſertū ꝛc̄. Mat.
iiij. Et q: in hoc euāgelio fit mētio de duo
bus. ſ. de ieiunio: ꝛ tētatiōe xp̄i. iō poſſent
he queſtiones diſputari.
Primo: vtrꝫ ad ieiunū quadrageſime oēs
teneantur.
Secūdo: vtrum ieiuniū quadrageſime de-
bito tempore obſeruetur.
Tertio: vtrum cōueniens fuit xp̄m a diabo
lo tentari.
¶ Dñica. ij. quadrageſime: eſt euāgelium.
Aſſumpſit Jeſus Petruȝ ꝛ Joannē ꝛc̄.
Math. xvij. Circa qd̄ poſſunt diſpu. ſe. q.
Primo: vtrū ꝯueniēs fuit xp̄m trāſfigurari.
Secūdo: vtrū ꝯueniēter ibi ſunt inuēti teſtes
trāſfigurationis Moyſes: Helyas. Pe-
trus: Jacobus: ꝛ Joannes.
Tertio: vtrū errauerit petrus dicēs. Bo-
nū ē nos hic eē: ꝛ petēs tria tabernacula
fieri xp̄o vnū: Helye vnū: ꝛ moyſi aliud.
¶ Dñica. iij. q̄drageſime. ē euāgeliū. Erat
Jeſus eijciēs demoniū ꝛc̄. Luce. xj. Circa
qd̄ poſſunt diſpu. ſeq. q.
Primo: vtrꝫ xp̄s ſufficiēter oñdit ſe non in
beelzebub ſꝫ i ɥtute dei eijcē demonia.
Secūdo: vtrꝫ ſufficiēs fuit illud argumētuȝ
xp̄i: ſi in digito dei eijcio demonia ꝑfecto
venit i vos regnū dei. i. xp̄s: ſiue meſſias
promiſſus in lege venit.
Tertio: vtrū ꝯueniēs fuit ꝙ carnē ſumeret
de femina: q: dr̄ beatus venter ꝛc̄.
¶ Dñica. iiij. ē euāgeliū. Abijt Jeſus trās
mare ꝛc̄. Jo. vj. Circa quod poſſunt hec
diſputari.
Primo: vtrū ꝯueniēter xp̄s ſaciauit q̄nq̄ȝ
milia hominuȝ de q̄nq̄ȝ panib⁹: q reperti
ſunt apud quendam in ſocietate.
Secūdo: vtrꝫ ꝯueniēter xp̄s ſaciauit q̄nq̄ȝ mi
lia de panib⁹ ordeaceis ꝛ nō de tritico.
Tertio: vtrū xp̄s fuerit verus ꝓpheta ſicut
dicitur in euangelio.
¶ Dñica i paſſione. eſt euāgelium. dicebat
Jeſus turbis iudeoꝝ ꝛc̄. Joānis. viij. Cir
ca qd̄ poſſunt diſputari ſeq. q.

Prio: vtꝝ xp̄s potuit redargui de aliq̄ pctō.
Secundo: vtrū xp̄s debuit ſine offenſione iudeis predicare.
Tertio: vtrum ſit verum q̄ Abraam vidit diem chriſti.
¶ Dn̄ica i ramis palmaꝝ legit paſſio xp̄i ſm Mat. Circa quā pn̄t diſputari. ſe. q.
Primo: vtrū aliꝰ poſſibilis fuerit ⁊ ꝯueniē tioꝛ modus liberatiōis humani generis: q̄z per paſſionem xp̄i.
Scdo: vtrū ꝯueniēter xp̄s tali die voluit cū regali honore i̇trare Hieruſalem.
¶ Feria. ij. dr̄ euāgeliuꝫ. Ante ſex dies ⁊c. Jo. xiij. Circa qd̄ pn̄t diſputari ſeq. q.
Prio: vtꝝ ꝯueniēs fuit: vt xp̄s ſup caput ſu um vnguētū tāti p̄cij ſupinfūdi pmitteret.
Secūdo: vtrū xp̄s ꝯueniēter loculos cū pe cunia ſecū portari pmiſerit.
Tertio: vtꝝ ꝯueniēter loculos pecunie por tandos Jude cōmiſerit.
¶ Feria. iij. legitur paſſio ſecundū Mar. Circa quā poſſunt diſputari ſeq. q.
Primo: vtrū petrus peccauit mortaliter ne gando xp̄m.
Scdo: vtꝝ poſtq̄z xp̄s p̄dixit: petrū ſe nega turꝝ fuit poſſibile petrū nō negare xp̄m.
Tertio: vtrum oēs apoſtoli fugiētes capto xp̄o peccauerūt mortaliter.
¶ Feria q̄rta legit paſſio ſm Lucā. Circa quā poſſunt diſputari ſeq. q.
Primo: vtrū Judas vendēdo xp̄m cōmi ſerit ſimoniam.
Scdo: vtrum peccatū crucifigentium xp̄m fuit grauiſſimum.
Tertio: vtrum volūtas humana i xp̄o ali ud voluerit: q̄z deus voluit.
¶ Feria q̄nta. In die cene dn̄i: ē euāgeliū. Ante diē feſtū paſce ⁊c. Joan. xiij. Circa qd̄ poſſunt ſequētes. q. diſputari.
Primo: vtrū cōueniēter i die cene iſtitutuꝫ eſt ſacramentū Euchariſtie.
Scdo: vtrū ꝯueniēter xp̄s i die cene Jude pditori tribuerit ſacramētum corporis ⁊ ſanguinis ſui.
Tertio: vtrū poſt bucellā itinctam a xp̄o iu de porrectam diabolus itrauit in eum.
¶ Feria ſexta i q̄ fit mētio de morte xp̄i le git paſſio Jo. xvii. Circa quā poſſunt di ſputari ſeq. q.
Prio: vtrū ꝯueniēs fuit xp̄m mori.
Secūdo: vtrū alia paſſio xp̄i ſuffeciſſet: q̄z mors: p redēptiōe humani generis.
Tertio: vtrū ꝯueniēs fuit xp̄m cum latroni bus crucifigi.
¶ Sabbato ſancto legitur euangeliū. Ve ſpere aūt ſabbati ⁊c. Math. viii. Circa qd̄ poſſunt diſputari ſeq. q.
Primo: vtrū ꝯueniēs fuit xp̄m ſepeliri.
Secūdo: vtrum cōueniēs fuit ut xp̄s ad in fernum deſcenderet.
Tertio: vtꝝ xp̄s totus fuit in inferno.
¶ In die ſctō paſce: legitur euāgeliū. Ma ria Magdalene ⁊c. Mar. xvi. Circa qd̄ poſſunt diſputari ſequētes. q.
Prio: vtrū neceſſariū fuit xp̄m reſurgere.
Secūdo: vtrum cōueniens fuit xp̄m terti die reſurgere.
Tertio: vtruꝫ totus ſanguis: q̄ p̄ cum fuſus eſt pro humana redemptione ſit in reſur rectione reaſſumptus
¶ Feria ſa. i. die lune poſt reſurrectionem legit euāgeliū. Duo ex diſcipulis ⁊c. Lu ce. xxiiij. Circa qd̄ poſſunt diſputa. ſeq. q.
Primo: vtrum ꝯueniēs fuit ut xp̄s i alia effigie diſcipulis appareret.
Secūdo: vtrū ꝯueniēs fuit: q̄ xp̄s v̄itatē re ſurrectiōis ſue argumētis pbauerit.
Tertio: vtꝝ argumēta q̄ xp̄s iduxit ſufficiē ter manifeſtauerunt reſurrectionis eius veritatem.
¶ Feria tertia. j. die martij. ē euāgeliū. Ste tit Jeſus ⁊c. Luce vltimo. Circa qd̄ poſ ſunt diſputari ſequentes. q.
Primo: vtrum ꝯueniens fuit xp̄m reſurge re cum cicatricibus.
Secūdo: vtrum cōuenienter xp̄s palpabilē diſcipulis ſe exhibuit.
Tertio: vtꝝ xp̄s poſt reſurrectionē vere co medit ſibi icorporādo cibum.
¶ In octauis paſce. ē euāgeliū. Quom ſe

ro eēt die illo rē. Jo. ij. Circa qđ. p. d. ſ. q.
Primo. vtꝝ ꝯueniēs fuit: vt xp̄s poſt reſur rectionē cū diſcipulis ꝯtinue ꝯuerſaret.
Secundo: vtrum Thomas cicatrices teti git xp̄i: vel tantum viderit.
Dn̄ica p̄ma poſt octauas paſce. ē euāge liū. Ego ſum paſtor bonus rē. Jo. x. Cir ca quod poſſunt diſputari ſequentes. q.
Primo: vtꝝ bonus paſtor xp̄s poſuit aiā ſuā in p̄ciū redēptiōis pro ouibus ſuis.
Secundo: vtrum bonus paſtor teneat̄ po nere animam pro ouibus ſuis.
Tertio: vtꝝ licitum ſit paſtori tempore per ſecutionis gregem ſuum relinquere.
Dn̄ica. ij. poſt octauas paſce ē euāgeliū Modicū ꝛ non videbitis me rē. Jo. vj. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.
Primo: vtrum apoſtoli de morte xp̄i de buerunt dolere ꝛ triſtari.
Scđo: vtꝝ gaudiū de viſiōe xp̄i in eterna beatitudine ſit auferibile: ab apoſtolis.
Dominica. iij. eſt euangeliū. Uado ad eum q me rē. Jo. xvj. Circa quod rē.
Primo: vtꝝ expediebat diſcipulis: vt chri ſtus ſubtraheret p̄ntiā corporalē ab eis.
Scđo: vtꝝ ſp̄us ſcūs erit arguturus mūdū de pcō ꝛ de iuſtitia ꝛ de iudicio.
Tertio: vtrum plenitudo ſp̄us ſancti debu it dari ante aſcenſionem.
Dominica. iiij. eſt euangelium. Amen amen dico rē. Jo. xviij. Circa quod rē.
Primo: vtrum oīs qui petit a patre cele ſti in nomine xp̄i: accipit: quod petit.
Scđo: vtꝝ ſit verꝝ ꝙ apoſtoli ante reſurre ctionē xp̄i. nihil petierunt in nomine xp̄i.
Tertio: vtrum gaudiū ſpirituale poſſit in hac vita impleri.
In rogationibus eſt euangelium. Quis veſtrum habebit amicum. Lu. xj. Circa quod poſſunt diſputari ſequētes qōnes.
Primo: vtrum in iſtis rogatiōibus deus ſo lus ſit orandus: an ēt alij ſancti.
Secundo: vtrum in oratione noſtra tempo ralia ſint petenda.
Tertio: vtꝝ ſit ſperādū: ꝙ peccatores orā do impetrent aliquid a deo.
In die Aſcenſiōis dn̄i eſt euangelium. In illo tempore recumbentibus vndecī diſcipulis rē. Mat. xvj. Circa qđ pn̄t rē.
Primo: vtꝝ ꝯueniēs fuit xp̄ꝫ aſcēdē i celū.
Secundo: vtrū Aſcenſio xp̄i fuerit nobis vtilis: ꝛ noſtre ſalutis fructifera.
Tertio: vtrum conueniat chriſto ſedere ad dexteram dei.
Dn̄ica infra octauas Aſcēſiōis ē euāge lium. Quom venerit paraclitus rē. Jo. xj. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.
Primo: vtrum ſpiritus ſanctus procedat a patre ꝛ filio.
Secundo: vtrum ſp̄us ſanctus ſufficienter perhibuit teſtimonium de chriſto.
In die penthecoſtes eſt euangelium. Si quis diligit me: ſermonem rē. Jo. xxiiij. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.
Primo: vtrū ſpiritui ſancto conueniat vi ſibiliter mitti.
Secundo: vtrum conſequenter miſſus ſit in linguis igneis.
Tertio: vtrum verum ſit: ꝙ ſp̄us ſanct⁹ do cuerit apoſtolos omnia rē.
In die ſancte Trinitatis eſt euāgelium. Erat homo ꝛ phariſeis rē. Jo. viij. Cir ca qđ diſputatū ē in feſto ſcē Crucis. Sꝫ circa ipſam feſtiuitatē: pn̄t diſputa. ſe. q.
Primo: vtrum ſit ponendus numerus per ſonarum in diuinis.
Secundo: vtrum rōne naturali poſſit co gnoſci pluralitas perſonarū in diuinis.
Tertio: vtrū hoc nomē deus pluraliter p̄ dicet̄ de trib⁹ pſonis: vt dicant̄ tres dij.
Dn̄ica. j. poſt feſtū Trinitatis ē euange liū. Homo qdā erat diues rē. xvj. Circa hūc diuitē dānatū pn̄t diſputari ſe. q.
Primo: vtrum anima ſeparata poſſit ab igne corporeo cruciari.
Secundo: vtrum anime damnatorum vi deant gloriam beatorum.
Tertio: vtrum damnati vellent omnes ali os eſſe damnatos.
Dn̄ica. ij. ē euāgeliū. Hō qdā fecit cenā

magnā ꝛc̄. Luc. ix. Circa qd̄ pn̄t diſ. ſe. q.
Primo: vtrum cena beatitudinis ſanctis ꝑ parata conſiſtat in bonis corporis.
Scd̄o: vtꝝ occupatio ꝛ ſolicitudo reꝝ tpa⸗liū hoīuꝫ excludat a cena eterne btītudis.
Tertio: vtrum homines peccatores ſint cō pellendi bonum facere.
¶ Dn̄ica. iij. ē euāgeliū. Erāt appropiquā tes ad ieſum publicani ꝛc̄. Luc. xj. Circa quod poſſunt diſputari ſequentes qões.
Primo: vtrum angeli gaudent de peccato ribus penitentiam agentibus.
Scd̄o: vtꝝ āgel⁹ plus gaudeat de vno pcō re agente penitentiam q̄ꝫ de. xcix. iuſtis. qui non egent penitentia.
¶ Dn̄ica. iiij. eſt euangeliuꝫ. Eſtote miſeri cordes ꝛc̄. Lu. vj. Circa qd̄ pn̄t di. ſe. q.
Primo: vtrum miſericordia ad quaꝫ hor⸗tamur ſit maxima virtutū.
Secundo: vtrum licitum ſit iudicare de ali is ex ſuſpitione.
¶ Dn̄ica. v. eſt euāgelium. Quom turba plurima irruerent in ieſum ꝛc̄. Luc. v. Circa qd̄ poſſunt diſputari hec duo vꝫ.
Primo: vtrum ad ſummum pontificem p⸗tineant cauſe maiores in eccleſia.
Scd̄o: vtrum retia p̄dicationis conueniāt alijs eccleſijs ſine auctoritate pape.
¶ Dn̄ica. vj. ē euangeliū. Niſi iuſtitia vr̄a abundauerit pluſq̄ꝫ ꝛc̄. Mat. v. Circa quod poſſunt diſputari ſequentes. q.
Primo: vtꝝ neceſſe ſit ad igreſſuꝫ regni ce loꝝ: ꝙ iuſtitia fideliuꝫ abundantior ſit q̄ꝫ phariſeorum.
Secundo: vtrum conueniēter aſſignentur tres gradus ire.
Tertio: vtꝝ recōciliatio fr̄is ſꝑ ſit facienda an̄ oblationē muneris: ſiue ſacrificij.
¶ Dn̄ica. vij. ē euāgelium. Quom multa turba ꝛc̄. Mat. viij. Circa qd̄ pn̄t diſp. ea: q in dominica quarta quadrageſime diſputata ſunt vꝫ.
Primo: vtꝝ ꝯuenienter xp̄s ſaciauit qnqꝫ milia hominum de panibus qui reperti ſunt apud quendam in ſocietate.

Scd̄o: vtꝝ ꝯueniēter xp̄s ſaciauit. v. milia hoīuꝫ de panib⁹ ordeis: ꝛ nō de tritico.
Tertio: vtꝝ xp̄s fuerit ver⁹ ꝓpheta: ſicut dr̄ in euāgelio: quere vbi ſupra.
¶ Dn̄ica. viij. ē euāgeliū. Attēdite a falſis ꝓpheꝫ ꝛc̄. Mat. vij. Circa qd̄. p. di. ſ. q.
Primo: vtꝝ cauēdi ſint falſi prophete.
Secundo: vtrū ſufficiēs argumentū ad co gnoſcendum p̄dictos lupos aſſigne̾ quē d . A fructibus eorum cognoſcetis eos.
Tertio: vtrū ſimpliciter ex volūtate iudicā da ſit actio bona vel mala.
¶ Dn̄ica. ix. eſt euāgeliū. Homo quidam diues ꝛc̄. Lu. xvj. Circa ꝛc̄.
Primo: vtrum prelatus vel clericus diſſi⸗pans bona eccleſie ſit deponendus.
Scd̄o: vtrum ꝯueniēter dentur pecunie ſi⸗ue elemoſine: vt oretur pro dante.
Tertio: vtruꝫ de illicite acquiſitis poſſit fie ri elemoſina.
¶ Dn̄ica. x. ē euangelium. Quom appro⸗pinquaret ieſus ꝛc̄. Lu. ix. Circa qd̄ ꝛc̄.
Primo: vtꝝ ꝑ ſacrā ſcripturā pōt oñdi: ꝙ aduēt⁹ Meſſie. i. xp̄i in carnē aduenerit.
Scd̄o: vtrum tempus viſitationis ſue. i. ad uentus chriſti cognouerunt.
Tertio: vtꝝ ſimōiaci tā vēdētes q̄ꝫ emētes ſp̄ualia: ꝑ tpalib⁹ ſiue ab ecclia expellēdi.
¶ Dn̄ica. xj. ē euangelium. Dixit ieſus ad quoſdam ꝛc̄. Lu. xxvij. Circa ꝛc̄.
Primo: vtrum phariſeus in oratione ſua venit merito condemnandus.
Scd̄a: vtꝝ publican⁹ in or̄one ſua formaꝫ conuenienter dedit iuſtificatiōis impij.
¶ Dn̄ica. xij. eſt euangelium. Exiens ieſus de finibus ꝛc̄.
Primo: vtꝝ ꝯuenient xp̄s circa hūc ſurdū ꝛ mutū de q̄ i euāgelio ꝛc̄. miraculū fec.
Scd̄o: vtꝝ illi hoīes facientes ꝯtra p̄cepta xp̄i publicando miraculum peccauerunt.
¶ Dn̄ica. xiij. ē euāgeliū. Bti oculi: q vidēt q̄ vos videtis ꝛc̄. Lu. x. Circa qd̄ ꝛc̄.
Primo: vtꝝ ſit veꝝ: qd̄ dictū ē aplis. ſ. bti oculi: qui vident: que vos videtis.
Secundo: vtrum in ſtatu vie deus poſſit i⸗

mediate a nobis amari.

Tertio: vtrum modus de diligendo deum toto corde ⁊c̄. qui multiplicatur in precepto predicto poſſit in via ſeruari.

¶ Dn̄ica.xiiij.eſt euangelium. Dum iret ieſus in hieruſalē ⁊c̄. Luc.xv. Circa ⁊c̄.

Primo: vtrum ad ſanandam lepram peccati ſit neceſſarium confiteri ſacerdoti.

Scd̄o: vtꝝ nouē leproſi nō reddētes grās xp̄o de coꝝ curatiōe peccauerīt mortalit̄.

¶ Dn̄ica.xv.ē euāgeliū. Nemo pōt duobus dn̄is ⁊c̄. Mat.vj. Circa quod ⁊c̄.

Primo: vtꝝ hō poſſit duob⁹ dn̄is ſuire.

Scd̄o: vtrū pōt quis deū odio habere.

Tertio: vtꝝ oīs ſolicitudo tpaliū ſit ꝓhibita

¶ Dn̄ica.xvj.ē euāgeliū Lu.vij. Ibat ieſus in ciuitatem ⁊c̄. Circa quod mouetur tale dubium.

Vtrū hoc miraculū: quo reſuſcitauit filiū vidue fuerit ſufficiēter oſtēſiuū diuinitatis xp̄i: ſiue ꝙ xp̄s eſſet verus deus.

¶ Dn̄ica xvij.ē euāgeliū. Cū intraſſet ieſus domū ⁊c̄. Luc.xiiij. Circa qd̄.p.diſ.

Primo: vtꝝ appetere ꝑlationē ſit pctm̄.

Scd̄o: vtꝝ ambitio ſit peccatum.

¶ Dn̄ica.xviij.ē euāgeliū: Audiētes pharisei ⁊c̄. Mat.xxj. Circa qd̄.p.d.ſe.q.

Primo: vtrum de charitate fuerunt danda duo precepta.

Scd̄o: vtꝝ homo ex charitate debeat diligere proximum plus: qꝫ ſeipſum.

Tertio: vtrū xp̄s ſufficienter ꝓbauit phariſeis in ſe hr̄e diuinā nām.d. Quō ergo Dauid in ſpū vocat eum dominum.

¶ Dn̄ica.xix.ē euāgeliū. Aſcēdēs ieſus in nauiculā ⁊c̄. Mat.ix. Circa qd̄.p.d.ſ.q.

Primo: vtrum xp̄us ſm ꝙ homo habuit poteſtatem dimittendi peccata.

Scd̄o: vtrum a xp̄o fuerit aliqua poteſtas collata miniſtris eccleſie ad expulſionem vel remiſſionem peccati.

Tertio: vtrum eque facile ſit paraliticum curare: ⁊ peccata dimittere.

¶ Dn̄ica.xx.ē euāgeliū. Dicebat ieſus turbis Iudeoꝝ ⁊c̄. Mat.xx. circa qd̄ ⁊c̄.

Primo: vtrū pater celeſtis fecit nuptias filio quando nature humane coniunxit.

Scd̄o: vtꝝ caritas ſit veſtis nuptialis.

Tertio: vtrum non habēs veſtē nuptialem ſ.charitatē: finaliter ꝓijciat̄ in tenebras exteriores vbi erit fletus ⁊ ſtridor dentiū.

¶ Dn̄ica.xxj.ē euāgeliū. Erat quidā regulus Io.x. Circa qd̄ poſſunt diſ.ſe.q.

Primo: vtrum regulus iſte cuius filius infirmabatur iuſte fuit reprehenſus a chriſto dicente. Niſi videritis ſigna ⁊ prodigia: non creditis.

Secundo: vtrum miraculum hoc ſit idem cum miraculo illo: de quo ſcribit̄ Mat. viij. De centurionis ſeruo ſanato a xp̄o.

Tertio: vtꝝ hora ſeptima: qua filius reguli ſanatus ē febre: aliqd ſignificet in ſpūali curatiōe anime a febre peccati.

¶ Dominica.xxij.eſt euangelium. Simile eſt regnum celorum ⁊c̄. Mat.xviij. Circa quod poſſunt diſputari ſe.q.

Primo: vtꝝ ſeruus ille: cui dimiſſa ſunt a dn̄o decē milia talētoꝝ peccauit petendo a conſeruo ſuo centum denarios.

Secundo: vtrum per ingratitudinem redierunt peccata prius dimiſſa.

Tertio: vtꝝ tāta pōt ꝯtritio in aliquo eſſe: vt omne debitum a deo ſibi dimittatur.

¶ Dn̄ica.xxiij.ē euāgeliū. Abeūtes pharisei ⁊c̄. Mat.xxij. Circa ⁊c̄.

Primo: vtrum Ceſari ſiue principi ſeculari ſit cenſum dandum.

Secundo: vtrum omnes teneantur ad ſacrificia deo offerenda.

Tertio: vtꝝ xp̄s ꝯuenient̄ reprehēderit phariſeos īterrogātes eū: Si lꝫ cēſū dari Ceſari dicens eis. Quid me tentatis ⁊c̄.

¶ Dn̄ica.xxiiij.eſt euāge. Loqnte ieſu ⁊c̄. Mat.ix. ⁊ q: in euangelio ſit mentio de duobus miraculis pōt diſ.de vtroqꝫ: v

Primo: vtrum ſine tactu diuine gratie pōt anima ſuſcitari de morte peccati.

Secundo: vtrum tactus ſiue infuſio gratie precedat expulſionem peccati.

Circa ſcd̄m: vtrum ꝯuenientius attribuat̄

fidei opatio miraculoꝝ: q̃ꝫ alteri virtuti.

Tabula feſtiuitatũ: Et

ꝑmo occurrit. Feſtũ bti Andree apli cuius euangelium legit. Ambulans Jeſus Mat. iiij. Circa quod poſſunt diſp. ſe. q.

Primo: vtruꝫ xp̃us conuenienter vocauit ad predicationis officium Petruꝫ ⁊ Andream: ⁊ Jacobum zebedei: ⁊ Joannem.

Secundo: vtrum oporteat ſequentes xp̃m omnia temporalia relinquere.

Tertio: vtꝝ btũs Andreas: ⁊ alij q ſecũ fũt vocati hac vocatione: fuerit vocatus ad apoſtolatum.

¶ In feſto bti Nicolai venit diſputandũ. Utꝝ btũs Nicolaus ſic lucernas ardẽtes i. ſcõꝝ opeꝝ habuit in manibus ſuis: vt credat a cunabulis i baptiſmo vltra cõeꝫ legem ſpecialem effectum grẽ ſuſcepiſſe.

¶ In feſto bti Thome apli pñt diſp. ſe. q.

Primo: vtrum fides ſit de viſis.

Scdo: vtꝝ Thomas de neceſſitate ſalutis tenebatur apparẽte ſibi domino ⁊ dicente Thoma ⁊c. confiteri. fidem diuinitatꝭ ⁊ humanitatis in chriſto.

Tertio: vtrum credere his que non videmus ſit laudabile.

¶ In feſto bti Stephani: ẽ euãgeliũ. Dixit ihs turbis iudeoꝝ ⁊c̃. Mat. j. Circa.

Primo: vtrum ꝯuenienter xp̃s miſit ad iudeos ꝓphetas: ſcribas: ⁊ ſapientes. ſciẽs ⁊ predicens eos occidendos ꝑ iudeos.

Secundo: vtrum Stephanus in hac vita viuens vidit deum per eſſentiam.

¶ In feſto bti Joãnis euãgeliſte. ẽ euãgeliũ. Dixit ieſus petro ⁊c̃: Jo. vlt. Circa.

Prio: vtꝝ xp̃s pl⁹ dilexit Joãnẽ: q̃ꝫ petꝝ.

Scdo: vtrum Joannes fuerit mortuus: an veniat tranſlatus in paradiſuꝫ voluptatis.

¶ In feſto Innocẽtiũ ẽ euãgelium. Angelus apparuit in ſomnis Joſeph ⁊c̃.

Primo: vtrum Innocentes veraciter dicãtur martyres chriſti.

Secundo: vtrum baptiſmus ſanguinis ſuppleat defectum baptiſmi aque.

¶ In feſto bti Thome epi Cantuarienſis poſſunt diſpu. ſeq. q.

Primo: vtrũ Thomas archiepũs Cantuarienſis miniſtrauerit xp̃o repetendo res eccleſie cũ ſcandalo regis Anglie.

Scdo: vtꝝ ſcũs Thomas in hac adminiſtratione ſubeũdo mortẽ meruit a celeſti patre corona martyrij honorificari.

¶ In feſto bti Silueſtri ẽ euãgelium. Homo quidam ꝑegre ⁊c̃. Mat. xxv. Circa quod poſſunt ſequentes queſt. diſputari.

Primo: vtꝝ btũs Silueſter qnqꝫ talẽta ſibi a deo ita lucris multiplicauit: vt meruerit itrare in gaudiũ btitudinis etern.

Scdo: vtꝝ de negligẽtia multiplicãdi talenta ſibi data a deo merito veniat dãnãd⁹.

¶ In feſto ſancte Agnetis eſt euangeliuꝫ. Simile ẽ regnũ celorum ⁊c̃. Mat. xxv. Circa quod poſſunt diſputari. ſe. q.

Primo: vtꝝ btã Agnes ad hoc ꝙ eẽt vna de nũero ṽginũ prudẽtiũ hũit neceſſe in vaſe ꝯſcie ſue portare charitatis oleum.

Secundo: vtrum beata Agnes fuerit chriſto deſponſata.

¶ In feſto beati Uincentij martyris poſſunt diſputari ſequentes queſtiones.

Primo: vtrum quis poſſit abſqꝫ charitate perfecta martyrio ſe offerre.

Scdo: vtꝝ btũs Uincẽtius ſic miniſtrauerit xp̃o fortiter vſqꝫ ad mortẽ: ꝓ ei⁹ fide certãdo: vt a p̃re celeſti meruit honorificari ſpãli corona glie: que dr̃ aureola.

¶ In ꝯuerſione ſci Pauli eſt euangeliuꝫ. Dixit Simon Petrus ad ieſum. Mat. xix. circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

Primo: vtrum Paulus ſit ſeſſurus cum ad iudicandum.

Secundo: vtrum conuenienter iudiciaria poteſtas reſpondeat volũtarie pauꝑtati.

Tertio: vtrum ꝓmiſſio que ſequit̃ euangelio ſit ꝯueniens: q: dr̃ ꝙ omnis ⁊c̃.

Quarto: vtꝝ ꝯuerſio pauli fuit miraculoſa.

¶ In feſto viſitatiõis btẽ Marie ṽginis eſt euangelium. Exurgens Maria ⁊c̃. Luc. j. poſſunt diſputari ſequeꝫ. q.

Primo: vtrum btūs Jo. in vtero exiſtens exultauit ad preſentiam domini.
Scdō: vtꝝ btā virgo audita exultatiōe Heliſabet conuenienter in grarum actionez cantauit. Magnificat aīa mea dominuz.
¶ In feſto btē marie Magdalene ē euangelium. Rogauit ieſum quidam ⁊c̄. Lu. vij. circa quod poſſunt diſputari ſe. q.
Primo. vtrū iſta mulier de qua hic in euāgelio fit mentio: fuerit maria Madgalene ſoror Lazari:
Secundo: vtrum maria Magdalene aut quis alius potuerit ſine penitentia conſequi remiſſionem peccatorum.
¶ In feſto bti Jacobi aplī ē euāgeliū. Acceſſit ad ieſuz ⁊c̄. Mat. ij. circa quod ⁊c̄.
Primo poſſet diſputari vtꝝ ipe ⁊ frater eius peccauerūt pcō ambitiōis petētes a xpo mediāte matre vt in regno ſuo ſederet vn⁹ a dextris: ⁊ ali⁹ a ſiniſtris: iſta. q. ē expedita ſupra dn̄ica. xxxij. poſt trinita⁊ tē. Sed nūc potuerunt diſputari hec.
Primo: vtꝝ ꝯueniēter dicat̄ de beato Jacobo: ꝙ fuit lux ⁊ decus hiſpanie.
Secundo: vtrum orēt in celo pro oibus: qui eius ſepulchꝛū viſitant: ſiue locum.
¶ J feſto beati Dominici inſtitutoris ordinis predicatorum eſt euangelium. Uos eſtis ſal terre ⁊c̄. Mat. v. pn̄t diſputari.
Primo: vtꝝ btūs Dn̄icus ꝯueniēter religionem inſtituit ad predicandum vel confeſſiones audiendum.
Scdō: vtꝝ btūs Do. ꝯueniēter iſtituit religionez qua ſtudio lraꝝ inſtitueret.
¶ In feſto. s. Laurētij ē euāgelium. Niſi granū frumēti ⁊c̄. Jo. xij. circa qđ ⁊c̄.
Primo: vtruꝫ Laurentius habendo odio animam ſuam in hoc mundo cuſtodiuit illam in vitam eternam.
Scdō: vtꝝ martirium bti Laurētij fuerit actus maxime virtutis fortitudinis.
¶ In feſto aſſūptiōis Marie ē euāgeliū. Intrauit ihs ⁊c̄. Lu. x. circa qđ p. d. ſ. q.
Primo: vtruꝫ vita actiua ſit potioꝛ ⁊ nobilioꝛ q̄ꝫ contemplatiua.
Secundo: vtrum beata Maria optimam partem elegerit.
Tertio: vtrum beata Maria in corpore ⁊ anima aſſumpta ſit in celum.
¶ In feſto bti Bernardi ē euāgeliū. Nemo accēdit ⁊c̄. Lu. xi. poſſunt diſpu. ſe. q.
Primo: vtꝝ poſſit in dilectiōe dei haberi reſpectus ad aliquam mercedem.
¶ In feſto ſci Auguſtini eſt euangelium. Uos eſtis ſal terre ⁊c̄. Mat. v. circa qđ poſſunt diſputari ſe. q.
Primo: vtꝝ ſtatus p̄latoꝝ q faciūt ⁊ docēt: ſit maius: q̄ꝫ ſit in eccleſia dei.
Secundo: vtrum p̄latus q non facit quod docet ſit in ſtatu perfectionis.
¶ In feſto ſci Bartolomei ē euāgelium. Hoc ē p̄ceptū ⁊c̄. Jo. v. poſſunt diſ. ſe. q.
Primo: vtrum btūs Bertolomeus ⁊ alij apoſtoli potuerunt dici amici dei.
¶ In feſto decollationis beati Jo baptiſte ē euangeliū. Miſit Herodes ⁊c̄. Mat. v. poſſunt diſputari ſe. q.
Primo: vtꝝ btūs Jo. moriens ex hoc qđ dicebat Herodi nō lꝫ tibi habere vxorez fris tui: verus martyr ſit colendus.
Scdō: vtrum iuramētuꝫ qđ Herodes preſtitit ſaltanti puelle excuſare potuit Herodem a peccato mortis Jo. baptiſte.
¶ In feſto natiuitatis beate virginis eſt euangelium. Liber generationis Mat. j. circa quod poſſunt diſputari ſe. q.
Primo: vtrum ieſus deſcendit ſ̄m carnem de ſemine Dauid.
Scdō: vtruꝫ btā Maria fuerit ſanctificata ante natiuitatem ex vtero.
Tertio: vtꝝ btā virgo p ſcificatōez obtinuerit gr̄e plenitudinem ſiue perfectionem.
¶ In feſto exultationis ſcē crucis eſt euangeliū. Dixit ieſus turbis ⁊c̄. nūc iudiciuꝫ eſt ⁊c̄. circa quod poſſunt diſputari ſe. q.
Primo: vtrū ꝯueniens fuit vt xp̄s in cruce exaltatus moreretur pro nobis.
Secundo: vtrum ſit verum ꝙ xp̄s exaltatus omnia traxit ad ſe.
Tertio: vtꝝ xp̄s p exaltationē crucis q̄ p⁊

pē ē hūiliatio meruit exaltationem ſui.

¶ Jn feſto ſci Mathei apli eſt euāgeliū. Cum tranſiret ieſus ⁊c̄. Luc. ix. circa q̄d poſſunt diſputari ſe. q.

Primo: vtrum Mateus euangeliſta conuenienter inter alios euangeliſtas deſignatur figura hominis.

Secundo: vtrū conuerſio ⁊ ſequela Matei fuit miraculoſa.

Tertio: vtrum Matheus fuit immediate vocatus: ſiue aſſūptus ad apoſtolatum.

¶ Jn feſto ſci Michaelis eſt euāgelium. Acceperunt diſcipuli ⁊c̄. Mat. xviii. circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

Primo: vtrum angeli ſint a deo cuſtodi hominum deputati.

Secundo: vtrum angeli per executionem miniſterii a ɔtēplatiōe diuina retardent.

Tertio: vtrū angeli ad cuſtodiam hominū deputati quandoq̄ relinquant homines quibus ad cuſtodiā ſunt deputati.

¶ Jn feſto ſci Hieronymi ē euāgeliū. Nemo accendit ⁊c̄. Luc. xj. circa quod poſſunt diſputari ſeq. q.

Primo: vtrū lucerna icēſa Hiero. i. doctrina meruit ſup cādelabrū eccl'ie poni.

Scd'o: vtrū Hieronymus fuerit cardialis.

¶ Jn feſto beati Franciſci eſt euangeliū. Cōfiteor ⁊c̄. Mat. xj. circa quod poſſūt diſputari ſequentes queſtiones.

Primo: vtrum conueniens fuerit ſecreta fidei non reuelari ſapientibus ⁊ prudentibus: ⁊ reuelari paruulis.

Scd'o: vtrū btūs Frāciſcus fuit de nūero puulorū: qb⁹ reuelata ſunt ſecreta celeſtia.

¶ Jn feſto beati Luce eſt euangeliū. Deſignauit dn's ⁊c̄. Lu. x. circa q̄d poſſunt diſputari ſequentes. q.

Primo: vtrū poſt electionē. xij. Apoſtolorū ɔuenienter electi ſunt. lxxij. diſcipuli inter quos Lucas vnus dicitur fuiſſe.

Scd'o: vtrū btūs Lucas inter euāgeliſtas i figura bouis fuerit ɔuenienter deſignat⁹

¶ Jn feſto Simonis ⁊ iude eſt euangeliū. Hoc eſt pceptū ⁊c̄. Jo. xv. circa q̄d poſſunt diſputari ſequentes. q.

¶ Jn feſto oiuꝫ ſanctorꝫ eſt euangelium. Videns ieſus turbas ⁊c̄. Mat. v. circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

Primo: vtrum beatitudo ſanctorꝫ conſiſtat in viſione dei per eſſentiam.

Scd'o: vtrum beati videtes deū per eſſentiam: videant omnia: que deus videt.

Tertio: vtrum beati in gloria: prius ferantur ad contemplandā xp̄i diuinitatem q̄ eius humanitatem.

¶ Jn die omniū mortuorꝫ eſt euāgelium. Dixit ieſus turbis ⁊c̄. Joā. v. Circa q̄d poſſunt diſputari ſequentes. q.

¶ Primo: vtrum iudiciaria poteſtas: qua iudicandi ſunt mortui in futuro iudicio: cōuenienter ɔueniat xp̄o: ſc̄dm q̄ hō.

Scd'o: vtrū ſuffragia fideliū viuorꝫ pſint defunctis.

Tertio: vtrꝫ ſuffragia facta p malos ſiue p peccatores pſint.

Quarto: vtrꝫ vox xp̄i: quā audient mortui: erit cauſa reſurrectionis omnium eorū.

¶ Jn feſto beati Martini eſt euangelium. Sint lumbi veſtri ⁊c̄. Luc. xij. De quo diſputatur ſicut in feſto beati Nicolai. Nunc queritur.

Finis.

Pꝛologus.

ſ Acro ⁊ colēdiſſimo reuerendiſſimorū ꝑlaruʒ ſancte. Ro. eccleſie dominoꝝ Cardinalium collegio: ſuus humilis ſuitoꝛ Johānes ꝺ Turrecremata Epiſcopꝰ Sabinenſis ſancte Ro. eccleſie Cardinalis ſancti Sixti vulgariter nominatus: ſeipſuʒ cū humili recōmēdatione. Cogitāti mihi quid de ſudoribus mei ſtudij dignū ampliſſimis dominatiōibus veſtris: tanꝗʒ memoꝛiale offerā: attento ꝙ oībus ſummis: noſtri tēpoꝛis: pōtificibus: varia dedicauerim opera: ſcilicet Eugenio: Nicholao: Caliſto: Pio: ⁊ Paulo: nūc ꝑſenti: occurriſſet mihi illa honeſtiſſima ꝑlatoꝝ ꝯſuetudo: que poſt eoꝝ refectionē maxime in pꝛādio habitā: collationes ſiue diſputatiōes de ſacris litteris ſoliti ſunt habere. Vidi eniʒ apud plures clariſſimos patres ꝯſuetudinē hanc obſeruari. Et de celeberrimo ſancto Auguſtino legiꝭ: ꝙ in menſa ſua lectionē aut diſputationem ſemꝑ diligebat: Diſputatio enī inueſtigāde veritatis gratia: aut vt veritas ipſa illuſtrioꝛ fiat licite: cū moderamine inter partes admittiꝭ. Sane viſa eſt mihi hec dominoꝛū ꝑlatorū obſeruantia plurimū habere honeſtatis ⁊ vtilitatis: honeſtiſſima qdeʒ ē: ⁊ oꝛdo pulcherrimꝰ: vt poſtꝗʒ coꝛpoꝛi cibos coꝛꝛuptibiles dedimus: ita anime ſpūalia alimenta miniſtremus. Nullus enim ē cibus ſciētia ⁊ doctrina dulcioꝛ. Naʒ vt ait yſidoꝛus noſter ſcripturaꝝ ſanctaꝝ altitudo: quaſi mōtes paſcue ſunt: ad quos cum quiſqʒ iuſtoꝛū cōſcenderit: paſcue indeficientis refectionē inueniſſe ſe gaudebit. Quo circa: ſic nos hoꝛtaꝭ clariſſimus ambꝛoſiꝰ. Tu ergo ede ſcripturarū celeſtes cibos: ede vt ꝑmaneāt tibi in vitā eternā: ede continue vt nō eſurias: ede vt replearis: ede vt ꝟboꝝ celeſtiuʒ eructes ſaginā: ſpirituales epule nō obeſſe ſolēt: ſʒ ꝓdeſſe ſaciatis. Plane bene ꝑlatis cōgruit honeſtiſſimū huiuſmodi exercitiū: qbus dominus ait: vos eſtis ſal terre: vos eſtis lux mūdi: dʒ aūt epiſcopus tāta pollere ſapiētia: vt dicit Ambꝛoſius: vt nō ſoluʒ creditū ſibi populū ſufficiēter doceat: verū etiā in ceteris queat hereſuʒ cōtradictiōes a catholica repellere eccleſia. Ceterū vtilis eſt ꝓdicta obſeruātia: qꝛ mentē diſponit ad ꝑfectionē ꝟtutis. vnde Damaſ. libꝛo. iiij. inquit. Optimū ē ⁊ vtiliſſimū inueſtigare diuinas ſcripturas: ⁊ ſicut ē lignū ſecꝰ decurſus aquarū plantatum: ita aīa diuina irrigata ſcripturā impinguaꝭ: ⁊ fructū tēpoꝛaneū tribuit: ⁊ ſemꝑ virentibꝰ folijs deo acceptabilibꝰ decoꝛatur actiōibus. ⁊. j. Pulſemus ergo in optimū paradiſum ſacraruʒ ſcripturarū: q odoꝛiferus: q dulciſſimus: q ſpecioſiſſimus ē. ¶ Secūdo vtilis ē ad illuminationē intellectus. Dicit eniʒ yſidoꝛꝰ noſter: geminū bonū confert lectio ſacrarū ſcripturaꝝ: ſiue ꝙ intellectū mentis erudit: ſiue ꝙ a mundi vanitatibus abſtractuʒ hominē ad amoꝛē dei perducit. ¶ Tertio vtilis eſt: qm̄ per eā amputanꝭ aliqua: in que ſepe poſt refectionē coꝛpoꝛalē lingua indiſciplinata pꝛorūpit. ſ. murmurationis: ⁊ detractionis verba: ſuperfluitas locutionis: leuitas operis: ⁊ ſimilia: que oīa vitanꝭ cum perſolutis gratiarū actionibus deo: aliqua de ſacris litteris ſequiꝭ diſputatio: ſiue collatio: quibus penſatis nihil mihi in mente dignius ſe obtulit veſtris. R. d. per me offerenduʒ: qꝫ queſtiones quaſdā de euāgelijs omniū dominicaꝝ ac feſtoꝝ pꝛincipaliū totius anni: quaſi ingenio meo tenui: nō tamē ſine magno laboꝛe ac veſtraꝝ. R. p. amoꝛe collegi ſub numero. ccc. xvij. Amplexus autē ſuʒ. q. in oībus ſancti Tho. dictꝭ. Nā eius pꝛofundioꝛ firmioꝛqʒ ē ſnīa. Abſtinui etiaʒ a queſtiōibus ⁊ ſubtilitatibus inutilibus et obſcurioꝛibꝰ: argumētis planioꝛibus contētus: tū quia religioſo intellectu nobis opus eſt. vbi aut maxime de deo loqmur: vel audimus: vt inqt Ambꝛoſius: tū qꝛ inter ꝑlatos paucioꝛes ſunt: q ſacre theologie ꝓfundioꝛibꝰ rebus operā dent ſtudij. Sequitur

aūt euangeliorum tam dñicarū q̄3 feſtiuita
tum ſecundum vſum fratrum predicatorū
qui nobis rónabilior viſus eſt. Suſcipiant
ergo .u. R. d. hoc exiguū munus: paruūq3
opuſculū: in ſenio meo pro omnium vtilita
te exiguis meis viribus elaboratum: quod
vtinā tāta beniuolentia ab eis ſuſcipiatur:
quāta cū affectione ſit inſudatū. poterit ob
ſeruari libellus iſte in manibus Reueren
diſſimi dñi Rothomageñ: qui pro ſua dul
ciſſima humanitate copiā3 preſtabit cupiē
tibus ſcribere. Recōmēdo me .d. u. R. qs
longo tempore a d felix vniuerſalis eccle-
ſie regimen deus conſeruet.

¶ In prima dñica aduentus apud fratres
predicatores dicit̃ illud euangeliū Math.
ij. Cum appropinquaſſet ieſus hieroſoli-
mis ꝛc. In quo fit mentio de aduentu xp̄i
in carnē: dum dicitur: dicite filie ſyon. Ec-
ce rex tuus venit tibi ꝛc. Unde in hac do
minica poſſunt ſequētes .q. diſputari.

¶ Primo vtrū ꝓ redēptione generis hu
mani neceſſariū fuit deū incarnari. ¶ Se
cūdo vtrum ſi homo nō peccaſſet: deus in
carnatus fuiſſet. ¶ Tertio vtrum conue-
nientius fuit filiū3 dei incarnari q̄3 aliquā
aliam perſonam.

AD primā ſic ꝓceditur: ꝛ vi
detur ꝙ nō fuerit neceſſariū
deum incarnari. Primo ſic:
deus eni cū ſit pfectus: nihil
virtutis accreuit ſibi p car-
nē aſſumptā: ſi ergo incarnatus naturā3 re
parauit: etiā abſq3 carnis aſſumptione ea3
potuit repare. Ergo nō fuit neceſſariū ꝛc.
¶ Secundo ſic: cū deus ſit ſumme miſeri-
cors immo miſeratiōes eius ſup oia opera
eius: magis decuit: vt deus oñderet immē
ſitatē miſericordie ſue q̄3 ſeueritatem iuſti
cie. Sed ad magnitudinē3 miſericordie ſue
pertinet vt peccata ſine ſatiſfactione dimi
tat: ergo deus naturam humanā reparare
potuit: ꝛ debuit: nō expectādo ſatiſfactio-
nē. Ergo non fuit neceſſariū ꝛc. ¶ Tertio
ſic: Quicūq3 pōt ſatiſfacer̃ ꝓ maiori pecca
to: poteſt ſatiſfacere ꝓ minori: ſed mortale
peccatum actuale eſt magis: q̄3 originale:
quia hab3 plus de voluntario: ergo cū ho
mo poſſit ſatiſfacere pro mortali peccato
multo fortius pro originali ſatiſfacere po-
terit: ꝛ ſic nō eſt neceſſariū deū incarnari.
¶ In oppoſitum arguitur ſic. Illud p qđ
humanū genus liberatur a perditione: eſt
neceſſariū: ad humanā ſalutē: ſed miſteriū
diuine incarnationis ē hmōi ſecūdu3 illud
Jo. iij. Sic deus dilexit mundū vt vnigeni
tū filiū ſuum daret: vt omnis qui credit in
eū: nō pereat: ſed habeat vitā eterna3: ergo
neceſſariū fuit ad reparationē generis hu
mani deū incarnari. ¶ Secūdo ſic: nō erat
conueniens vt vna natura nobiliſſimaru3
creaturarū: a ſuo fine totaliter fruſtraretur:
ſed humana natura eſt inter nobiliſſimas
creaturas: cum ergo tota corrupta fuerit p
peccatū in pˢmo parēte: ꝛ ita beatitudine p̄
uata: ad quā inſtituta erat: congruū fuit ip
ſam reparari: ſed reparatio nō pōt fieri ni
ſi peccatū dimittatur: nec iuſtū ē vt pecca
tū ſine ſatiſfactione dimittat̃: ergo neceſſa
riū fuit ꝓ pecato totius nature humane ſa
tiſfieri: ſ3 ſatiſfactio decēter fieri nō pōt ni
ſi ab eo: qui d3 ſatiſfacere: ꝛ pōt: ſed nō d3
niſi homo qui peccauit: cum aute3 nullius
creature bonū excedat bonū humane natu
re totius: vt recōpenſationē pro tota natu
ra facere poſſet: p3 ꝙ nulla creatura ꝓ ho
mine ſatiſfacere poſſet: nec ipſe pro ſe: cu3
peccator indignus reddatur: ergo neceſſa
riū fuit vt deus hō fieret ad ſatiſfaciēdum
ꝓ hoibus. ¶ Rñdeo dicēdū ꝙ deū incar
nari aliquo mō fuit neceſſarium: ꝛ aliquo
mō nō. Pro quo notandū iuxta ſcm̄ Tho.
ꝙ ad finē aliqđ dicit̃ neceſſariū dupliciter
vno mō ſine quo finis haberi nō pōt ſic: vt
cibus ē neceſſarius ad ꝯſeruationē huma
mane vite. Alio mō dicit̃ neceſſariū p qđ
melius ꝛ cōueniētius peruenit̃ ad fine3: ſi-
cut equus eſt neceſſarius ad iter. ¶ Pri-
mo mō neceſſitatis: deū incarnari nō fuit
neceſſariū: ad reparationē humane natu-

re:deus enim ꝑ ſuã oīpotētem virtutē po
terat humanã naturã mult̃ alijs modis re
parare. ¶ Scd̃o aũt mõ neceſſitat̃ neceſſa
riũ fuit deũ incarnari ad reparationē hu
mane nature: hãc ꝯcluſionē ponit Auguſti
nus. xiij. de tri. c. Quñdamꝰ nõ aliũ modū
poſſibilē defuiſſe deo: cuius ptāti oia eq̃li-
ter ſubiacēt: ſed ſanãde miſerie noſtre cõue
nientioꝛē modũ aliũ nõ fuiſſe. Cuiꝰ incar
nationis neceſſitas: ſiue cõuenientia: ex tri
bus ſumit̃. ſ. ex plenitudine diuine miſeri-
coꝛdie: ex immutabilitate iuſticie ipſius. et
ex decenti oꝛdine ſapiētie eius: q: enī deꝰ
ē ſumme bonꝰ ⁊ miſicoꝛs: decuit nulli crea
ture negari hoc cuius eſt capax. Unde cū
natura humana lapſa eſſet ⁊ nihilominus
reparabilis foꝛet: decuit vt eã repararet: q:
⁊ iuſticia eius immutabilis ē: cuiꝰ lege ſan
citũ eſt: vt nunq̃: peccatũ ſine ſatiſfactione
dimittat̃. decuit vt in humana natura eēt:
q ſatiſfacere poſſet: ⁊ ꝙ hoc purus hõ per
ſe facere nõ poterat: vt dictũ eſt: decuit vt
deus qui ſumme ſapiēs eſt: aliquē cõuenien
tiſſimũ reparatiõis adiueniret modũ. Uñ
cõuenientiſſimū eſt: vt integre natura re-
pararet̃: ⁊ faciliter ad id qđ amiſerat hõ
peruenire poſſet. Si aũt hoiem per ange-
lũ repararet: nõ integra eſſet reparatio: q:
ſemꝑ hõ angelo ſalutis ſue debitoꝛ eſſet: et
ita in beatitudine ei eq̃ri nõ poſſet: ꝙ tamē
aſſecutus fuiſſet: ſi nõ peccaſſet. ſicut etiam
nũc cõſequunt̃ hoies per gratiã reparatio
nis: vt ſint ſicut angeli ĩ celo Mat. xi. ⁊ iõ
decuit vt nõ angelus ſ; ipſe deꝰ hoiem re
pareret: Multe alie ꝯueniētie aſſignãtur in-
carnatiõis: q̃s nos breuitat̃ cã: ⁊ q: cões in
ſmonibus ſunt pertrãſimus. ¶ Ad rõnes
ĩ oppoſitũ: dicēdũ. Ad ꝑmã rñdetur: ꝙ rõ
illa ꝓcedit ſecũdũ illũ modũ neceſſarij: ſine
quo ad finē perueniri nõ põt. hoc aũt ne-
ceſſitat̃ mõ dictũ ē nõ eē neceſſariũ deum
incarnari. ¶ Ad ſecũdã rñdetur negãdo
ꝯſequētiã: ⁊ rõ ē: q: l; deus ſit ſumme miſe
ricoꝛs: ſua tñ miſericoꝛdia nullo mõ obuiat
ſue iuſticie: miſericoꝛdia eni q̃ iuſticiã tollit
magis ſtulticia q̃ȝ virtus dici deb;: ⁊ ꝑ ꝯſe
quēs talis deũ nõ decet: ꝓpter qđ deus mi
ſericoꝛdiã ſuã infinitã ſic manifeſtare vo-
luit: vt in nullo iuſticie eius derogaret̃: qđ
factũ eſt dũ pꝛo nobis hõ factus eſt: vt pꝛo
nob ſatiſfaceret: ĩ quo etiã habũdãtioꝛ miſe
ricoꝛdia oñſa ē ad nos: q̃ȝ ſi ſine ſatiſfactio
ne peccatũ dimiſiſſet: inquãtũ noſtrã natu
rã magis exaltauit: ⁊ pꝛo nobis moꝛtē per
tulit. ¶ Ad tertiã rñdetur negãdo: ꝙ pec-
catũ oꝛiginale ſit minꝰ malũ. Pꝛo quo no
tãdũ ꝙ quãtitas oꝛiginalis ⁊ actualis moꝛ
talis peccati põt dupliciter attendi: vel quã
tũ ad pꝛincipiũ vel quãtũ ad bonũ: qđ per
vtrũq; pꝛiuat̃. Pꝛincipiũ aũt actualis pec
cati volũtas ꝓpꝛia eſt. Pꝛincipiũ autē oꝛi
ginalis in iſto eſt oꝛigo eius viciati: Unde
oꝛiginale quodãmõ ē neceſſariũ: ſed actua
le ē oio voluntarium. Uñ h; plus de rõne
culpe: ⁊ ē magis vituperabile. Bonũ autē
qđ actuali peccato coꝛrũpitur: ē bonũ hu
ius perſone: cui ꝓponderat bonũ totiꝰ na
ture: qđ per oꝛiginale coꝛrũpitur: q: bonũ
gentis ē diuinius: q̃ȝ vniꝰ hois bonũ: vt dr̃
ij. Ethicoꝝ: vt ſic poſſet dici ꝙ actuale eſt
magis culpa: oꝛiginale vero maius malū:
actio autē ſatiſfaciētis ē ꝓpoꝛtionata quã-
titati culpe: ex parte boni: qđ per culpã coꝛ
rũpitur: ⁊ iõ cũ ois actio ſit perſone: quia
actus ſingulariũ ſunt: iõ ad ſatiſfactionē ꝓ
actuali: ſufficit actus cuiuſcũq; hois cũ gra
tia diuina: nõ aũt ad ſatiſfactionē ꝓ pecca
to oꝛiginali: niſi actio illius hois plus vale
ret q̃ȝ totũ bonũ humane nature: ⁊ ſic nõ
poſſet eē purus homo: ⁊ ideo opoꝛtuit eſſe
deũ ⁊ hominē: q pꝛo oꝛiginali ſatiſfaceret.

A D ſecundā. q. ſic ꝓcedit̃: et
videtur ꝙ etiā ſi homo nõ
peccaſſet deus incarnatus
fuiſſet. ¶ Pꝛimo ſic: Deut.
xxxij. Dei perfecta ſunt ope
ra: ſed perfectio non poteſt eſſe niſi vltimũ
coniungatur pꝛincipio: vt ſic quaſi quidā
circulus concludatur: et additio alteri-
us fieri non poſſet: Cū ergo ipſe deus

ſit principiū: ⁊ homo ſit vltima creaturarū
decuit ad ꝑfectionem vniuerſi: vt etiā ſi ho
mo nō peccaſſet: deus homo fieret. ¶ Se
cūdo ſic. Romanoꝝ. i. Inuiſibilia dei ꝑ ea
que facta ſunt intellecta conſpiciunt: ſed po
tentia: ſapientia: ⁊ bonitas dei infinita ſunt:
ergo decuit: etiā ſi hō nō peccaſſet: iſta i ali
quo effectu manifeſtari: Sꝫ potētia infinita
nō manifeſtatur niſi per effectū infinitū: nec
ſapientia infinita niſi per decorem infinitū:
nec bonitas īfinita niſi per cōmunicationeꝫ
infinitā. Cū ergo nulla creatura ſit infinita
nec in ea infinitus ſit decor: ex forma ⁊ pro
portiōe partiū: nec iterum aliqua creatura
cōmunicationē infinitā boni recipiat. Vide
tur ꝙ decuit: etiā homine nō peccante: vni
ri deū homini: vt ex parte hominis nō eſſet
⁊ ex parte dei infinitas: ⁊ ex ꝯiunctione dei
ad creaturā infinitus decor reſplenderet: ⁊
infinitū bonū ipſi humane nature cōmuni
caret. ſ. pſona icreata: que in ea ſubſiſteret.
¶ Tertio ſic: nō eſt in aliquo capacitas hu
mane nature ꝑ peccatuꝫ ampliata: ſed poſt
peccatū humana natura inuenta ē capax tā
ti boni: vt a deo aſſumeret in vnitate perſo
ne: ergo ⁊ ante peccatū hmōi dignitatis ca
pax fuit: Sꝫ ad deū qui infinito amore dili
git ea: que ſunt: ꝑtinet vt nullū bonū creatu
re deneget: cuius ē capax: ergo ipſe huma
nā naturā aſſumpſiſſet: etiā ſi homo nō pec
caſſet. ¶ Quarto ſic. nō eſt credendū ꝙ ho
mo ex peccato aliqđ cōmodū reportauerit:
ſed maxima dignitas humane nature eſt in
hoc: ꝙ aſſumpta ē in vnitate perſone diui
ne: ergo hoc ꝑ peccatū homo cōſecutus nō
eſt: ⁊ ſic idem quod prius. ¶ Quinto ſic: cū
homo ad beatitudinē ſit creatus: ante pec
catū totus beatificādus erat: ſed beatitudo
hominis quātū ad partē ſenſitiuā erit in aſ
pectu humanitatis aſſumpte: quantū vero
ad partē intellectiuā in intuitu diuinitatis
aſſumentis: ſic enim ingredietur homo et
egredietur vt Auguſtinus exponit: ⁊ paſcua
inueniet Jo. i. ¶ In oppoſitū Auguſtinus
in libro de verbis domini: exponens illud
Mat. xviij. Venit filius hominis querere ⁊
ſaluum facere quod perierat. ſi homo non
peccaſſet: filius hominis nō veniſſet: ⁊ loq
tur de aduentu in carnem. ¶ Rn̄deo dicē
dū ꝙ vt tangit ſanctus Tho. in tertio: et in
tertia parte: ſuper hoc diuerſi diuerſimode
opinati ſunt. Quidā enim dicunt ꝙ etiaꝫ ſi
homo nō peccaſſet dei filius fuiſſet incarna
tus. Alij vero contrariū aſſerunt: quoꝝ aſ
ſertioni magis videtur conſentiendū: cuius
ratio eſt: quoniā ea que ex ſola dei volunta
te veniunt: ſuper omne debitū creature no
bis innoteſcere nō poſſunt: niſi quatenus i
ſacra ſcriptura tradunt: per quā diuina vo
luntas innoteſcit. Unde cū in ſacra ſcriptu
ra vbiqꝫ incarnatiōis ratio ex peccato p̄mi
hominis aſſignetur: conuenientius dicit: in
carnationis opus ordinatū eſſe a deo: in re
mediū peccati: ita ꝙ peccato nō exiſtēte in
carnatio non fuiſſet: qꝫuis potentia dei ad
hoc limitetur: Potuiſſet eniꝫ etiā peccato
nō exiſtente deus incarnari: hāc ergo aſſer
tionem ſiue opinionē tanqꝫ vertorē ſequē
tes. dicimus ad queſtionem reſpondentes:
ꝙ ſi homo non peccaſſet: deus incarnatus
nō fuiſſet. Iſta ꝯcluſio probat: p̄mo ſic: Su
per illud Thi. i. Jeſus xp̄s venit in hūc mū
dū peccatores ſaluos facere: dicit glo. nulla
cauſa fuit veniēdi xp̄o dn̄o: niſi peccatores
ſaluos facere: tolle vulnera: tolle morbos: et
nulla eſt cauſa medicine: ſed remota cauſa
remouet effectus: ergo ꝯcluſio vera. ¶ Se
cūdo ſic. dicit leo papa in ſermone de natiui
tate: Si eni homo ad imaginē ⁊ ſimilitudi
nē dei factus: in ſuo honore manſiſſet: crea
tor mundi creatura nō fieret: aut ſempiter
nus temporalitateꝫ ſubiret: aut equalis deo
patri dei filius formam ſerui aſſumeret: er
go concluſio vera. ¶ Ad rationes in oppo
ſitum: Ad primaꝫ reſpondetur negando cō
ſequentiaꝫ: ⁊ ratio ē: Quia licet vniuerſuꝫ
perficiatur in coniunctione vltimi ad p̄nci
pium primum: non tamen oportet ꝙ in con
iunctione: que eſt in vnitate perſone: ſed in
coniunctione: que eſt in ordine ad finē. Un

de ad perfectionē vniuerſi ſufficit: q̄ naturali modo creatura ordinat̄ ſic in deum: ſic vt in finē. Hoc autē excedit limites perfectionis creature: vt creatura vniat̄ deo in pſona. ¶ Ad ſecūdā rn̄det̄ etiā negādo cōſequentiā: ꝛ rō eſt: q2 in pductione minime creature manifeſtat̄ potentia infinita: ꝛ ſapientia: ꝛ bonitas dei: q2 quelibet creatura ducit in cognitionē alicuius primi ꝛ ſummi qḋ infinitū eſt in omni pfectione: nec oportet q̄ potētia infinita per effectū infinitum manifeſtet̄: nec bonitas infinita: per cōmunicationē infinitā: ſed ſufficit ad oſtendendam bonitatē infinitā: hoc. ſ. q̄ vnicuiq3 ſm ſuā capacitatē largit̄. ¶ Ad tertiā rn̄detur q̄ capacitas alicuius creature pōt intelligi dupliciter: vel ſm potētiā naturalē: que pertinet ad rōnem naturalē: ꝛ ſic nullā capacitatē nature vacuā dn̄s dimittit in genere: q̄3uis capacitatem alicuius creature pticularis nō impleat: pp̄ter aliqḋ impedimētum: Vel intelligi pōt ſm potētiā obedientialē: ſm quā quelibet creatura h3: vt ex ea poſſet fieri q̄ deus vult: ꝛ hoc modo in humana natura eſt capacitas huius dignitatis: vt i vnitate diuine perſone aſſumat̄: nec oportet q̄ deus talē capacitatē impleat: ſicut nec oportet q̄ deus faciat quicqd pōt: ſ3 ſm q̄ cōgruit ordini ſapiētie eius. ¶ Ad quartā rn̄det̄ negādo aſſūptū: q2m vt dicit apoſtolus ad Ro. v. Vbi habūdauit delictum ſuperhabūdauit ꝛ gratia: nō ē incōueniēs vt aliqḋ bonū ex peccato deus eliciat: q̄ ſine peccato nō fuiſſet: ſicut patet in alijs virtutibus: vt in patientia: ꝛ penitētia: ꝛ etiam ex peccato hoīs: hoc optimū potuit elicere vt filius dei incarnaret̄: pp̄ter quod dicit Greg. O felix culpa q̄tale3 ac tm̄ habere meruit redēptorem. ¶ Ad quintā rn̄detur negādo minorē: dicimus enim iuxta ſanctū Tho. q̄ beatitudo toti9 hoīs eſt ex ipſa deitate: in quā virtus interius imediate fert̄: ex quo redundat gloria in inferiores ptes anime: ꝛ in ipſum corpus: in viſione etiam humanitatis erit quoddā gaudiū accidētale: ſicut etiā in victoria paſſionis eius: tamē conſtat apud omnes q̄ ſi homo non peccaſſet: deus paſſus non fuiſſet.

AD tertiā. q. ſic proceditur: et videtur q̄ nō fuit conuenientius filiū dei icarnar: imagis q̄3 patrē: aut ſpiritū ſanctu3. ¶ Primo ſic: ſicut in miniſterio incarnationis monſtrata eſt ſapiētia in decentia recōſiliationis: ita etiam mōſtrata eſt potētia in hoc: q̄ in infinitam diſtātiā iuncta ſunt: ꝛ etiam bonitas in hoc q̄ nō deſpexit proprij plaſmatis infirmitatē: vt dicit Damaſcen9. S3 ſicut ſapiētia attribuit̄ filio: ita bonitas ſpiritui ſancto: ꝛ potentia patri: ergo nō magis decebat filiū in incarnari q̄3 patrem vel ſpiritū ſanctū. ¶ Secūdo ſic: victoria potentie attribuitur patri: ſ3 per incarnationē ſecuta eſt victoria de hoſte: ergo incarnatio magis decebat patrem cui appropriat̄ potētia. ¶ Tertio ſic arguitur de ſpiritu ſancto: eorū eni3 q̄ magis vicina ſunt decētior eſt coniūctio: ſed ſpirit9 ſanctus eſt perſona nobis magis vicina: vt dicit Auguſtinus. li. de ſpiritu ꝛ anima: ergo ſpiritūſanctū magis decebat incarnari q̄3 filiū. ¶ Quarto ſic arguitur: incarnatio dei pceſſit ex maxima caritate: quā ad nos habuit: ſed caritas appropriatur ſpūi ſancto: ergo potiſſime decebat ſpiritūſanctū incarnari. ¶ In oppoſitū arguit̄ ſic: in mēte noſtra ſunt tria: tres perſonas repreſentātia. ſ. mens q̄ repn̄tat patre3. verbū mentis qḋ repn̄tat filiū: ꝛ amor: q̄ repreſentat ſpiritu3 ſanctū. S3 inter hec tria: verbū mētis precipue cōparabile ē: ſm q̄ exterius p vocē ſonat: ergo ꝛ incarnatio cōuenientiſſime verbū eternū decuit: qḋ ē ipſe fili9 dei. ¶ Rn̄deo dicendū: q̄ decētius fuit filiū dei incarnari: q̄3 patrē: vel ſpiritū ſanctū: que decentia incarnatiōis filij dei attenditur: ꝛ ex proprijs: ꝛ ex appropriatis. In proprijs autem poſſunt quatuor conſiderari ſm q̄ filius ē: q̄ verbum eſt: q̄ imago: q̄ media in trinitate perſona: ſm autē q̄ filius eſt ꝯuenit ad

reparationē.tū vt per eū cuius naturaliter
eſt hereditas alij in filios adoptarent̄ ⁊ co
heredes fiant:ſꝫm autē qꝺ eſt verbū cōue
nit ad reparationē:q꞉ inquātū tale hꝫ con
gruentiā ad officiū predicationis ⁊ doctri
ne:q꞉ verbū manifeſtat dicentē ⁊ ipſe ma=
nifeſtauit patrem Jo.xij. Pater manifeſta
ui nomē tuū hoībus. In quātū vero ē ima
go:cōueniētiaꝫ hꝫ cū eo qui reparandus
erat:ſcilicet cū homine:q ad imaginem dei
factus Gen̄.i. Vn̄ decuit vt imago imagi=
nē aſſumeret:increata creatam. Inquantū
eſt media in trinitate perſona:congruit ad
vltimū effectū:qui eſt recōſiliatio hoīs ad
deū.decet enim vt qui eſt medius in trini=
tate:etiā ſit mediator. Inueniūtur etiā qua
tuor in filio appropriata ſcilꝫ ſapiētia:⁊ vir
tus ab apoſtolo:equalitas ab Auguſtino.
ſpēs ⁊ pulchritudo ab Hylario. Inquātū
aūt ſapiētia ē:ꝯgruit ad reſtaurationem:q꞉
decet vt que in ſapiētia facta ſunt ꝑ ſapien
tiā reſtaurētur. Inquātū aūt ē ꝟtus ⁊ bra
chiū patris cōgruit ad victoriā de hoſte ca
piendā Lu.i. Fecit potētiā in brachio ſuo.
Inquātū ꝟo eſt equalitas:ꝯgruit etiā mor
bo q ſanādus erat:vterqꝫ enīꝫ.ſ.hō ⁊ dia=
bolus peccauerūt appetēdo eq̄litatem dei:
ille potētie:iſte ſciētie. Inquātū vero ſpēs
⁊ pulchritudo eſt:ꝯgruit reparationi:vt ꝑ
ipſum deturpatio imaginis per peccatū in
īducta ammoueret̄:patri vero nō conuenit
incarnatio:precipue propter ꝓprietatē in=
naſcibilitatis. Nō enim decet vt qui in di=
uinitate ē pater:in humanitate ſit filius:ſic
enim filius dei patris eſſet nepos virginis
ſi ipſa virgo mater eēt dei patris:ſimiliter
etiā nec ſpiritui ſancto ꝯuenit:ne nomē fi=
lij in plures pſonas trāſferat̄. ¶ Ad rōes
in oppoſitū:ad primā rn̄detur negādo cō
ſequētiā:⁊ ratio ē:q꞉ lꝫ i incarnatione oſten
dat̄ potētia:ſapiētia:⁊ bonitas:⁊ ideo effi
cacia incarnatiōis toti trinitati tribuit̄:opꝰ
tn̄ quod deo incarnato debebatur:per filiū
expleri decuit:rationibus dictis:⁊ ideo to
ta trinitas carneꝫ ſoli filio vniuit. ¶ Ad ſe
cūdam rn̄detur negando cōſequētiaꝫ:⁊ rō
eſt:quia nō eſt potentis per potentiam mi=
nus potentē vincere:hoc enim violentū ē:
⁊ nō laudabile:ſed per iuſticiam ⁊ ſapiētiā
vincere:⁊ ideo per filium debuit deus pa
ter hoſtē vincere. ¶ Ad tertiā rn̄detur:ꝙ
ratio nō procedit:quia ſpiritus ſanctus nō
dicitur ideo vicinior nobis:ꝙ ſit cōiungibi
lior carni q̄ꝫ filius:ſꝫ ꝓpter caritatē ꝑ quaꝫ
omnia dona donant̄.ꝓcedit enim vt dicit
albertus:vt donū a patre ⁊ filio donabile
rōnali creature:talē aūt reſpectum ad nos
nō importat nomē filij:ſꝫm ꝙ eſt in patre:fi
lius tn̄ eſt nobis magis vnitiuus:quantum
ad ꝯgruentiā incarnationis rōibus dictis:
¶ Ad quartā rn̄detur negādo ꝯn̄am:⁊ rō
eſt:q꞉ lꝫ caritas dei ſit cā incarnatiōis:⁊ iō
cauſalitas diuine incarnationis q̄ꝫuis cōis
ſit tribꝰ perſonis:appropriatur ſpiritui ſan
cto:nō tamē ex hoc ſequit̄ ꝙ ſpiritus ſan=
ctus debuerit incarnari.

¶ In dominica ſecūda cantatur euāgeliū.
Erunt ſigna in ſole ⁊ luna. Lu.xxj. In quo
q꞉ tangitur de aduentu Chriſti ad iudiciuꝫ
poſſunt diſputari ſequētes.q.
¶ Prima eſt vtrū generale iudiciū ſit fu=
turū. ¶ Secūda vtrū oēs iudicādi in iudi
cio videbūt filium Hoīs.i. Chriſtū in for=
ma humana glorioſa iudicantē. ¶ Tertia
eſt vtrū ſigna que aſſignant̄ in electiōe euā
gelij ꝓcedant iudicium.

AD primaꝫ.q.qua queritur
vtruꝫ generale ſiue vniuer
ſale iudicium futurū ſit pro
ceditur ſic:⁊ videt̄ ꝙ non.
¶ Primo ſic:nāqꝫ dicitur
ſecundū aliam litterā nō iu
dicabit bis deus in idipſum:ſed nunc deꝰ
iudicat de ſingulis hominū operibus:cum
poſt mortem vnicuiqꝫ penas vel ꝓmia pro
meritis tribuit:ergo nō videtur ꝙ aliud ſit
iudiciū futurū expectandū. ¶ Secūdo ſic:
in nullo iudicio executio ſnīe precedit iudi

ciuium:ſed ſnīa diuini iudicij.quo ad hoīes:
eſt de adeptione regni:vel excluſione a re-
gno:vt patet Mat.xxv.ergo cum mō qui
dam adipiſcantur regnū eternū. Vñ dñs
latroni in cruce dixit Hodie mecū eris in
paradiſo Lu.xxiij.⁊ quidam excludantur
ab ipſo perpetue Vñ Lu.xvi.dicitur mor
tuus eſt diues ⁊ ſepultus eſt in inferno:er
go fruſtra expectat aliud iudiciū futurum.
¶ Tertio ſic:propter hoc aliq̄ in iudicium
oportet adduci:ꝙ dubiū eſt quid de eis dif
finiendū ſit:ſed ante finē mundi determina
ta eſt vnicuiqȝ dānatorum ſua damnatio:⁊
cuiqȝ ſanctoꝝ ſua beatitudo:ergo videtur
ꝙ nō oporteat aliquod futuruȝ iudiciū eē:
¶ Oppoſitum colligitur ex pn̄ti euāgelio:
colligitur etiā ex illo Jo.xij.Sermo quē lo
cutus ſum vobis ille vos iudicabit in no-
uiſſimo die.¶ Rn̄deo dicendū ſub iſta cō
cluſione:ꝙ generale ſiue vniuerſale iudi-
ciū futuꝝ eſt:in quo xp̄s iudicaturus ē om
nē hominū multudinē. Jſta concluſio ē pri
mo articulus fidei qui de xp̄o ait. Jteꝝ vē
turus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos. Secū
do patet ex illo Jo.v.Procedēt qui bona
egerunt in reſurrectionē vite:qui vero ma
la egerūt in reſurrectionē iudicij:ergo poſt
reſurrectionē aliquod futurū eſt iudiciuȝ.
Rōne vero ſic oſtenditur predicta ꝯcluſio
pro quo notandum iuxta ſanctū Thomaȝ:
ꝙ ſicut operatio pertinet ad rerum princi
piū:quo producūtur in eſſe:ita iudiciū per
tinet ad terminum quo res ad ſuum finem
perducitur.diſtinguitur autem duplex dei
operatio:vna que primitus res in eſſe ꝓdu
xit:inſtituens naturaȝ ⁊ diſtinguens ea:que
ad cōpletionem ipſius pertinēt:a quo qdē
opere deus dicitur quieuiſſe Geñ.ij. Alia
eius eſt operatio qua operatur in eius gu
bernatione creaturaruȝ:de qua Jo.v. Pa
ter meus vſqȝ mō operatur:⁊ ego operor.
Jta etiā duplex eius iudicium dicitur:ordi
ne tamenꝰ cōuerſo.vnum quod reſpondet
operi gubernationis:que ſine iudicio eſſe
nō pōt:ꝑ quod quidem iudicium vnuſqſqȝ
ſingulariter pro ſuis operibꝰ iudicaur:nō
ſolum ſecundum quod ſibi competit:ſed ſe
cūdum quod competit gubernationi vni-
uerſi. Unde differtur premiatio vnius pro
vtilitate aliorum:vt patet ad Hebre.xi. Et
pene vnius ad profectum alterius cedunt.
Unde neceſſe eſt:quod aliud ſit iudicium
vniuerſale reſpōdens ex aduerſo prime re
rum productioni in eſſe:vt videlicet ſicut
tunc omnia proceſſerunt immediate a deo:
ita tunc vltima completio mūdi detur vno
quoqȝ accipiente finaliter quod ei debetur
ſecūdum ſeipſuȝ. Unde ⁊ in illo iudicio ap
parebit manifeſte diuina iuſticia:quantum
ad omnia:que nunc ex hoc occultantur:ꝙ
interdum de vno diſponitur ad vtilitatem
aliorum aliter q̄ȝ manifeſta opera exigere
videantur. Unde etiam ⁊ tunc erit ſepara
tio vniuerſalis bonorum a malis:quia vl-
terius non erit locus:vt mali per bonos ⁊
boni per malos proficiant:propter quem
profectum interim commixti inueniuntur
boni.malis:quoaduſqȝ ſtatus huius vite ꝑ
diuinam prouidentiā gubernatur. ¶ His
habitis dicendum eſt ad rationes in oppo
ſitum.¶ Ad primam reſpondetur ꝙ deus
non iudicat bis in idipſum:ſm idem in il-
lo iudicio. Pro quo notandum ꝙ quilibet
homo eſt ſingularis quedaȝ perſona:⁊ eſt
pars totius generis humani. Unde et du
plex iudicium ſibi debetur:vnum ſingula-
re:quod de eo fiet poſt mortem:quando re
cipiet:iuxta ea qua in corpore geſſit quam-
uis non totaliter:quia non quo ad corpus:
ſed quo ad animam tantum. Aliud iudi-
cium debet eſſe de eo:ſecundum quod eſt
pars totius humani generis: ſicut aliquis
iudicari dicitur ſecundum humanam iuſti
ciam:etiam quando iudicium dicitur eē cō
munitatis cuius ipſe eſt pars. Unde ⁊ tūc
quando fiet vniuerſale iudicium totius hu
mani generis per vniuerſalem ſeparatio-
nem bonorum a malis:et quilibet per con

ſequens iudicabitur:nec tñ deus bis iudi-
cabit in idipſuȝ:q: non duas penas ꝓ vno
peccato infert:ſed pena que ante iudicium
cóplete inflicta non fuerit:in vltimo iudi-
cio cóplebit:poſt q̃ impij cruciabunt:quo
ad corpus:ꝛ quo ad animam ſimul. ¶ Ad
ſecundam rñdeo:ꝙ eſt falſuȝ ꝙ ſnia illi⁹ ge
neralis iudicij:que eſt vniuerſalis ſepara-
tio bonorum a malis:precedat illud iudiciū
nec etiá quo ad ꝑticularé ſniam vniuſcuiuſ
qȝ plene ꝓceſſit iudicij effectus:q: ꝛ boni
amplius poſt iudiciū premiabunt.tū ex glo
ria corporis adiuncta.tū ex numero ſancto
rū cópleto:ꝛ mali etiá amplius torquebun
tur adiúcta pena corporis:ꝛ cópleto in pe-
nis numero damnatoꝝ:q: quáto cū pluri-
bus ardebūt:magis ardebūt. ¶ Ad tertiá
rñdet negádo ꝯñam:ꝛ ró eſt:quia vniuer
ſale iudiciū:vt dictū eſt:magis directe reſpi
cit vtilitaté hominū:qȝ ſingulos iudicádo-
ruȝ:q̃uis igitur cuilibet homini ante iudi
ciū ſit certa noticia de ſua damnatione vel
premio:non tñ oibus omniū damnatio vel
premium innoteſcit. Unde iudicium neceſ-
ſarium erit.

D ſecundá.q.qua querit vtrū
a omnes iudicandi in iudicio vi
debunt filium hominis.i. xp̄m
in forma humana glorioſa iudi
cátem ſic procedit:ꝛ videtur ꝙ nó. ¶ Pri
mo ſic:xp̄s in iudicio non apparebit in for-
ma humanitatis glorioſa Jo.xix:videbunt
in quem tranſfixerūt glo.q: in ea carne vé
turus eſt:in qua crucifixus eſt:ſed crucifix⁹
eſt in forma infirma:ergo in forma infirmi
tatis apparebit:nó i forma glorioſa. ¶ Se
cūdo ſic:dicitur Mat.xxiiij. Apparebit ſi
gnū filij hois in celo.i.ſignum crucis:ergo
cū crux ſit ſignū infirmitatis ꝛ nó glorie:et
per conſequés nó videbit ab omnibus in
forma glorioſa. ¶ Tertio ſic:oculus nó glo
rificatus nó poterit videre claritaté corpo
ris glorificati:cū ſit improportióatus:ergo
cū multi vtpote mali non habebunt oculos
glorificatos:nó poterūt videre xp̄m iudicá
tem in forma glorioſa. ¶ In oppoſitum eſt
euangeliū noſtrū:in quo dicit. Uidebūt fi
lium hois venientem in nube:cū poteſtate
magna et maieſtate. Maieſtas aut. ꝛ po-
teſtas ad gloriá pertinét:ergo in forma glo
rioſa apparebit:ꝛ ab omnibus videbitur.
¶ Rñdeo dicendū ſub tribus códuſioni-
bus. ¶ Prima eſt ꝙ xp̄s in iudicio appa-
rebit in forma humana. Iſta cóclusio patet
ex illa parte euágelij:vbi dicitur:videbunt
filium hois venientem:ergo in forma hu-
mana. ¶ Secūda róne ſic:eius eſt iudica-
re:cuius eſt legé cóndere:ſed xp̄s in huma-
na natura apparés nobis legé euágelij de
dit:ergo in eadem natura apparens⁹ iud.-
cabit. ¶ Tertio ſic:xp̄s ſecundū illaȝ formá
iudicabit in qua iudicatus eſt:vt poſſit ab
impijs videri:vt dicit glo. Jo.v. Sed iudi-
catus eſt in forma humanitatis ergo in ea-
dem iudicabit. ¶ Secūda ꝯcluſio é ꝙ xp̄s
in iudicio apparebit in forma humana glo
rioſa. ¶ Iſta códuſio patet: ¶ Primo ſic:
ille qui iudicat dȝ eminere illis qui iudicant
ſed electi qui iudicabūtur a xp̄o:illi corpo-
ra glorioſa habebūt:ergo multo fortius iu
dex in forma glorioſa apparebit. ¶ Secun
do ſic:ſicut iudicari eſt infirmitatis:ita iudi
care é auctoritatis:ꝛ glorie:ſed in primo ad
uentu quo xp̄s venit ad hoc ꝙ iudicaretur
apparuit in forma infirmitatis:ergo in ſe-
cundo aduentu in quo veniet vt iudicet ap
parebit in forma glorioſa. ¶ Tertia cócu-
ſio licet xp̄s in iudicio in forma glorioſa ab
oibus videndus ſit.viſio tñ illa ſicut bonis
erit delectabilis:ita reprobis triſtis ꝛ terri-
bilis:probatur ꝯcluſio. Dicit enim yſidor⁹
ꝙ apparebit xp̄s terribilis reprobis:blan-
dus bonis: Unde ſicut amicis gloria eſt de
lectabilis:ita gloria ꝛ poteſtas eius q̃ odio
habetur contriſtat:ꝛ ideo ſicut viſio glorie
humanitatis xp̄i erit iuſtis i premiū:ꝛ gau
diuȝ:ita inimicis xp̄i erit in ſupplicium. Nūc
ad rónes in oppoſitum. ¶ Ad primá rñde
tur negando cóſequentiam:ꝙ licet in eadé
carne in qua crucifixus eſt apparebit:nó tñ

ſimilit ſe habente:quia primo fuit paſſibi-
lis:ſꝫ in iudicio appebit glorioſus ſicut erit.
¶ Ad ſecúdaꝫ rñdetur pariter negãdo cõ
ſequentiá:ró eſt:quia licet ſignũ crucis ap-
parebit in iudicio:non tñ ad iudicium tunc
exiſtentis infirmitatis ſed poteſtatis:vt per
hoc iuſtior appareat cõdemnatio eoꝝ:q tã
tá miſericordiã neglexerunt: ¶ Ad tertiaꝫ
rñdetur negando conſequentiá:⁊ ró eſt:qa
corp⁹ glorioſum hꝫ in poteſtate ſua vt ſe de
monſtret vel nó demonſtret oculo non glo
rioſo:ió in forma glorioſa chriſtus ab om-
nibus poterit videri.

Ad tertiá.q.qua querit vtꝝ
ſigna que ponunt hic i euá
gelio precedere debeant iu
diciũ: ſic procedit:⁊ videt
ꝙ ñ. ¶ Primo ſic:dič apo
ſtolus ꝑmo ad The.v.Cuꝫ
eni dixerit ipij pax ⁊ ſecuritas:túc repẽtin⁹
eis ſuperueniet interitus:ſed nó eſſet pax ⁊
ſecuritas:ſi homines per ſigna precedentia
terrerent:ergo ſigna illa que ſunt ad terro
ré nó precedent iudiciũ. ¶ Secundo ſigna
ad manifeſtationé alicuius ordinãtur:ſꝫ ad
uẽtus xp̄i ad iudiciuꝫ dꝫ eſſe occultus. Vñ
ij.The.v.dicit dies dñi ſicut fur in nocte
veniet:ergo ſigna nó debẽt ipſum ꝑcedere.
¶ Tertio ſic:tp̄s ꝑmi aduẽtus fuit ꝑcogni
tũ a prophetis qḋ nó é de ſecũdo aduentu:
ſed primũ aduentũ xp̄i nó ꝑceſſerũt aliqua
ſigna:ergo nec ſcḋm ꝑcedent. ¶ Quarto
ſic:corpora celeſtia inalterabilia ſunt:ergo
ñ obſcurabũtur. ¶ Quito ſic:cũ ſtelle ſecũ
dũ ſubſtãtiã ⁊ fixioné ſunt ꝑpetue:⁊ immu
tabiles:nó videtur qḋ de celo debeãt cade
re. ¶ Sexto angeli ſunt beati.beatitudo ve
ro excludit oém miſeriam:⁊ mutabilitateꝫ:
videtur ꝙ virtutes celoꝝ que dicuntur an
geli nullo mó pñt dici timore affici vel mo
ueri. ¶ In oppoſituꝫ é euãgeliũ pñs. Rñ-
deo dicendũ ſub iſta ꝯcluſióe ꝙ ſigna q̄ de
ſcribũtur in hoc euãgelio ꝑcedẽt futurũ iu
diciũ. ¶ Iſta ꝯcluſio ſic declaratur ex dictꝭ
in ſuperiori q̃one:dictũ é ꝙ xp̄s ad iudicãdũ
veniẽs in forma glorioſa apparebit:ꝓpter
auctoritaté:q̄ iudici debet:ad dignitaté aũt
iudiciarie poteſtatꝭ pertinet habere aliq̄ in
dicia:q̄ ad reuerentiá ⁊ ſubiectioné indu-
cant:⁊ ideo aduentũ xp̄i ad iudiciũ venien
tis multa ſigna ꝑcedent:vt corda hominuꝫ
in ſubiectionem vẽturi iudicis adducãtur:
⁊ ad iudiciũ ꝓparẽtur:⁊ inter alia hec q̄ in
euangelio deſcribuntur. ¶ Ad rónes in cõ
trariũ ad ꝑmá rñdetur:ꝙ ſecundũ ꝙ dicit
Auguſtinus in li.ad eſiciũ:circa finem mun
di erit vniuerſalis perſecutio maloꝝ cõtra
bonos. Vñ ſicut aliq̄ timebũt.ſ.boni:⁊ ali-
qui ſecuri erũt.ſ.mali:ꝙ ergo dicit cũ dixe
rint impij pax ⁊ ſecuritas ⁊c. Ad malos re
ferenduꝫ eſt:q ſigna futuri iudicii ꝑtinent
dẽt:ad bonos vero pertinet:ꝙ hic in euan
gelio dr̄: areſcẽtib⁹ hoibus pre timore ⁊c.
¶ Ad ſecundam rñdetur:ꝙ dies dñi dr̄ ſi
cut fur venire in nocte:non ꝙ dñs ad iudi
ciuꝫ ſit vẽturus de nocte:imo veniet de die
in luce clariſſima:ſicut aſcendit:ſꝫ ꝙ igno-
ratur tp̄s determinatuꝫ ꝙ per ſigna illa co
gnoſci nó poterit. ¶ Ad tertiá rñdetur ne
gãdo ꝯñam:⁊ ró eſt:ꝙ nó é ſimile de ꝑmo
aduẽtu:⁊ ſecundo. In ꝑmo eni aduẽtu xp̄s
venit occult⁹ q̄zuis determinatuꝫ tp̄s eſſet
ꝑus ꝑcognituꝫ a ꝓphetis:⁊ ideo nó oporte
bat hmói ſigna in ꝑmo aduẽtu apparere:
ſicut apparebunt in ſcḋo aduẽtu:i quo ma
niſeſtus veniet: q̄zuis determinatuꝫ tp̄s ſit
occultuꝫ. ¶ Ad quartá rñdetur:ꝙ corpꝑa
celeſtia nó obſcurabuntur per ꝑuatione ꝓ
prii luminis:cuꝫ ſit eis naturale:corpora au
té celeſtia manebunt in ſua natura integra:
ſꝫ iſta obſcuritas erit reſpectu noſtri:per in
terpoſitioné alicuius corporis opaci:quẽad
modum fit in eclipſi:luna vero dicitur non
datura lumé ſuum: Mat.xxiiii.ꝙ pót du-
pliciter intelligi:vno mó:ꝙ erit interpoſita
inter terrá ⁊ ſolé:⁊ pars lune q̄ eſt verſus
terrá obſcurabitur:cuꝫ nó habeat lumé ni
ſi a ſole. Alio mó per iterpoſitioné nubiuꝫ
obſcurantium. ¶ Ad quintam de ſtellis:ꝙ
ſtelle non cadent de celo quãtum ad corꝑꝫ

ſubſtantiam: cum ſint incorruptibiles: ſꝫ ſecundum apparentiā: q̄r vere ſtelle abſcōdētur nubiuꝫ denſitate: ⁊ de nubibus verſus terram deſcendent exalationes ignite: q̄ dicuntur ſtelle cadētes: vel vt dicit. Albertus magnus: q̄ ſtelle dicūtur cadere: nō quātū ad ſubſtātiā ſuā: ſed quātū ad caſuꝫ ſue virtutis: quā hn̄t mō. ¶ Ad ſextā rn̄detur: q̄ virtutes celorū dicūtur moueri: q̄r tūc multa terribilia facient ad terrorem hominuꝫ. Hec aūt motio in nullo contradicit ſtatui beatitudinis angelorum: vt patet: ⁊ ita ratio in nullo procedit.

Ad queſtionē quartā: qua q̄ritur vtrum tp̄s futuri iudicij poteſt determinate ſciri: ab aliquo homine: ſic p̄ceditur: ⁊ videtur q̄ ſic. ¶ Primo ſic: ſicut enim ſancti patres expectabāt primum aduentum: ita nos ſecundū expectamus: ſed ſancti patres ſciuerūt tp̄s aduentus p̄mi: ſicut per numerū ebdomadaruꝫ: que deſcribuntur Daniel. ix. Ergo videtur q̄ ⁊ nobis eſt poſſibile ſcire tempus ſecūdi aduētus determinatū. ¶ Secūdo ſic: p̄ ſigna deuenimus in cognitionem ſignatorū: ſed de iudicio multa ſigna in hoc euāgelio nobis deſcribūtur: ergo in cognitioneꝫ illius tēporis poſſumus deuenire. ¶ Tertio ſic: ſm̄ Auguſti. in fine de ciuitate dei: Sexta etaſ currit ab aduētu xp̄i vſqꝫ ad finē mūdi: ſꝫ ſcitur quātum p̄cedētes etates durauerūt: ergo ſciri pōt: quātum iſta etas durare debeat: per cōparationē ad alias. ¶ Quarto ſic: magnū: ⁊ paruū: diuturnuꝫ ⁊ breue: relatiue dicūtur de vno per cōparationē ad aliud: ſed tp̄s illud q̄d eſt ab aduētu chriſti: vſqꝫ ad finē mundi: dicitur eſſe breue: vt Patet. i. Cor. vii. Tēpus breue ē ⁊ in eodē. x. Nos ſumus in quo fines ſeculoꝝ deuenerūt: Et. i. Jo. iiii. Nouiſſima hora eſt: ergo hoc dicitur p̄ cōparationeꝫ ad tp̄s p̄cedēs: ergo ſaltē hoc videt̄ ſciri poſſe: q̄ multo breuius ē tp̄s ab aduētu xp̄i vſqꝫ ad finē mūdi: q̄ꝫ a p̄ncipio mundi: vſqꝫ ad xp̄m. ¶ In oppoſitū ē illud Mat. xxiiii. De die illa ⁊ hora: nemo ſcit: nec angeli celorū. ¶ Scd̄o ſic: ſi deberet aliq̄bus reuelari: p̄cipue reuelatū fuiſſet querētibꝰ apoſtolis: q̄ doctores totius mūdi inſtituebant̄ ſꝫ eis de finali aduētu dn̄i querētibꝰ rn̄ſuꝫ eſt. Actuū. p̄mo. Nō eſt veſtrū noſſe tēpora vel momēta q̄ pater poſuit in ſua p̄tāte: ergo multo minus ē aliis reuelatū. ¶ Rn̄deo dicēdū ſub iſta cōcluſione q̄ tp̄s determinatū futuri iudicii non pōt cognoſci ab aliquo puro hoīe: a ſolo eni deo ⁊ ab hoīe xp̄o cognoſcitur. Probatur eni iſta cōcluſio iuxta ſanctū Tho. in q̄onibus de potentia dei: q̄r duplex eſt modus: quo poſſumꝰ cognoſcere futura. ſ. per cognitionē naturalē ⁊ per reuelationē. Naturali q̄dem cognitione cognoſci nō pōt determinate finis mūdi: q̄r eiꝰ nō ē alia cā niſi volūtas diuina quā quidē cām naturali cognitiōe cognoſcere nō poſſumus. Per reuelationē vero ſꝫ ſciri poſſet: ſi deus vellet reuelare: nō tn̄ cōgruū eſſet q̄ reuelaret̄ niſi hmōi xp̄o: et hoc q̄r finis mūdi nō erit niſi completo numero electorū: cuius cōpletio ē quedā executio totius diuine p̄deſtinatiōis. Vn̄ non cōpetit reuelationē fieri de fine mundi: niſi ei cui fit reuelatio de tota p̄deſtinatiōe diuina. ſ. hmōi xp̄o: p̄ quē tota diuina p̄deſtinatio totius humani generis quodāmō ip̄let̄ vnde dicitur Jo. p̄r diligit filium: ⁊ oīa demōſtrat ei que ipſe facit. ¶ Ad rōnes i oppoſitū: ad primam rn̄detur negādo ꝯſequētiā: ⁊ rō eſt: q̄ nō ē ſimile de p̄mo aduētu ⁊ ſcd̄o: q̄r p̄mus aduētus xp̄i nobis parabat viā ad merendū p̄ fidē: ⁊ alias ꝟtutes: ⁊ iō ex p̄te noſtra req̄rebatur p̄mi aduentus noticia: vt credēdo in eum q̄ vēturus erat vt per eiꝰ gratiā mereri poſſemus. In ſecundo aūt aduētu p̄mia reddētur p̄ iuſtis: ⁊ ſic ex parte noſtra nō req̄ritur q̄d agamꝰ: aut q̄d cognoſcamus: ſed q̄d recipiamꝰ. vnde nō oꝫ p̄cognoſcere determinate tēpus illiꝰ aduētus. ¶ Ad ſecūdā rōnem rn̄detur negādo ꝯ̄ñam: ⁊ rō ē: q̄r illa ſigna poſita ſunt

ad manifeſtandū: q̄d q̄n̄qꝫ mūdus finietur nō aūt ad manifeſtādū determinatū tp̄s q̄n finietur. Ponuntur aūt inter illa ſigna aliqua q̄ quaſi a mūdi exoꝛdio fuerūt: ſicut ꝙ ſurget gens cōtra gentē: ⁊ q̄d terremotus erūt per loca: ſed inſtāte mūdi fine hec habūdātius euenient: que aūt ſit illa mēſura horū ſignoꝛum: que ante fineꝫ mundi erit: manifeſtū nobis eē nō pōt. ¶ Ad tertiā rn̄detur negādo cōſequentiam: ⁊ rō eſt: q̄a ſicut Auguſtinus. Libꝛo. lxxxiij. q. Ultima etas mūdi cōparatur vltime etati hoīs: q̄ determinato numer o annoꝛū nō diffinitur: ſicut alie etates diffiniuntur: ꝫ q̄n̄qꝫ tātum durat quātū oēs alie: vel etiam amplius: vnde etiam iſta vltima etas mūdi non poteſt determinato numero annoꝛū generationū diffiniri. ¶ Ad quartā rn̄detur negādo cōſequētiā: ⁊ rō eſt: q̄a ex hoc ꝙ dicūtur nouiſſima hoꝛa: vel ex ſimilib⁹ locutiōibus: q̄ in ſcriptura dicūtur: nō videtur aliqua determinata quātitas tēpoꝛis ſciri: nō enim illa ſunt dicta ad ſignificādum breuem hoꝛam ipſius tempoꝛis: ſed ad ſignificādum ſtatuꝫ mūdi: q̄ eſt quaſi nouiſſima etas: q̄ quanto tēpoꝛe duret nō ē diffinitū: nō enī legi euāgelice alius ſtatus ſuccedet: q̄ ad perfectuꝫ adducat: ſicut ipſa ſuccedit legi veteri ⁊ lex vetus legi nature.

¶ In dn̄ica tertia: eſt euāgelium. Cum audiſſet Jo. in vinculis opera chꝛiſti Mathei. xi. Circa quod occurrunt ſequētes. q. diſputande.

¶ Prima vtrū beatus Jo. baptiſta dubitauerit an xp̄s eēt q̄ mittēdus erat ſaluatoꝛ mūdi. ¶ Secūda vtrum chꝛiſtus cōuenienter rn̄dit ad queſtionem Jo. cum ait dicite Joāni ceci vident. ⁊c̄. ¶ Tertia vtrū beatus Jo. fuerit pluſq̄ꝫ pꝛopheta.

AD pꝛimāꝫ. q. qua q̄ritur vtꝝ beat⁹ Jo. dubitauerit an chꝛiſtus eſſet qui mittendus erat ſaluatoꝛ mūdi: ſic pꝛoceditur: ⁊ videtur ꝙ ſic. ¶ Primo q̄a queſtio eſt dubitabilis ꝓpoſitio: ipſe autē queſiuit vtrum ipſe chꝛiſtus eſſet q̄ venturus erat ſaluatoꝛ mūdi: ergo videtur dubitaſſe. ¶ Secundo dicit ſic. Gregoꝛius in omelia: ꝙ beatus Jo. petiuit an ſicut ꝓ hominibus naſci dignatus eſt: an etiam ꝓ hominibus moꝛi ⁊ ad inferos deſcendere dignaretur: ergo videt̄ ꝙ dubitauerit. ¶ In oppoſitum eſt ꝙ ipſe teſtimoniū de eo perhibuit: ꝙ eſſet agnus dei qui peccata mundi tolleret Jo. i. Ergo nō dubitauit. ¶ Reſpondeo dicendum: ꝙ circa hanc. q. fuerūt varij modi dicendi: beatus Gregoꝛius dixit ꝙ beatus Jo. non dubitauit vtrum chꝛiſtus eſſet ſaluatoꝛ mūdi: ſed dubitauit vtꝝ ſicut nat⁹ erat in humanitate noſtra ita etiā moꝛeretur pꝛo ſalute humana: ſed hec reſponſio nō videtur cōueniens: quia Jo. nō fuit minus illuminatus q̄ꝫ pꝛophete veteris teſtamenti. Pꝛophete autem cognouerunt chꝛiſtum: nō tantum naſciturum ī carne pꝛopter nos: ſed etiaꝫ moꝛiturum: vt habetur Iſa. liij. Tanq̄ꝫ ouis ad occiſionem ductus eſt: ergo multo foꝛtius Jo. qui fuit pluſq̄ꝫ pꝛopheta cognouit. Iteꝫ Jo. de chꝛiſto pꝛedixerat ſicut dictum eſt. Ecce agnus dei Jo. i. ꝙ non dixiſſet: vt videtur: niſi vidiſſet eum immolandum pꝛo ſalute mundi. Alij: vt Ambꝛoſius: dicunt ꝙ triplex eſt dubitatio. Una infidelitatis que fuit in iudeis. Alia tarditatis: que fuit in diſcipulis. Alia eſt pietatis que fuit in Jo. Baptiſta: vt Ambꝛoſius videtur dicere: ꝙ beat⁹ Jo. nō facit illam. q. chꝛiſto: tu es qui venturus es: dubietatiue: ꝫ quadā pietate modo quo dixerat Petrus: quando audiuit chꝛiſtum iturum Hieruſalem: et paſſurum: ⁊ moriturūꝫ ibi. Abſit a te domine vt hoc fiat: ſciebat enim Jo. chꝛiſtum moꝛiturum pꝛo humano genere: ⁊ ad infernum deſcenſurum ſed compatiendo moꝛti eius: queſiuit per moduꝫ dubitantis: ſed hoc non expꝛimitur in verbis Jo. ⁊ ideo tertij dicunt vt Auguſtinus. ⁊ Chꝛiſo. cum quibus tenendum ꝙ Jo. nō dubitauerit de p̄dictis: q̄ certitudinaliter cognouit: ſed diſcipuli eius q̄ non erāt

ſic illuminati dubitauerūt:⁊ ideo Jo.ꝑ di-
ſcipulos ſuos.q.ꝓpoſuit:nō pꝛopter ſui du
bitationē:ſed diſcipuloꝝ heſitationem:q̄ſi
diceret:ſepe vos ammonui:⁊ n̄ crediđiſtis
mihi:ꝙ ipſe eſſet:ecce mitto duos ex vo-
bis:⁊ dicite tu es qui vēturus es.⁊c̄.vt per
voſipſos certificati magis acquieſcatꝫ:ego
enim nō ſum xp̄s:ſed ipſe qui ſpiritū nō ac
cepit ad menſuram:⁊ hoc de iſta q̄ſtiōe.Ex
dictis pꝫ:rn̄deo ad obiecta.Ad pꝛimū dici
tur:ꝙ nō erat dubitatio Jo.ſed diſcipulo-
rū.Ad ſecūdum rn̄detur:ꝙ expoſitio Gre
goꝛij non recipitur in hac parte.

AD ſecūdā.q.qua querit̃ vtꝝ
xp̄s conuenienter rn̄dit que
ſtioni Jo.⁊ videtur ꝙ non.
¶ Pꝛimo ſic:In pꝛimo ad-
uentu venturus erat in infir
mitate:ſm̄ illud yſa.liij.tanq̄ꝫ virū doloꝛuꝫ
⁊ ſcientē infirmitatē:ſed opera miraculoꝛū
magis pertinent ad virtutem ⁊ maieſtateꝫ:
q̄ꝫ ad infirmitatem:ergo nō ꝯuenienter rn̄
dit ſe eſſe qui venturus erat in carneꝫ:per
operationē miraculoꝝ.¶ Secūdo ſic:mi-
racula q̄ xp̄s fecit ab alijs facta ſunt:ergo ꝑ
talia nō cōuenienter rn̄debat:ꝙ ipſe erat q
venturus eſſet:ad ſaluandum mūdū.¶ In
oppoſitum eſt euāgeliū pn̄s:⁊ illud Jo.v.
Opera que mihi dedit pater vt faciā ipſa
teſtimoniū perhibēt de me.Rn̄deo dicen
dū:ꝙ xp̄s ꝯuenient̃ rn̄dit.Rn̄dit enim nō
per v̄ba:ſ; per facta:faciens in ꝯſpectu di-
ſcipuloꝝ Jo.miracula multa manifeſtē de
clarātia:ꝙ ipſe eſſet xp̄s:hoc ē q̄d dr̄ renū-
ciate Jo.que audiſtis in doctrinis:⁊ vidi-
ſtis in miraculis:ceci vidēt ad p̄ceptū meū:
q̄d ſolius dei eſt.¶ Ad rōnes in oppoſitū
dicendū:ad pꝛimā rn̄detur negādo ꝯſequē
tiā:⁊ rō eſt:q: licet filius dei venturus erat
in pꝛimo aduentu in īfirmitate carnis:vētu
rus tn̄ erat in v̄tute:dei quod:manifeſtādū
erat per miracula.Vn̄ Iſa.xxxv.Ait ꝓphe
ta deus ipſe veniet ⁊ ſaluabit nos:tunc ape
rient̃ oculi cecoꝝ ⁊ aures ſurdoꝝ patebūt
tūc ſaliet ſicut ceruus claudus ⁊c̄.¶ Ad ſe
cundā rn̄det̃ negādo aſſumptum:dicimus
enim ꝙ a nullo ſanctoꝛum facta fuerūt mi-
racula:ꝓpꝛia virtute:ſicut a xp̄o facta ſunt.
Unde manifeſtuꝫ argumentum fuit ſue di
uinitatis:ꝙ ipſe erat qui vēturus erat ſal-
uatoꝛ mundi.

a D tertiā.q.qua queritur vtruꝫ
Jo.fuit pluſq̄ꝫ ꝓpheta pꝛocedi
tur ſic:Beatus Jo.non fuit ꝓ
pheta vt ipe dicit de ſeipſo Jo.
i.ergo nō fuit pluſq̄ꝫ ꝓpheta:¶ Secundo
ſic Mat.xi dicit̃ lex ⁊ ꝓphete vſqꝫ ad Jo
hannē:ergo videt̃ ꝙ Jo.nō fuerit ꝓphe-
ta.¶ Tertio ꝓpheta dr̄:qui ꝓcul in futuꝝ
fatur:ſed beatus Jo.nō ꝓphetauit ꝓcul de
xp̄o in futuꝝ:ſed pn̄tem digito on̄dit:ergo
videt̃ ꝙ nō pōt dici ꝓpheta.¶ In oppoſi
tū eſt pn̄s euāgeliū.Rn̄deo dicendum ſub
iſta ꝯcluſione ꝙ beatus Jo.fuit ꝓpheta ⁊
pluſq̄ꝫ ꝓpheta.pꝫ ꝯcluſio.Pꝛimo teſtimo
nio xp̄i.¶ Scd̄o ſic:ꝙ fuerit ꝓpheta dicit̃
Luce.i.Tu puer ꝓpheta altiſſimi vocabe
ris:q̄d vero fuerit pluſq̄ꝫ ꝓpheta.patet pꝛi
mo:q: ꝓphete eſt futura p̄dicere.iſte auteꝫ
nō ſolum futura ſed etiam pꝛeſentia oſtēdit
dicens.Ecce agnus dei.⁊c̄.Hec ratio tāgi
tur in hymno:cum dicitur.Ceteri tantum
cernere vatum coꝛde:pꝛeſago:iubar affu-
turum:tu quidem mundis celos auferentē
indice pꝛodis.Secundo ꝙ ante vſum vite
motum oſtendit pꝛophete:Luc.i.Ut facta
eſt vox ſalutationis tue in auribus meis:ex
ultauit i gaudio īfans i vtero meo.¶ Ter
tio quia non ſolum pꝛopheta ſed baptiſta
chꝛiſti fuit.¶ Quarto quia ſuper hoc ꝙ ꝓ
pheta fuit.fuit etiam pꝛecurſoꝛ chꝛiſti Luc.
i.Pꝛeibis enim ante faciem domini:para
re vias eius.¶ Quinto ſic:quia ſicut chꝛi
ſtus pꝛophetizatus eſt ab eo:et ab alijs pꝛo
phetis:ita beatus Johannes ab alijs pꝛo-
phetis nūciatus eſt.Unde ſaluatoꝛ ipſe vo
lens oſtendere qualiter Jo.pluſq̄ꝫ pꝛophe
ta:fuiſſet ſtatim ſubdit.Hic eſt de quo ſcri-
ptū eſt.ſ.Malachie.iij.Ecce mitto angeluꝫ
meū an̄ faciē tuā:ſunt v̄ba pr̄is ad filium.

¶ Ad rationes in oppoſitum:ad primā rñ
deť negādo añcedēs:Ad ꝓbationē dicimꝰ
ꝙ Jo.nō negauit ſe eſſe ꝓphetā abſolute:
nec prophetā miſſum añ xp̄m:ſed negauit
ſe eſſe illū̄ prophetā:de quo loquiť ſcriptu
ra:Deutero.xviij. Prophetā ſuſcitabit vo
bis deus de fratribꝰ veſtris:⁊c̄.que quidē
auctoritas ſm̄ veritatē intelligenda ē ad lit
terā de xp̄o:licet iudei:vt dicit magiſter ni
cholaus de lira:intelligāt de alio propheta.
¶ Ad ſecūdā rñdeť negādo cōſequētiam:
⁊ ad auctoritatē Mat.xi.rñdeť ꝙ ꝑ illō v̄
bū:nō eſt intelligendū:ꝙ poſt ſe nō fuerint
alij prophete:cū deꝰ dicat Mat.xxiij.Ecce
mitto ad vos ꝓphetas ⁊ ſcribas ⁊c̄. Item
in.ij.Anna prophetizauit:ſed ideo dicitur
lex ⁊ ꝓphete:vſq₃ ad Jo.qa i lege ⁊ ꝓphe
tis v̄itas de xp̄o erat ſub figuris ⁊ enigma
tibus tradita:ſed a Jo.eſt manifeſte oſtēſa
dicēte:ecce agnus dei ⁊c̄. ¶ Ad tertiam rñ
deť iuxta albertū:ꝙ propheta capiť dupli
citer:vno modo ſtricte ⁊ proprie.ſ.q procul
in futurū fať de verbo ⁊ ſacramētis:⁊ hoc
accipiť per diuinā inſpirationē.Alio mō di
ciť ꝓpheta large.ſ.habens diuinā inſpira
tionē ꝺ verbo ⁊ ſacramētis eius:⁊ hoc mō
beatus Jo.fuit ꝓpheta ⁊ nō primo mō.

¶ In dñica quarta legiť euāgeliū:in illo tē
pore:miſerūt iudei ab Jeroſolimis:⁊c̄.Jo.
i.Circa quod poſſunt diſputari ſequentes
queſtiones.

¶ Prima ē vtrū beatus Jo.bene rñderit
ad iterrogationē ſacerdotū ⁊ leuitaꝝ que-
rentiū:tu quis es.¶ Secūda eſt vtrū fue
rit cōueniens Jo.baptizare.¶ Tertia vtꝝ
conueniens fuerit vt xp̄s inter homines cō
uerſaretur.

Ad primā.q.in qua queritur
vtrū beatus Jo. bñ rñderit
ad interrogationē ſibi factā
per ſacerdotes ⁊ leuitas:tu
qs es:⁊ videť ꝙ nō. ¶ Pri
mo in hoc ꝙ rñdit nō ſum ego Chriſtus cū
de hoc nō videať fuiſſe interrogatꝰ.¶ Se
cūdo videť male rñdiſſe:cū dixerit ſe non
eē heliā:cū Mat.xi.xp̄s dicat ꝺ eo:ipſe eſt
helias.¶ Tertio videť male rñdiſſe:cū in
terrogatus ſi eſſet ꝓpheta:rñdit ſe nō pro
phetā.¶ Quarto videť male rñdiſſe cum
interrogatus dicat ſe eſſe vocē clamātis in
deſerto.¶ In oppoſitū eſt:q:Jo.cū eēt re
pletus ſpū ſancto ex vtero matris ſue:⁊ ꝑ
cōſequēs illuminatus a deo:nō rñderet ni
ſi bñ.¶ Ad rōes i oppoſitū rñdeť: Ad pri
mā diciť:ꝙ licet exp̄ſſe nō fuerit interroga
tus an eēt xp̄s:iſta tñ erat intētio illoꝝ q̄rē
di ⁊ ſciendi an eēt xp̄s:cū enim tēpore quo
viuebat Jo.eēt famoſa opinio:⁊ maxime i
hieruſalē:vbi vigebat ſtudiū legis ⁊ ꝓphe
taꝝ:ꝙ tempus aduentus meſſie eēt de pro
ximo:⁊ meſſiam de proximo expectabant.
Preterea videbāt Jo.baptiſte mirabilem
natiuitatē:⁊ eius excellētē ſanctitatē: ideo
erāt moti ad opinādū ipſum eſſe chriſtum:
ꝓpter quod miſerunt ſolēniores nūcios ad
Jo.volētes ſuper hoc ſcire volūtatē eius:
⁊ ita recte beatus Jo.dicens ſe nō eē xp̄m
rñdit intentioni eoꝝ:hoc enim querebant:
tu quis es:vt rñderet eis ſi eſſet xp̄s vel nō
¶ Ad ſcđa₃ dr̄:ꝙ optime rñdit negādo ſe
eē heliā:q:ita erat in veritate:ꝙ nō erat he
lias in perſona.Chriſtus aūt dixit eū heliā
nō in perſona:ſ₃ in ſpū ⁊ virtute:q:ſ.ſimili
tudinē helie in ſuis operibꝰ demōſtrabat:⁊
hoc ſpāliter in tribus.¶ Primo in officio
q:ſicut helias:ſm̄ dñi aduentum ꝑueniet:
Ita Jo.ꝑceſſit primū.Vñ angelus dixit:ip
ſe ꝑcedet añ illum.¶ Secūdo in auſterita-
te vite:q:helias in deſerto morabať:parce
vtebať cibo:⁊ duris veſtibus operiebať
vt diciť.iij.regū.Ita Jo.in deſerto eſca eiꝰ
erāt locuſte ⁊ mel ſilueſtre:⁊ zona eius de
pilis camelorum.¶ Tertio quātū ad zelu₃
q:helias maximi zeli fuit. Vñ dicit.iij.Re
gū.xix.zelo zelatus ſum:ſic ⁊ Jo.zelo veri-
tatis mortuus ē.¶ Ad tertiā rñdeť:ꝙ bñ
rñdit negādo ſe eſſe ꝓphetā. Negauit qui
dē ſe eſſe ꝓphetā:nō abſolute:ſ₃ illū excellē
tiſſimū de quo ipſi q̄rebāt:⁊ ꝺ quo ſcriptu
ra loquiť. Deutro. xviij. ſuſcitabit vobis

dñs ,pphetã de fratribus vestris: τc. que scriptura ad litterã ẽ itelligẽda de xp̄o: vel negauit se eẽ ,pphetã q: nõ fuit ,ppheta simplicit: siue tm̄: ꝫ plusq̃ʒ ,ppheta. Alij nãqʒ ,pphete sola futura p̄dicebãt: τ a remotis. Jo. vero xp̄m p̄ntem τ nũciauit digito oñdẽs. d. Ecce agnus dei: τ ecce qui tollit peccata mũdi. ℂ Ad q̃rtã r̃ndet q̄ etiã bñ r̃ñdit dicẽs: q̄ eẽt vox clamãtis i deserto. τc. beatus enĩ Jo. cũ esset deuotissimus adiplẽs: qḋ apostolus dicit ad Gala. ij. s. viuo ego: iã nõ ego: ꝫ viuit in me xp̄s: nõ r̃ndit ego sum filius zacharie vel talis: ꝫ illud in quo xp̄m seq̄baẗ. Vñ dixit: ego vox clamãtis τc. dicit aũt se vocem eẽ: q: vox origine posterior ẽ verbo: ꝫ noticia p̄oꝛ. Nã v̄buʒ in corde ɔceptũ per vocẽ ,platũ cognoscimus: cũ sit signũ eius. Deus aũt paẗ p̄cursorẽ misit Jo. in tẽpore factũ: vt verbũ suũ ab eterno ɔceptũ annũciaret: τ iõ congrue dicit Jo. ego vox clamanƚ in deserto. s. iudee: dirigite viam dñi. i. ego suʒ ille de quo scriptura sãcta loq̄tur Isa. c. l. ego vox clamãtis in deserto: vt hoïes se ad aduentum xp̄i in mũdũ prepararent: τ sic pʒ q̄ Jo. in oïbus bene rñdit ad interrogationẽ sibi factam: tu quis es.

AD secũdã. q. qua queritur vtrũ fuit cõueniẽs Jo. baptizare: sic proceditur: τ videtur q̄ nõ. ℂ Primo sic: oïs enim ritus sacramentalis ad aliquã pertinet legẽ: sed Jo. nõ introduxit nouã legẽ: ergo incõueniẽs fuit q̄ Jo. nouũ ritũ baptizãdi itroduceret: ℂ Secundo sic. Jo. fuit missus a deo in testimoniũ tanq̃ʒ propheta ꝰm illud Lu. i. Tu puer propheta altissimi vocaberis: Sed ,pphete q fuerũt añ xp̄m nõ itroduxerũt nouũ ritũ: sed ad obseruãtiã legaliũ inducebãt: vt pʒ Macha. vltimo. Mementote moysi serui mei: ergo nec Jo. nouũ ritũ baptizãdi inducere debuit. ℂ Tertio sic: vbi est alicuius rei superfluitas: non est ad illud aliud addendũ: sed iudei excedebant in superfluitate baptismatũ: vt dicitur Marci. vij. q̄ pharisei τ omnes iudei nisi crebro lauẽt manus nõ mãducãt: τ in sero nisi baptizẽtur nõ cõmedũt: τ alia multa q̃ tradita sunt illis seruare: vt baptisma calicũ τc. ergo incõueniẽs fuit q̄ Jo. baptizaret. ℂ Quarto sic: baptismus Jo. nõ videtur eẽ a deo. ergo incõueniẽs fuit Jo. taleʒ ritũ introducere. Cõsequẽtia pʒ: añcedens ,pbaẗ sic: nihil enĩ sacramẽtale: qḋ ẽ a deo: denoiatur ab hoïe puro. Vñ baptismꝰ noue legis nõ dr̄ petri: aut pauli: ꝫ baptismꝰ denoiatur a Jo. dr̄ enĩ baptismꝰ Jo. ergo nõ est institutus a deo. ℂ Quinto sic: alia sacramẽta nõ habuerunt assuefactoria: ergo nec baptismꝰ xp̄i debuit hr̄e baptismũ Jo. vt assuefaceret hoïes ad baptismũ xp̄i ℂ In oppositũ ẽ euãgeliũ p̄ns τ Math. iij. vbi p̄missa sanctitate Jo. subditur q̄ exibãt ad eũ multi τ baptizabãtur in iordane. Rñdeo dicẽdũ sub ista cõclusiõe: q̄ cõueniẽs fuit Jo. baptizare: que ɔueniẽtia colligitur ex q̃tuor: ℂ Primo q: oportebat xp̄ʒ baptizari a Jo. vt baptismũ cõsecraret vt dicit Augustinꝰ super Jo. ℂ Scḋo vt xp̄s manifestaretur. Vñ ipse Jo. baptista dicit Jo. i. vt manifestetur. s. xp̄s in hierusalẽ: p̄pterea veni ego in aq̃ baptizãs: ɔcurrẽtibꝰ enĩ turbis annũciabat xp̄m: qḋ q̄dẽ faciliꝰ sic factũ ẽ: q̃ʒ si per singulos discurrisset vt Criso. dicit super Jo. tm̄ enĩ officiũ Jo. p̄dicãdo τ baptizando ordinabatur ad manifestationeʒ xp̄i. ℂ Tertio vt suo baptismo assuefaceret hoïes ad baptismũ xp̄i. Unde Grego. dicit i q̄dã omelia q̄ iõ baptizauit Jo. vt p̄cessiõis sui ordinẽ seruãs q nascituꝝ dñʒ nascẽdo p̄uenerat: baptizãdo quoq̃ʒ baptizatuꝝ p̄ueniret. ℂ Quarto ad penitẽtiã hoïes inducẽs p̄pararet: ad digne suscipiẽdũ baptismũ xp̄i. Vñ beda dicit: q̄ quãtũ cathecuminis nõdũ baptizatꝭ: p̄dest doctrina fidei: tm̄ ,p̄fuit baptismꝰ Jo. ante baptismũ xp̄i: q: sicut ille p̄dicabat penitentiã τ baptismũ xp̄i: p̄nũciabat: τ icognitionẽ veritatꝭ q̃ mũdo apparuit: attrahebat:

ſic miniſtri eccleſie:q pmo erudiũt:poſtea
peccata eoꝝ redarguunt:deinde baptiſmo
xpi remiſſioné pmitũt. ¶ Ad rões in op
poſitũ: Ad pmã rñdetur negãdo ꝯñaꝫ:et
rõ é:q: baptiſmus Jo.nõ erat per ſe ſacra-
mẽtũ:ſꝫ q̃ſi quoddã ſacramẽtale diſponẽs:
ad baptiſmuꝫ xpi:ꝛ iõ aliq̃liter pertinebat
ad legé xpi:nõ aũt ad legé moyſi. ¶ Ad ſe
cũdã rñdetur negãdo ꝯſequẽtiã:ꝛ rõ é:q:
Jo.nõ ſolũ fuit ꝓpheta:ſed pluſq̃ꝫ ꝓphe-
ta.ꝓpheta vt dr̃ Mat.xi. fuit eni terminꝰ
legis:ꝛ initiũ euãgelij:ꝛ iõ magis pertine-
bat ad eũ v̄bo ꝛ opere inducere hoies ad
legé xpi:q̃ꝫ ad obſeruãtiam veteris legis.
¶ Ad tertiã rñdetur negãdo ꝯñam:ꝛ rõ
eſt:q: baptiſmata illa phariſeoꝝ erãt in aq̃
vt pote ad ſolã mundiciã carnis oꝛdinata.
ſed baptiſmus Jo. oꝛdinabatur ad mundi
ciã ſpũaleꝫ. Inducebat eni hoies ad peniẽ
tiã:vt dictũ é. ¶ Ad quartã rñdetur negã
do aſſumptũ. Nã dicitur Jo.i.q me miſit
baptizare in aq̃s:ille dixit mihi:et c̃. Et ita
baptiſmus Jo.fuit inſtitutꝰ pcepto diuino.
Vñ ritus ille baptizandi nõ fuit ab hoibꝰ
ſꝫ a deo:q familiari ſpiritꝰ ſancti reuelatio
ne Johãné ad baptizandũ miſit:Et ita Jo.
pꝛimus miniſter fuit inſtitutionis:et deus
actoꝛ pncipalis:Nõ aũt denominet a bea
to Jo. eſt ꝓpter tria:vt dicit ſctũs Tho.in
iiij.tũ pꝛimo:q: fuit baptiſmi inſtitutoꝛ ali-
quo mõ. Petrꝰ aũt nullo mõ baptiſmi:quo
ipſe baptizabatur:tũ ſcdo q: nihil in illo ba
ptiſmo efficiebatur q̃d Jo.nõ faceret.tum
tertio q: ſibi ſoli erat datũ illius baptiſmi
miniſteriũ. ¶ Ad quintã rñdetur negãdo
ꝯſequẽtiã:q: vt dicit dñs Bonauẽtura:nõ
eſt ſimile de baptiſmo xpi:et de alijs ſacra-
mẽtis:q: baptiſmꝰ eſt pmũ et neceſſarium:
ꝯgrue habuit pambulũ:q: eni eſt neceſſa-
riũ opoꝛtebat oés ſuſcipere e:q: pꝛimum:ne
hoies inhabiles eẽnt et ipꝛeparati:oꝫ ꝙ p
cederet aliqd ſimile:Nõ é ſic de alijs ſacra
mẽtis:baptiſmus eni ſuſceptus diſponit ad
cetera alia:et ideo non indiguit alia aſſueſa
ctione:immo aſſueſactio baptiſmi ad alia
aſſueſecit.

A tertiã.q.in q̃ q̃ritur:q: di
citur i euãgelio d̃ xpo. Me
dius veſtꝝ ſtetit.i.cõuerſatꝰ
eſt.vtꝝ cõueniẽs fuit vt xps
iter hoies cõuerſaretur:vel
vitã ſolitariã ageret:ſic ꝓceditur:et vr̃ ꝙ
nõ fuit cõueniẽs eũ inter homines cõuerſa
ri. ¶ Pꝛimo ſic:opoꝛtebat ꝙ xps ſua con
uerſatione nõ ſolũ ſe hominé oñderet:ſed
etiam deũ:Sed deũ nõ cõuenit cũ hoibus
conuerſari.dicitur eniꝫ Dani.ij.Exceptis
dijs quorum non eſt cuꝫ hominibus ꝯuer
ſatio:Et philoſophꝰ dicit pmo pollitico:ꝝ
ꝙ ille qui ſolitarie viuit:aut eſt beſtia ſi pꝛo
pter ſeuitiam hoc faciat:aut aſt deus:ſi hoc
faciat pꝛopter contemplandam veritatem:
ergo videtur ꝙ non fuit conueniens:chꝛi-
ſtum inter homines cõuerſari. ¶ Secũdo
ſic:xps dum in carne moꝛtali vixit:debuit
perfectiſſimam vitam ducere.perfectiſſi-
ma autem vita eſt contemplatiua:Ad vitaꝫ
autem cõtemplatiuam maxime cõpetit ſoli
tudo:ſm illud Oſee.ij.ducaꝫ eam in ſolitu-
dinem:et loquar ad coꝛ eius:ergo videtur
ꝙ xps debuit ſolitariã vitã ducere. ¶ Ter
tio ſic:conuerſatio xpi debuit eſſe vnifoꝛ-
mis:quia ſemper d̃buit in eo apparere q̃d
optimum eſt:ſed quãdoqꝫ xps ſolitariaꝫ vi
tam querebat:turbas declinãs. Unde Re
migius dicit ſuper Mat.ꝙ xps tria refu-
gia legitur habuiſſe. nauim:montem:et de
ſertuꝫ:ad quoꝝ alterũ quotienſcũqꝫ a tur
bis compꝛimebatur condeſcendebat:ergo
ſemper debuit ſolitariam vitam ducere.
¶ In oppoſitum eſt euangelium pꝛeſens:
vbi dicitur:Medius veſtruꝫ ſtetit.i.inter
vos conuerſatus eſt:et vitam communem
vobiſcum ducens. ¶ Reſpondeo dicen-
dũ ſub iſta concluſione:conuenientiſſimuꝫ
fuit chꝛiſtum conuerſari inter homines.
Patet ꝯcluſio. ¶ Pꝛimo ex illo Baruc.
iij. Poſt hec in terris viſus eſt:et cuꝫ ho
minibus ꝯuerſatus eſt.rõne ſic ꝓbatur:cõ
uerſatio xpi talis d̃buit eẽ vt ꝯueniret fini

conuerſationis: ſecundum quẽ venit in mũdũ. venit autẽ in mũdũ: Primo quidez ad manifeſtandũ veritatẽ: ſicut ipſe dicit Jo. xix. in hoc natus ſum: ⁊ ad hoc veni in mũdum vt teſtimonium perhibeam veritati: ⁊ ideo non debebat ſe occultare: vitam ſolitariam agens: ſed in publicum procedere: publice ꝑdicãdo. vnde Luce. iiij. dicit illis qui volebant eum detinere: quia ⁊ alijs ciuitatibus oportet me euãgelizare regnum dei: quia ideo miſſus ſum. ¶ Secundo venit ad hoc: vt homines a peccato liberaret ſꝫ illud. i. Thi. i. xp̄s ieſus venit in hũc mũdũ peccatores ſaluos facere: ⁊ ideo vt Criſo. dicit: licet in eodem loco manendo poſſet xp̄s homines ad ſe trahere: vt eius predicationem audirent: non tamen hoc fecit prebens nobis exemplũ: vt perambularemus ⁊ requireremus pereuntes: ſicut paſtor ouem perditam: ⁊ medicus accedit infirmum. ¶ Tertio venit: vt per ipſum habeamus acceſſum ad deum: vt dicitur ad Ro. v. ⁊ ita familiariter cum hominibus conuerſando: conueniens fuit vt omnibus fiduciam daret ad ſe accedendi. Unde dictũ eſt Mat. ix. factum eſt diſcumbente eo in domo: ecce multi publicani ⁊ peccatores venientes diſcũbebant cum Jeſu ⁊ diſcipulis eius. ¶ Ad rationes in oppoſitum: ad Primã reſpondetur negando conſequentiam: ⁊ ratio eſt: quia xp̄s per humanitatẽ ſuam voluit manifeſtare diuinitatem. ⁊ iō conuerſando cum hominibus: quod eſt ꝓprium hominis: manifeſtauit omnibus ſuã diuinitatem: predicando: ⁊ miracula faciendo: ⁊ innocenter: ⁊ iuſte inter homines cõuerſando. ¶ Ad ſecundam reſpondet negando conſequentiam: ⁊ ratio eſt: q: licet vita ꝯtemplatiua ſimpliciter ſit melior q̃ꝫ actiua: qua occupatur circa actus corporales: actiua tamen ſm̄ quam aliquis predicãdo ⁊ docendo contemplata alijs tradit: ẽ perfectior q̃ꝫ vita que ſolum ꝯtemplatur: quia talis vita preſupponit habundantiam cõtẽplationis: ⁊ ideo xp̄s talem vitaꝫ elegit. Ad tertiam reſpondetur negando aſſumptũ: ⁊ ratio ẽ: quia actio xp̄i fuit noſtra inſtructio: ⁊ ideo vt daret exemplum predicatoribus: ꝙ non ſemper ſe darent in publicuꝫ: ⁊ ideo quandoqꝫ dominus ſe a turbis retraxit: qđ quidem legitur feciſſe propter tria. Quandoqꝫ quidem propter corporalem quietẽ. Unde Mat. vi. dicitur ꝙ domin⁹ dixit diſcipulis: venite ſeorſum in deſertum locum ⁊ requieſcite puſillum: erant eniꝫ qui veniebant ⁊ redibant multi: ⁊ nec ſpatium manducandi habebãt: Quãdoqꝫ ꝟo cauſa orationis: vt dicitur Luce. vi. factum ẽ in illis diebus: Exijt in montem orare: ⁊ erat pernoctans in oratione: vbi dicit ambroſius ꝙ ad precepta virtutis ſue: nos informat exẽplo. Quandoqꝫ vero vt doceat fauorẽ humanũ vitare. Unde ſuper illud Mat. v. videns ieſus turbas aſcendit in montẽ. Dicit Criſo. per hoc ꝙ non in ciuitate ⁊ foro: ſed in mõte ⁊ ſolitudine ſedit: erudiuit nos nihil ad oſtentationem facere: ⁊ a tumultibus abſcedere: ⁊ maxime cum de neceſſarijs diſputare oporteat: ⁊ tantuꝫ ſufficit de iſta cõcluſione.

¶ In dominica: feria quarta quatuor temporum eſt illud euangeliũ Luce. i. Miſſus eſt angelus: Circa quod queſtiões diſputandas quere in feſto annunciatiõis.

¶ Feria ſexta euangelium eſt. Exurgens Maria Luce. i. Diſputãda ſup hoc quere in feſto viſitationis.

¶ In die Sabbati euangelium eſt. Anno. xv. Luce. iij. Uenit. ſ. Jo. in omnẽ regionẽ iordanis: predicans baptiſmum penitentie in remiſſionem peccatoruꝫ: Circa quod venit diſputandum.

Utrum baptiſmus Jo. conferebat gratiam: ⁊ videtur ꝙ ſic: ⁊ ex euangelio ꝑſenti vbi dicitur ꝙ predicabat baptiſmum penitentie in remiſſionem peccatorum. Penitentia autem ⁊ remiſſio peccatorum eſt per gratiaꝫ: ergo baptiſmus Jo. conferebat gratiam. ¶ Secũ

do ſic:baptizandi a Jo.confitebātur pecca
ta ſua:vt habetur Mat.iij.Et Mat.i.ſed
cōfeſſio peccatoꝝ ordinabat̄ ad remiſſionē
que fit per gratiā:ergo baptiſmus Jo.cōfe
rebat gratiā. ¶ Tertio ſic:baptiſmus Jo.
propinquior erat baptiſmo xpi:q̄ȝ circūci-
ſio:ſȝ circūciſio cōferebat gratiaȝ per quaȝ
remittebatur peccatū originale:ergo idem
qđ prius. ¶ Quarto ſic:ſi baptiſmus Jo.
nullū habebat interius effectū:cuȝ ablucio
carnis parue aut nullius ſit vtilitatis:videt̄
ꝙ baptiſmus Jo.nō fuit acceptādꝰ:nec ap
probāduſ:ſȝ hoc nō videtur dicendū:ergo
baptiſmus Jo.aliquā interius efficaciā ha
buit:ꝛ n̄ niſi gratiā ꝯferēdo:ergo ꝛc̄. ¶ Jn
oppoſitū arguit̄ ex illo Mat.iij. Vbi inq̄t
Jo.ego quidē baptizo vos in aqua:per pe
nitētiā:qđ exponēs Greg.in quadā omelia
dicit Jo.nō in ſpū ſancto ſed in aqua bapti
zabat:q: peccata ſoluere nō valebat:ſȝ gra
tia ē a ſpū ſancto:ꝛ per eū peccata tollunt̄:
ergo baptiſmus Jo.gratiam non ꝯferebat.
¶ Rn̄deo dicendū ſub iſta concluſione:ꝙ
baptiſmus Jo.gratiā nō cōferebat:cū eſſet
operatio hoīs:gratia autē nō pōt ab hoīe
ꝯferri:q̄ ꝯcluſio ſic declarat̄:ſicut ſupradi-
ctū eſt:tota doctrina ꝛ operatio Jo.p̄para
toria erat ad xpm:ſ̄m illud Jo.i.Gratia et
veritas per ieſum facta eſt:ꝛ ideo baptiſmꝰ
Jo.gratiā nō ꝯferebat:ſed ſolū ad gratiam
p̄parabat:ꝛ hoc tripliciter. Uno quidē mō
per doctrinā Jo.inducentē homines ad fi
deȝ xpi. Alio modo aſſuefaciēdo hoīes ad
ritū baptiſmi xpi. ¶ Tertio mō per penitē
tiam p̄parādo hoīes ad ſuſcipiēdū effectuȝ
baptiſmi xpi. ¶ Ad rōnes in oppoſitū:ad
primā rn̄detur iuxta glo.q̄ auctoritas ſic ex
ponēda ē vt referat̄ ad baptiſmata diuer-
ſa:hoc mō:Erat Jo. baptizās.ſ.baptiſmate
ſuo:ꝛ predicans.ſ.baptiſmū xpi.qui eſt i re
miſſionē:peccatoꝝ. Si autem referat̄ vtrū
q̄ȝ ad baptiſmum Jo.tunc dicitur p̄dicare
baptiſmū in remiſſionē peccatoꝝ:nō iō qa
hoc ipſe p̄ficeret:ſȝ q: ad hoc imponēdo di
gnos fructus penitētie agere diſponebat ꝛ
preparabat. ¶ Ad ſecūdā rn̄detur negādo
ꝯñam:ꝛ rō eſt:q: cōfeſſio illa peccatoꝝ nō
fiebat ad remiſſionē peccatoꝝ:ſtatim p ba
ptiſmū Jo.exhibēdam:ſed cōſequēdaȝ per
penitētiam cōſequētē:ꝛ baptiſmum xpi ad
quē penitētia illa p̄parabat. ¶ Ad tertiam
rn̄detur negādo ꝯñaȝ:ꝛ rō eſt:q: q̄ȝuis ba
ptiſmus Jo.magis cōueniret cuȝ baptiſmo
xpi:q̄ȝ circūciſio:quātū ad materiam:nō t̄n
cōueniebat magis quo ad cauſam inſtitutio
nis:q: circūciſio inſtituta fuit in remedium
cōtra originale peccatū:baptiſmꝰ autē Jo.
nō erat ad hoc inſtitutus:ſed ſolū erat p̄pa
ratorius ad baptiſmū xpi:vt dictū ē:ſacra-
mēta autē ex vi ſue inſtitutiōis ſuuȝ habent
effectū. ¶ Ad quartā rn̄detur negādo cō-
ſequētiā:ꝛ rō eſt:q: lȝ baptiſmus Jo.inte-
rius nō purgaret:nō t̄n erat inutilis:qa in-
ſtruebat ꝛ preparabat ad baptiſmū xpi:de
cuius vtilitate dictū eſt in rōne:ad primum
argumentū:ꝛ tātum de hac queſtione.

¶ Jn vigilia natiuitatis xpi eſt euāgelium
Jn illo t̄pe cū eſſet deſpōſata mater ieſu ꝛc̄.
Mat.i.Circa qđ multe.q.diſputāde veni
rēt inter quas hee ſunt qua ſequūtur.

¶ Primo vtrū xp̄s debuit de virgine de-
ſponſata concipi.

¶ Secūdo vtrum inter Mariā ꝛ ioſeph
fuit perfectū matrimonium.

¶ Tertio vtrum predictum matrimoniuȝ
fuit aliquādo cōſumatum.

¶ Quarto vtrum xp̄s ſit dicēdus cōceptꝰ
de ſpiritu ſancto.

Ad primā.q.qua querit̄ vtꝝ
fuit cōueniens ꝙ xp̄s de vir
gine deſpōſata conciperetur
p̄ceditur ſic:ꝛ videt̄ ꝙ non.
¶ Primo ſic:deſpōſatio ad
carnalem copulā ordinat̄:ſed mater dei nū
q̄ȝ voluit carnali viri vti copula:q: hoc de
rogat virginitati mētis ipſius:ergo nō de
buit eſſe deſponſata. ¶ Secūdo ſic:ꝙ xp̄s
ex virgine naſceretur miraculuȝ fuit:vt pa
tet:ꝛ eſt dictū Augu.in epiſtola ad voluſia
nū.ſed miracula que fiūt ad ꝯfirmationem

fidei debēt eſſe manifeſta: cum ergo per de
ſponſationé hoc miraculū fuit obūbratū: vi
det nó fuiſſe conueniens: ꝙ xp̄s de deſpon
ſata naſceret. ¶ Tertio ſic: Cauſa que aſſi
gnatur ab aliq̄bus de deſponſatione beate
Marie eſt. ſ. vt partus celaretur diabolo:
dū eū putat nó de virgine: ſed de vxore ge
neratū: nulla eſſe videtur: tum q: diabolus
ea que fiunt corporaliter peſpicacitate ſen-
ſus cognoſcit: tum q: per multa euidétia ſi
gna poſtmodū demones aliqualit xp̄m co
gnouerūt. Vn̄ dicitur Mar. i. qḋ hó ſpiri
tu immūdo plenus exclamauit: dicens qd
tibi ⁊ nobis Jeſu Nazarene veniſti perde
re nos: ſcio ꝙ ſis ſanct⁹ dei: nó ergo videt
côueniens fuiſſe ꝙ mater dei fuiſſet deſpô
ſata. ¶ Quarto nec rō aſſignata a Hiero
nymo videtur valere: in qua dicit ne. ſ. lapi
daretur mat dei a iudeis: ſicut adultera: q:
ſi nó fuiſſet deſponſata nó poſſet de adulte
rio ꝯdemnari. ⁊ ita nō videt ratiōabi le ꝙ
xp̄s de deſponſata naſceretur. ¶ In oppo
ſitū eſt euangeliū pn̄s: Rn̄deo dicédū ſub
iſta ꝯcluſiōe ꝙ côueniés fuit xp̄m de deſpô
ſata virgine concipi et naſci. Patet conclu
ſio Lu. i. miſſus é angelus Gabriel ad vir
giné deſponſatam viro cui nomé Joſeph:
Jſta auté côueniétia colligitur ex multipli-
ci caritate: tū ꝓpter xp̄m: tuꝫ ꝓpter matré:
tuꝫ ꝓpter nos. Propter xp̄m quadruplici
rōne. Prima quidé: ne ab infidelibus tan-
q̄ꝫ illegitime natus abiceretur ⁊ eſt rō Am
broſij ſuper Lucā. Secūdo vt côſueto mō
eius genealogia per viꝝ deſcriberetur: vt
dicit Ambroſius vbi ſupra. Tertio ad tute
lam pueri nati: ne diabolus ꝯtra euꝫ vehe-
métius nocuméta ꝓcuraſſet: ⁊ iō Jgnatius
dicit ipſaꝫ fuiſſe deſponſatā vt partus eius
celaretur diabolo. Quarto vt Joſeph nu-
triret. Vn̄ pater eius dictus é q̄ſi nutricius
Fuit etiā ꝯueniés ex parte ꝟginis. ¶ Pri
mo quidé: q: ꝑ hoc redditur immunis a pe
na ne. ſ. lapidaretur: vt Hiero. dicit. ¶ Se
cūdo vt ꝑ hoc ab infamia liberaretur. Vn̄

Ambroſius ſuper Lucā dicit: ꝙ deſponſa-
ta eſt ne intemerate virginitatis adducere
tur īfamia: cui grauis aluus corruptele i-
ſigne preferre videretur. ¶ Tertio vt ei a
Joſeph miniſteriū exhiberet vt Hiero. di
cit: ex parte etiā noſtra hoc fuit conueniés.
Primo quidé eo ꝙ teſtimonio Joſeph cô
probatū eſt xp̄m ex virgine natum vt dicit
Ambro. ſup Lu. ij. q: ipſa verba virginis
magis credibilia reddūtur ꝑ ſuā ꝟginitaté
aſſerentꝭ vt ait Ambro. ſup Lu. iij. q: ꝑ hoc
deſignatur vniuerſalis eccleſia q̄ cū virgo
deſponſata ſit tn̄ eſt vni viro. ſ. xp̄o: vt Au
guſtin⁹ dicit i li. de ſancta ꝟginitate. Quar
to: quia ꝙ mater dn̄i fuit deſponſata ⁊ vir
go in perſona ipſius: ⁊ ꝟginitas: ⁊ matri-
moniū honoratur ꝯtra hereticos: alteri ho
rū detrahētes. ¶ Ad rōnes in oppoſituꝫ:
ad ṗmā rn̄detur negādo ꝯn̄am: ⁊ rō eſt: q:
lꝫ deſponſatio regularit ad carnalé copulā
ordinatur. beata tn̄ ꝟgo Maria ex familia
ri inſtinctu ſpūs ſancti credēda é deſponſa
ri voluiſſe: ꝯfidens de diuino auxilio: quod
nunq̄ꝫ ad copulaꝫ carnalé perueniret: hoc
tn̄ diuino cōmiſit arbitrio: vn̄ in nullo paſ-
ſa eſt ꝟginitatis detrimētū. ¶ Ad ſecūdaꝫ
rn̄detur negādo ꝯn̄am: ⁊ ad ꝓbationé: cuꝫ
dicitur ꝙ miracula ⁊c. Rn̄detur ꝙ mira-
culorū dei quedaꝫ ſunt de q̄bus é fides: ſi-
cut miraculū ꝟginei partus: ⁊ reſurrectio
nis dn̄i: ⁊ etiā ſacramēti altaris: ⁊ iō voluit
dn̄s iſta occultiora eſſe: vt fides eoꝝ magis
meritoria eſſet: quedā vero miracula ſunt
ad fidei cōprobationé: vt miracula q̄ xp̄s il
luminādo cecos ⁊ alias infirmitates ſanan
do ad cōprobationē ſue diuinitatis fecit: et
iſta dicūtur eſſe manifeſta. Partus auté ꝟ
ginis de ṗmo genere miraculorū eſt: nō de
ſecūdo: ⁊ ideo nō ꝓcedit rō. ¶ Ad tertiam
rn̄detur: ꝙ rō illa ignacij bona é: ⁊ ad ꝓba
tioné ꝙ nō. rn̄detur iuxta Augu. iij. De tri
nitate: ꝙ diabolus multa pōt ꝟtute ſue na
ture: a q̄bus tn̄ prohibetur virtute diuina.
⁊ hoc mō poteſt dici: ꝙ virtute ſue nature

diabolus poterat matrē dei cognoſcere:nō
fuiſſe corruptā:ſed virginē:ꝓhibebatur tñ
a deo cognoſcere modū partus diuini ꝙ
autē poſtmodū xp̄m aliqualiter cognouit
diabolus eſſe filiū dei:nō obſtat:q: iā tem-
pus erat vt xp̄s ſuā virtutē contra diabo-
lum oſtēderet:⁊ perſecutionē ab eo ꝯcita-
tam pateretur:ſed in infantia oportebat im
pedire maliciā diaboli:ne eum acrius ꝓ
ſeq̄retur:qñ xp̄s nec pati diſpoſuerat: nec
virtutē ſuā oñdere:ſed tñ omnibus aliis in
fantibus ſe ſimilē exhibebat. Unde leo pa
pa in ſermone epiphanie dicit:ꝙ magi in-
uenerunt puerum Jeſum quātitate paruū:
alieni operis indigentem:fandi impotentē:
⁊ nulla ab humana īfantie generalitate di-
ſcretū. ¶ Ad quartā rñdetur:ꝙ ratio nō
ꝓcedit:quia iudicio adulterarū lapidabatur
ſm legē:non ſolū illa q̄ iam erat deſponſa
ta vel nupta:ſed etiā illa que in domo p̄ris
cuſtodiebatur vt virgo:q̄nq̄ȝ nuptura vt col
ligitur. Deutero.xx. Quidā referūt dictū
Hieronymi ad lapidationē infamie.

AD ſecundā.q.qua queritur
vtrū īter Mariā ⁊ Joſeph
fuit perfectū matrimoniū ſic
ꝓceditur:⁊ videtur ꝙ non.
¶ Primo ſic: Dicit eni Hie
ronymus contra eluidium ꝙ Joſeph Ma
rie cuſtos fuit potius q̄ȝ maritus:ſed ſi fuit
verū matrimoniū:vere Joſeph marit⁹ ei⁹
fuiſſet:ergo videtur ꝙ non fuit verum ma
trimoniū inter Mariā ⁊ Joſeph. ¶ Se-
cūdo ſic ex parte cauſe:conſenſus eniȝ ſim
plex ⁊ abſolut⁹ cauſat matrimoniū ſimpli-
citer:nō autē ꝯſenſus conditionatus:ſed cō
ſenſus beate virginis fuit conditionat⁹:er
go non cauſabat matrimoniū ſimplicit:ſed
ſm quid:⁊ ita imperfectum. ¶ Tertio ſic
ex parte bone fidei:ſicut aliud eſt voti ab-
ſoluti:⁊ aliud eſt voti fidei thori. Uotū eñ
abſolutū cuſtodit caſtitatē abſolute ab om-
ni viro ⁊ in omni hora:ſed fides thori nec
ab omni hora:nec ab omni viro:nec abſo
lute:ſed marito cuſtodit:ſȝ hec cuſtodia nō
fuit in beata virgine:ergo ſuum matrimo-
nium quātum ad fidem thori fuit imperfe-
ctum. ¶ Quarto ſic ex parte boni prolis:
proles non fuit creata a matrimonio: ergo
non fuit bonum eius matrimonium: ergo
non accepit ab eo aliquam perfectionem.
¶ Quinto ſic ex parte boni ſacramenti:
perfectum enim matrimonium in bono ſa
cramenti eſt perfectum in ſignificando:ſȝ
iſtud matrimonium beate virginis eſt im-
perfectum in ſignificando ergo eſt imper-
fectum in ratione ſacramenti. ¶ Sexto ex
indiuiduitate vite:que eſt cauſa matrimo-
nij Sic arguitur: Beata virgo et Joſeph
nunq̄ȝ perfecte habuerunt illam:ergo ha
betur propoſitum:probatur aſſumptuȝ:q:
vnitas animorum ordinatur ad vnitatem
corporum:finis autem eſt in omnibus com
pletiuum:cum ergo nunq̄ȝ fuerint vnum
vnitate corporum:nunq̄ȝ fuerunt perfecte
vnū:ergo nunq̄ȝ habuerunt perfecte in-
diuiduitatem. ¶ In oppoſitum eſt euange
liū p̄ſens:in quo ait angelus ad Joſeph
noli timere accipe coniugeȝ tuam: ſed non
dicuntur coniuges niſi ex quo perfectum
eſt matrimoniū inter eos:ergo ⁊c. ¶ Re
ſpondeo dicendum ꝙ matrimoniū quod
fuit inter beatam Mariam et Joſeph fuit
verum et perfectum. Jſta concluſio patet
in.c. Beata Maria et multis ſeq̄ntibus.
ii.q.ii. Ratione probatur ſic:dicitur Deu
tro.xxxii. Dei perfecta ſunt opera:ergo p̄
cipue illa ſunt p̄fecta:que faciūt circa ſe:⁊
ſuos:ſed illud matrimonium fecit circa ma
trem ſuam:Fuit enim illi diuinitus reue-
latum:ergo matrimonium illud fuit perfe-
ctum. Pro cuius declaratione eſt notan
dum iuxta ſanctum Thomam ꝙ duplex
eſt rei perfectio:prima et ſecunda. ¶ Pri-
ma quidem perfectio in ipſa rei forma con
ſiſtit:ex qua ſpeciē ſortitur. ¶ Scḋa p̄fectio
ꝯſiſtit in operatione rei per quā res aliqua-
liter finem ſuum attingit. Forma autem ma

trimonij cõſiſtit in quadã indiuiſibili cõiun
ctione animoꝛũ:per quã vnus coniuguꝫ in
diuiſibiliter alteri fidem ſeruare tenet̃. Fi-
nis autem matrimonij eſt pꝛoles generãda
⁊ educãda:ad quoꝛuꝫ pꝛimuꝫ peruenit̃ per
concubitum cõiugalem. ¶ Ad ſecũdã per
alia opera viri ⁊ vxoꝛis:quibus ſibi inuicẽ
obſequũtur ad pꝛolem nutriẽdam. Sic er-
go dicẽdum eſt ꝙ matrimonium iter beatã
virginem ⁊ Joſeph quãtum ad pꝛimã per
fectionem omnino verum fuit ⁊ perfectuꝫ:
quia vterqꝫ cõſenſit in copulam cõiugaleꝫ
nõ aũt expꝛeſſe in copulã carnalem:niſi ſub
cõditiõe:ſi deo placeret. Unde Angelꝰ vo
cat eam cõiugeꝫ Mat.i. Dicẽs ad Joſeph
Noli timere accipe Mariam cõiugẽ tuã:
qđ exponẽs Auguſtinus libꝛo de nup. ⁊ cõ
cupiſcẽtia:dicit. Cõiunx vocat̃ ex ꝑma de-
ſpõſationis fide:quã in cõcubitu nec cogno
uerat nec fuerat cogniturus:quãtũ ꝟo ad
ſecũdam perfectiõeꝫ:que eſt per actum ma
trimonij:ſi hec referatur ad carnalem ꝯcu
bitum:per quam pꝛoles generatur:nõ fuit
matrimonium illud perfectum:habuit ta-
mẽ illud matrimonium etiã ſecũdam perfe
ctionem:quantũ ad pꝛolis educationem. Uñ
Auguſtinus dicit in libꝛo De nup. ⁊ cõcu-
piſcẽtia nuptiaꝝ: Bonum impletum eſt in
illis parẽtibꝰ Chꝛiſti.pꝛoles:fides:⁊ ſacra-
mẽtuꝫ: Pꝛolem cognoſcamus ipſum dñm
Jeſuꝫ xpꝫ. Fidẽ ga nullũ adulteriũ: Sacra
mẽtũ ga nullũ diuoꝛtiũ:ſolus ibi nuptialis
cõcubitus nõ fuit:cõcoꝛdant omnes docto
res. ¶ Ad rõnes in oppoſitũ:ad ꝑmaꝫ rñ
det̃ ꝙ Hiero. accipit ibi maritum ab actu
matrimonij ꝯſummati:⁊ ſic veꝝ eſt ꝙ Jo-
ſeph nõ fuit maritus. ¶ Ad ſecundam rñ
detur negãdo minoꝛẽ:dicimꝰ enim ꝙ ꝯſen
ſus beate ꝟginis fuit conſenſus abſolutus:
abſolute enim cõſenſit in matrimonium di
uinitus certificata de ipſius ſancti Joſeph
cõtinẽtia:⁊ ipſa de ſe certa erat que nulluꝫ
carnis ſtimulum ſentiebat:ſed in matrimo-
nium ſic cõſentiens ꝟginitatem ſuã deo cõ
miſiſſe dicitur. ¶ Ad tertiam rñdetur ne-
gando ꝯñam:⁊ rõ eſt:q: licet cuſtodia caſti
tatis thoꝛi nõ fuit in beata virgine:fuit ta-
mẽ cuſtodia caſtitatis abſolute: Nã vt dicit
Albertus magnus fides cuſtodit caſtitateꝫ
ꝓpter ſe ⁊ exhibet ſe matrimonialiter:cõiũ
cto ꝓpter infirmitatẽ vel bonũ pꝛolis. Uñ
ꝙ exhibet ſe ꝓpter aliud:ꝫ cuſtodia caſtita
tis eſt ſicut per ſe deſideratũ:⁊ ideo in ꝑmo
ẽ perfectio bone fidei:nõ in ſecũdo. ¶ Ad
quartã rñdetur negãdo ꝯñam:⁊ rõ eſt:ſm
ſanctũ Thomã ⁊ albertum magnũ:q: ꝓles
nõ eſt bonũ matrimonij ſolũ:inquantũ per
matrimoniũ generat̃:ꝫ inquãtum in matri
monio ſuſcipitur ⁊ educat̃:⁊ ſic bonũ illius
matrimonij fuit pꝛoles illa.ſ.xp̃s:qui pieta
te parentuꝫ nutritus ⁊ educatus ⁊ in tẽplo
pñtatꝰ corã dño: Nõ autẽ ꝑmo modo:quia
nõ ex matrimonio natus ſed ex ſpiritu ſan-
cto. ¶ Ad quintã rñdetur.ſ.negãdo ꝯñam
qm̃ nõ eſt de eſſentia ſacramẽti quo ad pꝛi-
mã eius perfectionẽ:plena illa ſignificatio
xp̃i ⁊ eccleſie ⁊ humane nature cũ diuina ꝑ
ſona:ꝫ illa eſt de eſſentia ſecũde ꝑfectionis.
ſ.matrimonij cõſummati:⁊ rõ nõ pꝛocedit.
¶ Ad ſextã rñdetur negãdo minoꝛẽ:⁊ rõ
ẽ:quia vt dicit magnus albertꝰ:nulla vnio
eſt eſſentialis motrimonio:niſi maritalis in
cõſenſu animoꝝ fundata. Jlla autẽ q̃ ẽ car
nis:eſt ꝯñs ipſaꝫ:⁊ ideo ꝑma nõ oꝛdinatur
ad illa:ſicut ad eſſentiale:ſed ſicut ad effe-
ctũ:qui põt ſequi:ſi volunt coniuges:⁊ ita
argumentum falſum pꝛeſupponit:⁊ ꝑ conſe
quens nõ pꝛocedit.

AD tertiã.q. qua querit̃:vtrũ
matrimoniũ illud iter Ma-
riam ⁊ Joſeph fuit aliquãdo
cõſummatum:pꝛocedit̃ ſic:⁊
videtur ꝙ ſic:ex pñti euange
lio. ¶ Pꝛimo ex illo vbi dicit̃ anteq̃ꝫ cõue
nirent:inuenta eſt in vtero habens de ſpiri
tu ſancto:nõ aũt euãgeliſta hoc diceret niſi
certus eſſet de conuenturis: ergo videt̃ ꝙ
beata virgo quãdoqꝫ cõuenit carnali copu
la cũ Joſeph:⁊ ita cõſummaſſet matrimo-
niũ. ¶ Secundo arguit̃ idem ex illo quod

ſubdicꝰ ī euãgelio:ꝙ ait angelꝰ ad Joſeph. Accipe Mariã coniugē tuã:cõiugiũ autē conſummatur per carnalē copulã:ergo qñ qꝫ carnalis copula interuenit inter beatam Mariã ⁊ Joſeph:⁊ ita matrimonium fuit ꝯſummatũ. ¶ Tertio idem arguiꝰ ex eo ꝙ ibidem poſt pauca ſubditur.ſ. Mat.i. Joſeph accepit cõiugeꝫ ſuã:⁊ nõ cognoſcebat eã:donec peperit filiũ ſuũ ꝑmogenitũ:hoc aũt aduerbiũ:donec:cõſueuit determinatuꝫ tp̃s deſignare:quo cõplēto fiat id qḋ vſqꝫ ad illud tp̃s nõ fiebat. Verbũ aũt cognoſcē di:ad coituꝫ referꝰ:ſicut Geñ.iiij. Dicitur. Adam cognouit vxorem ſuã:ergo videtur ꝙ poſt partũ beata Maria fuit a Joſeph cognita:⁊ ita videtur matrimonium cõſum matũ. ¶ Quarto idem arguiꝰ ex illo v̾bo ꝑmogenitum primũ enim diciꝰ reſpectu ſecundi:⁊ ita primogenitus nõ p̃ot dici niſi q habet fratres ſubſequentes:ſed xp̃s in auctoritate inducta Mat.i. dicitur ꝑmogenitus filius virginis:ergo poſt primũ habuit aliũ:ergo poſt xp̄i natiuitatē matrimonium fuit cõſummatũ. ¶ In oppoſitum eſt illud quod habeꝰ Ezechie.xliiij. Porta hec clauſa erit:⁊ nõ aperietur:⁊ vir nõ pertranſibit per eã:qm̃ dñs deus iſrael ingreſſus ē per eã:quod exponens Auguſtinus in quodaꝫ ſermone:dicit qd eſt porta i domo dñi clauſa:niſi ꝙ Maria ſemper erit intacta:⁊ qd eſt ꝙ hõ nõ tranſibit per eã:niſi ꝙ Joſeph nõ cognoſcet eã:⁊ qd ē ꝙ dñs ſolus intrat ⁊ egrediꝰ per eã:niſi ꝙ ſp̃us ſanctus impregnabit eã:⁊ angeloꝝ dñs naſceꝰ per eaꝫ:⁊ quid eſt ꝙ domus clauſa erit in eternũ:niſi ꝙ Maria virgo ſt añ partum:in partu:⁊ v̾go poſt partũ. ¶ Rñdeo dicēdũ ſub iſta cõcluſiõe:ꝙ matrimoniũ inter beatã Mariã ⁊ Joſeph nunq̃ꝫ fuit conſummatuꝫ:qm̃ beatiſſima mater xp̄i fuit virgo ante partũ: in partu:⁊ poſt partũ:virgo in eternũ permãſit. Vñ deteſtãdi ſunt errores iudeorũ:⁊ ebonitarũ:qui derogãtes virginitati beate Marie:ante partũ:dixerũt xp̄m ex ſemine Joſeph eſſe natũ:⁊ errores philoſophorũ:qui virginitati eius in partu derogabãt dicentes nõ poſſe eſſe duo corpora in eodē loco. deteſtandus ē etiã error Elidij:qui v̾ginitati beate Marie poſt partũ derogãs dicere preſumpſit matrē xp̄i poſt partum a Joſeph eſſe cognitã:⁊ alios filios genuiſſe ſed iſte error irratiõabilis ē:⁊ inſanus.ſ. ꝙ beata virgo mater dei templum ſp̃us ſancti operi carnis vacaret:hoc nõ p̃ot cadere niſi in animaꝫ impiã ⁊ ſtultã credere tantaꝫ in matrē dñi indignitatē:ideo erroneũ eſt ⁊ perniṫioſum. Vñ ⁊ dñs in morte iſtũ errorē euacuauit:qñ eã beato Joãni cõmendauit:⁊ dedit ſibi in ſolatiuꝫ loco filij:vt quid dediſſet:ſi filios habuiſſet? ¶ Ad rõnes in oppoſitũ:ad primã ḋ verbo:ante: rñdetur ꝙ rõ non ꝓcedit:q: hec propoſitio:añ:non ſemper denotat ordinē ad illud qḋ futurum eſt ꝺm rei veritatē:ſed qñqꝫ ad illud quod futurũ ſperaꝰ ꝺm cõmunē curſum:ſicut cuꝫ dicitur anteq̃ꝫ Haberet.xx. Annos mortuꝰ eſt:⁊ ſic ē in propoſito. ¶ Ad ſcḋam rñdeꝰ negando ꝯñaꝫ:rõ eſt:q: nos dicimus ꝙ cõiugiũ lꝫ fuerit ꝑfectuꝫ perfectione ꝑma:nõ tñ fuit cõſumatum:ꝙ pertinet ad perfectionē ſecundã. ¶ Ad tertiã rñdetur negando ꝯñaꝫ:⁊ diciꝰ:ꝙ li donec qñqꝫ deſignat certũ tp̃s ꝺm illud Gal.iij. Propter trãſgreſſionē lex poſita ē:donec veniret ſemē quod ꝓmiſerat:qñ qꝫ vero ſignat infinituꝫ tēpus ꝺm illud Pſal. Dixit dñs dño meo ſede a dextris meis donec ponam inimicos tuos ⁊c.⁊ ſecunduꝫ illud Pſal. Oculi noſtri ſemper ad dominum donec miſereatur noſtri: ex quo non eſt intelligendum:ꝙ poſt impetratam miſericordiam oculi noſtri auertantur a deo:⁊ ſic eſt hic. ¶ Ad quartaꝫ reſpõdetur negando cõſequētiaꝫ:⁊ ratio eſt:quia primogenitus hic priuat ordinem ad anterius:non ponit ordineꝫ ad poſterius. Ideo dominus primogenitus appellatur:quia ꝺꝫ legem erat offerendus. Idem vero dicitur ꝙ habuerit fratres:dicēdum ꝙ fratres vocantur ibi propinqui:in ſecundo vel tertio gradu.

AD quartã.q. qua queritur
vtrũ xp̃s dicẽdus ſit conce
ptus de ſpiritu ſctõ:ſic ꝓce
ditur:⁊ videt̃ ꝙ ñ. ¶ Pri
mo ſic:hec prepoſitio:de:ꝺ̃
notat cõſubſtãtialitatẽ. Vñ
non dicimus aliquid de aliquo:niſi de ſube
ſtãtia eius ſit.dicimus enim filium eſſe de
patre:nõ autem celũ ⁊ terrã de deo.ſʒ xp̃s
ſm hominẽ nõ eſt ſubſtãtialis ſpiritui ſctõ:
ergo nõ debet dici de ſpiritu ſancto natus.
¶ Secũdo ſic:ſpũs ſanctus caritas ẽ:⁊ do
nũ:ſed nõ cõueniẽter dicitur ꝯceptus a ca-
ritate vel dono:ergo nec de ſpiritu ſancto
debet dici cõceptus. ¶ Tertio ſic.efficere
conceptionẽ xp̃i nõ debet attribui ſpũi ſan
cto:ergo ⁊c̃.ꝯña pʒ:añcedẽs probatur:qa
vt dicit Auguſtinus in p̃mo de trinitate:i-
diuiſa ſunt opera trinitatis:ſicut indiuiſa ẽ
eſſentia trinitatis:ſed efficere conceptiõeʒ
chriſti eſt quoddã opus diuinũ:ergo vide-
tur ꝙ nõ ſit magis attribuendũ ſpũi ſancto
q̃ʒ patri:aut filio. ¶ Quarto ſic: ſi ꝯceptio
Chriſti attribuẽda eſt ſpiritui ſancto:vt p̃n
cipio eius:ſequitur ꝙ ſit pater Chriſti di-
cendus:ſm humanitatẽ:ſed hoc nõ eſt verũ
dicit enim Auguſtinus in encheridion:na-
tus ẽ xp̃s de ſpiritu ſctõ:nõ ſicut filius. ꝯña
tñ probatur ſic:ſm philoſophũ li. de gene-
ratiõe animaliũ: Pr̃ dicitur ꝓncipiũ actiuũ
in generatiõe:mater vero miniſtrat mate-
riã:Si beata Maria dicitur mater xp̃i ꝓ
pter materiã quã in ꝯceptione eius mini-
ſtrauit:ergo ſpũs ſctũs põt dici pat̃ eius:ſi
dicatur ꝙ fuerit p̃ncipiũ actiuũ in cõceptio
ne eius. ¶ In oppoſitũ arguitur ex p̃ſenti
capitulo. ¶ Rñdeo dicendũ ſub iſta ꝯclu-
ſione:ꝙ ꝯueniẽter dicitur xp̃s cõcept⁹ de
ſpũ ſancto. Patet iſta ꝯcluſio:qꝛ conceptio
neʒ q̃ʒuis tota trinitas operata ſit:attribui-
tur tñ ſpũi ſancto triplici ratione. ¶ Pri-
mo quidẽ:qꝛ hoc congruit cauſe incarna-
tionis:que ꝯſideratur ex parte dei.ſpirit⁹
enim ſanctus ẽ amor pr̃is ⁊ filii:hoc aũt ex
maximo amore dei ꝓuenit:vt filius carneʒ
ſibi aſſumeret in vtero virginali. Unde di
cit Joan.iii.Sic deus dilexit mundum vt fi
lium ſuum daret. ¶ Secũdo qꝛ hoc ꝯgruit
cauſe incarnationis ex parte nature aſſum
pte:per hoc datur intelligi ꝙ natura huma
na aſſumpta eſt a filio i vnitate perſone:nõ
ex aliquibus meritis:ſed ex ſola dei gratia
que ſpiritui ſancto attribuitur. ¶ Tertio ꝙ
hoc congruit termino ĩcarnationis:ad hoc
enim terminata eſt incarnatio:vt homo il-
le qui cupiebatur:eſſet ſanctus ⁊ filius dei.
Utrũqʒ autẽ hoc appropriatur ſpũi ſcõ:nã
per ipſuʒ efficiũtur hoies filii dei:ſm illud
Gala.iiii. Qm̃ eſtis filii dei:miſit deus ſpi-
ritum filii ſui in corda veſtra clamãtem:ab
ba pr̃.ipſe etiã ẽ ſpiritus ſanctificatiõis vt
dicitur ad Ro.i.Sicut ergo alii per ſpiri
tũ ſanctũ ſanctificãtur ſpũaliter:vt ſint filii
dei adoptiui.Jta xp̃s p̲ ſpũm ſanctum ẽ in
ſanctitate cõceptus:vt eſſet filius dei natu-
ralis. Vñ angelus poſtq̃ʒ p̃miſerat: Spũs
ſctũs ſuperueniet in te:ꝯcludit. Jdeoqʒ qd̃
naſcetur ex te:ſanctũ vocabitur filius dei.
¶ Ad rões in oppoſitum: ¶ Ad primaʒ
rñdetur:ꝙ li. de largomõ accipit̃ pro ex:
Quia eniʒ corpus xp̃i nõ eſt ſubſtãtiale ſpi
ritui ſancto:nõ ꝓprie põt dici cõceptum de
ſpiritu ſancto:ſʒ magis ex ſpiritu ſctõ:⁊ ra-
tio ẽ:qꝛ ꝙ enim ex aliquo ẽ:aut eſt ex ſub-
ſtãtia:aut ptãte eius.Ex ſubſtãtia:ſicut fili⁹:
qui a patre ẽ.Ex ptãte:ſicut ex deo ſunt oia
quo etiã in vtero habuit Maria ex ſpiri-
tu ſctõ. ¶ Ad ſcḋam rñdet̃ negãdo ꝯñam:
⁊ rõ ẽ:quia lʒ ſpũs ſctũs ſit caritas ⁊ donũ:
tñ noie caritatis ⁊ doni:nõ ſignificat̃:vt p̲-
ſona ſubſiſtẽs cuius ẽ agere:⁊ iõ nõ põt di
ci cõceptus de caritate:vel de dono:vt li.ꝺ̃
dicat habitudinem cauſe efficientis. ¶ Ad
tertiã rñdetur negando aſſumptũ:⁊ ad ꝓ-
bationẽ rñdetur: ꝙ licet opus ꝯceptionis
corporis chriſti ſit cõmune toti trinitati:ſm
tñ modum:aliqd attribuitur ſingulis perſo
nis. Nam patri attribuit̃ auctoritas etiam
rõne perſone filij:qui per huiuſmodi cõce
ptionẽ carnẽ ſibi aſſumpſit.Filio attribuit̃

ipſa carnis aſſumptio. Sed ſpiritui ſancto
attribuitur formatio corporis: quod aſſumi
tur a filio. Nam ſpūs ſanctus eſt ſpūs filij.
Gala. iiij. Miſit deus ſpiritū filij ſui: ſicut
aūt virtus anime que eſt in ſemine: per ſpi
ritū: qui eſt in ſemine incluſus: format cor-
pus in generatiōe alioꝝ hominū. Ita ꝟtus
dei que ē ipſe filius dei: ſecundū illud. i. Co
rin. i. Chriſtū dei virtutē per ſpiritū ſanctū
formauit: corpus ſuum qđ aſſumpſit in hoc
etiam verba angeli demonſtrāt: dicentis.
Spūs ſctūs ſuperueniet in te q̄ſi ad ꝑparā
dā ⁊ formādam materiam corporis chriſti.
¶ Ad quartā rñdetur negādo ꝯñam. Nā
chriſtus nō eſt fili⁹ ſpūs ſancti: nec etiā tri-
nitatis: ſed tm̄ dei patris: hoc patet: tum pri
mo: quia nomina paternitatis: maternitatꝭ:
⁊ filiatiōis: generationem ſequūtur: nō quā
libet tamē: ſed in ſolis animalibus: in qbus
eſt generatio perfecta: nec tamē omne qđ
in animalibus generatiōis filiatiōis nomē
acceperit: ſ; ſolum illud quod generatur in
ſimilitudinē generatiōis: ⁊ ſic ꝙ ſit pfecta
ſimilitudo: erit perfecta filiatio. Si aūt ſit ſi
militudo imperfecta: ē etiam filiatio imper
fecta: ſed chriſtus nō eſt ꝯceptus de ſpiritu
ſancto ſm ſimilitudinē ſpecieꝝ: ſicut homo
naſcitur de patre ſuo: ergo chriſtus nō pōt
dici filius ſpiritus ſancti. Et ad probationē
rñdetur negādo ꝯñam: ⁊ rō eſt: q: chriſtus
ꝯceptus eſt de Maria virgine: naturā mi
niſtrāte: in ſimilitudinem ſpecierum: ⁊ ideo
dicitur filius eius. Chriſtus aūt ſm ꝙ ho-
mo: conceptus eſt de ſpiritu ſancto: ſicut de
actiuo principio: non tamen ſm ſimilitudi-
nem ſpeciei: ⁊ ideo non dicitur filius eius:
vt dictum eſt.

¶ In die natiuitatis domini ſunt tria euā
gelia: ⁊ ita circa vtrumq; occurrunt. q. ali-
que diſputāde. Circa primū. ſ. In illo tēpo
re: exijt edictuꝫ. Luce. ij. ſe. q.

¶ Primo vtrum Chriſto ſit attribuenda
aliqua natiuitas temporalis.

¶ Secūdo vtrū ſm tēporalem natiuitateꝫ
beata virgo pōt dici mater chriſti.

¶ Tertio vtrum ꝯueniēti tempore ⁊ loco
chriſtus natus ſit.

AD primam. q. qua queritur.
vtruꝫ attribuēda ſit Chriſto
aliqua natiuitas tēporalis: ſic
ꝓceditur: ⁊ videtur ꝙ non.
¶ Primo ſic: Naſci eniꝫ eſt
ſicut quidaꝫ motus rei nō exiſtētis anteq̄ꝫ
naſcat: ſ; chriſtus ab eterno fuit: ergo non
potuit tēporaliter naſci. ¶ Scđo illud qđ
ē in ſe perfectū: natiuitate nō indiget: ſ; per
ſona filii ab eterno fuit perfecta: ergo non
indiguit tēporali natiuitate: ⁊ ita videtur ꝙ
nō ſit tēporaliter nat⁹. ¶ Tertio ſic: ſi xp̄s
eſſet tēporaliter natus: q̄reretur ꝙ eēnt po
nēde in eo due natiuitates: ſed hoc nō vide
tur: cū natiuitas ꝓprie ꝯueniat pſone: ſ; in
xp̄o eſt tm̄ vna perſona: ergo in xp̄o tm̄ eſt
vna natiuitas. ¶ Quarto ſic: Si in Chri-
ſto eēnt due natiuitates: ſequeretur ꝙ xp̄s
dicendus eſſet bis natus: ſed hoc videt di
cendum: quia cum aduerbium: bis: impor-
tet interruptionē. Unde qui tota die loqui
tur non dicitur bis loqui: ſed natiuitas qua
de patre natus eſt interruptionem non pa
titur: ergo non poteſt dici bis natus. ¶ In
oppoſitum eſt euangeliuꝫ preſens. Rñdeo
dicendum ſub iſta concluſione: ꝙ neceſſa-
rium eſt ponere i chriſto duas natiuitates:
vnam eternam: ⁊ alteram temporalē. Iſta
cōcluſio eſt Damaſ. iij. libro. Qui ait confi
temur chriſti duas natiuitates: vnā que eſt
ex patre eternam: ⁊ vnaꝫ que eſt in vltimis
temporibus propter nos: que. concluſio oñ
ditur ſic: Natura comparatur ad natiuita
tem: ſicut terminus ad motum: vel mutatio
nem. Motus autem diuerſificatur ſecun-
dū diuerſitatem terminorum: vt patet per
Philoſophum. v. Phiſicorum. In chri-
ſto autem eſt duplex natura: quarum vnam
accepit ab eterno a patre: alteram autē ac
cepit temporaliter a matre. Et ideo neceſſe
ē chriſto attribuere duas natiuitates: vnaꝫ
qua eternaliter natus eſt a patre: aliaꝫ qua
temporaliter natus eſt a matre. ¶ Ad

rõnes in oppoſitum ad primã rñdetur ne‑gãdo ꝯñam: ꝛ ratio eſt: q꞉ chriſtus nõ dicit͂ tẽporaliter naſci: eo ꝙ tẽporaliter ceperit eſſe: ſ3 dicitur ſm̃ hominẽ tẽporaliter naſci: quia vniuit ſibi in vnitate perſone natura3 humanã: quã temporaliter in vtero virgi‑nis aſſumpſit. ℂ Ad ſecũdã dicit͂: ꝙ ꝑſona filij ſemper perfectiſſima fuit: nec indiguit naſci propter ſe: ſed natus ꝓpter ſalutẽ no‑ſtrã: ꝛ ab hoc dicit͂ naſci tẽporaliter. ℂ Ad tertiã rñdetur. Cõcedẽdũ eſt ꝙ in xp̃o ſunt due natiuitates. Na3 xp̃s proceſſit a patre eternaliter ꝛ a matre tẽporaliter: ꝛ vtraq3 proceſſio habet rõnem natiuitatis. Et ita ſi cut ſunt due proceſſiones: ita etia3 ſunt due natiuitates. ℂ Et ad rõnẽ in oppoſitũ rñde tur negando ꝯñam: ꝛ rõ eſt: quia licet nati‑uitas ſit perſone vel ſubiecti: eſt tñ nature ꝛ termini. poſſibile eſt autẽ vni ſubiecto plu‑res trãſmutationes ineſſe: quas tñ neceſſe ẽ ſm̃ cauſas variari. tñ nõ dicimus ꝙ eter na natiuitas ſit transmutatio aut motus: ſ3 quia ſignificat͂ per modũ mutatiõis ꝛ mo‑tus. ℂ Ad quartã rñdetur negãdo: ꝙ xp̃s nõ põt dici bis natus: immo poteſt dici ſm̃ duas natiuitates: ſicut enim dicit͂ bis curre re qui currit duobus temporibus: ita põt dici bis natus: qui ſemel naſcitur in eterni‑tate: ꝛ ſemel in tẽpore: q꞉ eternitas: ꝛ tẽpus magis differunt q̃3 duo tẽpora: cu3 vtrũq3 deſignet mẽſuram durationis: nec eſt neceſ ſe ꝙ illud quod eſt eternu3 interrumpatur: nec ceſſet.

Ad ſecundã. q. qua queritur vtrũ ſecũdũ tẽporalem nati‑uitatẽ xp̃i beata virgo poſſit dici mater xp̃i: ꝛ mater dei: ſic proceditur: ꝛ vr̃ ꝙ nullu3 iſtoꝝ eſt dicendũ. ℂ Et primo arguit͂ ꝙ nõ ſit mater xp̃i dicenda: dicit Damaſce. li. iij. xp̃itheecon. i. xp̃i matrem virgine3 nos dici mus. ℂ Secundo ſic: in ꝯceptione xp̃i bea ta virgo miniſtrauit tm̃modo materiam: q꞉ totã actionẽ fecit ſp̃us ſanctus: ſ3 hoc nõ vi detur ſufficere ad rõne3 matris: alioquin li gnũ diceretur mater lecti ſiue ſcamni: ergo beata virgo nõ põt dici mater xp̃i. ℂ Ter tio ſic: xp̃s ex beata v̾gine miraculoſe nat᷒ ẽ: ſed miraculoſa generatio nõ ſufficit ad rõ nem maternitatis: vel filiationis. Non eni3 dicimus. Euam filiam fuiſſe. Ade. ergo vi‑detur ꝙ nec xp̃s debeat dici filius beate v̾‑ginis. ℂ Quarto ſic: ad matrẽ videtur per tinere deciſio ſeminis: ſed ſicut Damaſ. di‑cit in tertio libro: corpus xp̃i nõ ſeminaliter ſed a ſpiritu ſancto formatur: cõditiue: ergo videtur ꝙ beata virgo nõ debeat dici ma‑ter xp̃i. Qd̾ vero non poſſit dici ꝙ ſit mr̃ dei: arguitur ſic: primo non enim eſt mater niſi ſecũdũ naturam: quã ab ea accepit: ſed nõ accepit ab ea diuinitatem: ſed humanita te3: ergo nõ d3 dici mater dei: ſed hominis. Secũdo ſic: in deo nõ differt deus ꝛ deitas ſed nõ poteſt dici mater deitatis. ergo nec d3 dici mater dei. Tertio ſic: hoc nomẽ d's eſt cõmune tribus perſonis: ſ3 beata Ma‑ria nõ eſt mater patris nec ſpiritus ſancti: ergo nõ debet dici mater dei. ℂ In oppoſi tum primi eſt euangeliũ hodiernum: cu3 di‑citur de beata Maria ꝙ peperit filium ꝓ mogenitu3. ℂ De ſecũdo dicit Damaſ. li. iij. Etheoceſtros. i. dei genitrice3 vere ꝛ ꝓn cipaliter predicamus virgine3. ℂ Rñdeo dicendũ ſub duabus ꝯcluſionibus. ℂ Pri ma eſt ꝙ ſm̃ tẽporalẽ natiuitatẽ cõuenient̾ ꝛ veraciter beata Maria v̾go dicitur ma ter xp̃i. Iſta cõcluſio patet etiã Mat. i. vbi vocatur mater Jeſu. Rõne ſic ꝓbatur: bea ta Maria cõtulit in generatione xp̃i quic‑qd alia mater ꝯferre debet ad generationẽ filij ſui. Si ergo alie mulieres dicuntur ma tres: ergo beata Maria vere põt dici ma‑ter xp̃i. Secundo ſic: corpus xp̃i non eſt de celo allatum ſicut dicebat Valerianus he‑reticus: ſed de virgine matre ſumptu3 ꝛ ex puriſſimis eius ſanguinibus formatum: et hoc ſolum requiritur ad rationem matris: ergo beata Maria vere eſt mater chriſti. ℂ Secunda cõcluſio ꝙ beata Maria ve‑re dicitur mater dei: iſta concluſio p3 ex ca

pitulis Cyrilli approbatis in ephesina ſinodo: vbi legitur Si quis non cõfitetur deũ eſſe ſm veritaté emanuel: et dei genitricem ſanctam virginem anathema ſit. Ratione ſic probatur: propter vnionem naturarum: in vna perſona vere dicimus deum paſſũ quãuis hoc fuerit ſm humanam naturam tm: ergo etiam quãuis xps ſit natus ex virgine: ſm humanam naturam: vere põt dici deus ex virgine natus: ergo etiã mater dei dici poteſt. vbi notãdum ſm qꝫ ſanct9 Thomas. dicit in. iij. qꝫ humanitas et maternitas virginis a deo ſibi cõnexa ſunt: vt qui circa vnũ errauerit circa aliud oporteat eũ errare. Vñ quia Neſtorius circa humanitateꝫ errabat: aſſerens aliam eſſe perſonã humanitatis: et diuinitatis in xpo: oporteret qꝫ diceret virginem nõ matrem dei ſed hoĩs: qꝫ ſm eũ deus et homo nõ vnus eſt xps: qdaꝫ vero moderni errãtes: dicunt nõ poſſe dici virginẽ matrẽ dei ne mater patris et ſpirit9 ſancti itelligatur: ꝯcedũt tñ eſſe matrem filij ſed iſti trepidãt timore: vbi nõ eſt timor: qꝛ omne nomẽ ſignificãs in cõcreto naturã aliquã: põt ſupponere pro qualibet yppoſtaſi illius nature. Vñ cũ vnio incarnatiõis ſit facta in yppoſtaſi: manifeſtũ eſt: qꝫ hoc nomen deus licet cõe ſit tribus pſonis: põt tñ reddere locutiõem verã pro vna perſona. ſm qꝫ dicit deus generat: ſicut dicit homo currit: etiã ſolo petro currẽte: Vñ ſimpliciť eſt cõcedendũ virginẽ eſſe matrẽ dei: ſicut confitemur Jeſum xpm eſſe verũ deũ: ¶ Ad rões in oppoſitũ: ad pmã rñdetur qꝫ beata ꝟgo ꝟa eſt mater xpi. nec hoc negat. Damaſ. ſꝫ dicit qꝫ nõ dicimus xpothecon. i. xpi genitricẽ qꝫ hoc nomẽ inuẽtũ erat a Neſtorio ad abolẽdum theotecon: cum hereticis autẽ nec noĩa debemus habere cõia: vt dicit Hiero. ſuper Oſe. c. ij. ¶ Ad ſecũdã rñdetur qꝫ rõ nõ ꝓcedit: qꝫ nõ ſolũ materiam preſtitit beata ꝟgo ad cõceptionem chriſti: ſed materiã cõueniẽtem ad producendũ ad ſimile in ſpecie: et locum cõueniẽtem: et nutrimentum ꝯueniens ꝯceptioni fetus: et hoc ſufficit ad rationem matris. ¶ Ad tertiam reſpondetur qꝫ ratio non procedit: qꝫ cõceptio chriſti vt dicit ſanctus Tho. in tertia parte ex parte operationis ſpiritus ſancti fuerit miraculoſa: ex parte tamen matris fuit naturalis. Unde beata ꝟgo eſt vera et naturalis mater chriſti. ¶ Ad quartam reſpõdet negando aſſumptum: dicimus eniꝫ iuxta philoſophũ: qꝫ reſolutio ſeminis nõ pertinet ad natiuitateꝫ conceptus: ſed ſanguis quem femina adminiſtrat ad conceptioneꝫ Unde corpus chriſti formatum dicit ex puriſſimis ſanguinibus beate ꝟginis: et ideo reſolutio ſeminis nõ requiritur ad rationeꝫ matris. ¶ Ad ratiões pro alia parte: qꝫ nõ poſſet dici mater dei: ad primam reſpondetur qꝫ ratio nõ ꝓcedit: quia vna perſona ẽ que ſubſiſtit in humanitate: et diuinitate: et ideo nature cõmunicãt ſibi ſua ydeomata. i. ꝓprietates: vt dicit Damaſ. vnde ſicut dicunt iudei crucifixiſſe dñm glorie: qꝫuis ſꝫ diuinitatem nõ genuerit eum. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando ꝯſequentiam: et ratio eſt: quia qꝫuis deus et deitas non differant re: tamen differunt ſm moduꝫ ſignificandi: quia deitas ſignificat diuinam naturam in abſtracto. Unde non videtur ſupponere pro perſona. Deus auteꝫ quia ſignificat diuinam naturam per modum concreti. i. habentis deitatem: poteſt reddere locutionem veram pro perſona: et ideo: qꝛ beata virgo eſt mater filij dei poteſt dici mater dei: non autem deitatis. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando conſequentiaꝫ: qꝫ qꝫuis nomen: deus: ſit nomen commune tribus perſonis: tamen quandoqꝫ ſupponit ꝓ ſola perſona patris: ſicut dicitur deus generat. quandoqꝫ pro ſola perſona filij: vel ſpiritus ſancti. et ideo cuꝫ dicitur beata virgo eſt mater dei hoc nomen deus ſupponit ꝓ ſola perſona filii incarnata.

a D tertiam. q. qua queritur vtrꝫ conuenienti loco et tempore natus eſt chriſtus: ſic proceditur: et videtur qꝫ nõ. Et primo arguit

ꝙ nō debuit naſci in bethelee3. ¶ Primo
ſic: dicit̄ enim yſa. ij. De ſyon exibit lex: ⁊
verbū dn̄i de Jeruſalem. ſed xp̄s eſt vere
verbū dei: ergo de Hieruſalem debuit pro
dire in mundū. ¶ Secūdo ſic: Mat. ij. Di
cit̄ ſcriptū de xp̄o: ꝙ nazarenus vocabit̄: ſ͛
maxime aliqs denominatur a loco ſue na
tiuitatis: ergo videt̄ ꝙ in nazareth debue-
rit naſci: vbi fuit cōceptus ⁊ nutritus. Nō
vero nō cōuenienti tp̄e etiā fuerit natus. ar
guit̄ ſic: primo ad hoc enim xp̄s venerat vt
ſuos in libertatē reuocaret: ſed natus eſt tē
pore ſeruitutis: quo. ſ. totus orbis precepto
auguſti deſcribit̄. i. tributari⁹ factus: vt ha
bet̄ Lu. ij. ergo videt̄ ꝙ nō cōgruo tēpore
xp̄s fuit natus. ¶ Secūdo ſic: Promiſſio
nes de xp̄o naſcituro nō fuerunt gentibus
facte: ſ͛m illud Ro. ix. quoꝝ ſunt promiſſa:
ſed xp̄s natus fuit tp̄e quo rex alienigena
dn̄abat̄: ſicut p3 Mat. ij. Cū nat⁹ eēt dn̄s
in diebus herodis: ergo videt̄ ꝙ nō fuit tē
pore cōgruo natus. ¶ In oppoſitū eſt: qa
que a deo ſunt: ordinata ſunt: ⁊ ꝯuenienter
diſpoſita: nā vt dicit̄ Sapi. vi. Sapiētia at
tingit a fine vſq3 ad finem fortiter: ⁊ diſpo
nit omnia ſuauit: ergo cōuenietiſſimo loco:
⁊ cōuenietiſſimo tp̄e xp̄s natus eſt. ¶ Rn̄
deo dicendū: p̄mo ꝙ cōueniēti loco natus
ē. ſ. in bethleem: ⁊ hoc ꝓpter tres rōnes: p̄
mo qnidem ꝙ xp̄s factus eſt ex ſemine da
uid: ſ͛m carnē. vt dicit̄ Ro. i. Cui etiam fa
cta fuerat repromiſſio ſpālis de xp̄o: ⁊ iō
in bethleem: de q̄ natus ē Dauid: naſci vo
luit: vt ex ipſo loco natiuitatis repromiſſio
ei facta: impleta oñderetur: ⁊ hoc deſignat
euangeliſta dicens: eo ꝙ eſſet de domo et
familia Dauid. Secundo ꝙ vt Grego. di
cit in omelia. Bethleem domus panis īter
pretatur: ipſe xp̄s eſt: qui ait: ego ſum panis
viuus: qui de celo deſcendi. locus ergo in
quo deus naſcit̄: domus panis antea voca
tus eſt: q: futuru3 profecto erat vt ille ibi ꝑ
materiā carnis appareret: q electoꝝ mētes
in eterna ſocietate reficeret. Tertio quia ſic
erat prophetizatum Miche. v. Et tu be-
thleē eufrata paruus es in milibus iuda:
ex te enim exiet dux: q reget populum iſra
el: ⁊ egreſſus eius ab initio a diebus eterni
tatis. Nō elegit aūt dn̄s in ſua natiuitate ci
uitatē maximā Romā: q: ſicut dicit̄ i quo
dā ſermone ephiſim conſilij: propter potē
tia3 ciuiū imutationē orbis terraꝝ putarēt
eſſe factam: ſed vt diuinitas agnoſceret̄: or
bē trāſmutaſſe terraꝝ: paupculā elegit ma
trem: pauperimā patriā: elegit aūt deus in
firma mundi: vt cōfundat fortia ſicut dicit̄.
Coꝝ. i. Et ideo vt ſuam ptātem magis oñ
deret i ipſa roma: que caput orbis erat: ſta
tuit caput eccleſie ſue: in ſignum perfecti vi
goris: vt exinde fides deriuaretur ad vni-
uerſum mundū ſ͛m Iſa. xxvi. Ciuitate3 ſub
limē humiliabit ⁊ cōculcabit eam pes pau
peris. i. xp̄i greſſus egenoꝝ. in apoſtoloru3
Petri ⁊ Pauli. Ceterū nō eſt pretereūdū
ꝙ in via natus eſt. Et hoc quadruplici rō-
ne: vt dicit Albertus magnus ſuper Lucā.
Primo vt ſe peregrinū in hoc mundo oñ
deret Hieremeie. ij. Sicut peregrinus fu-
turus es ⁊c. ¶ Secūdo vt ſe via3 demon-
ſtraret. Jo. xiiij. Ego ſum via veritas ⁊ vi-
ta Glo. via qua itur. veritas qua pes diri-
gitur. vita ad quā peruenitur. Via per pre
ceptū: conſiliū in exemplu3: veritas per do
ctrine verbū: vita per premiu3. Eccl. xxiiij.
In me omnis gratia vite ⁊ veritatis. in me
oīs ſpes vite ⁊ virtutis. Virtus confortat
ad vitam ꝑ meritum: veritas illuſtrat ad vi
tā per doctrinā: ⁊ ſpiritus ſanctus per inſpi
rationem. ¶ Tertio vt mundum contēne
re doceret Apoc. xviij. Exite de illo popu-
le meus ⁊ ne participes ſitis delictorum.
¶ Quarto vt ſemper patriā exemplo ſuo
inquirere doceret ad Habere. xi. Cōfiten
tes qm̄ peregrini ⁊ hoſpites ſunt ſuper ter
ram. Preterea pariter: conuenienti tēpore
natus eſt: ⁊ hoc colligitur ex vnitate que il-
lo tempore contigerunt. Primo quidē qa
illo tempore deſcribitur orbis: ⁊ hoc cōue-
nit chriſto. Unde Grego. Quid eſt ꝙ na-
ſcituro domino mundus deſcribit̄: niſi hoc

quod aperte monſtratur: ꝙ ille apparebat in carne: qui electos ſuos aſcriberet in eternitate. ¶ Secundo in tempore illo cenſus ſoluebatur ceſari: Hoc etiam cōuenit xpo. Chriſtus eniz venerat nos in ſtatum libertatis reducere ꝺ ſtatu ſeruitutis. Et ideo ſic mortalitatē noſtram ſuſcepit vt nos ad vitam reduceret. Ita ⁊ Beda dicit. Eo tēpore dignatus eſt naſci: quo nos propter omniuz liberationē ipſe ſeruitio ſubderetur. Tertio in illo tēpore fuit maxima pax. Unde Hierony. dicit ſuper yſa. Ueteres renouamus hyſtorias ⁊ inueniemus vſqꝫ Ad xxviij. Annum ceſaris auguſti in toto orbe terrarū fuiſſe diſcordiam ortam. Orto autē dño omnia bella ceſſauerūt. Conueniebat eniz vt in illo tempore naſceretur qui ē pax noſtra faciens vtraqꝫ vnū. Ad Ephe. iij. Sic enim erat a prophetis pronunciatū Pſal. lxxi. Orietur in diebus eius iuſticia ⁊ habūdātia pacis. Item yſa. ij. Nō leuabit gens cōtra gentem gladium. Quarto in illo tēpore vnus princeps dñabatur i mundo: quo tēpore cōgruebat: vt naſceret qui venerat ſuos congregare in vnum: vt eēt vnū ouile ⁊ vnus paſtor: vt dicitur Jo. x. Quinto in illo tempore regnabat alienigena: quo tempore naſci voluit: vt impleretur prophetia Jacob dicentis Geñ. penultimo. Non auferetur ſceptrū de iuda: ⁊ dux de femore eius: donec veniat qui mittēdus eſt. ſ. meſſias: ⁊ tm̄ dictū. ſit. de iſta queſtiōe. ¶ Ad rōnes in oppoſitum. Ad pmā: rñdetur negando ꝯñam. Et ad auctoritatem rñdetur: ꝙ nō ꝓbat de natiuitate: ſꝫ loquitur de doctrina legis ⁊ ꝑdicationis: que inde habuit ortū. Nam ſicut dictū eſt in bethleē natus eſt: ita in hieruſalem elegit: vt in eam ſedem regni cōſtitueret: ⁊ templū dei edificaret: ⁊ ſic hieruſalem eſſet ciuitas ſimul regalis ⁊ ſacerdotalis. Sacerdotiū autē chriſti ⁊ eius regnum precipue conſummatum eſt in eius paſſione. Et ideo conuenienter chriſtus elegit Bethleem natiuitati: ⁊ hieruſalem paſſioni. Similiter etiam per hoc hominū gloriam confutauit qui gloriantur de hoc ꝙ ex ciuitatibus nobilibus originē ducunt: in quibus ⁊ precipue volunt honorari. Chriſtus autem econuerſo in ciuitate ignobili naſci voluit. ⁊ i ciuitate nobili pati obprobrium. ¶ Ad ſecundaz reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: quia chriſtus florere voluit ſm virtuoſam conuerſationem: nō ſm carnis originem. Et iō in ciuitate Nazareth educari voluit ⁊ nutriri: in Bethleem autez voluit' quaſi peregre naſci. ¶ Ad alias autem rationes: de tempore ex his que diximus clara patet reſponſio.

¶ Circa euangelium ſecundum: quod in aurora legitur in ſecunda miſſa. ſ. In illo tēpore paſtores loquebantur ⁊c. Luce. ij. vbi de paſtoribus fit mentio: quibus per angelum facta fuit annunciatio natiuitatis chriſti: poſſunt queri ea que ſequūtur.

¶ Primo vtruz ꝯueniēter paſtoribus primo manifeſtata ſit natiuitas chriſti.

¶ Secundo vtruz ꝯferentia illa qua dicit Maria erat cōferens que audierat fuerit conferentia alicuius dubitationis.

AD primā. q. qua q̄ritur: vtrū cōueniēter paſtoribus ꝑmo manifeſtata ſit natiuitas xpi: ſic proceditur. Et videtur ꝙ non. ¶ Primo ſic: Debuit ꝑmo manifeſtari natiuitas chriſti illi: qui ꝓpinquiores Chriſto fuerunt: ſed iuſti ꝓpinquiſſimi erāt Chriſto per fidem: ⁊ maxime eius aduentum deſiderabant. Unde dicitur de Simeone Luce. ii. Qō erat homo iuſtus et timoratus expectans redemptionem Iſrael. ergo prius debuiſſet manifeſtari chriſti natiuitas Symeoni: q̄ꝫ paſtoribus et magis. ¶ Secundo ſic: Omnia ſacramenta veteris legis erant chriſti figura: ſed ſacramenta veteris legis diſpenſabantur per miniſterium ſacerdotum: ergo chriſti natiuitas: magis debuit manifeſtari ſacerdotibus in templo: quam paſtoribus in agro. ¶ Tertio. Reges

ſunt pre alijs honorandi iuxta Illud.i. Pe
tri.ij. Regē honorificate. Ergo regib⁹ ma
gis prius xp̄i natiuitas erat manifeſtanda.
¶ In oppoſitum eſt euāgeliū pn̄s. Et etiā
qꝛ omnia a deo ordinata ſunt ſapienter ꝛ cō
uenientiſſime diſpoſita ſunt. rn̄deo dicendū
ſub quatuor cōcluſionib⁹. ¶ Prima ē. Ne
ceſſe fuit vt xp̄i natiuitas aliquibus manife
ſtaret. Iſta cōcluſio ꝓbat ex eo: ꝙ xp̄i nati
uitas nulli fuiſſet ꝑſpicua ſi oībus fuiſſet oc
culta: ſꝫ oportebat xp̄i natiuitatē eſſe ꝑſpicuā
alioquin fruſtra natus fuiſſet. Ergo vr̄ ꝙ
aliquibus manifeſtari debuit xp̄i natiuitas.
¶ Secunda ē ꝙ ꝯueniētiſſime electi ſunt:
quibus chriſti natiuitas erat manifeſtanda.
¶ Iſta concluſio primo pꝫ ex illo Io.xiij.
Ego ſcio quos elegi: q̄ aūt ſūt ſm dei ſapiē
tiā cōueniēter ſūt. Ergo ꝯuenient̄ ſunt ele
cti q̄bus ē manifeſtata xp̄i natiuitas. ¶ Se
cūda ſic: Salus q̄ erat futura p̄ xp̄m: ad oēꝫ
diuerſitatē hoīum ꝑtinebat: qꝛ ſicut dr̄ Co
lo.iij. In xp̄o nō eſt maſculus ꝛ femina: gē
tilis ꝛ iudeus: ſuus ꝛ liber: ꝛ ſic de alijs hu
iuſmodi. ꝛ hoc in ipſa xp̄i natiuitate prefigu
raretur: oībus cōditiōibus ē manifeſtat⁹: qꝛ
vt dicit Auguſt. in ſermone de epiphania.
Paſtores erāt iſrael ite: magi gētiles iſti ꝓ
pe: illi longe: vterqꝫ tanq̄ꝫ ad angularem la
pidē cucurrerūt. Fuit etiā inter eos alia di
uerſitas. Nā magi fuerūt ſapiētes ꝛ poten
tes: paſtores autē ſimplices ꝛ viles. Mani
feſtatus ē etiā iuſto Symoni ꝛ Anne ꝛ pec
catoribus. ſ. magis Manifeſtatus ē etiā vi
ris: ꝛ mulieribus. ſ. Anne vt p̄ hoc oñderē
tur nullā ꝯditionē hoīuꝫ excludi a xp̄i ſalu
te. ¶ Tertia ꝯcluſio inter oēs iſtos ꝯueniē
ter p̄mo manifeſtata ē xp̄i natiuitas paſtori
bus. Iſta cōcluſio oñditur triplici ratione.
Primo erāt ſimplices abſqꝫ cautelis mali
cie: occupati in officijs ſanctoꝝ patriarcha
rū: q dicūtur fuiſſe paſtores. Gen̄. xlvij. Ta
libus enī ſolē diuine illuminatiōes: ꝛ conſo
latiōes: ꝛ nō hoībus in ſapiētia huius mun
di: q̄ ſtulticia ē apud deū occupatiſ: ſm ꝙ di
cit ſaluator Mat. xi. Cōfitebor tibi dn̄e pr̄
celi ꝛ terre: qꝛ abſcōdiſti hec a prudētibus
ꝛ ſapiētibus: ꝛ reuelaſti ea paruulis. Secū
da rō qꝛ illa manifeſtatio xp̄i natiuitatiſ: fuit
quedaꝫ ꝑlibatio plene manifeſtationis: que
erat futura: Et ſicut in ſecūda mani feſtatiōe
p̄mo annūciata ē gratia xp̄i p̄ chriſtū: ꝛ ei⁹
apoſtolos: iudeis ꝛ poſtea gētilibus: ita ad
chriſtū p̄mo peruenerūt paſtores: q erāt p̄
mitie iudeoꝝ: tanq̄ꝫ ꝓpe exiſtētes: ꝛ poſtea
venerūt magi a remotiſ: qui fuerunt p̄micie
gētiū: vt dicit Augu. Tertia rō ē qꝛ p̄ hos
paſtores ſignificant̄ doctores eccleſie: q̄b⁹
chriſti miſteria reuelātur: q̄ latebāt iudeos.
Quarta ꝯcluſio. Cōuenient̄ paſtorib⁹ ma
nifeſtata eſt chriſti natiuitas p̄ angelos. Pꝫ
iſta ꝯcluſio ſic Deutro. xxxij. Dei perfecta
ſunt opera: ſꝫ talis manifeſtatio fuit opus di
uinū: Ergo per ꝯuenientia ſigna fuit effe
cta. Scd̄o ſic: Sicut manifeſtatio ſilogiſtica
fit: per ea qua ſunt magis nota ei: cui eſt ali
q̄d manifeſtandū: ita manifeſtatio que fit p̄
ſigna: deberet fieri per ea: que ſunt familia
ria illis: q̄bus manifeſtatur. Et qꝛ iudei con
ſueti ſunt diuina reſponſa per angelos acci
pere: per quos etiā legē acceperūt: ſm illud
Actu. v. Accepiſtis legē in diſpoſitōe ange
loꝝ. Gentiles vero ꝛ maxime aſtrologi cō
ſueti ſunt ſtellaꝝ curſus aſpicere: ideo paſto
ribus tanq̄ꝫ iudeis: apud quos frequenter
facte ſunt apparitiones angeloꝝ: reuelata ē
chriſti natiuitas per angelos. Magis autē
aſſuetis in cōſideratione celeſtiū corporum
manifeſtata eſt per ſignum ſtelle. Eſt ꝛ alia
rō Gregorij ī omelia. Iudeis tanq̄ꝫ ratiōe
vtentibus rōnale animal. i. angelus p̄dica
re debuit: gentiles vero qui vti rōne neſcie
bant: ad cognoſcendum deum: non per vo
cem: ſed per ſigna perducuntur. ¶ Ad ra
tiones in oppoſitum. Ad primam reſpon
detur iuxta ſanctum Tho. ꝙ ratio non pro
cedit. Et ratio eſt: quia ſicut apoſtolus dicit
ad Ro. ix. Iſrael ſectando legem iuſticie: in
legem iuſticie nō peruenit: ſed gentiles qui
non querebant iuſticiam: iudeos conueniē
ter in iuſticia fidei ꝑuenerunt. Et in hm̄ōi ſi

gurā Symeoñ qui expectabat cōſolationē
iſrael: vltimo xp̄m natū cognouit: τ p̄ceſſe
runt eū magi: τ paſtores: qui xp̄i natiuitatē
nō ita ſollicite expectabāt. ¶ Ad ſecūdā rñ
detur negando ꝯñam. Et rō ē: quia ſicut di
cit Criſo. Angelus manifeſtans xp̄i natiui
tatem: nō iuit Hieroſolimā: nō reqſiuit ſcri
bas: τ phariſeos: erāt eniꝫ corrupti τ pre in
uidia cruciarētur: ſꝫ paſtores erant ſinceri:
anteq̄ꝫ cōuerſationē patriarchaꝝ: τ Moy
ſi colētes. Per hos eni paſtores etiā ſigni
ficant doctores eccleſie: qbus xp̄i miniſte
ria reuelant. Et ex iſto pꝫ rñſio. ¶ Ad ter
tiā. Prelati eniꝫ τ doctores eccleſie per pa
ſtores deſignati: regibus perferuntur.

D ſecūdaꝫ. q. qua querit: vtruꝫ
a conferētia illa: qua beata Ma
ria dicitur cōferēs in corde ſuo
fuerit cōferētia alicuius dubita
tionis: aut q̄ſtionis in mēte: ſup illis: q au
diebat. Rñdet q nō: ſꝫ erat delectabilis et
admirabilis cōtemplatio: τ prudētiſſima at
tētio: qūo ꝓphetie implebātur in puero na
to. Cōferebat eni vt ait Beda q acta vide
bant conformia his que agenda legerat.
Uidebat nāq̄ꝫ ſe de ſtirpe dauid ortam in
Nazareth de ſpiritu ſancto ꝯcepiſſe. Lege
rat ꝓphetiā yſa. c. xi. Exiet virga de radi
ce yeſſe: τ Nazarenus de radice eius aſcen
det: τ requieſcet ſup eaꝫ ſpūs dn̄i. Legerat
etiā. ſ. Michee. v. Et tu Bethleē eufrata
nequaq̄ꝫ parua es in milibus Juda. Ex te
enim egrediet q ſit dn̄ator in iſrael: τ egreſ
ſus eius ab initio a diebus eternitatis. Ui
debat ſe in Bethleē peperiſſe filiū: τ vocaſ
ſe nomē eius ieſum. Legerat in prophetijs
yſa. vij. Ecce virgo concipiet: τ pariet filiū:
τ vocabit nomē eius Emanuel. Legerat. ſ.
Eſa. Bos cognouit poſſeſſorē ſuuꝫ: τ aſinꝰ
p̄ſepe dn̄i ſui. Uidebat dn̄m in p̄ſepe quo
bos τ aſinus ſolet nutriēdꝰ aduenire. Me
minerat ſibi dictū ab angelo Lu. i. Spiritꝰ
ſctūs ſupueniet in te: τ virtus altiſſimi obum
brabit tibi: ideoq̄ꝫ qd̄ naſcet ex te ſanctum:
vocabit filius dei. Legerat modū natiuita
tis eius: nō niſi reuelāte angelo potuiſſe co
gnoſci diceñ. yſa. liij. Generationē eius qs
enarrabit? Legerat. ſ. michee. iiij. Et tu tur
ris nebuloſa filie ſyō ad te veniēt: τ veniet
poteſtas p̄ma regnū filie hieruſalē. Audie
bat angelicas virtutes: q ſunt filie ſupne ci
uitatis apparuiſſe paſtoribus in loco: qui a
conuētu pecoꝝ antiqtus turris gregis vo
cabatur. Et eſt vno miliari ad orientē Be
thleē vbi etiā nūc tria paſtoꝝ illoꝝ monu
mēta in eccleſia monſtrantur. Nouerat tūc
in carne ueniſſe dn̄m cui vna eterna eſt cuꝫ
patre maieſtas: q regnū daret eccleſie filio.
ſ. celeſti Hieruſalē. Cōferebat ergo Ma
ria hec: que fienda legerat cū his que iā fa
cta cognouit: nō tn̄ hoc ore ꝓmens: ſꝫ clau
ſuꝫ ſeruās in corde. Hec aūt collatio nō ſo
lū fuit beatiſſime virgini valde delectabilis
ſed etiā toti eccleſie ſumme vtilis: q ſm̄ q
dicit. Hiero. in ſmone de aſſumptione bea
te virginis. Nā poſt aſcenſionē filij: reman
ſit ad tēpus i terris cū apoſtolis: vt eos ple
nius inſtrueret de verbo incarnato: de quo
erat plenius edocta p ſpiritū ſanctū: τ fami
liarius viderat: τ tractauerat: de quibꝰ apo
ſtolos plenius inſtruebat de v̄bo incarna
to: ꝓpter quod melius exprimere poterat
ſm̄ quod dicit Hiero. Quod melius noui
mus: melius ꝓferrimus. Et tantuꝫ pro nūc
de iſta concluſione.

¶ Euangeliū in tertia miſſa eſt. In princi
pio erat v̄buꝫ Jo. i. Circa quod pōt diſpu
tari ſequēs. q. Utrꝫ vera ſit iſta propoſitio:
Uerbum caro factum eſt τc̄.

CIrca quā. q. ſic ꝓceditur et
videtur q n̄. ¶ Primo ſic:
De quocunq̄ꝫ p̄dicatur: id
qd̄: ipſuꝫ dr̄ eſſe factū: ſed v̄
bū nō eſt caro. Ergo nō eſt
factū caro. Coñs pꝫ: ſi dicas q ibi pars po
nitur ꝓ toto. i. pro hoīe: vt ſit ſenſus. Uer
bū homo factū eſt: tūc q̄ro q̄re euangeliſta
ſolam nominauit carnem. ¶ Secundo da
to q ibi caro ponatur pro homine: vt caro
factuꝫ eſt. i. homo. arguitur q hoc ſit falſuꝫ:

quia hō ſignificat ſubſtātiaꝫ Fieri hominēꝫ
eſt fieri ſimpliciter:ſed hoc eſt falſum:deus
factus eſt ſimpliciter. Ergo hoc eſt falſum
deus factꝰ eſt hō. ¶ Tertio ſic: Fieri homi
nē eſt mutari:ſꝫ deus nullomō pōt dici mu
tatus Dicit̄ eni Malachie.iij. Ego dn̄s ⁊
nō mutor. Ergo videt̄ ꝙ hec propoſitio ſit
falſa deus factus ē hō. ¶ Quarto hoc no
mine hō:nō pn̄t intelligi niſi duo.ſ.natura
humana:⁊ ſuppoſitū nature:ſed iſta ꝑpoſi
tio nō pōt verificari rōne humane nature:
q: deus nunq̄ꝫ eſt vel fuit humana natura
Sim liter nec ex parte ſuppoſiti:q: hoc no
mē homo:qđ de xp̄o p̄dicat̄:nō ipoꝛtat niſi
ſuppoſitū eternū filij.ſed ſemꝑ fuit verꝫ di
cere:ꝙ deus eſt pſona filij. Er go nullo mō
pōt illa ꝑpoſitio verificari:q: falſum eſt ꝙ
deus ſit factꝰ perſona filij. Ergo ⁊c̄. ¶ In
oppoſitū eſt euāgeliū pn̄s:vbi dr̄ Verbuꝫ
caro factū ē. Rn̄deo dicendū pro cōcluſio
ne ꝙ ꝑpoſitio illa eſt vera Verbū caro.i.
hō factꝰ:ſicut dr̄ in ſymbolo fidei:⁊ hō fa⸗
ctus ē. Que cōcluſio ꝓbat̄ ſic. Omne qđ
eſt ⁊ nō fuit prius:dicit̄ eſſe factū:ſed hec ē
vera:deus ē hō:⁊ nō fuit ſemper vera:qa
nō cōuenit deo eſſe hominē ab eterno:ſꝫ ex
tpe per aſſumptionē humane nature. Er⸗
go hec ē:v̄ba d̄s factus eſt hō. Pro quo no
tandū ꝙ cū dr̄ verbuꝫ:ſiue deus factus eſt
hō:hoc participiū:factus: tripliciter ſe pōt
habere in locutiōe iſta. Uno mō ꝙ feratur
ad totā ꝑpoſitionē:vt ſit ſenſus:factum eſt
ꝙ deus ſit hō: Et ſic vera eſt illa ꝑpoſitio.
¶ Scđo ꝙ dictū participiū:factus:pōt de
terminare abſolute ſubiectū vel p̄dicatuꝫ:⁊
quodcūqꝫ eoꝝ determinat: Propoſitio eſt
falſa:q: nec deus eſt factus:nec hō ille:de⸗
monſtrato xp̄o eſt factus:niſi addatur ali⸗
qd:q: ſupponit ſuppoſitū eternum. ¶ Ter
tio dictum participiū pōt determinare ſub
iectū in cōparatione ad predicatū. Et ſic lo
cutio vera eſt. Nec obſtat ꝙ videt̄ ponere
fieri circa deū:q: hoc fieri:qđ participium
ipoꝛtat nō eſt:niſi fieri rōnis:vt dicemus in
fra in rn̄ſione ad argumenta. ¶ Ad rōnes

i oppoſitū. Ad p̄mā rn̄detur:ꝙ ibi caro po
nitur ꝑ hoie:ſicut pars ꝑ toto:ſicut yſa.xl.
Videbit ois caro ſalutare dei: Queadmo
dū aliqn̄ aia ponitur ꝑ toto homine Gen̄.
xlvi. Oēs anime que egreſſe ſunt i egyptū
⁊c̄. Et ad queſtionē qua mouetur:q̄re euā
geliſta ſolā carnē nominauit. Ad hoc rn̄de
tur ꝙ multiplici rōne. Primo q: per carnē
viſibilis apparuit. Un̄ ſubdit̄. Vidimꝰ glo
riā eius ⁊c̄. Scđo vt oн̄deret per locum a
minoꝛi:nihil in hoīs natura eſſe:qđ verbū
dei nō aſſumpſerit. Tertio ad oн̄dendā ve
ritatē incarnatiōis ꝯtra Monicheos: qui
dicebant verbū non aſſumpſiſſe verā car⸗
nē:ſed fantaſticā tm̄:⁊ ideo ad hoc excludē
dum fecit mentionem ſpecialiter de carne.
Quarto ad demonſtrandū magnitudineꝫ
beniguitatis. Cōſtat eni ꝙ anima rōnalis
magis cōfoꝛmis eſt deo: q̄ꝫ caro. Equidem
magnū pietatis ſacramentū fuiſſet ſi v̄buꝫ
aſſumpſiſſet animā humanam:vtpote ſibi
magis ꝯfoꝛmē:ſed aſſumere etiā carnē elō
gatā a ſingularitate diuine nature:fuit mul
to amplioꝛis immo ineſtimabilis indicium
ſm̄ ꝙ dicit apoſtolus.i.Thi.iij. Et manife⸗
ſte magnū eſt pietatis ſacramētum qđ ma⸗
nifeſtū eſt in carne. ¶ Ad ſecūdā rōneꝫ rn̄
detur negādo ꝯn̄am. Et rō eſt:q: lꝫ fieri ho
minē ſit fieri ſimpliciter in oibus his:in q⸗
bus humana natura incipit eſſe in ſuppoſi
to nouo creato:deus dr̄ factus hō:eo ꝙ hu
mana natura incipit eſſe in ſuppoſito diui⸗
ne nature:ab eterno p̄exiſtēte.⁊ ideo deuꝫ
fieri hominē n̄ ē deū fieri ſimplicit̄. ¶ Ad
tertiā rn̄detur negādo vniuerſaliter aſſum
ptū. Dicimus eniꝫ ꝙ qn̄ aliqd predicat̄ de
nouo:de altero:cū mutatiōe eiꝰ de quo dr̄
tūc fieri:eſt mutare:ſicut ꝯuenit in his q̄ ab
ſolute dicūtur. Ea vero q̄ relatiue dicūtur
pn̄t de nouo p̄dicari de aliquo abſqꝫ eius
mutatione:ſicut hō de nouo fit dexter:abſ⸗
qꝫ eius mutatione:per motū illius:q fit ei
ſiniſter. Un̄ in talibus nō oꝫ oē qđ dr̄ fieri:
eē mutatū:q: hoc pōt accidere ꝑ mutationē
alterius. Et per hūc modū dicimus dn̄s re

Fugiū factus ē nobis. Eſſe autē hominē: p̄dicatur de nouo de deo abſq3 eius mutatione: per mutationē humane nature: q̄ aſſumitur ad diuinā perſonā. Et ideo cū dicit deus factus eſt hō nō intelligitur aliq̄ mutatio realis ex p̄te dei: ſ3 ſolum ex parte humane nature. ¶ Ad q̄rtā r̄ndetur ꝙ ratio nō p̄cedit: Dicimus enim ꝙ ꝓpoſitio illa verificatur rōne vtriuſq3 ſimul. ſ. ſuppoſiti ⁊ nature: Quāuis eni3 illud ſuppoſitū ſemper fuerit: nō tñ ſemper fuit ſuppoſitu3 humane nature: ſ3 ꝙ ſignificat hoc nomē hō.

¶ Circa dñicam infra octauas natiuitatis dñi eſt euangelium In illo tēpore erat Joſeph ⁊ Maria mater Jeſu mirantes ⁊c. Lu. ij. p̄nt diſputari ſequētes queſtiones.

¶ Prima vtrū ſit verū ꝙ xp̄s ſit poſitus in ruinā multorum.

¶ Secundo vtrum beata Maria gladio compaſſionis mortis xp̄i fuerit ſic perforata vt vere martir xp̄i appellari poſſit.

AD p̄mā. q. q̄ queritur: vtꝝ ſit verū ꝙ xp̄s ſit poſitus ī ruinā multoꝝ ſic p̄ceditur. Et videtur ꝙ nō. ¶ Primo ſic. xp̄s nunq̄3 p̄buit occaſionē ruine alicui ex aliquo dicto vel facto ſuo: ergo non fuit poſitus in ruinā alicuius. Cñā ē bona ⁊ aſſumptū p3: q: p̄bere occaſionē ruine aliquorum eſt ↄtra caritatē. Et ita peccatū. xp̄s autem peccatū non fecit nec inuētus eſt dolus in ore eius. ¶ Scḋo ſic: xp̄s poſitus eſt a deo patre in lucē gētiū: vt ſit ſalus vſq3 ad extremū terre yſa. xlix. Ergo non eſt poſit⁹ in ruina3 alicuius. ¶ Tertio ſic: xp̄s venit: vt hoīes vitā habeāt vt ipſe dicit Jo. iiij. Ergo non ē poſitus in ruinā mortis alicuius. Ergo non videt̄ verꝝ ꝙ poſitus ſit in ruinā. ¶ Quarto qui occaſionē dāni dat: dānū dediſſe videtur: ſ3 ſi xp̄s eſt poſitus in ruinā multoꝝ: ipſe videtur eſſe cā peccati hominū. ¶ In oppoſitū eſt euangeliū hoc ⁊ yſa. viij: et pe. Petri. ij. dicitur de xp̄o: ꝙ erit in lapidē offenſionis: ⁊ in petrā ſcandali. Reſpondeo dicendum: ꝙ euangeliſta dicit verum: ꝙ chriſtus poſitus eſt in ruina3 multorum: ſed diuerſimode ſm̄ duas expoſitiones. Exponitur enim dupliciter ille textus. Uno modo ſm̄ glo. quandam. i. in ruinam multorum. ſ. vitiorum ⁊ in reſurrectionem virtutum. Planc hoc veru3 eſt. Ipſe enim eſt cui in pſona. Hier. dictū eſt. Hier. i. a deo patre. Ecce conſtitui te ſuper gētes ⁊ regna: vt euellas. ſ. vitia: ⁊ plātes virtutes Ubi inquit glo. Non enim poterant edificari bona: niſi deſtructa exiſterēt mala: nec plantari optima: niſi eradicarentur peſſima. Unde Mat. xv. Omnis plātatio quā non plantauit pater meus celeſtis: eradicabitur. Alio modo exponitur reſpectu hominū malorum. Et tunc dicitur ꝙ etiam dictum euāgelij eſt verum ad iſtu3 intellectū. ſ. ꝙ poſitus eſt in ruinā multorum: nō ꝙ dicto aut facto ſuo minus recte prebuerit occaſionem ruine alicui: ſed quia ex doctrina ⁊ operibus ſanctis ſuis multi mali ex malicia ſua occaſionem receperūt ruine. Unde ſanctus Tho. in quarto di. xxviij. Inquit quodq3 aliq ex factis vel dictis chriſti: ſumpſerunt occaſionem ruine: dicitur eſſe poſitus in ruinam ⁊ in ſcandalum: non ꝙ ipſe dederit aliquā vel modicam occaſione3 ruine. Unde non legitur ꝙ aliquos ſcandalizauit: ſed ꝙ aliqui ex dictis vel factis eius ſcandalizati ſunt. ¶ Ad rationes in oppoſitum. Ad primam reſpondetur negādo cōſequētiam: Et ad probationem dicimus ꝙ bene concedimus ꝙ chriſtus non eſt poſitus in ruinam: ꝙ ipſe dederit occaſionem ruine alicui. Unde neminem ſcandalizaſſe legitur vt dictū ē: ſ3 bñ mō expoſito. ¶ Ad ſcḋam r̄ndetur ꝙ rō p̄cedit ꝙ ñ ſit poſit⁹ in ruinā ſicut p̄bēs occaſionē ruine. ¶ Ad tertiā r̄ndet̄ eodē mō. ¶ Ad q̄rtā r̄ndet̄: negādo minorē. xp̄s enī nulli dedit occaſionē ruine: nec cā fuit peccati. Pro quo notādū ꝙ duplex eſt occaſio. ſ. data ⁊ accepta. Dicit̄ aūt occaſio data qñ fit aliq̄d op⁹ minus rectū: ex quo per exēplū alij p̄uocātur

ad peccandũ. Si aũt aliqs facit opus rectũ
⁊ alij inde ꝓuocent̃ ad peccandũ: nõ erit oc
caſio data: ſed accepta. Et talis fuit occaſio.
Phariſeoꝝ: qui ſcandalizabant̃ de doctri
na xp̃i. Et ſic intelligenda ſunt illa q̃ inducũ
tur de Jſa. iiij. ⁊ i. Petri. ij. Unde ſanctus
Tho. dicit in quarto: ꝙ xp̃s nõ dicit̃ petra
ſcãdali: qḋ per ſe fuerit ſcandali cauſa. q: ip
ſe nõ dedit alicui occaſionẽ ſcandali: ſ3 dicit̃
in petram ſcandali: ita ꝙ ꝑpoſitio: in: non
ordinẽ cauſe: ſed conſecutionẽ importat: q:
ex his que xp̃s fecit conſecutum eſt ſcanda
lum iudeorum. Hec ille.

A D ſecundã. q. q̃ querit̃ vtrũ
beata Maria ita gladio cõ
paſſionis mortis xp̃i fuerit ꝑ
foſſa: vt vere martyr poſſit
appellari. ſic ꝓceditur. Et vi
detur ꝙ ſic. ¶ Primo ſic. Dicit Hiero. in
ſermone de aſſumptione beate virginis.
Marie Recte dixeriz dei genitrix virgo
⁊ martir fuit: q̃zuis in pace vitam finiuerit.
¶ Secundo ſic: Dicit Grego. Jure enim
pluſq̃z martir eſt: que nimio amore vulnera
ta: teſtis extitit ſaluatoris: ⁊ ꝑ merore in ani
mo cruciatum ſuſtinuit paſſionis. ¶ Ter
tio ſic. Dicit Bernardus Longe eã pluſq̃z
martirẽ cenſemus: in qua paſſionis ſenſum
cõpaſſionis ſuperauit affectus. ¶ Quarto
Jdem Bernardus ſuper illud in plenitudi
ne ſanctorũ detentio mea. Merito in pleni
tudine ſanctoꝝ detẽtio eius erat: cui nec pu
ritas angelorũ: nec fides defuit patriarcha
rũ: nec ſpiritus prophetarũ: nec apoſtolorũ
zelus: nec conſtantia martirũ: nec ſobrietas
confeſſorũ: nec caſtitas virginũ: nec coniu
gatorum fecunditas. Ergo videt̃ ꝙ beata
virgo habuit omnes ꝓprietates gratuitas
alioꝝ ſanctorum. Ergo martir dicenda eſt.
¶ Jn oppoſitum aũt arguit̃ ſic. Mors eſt
de ratione martirij. Unde Maximus in
quodã ſermone dicit de martire: ꝙ vincit
pro xp̃o moriendo: qui vinceretur ſine fide
viuendo. Sed beata virgo non ſuſtinuit ꝓ
Chriſto mortem. Ergo nõ eſt dicenda mar
tir. Minor pz. Dicit enim Ambroſius tra
ctans hoc euangeliũ. Nec hiſtoria: nec litte
ra docent: beatam Mariam gladio vitam
finiuiſſe. Rñdeo dicendum iuxta ſanctum.
Tho. in ſecunda ſecunde. q. xxij. ꝙ de mar
tirio loqui poſſumus dupliciter. Uno mo
do ſm perfectam eius rõnem. Et ſic de rõ
ne martirij eſt: mortem ſuſtinere actu ꝓ no
mine xp̃i: Jſtud pz ſic. Martir dicitur qua
ſi teſtis fidei xp̃iane: per quam nobis viſibi
lia: ꝓpter inuiſibilia cõtẽnẽda ꝓponuntur
vt dicit̃ ad Habere. xi. Ad martiriũ ergo
pertinet: vt homo teſtificetur fidẽ: ſe opere
oſtẽdens cuncta p̃ñtia cõtemnere: vt ad fu
tura inuiſibilia bona perueniat. Quãdiu au
tem hominum in hac vita remanet vita cor
poralis nõdũ opere ſe oſtendit tẽporalia cũ
cta deſpicere. Conſueuerũt enim homines
⁊ cõſanguineos: ⁊ omnia bona poſſeſſa cõ
tẽnere: ⁊ etiam dolores corporis pati: vt vi
tã: cõſeruẽt. Uñ ⁊ ſathan cõtra Job indu
xit pellem pro pelle: ⁊ cũcta que habet: da
bit homo pro anima ſua. i. pro vita corpora
li. Et ideo ad perfectam rationem martirij
requirtur ꝙ aliqs mortẽ ſuſtineat. Et hoc
modo beata virgo nõ fuit vere martir: cũ
vitam gladio nõ finierit. Secundo mõ poſ
ſumus loqui de martirio ſm quandã ſimili
tudinem. Unde yſidorus in libro ethy. di
cit Duo ſunt genera martirij Unũ in aper
ta paſſione Alterum in occulta animi vir
tute. Et hoc modo beata virgo propter im
mẽſum amorem eius ad Chriſtum: in paſ
ſiõe xp̃i martir dicitur fuiſſe. Unde Augu
ſtinus in ſermone quodam: de ea ita dicit.
Maria quia mente paſſa eſt: pluſq̃z mar
tir fuit: nimirũ: quia eius dilectio amplius for
tis: q̃z mors: quoniam mortem xp̃i: ſuã fecit
Hec ille. ¶ Ad rõnes in oppoſitum reſpõ
dẽtur ꝙ vt dicit ſanctus Thomas tã in ſe
cunda ſecũde q̃z in quarto. Omnes aucto
ritates ille ſanctorũ intelligẽde ſunt de mar
tirio ſm quãdam ſimilitudinem. ¶ Ad rõ
nem vltimam rñdetur eodem modo: ꝙ ꝓ
cedit de martirio dicto ſm multitudinẽ.

¶ In feſto Circunciſionis eſt euangelium In illo tempore poſtq̄ꝫ cōſummati ſunt ⁊c̄. Lu.ij. Circa quod poſſunt he queſtiones diſputari.

¶ Primo vtrum xp̄s debuit circuncidi.

¶ Secundo vtrum circunciſio nunc tempore gratie ceſſare debuit.

¶ Tertio vtrum conuenienter nomen chriſto fuit impoſitum ieſus.

Ad primam.q.in qua querit̄ vtrum xp̄s debuit circuncidi:ſic proceditur. Et videtur ꝙ non. ¶ Primo ſic:Circūciſio fuit ordinata i remediū originalis peccati:Sed xp̄s non contraxit originale peccatum. Ergo xp̄s non debuit circūcidi. ¶ Secundo ſic. Chriſtus nō fuit decimatus in lumbis Abrahe:quia figurabat medicinam originalis. Ergo nec debuit circuncidi eadē ratione. ¶ Tertio ſic. Sabbati obſeruatio vicinior erat preceptis moralibus inter que etiam cōputatur:q̄ꝫ circūciſio. Sed xp̄s ſabbata litteraliter non obſeruabat. Vn̄ dicebant iudei de ipſo Joā.ix. Non eſt hic homo a deo qui ſabbatum non cuſtodit. Ergo non debuit ſeruare circunciſionem. ¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens. R̄ndeo dicendum ſub iſta cōcluſione:ꝙ xp̄s debuit circūcidi:nō ꝑpter indigentiam aliquam:ſed propter decentiā. Cui⁹ poteſt multiplex ratio aſſignari. Primo quidem vt oſtendat veritatem carnis humane: contra Manicheum:qui dixit eū habere corpus fantaſticum:⁊ contra Apollinareꝫ:qui dixit corpus chriſti diuinitati eē conſubſtantiale:⁊ contra Valentinum:qui dixit:xp̄m corpus de celo attuliſſe. Secūdo vt approbaret circunciſionem: quam olim deus inſtituerat. Tertio vt oñderet ſe eſſe de genere Abrahe:qui circūciſionis mandatum acceperat in ſignum fidei:quā de ipſo habuerat Gen̄.xv. Et cui facta eſt repromiſſio de chriſto. Quarto vt iudeis excuſationem tolleret:ne eūꝫ reciperent ſi eſſet in circunciſus. Quinto vt obedientie virtutē nobis ſuo exemplo commendaret. Unde octaua die circunciſus eſt:ſicut erat in lege preceptum. Sexto:vt qui in ſimilitudinem carnis peccati venerat:remedium:quo caro peccati conſueuerat emundari non reſpueret. Septimo vt legis onus in ſe ſuſtentans:alios a legis onere liberaret:ſm̄ illud Gala.iiij. Miſit deus filium ſuum factum ſub lege:vt eos qui ſub lege erant:redimeret. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur negando cōſequentiā quoniā xp̄s ſicut propria voluntate morteꝫ noſtram ſuſcepit:que eſt effectus peccati: nullum in ſe habens peccatū. vt nos a morte liberaret:ita ⁊ circūciſionē:que erat remedium originalis peccati ſuſcepit: abſq̄ꝫ hoc ꝙ haberet originale peccatum:vt nos a legis iugo liberaret:ſicut dictum ē. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando cōſequentiam. Et ratio eſt:quia decimatio erat actus tantum figuralis:quātum ad illos:q in lumbis Abrahe decimabantur. Et ideo chriſto non cōpetebat:qui immunis fuit ab originali peccato:Sed circūciſio etiam hꝫ alias cauſas preter ſignificationeꝫ in illis:qui circuncidunt̄. Et ideo non eſt ſimilis ratio de vtroq̄ꝫ. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando conſequentiam:Et ratio eſt:quia chriſt⁹ in puericia ſua in nullo ab alijs pueris ſegregatus fuit:quantum ad exteriorem conuerſationeꝫ. Et ideo omnia que ad pueros pertinebant:in veteri lege implere voluit: Sed quando iam ad perfectaꝫ etatem peruenit oſtendere ſe debuit dominum eſſe legis:⁊ legem vſq̄ꝫ ad ipſum poſitam fuiſſe. Et ideo in quibuſdam ſupra legem operatus eſt ſicut de obſeruatione ſabbati ⁊ in tactu leproſi ⁊c̄.

Ad ſecundam.q. qua querit̄ vtrum circunciſio nunc tempore gratie ceſſare debuit ſic proceditur. Et videtur ꝙ nō. ¶ Primō ſic. Omnis chriſti actio noſtra eſt inſtructio Unde dicitur Jo.xiij. Exemplū enim dedi vobis:vt quē

admodum ego feci vobis:⁊ ita faciatis. Sȝ
xp̃s fuit circunciſus: vt in precedenti.q. Er
go exemplo ſuo debemus circũcidi. Et per
conſequens circũciſio ceſſare non debuit.
¶ Secũdo ſic: Dicitur Gen̄.xvij. q circũ
ciſio dabat̃ in fedus eternum. Sed eternuȝ
eſt q nullo fine clauditur. Ergo circũciſio
ceſſare debuit. ¶ Tertio ſic: Figuralia que
ſignant id: quod ſemper faciendum eſt: non
debent ceſſare: ſicut de thurificatione: que
ſignat deuotionem. patet. Sed circunciſio
cordis cuius laus ex deo eſt: ad Romanos
ij. ſemper facienda eſt: ⁊ hanc ſignat exte-
rior circunciſio. Ergo ceſſare non debuit.
¶ In oppoſitum eſt illud Gala. v. Si cir-
cuncidimini: xp̃s vobis nihil proderit. Se-
cundo ſic Ad Hebreos. vij. dicit Apoſtolꝰ
q tranſlato ſacerdotio: neceſſe eſt vt legis
tranſlatio fiat: Sed oportuit ſacerdotiũ trã
ferri. Ergo ⁊ legẽ. Et ſi hoc tunc ⁊ ſacramẽ
ta legalia. Sed inter hec precipuũ eſt circũ
cũciſio. Ergo ⁊c̃. Rñdeo dicẽdum ſub iſta
concluſione q circũciſio ceſſauit ⁊ debuit
ceſſare. Qua cũcluſio oſtenditur ſic: Cum
venit quod perfectum eſt: euacuari debet
quod ex parte eſt: ſi ad idem ordinent̃: qꝛ
gratia non facit per duo: quod per vnum
põt facere: ſicut nec natura. Circunciſio au
tem imperfecta erat reſpectu baptiſmi. Et
hoc tripliciter. Primo quantum ad ſignifi
cationẽ qꝛ nõ ſignificabat ita expreſſe emũ
dationem totius hominis ab immundicia
culpe originalis: ſicut ablutio baptiſmalis.
Secundo quantuȝ ad efficaciaȝ: qꝛ non ita
habundans gratia ad operandum ⁊ repri
mendum fomitẽ in circũciſione dabat̃: ſi-
cut in baptiſmo. Tertio quantũ ad vtilita-
tẽ: qꝛ nõ erat eius vtilitas ita cõmunis: ſicut
baptiſmi: cũ haberet determinatũ populũ:
determinatum ſexum: determinatuȝ tẽpus:
quod in baptiſmo nõ accidit. Et ideo: adue
niẽte tempore plenitudinis: debuit ceſſare
baptiſmo ſubſtituto. ¶ Ad rõnes in oppo
ſitum. ¶ Ad primã rñdetur negando ꝯñaȝ
Et rõ eſt: quia licet xp̃s in omnibus operi-
bus ſuis nos erudiuit: nõ tñ omnia fecit ad
imitationem: ſicut opera miraculoſa: ⁊ alia
plura: Quõ aũt xp̃s circuncidi voluit: rõnes
ſupra in queſtione precedenti fuerunt aſſi-
gnate. Vñ xp̃s nõ voluit circuncidi vt alij
imitarent̃ eum: quo ad hoc: ſȝ magis vt ex
hoc erudirent̃ de alijs que tacta ſunt in rõ
nibus ſuperius aſſignatis. ¶ Ad ſecũdam
rñdetur negando ꝯñam. Et rõ eſt: quia cuȝ
dicitur: q circũciſio ſit data in fedus eter-
nũ: nõ oportet ita intelligi: eternũ: q careat
fine: Vñ in eadem littera dñs dicit: q da-
bit eis terrã in poſſeſſionẽ eternã. Et ꝯſtat
tamẽ q terram ꝑmiſſionis iudei nõ poſſi-
dent. Vñ eternũ diſtinguit̃. Et dicitur tri-
pliciter: aut quantũ ad durationẽ: aut quan
tum ad finis indeterminationem: aut quan
tum ad ſignificationem. Primo mõ dicit̃
dupliciter. Aut qꝛ caret ꝑncipio ⁊ fine: ⁊ ſic
Eccle. xv. Dicit̃. Qui viuit in eternũ crea
uit omnia ſimul. Aut quãtuȝ ad priuationẽ
termini tantum: ſicut illud pſal. Statuit eaȝ
in eternum ⁊ in ſeculum ſeculi. Eternuȝ ſe-
cũdo mõ quãtũ ad indeterminationẽ dicit̃:
ſicut ſacerdotiuȝ Aaron dicit̃ eternũ: quia
deus nõ determinauit: qñ ceſſaret. Eternũ
quantũ ad ſignificationẽ. Et ſic circunciſio
dicitur in fedus eternum: quia tempus du
rationis nõ eſt determinatũ nobis. Vel di-
cendum eſt: q eſt eternum quantũ ad ſigni
ficatũ ſuum: ⁊ quantum ad id quod ei ſuc-
cedit. ¶ Ad tertiã rñdetur negando ꝯñam
Et rõ ẽ: quia ꝑncipalis ſignificatio ad quã
inſtituta eſt: eſt ablutio originalis peccati: qꝛ
circũciſio ſacramẽtalis refertur ad effectũ
Hoc autem non ſemper faciẽduȝ erat per
circũciſionem. Et ideo non oportebat q cir
cunciſio ſemper maneret. Alia autem ſigni
ficatio eſt ex conſequenti. Et ſm illam non
oportet accipi iudicium de duratione circũ
ſionis. Thurificationis autem ſignificatio
nunq̃ȝ fuit ad ſignificandũ aliqd: vt effectũ
eius. Et ideo nõ eſt ſimilis rõ.

a D tertiam. q. qua querit̃ vtrũ
cõuenienter xp̃o fuit nomẽ im-

poſitum Jeſus ſic proceditur. Et videtur. q non. ¶ Primo ſic: Veritas prophetica debet pronunciationi pphetice rñdere. Sz pphete aliud nomé de xpo pronūciarunt. Dicitur enim yſa. vij. Ecce virgo cócipiet ꝛ pariet filiuꝫ: ꝛ nomé eius vocabit Emanuel. Et yſa. viij: Voca nomen eius: accelera: ſpolia: detrahe: ꝛc. Et yſa. ij. Vocabitur nomen eius admirabilis conſiliarius: deus fortis: ꝛc. Et zacha. vi. Ecce vir. Oriens nomen eius. Ergo incóuenienter vocatum eſt nomen eius ieſus. ¶ Secundo yſa. lxij. dicitur Vocabitur tibi nomen nouum q os domini nominauit. Sed hoc nomen Jeſus non eſt nomé nouū: ſed pluribus fuit in veteri teſtamento impoſitum: vt patet de ieſu filio Joſedech. ꝛ de ieſu Naue: vt. pꝫ etiam ex ipſa geneologia xpi Lu. iij. Ergo videt q incóuenienter ſit vocatuꝫ nomen eius ieſus. ¶ Tertio ſic. Hoc nomen ieſus ſaluteꝫ ſignificat. Sed ſalus per xpm non eſt facta ſolū in circūciſione ſed etiaꝫ in principio vt pꝫ per apoſtolū Ro. iiij. Ergo incóuenienter hoc nomé eſt poſitum in circunciſione. ¶ In oppoſitum eſt euangelium pn̄s: vbi dicitur poſtq̄ cóſummati ſunt dies octo: vt circūcideretur puer: vocatū eſt nomen ei⁹ ieſus. Rñdeo dicendū ſub iſta concluſione q cóuenientiſſime vocatum eſt nomé eius ieſus. Iſta concluſio probatur: ꝛ eius cóueniētia oſtēditur ſic Nomina enim ſi conuenienter imponantur: debent proprietatib⁹ reſpondere. Hoc pꝫ in omnibus generum ꝛ ſpecierum: de quibus dicitur. iiij. Metha. Ratio enim quam ſignat nomen: é diffinitio: que deſignat ppriá rei naturá. Nomina auteꝫ ſingulariū hominū ſemper imponūtur ab aliqua proprietate eius: cui nomen imponitur: vel a tépore: ſicut imponūtur nomina aliquoꝝ ſanctoꝝ his: qui in eoruꝫ feſtis naſcuntur. vel a cognatione: ficut cum filio imponitur nomen patris: vel alicuius de cognatione: vel etiaꝫ ab euētu: ſicut Joſeph vocauit primogenitū ſuū Manaſſen. d. Obliuiſci me fecit deus omnium laboꝝ meoꝝ Gen̄. xli. vel etiaꝫ ex aliqua qualitate eius: cui nomen imponitur: ſicut Gen̄. xxv. q qui primo egreſſus eſt de vtero matris: ruſus erat: ꝛ totus in moꝛé pellis hiſpidis: vocatuꝫ eſt nomen eius Eſau: quod interpretatur Rubeus. Nomina auteꝫ que imponuntur diuinitus: a qbus ſemper ſignificant aliquod gratuitum donum: eis diuinitus datuꝫ: ſicut Gen̄. xxvij. dicit Abrahe Appellaris Abraá: quia patrem multarum gentiuꝫ conſtitui te ꝛ Mat. xvi. dictum eſt Petro. Tu es Petrus: ꝛ ſuper hanc petrá edificabo eccleſiaꝫ meaꝫ. Quia igit homini xpo hoc munus gratie collatū erat: vt per ipſuꝫ oés ſaluarent: ideo cóuenienter vocatū eſt nomé eius ieſus. i. ſaluatoꝛ. Unde hec ratio aſſignatur ab angelo Mat. i. cū ait ad ioſeph. Vocabis nomen eius ieſum. Ipſe enim ſaluū faciet populuꝫ ſuū a peccatꝫ eoꝝ. Cóuenienter ergo vocatuꝫ eſt nomen eius ieſus: eſt quideꝫ nomen multe excellētie: ꝛ ſublimitatis: ita vt in nomine Jeſu omne genu flectat: celeſtiū: terreſtriū: ꝛ infernoꝝ. Eſt nomen multe vtuoſitatis: ꝛ efficacie. Ná eſt nomen qd vt inquit Petrus Rauénas dedit cecis viſuꝫ: ſurdis auditū: greſſuꝫ claudis. ſermoné mutis. vitam moꝛtuis. totáqꝫ diaboli poteſtaté de obſeſſis coꝛpoꝛibus virtus huius nominis effugauit. Eſt preterea nomé magne clementie: ꝛ reuerentie: cum non ſit aliud nomé datū hominibus: ſub quo opoꝛteat nos ſaluos fieri Act. iiij. Secūda concluſio conuenienter in die circūciſionis vocatum eſt nomé eius Jeſus. Probat hec cóclusio: tuꝫ pmo: q: iſte erat mos apud iudeos. Un̄ ſicut legitur Gen̄. xvij. ſimul Abraá ſuſcepit ipoſitioné nois a deo: ꝛ circūciſiōis mádatū: Et iō apud iudeos pſuetuꝫ erat vt ipſo die circūciſiōis: noia pueris iponerent: ſicut etiá nūc pueris i baptiſmo noia iponūtur. Tū ſcdo: q: hodie pmo legit effudiſſe ſanguiné p nobis: q fuit archa redéptiōis nr̄e vt dicit Bernard⁹. Tertia pcluſio Cóuenient hoc nomé é ipoſitū xpo: n̄ ab hoie

ſed ab angelo: Patet concluſio: quia vt di
cit glo. interlinealis ſuper illud Lu. ij. Vo-
catū eſt ab angelo: non decuit tā glorioſum
nomen prius ab hominibus appellari: ſed
ab excellentiori natura: ne homo videretur
machinator huius nominis. Et Origenes
inquit Vocabulum ieſu glorioſum: oī ado-
ratu: cultuqȝ digniſſimum: nomen quod eſt
ſuper omne nomen: nō decuit primo ab ho
minibus appellari: nec ab eis inferri in mū
dū: ſed ab excellētiori maioriqȝ natura. Vn
de ſingulariter euangeliſta addidit: ⁊ voca
tum eſt nomen eius Jeſus: quod vocatum
fuerat ab angelo: anteqȝ cōciperetur in vte
ro. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad
pmam reſpondetur: ꝙ ratio non ꝓcedit: qꝛ
in omnibus illis nominibus quodāmodo
ſignificatur hoc nomen Jeſus: quod ē ſigni
ficatiuū ſalutis. Nā i hoc quod dicit̄. Ema
nuel quod interptatur nobiſcum deus: de-
ſignatur cauſa ſalutis: que eſt vnio diuine ⁊
humane nature. in perſona filij dei: ꝑ quā
factum eſt: vt deus eſſet nobiſcū. Per hoc
ꝙ dicitur: voca nomen eius: accelera: ſpo-
lia detrahe: ⁊c̄. deſignatur a quo nos ſalua
mur: quia a diabolo cuius ſpolia abſtulit:
ſm illud Colo. ij. Expolians principatus: ⁊
poteſtates: traduxit cōfidenter. Jn hoc etiā
ꝙ dicitur vocabitur nomen eius admira-
bilis ⁊c̄. deſignatur via: ⁊ terminus noſtre
ſalutis: inquantum. ſ. admirabili diuinitatis
conſilio: ⁊ virtute ad hereditatem futuri ſe
culi perducimur: in quo erat pax perfecta
filiorum dei: ſub ipſo principe deo. Qd̄ ve
ro dicitur ecce vir: oriens nomen eius: ad
id refertur ad quod primum. i. ad incarna-
tionis miſterium ſm quod exortum ē in te-
nebris lumen rectis corde. ¶ Ad ſecūdam
reſpondetur negando conſequentiā. Et ra
tio eſt: quia licet aliquibus: qui fuerunt ante
xpm: conuenire potuit hoc nomē Jeſus ſm
aliquā aliam rationem: puta quia aliquā p
ticularem ſalutem attulerūt: vt Jeſus Na-
ue ſaluauit populū Jſrael. hoſtes eius de-
bellando: vt legitur in libro Joſue: ſed ſm
rationem ſpālis ⁊ vniuerſalis ſalutis: hoc
nomen ꝓprium ē xpo: Et ſm hoc dicit̄ eſſe
nouū: inquantū eſt impoſitū ei ab hac ꝓpe
tate: qꝺ ē ſaluator. Eſt eteni ſaluator. ¶ Ad
tertiā reſpondetur negando ꝯſequētiā. et
ratio eſt: quia licet ſalus facta per xpm cōm
munis ſit: ⁊ iudeis ⁊ gentilibus: nihilomi-
nus pncipaliter dicitur eſſe miſſus ad oues
que perierunt domus iſrael.

¶ Jn vigilia epiphanie eſt euangelium il-
lud Jn illo tempore defuncto Herode ⁊c̄.
Mat. ij. Circa quod pōt diſputar. ſe. q.

Vtrum xps cōueniēter voca
tur nazarenus. Et videtur ꝙ
non. ¶ Et pmo arguitur ꝙ
nō: ratione illius glo. interli-
nealis: que exponit̄. i. ſanctꝰ.
¶ Primo ſic: Chriſto non cōuenit ſanctifi
cari: quia in quolibet ordine: pmū mouens
ē immobile. Sed xps eſt pncipium totius
humane ſignificationis. Ergo ipſe ſanctifi-
catus non ē. ¶ Secūdo ſic: Omne qꝺ fit:
fit ex contrario. Generationes eni ſm phi
loſophū: ex cōtrarijs ſunt. Sed xps ab om
ni peccato quod ſanctitati contrariatur im-
munis fuit. ergo xps ſanctificatus non ē di
cendus. ¶ Tertio arguitur: ꝙ non debeat
dici Nazarenus: quia in Nazareth fuit cō
ceptus: ⁊ pari ratione dicendus eſſet Be-
thlemita: quia in Bethleem fuit natus: Sȝ
hoc nō dicitur: Ergo nec aliud ē dicenduȝ.
¶ Quarto ſic. Non videtur veruȝ ꝙ per
pphetas dictum ſit: ꝙ Nazarenus ſit no-
minandus. Ergo non videtur dicendum.
Aſſumptum patet quia non inuenitur i ſcri
ptura tale dictum. ¶ Jn oppoſitum ē euā
gelium pſens. Rn̄deo dicenduȝ ſub iſta cō
cluſione: ꝙ cōuenientiſſime xps appellatus
⁊ nominatus ē Nazarenus. Jſta concluſio
oñditur ex multiplici ratione. Primo ra-
tione ſanctitatis: interpretatur enim Naza-
renus ideſt ſanctus: ſiue ſanctificatus. Chri
ſtus autem fuit ſanctus ſanctorum Danie-
lis. ix. Dicitur etiam ab angelo beate Ma
rie Lu. i. Qd̄ enim ex te naſcetur ſanctum:

vocabiť filius dei: Et Jo.x.dicit Quē pať
ſanctificauit ⁊ miſit in mūdum. Secūdo cō
uenienter dicitur Nazarenus rōne interp̄
tationis: quia interpretatur floridus. yſa.xi.
Egredietur virga de radice yeſſe: ⁊ flos ꝺ
radice eius aſcendet. Uirga vt dicit Hie-
ro. ē dei genitrix: flos filius eiꝰ: Et bn̄ flos:
qꝛ ad modū floris natus: mira pulchritudi-
ne venuſtatus: grato odore diffuſus: in fru
ctu dulciſſimus. Flos enim lumine ſolis na
ſciť: qđ eſt lumen celeſte: nō habēs generās
aliquod: niſi diuinū: ſic floruit: qn̄ ſol eternꝰ
virtutē caloris ⁊ luminis in vterū cōgeſſit
virginis Hic flos picturatus eſt venuſtate
virtutis. Un̄ bene Nazarenus diciť qui in
terpretatur floridus. Hic flos gratꝰ ē odo-
re. Canti. iiij. Emiſſiones tue paradiſus:
hoc eſt effragationes odoꝝ tuoꝝ: in fama
tue virtutis: videnť eſſe odoramēta florum
paradiſi. Hic floris ſpes eſt dulciſſimi fru-
ctus: in adeptione gaudij eterni. Canti. iiij.
Fructus dulcis eſt gutturi meo. Tert a ra-
tio cōuenienter xp̄s noiatur Nazarenꝰ: qa
cōceptus ē in nazareth. ⁊ vt dicit Albertus
magnus ꝙ ꝯceptus xp̄i multū congruebat
nomini Nazareth: qꝛ ſicut diuine genera-
tioni: ita ⁊ humane generatiōi flores de flo
re aſſimilantur. Flos enim pullulat de vno
germine in decore: ⁊ colore. Similiter filiꝰ
ꝫm diuinā generationē procedit ab vno: q
eſt in celis ſine matre: ⁊ ꝫm generationē hu
manā: de vna in terra ſine patre. Bene er
go in Nazareth conceptus fuit flos noſter
qui ſicut flos de flore ſine virili cōmixtione
de vna matre ſaluo virginitatis decore: et
matris integritate ꝓceſſit. Quarto Naza
renus dicitur: qꝛ ibi nutritus fuit: ⁊ educa-
tus. xp̄s enim ſicut in flore ꝯcipitur: ita ⁊ in
floribꝰ ſanctitatis nutritur: ⁊ educatur: ⁊ pa
ſcitur. Lectulus noſter floridus eſt Cāti. i.
Quinta ratio: qꝛ iñ Nazareth domicilium
fuit parentibus ſuis: ſicut Joſeph qui pať
eius putabatur: ⁊ beatiſſime v̄ginis Ma-
rie q̄ veriſſime mater fuit. Un̄ Luce. ij. dici
tur Poſtq̄ꝫ pfecerunt oia ꝫm legē dn̄i: re-
uerſi ſunt in ciuitatē ſuā Nazareth: que di-
cebatur coꝝ ciuitas: vt inqͭt glo. quātuꝫ ad
habitationē. ¶ Ad rationes in oppoſitum
¶ Ad p̄maꝫ rn̄detur: ꝙ ſanctificari eſt ſan
ctū fieri. Pōt autē aliquis ſctūs fieri dupli
citer: vt ex ſancto: vel nō ſctō. Ex ſctō iteruꝫ
dupliciter: vel ex minus ſctō: magis ſanctū
vt dicitur Jo.xvi. Pater ſanctifica eos in
veritate Apoſtoli enim tūc ſancti erant: vel
ꝫm cōtinuationē ſanctitatis eadē quantita-
te ſeruata: Et hoc modo xp̄s poteſt dici ſan
ctificatus ſicut ibideꝫ dicit. Ego pro eis ſan
ctifico meipſum. Sed iſte modus loquendi
nō videť cōſuetus. Un̄ ſic de ſanctificatiōe
nō videtur loqui hic. Ex nō ſancto dr̄ aliqs
ſctūs fieri dupliciter. Uno modo ex nō ſctō
cōtrarie: aut p̄uatiue: ſicut p gratiam ſancti
ficari diciť: Et hoc mō xp̄s nō pōt dici ſan-
ctificatus eſſe: qꝛ nō pōt accipi cū cōſiſtētia
ſubiecti defectus ſanctitatis in eo fuiſſe. Si
mul eniꝫ fuit homo ⁊ ſanctus. Alio mō pōt
dici fieri ſctūs ꝺ nō ſctō negatiue. Et tūc bn̄
dicitur: ex nō ſctō ſctūs factus: rōne ſancti-
tatis create: que hominis eſt: Et ita cōcedi
pōt in aliquo ſenſu: xp̄m eſſe ſanctificatum:
Rn̄detur ergo: ad primaꝫ rōnem: in oppo
ſitum: negando ꝯn̄am: Et rō eſt: ꝙ primum
mouēs in aliquo ordine mobiliū: nō oporꝫ
eſſe immobile ſimpliciter: ſed immobile ꝫꝫ
genus motus: ſicut celum: qđ eſt p̄mū alte-
rās: mouetur quidem: ſꝫ nō alteratur. Non
enim eſt p̄muꝫ mouēs ſimpliciť. Similiter
etiā xp̄s ꝫm ꝙ homo: nō eſt primū ſanctifi
cans ſimpliciter: ſed deus: trinitas. Eſt autē
p̄mū ſanctificans inquātuꝫ homo: non per
modū ſatiſfacientis pro peccato: ⁊ ſic ſancti
ficatus nō eſt: aliquo tn̄ mō ſanctificatus ē.
¶ Ad ſcđaꝫ rn̄deť negādo aſſumptū. Nō
enim oē qđ fit: ex cōtrario fit: ſed ſolū qđ fit
per viā generatiōis: ⁊ alterationis. Opor-
tet tn̄ omne qđ fit: ex incontingenti fieri: vt
diciť. i. Phi. i. ex eo ꝙ nō cōuenit ſimul in-
eſſe Sic aūt ꝯtingēs: ē nō ſolū contrarium:
vel p̄uatio: q̄ reqͥrunt ſubiectū: ſed etiā ne-
gatio: que ꝯſiſtētia ſubiecti non requirit. Et

hic ex nõ ſancto: xp̄s factus eſt vt dictuꝫ eſt.
¶ Ad tertiã rõneꝫ negat̃ ꝯña. Et rõ pꝫ: ex
dictis. ¶ Ad quartã r̃ñdetur negãdo ꝯñaꝫ
q꞉ lꝫ ſic in forma nõ reperiat̃ ſcriptũ ex mul
tis locis: tñ intelligit̃: Nã Nazarenꝰ inter-
pretatur ſanctus: ⁊ ꝙ xp̄s dicat̃ ſanctꝰ hoc
habetur Daniel. ix. Iteꝫ interpretatur flori
dus: ⁊ hoc habet̃ yſa. xi. Egredietur virga
⁊c̃. Et concordat cũ eo qđ dicitur. Canti. ij.
Ego flos cãpi ⁊c̃. Unde ſignãter dicit euã
geliſta per prophetas: ⁊ tantum de iſta con
cluſione.

¶ In feſto Epiphanie eſt euangelium il-
lud Cũ natus eẽt ieſus Mat. ij. Circa qđ
pñt ſequẽtes q̃ſtiones diſputari.

¶ Primo vtruꝫ xp̄i natiuitas fuit cõueniẽ
ter per ſtellã magis manifeſtata.

¶ Secũdo vtrum ſtella magis apparens
fuerit vna de celeſtibus ſtellis.

¶ Tertio vtrum: magi conuenienter vene
runt ad adorãdũ: ⁊ venerãdum xp̄m.

Ad p̄mã. q. qua querit̃ vtꝝ
xp̄i natiuitas fuit ꝯuenient̃
per ſtellã magis manifeſta
ta: ſic ꝓcedit̃. Et videtur ꝙ
nõ. ¶ Primo ſic: Hoc eni
videt̃ eſſe occaſio erroris:
quãtũ ad illos: q exiſtimant ſydera natiui-
tatibus hominũ dñari: Sꝫ occaſiones pec
cãdi ſunt hoibus auferẽde: ergo nõ fuit cõ
ueniẽs ꝙ ꝑ ſtellã: magis xp̄i natiuitas ma-
nifeſtaret̃. ¶ Scđo ſic. Signũ oportet eſſe
certũ ad hoc ꝙ per ipſum aliqđ manifeſta
ret̃: Sꝫ ſtella nõ videtur eſſe ſignũ natiuita
tis xp̄i: Ergo incõuenient̃ fuit natiuitas xp̄i
ꝑ ſtellã manifeſtata. ¶ In oppoſitũ eſt euã
geliũ pñs. R̃ñdeo dicendũ ſub iſta conclu
ſione. ꝙ cõueniẽter xp̄i natiuitas eſt magis
per ſtellã manifeſtata. Iſta cõcluſio patet p̄
mo q꞉ vt dicit Deutro. xxxij. dei perfecta
ſunt opera. Sꝫ talis manifeſtatio fuit opus
diuinũ: ergo ꝑ cõueniẽtia ſigna fuit effecta
Scđo oñditur. Sicut manifeſtatio ſilogiſti
ca que fit ꝑ ea. que ſunt magis nota: ei: cui
eſt aliqđ manifeſtandũ: ita manifeſtatio que
fit per ſigna: dꝫ fieri per ea: que ſunt fami-
liaria illis: q̄bus manifeſtãtur. Manifeſtũ
eſt aũt ꝙ viris iuſtis eſt familiare: ⁊ cõſue-
tũ: interius ſp̄us ſancti inſtictu edoceri abſ
qꝫ ſignoꝝ ſenſibiliũ demonſtratione. ſ. per
ſpiritũ ꝓphetie. Alij vero corporalibus re
bus dediti per ſenſibilia ad itelligibilia de-
ducũtur. Iudei aũt cõſueti erãt diuina r̃ñſa
per angelos ſuſcipere: per quos etiã legeꝫ
acceperãt: ſm̃ illud Deut. vij. Accepiſtis le
gẽ in diſpoſitiõe angeloꝝ. Gẽtiles vero et
maxime aſtrologi conſueti ſunt ſtellaꝝ cur-
ſus aſpicere: ⁊ ideo iuſtis Symeõi ⁊ Anne
manifeſtata eſt xp̄i natiuitas p interioreꝫ in
ſtinctũ ſp̄us ſancti ſm̃ illud Luc. ij. R̃ñſuꝫ
accepit Symeon a ſp̄u ſctõ: nõ viſurum ſe
mortẽ: niſi prius videret xp̄m dñi. Paſto-
ribus aũt ⁊ magis tanq̃ꝫ rebus corporali-
bus đditis: ẽ manifeſtata xp̄i natiuitas per
apparitiões viſibiles. Et q꞉ natiuitas non
erat pure terrena ſed quodammõ celeſtis.
iõ per ſigna celeſtia vtriſqꝫ natiuitas xp̄i re
uelat̃. Ut eniꝫ Aug. dicit in ſm̃one de epi-
phania dñi: Celos angeli habitãt: ⁊ ſydera
ornãt. Utriuſqꝫ ergo celi enarrãt gloriam
dei. Rõnabiliter aũt paſtoribus tanq̃ꝫ iu-
deis apud quos frequẽter facte ſunt appa-
ritiões angeloꝝ: reuelata ẽ natiuitas xp̄i ꝑ
angelos Magis aũt cõſuetis in cõſidera-
tiõe celeſtiũ corporũ manifeſtata ẽ ꝑ ſignuꝫ
ſtelle: q꞉ ſicut dicit Criſo. Per ꝯſueta eos
deus vocare voluit: eis ꝯdeſcẽdẽs. ¶ Ad
rõnes in oppoſitum. ¶ Ad primã r̃ñdetur
negãdo aſſumptũ Dicimꝰ eni ꝙ ſtella que
natiuitatẽ xp̄i mãifeſtauit: oẽꝫ occaſionẽ: er
roris ſubtraxit Ut eni Aug. dicit ꝯtra Fau
ſtũ Nulli aſtrologi cõſtituerũt ita naſcẽtiũ
hoiuꝫ fata: ſub ſtellis: vt aliquã ſtellaꝝ: hoie
aliquo nato circuitꝰ ſui ordinẽ reliq̄ſſe: ⁊ ad
eũ: q natus ẽ perrexiſſe aſſeuerent: ſicut ac
cidit circa ſtellã: que demõſtrauit natiuitatẽ
xp̄i: Et ideo per hoc nõ ꝯformat̃ error eo-
rũ: q ſortẽ naſcentiũ hominũ: aſtraꝝ ordini
colligari arbitrãtur. Nõ aũt credũt aſtrorũ
ordinẽ ad hois natiuitatẽ mutari. ¶ Ad ſe

cũdã rñedtur negãdo minorẽ:Dicim⁹ eni ꝙ ſtella illa fuit ſignũ certũ natiuitatis xp̃i. tum primo q2 ſicut Criſo.refert in quibuſ-dã ſcriptis apocriſis:legiꝭ ꝙ quedaꝫ gens in extremo oriẽtis:iuxta occeanũ quandaꝫ ſcripturã habebat ex nomine Seth.ꝺ hac ſtella ⁊ muneribus hmõi offerendis.Que gens diligẽter obſeruabat huius ſtelle or-tũ:poſitis exploratoribus.xij.q certis tẽpo ribus aſcẽdebãt in montẽ:in quo poſtmo-dũ viderũt eã:hñtẽꝫ in ſe quaſi paruuli for mã:⁊ ſuper ſe ſimilitudinem crucis:Et ſic fuit certuꝫ ſignũ.Uel ſecũdo dicẽdũ ꝙ ma gi illi traditionẽ Balaaꝫ ſequebãtur:q di-xit orietur ſtella ex iacob.Uñ videntes ſtel lã extra ordinẽ mũdi:hãc eſſe intellexerũt: quã Balaã futurã indicẽ regis iudeoꝝ ꝓ phetizauerat.Et ita certum ſignum erat.

C Tertio ſic:Dicit Aug.in ſermone ꝺ epi phania ꝙ ab angelis aliqua monitiõe reue latiõis:audierũt magi:ꝙ ſtella natũ xp̃m ſi gnificaret:Et ita certum etiã ſignum fuit.

C Quarto vel ſicut dicit Leo papa i ſmo ne de epiphania:ꝑter illam ſpeciẽ q̃ corpo reũ incitat obtutũ:fulgentior veritatis ra-dius:eoꝝ corda perdocuit.Qꝺ ad illumi-nationẽ ꝑtinebat.Et ita certũ ſignũ fuit.

AD ſecundaꝫ.q.qua queritur vtrũ ſtella magis apparens fuit vna de celeſtibus ſtellis ſic ꝓceditur.Et videꝭ ꝙ ſic. Dicit Aug.in quodã ſmone epiphanie.Depẽdet ad vbera:⁊ viliuꝫ pa titur deus inuolumenta pãnoꝝ:repẽte no uuꝫ ſydus effulſit.Fuit ergo ſtella illa cele-ſtis que apparuit. C Scꝺo ſic.Dicit Au-gu.in quodã ſermone epiphanie Paſtori-bus angelus:magis ſtella xp̃ꝫ demonſtrat: loquiꝭ lingua celoꝝ:q2 lingua ceſſauerat ꝓ phetaꝝ:Sꝫ angeli apparentes paſtoribus fuerũt vere de celeſtibus angelis:ergo etiã ſtella magis apparens fuit vna de celeſtib⁹ ſtellis. C Tertio ſic:Stelle q̃ nõ ſunt in ce lo:ſꝫ in aere:dicuntur ſtelle cometa:que nõ apparẽt in natiuitatib⁹ regũ:ſꝫ magis ſunt indicia mortis eoꝝ.Sꝫ illa ſtella ꝺſignabat regis ñatiuitatẽ.Uñ magi dicũt:Ubi eſt q natus eſt rex iudeoꝝ:Uidimus ſtellaꝫ eius in oriente ⁊c̃.Ergo ſtella illa fuit vna de ce leſtibus. C In oppoſitũ eſt euãgeliũ pñs.

C Scꝺo dicit Aug.cõtra Fauſtũ Non ex illis erat ſtellis:q̃ ab initio creature itinerũ ſuoꝝ ordineꝫ:ſub creationis lege cuſtodiũt ſed nouo virginis partu nouũ ſydus appa ruit.Rñdeo dicendũ ſub iſta cõcluſiõe ꝙ ſtella illa apparens magis:nõ fuit vna de il lis celeſtibus.Iſta cõcluſio eſt Criſo. ſuper Mat.Que ꝯcluſio oñditur ex multiplici diſtinctiõe: qa ſtella illa diſtiguebatur a ce-leſtibus vt dicit tã ſctũs Tho.Quã Alber tus magn⁹ in quiqꝫ.ſ.natura:ſitu:motu:cla ritate:⁊ ſignificatiõe.Natura qdeꝫ q2 erat corruptilis:⁊ nõ ꝺ natura celi.Et ideo per-acto officio cõuerſa fuit in preiacentẽ ma-teriã:Et hoc ꝯueniens fuit:q2 lumine vero inuẽto.alio lumine nõ indigerem⁹. Diſtin guebaꝭ etiã in ſitu:q2 nõ fuit in alto cũ alijs ſtellis:in firmamẽto:ſꝫ in ſpatio hui⁹ aeris vicina loca tenebat.Patet quia iſti per eaꝫ determinate diſtinxerũt domũ. Tertio di-ſtinguebaꝭ motu:q2 cũ alie ſtelle i circuitu rotarenꝭ hec ſola recta linea tẽdebat ab ori ente:q̃ eſt ꝟſus aqlonẽ ad occidẽtẽ:ꝺclinãs ad meridiẽ:ꝟſus iudeã vbi erat xp̃s Pre-terea differebat i motu:q2 nõ hẽbat ꝯtinuũ motũ ſꝫ cũ oportebat ſtare:ſtabat.Quarto i claritate differrebat:q2 ceteris ſplẽdidior erat.Uñ Leo papa i ſmõe epiphanie.Tri b⁹ magis in regiõe oriẽtis ſtella noue clari tatis apparuit:q̃ illuſtrior ceteris:pulchrior qꝫ ſiderib⁹:i ſe tuẽtiũ oculos aíoſqꝫ ꝯuerte ret:vt ꝯfeſtiꝫ aduerteret nõ eẽ ocioſuꝫ:ꝙ tã iſolitũ videbaꝭ.Quito ſignificatiõe:vt dic̄ Albert⁹ differebat:qm̃ alie ſtelle:q̃ faciles a mathematicis dicunꝭ:ñ ſole ſignificãt:ſed collectis oib⁹:q̃ ſunt i pyodi ꝑtib⁹:⁊ ſtellis. hec aũt ſola oñdit glorie xp̃i ſignificatiõeꝫ:eo ꝙ ille venerat i cui⁹ diſpõe:⁊ ꝓuidẽtia oia ſũt:ſtelle:ſigna:⁊ diſpões. C Ad rões i op po.Ad ꝑmã rñdeꝭ negãdo ꝯñaꝫ:⁊ rõ ẽ:q2

in ſacra ſcriptura celũ qñqꝫ dicitur aer: ſm
illud Pſal. Volucres celi ⁊ piſces maris:
⁊ ita ſumitur in dicto Augu. ¶ Ad ſecun-
dá rñdetur negãdo ꝯñam. Et rõ eſt: q: ipſi
celeſtes angeli: ex ſuo officio habent: vt ad
nos deſcendant: in miſteriũ miſſi. Sed ſtel
le celeſtes ſuũ ſitũ nõ mutãt: Vñ nõ eſt ſimi
lis rõ. ¶ Ad tertiã rñdetur negãdo aſſum
ptũ: q: ſicut nec iſta ſtella fuit ſita in celo: ita
nec fuit cometa: quia cometa eſt ſicut facu-
la ardens: ⁊ nõ diu ſtat: Item vt dictum eſt
illa ſtella nec ſtabat ſita in orbe: nec in ſupre
ma aeris parte: vbi generãtur comete: ſed
erat in ꝓpinqua aeris parte. Preterea nec
ſequebatur motuꝫ ſtellaꝝ cometaꝝ: Unde
manifeſte differebat ab eis.

AD tertiam. q. qua queritur
vtrum magi cõuenient̃ ve
nerũt ad xpm adorãduꝫ: ⁊
venerandũ ſic ꝓceditur. Et
videtur ꝙ non. ¶ Primo
ſic: Unicuiqꝫ regi reueren-
tia debetur a ſuis ſubditis. Magi eniꝫ nõ
erant de regno iudeoꝝ: ergo cum ex viſiõe
ſtelle cognouerũt natũ eſſe regem iudeorũ:
videtur ꝙ incõuenienter venerũt ad eum
adorandũ. ¶ Secũdo ſic: Stultuꝫ eſt viuen
te rege aliquo: extraneũ regem annũciare.
Sed in regno iudee regnabat herodes: er
go ſtulte fecerũt magi alterius regis natiui
tatem annũciare. ¶ Tertio ſic: Certius eſt
celeſte indicium: qꝫ humanũ. Sꝫ magi du-
catu celeſtis indicij: ab oriente venerũt i iu
deam: ergo ſtulte egerũt ꝑter ducatum ſtel
le humanũ indiciũ requirẽdo: dicẽtes vbi
eſt q natus eſt rex iudeoꝝ? ¶ Quarto mu
neruꝫ oblatio: ⁊ adoratiõis reuerentia non
debetur: niſi regibus iam regnãtibus. Sed
magi non inuenerunt xpm regia dignitate
fulgentem: ergo inconuenient̃ ei munera ⁊
reuerentiã exhibuerũt. ¶ In oppoſitũ eſt
euãgeliũ pñs. Rñdeo dicendũ: ſub iſta cõ
cluſione: ꝙ magi cõuenienter: ⁊ ſapiẽter ve
nerũt ad xpm adorãdum: ⁊ venerãdũ. Iſta
cõcluſio habetur ꝑmo ex illo yſa. lx. Ambu
labũt gẽtes in lumine tuo: ⁊ reges in ſplen-
dore ortus tui: Sed qui diuino lumine du-
cunt̃. nõ errãt: ergo magi abſqꝫ errore: xpo
reuerentiã exhibuerũt. Secũdo ſic: ſicut di
ctũ eſt. Magi primicie ſunt gentiuꝫ in xpo
credentiũ: in quibus apparuit: ſicut in quo
dã ꝑſagio: fides ⁊ deuotio gentiũ veniẽtiũ
a remotis ad xpm. Et ide c ſicut fides ⁊ de
uotio gentiũ eſt abſqꝫ errore: per iſpiratio
nẽ ſpũs ſancti: ita ⁊ credẽdũ eſt: Magos a
ſpiritu ſctõ inſpiratos: ſapiẽter xpo reuerẽ
tiã exhibuiſſe. ¶ Ad rõnes in oppoſitum:
¶ Ad ꝑmã rñdetur negãdo ꝯñam: Et rõ
eſt: q: lꝫ magi nõ eſſent de regno iudeoruꝫ:
erãt tñ ſubditi eius: quẽ adorare venerũt:
q: cognoſcebãt eũ verũ deũ eoꝝ ẽe: cui oẽ
genu flectẽdũ erat. Vñ beatus Auguſti. in
quodaꝫ ſermone epiphanie ita dicit. Nun
qꝫ hũc magi tam deuote requirerẽt: tanto
pietatis affectu deſiderarẽt: niſi eũ cogno
ſcerẽt regẽ: qui rex etiã eſt ſeculoꝝ. Itẽ idẽ
in alio ſermõe Deniqꝫ cũ tã multi iam nati
atqꝫ defuncti eſſent reges iudeoruꝫ: nunqꝫ
quemqꝫ illoꝝ adorandũ magi queſierunt:
ratio: q: nec quenqꝫ eorũ celo loquentẽ di-
dicerũt. ¶ Ad ſecũdã rñdetur: ꝙ non fuit
ſtulticia: ꝙ magi fecerunt: tũ quia herodes
nõ erat rex naturalis iudee: ſed alienigena:
Sꝫ xps. Vñ nõ annũciabãt regẽ extraneũ.
Vñ in hoc nõ ſtulticiã: ſꝫ oñderũt firmitatẽ
nobis: ⁊ ꝯſtãtiam fidei ſue in xpo: adiplen-
tes illud: Nolite timere eos q occidũt cor-
pus: in quo intrepida annũciatiõe ꝑfigura
batur ꝯſtãtia gẽtiũ. xpm vſqꝫ ad morteꝫ cõ
fitentiũ. Vñ Criſo. dicit ſuper Mat. Duꝫ
cõſiderabant regẽ futurũ: nõ timebãt regeꝫ
pñtem: adhuc nõ viderũt xpm ⁊ iaꝫ parati
erant ꝓ eo mori. ¶ Ad tertiaꝫ rñdetur ne
gãdo ꝯñam: Et rõ eſt: q: hoc diuina diſpoſi
tione factũ eſt. Vñ Auguſt. in ſermone quo
dã epiphanie. Stella: q̃ magos perduxit ad
locũ: vbi erat cũ matre virgine deus iſans
poterat eos perducere ad ipſius ciuitatem
Bethleem: in qua natus eſt xps: ſꝫ tñ ſub-
traxit ſe donec de ciuitate: in qua xps naſce

retur:ipſi etiam iudei interrogarētur:ꝛ ipſi etiā ſm diuine ſcripture teſtimoniū nominarent:vt ſic geminato teſtimonio cōfirmarentur. Itē Leo papa' dicit. Ut ardentiori fide expeterēt quā ꝛ ſtelle claritas ꝛ ꝓphetie manifeſtabat auctoritas. ¶ Ad quartā rn̄detur:ꝙ rō militaret:ſi magi regē terrenū q̄rentes veniſſent qd̄ nō fecerūt:qa vt dicit Criſo. ſuper Mat. ſi ſic fuiſſent confuſi:q2 tanti itineris laborem ſine cauſa ſuſcepiſſent. Uñ nec adoraſſent:nec munera obtuliſſent. Nūc aūt q2 regē celeſtē querebāt etſi nihil regalis excellentie in eo viderunt: tū ſolius ſtelle teſtimonio contenti adorauerunt. Uiderūt eni3 hoiem:ꝛ cognoſcūt deū ꝛ offerūt munera:dignitati xp̄i cōgruētia: aurū quidē quaſi regi magno. thus qd̄ in dei ſacrificio ponitur immolant:vt deo mirrha:qua mortuoꝝ corpora cōdiuntur:ꝓbetur tanq̄ pro ſalute omnium morituro.

¶ In dn̄ica infra octauas Epiphanie:eſt euangeliū: In illo tp̄e Cum factus eſſet Jeſus annorum duodecim Luce. ij. Circa qd̄ pn̄t diſputari ſequentes queſtiones.

¶ Primo vtrum xp̄s ſm aliquam ſapientiam ſiue ſcientiam profecerit.

¶ Secundo vtrū xp̄s in gratia ꝓfecerit.

¶ Tertio vtrum xp̄s aliquid ab hominibus didicerit.

AD p̄mā q. qua q̄ritur vtrū xp̄s ſm aliquam ſapientiam ſiue ſciētiā ꝓfecerit ſic proceditur Et videt ꝙ nō. ¶ Primo ſic: Sicut eni3 ſm ſciētiā beatitudinis vel ſm ſcientiam infuſā xp̄s cognouit oīa:ita ſm ſcientiam acquiſitam Sed ſm illas ſcientias non profecit:Ergo nec ſm acq̄ſitā ꝛ per conſequēs ſm nullā. ¶ Secūdo ſic: Proficere eſt imperfecti:q2 perfectum additionē nō recipit. S3 in xp̄o nō eſt ponere ſcientiā imperfectam:Ergo ſm nullam ſcientiam dicendus eſt profeciſſe. ¶ Tertio Damaſcenus dicit:ꝙ q dicūt xp̄m ſapiētia ꝛ gratia proficere:vt additamentū ſenſus ſuſcipiētē:nō venerātur vnionem. Sed nō venerari vnionē eſt impium ergo impiū eſt dicere:ꝙ in ſcientia ſiue ſapiētia profecerit. ¶ In oppoſitū eſt euāgeliū pn̄s: vbi dicitur Lu. ij. ꝙ Jeſus proficiebat ſapientia ꝛ etate. Rn̄deo dicendū ſub tribus cōcluſionibus. Prima eſt:ꝙ in xp̄o dicūtur fuiſſe quatuor ſciētie. Prima ē diuina ꝛ increata De iſta patet:quia cum in xp̄o ponātur due nature perfecte: ſm vnā quāq3 in eo eſt ponēda ſapientia:ſiue ſcientia. ſ. diuina increata. ꝛ humana creata. Uñ in ſexta ſynodo condēnata eſt poſitio negātiū:in xp̄o duas eſſe ſciētias:ſiue duas ſapientias. Scd̄a ſciētia que in xp̄o ponitur: eſt ſciētia beatoꝝ. Fuit enim ſimul viator ꝛ cōprehenſor. Tertia ſcientia fuit in eo indita:ſiue infuſa:inquantū ꝑ verbū dei:anime xp̄i ſibi perſonaliter vnite:impreſſe ſunt ſpēs itelligibiles ad omnia:ad q̄ eſt interius poſſibilis in potentia:ſicut etiam impreſſe ſunt per verbū dei ſpecies itelligibiles mēti angelice in p̄ncipio creatiōis:vt dicit Auguſt. Uñ Colo. ij. dicitur In xp̄o ſunt oēs theſauri ſapiētie ꝛ ſciētie abſconditi. Quarta ſciētia dr̄ expimētalis:ſiue acq̄ſita:de q̄ dicitur ad Hebre. v. Quū eſſet filius dei: didicit ex his:que paſſus ē obediētiā:glo. i. expert⁹ eſt. Fuit ergo in eo aliq̄ experimentalis ſciētia:q̄ eſt ſciētia acquiſita. Secunda cōcluſio. xp̄s ſm tres p̄mas ſciētias nō profecit. Iſta ↄcluſio p3:p̄mo de diuina ſciētia q2 iſta augeri nō pōt. Idē de ſciētia beatifica:q̄ etiā augeri nō pōt. Idē de ſcientia iſuſa:q2 a p̄ncipio ↄceptionis plenarie:fuit in eo oīs ſciētia iſuſa. Tertia ↄcluſio iuxta ſanctū Tho. in tertia parte Scientia acquiſita fuit in xp̄o augmētata:nō mō ſm experientiā:ſed ſm eſſentiā ſuā. Quidā eni ponūt:ſicut etiā ſctūs Tho. in q̄rto ſcript o ponit:ꝙ ſolū ſm experiētiā. i. per ↄuerſionē ſpecierū intelligibiliū inditaꝝ ad fantaſmata:et ſm hoc dicūt ꝙ ſciētia xp̄i profecit ſm experiētiā:cōuertēdo. ſ. ſpēs intelligibiles iditas ad ea:que de nouo per ſenſum accepit: Sed quia incōueniēs videtur ꝙ aliqua na

naturalis actio intellectualis xp̄o deceēt:cū
extrahere ſpecies intelligibiles a fantaſma
tibus ſit quedā actio naturalis hoīs:ſm in
tellectū agentē:couenieus videtur:hāc etiā
actionez in xp̄o ponere. Et ex hoc ſequitur
q̄ in anima xp̄i:aliq̄s ſcientie habitus fuit:
qui per hmōi abſtractionez ſpecierū potue
rit augmentari:ex hoc.ſ.q̄ intellect⁹ agens
poſt p̄mas ſpēs intelligibiles abſtractas a
fantaſmatibus:poterat etiā alias abſtrahe-
re. ¶ Ad rōnes in oppoſitum. ¶ Ad pri-
mam rn̄detur negando ↄn̄am: Et rō eſt:qa
nō eſt ſimile de p̄mis ſciētijs:⁊ de acq̄ſitis:
q: taz ſcientia infuſa aīe xp̄i:q̄z ſcientia bea
tifica fuit effectus agentis infinite virtutis:
q̄ pōt totū ſimul operari. Vn̄ in neutra ſci
entia xp̄s ꝓfecit:ſed a p̄ncipio habuit eam
perfectā. Sz ſcientia acq̄ſita eſt tm̄ ab intel
lectu agente:q̄ nō totū ſimul opatur ſed ſuc
ceſſiue. Et ideo ſm hāc ſcientiam xp̄s nō a
p̄ncipio ſanctificauit oīa:ſ; paulatiz:⁊ poſt
aliquod tp̄s.ſ.i. ꝑfecta etate:⁊ ſic aſſumptū
nō eſt verꝝ:q̄ pz ex hoc: q̄ euāgeliſta ibi ſi
mul dicit eū ꝓfeciſſe ſciētiā ⁊ etate. ¶ Ad
ſcd̄am rn̄detur negādo ↄn̄am: Et rō eſt:qa
lz ſcientia acq̄ſita:in xp̄o fuerit ſemper per
fecta:ſm tp̄s:nō tn̄ perfecta fuit ſm naturā
Et ideo potuit habere augmentum. ¶ Ad
tertiā dicendū:q̄ verbū Damaſ.intelligen
dū eſt:quātuz ad illos:q̄ dicunt ſimplicit̄ fa
ctā fuiſſe additionez ſcīe xp̄i:ſm quācunq̄z
ſciam:⁊ p̄cipue ifuſaz:q̄ cātur i aīa xp̄i:⁊ ex
vniōe ad v̄bū. Nō aūt intelligit̄ de augmē
to ſciētie:q̄ ex nāli agente intellectu cauſat̄.

A D ſecundaz.q.qua queritur
vtꝝ xp̄s in gratia profecerit
ſic ꝓceditur: Et videtur q̄
ſic. ¶ Primo ex p̄nti euāge
lio:in quo dr̄:q̄ xp̄s ꝓficie-
bat ſapientia etate ⁊ gratia. ¶ Secūdo ſic:
Omni eniz finito pōt fieri additio: Sz gra
tia xp̄i finita fuit cū eſſet creata:Ergo po-
tuit augeri:⁊ xp̄s in ea ꝓficere. ¶ Tertio
ſic: Quātūcunq̄z additur intellectuali natu
re de perfectione:tāto magis augetur eius
capacitas:vt colligi vr̄ ex tertio de aīa: Sz
capacitas amplioris grē facit poſſibilitatez
ad augmentū:⁊ ita videtur q̄ xp̄s ꝓficere
potuit in gratia. ¶ In oppo. eſt illud Jo.i.
Vidimus eū q̄ſi vnigenitū a patre: plenuz
gratie ⁊ veritatꝭ. Sed nihil pōt eſſe aut in-
telligi magis plenuz gratie:q̄z q̄ aliquis ſit
vnigenitus a patre:ergo nō pōt eē nec etiā
intelligi maior grā:q̄ xp̄s fuit plenus. Rn̄-
deo dicendū:q̄ xp̄s nō profecit in grā:ita
q̄ ei⁹ gratia in ſe augmētū ſuſciperet. Iſta
ↄcluſio ſic declarat̄ ⁊ probat̄ iuxta ſanctū
Tho. Aliquā formā nō poſſe augeri ↄtin
git dupliciter: Vno mō ex pte ſubiecti. Alio-
mō ex parte illi⁹ forme. Ex parte qdē ſub-
iecti:qn̄ ſubiectū attingit ad vltimū:in par
ticipatiōe illi⁹ forme:ſm ſuū modū:ſicut ſi
dicat̄:q̄ aer nō pōt creſcere i caliditate:qn̄
pertingit ad vltimū gradū caloris:q̄ poteſt
ſaluari in natura aeris:lz poſſet eſſe maior
calor in reꝝ natura:ſicut eſt calor ignis. Ex
pte aūt forme excludit̄ poſſibilitas augmē-
ti:qn̄ aliqd̄ ſubiectū attingit ad vltimā per
fectionē:q̄ pōt talis forma haberi:ſicut ſi di
camus:q̄ calor ignis nō pōt augeri:q: non
pōt eſſe perfectior grad⁹ caloris: q̄z ille ad
quē pertingit ignis. Sicut aūt aliaꝝ forma
rū eſt:ex diuina ſapiētia determinata ꝓpria
mēſura:ita ⁊ gratie ſz illud Sapie.xi. Oīa
in numero ⁊ pōdere ⁊ mēſura diſpoſuiſti:
Mēſura aūt vniuſcuiuſq̄z forme ꝑficitur
per ↄparationē ad ſuū finē:ſicut nō ē ma-
ior grauitas q̄z grauitas terre:q: non pōt
eſſe inferior locus loco terre. Finis aūt grē
eſt vnio creature rōnalis ad deū:q̄z que eſt
in perſona: Et iō gratia xp̄i pertingit vſq̄z
ad ſummā mēſurā gratie: Sic ergo manife
ſtū eſt q̄ grā xp̄i nō potuerit augeri ex pte
ipſius gratie:ſed nec etiā ipſius ſubiecti:qa
xp̄s ſm q̄ hō a primo inſtanti ſue ↄceptio
nis fuit verus:⁊ plenus ↄprehenſor: Vn-
de in eo nō potuit eſſe gratia augmētatiua
ſicut nec in alijs beatis:quoꝝ gratia augeri
nō pōt:eo q̄ ſunt in termino. Hoīum vero
qui ſunt puri viatores:gratia pōt augeri:et

ex parte foꝛme:q: nō attingit ſummū gratie
gradū:⁊ ex parte ſubiecti:q: nōduʒ perue-
nerūt ad terminū. ¶ Ad rōnes in oppoſi-
tū: ¶ Ad primā de pꝛeſenti euāgelio rn̄de
tur: iuxta ſanctū Tho. ꝙ in ſapiētia ⁊ gra-
tia aliqs pōt ꝓficere dupliciť. Uno mō ſʒ
ipſos habitus augmētatos:⁊ ſic xp̄s in eis
nō pꝛoficiebat:q: in eo nō fuit reale gr̄e au
gmētū:q: totā plenitudinem gratie habuit
ab initio ſue cōceptionis. Alio mō ſm̄ effe
ctus:ſiue ſm̄ oſ̄ſionē in effectu:inquātū.ſ.
aliqs ſapiētioꝛa ⁊ virtuoſa opera facit:⁊ ſic
xp̄s pꝛoficiebat ſapientia ⁊ gratia:ſicut etiā
etate:quia ſm̄ ꝓceſſum etatis perfectioꝛa
opera faciebat:qn̄ volebat:vt ſe veruʒ ho-
minē demōſtraret:⁊ in ijs que ſunt ad deū.
i.ad gloꝛiā dei:⁊ in his que ſunt ad hoies.
i.ad ſalutē hoium. ¶ Ad ſecūdaʒ rn̄detur
ꝙ verū eſt:ꝙ cuilibet finito pōt fieri addi
tio mathe.loquendo:q: rō quātitatis quaʒ
ſolus mathematicus ꝯſiderat:nō pꝛohibet:
quin poſſit finito aliqd addi. Si vero loq̄-
mur de quātitate naturali:ſic nō eſt veruʒ:
q: repugnat foꝛme:cui debeť determinata
quātitas:ſicut ⁊ alia accidētia determinata.
Un̄ Philoſoph9 dicit.ij.de aia:ꝙ oiuʒ na
tura cōſtātiū eſt terminus:⁊ rō magnitudi
nis ⁊ augmēti. Et inde eſt ꝙ quātitati toti9
celi nō pōt fieri additio: Et multo magis in
ipſis foꝛmis conſiderať aliqs terminus:vl
tra quem nō tranſgrediūtur. Et ꝓpter hoc
nō opoꝛtuit:ꝙ gr̄e xp̄i poſſit fieri additio:
q̄uis ſit finita ſm̄ ſuā eſſentiaʒ:q: nec gr̄a
pōt eſſe maioꝛ:q̄ʒ cōpꝛehenſoꝛis:nec gloꝛia
minoꝛ:q̄ʒ creature deo in perſona vnite.

AD tertiā.q.qua q̄ritur vtrū
xp̄s aliquid ab hoibus didi
cerit ſic ꝓceditur. Et videtur
ꝙ ſic. ¶ Pꝛimo ex euāgelio
pꝛſenti vbi dicitur:ꝙ inuene-
runt eū in templo in medio doctoꝝ:inter-
rogantē illos:⁊ rn̄dentē. Interrogare ve-
ro ⁊ rn̄dere eſt adiſcentis:ergo videtur ꝙ
xp̄s aliqd ab hoibus didicit. ¶ Scd̄o ſic:
Acq̄rere ſcientiam ab hoie docente:videť
eſſe nobilius:q̄ʒ acquirere a ſenſibilibus:
q: in aia hois docentis ſunt ſpēs intelligibi
les in actu. In rebus aūt ſenſibilibus ſunt
ſpēs intelligibiles ſolū in potētia. Sed xp̄s
accipiebat ſcientiā experimētalē ex rebus
ſenſibilibus:vt habitū eſt in ꝑma.q. Ergo
multo magis poterat accipere ſciētiam adi
ſcendo ab hoibus. ¶ Tertio ſic: Chriſtus
ſm̄ ſcientiā experimētaleʒ a pꝛincipio non
oia ſciuit:ſed in ea pꝛofecit:ſicut dicitur in
hoc euāgelio. Sed quilibet audiēs ſermo-
neʒ ſignificatiuuʒ alicuius:pōt adiſcere:qđ
neſcit:ergo xp̄s potuit ab hoibus aliq̄ adi
ſcere:q̄ ſm̄ hāc ſciētiā neſciebat. ¶ Quar
to ſic:xp̄s ſʒ hāc ſciētiā aliqd didicit ab an
gelis. Ergo pari rōne potuit adiſcere aliqd
a doctis hoib9 Aſſumptū ꝓbať:tū q: dicit
Diony.iiij.celeſtis Jerarchie. Per ange-
los videmus eū ſub paternis legibus oꝛdi
natum. Sed quod oꝛdinať aliquid ab oꝛdi
nante accepit:ergo xp̄s aliquid eruditiōis
ab angelis ſuſcepit. ¶ In oppoſitū ē illud
yſa.lv. Ecce teſtē populis dedi eū duceʒ ac
ꝑceptoꝛeʒ gentibus. Pꝛeceptoꝛis autē nō
eſt doceri ſed docere: Ergo xp̄s non acce-
pit aliquā ſcientiaʒ per doctrinam alicuius
alterius hois: Rn̄deo dicendū ſub duab9
concluſiōibus. Pꝛima eſt ꝙ xp̄s nō didicit
aliquid ab hoibus. Iſta cōcluſio pꝛobatur
ſic: In quolibet genere id qđ eſt pꝛimū mo
uens:nō mouetur ſm̄ illam ſpeciem motus
ſicut pꝛimū alterans nō alteratur. xp̄s autē
cōſtitut9 ē caput eccleſie: ſm̄ illud ad Ephe:
i. Ipſum dedit deus caput ſuper omneʒ ec
cleſiam:vt non ſolum per ipſuʒ omnes ho
mines gratiam acciperent: ſm̄ illud Jo.i.
De plenitudine eius omnes accepimus:ſʒ
etiam vt omnes ab eo doctrinaʒ veritatis
reciperent. Unde ipſe dicit Joan.xviij. In
hoc natus ſum:et ad hoc veni in mundum
vt teſtimonium perhibeam veritati. Et iō
non fuit conueniens ei9 dignitati:vt a quo
cunq; hoie doceret. Secūda ꝯcluſio. Chri
ſtus nihil didicit ab angelis. Iſta cōcluſio
pʒ:q: ſupioꝛis nō eſt ab inferioꝛi recipere:

Sꝫ xp̄s etiã ſm humanã naturã angelis ſu
perioꝛ fuit:⁊ caput:ſm illud Colo.ij.Qui
eſt caput oĩs ꝑncipatus:⁊ ptãtis. Ergo ab
eis nihil recepit.Jtẽ dicit Diony.vij.c.ce-
leſtis Jerarchie ꝙ ſupꝛemi angeli ad ipſuꝫ
Jeſuꝫ queſtionẽ faciũt:⁊ ipſius diuine ope
rationis pꝛo nobis ſciẽtiã diſcũt.Sed nõ ẽ
eiuſdẽ docere ⁊ doceri.Ergo xp̄s nõ acce-
pit ſciẽtiã ab angelis.¶ Ad rõẽs in oppoſi
tũ.¶ Ad ꝑmã rñdeᵮ negãdo ꝯñaꝫ.Et rõ ẽ
q:ſicut Oꝛigeñ dicit ſup Lucã Dñs inter-
rogat:nõ vt aliquid diſceret:ſed vt interro
gãs erudiret.Ex vno qppe fonte doctrine
manat ⁊ ĩterrogare ⁊ rñdere ſapiẽter.Vñ
ibidẽ in euãgelio ſequitur:ꝙ ſtupebãt oẽs
qui eũ audiebãt ſup pꝛudẽtia ⁊ rñſis eiꝰ.Et
vidẽtes mirati ſunt.Quia eniꝫ idẽ v̄us d̄s
hõ ⁊ verus erat deus:ad oſtẽdendũ ꝙ hõ
erat:hoĩes magiſtros audiebat:ad pꝛoban
dũ ꝙ deus erat ijſdẽ loquentibꝰ ſublimiter
rñdebat.¶ Ad ſc̄dam rñdetur negãdo cõ
ſequẽtiam.Et rõ eſt:q: ille q adiſcit ab hoĩe
nõ accipit ĩmediate ſciẽtiã a ſpeciebus ĩtel
ligibilibus:q̄ ſunt in mẽte ipſius:ſed mediã
tibus ſenſibilibus vocibus:tanq̃ꝫ ſignis in
tellectualiũ conceptionuꝫ. Sicut aũt voces
ab hoĩe foꝛmate ſunt ſigna intellectualis ſci
entie ipſius ita creature a deo cõdite ſunt
ſigna ſapiẽtie eiꝰ.Vñ Eccleſiaſt.i.dicitur ꝙ
deus effudit ſapiẽtiã ſuã ſup oĩa opera ſua
Sicut ergo dignius ẽ edoceri a deo:q̃ꝫ ab
hoĩe:ita dignius eſt accipere ſcientiã ꝑ ſen
ſibiles creaturas:q̃ꝫ per hoĩes doctrinam.
¶ Ad tertiã rñdetur negãdo ꝯñam.Et rõ
eſt:quia cũ duplex ſit modus acq̄rendi ſciẽ-
tiã.ſ.inueniẽdo ⁊ adiſcendo:Modus q̄ eſt
per inuentionẽ:eſt pꝛecipuus modus.Mo
dus autem qui eſt per diſciplinam eſt ſecũ
darius.Vñ dicitur ꝑmo Ethi. Jlle quideꝫ
eſt optimus:qui omnia per ſeipſum intelli-
git.Bonꝰ autẽ ille qui benedicẽti obediat.
Et ideo xp̄o magis cõpetebat habere ſcien
tiã acquiſitam per inuentionẽ:q̃ꝫ per diſci-
plinã:pꝛeſertim cũ ipſe dareᵮ a deo oĩbus
in doctoꝛẽ ſm illud Joel.ij.Letamini in do
mino deo veſtro:qui dedit vobis doctoꝛeꝫ
iuſticie.¶ Ad quartã rñdetur negãdo aſ-
ſumptũ:⁊ ꝯñam.Ad pꝛobationẽ aſſumpti
rñdetur:ꝙ ſicut ipſemet Diony.ſe ibidem
exponit:ꝙ xp̄s dicitur per angelos oꝛdina
tus:nõ ꝙ ipſe illuminationẽ ab eis accepe
rit:ſed ꝙ de ijs q̄ ad xp̄m pertinebãt:circa
ipſum gerenda per angelos:alij inſtruebã-
tur.Sicut Joſeph de fuga in egyptũ:⁊ de
reditu de egypto:ſicut patet Mat.ij. Jpſe
enim per ſe in ijs inſtruere nolebat:vt exte
rius ab alijs pueris nõ differret:⁊ veteri-
tas nature aſſumpte pꝛobaretur.

¶ Jn octauis Epiphanie pñt diſputari ſe.
queſtiones.

¶ Pꝛimo vtrum Jo.teſtimonium reddẽs
de xp̄o cõuenienᵗ dixit.Ecce agnus dei ⁊c̄.
Jn quo innuit ꝙ paſſio xp̄i ſit operata hu
mani generis ſalutẽ:per modum ſacrificij.

¶ Secũdo vtrum conuenientius noĩauit
xp̄m agnum dei:q̃ꝫ aliquod aliud animal ſo
litum ſacrificari.

¶ Tertio vtrum xp̄s ꝑncipalius paſſus ẽ
pꝛo deletione peccati oꝛiginalis:q̃ꝫ actua-
lium peccatoꝛum.

AD pꝛimã.q.qua q̃ritur vtrũ
Jo.teſtimonium reddens de
xp̄o conuenienter dixit Ecce
agnꝰ dei:q tollit peccata mũ
di.vbi innuit ꝙ paſſio xp̄i ſit
oꝑata ſalutẽ humani generis ꝑ modũ ſacri
ficij:ſic ꝓcediᵗ:⁊ vr̄ ꝙ ñ.¶ Pꝛimo ſic:ve
ritas dꝫ rñdere figure.Sꝫ in ſacrificio ve-
teris legis:q̄ erãt figure xp̄i:nunq̃ꝫ offere
baᵗ caro humana:imo hec ſacrificia nepha
ria hẽbãtur:ergo vr̄ ꝙ paſſio xp̄i ſacrificiũ
dici nõ poſſit.¶ Sc̄do ſic:dicit Augu.x.de
trini.ꝙ ſacrificiũ viſibile inuiſibilis ſacrificij
ẽ ſacramẽtũ.i.ſacrũ ſignũ.Sꝫ paſſio xp̄i ñ
ẽ ſignũ:ſꝫ magis ſignatũ ꝑ alia ſigna:ergo
videᵗ ꝙ paſſio xp̄i nõ ſit ſacrificiũ.¶ Ter
tio Quicũqꝫ offert ſacrificiũ:aliq̇ ſacrum
facit:vt ipſum nomẽ ſacrificij demonſtrat:
Jlli autẽ qui xp̄m occiderũt nõ fecerunt al
quod ſacrum:ſed magnã malitiã ꝑpetrarũt

Ergo paſſio xpi magis fuit maleficium: q̄ʒ
ſacrificium. ¶ In oppoſitum ē euangeliuʒ
pſens: cū beatus Jo. teſtimonium reddens
de xpo dicit Ecce agnus dei. ſ. immolādus:
qui tollit peccata mundi: ergo paſſio xpi p
modum ſacrificij ſaluté operata ē. ¶ Rñ-
deo dicendum ſub iſta concluſione: q̄ chri-
ſti paſſio operata eſt ſalutem humani gene
ris per modum ſacrificij. Iſta concluſio pʒ
auctoritate: ⁊ ratione. Auctoritate ſic. Dicit
Apoſtolus ad Ephe. v. De xpo Tradidit
ſemetipſum ꝑ nobis: oblationē ⁊ hoſtiam
deo in odorem ſuauitatis. Ratione ſic: Sa
crificium dicit̄ ꝓprie aliquod factum in ho
norem ꝓprie deo debitum: ad eum placan-
dū: ⁊ inde vt Auguſtinus dicit In. x. de tri-
ni. Dei verum ſacrificium eſt omne opus:
quod agitur: vt ſancta ſocietate deo inhe-
reamus: relatū. ſ. ad illum finem boni: quo
veraciter beati eſſe poſſimus. Sed xps ſe
metipſum obtulit in paſſione pro nobis: et
hocipſum opus. ſ. q̄ voluntarie paſſioneʒ
ſuſtinuit: fuit deo maxime acceptum: vtpote
ex caritate ꝓueniens. Ergo manifeſtū ē: q̄
paſſio xpi fuit verū ſacrificium: per qd ip-
ſe xps vnus veruſqʒ mediator: nos deo re
conciliauit. ¶ Ad rationes in oppoſitum.
¶ Ad primam reſpondet̄ negando conſe
quentiam. ⁊ ratio eſt: quia licet veritas rñ-
deat figure: quo ad aliquid: nō tamē quan-
tum ad omnia: quia oportet q̄ veritas figu
ram excedat: ⁊ ideo cōuenienter figura hu-
ius ſacrificij: quod offertur pro nobis: non
fuit caro hominū ſed animalium ſignifican
tium carnem xpi: que eſt perfectiſſimuʒ ſa-
cramentum. Primo quidem: quia ex eo q̄
eſt humane nature caro: cōgrue pro omni-
bus hominibus offertur: ⁊ ab eis ſumitur
ſub ſacramento. Secūdo: ex eo q̄ erat paſ-
ſibilis ⁊ mortalis: apta erat imolatiōi. Ter-
tio: quia ex hoc q̄ erat ſine peccato: efficax
erat ad emundanda peccata. Quarto: quia
ex eo q̄ erat caro ipſiꝰ offerentis: erat deo
accepta: ꝑpter caritatem: ſuam carnem of-
ferentis. Unde Auguſtinus dicit in quar-
to de trini. Quis tam congruenter ab ho-
minibus ſumeretur: q̄ ꝑ eis offerretur: q̄ʒ
humana caro? Et quid tam aptum huic im
molationi: q̄ʒ caro mortalis? Et quid tā mū
dum pro mūdandis vitijs mortalium: q̄ʒ ſi
ne cōtagione carnalis concupiſcentie: caro
nata in vtero ⁊ ex vtero virginali. Et qd tā
grate offerri ⁊ ſuſcipi poſſit: q̄ʒ caro ſacrifi
cij noſtri: corpus effectuʒ ſacerdotis noſtri.
¶ Ad ſecundam reſpondetur negando cō
ſequentiam: ⁊ ratio ē duplex. Prima quia
Augu. ibi de ſacrificijs viſibilibus figura-
bilibus. Secunda eſt: quia paſſio xpi licet
ſit aliquid ſignatum per alia ſacrificia: ē ta-
men ſignuʒ alicuius rei obſeruāde a nobis
ſm illud. i. Petri. iiij. Chriſto igitur paſſo
in carne: ⁊ vos eadem cogitatione armami
ni: quia qui paſſus eſt in carne: deſijt a pec-
catis: vt iam non hominum deſiderijs: ſed
voluntate dei quod reliquum eſt in carne:
tunc iuuat ipſis. ¶ Ad tertiam reſpōdetur
negando conſequentiam: ⁊ ratio eſt: tum q̄:
licet paſſio xpi ex parte occidentiuʒ fuit ma
leficium: ex parte tamen ipſius xpi ex cari-
tate patientis: fuit ſacrificium: tuʒ quia hoc
ſacrificium xps obtuliſſe dicitur: non auteʒ
illi: qui eum occiderunt.

AD ſecundam. q. qua querit̄
vtrum Jo. cōuenienter ſpe-
cialiter nominauerit chriſtuʒ
agnuʒ dei: magis q̄ʒ aliquod
aliud aīal: ſolitum ſacrificari:
ſicut bos: vitulus: capra: turtur: colūba Rñ
deo: Ponit̄ ꝯcluſio rñſalis ſine argumētis p
cedentibus q̄ ſic. Et hoc multiplici de cau
ſa. ¶ Prima eſt: quia ſicut dicitur Nume
ri. xxiiij. Licet alia animalia fierent ſacrifi-
cia in templo certis temporibus: vnum ta-
men erat quotidianum: in quo iugiter vnꝰ
agnus de mane: ⁊ alius veſpere offereba-
tur: nec hoc mutabatur vnq̄ʒ: ſed tanq̄ʒ pn
cipale obſeruabatur: Alia vero ex adiūcto
Et ideo per agnum qui erat principale ſa-
crificium: ſignificatur xps: qui eſt principa-
le ſacrificium. Nam omnes ſancti: qui pro

fide xp̄i paſſi ſunt: ꝓſunt ad ſalutē fidelium Sed hoc nō habēt niſi inquātū ſup oblationē agni: q̄ſi oblatio adiūcta principali ſacrificio immolant̃: ⁊ hic offertur quidē mane: ⁊ veſpere quia per xp̄m patꝫ aditus: ad intelligentiā diuinoꝝ contēplādaꝫ: ⁊ fruendā: qd̄ pertinet ad cognitionē matutinaꝫ: ⁊ inſtruimur quō vtamur terrenis: abſq; inquinamēto peccati: qd̄ pertinet ad veſpertinā. ¶ Scd̄a ratio: eſt quia inter omnes figuras veteris teſtamenti: agnus paſchalis expreſſius figurabat paſſionē xp̄i: quia ille agnus erat ſine macula: ⁊ per eius imolationē filij Iſrael liberati ſunt a ſuitute egyptiaca. ſicut per paſſionē xp̄i qui peccatuꝫ nō fecit ſumus libertati a ſeruitute diaboli. Unde glo. interlinealis ſuper verbo Ecce agnus dei dicit. Innocens immolandus p̄ figuratus in agno paſchali. ¶ Tertia ratio: ꝓpt̃ mā ſuetudinē yſa. liij. Quaſi agn⁹ coraꝫ tondēte ſe obmuteſcet: ⁊ non aperiet os ſuū. ¶ Quarta ratio eſt: propter vtilitatem: quia lana ſue cōuerſationis per exemplum dat veſtimētū virtutis: ⁊ carnem in cibuꝫ nutrimēti ſpiritualis: ⁊ lac doctrine in potuꝫ paruulis: nondum ad cibum ſolitum p erfectis.

Ad tertiā. q. qua querit̃ vtrū xp̄s principalius paſſus eſt pro deletiōe peccati originalis: q̄ꝫ actualiū peccatoruꝫ: ſic ꝓceditur. ⁊ videtur ꝙ p̄ncipalius pro deletiōe actualiū. ¶ Primo ſic: Quāto eniꝫ peccatū eſt grauius: tanto magis humane ſaluti aduerſat̃: ꝓpter quā d̄s eſt incarnatus ⁊ paſſus. Sꝫ peccatū actuale eſt grauius: q̄ꝫ peccatum originale: minima eniꝫ pena deletur originale: vt dicit Auguſtinus cōtra Iulianū. Ergo p̄ncipali⁹ incarnatio xp̄i ⁊ paſſio ordinat̃ ad deletioneꝫ actualium. ¶ Scd̄o ſic. Peccato originali nō debetur pena ſenſus: ſed ſolum pena dāni: Sed xp̄s venit ꝓ ſatiſfactione peccatoꝝ penā ſenſus pati in cruce: nō aūt penā damni: q꞉ nullū defectum habuit diuine viſiōis aut fruitionis. Ergo principalius venit ad deletionē peccatorū actualiū: q̄ꝫ originalis. ¶ Tertio ſic: Dicit Apoſtolus ad Gala. iij. Dilexit me: ⁊ tradidit ſeipſum pro me: Sed propria peccata noſtra ſunt actualia: originale enim peccatū ē cōmune. Ergo videt̃ id quod prius. ¶ In oppoſitū eſt euāgeliū ꝓſens: cū ait ecce agn⁹ dei: ecce q tol. pctā: mūdi Ubi aliqui textus habēt peccatū. Unde dicit glo. Peccatū mūdi eſt originale: qd̄ eſt cōmune omniū. Rn̄deo dicēdū ſub duabus cōcluſionibus Prima ē ꝙ xp̄s venit in mūdū: nō ſolum ad delendum originale peccatū: ſed etiam ad deletionem omniū peccatoꝝ actualiū. Iſta cōcluſio pꝫ p̄mo per illud Oſee vltimo. Omnem aufert iniquitatē Et Colo. ij. Qui viuificabit nos: cum illo: donans nobis omnia delicta Quod vero nō omnia peccata deleant̃ in hominibus: ē propter defectū hominū: qui xp̄o nō adherēt: ſm illud Io. iij. Uenit lux in mundum: ⁊ dilexerūt hoīes magis tenebras: q̄ꝫ luceꝫ: xp̄s aūt qd̄ exhibuit. ſ. ſatiſfactioneꝫ paſſionis ſue ſufficiens fuit ad oīa peccata delenda. Secūda ꝯcluſio eſt: ꝙ p̄ncipalius xp̄s incarnatus ⁊ paſſus eſt ꝓ peccato originali: Pꝫ cōcluſio: quia tāto principalius ad alicuius peccati deletionē xp̄s venit: quāto illud peccatū eſt maius: Sꝫ peccatū originale: ꝑ qd̄ totū genus humanū inficit̃: eſt maius peccatū extēſiue quolibet peccato actuali: qd̄ ē propriū ſingularis pſone: ergo ad hoc tollendū: xp̄s principalius venit in mūdū: inquātū bonū gentis: diuinius eſt: q̄ꝫ bonū vnius: vt dicit̃. i. Ethy. ¶ Ad rōnes in oppoſitū. ¶ Ad p̄mā rn̄detur: ꝙ maius aliqd̄: dr̄ dupliciť: vno mō intēſiue: ſicut eſt maior albedo: que eſt intēſior. Et ꝑ hunc modū peccatuꝫ actuale: eſt maius: q̄ꝫ originale: q꞉ plus hꝫ de rōe voluntarij. Alio mō dicit̃ aliqd mai⁹ extēſiue: ſicut dicit̃ maior albedo: q̄ꝫ eſt ī maiori ſupficie: ⁊ ſic originale peccatū: per qd̄ totū gen⁹ humanūꝫ inficit̃: ē maius: ⁊ ſic argumentū illud ꝓcedit de intēſiua magnitudine. Et iō nō mili-

rat. ¶ Ad ſcđam r̃ñdetur negãdo ꝯñaȝ. Et
rõ eſt: q2 lȝ peccato originali in futura retri
butiõe nõ debeat̃ pena ſenſus: penalitates
tñ ſenſibiliter in hac vita patimur: ſicut fa-
mẽ: ſitim: morteȝ: ⁊ alia hmõi: q̃ ex peccato
originali ꝓcedũt. Et iõ xp̃s vt plene ꝓ pec
cato originali ſatiſfaceret: voluit ſenſibilem
dolorẽ pati: vt mortẽ: ⁊ alia hmõi in ſeipſo
cõſummaret. ¶ Ad tertiã r̃ñdet̃ negando
ꝯñam. Et ad dictũ apoſtoli r̃ñdet̃: ꝙ nõ eſt
ita intelligendũ: ꝙ voluerit minuere ampliſ
ſima: ⁊ ꝑ orbẽ diffuſa xp̃i munera: ꝙ pro ſe
ſolus xp̃us mortuus ſit: ſed vt pro oibus ſe
ſolũ iudicaret obnoxiuȝ. Et ideo nõ exclu-
dit̃: quia ṗncipalius venerit abolere pecca
tũ originale totius nature: q̃ȝ peccatuȝ vni
us perſone.

¶ In octauis Epiphanie ẜm eundẽ vſum
ṗdicatoꝝ legit̃ euãgeliũ de baptiſmo xp̃i. ſ.
In illo tp̃e venit ieſus a galilea ad iordanẽ
ad Ioãnẽ vt baptizaretur ab eo Mat. iij.
poſſunt diſputari ſequẽtes queſtiones.

¶ Primo vtꝝ ꝯueniẽs fuit xp̃ȝ baptizari.

¶ Scđo vtrũ ꝯuenient̃ ſuper xp̃m bapti-
zatum celi aperti ſunt: ⁊ ſp̃us ſcũs deſcẽdit
ſicut colũba: ⁊ vox p̃ris audita eſt.

Ad primã. q. qua q̃ritur vtꝝ
ꝯuenĩens fuit xp̃m baptizari
ſic ꝓceditur: ⁊ videt̃ ꝙ non.
¶ Primo ſic: Baptizari. n.
eſt ablui. Sȝ xp̃o nõ ꝯuenit
ablui: in quo nulla fuit impuritas: ergo vi-
detur ꝙ nõ fuit ꝯueniẽs ipſum baptizari.
¶ Scđo ſic: Primo mouẽs in quolibȝ ge
nere: ẽ immobile: ẜm illud motũ: ſicut celuȝ:
qđ ṗmũ alterãs nõ eſt alterabile. Sȝ xp̃s ẽ
ṗmũ baptizans: ẜm illud Io. i. Sup quẽ vi
deris ſp̃m deſcẽdentẽ: ⁊ manẽtẽ: hic ẽ qui
baptizat: ergo xp̃s ñ d̃buit baptizari. ¶ Ter
tio arguit̃ ſp̃aliter baptiſmo Io. ſic Baptiſ
mus Io. erat baptiſmus penitẽtie. Sȝ xp̃o
penitẽtia nõ ꝯuenit: q2 nullũ habuit pecca-
tũ: ergo vr̃: ꝙ nõ fuit ꝯueniẽs xp̃m bapti-
zari baptiſmo Io. ¶ In oppoſitũ ẽ euãge
liũ p̃ns. R̃ñdeo dicẽdũ ſub duabꝰ ꝯcluſio
nibus. Prima ẽ: ꝙ ꝯueniẽs fuit xp̃ȝ bapti
zari: ⁊ hoc ṗmo vt tactus ſue mundiſſime
carnis vim regeneratiuã conferret aquis.
Nã vt dr̃ de ꝯſe. di. iiij. Nunq̃ȝ aqua pec-
cata purgare poſſet: niſi ṗus tactu domini-
ci corporis fuiſſet ſanctificata. Vñ ait Am
bro ſuper Lu. Baptizatus eſt dñs: vt ſan-
ctificatas aq̃s poſtmodũ baptizãdis relinq̃
ret. Et ideȝ Chriſo. ⁊ Beda Dignatus eſt
lauari aq̃s Iordanicis: q̃ erat mũdus a ſor
dibus cũctis: vt ad diluendas noſtroꝝ ſor-
des ſcelerũ oium fluenta ſanctificaret aqua
ruȝ. Secũdo ſic: q2 vt dicit Auguſt. in ẜmo
ne de epiphania Voluit docere. qđ facien
dum omnibus imperauit: ⁊ hoc eſt: ꝙ ipſe
dicit ſic. Decet nos adimplere omnem iu-
ſticiã Ut enim Ambro. dicit ſuper Lucam
Hec eſt iuſticia vt qđ alteꝝ facere velles: ṗ
us ipſe incipias: ⁊ alios tuo horteris exem
plo. Tertia rõne proceditur ſic. xp̃s erat fi
nis veteris legis: ⁊ initium noue: ergo non
ſoluȝ debebat implere ea: que ſunt veteris
legis: ſed inchoare ea que ſunt noue. Et iõ
ſicut ꝯueniẽs fuit vt circũcideretur: ⁊ vt cir
cunciſionem ⁊ alia legalia finiret: ⁊ termi-
naret. Ita conueniens fuit vt baptizaretur:
vt legẽ nouã inchoaret. Secũda concluſio:
cõueniens fuit vt xp̃s baptiſmo Io. bapti-
zaretur. Iſta concluſio habetur ex euange
lio p̃ſenti. De hoc aſſignant̃ plures ratio-
nes. Primo ꝓpter conditionem baptiſmi
Io. qui non baptizauit ſpiritu: ſed ſolum in
aqua. xp̃s autem ſpirituali baptiſmate non
indigebat: qui a principio ſue conceptio-
nis gratia ſpiritus ſancti fuit repletus. Et
iſta eſt reſponſio Criſo. Secundo vt dicit
Beda vt baptiſmo ſuo baptiſmum Io. cõ
probaret. Tertio vt in baptiſmo miracula
oſtendens: euacuaret illorum errorem: qui
Io. chriſto maiorem dicebant. ¶ Ad ratio
nes in oppoſitum. ¶ Ad primam r̃ñdetur
negando ꝯñam: Et rõ eſt: q2 licet nõ fuit ba
ptizatꝰ vt ablueret̃: fuit tñ baptizatus alijs
rõnibus aſſignatis. ¶ Ad ſcđam r̃ñdetur
negãdo ꝯñaȝ: Et ad ꝓbationẽ r̃ñdet̃: ꝙ xp̃s

eſt p̄mum baptizans ſpūaliter: Et ſic nō eſt
baptizatus ſed in aqua ſolum. ℭ Ad tertiā
reſpondetur negando cōſequentiam. Et ra
tio eſt: quia cum xp̄s nihil recepit a ſacra-
mentis: baptiſmus Jo. non dicitur baptiſ-
mus penitentie: quo ad chriſtū: ſed quo ad
alios: qui ad penitentiam per ipſum prepa
rantur. Sicut etiam circunciſio xp̄i nō fuit
in remedium originalis peccati: a quo xp̄s
non immunis erat. tamen alijs in remediū.
Vel dicendum q̄ xp̄s hoc fecit: lȝ non indi
geret: vt efficacius induceret homines ad
baptiſmū: quo indigebant. Unde ambro.
ſup Lu. d. Nemo refugiat lauacrum gra-
tie: quando chriſtus lauacrum penitētie nō
refugit.

D ſecundā. q. qua querit̄ vtȝ
a conueniens fuit: q̄ ſuper xp̄m
baptizatum celi aperti ſint: ⁊ ſpi
ritus ſanctus deſcēderit: ⁊ vox
patris audita ſit. ſic proceditur. Et videtur
q̄ non. ℭ Primo de apertura celorum ar
arguitur ſic Apertio illa celorum: aut intel
ligitur corporaliter: aut ſpiritualiter. Sȝ nō
poteſt intelligi corporaliter: quia corpora ce
leſtia ſunt impaſſibilia: ⁊ infrangibilia Si-
militer non poteſt intelligi ſpiritualiter: q̄a
ante oculos filij dei celi antea clauſi nō fue
rant. Ergo inconuenienter videtur dici q̄
baptizato xp̄o aperti ſunt celi. ℭ Secundo
ſic de ſecundo. Chriſtus a principio ſue con
ceptionis habuit plenitudinem gratie: per
quā ſpiritus ſanctus habitat in homine: er
go non debuit ſpiritus ſanctus ad eum mit
ti in baptiſmo. ℭ Tertio de tertio ſic. Ho
mo xp̄s: non incepit eſſe filius in baptiſmo:
ſicut quidam heretici putauerūt. Sed a p̄n
cipio conceptionis fuit filius dei. Magis
ergo in natiuitate debuit vox patris prote
ſtari xp̄i diuinitatem: q̄ȝ in baptiſmo. ℭ In
oppoſitū enim eſt euangelium preſens. R̄n
deo dicendum ſub iſta concluſione: q̄ con-
ueniens fuit: q̄ xp̄o baptizato celi aperiren
tur: ſpiritus ſanctus deſcenderet: ⁊ vox pa
tris audiretur. Probatur iſta concluſio p̄
ſingula. Dicimus enim q̄ celi aperti ſunt
xp̄o baptizato: quia vt dictum eſt: chriſt⁹ ba
ptizari voluit: vt ſuo baptiſmo conſecraret
baptiſmū: quo nos baptizaremur. Et ideo
in baptiſmo xp̄i ea demonſtrari debuerūt:
que pertinent ad efficaciā noſtri baptiſmi:
circa quam ſunt tria conſideranda. Primo
quidē principalis virtus: ex qua baptiſm⁹
efficaciam habet: Que: quidem virtus eſt
celeſtis. Et ideo baptizato xp̄o apertum eſt
celum: vt oſtenderetur: q̄ de cetero celeſtis
virtus baptiſma conſecraret. Secūdo ope
ratur ad efficaciam baptiſmi fides eccleſie:
⁊ eius: qui baptizatur. Unde baptizati fidē
profitentur: ⁊ baptiſmus dicitur fidei ſacra
mētū Per fidem autē inſpicimus celeſtia:
que ſenſum ⁊ rationē humanam excedūt.
Et ad hoc ſignificandum: xp̄o baptizato ap
ti ſunt celi. Tertio quia per baptiſmum xp̄i:
ſpiritualiter aperitur nobis introitus regni
celeſtis: qui primo homini percluſus erat p̄
peccatum. Unde baptizato xp̄o: aperti ſunt
celi: vt oſtenderetur: q̄ baptizatis p̄ȝ via in
celum. ℭ Ad argumentum: quod fiebat in
oppoſitum: reſpondetur: q̄ illa apertio non
fuit corporalis: q̄ realiter celum fuiſſet diui
ſum: ſed videbatur aperiri: ſicut in coruſca
tione videntur aperiri: tantus enim ſplēdor
fulſit ſuper xp̄m baptizatum: vt viderentur
celi aperti: conſequenter patet concluſio de
conuenientia deſcenſus ſpiritus ſancti ſup
xp̄m baptizatum Dicimus enim q̄ conue-
nienter dictum eſt: q̄ ſpiritus ſanctus ſuper
eum deſcēdit: ⁊ in ſpecie colūbe. Et hoc du
plici ratione. Prima: ad demōſtrandū ple-
nitudinem gratie in xp̄o. Secunda ratio eſt
vt ſuper omnes baptizatos inuiſibiliter cre
datur deſcendere Omnes enim qui baptiſ
mo xp̄i baptizantur: ſpiritum ſanctum re-
cipiunt: niſi ficte accedant: ſ̄m illud Mat.
iij. Ipſe vos baptizabit in ſpiritu ſancto. Et
ideo conueniens fuit: vt ſuper baptizatum
dominum ſpiritus ſanctus deſcenderet. Et
hoc in ſpecie columbe: propter diſpoſitio-
nē: que requiritur in baptizato: vt. ſ. fictus

nõ accedat:ꝙ dicit Sapi.i. Spũs ſctũs diſcipline effugiet fictũ. Colũba enim eſt aial ſimplex:⁊ aſtutũ:⁊ dolo carens: ¶ Ad rationem in oppoſitũ rñdetur:ꝙ vt dicit Auguſti: Chriſtus in baptiſmo corpus ſuum.i. eccleſiam ꝑfigurare dignatus eſt:in qua baptizati accipiunt ſpiritũ ſanctũ. Et hoc ẽ:qḋ dictũ ẽ in ſecũda cauſa aſſignata:q̃re deſcẽdit ſpiritus ſanctus ſuper xp̃m baptizatũ. Ceterum de voce patris audita patet concluſio:qm̃ cõueniens fuit vt baptizato xp̃o vox patris audiretur:tum p̃mo vt oſtẽderet ꝙ per baptiſmũ baptizati fiunt ſpirituales filij. Jo.i. Dedit eis poteſtatẽ filios dei fieri. Secundo quia in baptiſmo xp̃i nõ ſolum repreſentatur exemplum ⁊ efficacia:ſꝫ etiaꝫ forma baptiſmi:que eſt in nomine patris:⁊ filij:⁊ ſpiritus ſancti Math. vltimo Euntes docete omnes gentes baptizantes eas in nomine patris:⁊ filij:⁊ ſpiritus ſancti. Et ideo in baptiſmo xp̃i vt Hiero. ait Miſteriũ trinitatis demonſtratur:filius in natura humana baptizatur:ſpũs ſanctus in ſpecie colũbe deſcendit:patris vox teſtimoniũ filio perhibẽtis audit. Et ideo ꝯueniẽs fuit vt in verbo illo:baptiſmo:pater declararetur in voce. ¶ Ad argumẽtũ in oppoſitum rñdetur:negando ꝯñam: Et ratio eſt: quia diuinitas xp̃i non debuit omnibus in eius natiuitate manifeſtari:ſed magis occultari in defectibus infantilis etatis:ſed quãdo peruenit ad perfectaꝫ etatem in q̃ oportebat eum docere ⁊ miracula facere:⁊ homines ad ſe conuertere:tunc teſtimonio patris erat eius diuinitas indicanda:vt eiꝰ doctrina credibilior fieret. Unde ⁊ ipſe dicit Jo.v. Qui miſit me:pater ipſe teſtimoniuꝫ perhibebit de me. Et hoc precipue in baptiſmo:per quem homines renaſcuntur in filios dei adoptiuos. Filij autem adoptiui iſtruũtur ad ſimilitudinẽ filij naturalis. Unde Hyla. dicit ſuper Mat.ꝙ ſuper Jeſuꝫ baptizatum deſcẽdit ſpiritus ſanctus:⁊ vox patris audita eſt dicentis:hic eſt filius meꝰ dilectus:vt ex ijs que ſeruabantur in xp̃o: cognoſceremus poſt aque lauacruꝫ ⁊ de celeſtibus partibus ſanctum in nos ſpiritum auolare:⁊ paterne vocis adoptione: dei filios fieri.

¶ In dominica p̃ma poſt octauas Epiphanie eſt illud euãgeliuꝫ In illo tempore Nuptie facte ſunt i chana galilee.⁊c̃. Jo.ij. Circa quod poſſunt diſputari ſe.q.

¶ Prima vtrũ xp̃s debuit miracula facere.

¶ Secunda: vtrum conuenienter xp̃s incepit facere miracula in nuptijs: mutando aquã in vinum:ita ꝙ ꝯuerſio aque in vinũ fuit p̃mũ miraculum per eum factum.

¶ Tertia: vtrum quis fuit ſponſus in predictis nuptijs.

AD primã.q. qua q̃ritur vtrũ xp̃s debuit miracula facere ſic proceditur. Et videtur ꝙ nõ. ¶ Primo ſic: Factũ eniꝫ Chriſti: verbo ſuo debet cõcordare: Sed ipſe dixit Joã.vi. Generatio mala ⁊ peruerſa ſignum querit:⁊ ſignũ nõ dabitur ei.niſi ſignum Jone prophete: Ergo nõ debuit facere miracula. ¶ Secundo ſic Sicut xp̃s in ſecundo aduentu vẽturus eſt in virtute magna:⁊ maieſtate:ita in primo aduentu venit in infirmitate: ſm̃ illud yſa.liij. Uirũ doloris:⁊ ſcientem infirmitatem. Sed operatio miraculorum magis pertinet ad virtutẽ:q̃ꝫ ad infirmitatem: Ergo nõ conueniens vt in primo aduentu miracula faceret. ¶ Tertio: Chriſtꝰ venit ad hoc:vt per fidem homines ſaluaret: ſm̃ illud Hebr.e.ij. Aſpicientes in actorem fidei: ⁊ conſumatorem Jeſum. Sed miracula diminuunt meritum fidei. Uñ dñs dicit Jo. iiij. Niſi ſigna ⁊ prodigia videritis nõ creditis: Ergo videtur ꝙ xp̃s non debuit facere miracula. ¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens:in quo miraculum fecit de cõuerſione aque in vinũ. ¶ Rñdeo dicẽduꝫ ſub iſta concluſione:ꝙ cõuenientiſſimũ fuit vt xp̃s miracula faceret. Pro cuius concluſionis declaratione eſt ſciendum:ꝙ diuinitus conceditur homini miracula facere pro

pter duo. Primo ⁊ principaliter ad confir
mandū veritatē: quā aliqs tacet. Quia enī
ea que ſunt fidei humanā rationē excedūt:
nō poſſunt per humanas rōnes probari: ſꝫ
oportet: ꝙ probentur per argumentū diui
ne virtutis: vt dū aliqs facit opera: que ſo
lus deus facere pōt: credant̄ ea: que dicunt̄
eſſe a deo: ſicut cū aliqs defert litteras an
nulo regis ſignatas: creditur ex volūtate re
gis ꝓceſſiſſe quod in illis cōtinetur. Secun
do ad oſtendendū p̄ntiam dei ab hoīe per
gratiā ſpūs ſancti: vt dū ſ. homo facit ope
ra dei: credatur deus habitare in eo ꝑ gra
tiā. Vn̄ Gala. iij. Qui tribuit nobis ſpiri
tū: ⁊ operat̄ virtutes in nobis. Vtrūqꝫ au
tem circa xp̄m erat hoībus manifeſtandū.
ſ. ꝙ deus eſſet in eo per gratiā: nō adoptio
nis: ſed vnionis: ⁊ ꝙ eius ſupernaturalis
doctrina eſſet a deo: Et ideo conuenientiſſi
mū fuit vt ipſe miracula faceret: Vn̄ ipſe
dicit Jo. x. Si mihi non vultis credere: opi
bus credite: Et Jo. v. Opera que dedit mi
hi pater: vt faciā: ipſa ſunt: que teſtimoniū
perhibēt de me. ¶ Ad rōnes in oppoſitū.
¶ Ad p̄mā r̄ndetur negādo ꝯñam: Et rō
eſt: q: hoc qđ dicitur Mat. xvi. Signū nō
dabit̄ ei: niſi ſignū Jone: ſic intelligendū eſt
vt dicit Criſo. ꝙ tunc nō acceperūt tale ſi
gnū: quale de celo petebant: nō ꝙ nullum ſi
gnum eis dedit: vel quia ſigna faciebat. nō
propter eos: quos ſciebat lapideos eſſe: ſꝫ
vt alios emūdaret. Et ideo nō eis ſicut alijs
illa ſigna dabātur. ¶ Ad ſecūdam reſpōde
tur negādo ꝯñam: Et ratio eſt: quia lꝫ xp̄s
venerit in infirmitate carnis: venit tn̄ in v̄
tute dei: qđ erat manifeſtandū per miracu
la. ¶ Ad tertiā r̄ndetur negādo ꝯñam. Et
rō eſt: q: lꝫ miracula intantū diminuāt meri
tū fidei: inquātū per hoc oñdit̄ duricia eo
rū: qui nolūt credere ea: q̄ ſcripturis diui
nis ꝓbant̄: niſi per miracula: tn̄ melius eſt
eis: vt vel ꝑ miracula cōuertant̄ ad fidē: q̄ꝫ
ꝙ oino in īfidelitate ꝑmaneant.

a De ſcđam. q. qua q̄ritur vtrum
xp̄s cōuenienter incepit facere
miracula in nuptijs mutādo aquā in vinū
ſic procedit̄: Et videtur ꝙ non. ¶ Primo
ſic: Miraculū de cōuerſione aque in vinū
fecit anno ſue etatis trigeſimo vel. xxxi. Sꝫ
in libro de īfantia ſaluatoris legitur ꝙ xp̄s
in ſua puericia fecit multa miracula: Ergo
videtur ꝙ tunc nō inceperit facere miracu
la. ¶ Scđo ſic: Chriſtus faciebat miracula
virtute diuina. Sed virtus diuina fuit in
eo a p̄ncipio ſue cōceptionis: et tunc enī fe
cit deus ⁊ homo: Ergo videtur ꝙ a princi
pio miracula fecerit. ¶ Tertio ſic: Chriſt⁹
ante illud tēpus cepit congregare diſcipu
los: vt legitur Mat. iiij. ⁊ Jo. i. Sed diſci
puli precipue congregati ſunt propter mi
racula: Ergo videt̄ ꝙ ante miraculū factū
in nuptijs: alia miracula fecerit. ¶ In op
poſitū eſt euāgeliū p̄ns: vbi dicitur hoc ini
tiū ſignorū fecit Jeſus. R̄ndeo dicendum
ſub aliquibus concluſionibus: Prima ē ꝙ
cōuenienter xp̄s diſtulit facere miracula vſ
qꝫ ad perfectā etatē aptam ad docendum.
Iſta concluſio oñditur ſic. Miracula facta
ſunt a xp̄o propter cōfirmationē doctrine
ſue: ⁊ ad oſtendēdum diuinam virtutem in
ipſo. Ideo quantum ad primum nō debuit
ante miracula facere: q̄ꝫ docere inciperet.
Nō debuit aūt docere ante perfectā etatē:
qualis eſt. xxx. Annoꝝ. Vn̄ gen̄. xl. legitur
ꝙ. xxx. annorum erat Joſeph quādo ſuſce
pit regimē Egypti Similit̄. ij. Regnoꝝ. v.
legitur de Dauid ꝙ. xxx. annorum erat cū
regnare cepiſſet. Itē Ezechiel etiam ante.
xxx. cepit ꝓphetizare: vt habetur Ezechie
lis. i. Et ideo conueniens fuit vt xp̄s anno.
xxx. annū nō doceret: nec per ꝯñs miracu
la faceret. Scđo oñdit̄ idē: inquātū mira
cula ſua erāt ſue diuinitatis manifeſtatiua:
q: ſic debuit per miracula diuinitatē oñde
re: vt crederetur veritas humanitatis ipſi
us. i. non impediretur cognitio vere huma
nitatis ipſius. Et ideo non fuit conueniens
eū an̄ perfectam etatē miracula facere: ne
eius incarnatio fantaſtica crederet̄. Unde
Criſo. ſuper Jo. dicit. Decenter nō incepit

ſigna facere ex pͥma etate: exiſtimaſſent eni3 fantaſiam eſſe incarnationē ⁊ ante oportunū tp̄s cruci eū tradidiſſent. Scd̄a cōcluſio Cōuerſio aque in vinū fuit primū miraculū xp̄i: Abſolute p3 iſta cōcluſio: ex euangelio preſenti. Scd̄o p3 ſic: q2 oppoſitū eſt contra veritatem euangelij: Ergo cōcluſio vera. Añcedens probatur ſic. Jo. i. dicitur ꝙ xp̄s adhuc erat incognitus nō ſolū ipſi populo: ſed etiam Jo. precurſori eius. Vñ dixit Jo. baptiſta loquens de eo dixit: ⁊ ego neſciebam eū. ſ. añ baptiſmū: Similiter loquens iudeis dixit. Medius veſtrū ſtetit: quē vos neſcitis. Si aūt añ miracula feciſſet: nō fuiſſet ſic incognitus maxime ſuo p̄curſori: qui ad ipſum manifeſtandum natus erat: vt p3 Lu. i. immo etiā nec p̄curſore indiguiſſet: quia eius miracula ſufficient manifeſtaſſent eū. Et ideo dicere ꝙ fecerit miracula añ baptiſmū: videtur eſſe exp̄ſſe cōtra euāgeliū. Tertia cōcluſio. Cōuenientiſſime xp̄s incepit facere miracula in nuptijs: Patet iſta cōcluſio: q2 per hoc Thaciani: ⁊ Martiani ceterorūq3 q nuptijs detrahūt p̄fidia ꝗ3 ſit dānabilis inſinuauit. Nā vt ait Beda. Si thoro immaculato: ⁊ nuptijs debita caſtitate celebratis culpa ineſſet nequaꝗ3 eas ſignoꝝ ſuoꝝ initijs cōſecrare voluiſſet. Quarta cōcluſio. Cōuenienter xp̄s primū miraculū fecit in cōuertendo aquam in vinū. Que ꝯcluſio p3: q2 per hoc apparuit ꝙ nō ad ſoluendū legē: aut ꝓphetas veniſſet: ſed ꝙ ea que in lege ⁊ ꝓphetis ſcripta erāt ſp̄ualiter forent intelligenda. Vñ Beda in omelia eiuſdē Potuit dominus vacuas implere ydrias vino: q i exordio mūdane creationis cuncta creauit ex nihilo: ſ3 maluit de aqua facere vinum: quo tripice doceret: nō ſe ad ſoluendum: ⁊ improbādū ſed ad implēdum potius legē: prophetaſq3 veniſſe: nec illa a ſe per euāgelicā gratiā facere: ⁊ docer̄ quāq3 legalis ⁊ ꝓphetica ſcriptura ante facturū docturumq3 ſignaret.

¶ Ad rationes in oppoſitu3. ¶ Ad p̄ma3 rñdetur ꝙ liber de īfantia ſaluatoris ē tanꝗ3 hereticus reprobatus Eſt enim multis mendacijs confectus: ¶ Ad ſcd̄am reſpondetur negando conſequentiam: quia l3 poteſtatem miracula faciēdi haberet chriſtus a principio conceptionis: decuit tamē illa3 operari: ſꝫm ꝙ neceſſarium erat ad ſalute3 humanam: ꝓpter quā carnē aſſumpſerat: Et ſic miracula fecit virtute diuina: vt fidei de veritate carnis eius p̄iudicium non faceret. ¶ Ad tertiā rñdetur negando cōſequentiam: Et ratio eſt: quia ad laudē diſcipulorum illoru3 pertinet: ꝙ xp̄m ſecuti ſunt cū nulla eum miracula facere vidiſſent: ſicut Grego. dicit in quadā omelia: ⁊ ꝙ dicit ꝙ crediderūt in eum diſcipuli: nō ꝙ tūc p̄mum crediderunt: ſed quia tunc perfectius crediderunt. Vel diſcipulos vocat eos qui futuri erāt diſcipuli: vt refert Auguſtinus in libro de conſenſu euangeliſtarum.

AD tertiā. q. qua q̄ritur quis fuit ſponſus in predictis nuptijs ſic rñdetur Circa hoc eſt duplex opinio. Vna ē ſꝫ Hierony. ⁊ Augu. in ꝓlogo ⁊ in glo. ꝙ ipſe fuerit Jo. euāgeliſta Alia ē opinio Victorioni. Chriſo. ⁊ Origeñ: ꝙ nō fuerit Jo. euāgeliſta: ſed alius: Probat hoc victorionus ſic: Cum virginitas ſit in carne corruptibili: incorruptiōis perpetua meditatio: nō eſt credendum ꝙ Jo. cum de v̄ginitate teſtimonium perhibeat: vnq3 i nuptijs conſenſerit. Sed ad hoc dicit Albertus magnus ſuper Jo. ꝙ abſq3 dubio celebrior opinio eſt ꝙ iſte ſponſus fuerit Joā. euāgeliſta: ⁊ ꝙ ſponſa fuit vna de virginibus deo conſecrata: poſtea cum matre Jeſu permanſerit. Et ad argumentum victorioni reſpōdet ſic: ꝙ eſt incorruptio ſꝫm mētem: ⁊ incorruptio ſꝫ corpus: ⁊ incorruptio ſꝫm vtrumq3: Virginitas autem que quidem radicem habet in mente: ⁊ ramos in corpore: vt dicit Ambroſius primo ⁊ principaliter meditatione3 habet in mente. Incorruptionis autem corporis meditatio: pro diuerſitate temporis eſt diuerſa: q2 nō reue

lato tēpore gr̃e: q̃zuis incorruptio corporis deſideref: tamē cōmittif diſpenſationi diuine. Sic etiā beata virgo fuit: eo ꝙ tunc matrimoniū fructificabat gratie: q꞉ cū propagatione ſeminis fiebat etiā propagatio religionis. Tēpore aūt reuelate gratie: incorruptio corporis tenebaf in corporis integritate ⁊ ſanctitate. Q̇ō aūt verbo caſtitatis: fiebat etiā ad gentes ꝓpagatio religionis: Et quia matrimoniū añ legē: ⁊ caſtitas tēpore gratie deo fructificabant: matrimoniū abrahe nō prefertur celibatui Joānis: q꞉ caſtitatē quā Jo. exhibebat in corpore: Abraā habuit in habitu ⁊ mēte. Et talis incorruptionis meditatio ē virginitas: vbi incorruptio tenetur in mēte: ⁊ incorruptio corporis i habitu mentis: q̃zuis non ſit in corpore: Et ꝙ dicit Victorinus ꝙ nō cōſenſit Jo. in corruptionē corporis: intelligendū eſt de illa corruptione: que violat habitum continentie in mente.

¶ In dominica ſcd̄a legif euāgeliū Mat. viij. in quo narrantur duo miracula: Vnū de ſanatione leproſi. Aliud de ſeruo Cēturionis. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Circa primū queritur: vtrū conueniens fuit ꝙ xp̄s leproſuz tangēdo ſanaret.

¶ Secūdo: vtrum ſit verū: ꝙ iſte leproſus ideo poſtq̃z ſanatus: iuſſus eſt ire ad ſacerdotem: ad ſignificandū: ꝙ mūdatus a lepra peccati per cōtritionē: teneatur ſe oſtendere ſacerdoti per confeſſionem.

¶ Tertio: q̄rif: vtꝝ i xp̄o cadit admiratio.

¶ Quarto: vtrū verū fuit ꝙ nō ſit inuēta tanta fides in iſrael quanta in Centurione.

Ad primā. q. qua querif vtrū cōueniens fuit ꝙ xp̄s leproſum tāgēdo ſanaret ſic procedîtur: Et videf ꝙ ñ. ¶ Primo ſic. Chriſt⁹ ait Mat. v. Non veni legē aut ꝓphetas ſoluere. ſꝫ lege ꝓhibebatur tangere leproſuz: Ergo incōuenienter tāgendo ſanauit. ¶ Secundo ſic: Chriſtus faciebat miracula virtute diuina: cuius ꝓpriū eſt ſubito operari: ⁊ ꝑficere. Ergo nō debuit euz ſanare extēdendo manū ⁊ tangendo eū. ¶ In oppo. eſt euangeliū. R̃ñdeo: dicendum ſub iſta concluſione: ꝙ cōuenient̓ xp̄s ſanando leproſum tetigit eū: hac inter alias ratione. Quia xp̄s venerat ſaluare mundū: nō ſolū diuina virtute: ſed etiam per miſteriū incarnatiōis ipſius. Et ideo frequenter in ſanatione infirmorū nō ſolū poteſtate diuina vtebaf curādo: ꝑ modū imperij: ſed etiam aliq̄d ad humanitatē pertinens opponēdo. Vñ ſuper illud Lu. iiij. Singulis manus imponēs curabat omnes Dicit Cyrillus. Quāuis enī deus potuiſſet omnes verbo pellere morbos: tangit tñ eos: oſtendens ꝓpriā carnez efficacē ad preſtanda remedia. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad p̄mā rñdetur: ꝙ non erat ꝓhibitum in lege tangere leproſum ei: qui ex tactu ſuo poterat curare: ſicut Helyas ⁊ Elyſeus non fecerunt contra legem tangendo mortuum ad reſuſcitandū vt habetur. iij. Reg. xvij. ⁊. iiij. Reg. iiij. Et ita xp̄s non fecit contra legem. ¶ Ad ſecūdaꝫ rñdetur negando ꝯñam. Et ratio eſt q꞉ licꝫ ſolo verbo curare potuit: appoſuit tamen manum ratione dicta.

Ad ſcd̄am. q. qua q̄ritur vtrū ſit verū: ꝙ iſte leproſus poſt q̃z fuit ſanatus: ideo miſſus ſit ad ſacerdotē: ad ſignificandū: ꝙ mūdatus a lepra peccati ꝑ cōtritionē: adhuc teneaf oñdere ſe ſacerdoti per ꝯfeſſionem peccatoꝝ ſic procedîtur. Et videtur ꝙ nō. ¶ Quia ſi ſic: videref: ꝙ ꝯfeſſio a deo eſſet inſtituta. Sꝫ non: niſi ab hoīe Jacobi. i. Cōfitemini alterutrū peccata veſtra. Ergo nō fuit verum illud. ¶ Secundo ſic: Culpa remittitur per gratie infuſionē: q̇ datur in cōtritiōe. Vñ ſuꝑ illud Pſal. Sacrificiū deo ſpūs ꝯtribulat⁹ dicit glo. Cōtritio cordis eſt ſacrificiū: quo ſoluūtur peccata: Ergo nō ē neceſſaria confeſſio. ¶ Tertio ſic. Aliq̄bus remiſſum eſt peccatū ſine hoc: ꝙ legant̓ ꝯfeſſis: ſicut pꝫ ď Petro ⁊ Maria magdalena ⁊ ď Pau

lo Sed nō ē minoris efficacie gratia remit tēs peccatū nūc: q̄z tunc fuit: Ergo nec nūc eſt de neceſſitate: q̄ hō a peccato mūdatus per ↄtritionē: ↄfiteatur ſacerdoti. ❡ Jn oppoſitū eſt dictū doctoꝝ exponētiū hoc euāgeliū vt ſanctus Tho. ⁊ magiſter Nicolaꝰ de lira. Rn̄deo dicendū ſub iſta ↄcluſione: q̄ verū eſt q̄ doctores illi dicūt. Pro cuiꝰ pleniori noticia eſt notādū: q̄ paſſio xp̄i: ſine cuius virtute: nec actuale: nec originale peccatū dimittit̄: in nobis operat̄ p̄ ſacramētoꝝ ſuſceptionē: que ex ipſa efficaciā habēt: Et ideo ad culpe remiſſionē: ⁊ actualis ⁊ originalis requiritur ſacramentū eccleſie vel actus ſuſceptū: vel ſaltē voto: qn̄ articulus neceſſitatis nō cōtemptus ipſum excludit Jlla autē ſacramēta: que ordinātur contra culpā. cū qua ſolus eſſe nō pōt: ſunt de neceſſitate ſalutis. Et ideo ſicut baptiſmus quo deletur originale peccatū: ē de neceſſitate ſalutis: ita ⁊ penitētie ſacramentū. Sicut aūt aliqs per hoc q̄ baptiſmū petit: ſe miniſtris eccleſie ſubijcit: ad quos pertinet diſpēſatio ſacramēti: ita etiā p̄ hoc q̄ ↄfitet̄ peccatū ſuū: miniſtro eccleſie ſubijcit: vt p̄ hoc ſacramētū pnīe ab eo diſpēſatū: remiſſionē ↄſeqtur: qui cōgruū remediū adhibere nō pōt: niſi peccatū cognoſcat: qđ fit p̄ ↄfeſſionē peccātis. Et ideo cōfeſſio ē de neceſſitate ſalutis eius: q in peccatum actuale mortale cecidit. ❡ Ad rōnes in oppoſitū.

❡ Ad p̄mā rn̄detur negādo minorē. Dicimus eni q̄ preceptū de cōfeſſione nō eſt ab hoīe inſtitutū: q̄zuis ſit a Jacobo ꝓmulgatū: Sꝫ a deo inſtitutionē habuit q̄zuis eius expreſſa inſtitutio nō legat̄: tn̄ quedā ꝑfiguratio ipſius inuenit̄: ſicut hic: in hoc: q̄ leproſū mūdatū miſit ad ſacerdotes: qui: q̄zuis nō eēnt noui teſtamēti ſacerdotes: tn̄ in eis noui teſtamēti ſacerdotiū ſignificabat̄.

❡ Ad ſecūdam reſpondetur negando cōſequētiā: Et rō eſt: qm̄ ad gr̄e infuſionē cōſequēdā ordinata ſūt gr̄e ſacramēta: an̄ quorū ſuſceptionē: vel actu vel ꝓpoſito aliquis grām nō ↄſeqtur: ſicut pꝫ in baptiſmo: Et ſimilit̄ eſt de ↄfeſſiōe: ſine qua: actu: vel ꝓpoſito: culpa nō remittit̄. Vn̄ vt dicit Albertꝰ magnus in quarto: oēs tres pnīe ptes cōiūctim operātur circa peccatū: ſꝫ nō oportet q̄ aſſint in actu: ſꝫ vnū vel duas ſufficit eſſe in actu: ⁊ aliā vel alias eē i ꝓpoſito. ❡ Ad tertiā rn̄detur negādo ↄn̄am: Et rō eſt duplex. Prima: q̄ licet nō legat̄ cōfeſſio Petri ⁊ Magdalene: tn̄ ↄfeſſi credunt̄: Multa eni facta ſunt: que ſcripta nō ſunt ſicut innuit̄. Jn fine Joānis. Secūda rō: q: xp̄s hꝫ poteſtatē excellētie in ſacramētis: Vn̄ ſine ijs que ad ſacramentū ꝑtinent: poteſt reꝫ ſacramenti conferre.

Ad tertiā. q. qua q̄ritur: circa ſecundū miraculū: vtꝝ i xp̄o fuit admiratio: ſic ꝓcedit̄. Et videt̄ q̄ nō potuit in eo eſſe. Primo ſic. Admiratio ſicut colligit̄ p̄mo Metha. nō eſt niſi ignorātia. Sꝫ in xp̄o nō fuit aliq̄ ignorātia: qui venit illuminare ijs: qui in tenebris: ⁊ in vmbra mortis ſedēt. Ergo nō fuit in eo admiratio:

❡ Scđo ſic: Dicit Ariſto. iiij. Ethy. q̄ magnanimus nō eſt admiratiuus: Sꝫ xp̄s fuit magnanimus: Ergo in Chriſto nō fuit admiratio. ❡ Tertio Nullus admirat̄ de eo: qđ ipſe facere pōt. Sꝫ xp̄s facere potuit: quicquid magnū erat in rebus: Ergo videt̄ q̄ de nullo admirabat̄. ❡ Jn oppoſitū ē euāgeliū pn̄s. Rn̄deo dicendū ſub certis ↄcluſionibus. Prima q̄ in xp̄o nō potuit eē admiratio: quātū ad ſciētiā diuinā: q̄ eſt eterna Probat̄ ↄcluſio. Admiratio ꝓprie ē de nouo aliquo inſolito. Jn Chriſto aūt nō poterat eſſe aliqđ nouū ⁊ inſolitū quātum ad ſciētiā diuiuam q: nihil cognoſcit de nouo. Secūda cōcluſio Jn xp̄o nō potuit eſſe admiratio: quātū ad ſciētiā humanā: q̄ cognoſcit res in v̄bo. Pꝫ cōcluſio. Quia aīa xp̄i ab inſtāti ↄceptiōis. cognouit oīa in verbo: que cognoſcit verbū ſciētia viſionis: ⁊ hec ſunt oīa q̄ habēt eſſe ſc̄m quāq̄ꝫ differentiā tp̄is: cuius ſunt p̄ntia: p̄terita: ⁊ futura: Ergo ⁊c. Tertia ↄcluſio. Jn xp̄o nō potuit eē

admiratio: ſm ſcientiá: qua cognoſcit res p
ſpecies inditas. Pʒ ɔcluſio: qm̄ anima xpi
ab hora cóceptionis fuit perfecta habitib⁹
omniū ſcientiarū. Quarta cóclusio. Admi
ratio potuit eſſe in xp̄o ⁊ fuit ſm ſcientiam
experimentalé. Patet ɔcluſio: q: ſm hanc
potuit aliquod nouū inſolitū videre: ⁊ co-
gnoſcere: ſm ꝙ poterát quotidie aliqua no
ua occurrere. ¶ Ad rónes in oppoſitum.
¶ Ad primá rn̄detur negádo ɔñam. Et ró
eſt: q: lʒ xp̄s nihil ignoraret: potuit tñ de no
uo aliqd occurrere experimétali eius ſcié-
tie ex quo admiratio cauſaretur. ¶ Ad ſe-
cúdá rn̄detur negando ɔñam. Et ró eſt: qa
xp̄s admirabatur de fide Centurióis: non
ea róne ꝙ eſſet magna: quátū ad ipſuʒ: ſed
q: erat magna: quátum ad alios. ¶ Ad ter
tiaʒ rn̄detur negádo ɔñam. Et ró eſt: q: licʒ
xp̄s poterat facere oia: ſm virtuté diuinita
tis: ſm quá admiratio in eo nó erat: ſciétie
tñ eius humane experimétali pót aliqd no
ui occurrere: ꝺ quo potuit cauſari i eo ad-
miratio: ſicut dictum eſt.

AD quartá. q. qua q̄ritur: vtꝝ
ſit verū ꝙ xp̄s nó inuenit tá
tá fidé in Iſrael ſicut in Cen
turióe ſic ꝑcedit. Et videt ꝙ
nó. ¶ Primo: q: in Abraá:
Iſaac: ⁊ Jacob maior fides fuit: Ergo ⁊c̄.
¶ Scd̄o arguit de beatiſſima ꝟgine Ma
ria: cui dictū ē: beata que credidiſti: qm̄ pfi
cient in te: que dicta ſunt tibi a dn̄o Luc. ij.
¶ Tertio: Idé arguit de apoſtolis: q dicū
tur p̄micias ſpūs habuiſſe. ¶ In oppo. eſt
euágeliū pn̄s. Rn̄deo dicendum: iuxta Al
bertū ſup Mat. ꝙ fides dicit magna du-
plicit. ſ. inteſiue: ⁊ facilitate credédi inteſiue
Poſſibile fuit: ꝙ maior fides fuit in multꝭ
iudeis: ſm ſtatū etiá pn̄tem. Sed quo ad fa
cilitaté credédi: nó inuenit tátá: q: iudei: qui
crediderūt p miracula: inducti ſunt ⁊ edo-
cti: p ſcripturas q̄ crediderūt. Iſte auté nó.
¶ Ad rónes in oppo. dicédū. ¶ Ad p̄má
rn̄det: ꝙ nó loqbat xp̄s de illo priore iſrael
in quo ꝑphete: ⁊ patriarche fuerūt. Unde
Beda in omelia dicit ſic. Nó inueni tantá
fidé in iſrael: nó in illo priore iſrael. in quo
noiati ſunt ꝓphete ⁊ iuſti: ſʒ ſignificat fideʒ
illius: ſup iſrael: hoc eſt ſup oés: qui túc fue
rūt trib⁹ iſrael: ⁊ nó ſup illū: q ab initio fuit
iſrael: nec ſup eos: q poſtea prophete ⁊ iuſti
inuéti ſunt in iſrael: Et per hoc pʒ rn̄ſio ad
argumēta de beata ꝟgine: ⁊ de apoſtolis: q
ſuper oés alios iuſti ⁊ ſancti inuenti ſunt in
iſrael. Uel dicédū: vt dicit Albertus: ꝙ cū
xp̄s dixit nó inueni tátá fidé in iſrael: nó iclu
dit illos: qbus loqbatur: ſʒ alios de Iſrael.
¶ In dn̄ica tertia ē euágeliū In illo tépo
re aſcédéte Ieſu in nauiculá ⁊c̄. Mat. viij.
Circa qd̄ veniūt diſputáde ſe. q.
¶ Primo: vtrū eccleſia vniuerſalis iuxta
glo. per nauiculá ꝺſignata tépeſtate alicui⁹
tribulationis: qn̄qʒ ita ɔcutietur, vt naufra
gium patiatur. ¶ Secúdo: vtrum fuit ve-
rū: ꝙ mare et venti obediunt xp̄o.

AD primá. q. qua q̄ritur: vtrū
vniuerſalis eccleſia iuxta gl.
euágelij p nauiculá ꝺſignatá
qn̄qʒ tépeſtate tribulationis
ita ɔcucietur: vt naufragium
patiatur: ſic ꝑcedit. Et videt ꝙ ſic. ¶ Pri
mo Daniel. ix. ſcribitur Deficiet hoſtia et
ſacrificiū: ⁊ erit in téplo abhoiatio deſola-
tionis: ⁊ vſqʒ ad ɔſummationé ⁊ finé per-
ſeuerabit deſolatio: Sʒ cū defecerit fides ⁊
hoſtia ⁊ ſacrificiū: deficiet eccleſia Dicit. n.
Auguſti. Ubi fides: ibi eccleſia: ergo ⁊c̄.
¶ Scd̄o ſic: Sicut vniuerſitas iudeorū: q
prius eccleſia dicebat: iaʒ nó eſt eccleſia: vn̄
tota eccleſia iudeoꝝ videt defeciſſe: Dedit
enim illi deus libellū repudij. p̄mo. x. tribu
bus: ⁊ poſtea duab⁹: vt dicit Hiere. iij. Et
v. Ubi ſic habetur. Preuaricata é domus
iſrael: ⁊ domus iuda: dicit dn̄s ⁊c̄. Ergo pa
ri róne tota eccleſia xp̄ianoꝝ eſt defectibi-
lis. Cóſequétia videt bona. ¶ Tertio ſic:
Lu. xviij. Poſt denūciationé futuraruʒ tri
bulationū dicitur: verūtñ filius hois veniés
putas inueniet fidé in terra? Hoc aūt nó vi
detur dictū: niſi ꝙ fides añ cóſummationé

ſeculi deficiet:⁊ ꝑ cõſequens eccleſia. ¶ In
oppo. eſt hic glo. Rñdeo dicendũ ſub dua
bus concluſionibus. Prima eſt:ꝙ eccleſia
catholica cõuenienter deſignatur per nauẽ
ſiue nauiculã Iſta cõcluſio probatur. Pri-
mo per illud ꝓuer. vltimo Facta eſt quaſi
nauis inſtitoris. Et hoc:q: vt dicit Albertꝰ
magnus. ꝟtutũ mercibꝰ ⁊ meritoꝝ theſau-
ris ampliſſimis:atq; ꝑcioſiſſimis onuſta ẽ:
qbus filij ſui mercati ſunt regnũ. In ea eni
ſola:ſunt ꝟtutes:qbus adipiſcitur felicitas
vite eterne iuxta. c. oẽs. xxviij. q. i. Secũdo
pꝫ ꝯcluſio:qm̃ eccleſia ẽ vehiculũ:quo per
mare huius ſeculi:q̃ꝫcunq; crebris ventoꝝ
flatibus:⁊ aquaꝝ fluctibus. i. tẽtationũ pla
gis:⁊ verberibꝰ fatigetur:fideles in ea cõ-
tenti ad portũ future beatitudinis perducũ
tur. Uñ ſicut extra archã regnãte diluuio
nullus ſaluatus eſt:ita nullus extra eccleſiã
oino ſaluaꝛ. Uñ extra de ſumma trini. ⁊ fi.
catho. c. i. ⁊. iiij. q. i. qm̃ verꝰ:⁊ beatꝰ Greg.
in moralibus:⁊ habeꝛ in. c. q: eadẽ cã. et:q.
Eccleſia ſola ẽ:q intrapoſitos valida carita
tis compago cuſtodit. Uñ aqua diluuij ar-
chã quidẽ ad ſublimiora ſuſtollit. Oẽs au
tẽ quos extra inuenit extinxit. Secũda con
cluſio ẽ:ꝙ nauicula vniuerſalis nunq̃ꝫ tãta
tẽpeſtate tribulatiõis vexabitur:ꝙ naufra
giũ patiaꝛ. Iſta cõcluſio ꝓbatur primo ſic.
Augu. in tractatu de catholica veritate di-
cit. Sicut nauicula. i. eccleſia xp̃i i medio ma
ris videlꝫ mũdo diu iactata ẽ fluctibus:ſꝫ
vexata nõ diſſoluta aut ſubmerſa:q: ille im
perauit vẽto ⁊ mari:q eidẽ eccleſie ꝓmiſit:
vſq; ad finẽ affuturã. Iſta cõcluſio pꝫ ex il
lo Ambro. qui ita dicit in quodam ſmone
Nauim eccleſiam debemꝰ accipere in ſolo
mũdi hmõi ꝯſtitutã:que ⁊ ſi vndaꝝ flucti-
bus aut ꝓcellis ſepe vexetur:tñ nunq̃ꝫ põt
ſuſtinere naufragium:q: in arbore eius. i. in
cruce xp̃s erigiꝛ:in pupe pater reſidet gu-
bernator:proraꝫ paraditus ſuat ſpũs:hanc
per anguſta huius mũdi freta. xij. remigijs
ducũt. i. xij. apoſtoli:⁊ ſimilis numerus pro
phetaꝝ. Tertio patet ꝯcluſio ex illo Mat.
xvi. vbi xp̃s ait. Super hãc petram edi. ec.
meã:⁊ porte inferi non ꝑualebũt aduerſus
eã. Plane hoc nõ eẽt:ſi eccleſia q̃nq; tribu
latiõibus aut impugnatiõibus vexata:nau
fragiũ eẽt paſſura. ¶ Ad rõnes in oppoſi.
¶ Ad ꝑmã rñdetur negãdo ꝯñam: Et ad
dictum Danielis rñdetur dupliciꝛ. Primo
ꝙ nõ videtur loq de ꝯſummatiõe totiꝰ ſecu
li:ſꝫ de finali deſolatiõe ciuitatꝫ hieruſalẽ:in
q̃ locus ſanctificatiõis erat:Et ita nõ eſt ad
ꝓpoſitũ. Scđo rñdetur ꝙ dato:ꝙ Dictuꝫ
Danielis accipiatur de ꝯſummatiõe ſeculi:
⁊ abhoiationẽ noiet antixp̃m hoiem pec-
cati:qui in tẽplo ſedẽs extollẽs ſe ſuper oẽ:
qđ dicitur ꝺs. ij. ad Theſa. i. nõ eſt intelligẽ
dũ:ꝙ fides totaliter deficiat: quin ſemper
apud aliquos fides eccleſie firma atq; im-
mutabilis vſq; i finẽ ſeculi permanebit:ita
xp̃s pollicitus ẽ Petro:quẽ vniuerſalis ec
cleſie ſue paſtorẽ ⁊ vicariuꝫ conſtituerat. d.
Ego rogaui ꝓ te Patrẽ vt non deficiat fi-
des tua Lu. xxij. ¶ Ad ſecundam rñdetur
negãdo aſſumptũ:qm̃ ꝙ eccleſia de iudeis
nunq̃ꝫ ita defecit:quin ſemper in ea aliqui
eſſent iuſti:in quibus integra fides ⁊ cari-
tas inuiolata perſeueret:ſꝫ ſcriptura ita abſo
lute loquiꝛ:q: in cõparatiõe maloꝝ:illo tp̃e
pauciſſimus erit numerꝰ bonoꝝ. ¶ Ad ter
tiã rñdeꝛ negãdo ꝯñam:Et ad dictũ:quod
Lu. xviij. habeꝛ rñdetur:ꝙ illud dictũ eſt:
nõ ꝙ oino fides ſit defectura:ſꝫ ꝓpter pau
citatẽ fideliũ:q̃ tp̃e añxp̃i erit ꝓpꝛ maximã
tribulationẽ:q̃ tp̃e illo vigebit.
a D ſcđaꝫ. q. q̃ q̃riꝛ:vtꝝ fuit veꝝ
ꝙ mare ⁊ vẽti obedierunt xp̃o
ſic ꝓcediꝛ. Et vꝛ ꝙ non:q: res ſine ſenſu:⁊
ſine rõe:nõ pñt dici obedire alicui:cũ nec
capeꝛ nec itelligẽ poſſint ꝑceptũ iperantꝭ:ſꝫ
mare ⁊ vẽti ſunt hmõi:ergo nõ videnꝛ poſ
ſe dici obedirꝛ. ¶ Scđo ſic: Qui obedit đo
cõfirmat volũtatẽ ſuã volũtati diuine: Sed
iſta cũ ſint ſine itellectu ⁊ volũtate:ñ pñt di
ci cõfirmare volũtatẽ ſuã diuine: Ergo ⁊c̃.
¶ Tertio. Obedientia eſt virtus moralis:
Sed mare ⁊ vẽti nõ capacia ſunt virtutis

Ergo nec poſſũt dici obedire alicui. ¶ In oppoſitũ eſt euãgeliũ pñs: Rñdeo dicendũ ſub iſta cõcluſiõe: ꝙ mare ⁊ venti obedierũt xp̃o. Iſta cõcluſio patet ex euãgelio. Pro cuius intellectu eſt notãdũ: ꝙ obediẽtia dicit᷑ duobus modis Uno mõ vt dicit᷑ virtus: qua animus ſubijcitur mãdatis iperãtis: vt fiãt: Et hoc mõ obediẽtia nõ cadit niſi in creatura intellectuali: q̃ ſola capax ẽ virtutis: vt arguebatur. Alio mõ dicit᷑ obediẽtia operatio: qua mobile vel ſubiectum ſtatim expedite ⁊ ſine quacũq; repugnãtia exequit᷑ ordinẽ ⁊ diſpoſitionẽ ſui motoris: ſiue principij agentis: Et hoc mõ eſt in omni creatura potẽtia obediẽtialis: ad exequẽdũ: ⁊ operandũ quicqd deus: qui immobilis manẽs: dat cũcta moueri: de creatura ordinauerit vel diſpoſuerit. Un̄ Ps̃.c.xlviij. dicitur Statuit ea in eternũ ⁊ in ſeculũ ſeculi: p̄ceptum poſuit: ⁊ non p̄teribit Et infra. Ignis: grãdo: nix: glacies: ſpũs ꝓcellarũ: q̃ faciunt verbũ eius. Et Amos.ix. dicit dñs Mãdabo ſerpẽti: ⁊ ipſe deuorabit eos. Et hoc mõ dicuntur venti ⁊ mare obediuiſſe xp̃o: ſicut creatura ſuo creatori. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primam rñdetur: ꝙ rõ ꝓcedit de obediẽtia primo mõ ſumpta: lʒ dicat Albertus magnus ſuper Mat. ꝙ omnis creatura ſenſum hʒ naturalẽ: quo iperiũ percipit: ⁊ perficit creatoris: q̃uis in ſe ſit inſenſibilis. Et iõ diſtinguit yſac philoſophus: ſenſus naturales ⁊ aiales eſſe in rebus inſenſibilibꝰ. Hoc Albertus. ¶ Ad ſecũdã: ⁊ tertiã rõnes: eadem eſt rñſio. Loquũtur enim de obediẽtia p̄mo mõ ſumpta nos vero de obediẽtia ſecũdo mõ capta.

¶ In dominica quarta poſt octauas Epiphanie eſt euangelium.

¶ In illo tempore dixit Jeſus parabolam hanc. Simile factũ eſt regnũ celoꝝ hoi ⁊c̃. Mat.xiij. Circa qõ pñt diſpu.ſe.q.

¶ Primo: vtrũ diabolus ſuperſeminauerit zizania.i. hereſes in agro dominico.

¶ Secũdo: vtꝝ heretici ſint eradicãdi per mortem de vita preſenti.

AD primã.q. qua q̃ritur: vtꝝ diabolus ſup̄ſeminauerit zizania ⁊c̃. ſic ꝓcedit᷑: Et videtur ꝙ ñ. ¶ Primo ſic: Euãgeliũ dicit: ꝙ inimicꝰ homo hoc fecit: Sʒ diabolus nõ ẽ hõ: Ergo nõ ſuperſeminauit zizania. ¶ Scdo ſic: Hereſes ex libero arbitrio hois ꝓcedũt. Un̄ vt ait Hiero. ⁊ habet᷑.xxiiij.q.iij.i.c. hereſis. Hereſis grece ab electione dicit᷑: q: cũ vnuſqſq; eligat diſciplinã: quã putat eſſe meliorẽ Sed diabolus nõ põt ſup̄ li.ar. Ergo non põt ſup̄ſeminare aliqd in eo. ¶ Tertio ſic: Omne agẽs ex ꝓpoſito cognoſcit ſuũ effectũ: ſʒ diabolus internas cogitatiões nõ poteſt p̄uidere: vt dicit Augu.li. de eccle. dogmatibus: Ergo nõ poteſt aliqd ſeminare. ¶ In oppo. eſt euãgeliũ pñs. Rñdeo dicẽdũ ſub tali cõcluſiõe: ꝙ diabolus ſup̄ſeminauit in agro dñico hereſes etiã errores. Iſta ꝯcluſio pʒ. Nã poſtq̃ʒ xp̃s lux mundi. ⁊ veritatis: in agrũ ſeminauit fidei doctrinã: per ſe ⁊ ſuos apoſtolos: in agro dñico: poſt mortẽ eoꝝ diabolus inuidẽs fidei ſeminate in cordibus fideliũ: que fundamẽtũ erat religiõis xp̃iane: ſup̄ſeminauit zizania: ſuadẽdo ⁊ ſuggerẽdo errores hoibus. Et ita plures ad p̄fidiam hereſis induxit: que ducit ad mortẽ Hinc Sapi.ij. dicit᷑: ꝙ inuidia diaboli mors intrauit in orbẽ terrarũ. Et Jo.viij. dicit᷑ de diabolo. Ille homicida fuit ab initio: ⁊ in veritate nõ ſtetit: q̃a veritas nõ eſt in eo. Quom enim loqtur.i. ſuggerit mendaciũ: ex ꝓprijs loquit᷑: q: mẽdax ẽ: ⁊ pater eius. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad p̄mã dicit᷑: ꝙ ibi in euãgelio inimicus hõ dicit᷑ diabolus: vt exponũt doctores Dicit᷑ aũt diabolꝰ hõ: tũ ꝓpter defectuʒ a deitate. Ps̃. Exurge dñe: nõ p̄ualeat hõ: tũ q: diabolꝰ vincit hoiẽ. Ps̃. Eripe me dñe ab hoie malo: Et dicitur inimicus ꝓpter cõſummatã maliciã eiꝰ. ¶ Ad ſcdaʒ rñdet᷑ negãdo ꝯñaʒ. Dicimꝰ: ꝙ lʒ diabolus nõ poſſit ſup̄ li.ar. directe mouẽdo: illud: põt tñ bñ p modũ ſuadẽtis: Et ſic diabolus ſeminat he

reſes ⁊ errores in cordibus hoīum. Unde
Auguſti.iiij.de trini.dicit: ꝙ diabolus ſua
ſubtilitate malignos affectus inſpirat. Et
Beda dicit ſuper Actus apoſtoloꝝ: ꝙ ani
mā in affectū malicie trahit.

AD ſcd̓am.q.qua ꝗritur: vtꝝ
heretici ſunt eradicandi per
mortē de vita pn̄ti ſic ꝓcedi
tur: Et videtur ꝙ n̄. ¶ Pri
mo ex euāgelio pn̄ti: vbi di
citur ꝙ permittantur zizania creſcere: vſqꝫ
ad meſſem: meſſis autē eſt finis ſeculi. Sed
heretici per zizaniā deſignātur: ergo here-
tici tollerandi ſunt ⁊ nō interficiēdi. ¶ Se
cūdo ſic: Apoſtolus.ij. Thy.ij. Seruuꝫ dei
opꝫ eſſe manſuetū.i.cū modeſtia corripiēteꝫ
eos: qui reſiſtūt veritati: ne qn̄ det deus il-
lis penitētiā ad cognoſcēdaꝫ veritatē: ⁊ re
ſcipiſcāt a laqueis diaboli: Sꝫ ſi heretici nō
tollerarētur: ſed morti traderētur: auferret̄
eis facultas penitēdi: ergo tollerādi ſunt: ⁊
nō interficiēdi. ¶ Ad tertiū ſic. Nihil eniꝫ
dꝫ impugnari: niſi qḋ eſt ꝯtra amicitiaꝫ. Sꝫ
diuerſitas opinionū nō eſt cōtra ꝯcordiam
amicitie: vt philoſophus dicit.iiij. Ethy. er
go heretici nō ſunt extirpādi: ſed tollerādi.
¶ In oppo. eſt Apoſtolus ad Thy.iij. He
reticū poſt primā ⁊ ſcd̓am correptionem de
vita: ſciēſqꝫ ſubuerſus eſt qui hmōi ē. Rn̄-
deo dicendū ſub iſta ꝯcluſiōe Heretici ma
nifeſti: qn̄ ſine periculo pōt fieri: exterminā
di ſunt per mortē de vita pn̄ti. Iſta cōcluſio
pꝫ: q: tales ſunt corruptiui: ⁊ infectiui alioꝝ
ſm̄ illud Th..iij. Heretici multū ꝓficiūt ad
impietatē. ſmo coꝝ vt cancer ſerpit. Que
cōcluſio pꝫ per Apoſtolū.i. Corin.v. Qui
precepit exterminare vetus fermētū: ne to
tā maſſaꝫ corrūpat: ⁊ Hiero. Et habet̄.i.q.
iij. Secande ſunt carnes: ⁊ ſcabioſa ouis: a
caulibus repellēda: ne tota domus: maſſa:
corpus: ⁊ pecora: ardeat: corrūpatur: putre
ſcat: ⁊ intereat. Arriꝰ aūt in alexādria: vna
ſcintilla fuit: ſꝫ qm̄ non ſtatim oppreſſa eſt:
totū orbē eius flāma populata eſt. Scd̓o ꝓ
batur ſic: qꝛ ſunt ſicut homicide. Uita ſpūa
lis multo melior ē qꝫ corporalis: Sed ho-
micide extirpātur: qui auferūt hoibus vi-
tā corparalē: vt habetur. Exo.xxij. Malefi
cos nō patieris viuere: ergo multo ampliꝰ
heretici: qui auferūt hoibus vitā ſpūalem.
Tertio ſic ꝓceditur: inquātuꝫ heretici ſunt
falſarij xp̄iane fidei: multo grauius eſt cor-
rūpere fidē: per quā eſt aīe vita. Iuſtus eni
ex fide viuit Oſee.ij. Et Ro.i. quā falſifi-
care monetā: per quā tēporali vite ſubueni
tur: Sꝫ falſarij pecunie ſtatim per ꝓncipes
ſeculares morti tradūtur: ergo multo fortiꝰ
heretici ſtatim: qn̄ de hereſi ꝯuincūtur: pn̄t
iuſte occidi. Quarto ꝓbatur ꝯcluſio inquā
tū heretici dicūtur lupi. Lupi ſunt ab oui-
bus arcēdi paſtoris officio Io.x. Sed here
tici ſunt lupi Acc.ij. Ergo iſti veniūt extir
pādi. Quinto ꝓbat̄ ꝯcluſio: inquātū here-
tici ſunt blaſphemi in xp̄ꝫ Leui.xxiiij. dicit̄
Qui blaſphemauerit nomē dn̄i morte mo
riatur: Sed heretici ſunt hmōi: ergo meri-
to veniūt extirpādi per mortem magis qꝫ
rei crimine leſe maieſtatis. ¶ Ad rōnes in
oppo. ¶ Ad primam rn̄detur: ꝙ deus nō
vult hereticos permitti viuere abſolute: ſꝫ
in caſu tantū.ſ. qn̄ nō poſſunt ſeparari a fi-
delibus ſine periculo fidelium: Et hoc ꝯue
nit duplici de cauſa. Una: qn̄ n̄ bene cogno
ſcūtur: nec bene diſtinguuntur a fidelibus.
alia: qn̄ habent tātos defenſores: ꝙ ſi ꝯtra
eos ꝓcedatur: maius periculū in eccleſia ꝓ
babiliter eſtimatur: vt ſciſmaticos: vel inter
fectores fideliū: a fautoribꝰ hereticoꝝ. Tūc
eni permittēdi ſunt ꝓpter maius periculuꝫ
euitādū. Ubi aūt nō occurrūt iſta pericula:
ſunt ſeparādi ab eccleſia: ⁊ iuſticie ſeculari
relinquēdi: vt exterminētur per mortem: ſi
cut dictū eſt. ¶ Ad ſcd̓am rn̄detur negādo
ꝯn̄am. Et rō ē: q: modeſtia illa ſeruat̄: vt p̊
mo: ⁊ ſcd̓o corripiatur. Qȯ ſi redire nolue
rit: iā ꝓ ſubuerſo habetur: vt pꝫ in auctori-
tate apoſtoli indicta. ¶ Ad tertiaꝫ rn̄detur
negando ꝯn̄am: Tuꝫ q: philoſophꝰ loqtur̄
de opinionibus ſpeculatiuis tm̄: Tū ꝙ con
ſenſus in vnitatē fidei: ē principiū ꝯiūctiōis

in caritate. Et ideo diſceſſus a fide excludit amicitiã familiaritatis.

¶ In dominica. lxx. eſt euãgeliũ In illo tẽpore dixit Ieſus parabolã hanc ⁊c. Mat. ij. Circa quod pñt diſputari ſe. q.

¶ Prima: vtrum omnes hoĩes ad eternã beatitudinẽ a deo ſint vocati.

¶ Secunda: vtrum requirãtur aliqua opera hominum ad beatitudinem conſequendam a deo.

¶ Tertia: vtrum omnium laborantium in vinea domini ſit vnũ remuneratõis ꝑmiũ.

AD primam. q. qua queritur vtrũ oẽs hoĩes ad eternaꝫ beatitudinẽ a deo ſunt vocati: ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ nõ. ¶ Primo ſic: Deus nõ diligit oẽs hoĩes: Ergo nõ oẽs hoĩes ab eo ſunt vocati ad beatitudinẽ. Cõſequẽtia eſt bona Añcedens pꝫ ex illo Pš. Iniquos odio habui: Et illd Odiſti oẽs: qui operãtur iniquitatem. ¶ Scđo ſic: Nullꝰ excecatus a deo: põt dici vocatꝰ a deo ad percipiendã beatitudinẽ eternaꝫ. Pꝫ. Sed deus huius ſeculi excecauit mentes infidelium. vt dicit Apoſtolus. ij. Corin. iiij: Ergo ⁊c. ¶ Tertio. Reprobati a deo non poſſunt dici vocati a deo ad beatitudinẽ. Sꝫ multi ſunt a deo reprobati. Vñ Apoſtolus ad Ro. i. Dedit eos in reprobũ ſenſum: ergo non oẽs hoĩes ſunt a deo vocati ad beatitudinẽ. ¶ In oppo. ẽ euangeliũ pñs. Itẽ illud Lu. xiiij. Hõ quidaꝫ fecit cenã magnã ⁊ vocauit multos. Per cenã vt ait glo. eterna beatitudo intelligitur. Rñdeo: dicendũ ſub iſta ꝯcluſione: ꝙ oẽs hoĩes ſunt a deo vocati ad beatitudinem. Que concluſio probatur. Primo ex illo. i. Thi. ij. Vult deus oẽs hoĩes ſaluos fieri: ⁊ ad agnitionẽ veritatis venire. Secundo ſic Oẽs hoĩes facit deus capaces beatitudinis: ergo oẽs ſunt vocati ad beatitudinem Cõſequẽtia videť bona: alias fruſtra fuiſſent facti capaces. eius. Aſſumptũ pꝫ: quia oẽs hoĩes ſunt facti ad imaginẽ ⁊ ſimilitudinẽ dei Gen. i. Dicit aũt Auguſt. ꝙ eo eſt hõ dei capax: qꝛ ad imaginẽ dei eſt. Tertio ſic: Oẽs hoĩes appetũt beatitudineꝫ: ergo vř: ꝙ ad illã ſint a deo vocati. Aſſumptũ ꝓbatur per illud Boetij. iij. de ꝯſolatiõe dicẽtis: ꝙ mẽtibus oĩuꝫ hoĩuꝫ veri boniqꝫ cupiditas eſt inſerta. Sꝫ verũ bonũ ẽ: ꝙ nos beatos facit: ergo ꝯcluſio vera. Quarto ſic ſicut dicit Dyo. Deus eq̃liter oĩa diligit: ⁊ per ꝯñs oẽs hoĩes eq̃liter diligit. Sed aliquos vocauit ad beatitudinẽ: ergo oẽs homines. Quinto Oĩbus hoĩbus dedit legẽ mandatoꝝ: per quoꝝ obſeruãtiã acq̃ritur vita eterna ſm illud: Si vis ad vitã ingredi ſua mãdata Math. xix. Sexto Tribuit etiã oĩbus cõſilia ad ꝑfectionẽ habendã: tribuit remedia. ſ. ſacramẽta ad ſanãda vulnera peccatorum: ergo vř: ꝙ oẽs hoĩes ſint a deo vocati ad eternã beatitudinem. ¶ Ad rõnes in cõtrariũ. ¶ Ad ꝑmã rñdetur negãdo aſſumptũ: ⁊ ad ꝓbationẽ dicimus: ꝙ nihil ꝓhibet vnũ ⁊ idẽ ſm aliq̃d amari. et ſm aliq̃d odio haberi. Deus igitur peccatores inquãtũ ſunt nature quedaꝫ: amat: ſic eniꝫ ⁊ ſunt: ⁊ ab ipſo ſunt: Inquãtum vero peccatores: nõ ſunt: ſꝫ ab eẽ deficiũt: ⁊ hoc in eis a deo nõ eſt. Vñ ſꝫ hoc ab ipſo odio hñtur. ¶ Ad ſcđaꝫ rñdetur negãdo ꝯñam. Et ad id: q̇d dř: ꝙ deus excecat mẽtes aliquoꝝ: dicendũ ꝙ nõ dř excecare: maliciam infundẽdo: ſꝫ ex demeritis hoĩum: gřaꝫ nõ infundẽdo. Pro quo notandũ: ꝙ excecatio dř ꝑuatio gře: qꝛ gratia eſt quoddã lumen aĩe: ⁊ perfectio quedã habilitãs ad bonum ipſaꝫ aĩam. Aliquẽ aũt carere gřa: ex duobus ꝯtingit: tũ qꝛ ipſe nõ vult recipere: tuꝫ qꝛ deus nõ ſibi infundit: vel nõ vult ſibi infundere. Hoꝝ aũt duoꝝ talis ẽ ordo: vt ſꝫ nõ ſit: niſi ex ſuppoſitiõe ꝑmi. Quom eniꝫ deus nihil velit: niſi bonũ: nõ vult iſtũ carere gřa: niſi ſm ꝙ bonũ eſt: Sꝫ ꝙ iſte careat gřa: nõ eſt bonũ ſimpliciť. Vñ hoc abſolute conſideratũ: nõ eſt volitũ a deo: eſt tñ bonũ ꝙ careat gřa: ſi eaꝫ habere nõ vult: vel ſi negligẽter ſe ad eã habẽdã ꝑparat: qꝛ iu-

ſtũ eſt: Et hoc mõ eſt a deo volitũ. Pʒ er-
go: ꝙ hmõi defectus abſolute cã pͥma ẽ ex
parte hois: qui gratia caret. Ex parte autẽ
dei nõ eſt cauſa huius defectus: niſi ex ſup-
poſitione illius. qð eſt cã ex parte hois: Et
per hunc modũ qñqʒ inuenitur deus dici
cã excecationis ⁊ obdurationis: nõ mittẽdo
maliciã: ſed nõ imparciẽdo grãm: qð in ip-
ſo eſt: Et ita pʒ qd dicendũ ſit ad auctorita
teʒ Apoſtoli. ¶ Ad tertiã rñdetur negãdo
ꝯñam: Et rõ eſt. Hec eniʒ eſt differẽtia ſm
ſanctũ Tho. inter ꝑdeſtinationẽ ⁊ reprobatio-
nẽ: q: predeſtinatio eſt cã: ⁊ eius: qð expe
ctatur in futura vita in predeſtinatis. ſ. glo
rie: ⁊ eius qð percipitur in pñti. ſ. grẽ. Re
probatio vero nõ eſt cauſa eius qð eſt in ꝑ
ſenti. ſ. culpe: ſed eſt cã derelictionis a deo:
eſt tñ̃ cauſa eius quod redditur in futuro. ſ.
pene eterne: Sed culpa prouenit ex libero
arbitrio eius: qui reprobatur: ⁊ a gratia de
ſeritur: Et ſm hoc verificatur illud ꝓphete
Oſee. xiij. Ex te perditio tua Hieruſalem.

Ad ſecundã. q. qua queritur
vtrũ reqrantur aliqua ope-
ra hominũ ad beatitudinem
cõſequendã a deo: ſic ꝓcedi
tur: Et videtur ꝙ ñ. ¶ Pri
mo ex illo ad Ro. iiij. Beatitudinem hois
cui ds accepto fert iuſticiã ſine opibꝰ: ergo
nõ reqruntur alia opera hois ad beatitudi
nẽ cõſequendã. ¶ Secũdo ſic: Deus cum
ſit agens infinite virtutis: nõ ꝑexigit in agẽ
do materiã: aut diſpoſitionẽ materie: ſꝫ ſta-
tim põt totũ producere. Sʒ opera hois cũ
nõ requirãtur ad beatitudinem: ſicut cauſa
efficiens: nõ pñt requiri ad eã: niſi ſicut di-
ſpoſitiões: ergo deus: qui diſpoſitiones nõ
preexigit in agendo: beatitudinem ſine ꝑce
dentibus operibus cõfert. ¶ Tertio ſicut
Deus eſt actor beatitudinis immediate: ita
⁊ naturã immediate inſtituit: Sed in prima
inſtitutione nature produxit creaturas nul
la diſpoſitiõe ꝑcedente: vel actione creatu-
re: ſed ſtatim fecit vnũquodqʒ perfectuʒ in
ſua ſpecie: ergo videtur ꝙ beatitudinẽ con
fert homini: ſine aliquibus precedentibus.
¶ Quarto Arguitur de chriſto: cuius ani
ma ab inſtanti creatiõis fuit beata ſine ope
ribus precedentibus: ergo ⁊c̃. ¶ Quinto
Idem arguitur de pueris baptizatis: q an
te vſum li. ar. moriuntur: quibus ſine prece
dentibus aliquibus operibus: regni cele-
ſtis ianua aperitur: vt dicit beda. ¶ In op
poſitum eſt euangeliũ preſens: vbi dicitur:
voca operarios ⁊c̃. Item Jo. xiij. dicitur.
Si hec ſcitis: beati ſi feceritis ea: ergo per
actionem ad beatitudinẽ peruenitur. Re-
ſpondeo: dicendum ſub iſta cõcluſione. Li
cet deus poſſet ſimul facere voluntatem rẽ
cte tendentem in finem: ⁊ finem cõſequen-
tem: ſicut quãdoqʒ naturam ſimul diſponit
⁊ dicit formã: ordo tamen diuine ſapientie
exigit: vt nullus purus homo habens vſuʒ
li. ar. cõſequatur beatitudinem: ſine aliqui-
bus operibus precedentibus. Que conclu
ſio ſic oñditur vera: vt dicit Philoſophꝰ.
ij. de celo. Eorum que nata ſunt: habere bo
num perfectum aliquid habʒ ſine motu: ali
quid vno motu: aliquid pluribus. Habe-
re autem perfectum bonum ſine motu: cõ-
uenit ei: q naturaliter habet illud. Habere
autem beatitudinem naturaliter: eſt ſolius
dei. Unde ſolius dei propriũ eſt: ꝙ ad bea
titudinem non moueatur per aliquã opera
tionem precedentem. Quom autem beati
tudo excedat omnem naturam creataʒ: nul
la para creatura conuenienter beatitudinẽ
cõſequitur: abſqʒ motu operationis: p quã
tendit ad ipſum. Sed angelus qui eſt ſupe-
rior ordine nature qꝫ homo: conſecutus eſt
eã ex ordine diuine ſapiẽtie vno motu opa
tiõis meritorie. Homines aũt ꝯſequũtur ipſaʒ
multis motibꝰ opationũ: q̃ merita dicũtur.
Unde etiã ſm Phm̃. i. Ethi. Beatitudo ẽ
ꝑmiũ ꝟtuoſaꝝ opationũ. ¶ Ad rões in op
poſi. ¶ Ad ꝑmã rñdet: ꝙ dictũ Apoſtoli
nõ militat: q: ipſe loqtur ꝺ btitudine ſpei: q̃
hẽtur p grãʒ iuſtificãtẽ: q̃ qdẽ nõ daẗ ꝓpẗ
opa ꝑcedẽtia. Nõ enim hʒ rõnem termini
motus: vt beatitudo: ſed magis eſt ꝑncipiũ

motus: quo ad beatitudiné téditur. ¶ Ad
ſecúdá rñdetur negádo ꝯñam: Et ró eſt: qa
nó dicimus: ꝙ operatio hoīs: ideo ꝑexigat
ad cóſecutioné beatitudinis: ꝓpter inſuffi-
cientiá diuine virtutis beatificátis: ſ; vt ſer
uet ordo in rebus. ¶ Ad tertiá rñdetur ne
gádo ꝯñam: Et ró eſt: q: primas creaturas
ſtatim deus perfectas produxit: abſqȝ aliq̄
diſpoſitione: vel operatiōe creature ꝓcedé
te: q: ſic inſtituit ꝑma indiuidua ſpecieꝝ: vt
per eas natura ꝓpagaret ad poſteros. Sic
aūt nó fecit de alijs. ¶ Ad quartá rñdetur
negádo ꝯñam: Et ró eſt: q: illud fuit ſingu-
lariter in xp̄o. Vñ ſicut d̄ ꝑmis indiuiduis
ſpecierū: per que erat natura ꝓpagáda: di-
ctū eſt ꝙ fuerūt ſtatim ꝑfecta: ſimiliter dici
mus: ꝙ per xp̄m: qui eſt deus ⁊ hō: beatitu
do erat ad alios deriuanda: ſm illud Apo
ſtoli ad Hebre. ij. Qui multos filios in glo
riá adduxerat: ſtatim a ꝑncipio ſue ꝯceptio
nis: abſqȝ aliqua operatione meritoria ꝓce
dente: anima eius fuit beata. Sed hoc ē ſin
gulare in ipſo: vt diximus. ¶ Ad quintam
rñdetur: ꝙ ró nó facit ad ꝓpoſitū cóclusio-
nis: tum primo q: loquitur de hoībus vſuȝ
habentibus liberi arbitrij: tum ſcḋo quia l;
paruulis baptizatis d̄ ſint ꝓpria merita: me
ritū tñ xp̄i: eis ſubuenit: eo ꝙ per baptiſmū
ſunt effecti mébra xp̄i.

AD tertiá. q. qua q̄ritur: vtrū
omniū laborantium in vinea
dñi: ſit vnū remunerationis
ꝑmiū: ſic ꝓceditur: Et videt
ꝙ ſic: ex preſenti euangelio.
¶ Ubi ſinguli: q operati ſunt in vinea do
mini: acceperūt ſingulos denarios. q: vt di
cit Gregorius Equalé eterne vite retribu-
tioné ſortiti ſunt: Ergo videtur ꝙ oīuȝ bea
toꝝ ſit vnū remunerationis premiū. ¶ Se
cúdo ſic. Beatitudo eſt ſummū bonum: S;
ſummo nó pōt eſſe aliqd maius: Ergo bea
titudo vnius hominis: nō pōt eſſe alia ma
ior beatitudine. Ergo equaliter ſunt beati.
¶ Tertio: Sicut quodlibet appetibile ē bo
nū: ita ⁊ magis bonū. Si ergo aliquis eſſet
beatior alio: minus beato: eſſet appetibilis
beatitudo magis beati: ſm rectum appeti-
tum: nec tamen eaȝ haberet: Ergo nó eſſet
beatus: quia beatus nó dicitur: niſi qui ha-
bet omnia: que vult: ⁊ nihil mali vult vt di
cit Auguſtinus. ¶ In oppoſitum eſt illud
Jo. xiiij. In domo p̄ris mei multe ſunt má
ſiones per quas vt dicit Auguſtinus diuer
ſe meritorum dignitates intelliguntur in vi
ta eterna. Iteȝ dicit Apoſtolus. i. Corin. iij.
Stella differt a ſtella in claritate: ſic etiá et
reſurrectio mortuoꝝ: Ergo vnus reſurgen
tium maiorem claritatem habebit: q̄ȝ alius
Ergo nó vnum erit omnium ſanctorum re
munerationis ꝑmiū. Rñdeo dicendum: ꝙ
in róne beatitudinis duo includūtur. ſ. ipſe
finis vltimus: qui eſt ſummū bonum: ⁊ ade
ptio ⁊ fruitio ipſius ſummi boni: quátuȝ ad
ipſum ſummū bonū: quod eſt beatitudinis
obiectū ⁊ cauſa. Eſt ergo concluſio: ꝙ oīuȝ
laborantiū in vinea eſt vnum remuneratio
nis ꝑmium: vna merces: vna beatitudo: qa
non eſt niſi vnū ſummum bonū. ſ. deus: cu
ius fruitione hoīes fiunt beati. Si vero lo
quimur quátum ad adeptioné hmōi boni:
vel fruitioneȝ: que dicitur beatitudo forma
liter: eſt ſecunda cóclusio: ꝙ omnium labo-
rantium in vinea domini non eſt vnum re
munerationis premiuȝ: aut merces: aut bea
titudo: quia vnus non poteſt eſſe alio bea-
tior: quia quanto magis hoc bono fruitur
eſt beatior. Contingit autem aliquem per-
fectius frui deo: ex eo: ꝙ eſt melius diſpoſi
tus per excellentiora merita. Premiuȝ eniȝ
reſpondet merito. Sed conſtat aliquos eē
alijs maioris meriti: Ergo cum beatitudo
ſit virtutis premium: q̄ȝ fuerint maioris me
riti: habebunt excellentius premiuȝ. ¶ Ad
rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam re-
ſpondetur: ꝙ vnitas denarij ſignificat vni
tatem beatitudinis: ex parte obiecti: Et ſic
beatitudo eſt vna omnium vt dicit prima
concluſio. Sed diuerſitas manſionum ſi-
gnificat diuerſitatem beatitudinis: ſecun-
dum diuerſum gradū viſionis: ⁊ fruitiōis.

Deus enim oı̄bus eſſentiá ſuam oñdit:ſed vnuſquiſq₃ eá aſpiciet ſ₃ modú ſuú. ¶ Ad ſcđam rñdetur:vno mó q ró procedit de beatitudine ex parte obiecti. Secúdo rñdetur:loquendo de beatitudine formali que é adeptio ipſius ſummi boni. Negať ↄña:q beatitudo hoc modo ió dicitur ſummū bonū:inquãtū eſt ſummi boni perfecta poſſeſſio:ſiue fruitio:nó quia vna non poſſit eſſe perfectio: alia ⁊ maior:ſicut ignis eſt ſubtiliſſimus corporū ſpecie:⁊ tamé vnus ignis altero ſubtilior eſſe pót. Iſta beatitudo ſm ſpecié ſuá cóſiderata eſt:vltimū bonū deſiderabilium humanorū:nihilominus nihil prohibet beatitudiné vnius eſſe perfectiõré beatitudine alterius. Si dicas qlibet ſanctus participat deū in ſummo:⁊ qđ in ſummo eſt:eſt in termino:⁊ q é in termino:nó recipit magis nec minus:ergo oés equaliť participabūt:reſpódetur ad hoc:q é ſummū ſimpliciter:⁊ eſt ſummū huic. Dicimus q nullus participat in ſummo ſimpliciť:ſ₃ in ſummo ſibi. Quilibet eni₃ totū pticipat: nó quin poſſit participari plus:ſed nó plus ab ipſo:q: nó pót vltra proficere:⁊ cótentus eſt oı̄no q habet. ¶ Ad tertiá rñdetur negando ↄñam. Dicimus enim:q minus beatus nó eſt:appetibilis beatitudo magis beati. Ratio eſt:q: in beatis eſt perfecta caritas. Uñ ibi plus quilibet diligit deum:q̃₃ ſeipſum. Et ideo magis vult id qđ ↄuenientius eſt deo:q̃₃ id quod eſſet melius ei. Et ideo magis vult diuinam iuſticiá ſaluari in hoc:q ipſe minus habeat:qđ eſt deo ↄuenientius:q̃₃ in hoc q plus habeat:qđ eſſet ſibi melius.

¶ In dñica ſexageſime eſt euangelium. In illo tempore cū turba plurima ⁊c̄. Lu. viij. Circa quod poſſunt diſputari ſequétes.q.

¶ Prima eſt:vtru₃ conuenienter chriſtus vſus fuerit in predicatione ſua parabolis.

¶ Secunda vtr₃ parabole ille xp̄i ↄtineãt veritaté ſecúdú ſenſu₃ litteralē.

a D primá.q.qua q̃ritur ⁊c̄. ſic.p ceditur:Et videtur q nó conuenienter vſus fuerit parabolis in predicatione ſua. ¶ Primo ſic: Modus loquẽdi p metaphoras ⁊ parabolas:cū ſit propriū ſcientie infime:ſcilicet poetice:nó videtur pertinere ad doctorem diuine ſapientie:que altiſſima eſt:Sed xp̄s predicabat ⁊ docebat diuinam ſapiétiá:Ergo nó ↄuenienť vtebatur in predicatione ſua metaphoris ⁊ parabolis:q: talis modus ↄuenit poetis. ¶ Secundo ſic:Chriſtus venit ad docendum veritaté:ſecundū illud Jo. xviij. Ad hoc veni ⁊ natus ſum:vt teſtimoniū perhibea₃ veritati. S₃ per parabolas videtur veritas occultari:Ergo nó cóuenienter xp̄s vtebatur in predicatióe ſua parabolis. ¶ Tertio ſic: Chriſtus ad oſtédendū:q ipſe eſſet verus deus:obſeruauit modū in miraculis faciendis:vt nó poſſet negari:ipſum eſſe deu₃:ſine peccato infidelitatis:ſm illud Jo. xv. Si opera nó feciſſe₃:que nemo alius fecit:peccatū nó haberent:ergo in predicatione debuit ſeruare illum modū:vt maximus oſtẽderetur ſapiés:Sed iſte modus nó eſt parabolicus:ergo ⁊c̄. ¶ In oppo. eſt euangeliū p̄ns. Rñdeo:dicendum ſub iſta ↄcluſione:q xp̄s cóuenienter in predicatióe ⁊ doctrina parabolis ⁊ ſimilitudinibus rerum corporaliū vſus eſt. Ueritas iſtius cócluſionis colligitur ex multis. Primo:quia predicator bonus d₃ formare ſermonem ſuū iuxta calliditatem ⁊ capacitaté audientiū:vt dicit Gregorius. Sed naturaliter é hominis vt per ſenſibilia ad intelligibilia veniat:q₃ omnis noſtra cognitio a ſenſu initium habet. Unde vt Dionyſius dicit in.c.celeſtis iera. Impoſſibile é nobis aliter elueſcere diuinum radium:niſi varietate ſacrorū velaminū circūuelatum:Ergo conueniẽter xp̄s illis in ſua doctrina ⁊ predicatióe vſus eſt. Secundo colligitur ex eo:q per huiuſmodi parabolas abſconduntur ſacramenta ab infidelibus ne blaſfemét. Unde Mat. vij. Dicitur Nolite ſanctum dare canibus xp̄s autem videns:q multi blaſfemabant. Unde in Belzebub dicebant eum eycere

demonia. Cōueniēter ergo quādoqȝ vſus
eſt parabolis in predicatione ſua: Tum ter
tio: quia per huiuſmodi parabolas homi-
nes rudes melius docentur: ⁊ melius reti-
nent: ꝙ audiunt. Cum ergo predicatio xp̄i
deberet preponi omnibus: ſm illud Ro.
i. Sapientibus ⁊ inſipientibus debitor ſum
conueniebat vt xp̄s parabolis in ſua predi
catione vteretur: vt ſaltem vel ſic rudes do
ctrinam caperent: qui ad intelligibilia capiē
da non ſunt idonei. Unde notandum: ꝙ tri
plex diſtinguitur capacitas auditorum: Qui
dam enim non niſi in parabolis inſtruūtur
qui adhuc habent rationem totam ad ſen-
ſum reflexam: ⁊ illi dicuntur animales ſen-
ſu. Quidam habent rationem ad fidei pn̄
cipia aliquantulum in ſe ſtantem: ⁊ illi capi
unt veritatem interpretationis parabolarum
Quidam autem habent rationem ad intel
lectum diuinorum eleuatam: ſtantem in lu-
mine: ⁊ illi ſunt perfecti in veritatis contē-
platione: ⁊ magiſtri in diuinis. Primus gra
dus eſt ydiotarum turbarum. Secundus di
ſcipulorum imbuendorum proficientium. Ter
tius perfectorum. De primis dicitur .i. Co
rin. iij. Tanquam paruulis in xp̄o: lac vobis po
tum dedi: non eſcam. Non enim poteratis i
telligere De ſecundis ad Hebre. xij. In di
ſciplina perſeuerate: tanquam filijs nobis offert
ſe deus. De tertijs Mat. x. Sufficit diſci-
pulo: ſi ſit ſicut magiſter eius Hos .n. tres
ſtatus innuit hic dominus in euangelio ho
dierno: duos in diſcipulos: ⁊ vnum in tur-
bis: vt dicit magnus Albertus ſup Mat.
¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad pri-
mam reſpondetur negando conſequentiam.
Et ratio eſt: quia ſcientia poetica: ſiue poe-
te vtuntur metaphoris: propter repreſenta
tionem. Repreſentatio enim naturalit ho
mini delectabilis. Sed pdicator bonus cu-
iuſmodi fuit xp̄s: vtitur metaphoris ppter
neceſſitatem: ⁊ vtilitatem: vt dictū ē. ¶ Ad
ſecundam reſpondetur negando cōſequen
tiam: Et ratio eſt: quia licet veritas parabo
lis veſtita occultetur infidelibus: nō tamen
fidelibus: quoniam vt ait Dionyſius: Ra-
dius diuine reuelationis propter figuras ſen
ſibiles: quibus circūuelatur: non deſtruitur
ſed remanet in ſua veritate: vt mentes: qui
bus reuelatio fit: nō permittantur in ſimili
tudinibus remanere: ſed eleuat eas ad co-
gnitionem intelligibilium: ⁊ per eos quibus
reuelatio facta eſt: alij etiam circa hoc inſtruū
tur. ¶ Ad tertiam reſpondetur: ꝙ Chriſtus
vtendo in predicationibus ſuis parabolis
aliquādo: ⁊ aliquando profundus rebus oñ
dit ſe ſapientiſſimum predicatorem: qui iux
ta capacitatem omnium: predicationē ſuam
formabat.

AD ſecundam .q. qua queritur
vtrum parabole ille ⁊c. ſic p
ceditur: Et videtur ꝙ non.
¶ Primo: quia falſum ē: ꝙ
verbum dei ad litteram: ſit ſe
men: aut ordei: aut tritici. ¶ Secundo: fal-
ſum videtur ad litteram: ꝙ volucres celi ra
piunt verbum dei. ¶ Tertio arguitur idē:
ꝙ falſum ad litteram videtur eſſe: ꝙ ſpine
ſuffocant verbum dei: ¶ In oppoſitum eſt
illud Pſ. Principium verborum tuorum
veritas. Reſpondeo: ꝙ omnes ille parabole
ſunt vere: ſm ſenſum litteralem. Pro quo
notandum: ꝙ vt dicit ſanctus Tho. in vlti-
mo argumento .i. queſtionis: prime partis
Senſus parabolicus: ſub litterali continet
Nam per voces ſignificatur aliquid pro-
prie: ⁊ aliquid figurate. nec eſt litteralis ſen
ſus ipſa figura: ſed illud quod eſt figuratū:
Non enim cum ſcriptura nominat dei bra
chium: eſt litteralis ſenſus: quod in deo ſit
membrum huiuſmodi corporale: ſed illud
quod per hoc membrum ſignificatur .ſ. vir
tus operatiua: Sic ad propoſitum dicimus
ꝙ ſenſus litterales ſunt ea: que ſignifican-
tur per iſtas figurales ſimilitudines: nō ip
ſe figure: Et ita parabole ſunt vere: ſm ſen
ſum litteralem. ¶ Ad rationes in oppoſi-
tum. ¶ Ad primam dicendum: ꝙ ideo cō-
paratur doctrina Chriſti ſemini: quia ſicut
ſemen in terram bonam proiectum reſur-

git multiplicatum: ſic verbū diuinū in cor
de deuote receptum: facit multitudinē bo
norum operum: Tum etiam: quia tria ſunt
que iuxta conſtantinum arguunt bonitatē
ſeminis: ſi in colore eſt rubeum: in quantita
te ſm genus ſuum eſt magnum: ⁊ ſi in pon
dere eſt in genere ſuo graue: ſic in verbo di
uino. Hoc enim eſt magnum: quia de ma
gnis loquitur rebus. Prouer. ix. De reb⁹
magnis locutura ſum. Secundo In colore
eſt exterius caritatis igne rubeum: ⁊ inte
rius puritate ſimile mirabiliter candidum
Canti. v. Dilectus meus candidus: ⁊ rubi
cundus. Tertio eſt pōdere intelligendi gra
uiſſimum: ⁊ omnē excedens intellectū ad
Ro. xij. O altitudo diuitiarum ſapientie ⁊
ſcientie dei: q̄ȝ incomprehenſibilia iudicia
eius: ⁊ inueſtigabiles vie eius. ¶ Ad ſecū
dum dicendum: ꝙ verum eſt: ꝙ ij qui figu
rate intelliguntur per volucres celi come
dunt illud: iſti ſunt demones: qui per volu
cres celi intelliguntur. tum quia ipſi ꝑ pec
catum ſuperbie alta ſunt petētes. Unde de
diabolo ſcribitur Job. xli. Ipſe eſt rex ſup
omnes filios ſuperbie. tum vt dicit glo. ꝙ
celeſtis. i. ſpiritualis ſunt nature: tum q: per
aera volitant He enim volucres dicuntur
comedere. i. impedire ſemen dei: quia ipor
tunitatem tētationum ſuarum faciunt ſepe
perire fructum diuini verbi. ¶ Ad tertiā
ſimiliter r̄ndetur: ꝙ verum eſt: ꝙ diuitie eo
ꝙ cogitationum ſuarum punctione mentē
lacerant: per ſpinas ſignificātur. Suffocāt.
i. impediunt fructum ꝑdicationis. Suffo
cant enim: vt dicit Gregorius in omelia: q:
importunis cogitationibus ſuis guttur mē
tis ſtrangulant: ⁊ bonum deſiderium intra
re ad cor non ſinunt: quaſi aditum flatus
vitalis necant.

¶ In dominica in quinquageſima eſt euā
geliū. Aſſumpſit Jeſus. xij. diſcipulos ⁊c.
Lu. xviij. In quo predicit diſcipulis ſuis
paſſionem ſuam. Circa quod poſſunt diſ
putari ſequētes. q.

¶ Prima: vtrum neceſſariū fuit xp̄m pa
ti pro humani generis liberatione.

¶ Secunda: vtrum conueniēter elegit pa
ti in Hieruſalem.

¶ Tertia: vtrum conueniēs fuit: vt etiā pa
teretur a gentibus.

Ad primam ſic proceditur
Et videtur: ꝙ non fuit ne
ceſſarium pati chriſtum ꝓ
humani generis liberatio
ne. ¶ Primo ſic: Huma
num enim genus liberari nō
poterat: niſi per deum: ſm illud yſa. xlv.
Deus iuſtus ⁊ ſaluans: non eſt preter me
Sed in deum non cadit aliqua neceſſitas:
quia hoc repugnaret omnipotentie ipſius
Ergo non fuit neceſſarium pati chriſtum.
¶ Secundo ſic: Neceſſarium voluntario
opponitur: Sed chriſtus propria volun
tate eſt paſſus yſa. xlij. Oblatus eſt: quia
ipſe voluit. Unde vt hoc oſtenderet diſci
pulis: predixit eis paſſionem multis die
bus ante: ſicut in euangelio preſenti: dicēs
ecce aſcendimus ⁊c. Ergo nō fuit neceſſa
riū ipſum pati. ¶ Tertio ſic: Sicut dicit in
Ps. Uniuerſe vie dñi miſericordia ⁊ veri
tas: Sed nō videt neceſſariū: ꝙ pateretur
ex parte miſericordie diuine: que ſicut gra
tis dona tribuit: ita videtur ꝙ gratis debi
ta relaxet: abſq; ſatiſfactione: nec etiam ex
parte diuine iuſticie: ſm quā homo eternā
dānationē meruerat: ergo videt non fuiſſe
neceſſariū ꝙ xp̄s ꝓ liberatione hominum
pateretur. ¶ Quarto ſic: Natura angeli
ca excellentior eſt q̄ȝ humana: vt pȝ ꝑ Dio
ny. iiij. de di. no. Sed pro reparatiōe ange
lice nature: que peccauerat: xp̄s nō eſt paſ
ſus: ergo videtur: ꝙ nō fuit neceſſariū xpȝ
pati: ꝓ liberatione humani generis. ¶ In
oppo. eſt euāgeliū p̄n̄s: vbi dr̄. Ecce aſcen
dimus Hieroſolimā ⁊ filius hois ⁊c. Ubi
oñditur: ꝙ immutabiliter voluit pati: ergo
neceſſario paſſus eſt. Unde ad Hebre. v.
dicitur Decebat eū per paſſionē cōſumma
re. Ubi dicit glo. Niſi xp̄s pateretur: ho
mo nō redimeretur: ⁊ nō redēpt⁹ periret.

Rñdeo: dicendũ: q̄ cũ reparatio humane nature a deo facta ſit: dupliciter pōt cōſiderari neceſſitas. ſ. ex parte dei: ⁊ ex parte ipſius nature reparãde. Ex parte aũt dei pōt attendi triplex neceſſitas. Una eſt neceſſitas coactionis: ⁊ de iſta eſt cōcluſio p̄ma: q̄ nullo mō pōt cadere in deum. Tum q: non pōt in deo eſſe aliquid violentũ: nec eē extra naturã: cũ ſit immutabilis: tum q: repugnat omnipotentie diuine. Alia eſt neceſſitas abſoluta: Et hec cadit i deo reſpectu ipſoꝝ: que in ipſo ſunt. ſ. naturã ſuã cōſequuntur: q: impoſſibile eſt ea aliter ſe habere: ſicut neceſſariũ eſt deũ eſſe: vel eſſe bonuꝫ: ⁊ alia hmõi: Et de iſta neceſſitate ponitur cōcluſio ſecũda: q̄ nō fuit neceſſariũ xp̄m pati: q: talis neceſſitas abſoluta in deo nō eſt reſpectu alicuius effectus: quia non agit ex neceſſitate nature: ſed ex liberalitate voluntatis: Tertia neceſſitas ē: ex ſuppoſitione finis: Et de iſta eſt concluſio tertia: q̄ tali neceſſitate nō fuit neceſſariũ ipſum pati. Pꝫ quia nō eſt dicendũ: quin deus: cuius poteſtati omnia ſubiacent: potuerit aliũ modum poſſibilē inueniſſe ad liberandũ genus humanũ: vt dicit Augu. xiij. de trini. Neceſſitate vero ex ſuppoſitione: q̄ eſt in ipſo. ſ. p̄ſcientie: vel volũtatis: que mutari non poſſunt. Que neceſſitas vocatur neceſſitas imutabilitatis: Fuit neceſſariũ xp̄m pati: ⁊ ē cōcluſio quarta. Pꝫ q: ipſe p̄uiderat: ⁊ p̄ordinauerat naturã humanã reparandã hoc mō: ⁊ prenunciauerat in ſcripturis ſanctis. De qua neceſſitate dicitur Luce. Ultimo. Hec ſunt verba: que locutus ſuꝫ vobis: cũ apud vos eſſem: qm̄ neceſſe eſt impleri oīa que ſcripta ſunt ⁊c̄. Ex parte autē hoīs: ſimiliter pōt conſiderari triplex neceſſitas. Una eſt neceſſitas abſoluta: que eſt reſpectu eoꝝ: que naturaliter homini inſunt: ſicut hominē neceſſariũ eſt eē riſibileꝫ: ⁊ alia hmõi: Et ſic eſt quinta cōcluſio Nō fuit neceſſariũ humanã naturã reparari. Pꝫ: qa reparatio nō cōſeqͥtur ex p̄ncipijs naturalibus. Alia eſt neceſſitas coactionis: Et de tali eſt cōcluſio ſexta: q̄ nō fuit neceſſariũ humanã naturã reparari: quia talis neceſſitas nō fuit in humana natura reſpectu reparationis: quia deus ad virtutem non cogit. Quarta neceſſitas eſt ex ſuppoſitiōe finis: ſicut neceſſariuꝫ eſt hoiem habere nauē: ſi dꝫ ire vltra mare. Et de tali neceſſitate eſt cōcluſio ſeptima: q̄ neceſſarium fuit humanã naturã reparari: ſi ad viſionē dei admitti debuit. Pꝫ ꝯcluſio ex illo Jo. iij. Opꝫ exaltari filiũ hoīs: vt q credit in eũ nō pereat ſꝫ habeat vitã eternã. ¶ Ad rōes in oppoſitũ. ¶ Ad p̄mã rñdetur negãdo ꝯñam. Et rō eſt: q: argumētum illud procedit: de neceſſitate coactionis ex parte dei neceſſitas talis nō cadit in deo vt dicit ꝯcluſio prima. ¶ Ad ſecũdam rñdetur negãdo ꝯñam. Et ratio eſt: q: neceſſitas: q eſt ex ſuppoſitione volũtatis: imutabilit̄ aliquid volētis nō minuit rōnē voluntarij: ſꝫ auget: ⁊ tãto magis quãto firmius inheret volito vt moueri nō poſſet. ¶ Ad tertiã rñdet̄: q̄ hoiem liberari per paſſionem xp̄i conueniens fuit ⁊ miſericordie ⁊ iuſticie eius. Juſticie quod qa per paſſionem ſuam xp̄s ſatiſfecit pro peccato humani generis: ⁊ ita homo per iuſticiam xp̄i liberatus eſt. Miſericordie vero quia cum homo per ſe ſatiſfacere non poſſet: pro peccato totius humane nature deꝰ dedit ſatiſfactorem filiuꝫ ſuũ: ſꝫm illud Ro. iij. Juſtificati gratis per gratiã ipſius: p redemptionem: que eſt in xp̄o Jeſu: quem ꝓpoſuit deus propiciatorem per fidem ipſiꝰ. ¶ Ad quartam reſpondetur negando cōſequentiam: Et ratio eſt: quia peccatum angeli ñ fuit remediabile: ſicut peccatũ hoīs.

AD ſecundam. q. ſic procedit̄. Et videt̄ q̄ nō conuenienter paſſus ē i hieruſalē. ¶ Primo ſic: Medicina debꝫ morbo rñdere. Sed paſſio chriſti fuit medicina contra peccatũ Ade. Adã autē nō fuit ſepultus in Hieruſalem: ſed in Ebron: Ergo videtur q̄ cōuenientius ibi xp̄s pati debuit. ¶ Secundo ſic: Chriſtus

paſſus eſt ſm humanã carné:que quidem
cõcepta fuit ex virgine in Nazareth:⁊ na⸗
ta in Bethleem:Ergo videt:ꝙ nõ in Hie
ruſalé:ſed in Nazareth vel in Bethleé pa
ti debuit. Quilibet enim affectat ſepeliri ĩ
eccleſia natiuitatis ſue. ¶ Tertio ſic:contra
illud:qḋ paſſus eſt extra portã ciuitatꝭ. Ue
ritas debet rñdere figure:Sꝫ paſſio xp̃i fi⸗
gurabat per ſacrificia veteris legis:ſed hu
iuſmodi ſacrificia offerebãtur in téplo: Er
go ⁊ xp̃s ex quo eligebat pati in Hieruſa⸗
lé:debuit pati in téplo:⁊ nõ extra portã ci⸗
uitatis. ¶ In oppo.eſt euãgeliũ pñs. Rñ⸗
deo:dicendũ ꝙ cõueniés fuit xp̃m pati in
Hieruſalé. Iſta cõcluſio patet primo ex illo
Lu.xiij. Nõ capit prophetam perire extra
Hieruſalé. Scḋo patet ex illo:ꝙ dicit Au
guſti.in libro.lxxxiij:queſtionũ. Oia ꝓprijs
locis ⁊ téporibus geſſit ſaluator:q: ſicut oia
ſunt in manu ei⁹:ita ⁊ omnia loca. Et ideo
ſicut cõueniẽti tépore xp̃s paſſus é:ita ⁊ cõ
ueniẽti loco. Sit ergo cõcluſio:ꝙ cõuenien
tiſſime xp̃s in Hieruſalẽ paſſus eſt. Que
cõuenientia oſtẽditur ex pluribus. Primo
quidẽ:q: Hieruſalẽ erat loc⁹ a deo elect⁹
ad ſacrificia ſibi offerenda. Que quidẽ fi
guralia ſacrificia figurabãt xp̃i paſſionem:
qḋ eſt verũ ſacrificiũ:ſm illud ad Ephe.v.
Tradidit ſemeipſum hoſtiam:⁊ oblationẽ
in odorem ſuauitatis. Scḋo pꝫ Uirtus paſ
ſionis xp̃i ad totũ mundũ diffundẽda erat:
ideo ĩ medio terre habitabilis pati voluit.
ſ.in Hieruſalé. Uñ dicit in Ps̃. Deus au
tem rex noſter añ ſecula operatus eſt ſalu⸗
tẽ in medio terre.i. Hieruſalé:que dicit eẽ
vmbilicus terre. Tertio:q: hoc maxime cõ
ueniebat humilitati eius:vt.ſ.ſicut turpiſſi
mũ genus mortis elegit:ita ⁊ ad eius humi
litatẽ pertinuit:ꝙ in loco tam celebri cõfu
ſionem pati nõ recuſaret. Uñ dicitur Act.
iiij. Cõuenerũt ĩ iſta ciuitate aduerſus pue
rum ſanctũ tuũ Jeſum:quẽ vnxiſti Hero⸗
des ⁊ Pontius Pylatus cum gentibus ⁊
populis iſrael. Quinta cõuenientia accipit
ex interp̃tatiõe. Interp̃tatur enim Hieruſa
lem viſio pacis. Et ad hoc enĩ pati voluit
vt nos deo recõciliaret ad Ro.v. Recõci
liati:ſumus deo:per mortẽ filij eius. ¶ Ad
rõnes in oppo. ¶ Ad p̃mã rñdetur negan
do ꝯñam:Et rõ eſt:q: cum xp̃i paſſio nõ ſo
lũ erat in remediũ ꝯtra peccatũ perſonale
Ade:ſed cõtra peccatũ totius mũdi:ꝯueniẽ
tius xp̃s pati elegit in Hieruſalem:q̃ꝫ iuxta
ſepulchrũ Ade. ¶ Ad ſcḋam rñdetur ne⸗
gãdo ꝯñam rõnibus aſſignatis:quare con⸗
ueniẽter pati ĩ Hieruſalé xp̃s elegit. ¶ Ad
tertiã rñdetur:ꝙ xp̃s nõ in téplo aut in ci⸗
uitate:ſed extra portã paſſus eſt cõueniẽtiſ
ſime ꝓpter tria. Primo quidé vt veritas
rñderet figure. Nã vitulus:⁊ hircus:q ſo⸗
lẽniſſimo ſacrificio ad expiationẽ toti⁹ mul
titudinis offerebant extra caſtra:conbure⸗
bãtur:vt precipit Leuitici.xvi. Uñ dicitur
ad Hebre.xiij. Quorũ animaliũ infert ſan
guis pro peccato in ſancta:per põtificẽ ho
rũ:etiam corpora cremabãtur extra caſtra.
Propter quod Jeſus vt ſanctificaret po⸗
pulũ:extra portam paſſus eſt. Scḋo vt per
hoc daret exemplũ nobis exeũdi a munda
na cõuerſatione. Uñ ibidem ſubdit. Exea⸗
mus igitur ad eum extra caſtrum: impro⸗
perium eius portantes. Tertio vt Criſo.di
cit in ſermone de paſſiõe. Uoluit deus pa⸗
ti ſub tecto:non in templo iudaico:ne iudei
ſubtraherent ſacrificiũ ſalutare:nec puta⸗
res pro illa tantũ plebe ablatum. Et iõ fo⸗
ras ciuitatem:foris muros:vt ſcias ſacrifi⸗
ciũ eſſe commune:quod totius terre é ob
latio:quod communis eſt purificatio.

AD tertiã.q.ſic ꝓceditur. Et
videtur ꝙ nõ fuit cõueniens
ꝙ xp̃s pateretur a gentibus.
¶ Primo ſic. Multi per
mortem Jeſu xp̃i hoies erãt
a peccato liberandi:videtur conueniés vt
pauciſſimi in morte eius peccarent. Pec⸗
cauerunt autẽ in morte eius iudei. Ex quo
rũ perſona dicit Mat.xxi. Hic eſt heres:
venite occidamus eũ:ergo videt ꝯueniés
fuiſſe:ꝙ in pctõ occiſiõis Jeſu xp̃i gẽtiles

nō implicarent̄. ¶ Scđo ſic. Ueritas debȝ
rñdere figure: Sȝ figuralia ſacrificia vete-
ris legis nō gentiles: ſed iudei offerebāt: er
go nec paſſio xp̄i: que fuit verū ſacrificiuȝ
impleri debuit per manus gētiliū. ¶ Ter-
tio ſic. Judei querebāt interficere xp̄m: qa
dicebāt euȝ eſſe cōtra legē iudeoꝝ. Vñ ipſi
dicebāt. Secūdū legē dȝ mori: Sed pecca-
ta quecūqȝ: puniūtur ſm̄ legē Leui. ij. Vñ
ſalſuȝ vident̄ dixiſſe iudei dicētes. Nō licȝ
nobis interficere quemq̄ȝ: Ergo videt̄ ꝙ
xp̄s pati nō debuit niſi a iudeis. ¶ In op-
poſi. eſt euāgeliū p̄ns: cum ait tradent eum
gentibus. Rñdeo dicendū ꝙ ꝯueniēs fuit
ꝙ xp̄s etiā a gentibus pateretur. Iſta ꝯclu
ſio oſtenditur ex ꝓceſſu effectus paſſionis
xp̄i: qui in ipſo modo paſſionis xp̄i fuit pre
figuratus. Primo eniȝ paſſio xp̄i effectum
ſalutis habuit in iudeis: quoꝝ plurimū in
morte xp̄i baptizati ſunt vt pȝ Act. ij. ⁊. iij.
Scđo vero iudeis p̄dicantibus effect⁹ paſ
ſionis trāſiuit ad gentes. Et ideo cōueniēs
fuit vt xp̄s a iudeis pati inciperet: ⁊ poſtea
iudeis tradētibus per manus gētiliū: eius
paſſio finiretur. ¶ Ad rōnes in oppoſitū.
¶ Ad p̄mam rñdetur: ꝙ ratio nō militat.
Et rō eſt: quia xp̄s ad oſtendendū habūdā
tiam caritatis ſue: ex qua patiebat̄: in cruce
poſitus veniā pro perſecutoribus poſtula-
uit. Ut autem huiuſmodi petitionis fruct⁹
ad iudeos ⁊ gētiles perueniret: voluit xp̄s
ab vtriſqȝ pati. ¶ Ad ſecūdam reſpōdetur
negādo ꝯñam. Et ratio ē: ꝙ paſſio xp̄i fuit
oblatio ſacrificij: inquātuȝ xp̄s propria vo-
luntate mortē ſuſtinuit: ex caritate. Inquan
tum aūt a perſecutoribus eſt paſſus: nō fuit
ſacrificium: ſed peccatū grauiſſimū. ¶ Ad
tertiam dicendum: ꝙ iudei verum dixerūt
dicentes: nō licet nobis interficere quenq̄ȝ:
quia per romanos: quibus erant ſubiecti:
erat eis poteſtas occidendi interdicta.

¶ In dominica prima in quadrageſima ē
euāgelium. In illo tempore ductus eſt Je-
ſus in deſertum vt tentaretur a diabolo.
Mat. iiij. Et quia in hoc euangelio ſit mē
tio de duobus: de ieiunio: ⁊ tentatione xp̄i:
poſſent hec. q. diſputari.

¶ Prima: vtrū ad ieiuniū quadrageſime
oēs teneant̄. ¶ Secūda: eſt vtꝝ ieiuniū q̄
drageſime debito t̄pe obſeruet̄. ¶ Tertia:
eſt vtrū ꝯueniēs fuit xp̄ȝ a diabolo tentari.

Ad p̄mā. q. ſic ꝓcedit̄. Et vi-
detur ꝙ oēs teneant̄ ad ieiu
niū q̄drageſime. ¶ Primo
ſic ex euāgelio. Chriſtus ieiu
nauit. xl. diebus. ⁊. xl. noctib⁹
ſed oēs eū imitari debēt ſm̄ illud Jo. xiij.
Exēplū eniȝ dedi vobis vt quēadmodum
ego feci vos faciatis: Ergo oēs ad ieiuniuȝ
xl. tenētur. ¶ Scđo ſic. Precepta eccleſie
obligāt ſicut p̄cepta dei. Vñ xp̄s ait Lu. x.
Qui vos audit me audit: Ergo ſimilit̄ oēs
tenent̄ ad ſeruanda ieiunia ab eccleſia inſti
tuta: inter que ē ieiuniū q̄drageſime: vt ha
bet̄ de conſe. di. iiij. Nō licet. ⁊. c. Nō opor
tet. ¶ Tertio ſic. Illud qđ vtilit̄ ſtatutū eſt:
nō pōt ſine nocumēto relaxari: Sȝ nō ſine
vtilitate ſtatutū ē. xl. ieiuniū: ergo n̄ pōt ſine
nocumēto anime p diſpēſationem relaxari.
¶ Quarto ſic: Dicit Bernar. li. đ diſpēſa
tiōe ⁊ p̄cepto. In p̄cepto ſupioris nō pōt in
ferior diſpenſare: Sed quelibet ſingularis
perſona eſt inferior q̄ȝ eccleſia. que ieiuniuȝ
quadrageſime ſub precepto ſtatuit: niſi for-
te papa: qui eſt caput eccleſie: Ergo nullus
alius pōt in ieiunio quadrageſime diſpēſa
re: ⁊ per conſequens omnes ad illud tenen
tur. ¶ In oppoſitum ſic arguit̄. Dicit In-
no. ꝙ nō ſubiacet legi neceſſitas: ergo neceſ
ſitate imminēte pōt aliquis ſine peccato ie
iuniū. xl. ⁊ quodcūqȝ aliud ab eccleſia inſti-
tutuȝ pretermittere per diſpenſationē. Iteȝ
Precepta legis naturalis nō poſſunt p ali
quod ſtatutum immutari. Sed preceptuȝ le
gis naturalis eſt: vt homo ad neceſſitateȝ ci
bū ſumat: ergo ſi neceſſitas expoſceret: poſ
ſet ieiunij abſtinentiam nō ſeruare. ¶ Rñ
deo: dicendum ſub iſta cōcluſione: ꝙ ad ie-
iunium. xl. cōmuniter omnes tenētur: niſi in
eis fuerit aliquod ſpeciale impedimentuȝ.

Pro cuius concluſionis euidentia eſt notá
dum: ꝙ ſtatuta cõmunia ꝓponuntur: ſm ꝙ
multitudini conueniunt: Et ideo legiſlator i
eis ſtatuendis attendit id: quod cõmuniter
⁊ in pluribus accidit. Si quid autem ex ſpe
ciali cauſa in aliquo inueniatur: ꝙ obſeruá=
tie ſtatuti repugnet: nõ intendit talem legiſ=
lator ad ſtatuti obſeruantiã obligare. Eſt au
tem diſtinctio adhibenda. Naꝫ ſi cauſa eui
dens eſt: per ſeipſum licite poteſt homo ſta=
tuti obſeruantiam preterire: preſertim ↄſue
tudine interueniente: vel ſi nõ poſſet defaci
li recurſus haberi ad ſuperiorem. Si vero
cauſa ſit dubia: debet ad ſuperiorem recur=
rere: qui habet poteſtatem in talibus diſpé
ſandi: Et hoc eſt obſeruandũ in ieiunijs ab
eccleſia inſtitutis: ad que cõmuniter omnes
obligantur: niſi in eis fuerit: vt dictum é: ali
quod ſpeciale impedimentum. Ex iſtis eli=
ciuntur multa correlaria. Primum eſt: ꝙ q:
pueri indigent multo cibo: ⁊ nõ ſimul ſum=
pto: q̃ʒdiu ſunt in ſtatu augmenti: Tempus
autem augmenti ſm Philoſophũ eſt vſqꝫ
ad finem tertij ſepténij: vt in pluribus: non
teneãtur ad ieiunia inſtituta ab eccleſia. Cõ
ueniens tamen eſt: vt in hoc tempore ſe ad
ieiunandum exerceant: plus vel minus: ſm
modum etatis ſue: ⁊ poſſibilitatem. Secun
dum correlarium eſt: ꝙ peregrinátes: et la=
borantes: qui ſine incõmodo ⁊ detrimento
ſalutis: vel deterioris ſtatus: qui requiritur
ad conſeruationem corporalis vel ſpiritua
lis vite: deferre non poſſunt peregrinatio=
nem: aut diminuere labores: ⁊ ſimul cũ hoc
non poſſunt eccleſie ieiuna obſeruare non
obligantur ad huiuſmodi ieiunia. Videtur
tamen in talibus recurrendum eſſe ad ſu=
perioris diſpenſationem: niſi forte vbi ita é
conſuetum: quia ex hoc ipſo: ꝙ prelati diſſi
mulant videntur annuere. Tertium correla
rium: pauperes qui nõ poſſunt ſufficienter
habere: quod eis ſufficiat ad vnaꝫ refectio
nem: videntur excuſari a ieiunijs eccleſie.
Quartum correlariuꝫ curſores: quoꝝ vſus
eſt dominis neceſſarius: ſi non poſſunt ſi=
mul currere ⁊ ieiunare: excuſari videntur
ſecus quando morantur ⁊ vadũt. Quintũ
correlarium mulieres pregnátes: ⁊ mulie=
res lactantes. ſi neceſſitas debilitatis corpo
ralis impediat eas: non tenentur ieiunare.
Sextum correlarium: ſenes infirmi ⁊ debi
les: etiam excuſantur a ieiunijs hmõi. Sed
pro quáta debilitate arbitrio boni viri ſtá=
duꝫ eſt. ¶ Ad rationes in oppoſitũ. ¶ Ad
primaꝫ reſpondetur concedẽdo: ꝙ omnes
tenentur obſeruare illa ieiunia. xl. ſm poſſi
bilitatem ſuam: ⁊ niſi in eis occurrerit ali=
quod ſpeciale impedimentum: vt dictum é.
¶ Ad ſecũdam rñdetur negando ↄñam:
Et ratio eſt: quia precepta dei ſunt de eis: q̃
ſunt de neceſſitate ſalutis: Et ideo in quoli=
bet caſu obſeruari illa oportꝫ. Sed ꝑcepta
eccleſie q̃ʒuis vim obligandi habeát ex au
ctoritate precipientiuꝫ: non tamen ſemꝑ ob
ligant: ꝓpter materiam in qua preponũtur
in qua poſſunt plura impedimenta occur=
rere. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando
aſſumptũ. Dicimꝰ eni: ꝙ id: qđ ſm vtilitaté
q̃ vt in pluribꝰ accidit. iſtitutũ é hoc: ꝓꝑ ne
ceſſitaté: aliquo caſu emergéte: vtilit̃ dimit
tit̃: ſicut in propoſito. ¶ Ad q̃rtá rñdet̃: ꝙ
nõ militat: q: inferior põt diſpẽſare in ꝑce=
pto ſupioris: q̃ñ diſpẽſatio ſibi a ſupiori re=
linquit̃: ſic hic vt dictũ é ſupra.

a D ſcðaꝫ. q. ſic ꝓcedit̃. Et vr̃ ꝙ
ñ ðbito tpe. xl. ieiuniũ celebret̃.

¶ Primo ſic. Legiſlator noui teſti xp̃s q̃
drageſimã ieiunauit: ⁊ illã ſtati poſt baptiſ
mũ legit̃ ichoaſſe: Mat. iiij. Si ergo nos
ĩ actibꝰ nr̃is xp̃o ↄformari dẽmus: ſtati poſt
epiphaniã: q̃ñ baptiſmꝰ xp̃i celebrat̃: dẽre=
mus. xl. ieiuniũ ichoare. ¶ In oppo. é vni
uerſalis eccleſie ↄſuetudo. Rñdeo dicẽdũ:
ꝙ. xl. ieiuniũ ðbito tpe fuit iſtitutũ. Pro q̃
notãdũ: ꝙ ieiuniũ ad duo ordinat̃. ſ. ad ðle
tioné culpe: ⁊ ad eleuationé mẽtis: ad ſup=
na. Et iõ illis tpibꝰ fuerũt ieiunia idicẽda: i
quibus oportebat hoies a pctõ purgari: ⁊
mẽté fideliũ eleuare in deũ: ꝑ deuotioneꝫ.
Qð qdeꝫ ꝑcipue iminet añ paſchalé ſolé=

nitaté:in qua ⁊ culpe per baptiſmű relaxen
tur:qui ſoléniter in vigilia paſche celebraẗ
qñ recoliẗ dominica ſepultura:q: ꝑ baptiſ-
mű ↄſepelimur xp̄o in mozté:vt dicitur ad
Ro.vi. In feſto etiá paſche maxime opoz-
tet méte nos per deuotioné eleuari ad eter
nitatis gloziá:quá xp̄s reſurgendo inchoa-
uit.Et ideo imediate añ ſolénitaté paſchalē
eccleſia ſtatuit hoc ieiuniű obſeruandum.
¶ Ad rōnes in oppo.rñdetur negádo cō
ſequētiam.Et rō eſt:q: xp̄s nō ieiunauit:q̄ſi
ipſe ieiunio indigeret.Sʒ vt ad gr̄am eius
ſuſcipiendá exéplo ſui ieiunio nos ꝑpara-
ret.Et ideo poſt baptiſmű ſuű in quo pleni
tudo gratie ipſius declarata eſt teſtimonio
patris:⁊ ſpūs:⁊ etiam Jo.bap.decebat:vt
exéplum ieiunij ſui nobis ꝑponeret. No-
bis auté competit ieiuniű:vt ꝑparemur ad
ſuſcipiendá gratiá ipſius:Et q: ſacramenta
gratie eius:ꝑcipue ꝓponűtur circa feſtű pa
ſchale:ideo imediate añ ſolénitaté paſcha-
lé:quadrageſimale ieiuniű ipletur:Et etiaʒ
q: tépus veris:qδ tunc incipit:maxime eſt
ↄcupiſcétie aptű.Et q: ſignificaẗ:ꝙ ad glo
riá reſurrectionis per tribulatiōes vite pñ
tis venimus:ſicut ⁊ xp̄s per paſſionem.

AD tertiá.q.ſic ꝓceditur. Et
videtur ꝙ nō fuit cōueniens
chriſtum tentari a diabolo.
¶ Primo ſic.Tétare eſt ex-
perimétű ſumere:qδ quideʒ
non fit:niſi de re ignota.Sed virtus chriſti
erat etiá demonibus nota Diciẗ enim Lu.
iiij.ꝙ xp̄s nō ſinebat demonia loqui:q: ſcie
bant ipſum eſſe xp̄m:Ergo videtur ꝙ non
fuerit ↄueniens xp̄m tétari.¶ Secūdo ſic.
Ad hoc xp̄s venerat:vt opera diaboli diſ
ſolueret:ſm illud Joá.iij.In hoc apparuit
filius dei:vt diſſolueret opera diaboli: Sʒ
nō eſt eiuſdē diſſoluere opera alicuiꝰ:⁊ ea
pati:ergo videẗ incōueniens fuiſſe:ꝙ xp̄s
pateret ſe tétari a diabolo.¶ Tertio Tri-
plex eſt tétatio.ſ.a carne:a mundo:⁊ a dia-
bolo.Sed xp̄s non fuit tétatus nec a carne
nec a műdo:ergo etiá nec debuit tentari a
diabolo.¶ Quarto:Oīs xp̄i actio eſt no-
ſtra inſtructio:Ergo xp̄s permittēdo ſe té-
tari a diabolo:videẗ dare nobis viá:ꝙ ex-
hibeamus nos tétationibus:qδ eſt incautű
valde:Ergo ⁊c̄.¶ Preterea hic arguitur
ↄtra aliqua:que dicűtur in littera euágelij
Et primo ↄtra illud:ꝙ diabolus aſſumpſit
xp̄m ſupra pinnaculű:vel in monté excelſuʒ
Hoc enim audire humane hozreſcunt au-
res:Ergo nō videtur cōueniés.¶ Quito
Nō videẗ poſſibile:ꝙ xp̄s ſupra pinnacu-
lű tépli ſtatui potuerit:qui ab alijs videreẗ
Jté nec aliquis mons tá altus inuenitur:vt
inde totus műdus inſpici poſſit:⁊ ſic ex eo
nō potuerűt xp̄o omnia regna műdi oñdi.
Ergo videẗ ꝙ incōueniéter tétatio xp̄i de
ſcribaẗ:¶ In oppo.é euágeliű pñs.Rñ-
deo dicendű:ꝙ cōueniens fuit xp̄m ſe per-
miſiſſe tétari a diabolo.Que cōcluſio oſté
ditur ex multis.Primo vt nobis ↄtra ten-
tatiōes auxiliű ferret.Vñ Gregoziꝰ i ome
lia.Nō erat indignű redéptozi noſtro:ꝙ té
tari voluit:qui venerat etiam occidi: vt ſic
tentatiōes noſtras ſuis tétationibus tépoza
libus vinceret:ſicut mozté noſtraʒ ſua moz
te ſuperauit.Scδo propter noſtrá cautelá:
vt nullus quátűcűqʒ ſanctus:ſe exiſtimet ſe
curuʒ ⁊ immuné a tentatiōe. Vñ etiaʒ poſt
baptiſmű tétari voluit quia ſicut hylariꝰ di
cit ſup Mat. In ſanctificatis maxime dia-
boli tentaméta craſſantur:quia victozia ma
gis eſt ei δ ſanctis exoptáda. Vñ Eccleſia.
ij.diciẗ.Fili accedēs ad ſeruitutem dei ſta
in iuſticia:⁊ timoze:⁊ prepara animam tuá
ad tentationé. Tertio propter exéplum vt
ſ.nos inſtrueret:qualiter diaboli tentatiōes
vincamus:vt Auguſtinus dicit.iij.de trini.
Quarto vt nobis fiduciam de ſua miſeri-
cozdia largiretur. Vñ dicitur ad Hebze.
iij.Non habemus pontificé:qui non poſſit
compati infirmitatibus noſtris. Tentatum
auté per omnia pro ſimilitudine abſqʒ pec
cato.¶ Ad ratiōes in oppo. ¶ Ad primá
rñdetur negando minozem.ſ.ꝙ virtus xp̄i
eſſet certitudinaliter nota demonibus ſicut

dicit Auguſti.ix.de ciui.xp̄s tñ innotuit de-
monibus quātū voluit:nō per id qd̄ eſt vi
ta eterna:ſed per quedā tēporalia ſue virtu
tis effecta:ex quibus quandā coniecturam
habebant:xp̄m eſſe filiū dei.Sed quia rur
ſus quedaꝫ ſigna in eo humane nature īfir
mitatis videbant:non pro certo cognoſce-
bant eū eſſe filiū dei.Et ideo diabolus eum
tētare voluit.Et hoc ſignificatur Mat iiij.
vbi dicitur:ꝙ poſtq̄ꝫ eſuriīt:acceſſit tētator
ad eū:quia vt dicit Hylarius tentare xp̄m
diabolus nō fuiſſet auſus:niſi ī eū ꝑ qd̄ eſu
riei infirmitatē:que ſunt hoīs: recognoſce-
ret.Et idem dicit Gregorius. ¶ Ad ſecun
dam rñdetur negando ꝯñam.Et ratio ē:qꝛ
xp̄s venerat diſſoluere opera diaboli:non
potentia agendo:ſed magis ab eo:ꝛ eiꝰ mē
bris patiendo:vt ſic diabolū vinceret:iuſti
cia:nō poteſtate. ¶ Ad tertiam rñdetur ne
gādo ꝯñam.Et rō ē:qꝛ xp̄s ſicut dicit.Apo
ſtolus in oībus tētari voluit abſqꝫ peccato
Tētatio aūt que eſt ab hoſte poteſt eſſe ſine
peccato:quia fit per ſolā exteriorē ſuggeſtio
nē.Tentatio autē:que eſt a carne:nō pōt eē
ſine peccato:qꝛ hec tentatio fit per delecta-
tionē ꝛ cōcupiſcentiā:ꝛ ſicut Auguſtinꝰ di
cit.Nōnullū peccatū eſt:cum caro cōcupi-
ſcit aduerſus ſpiritū.Et ideo xp̄s tētari vo
luit ab hoſte:nō a carne. ¶ Ad quartā rñ-
detur negando ꝯñam:cuꝫ dicit ꝙ oīs actio
xp̄i ꝛc̄.Rñdetur:ꝙ aliqua in xp̄o imitari
debemꝰ:ꝛ aliqua mirari: quecūqꝫ ſunt ope
ra virtutum imitari debemus: que aūt ſunt
poteſtatis nō imitari debemus: ſed mirari:
Et iſtud eſt vnū de illis.Vñ nos noſtre īfir
mitatis cōſcij:nō debemus nobis facere tē
tationū occaſiones. ¶ Ad quintā:de illo v̄
bo ꝙ diabolus aſſumpſit xp̄m:rñdetur ꝙ
vt dicit Albertus magnus ſup Mat.qui-
dā ſanctorū videnť dicere ꝙ aſſumpſit euꝫ
portādo ſuper ſe corporaliter aſſumpto cor
pore vt dicit Gregorius in omelia. Nec ē
mirū ſi ſe ab illo permiſit ī montē duci:qui
ſe permiſit a mēbris ipſius crucifigi. Sed
Criſo.dicit ꝙ aſſumpſit euꝫ: ducendo poſt
ſe:ꝛ ita exhortādo īduxit eū ad hoc:vt iret
poſt eū:ꝛ xp̄s ex diſpoſitione ſue ſapientie
iuit cū eo:vbi ille cupiebat eū habere ad tē
tandū.Unde dicit ſanctus Tho.cū dicitur
aſſumptus a diabolo:nō intelligitur q̄ſi ex
neceſſitate:ſed quia:vt Origenes dicit ſup
Lu.ſequebať eū ad tentationē:quaſi athle-
ta ſponte procedens. ¶ Ad ſextaꝫ rñdetur:
primo ꝙ ſicut dicit Criſo.diabolus ſic xp̄ꝫ
aſſumebat in pinnaculū templi vt ab oībꝰ
videretur.xp̄s aūt neſciēte diabolo ſic age
bat:vt a nemine videretur.Qd̄ aūt conſe-
quenter dicitur de monte excelſo ꝛc̄.nō eſt
intelligendum ꝙ videret ipſa regna:vel ci
uitates:vel populos:vel aurum:vel argen
tum:ſed partes:in quibus vnūquodqꝫ re-
gnum:vel ciuitas poſita eſt:diabolus xp̄o
digito demonſtrabat:ꝛ vniuſcuiuſqꝫ regni
honores:ꝛ ſtatum verbis exponebat.

¶ In dominica ſecunda quadrageſime le
gitur euangelium illud.

¶ In illo tempore Aſſumpſit Jeſus Pe-
trum ꝛ Joannem ꝛc̄.

¶ Math.vij.Circa quod poſſunt diſpu-
tari ſe.queſtiones.

¶ Prima:vtrum conueniens fuit chriſtuꝫ
transfigurari.

¶ Secunda:vtrum conuenienter ibi ſunt
inuenti teſtes transfigurationis Moyſes
Helyas ꝛ Petrus ꝛ Jacobꝰ ꝛ Joānes.

¶ Tertia:vtrū errauerit Petrus dicens
bonū eſt nos hic eſſe:ꝛ petēs tria taber-
nacula fieri:Chriſto vnum:Helye vnum
ꝛ Moyſi aliud.

Ad primam.q.ſic proceditur.
Et videtur ꝙ non fuit conue
niens chriſtuꝫ transfigurari.
¶ Primo ſic.Non enim cō
uenit vero corpori vt in di-
uerſas figuras mutetur.Sed corpori fanta
ſtico.Corpus autem xp̄i non fuit fantaſticū
ſed verum:Ergo transfigurari non debuit
Si dicatur:ꝙ transfiguratio dicitur clari-
tatis aſſumptio:ꝯtra ſic.Figura eſt in quar
ta ſpecie qualitatis:Claritas autem ē in ter

tia:cum ſit ſenſibilis qualitas: Ergo aſſum
ptio claritatis a xp̃o trãſfigurari dici nõ dȝ.
❡ Tertio. Impoſſibile eſt: ꝙ idẽ corpꝰ ſit
ſimul opacũ ⁊ lucidum: Sed ſm rei verita
tẽ: corpus xp̃i opacũ erat: Ergo claritas nõ
inerat ei ſm veritatẽ. ❡ Quarto ſic. Cor-
poris glorioſi ſunt quatuor dotes. ſ. impaſſi
bilitas: agilitas: ſubtilitas: ⁊ claritas: Sed ꝑ
aſſumptionem aliarum trium non dicitur
transfiguratus: Ergo nec per aſſumptionẽ
claritatis. ❡ In oppoſitũ eſt euangelium p̃
ſens. Rñdeo dicendũ: ꝙ cõueniẽs fuit xp̃ȝ
transfigurari. Que concluſio oſtẽditur ſic.
xp̃s diſcipulis ſuis p̃nũciata ſua paſſiõe in
duxerat eos ad ſue paſſionis ſequelã. Opȝ
autẽ ad hoc: ꝙ aliquis directe procedat in
viã: ⁊ q̃ð finẽ aliqualiter p̃cognoſcat: ſicut
ſagittator nõ recte iaciet ſagittã: niſi prius ſi
gnũ proſpexerit: in quod iaciendũ ẽ: ⁊ hoc
precipue eſt neceſſariũ: quãdo via ẽ diffici
lis ⁊ aſpera: ⁊ iter laborioſũ: finis vero io
cũdus. xp̃s per ſuam paſſionem ad hoc ꝑ-
uenit vt gloriaȝ obtineret: nõ ſolum anime:
quã habuit a principio conceptionis: ſȝ etiã
corporis: ſm illud Lu. vltimo Oportuit pa
ti xp̃m: ⁊ ita intrare gloriam ſuaȝ. Ad quã
gloriam etiaȝ perducit eos: qui veſtigia ſue
paſſionis ſequũtur ſm illud Act. xiiij. Per
multas tribulationes oportet nos intrare
in regnum celorum. Et ideo cõueniens fuit
vt diſcipulis ſuis gloriam ſue claritatis oſtẽ
deret: quod eſt ipſum trãſfigurari: cui ſuos
cõfigurabit: ſm illud Phi. iij. Reformabit
corpus humilitatis noſtre: cõfiguratum cor
pori claritatis ſue: vt ſic animarentur ad ſe
quẽdum xp̃m in acerbitate paſſionis: vt er
go iſtam felicitatis conſtantie fortitudinẽ to
to apoſtoli corde conciperent: ⁊ nihil de ſuſ
cipiende crucis aſperitate formidarent: cla
ritatem illis ſue glorie demonſtrauit. Un-
de Beda dicit ſuper Mat. Pia prouiſio-
ne factum eſt: vt cõtẽplatione ſupermanẽ
tis gaudij ad breue tempus deriuata fortiꝰ
aduerſa tollerarent. ❡ Ad rationes in op
poſitum. ❡ Ad p̃mam rñdetur: ꝙ nõ ꝓce
dit: quia xp̃s nõ dicitur trãſfiguratus: ꝙ p̃-
ſtinam formã: aut faciem: aut corporis veri
tatẽ perdidiſſet. Unde Hiero. ſup Mat.
dicit. Nemo putet xp̃m per hoc: ꝙ transfi-
guratus dicitur: priſtinam formã: ⁊ faciem:
perdidiſſe: vel amiſiſſe corporis veritateȝ:
⁊ aſſumpſiſſe corpus ſpirituale: vel aereuȝ.
Sed quõ transfiguratus ſit euangeliſta de
monſtrat dicens. Reſplenduit facies ſicut
ſol: veſtimenta aũt eius facta ſunt alba ſicut
nix. Ubi ſplendor faciei oſtenditur: ⁊ cãdor
deſcribitur veſtium: nõ ſubſtantia tollit: ſed
gloria cõmutatur. ❡ Ad ſecũdam rñdetur
negando cõſequẽtiam: Et ratio eſt: quia fi-
gura circa extremitatem corporis conſide-
ratur. Eſt enim figura: que termino vel ter
minis comp̃hẽditur: Et ideo omnia illa: q̃
circa extremitatẽ corporis cõſiderantur: ad
figurã quodãmodo pertinere vidẽtur. Si
cut aũt calor: ita ⁊ claritas corporis nõ trãſ
parentis in eius ſuperficie attẽdit. Et ideo
eius aſſumptio claritatis: transfiguratio di
citur. ❡ Ad tertiam reſpondetur negando
aſſumptum: quoniam nõ eſt inconueniẽs:
ꝙ id quod in ſe eſt opacum intrinſecus ha
beat claritatẽ in ſuperficie vel exterſione: ſi
cut eſt corpus politum: vel etiam ex alio in
trinſeco ſuperinducto: ſicut ex reuerbera-
tione ſolis: vel alicuiꝰ huiuſmodi. Et ſic fuit
claritas in chriſto: non ꝙ ſupra inducta ex
aliquo corpore ſuperlucente: ſed miraculo-
ſe ab ipſo deo vt dicit ſanctus Tho. in ter-
tio. ❡ Ad quartam reſpondetur negando
conſequentiam: Et ratio eſt: quia non eſt ſi
mile de dote claritatis: ⁊ de alijs dotibus:
quia inter alias: claritas eſt qualitas ipſius
perſone in ſeipſa. Alie vero tres dotes nõ
participant niſi in aliquo actu vel motu ſeu
paſſione. Oſtendit igitur xp̃s in ſeipſo ali-
qua aliarum dotium indicia: puta agilitatẽ
cum ſuper vndas maris ambulauit. Subti
litatis: quãdo de clauſo vtero virginis exi
uit. Impaſſibilitatis: cũ de manibus iudeo

rum precipitare: vel lapidare eũ volentiũ: illeſus euaſit. Nec tamen propter illas trãſfiguratus dicitur: ſed per ſolam claritatẽ: q̃ pertinet ad aſpectum perſone ipſius. Circa quã claritatem: nota: ꝙ claritas illa: quã xp̃s in trãſfiguratione aſſumpſit: fuit claritas glorie: quãtum ad eſſentiam: nõ quãtũ ad modũ eſſendi. Claritas enim corporis glorioſi deriuatur ab anime claritate: ſicut dicit Auguſti. in epiſtola ad Dioſcorũ. Et ſimiliter claritas corporis xp̃i: in tranſfiguratione deriuata eſt a diuinitate ipſius: vt Damaſ. dicit: ⁊ a gloria anime eius: quã a principio conceptionis habuit. Quod eni a principio conceptionis chriſti gloria anime non redundaret in corpus: ex quadam diſpenſatione diuina factum eſt: vt in corpore paſſibili: noſtre redemptionis expleret miſteria: Et eodem modo ex diuina ordinatione factum eſt: vt gloria anime redũdaret in corpus: in hora tranſfigurationis: vt oſtenderet diſcipulis gloriam future reſurrectionis: vt dictum eſt.

Ad ſecundam. q. ſic proceditur. Et videtur: ꝙ nõ conueniẽter ducti ſunt teſtes trãſfigurationis. ¶ Primo ſic. Vnuſquiſq; enim maxime perhibere põt teſtimoniũ de notis. Sed qualis eẽt futura gloria tempore tranſfigurationis chriſti: nulli hominũ per experimentum erat adhuc notum: ſed ſolis angelis: Ergo cõuenientius angeli debuerunt duci teſtes trãſfigurationis q̃ʒ homines. ¶ Secũdo ſic. Teſtes veritatis nõ decet aliqua fictio: Sʒ ſm veritatẽ Moyſes ⁊ Helias non fuerunt ibi vere ſed imaginarie: vt dicit quedam glo. Lu. xix. Ergo nõ fuerunt conuenientes teſtes. ¶ Tertio ſm quod dicitur Act. iij. Omnes prophete teſtimoniũ perhibent de xp̃o: Ergo nõ ſolum Moyſes ⁊ Helyas debuerunt intereſſe tanq̃ʒ teſtes: ſed etiam omnes prophete. ¶ Quarto ſic. Gloria chriſti fidelibus omnibus repromittitur: quos per ſuam tranſfigurationem ad illius glorie deſideriũ aſcendere voluit. Non ergo ſolos Petrum ⁊ Joannem ⁊ Jacobum in teſtimonium ſue tranſfigurationis aſſumere debuit: ſed omnes diſcipulos. ¶ In oppoſitum eſt preſens euangelium. Reſpondeo dicendum ſub iſta concluſione: ꝙ conueniẽter ſunt predicti teſtes ducti in teſtimonium tranſfigurationis chriſti. Iſta concluſio declaratur ſic. Chriſtus tranſfigurari voluit vt gloriam ſuam oſtenderet hominibus: vt ad eam deſiderandam homines prouocaret. Ad gloriam autem eterne beatitudinis adducuntur homines per chriſtum: non ſolum qui poſt eum fuerunt: ſed etiam qui eũ predeceſſerunt. Unde eo ad paſſionem p̃parante tam turbe que ſequebãtur: q̃ʒ que precedebant: ei clamabant o ſanna: vt dicitur. Math. xvij. quaſi ſalutem ab eo petentes: Et ideo conueniens fuit: vt de precedẽtibus ipſum: teſtes adeſſent. ſ. Moyſes et Helyas: ⁊ de ſequentibus vt petrus Jacobus ⁊ Jo. vt in ore duorum vel trium teſtimonium ſtaret oẽ verbum. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: quia chriſtus per ſuam tranſfigurationem manifeſtauit diſcipulis corporis gloriam: q̃ ad ſolos homines pertinet. Et ideo conuenienter non angeli: ſed homines pro teſtibus ad hoc inducuntur. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando minorem. Dicimus enim ꝙ in rei veritate fuerũt adducti Helias de loco quodam eminenti: ad quẽ fuerat raptus: vt habetur. iiij. Regũ. c. ij. Et ſic apparuit in corpore ⁊ in anima. Moyſes vero adductus eſt de limbo patrũ: nõ quia reſurrexerit: ſʒ q: anima apparuit ibi in corpore ſibi aptato: ſicut apparẽt angeli in corporibus aſſumptis. ¶ Ad gloſaʒ aũt inductã dr̃: ꝙ illa dicit ſumpta de libro: q i titulat de mirabilib⁹ ſacre ſcripture: q nõ ẽ liber autẽticus: ſʒ falſe aſcribit Auguſtino

Vñ illi glo. nõ eſt ſtandũ. ¶ Ad tertiã rñ-
detur negando ꝯñaȝ. Licet enim omnes ꝓ
ꝓphete teſtimoniũ xp̃o reddant: nõ debue
runt propter hoc intereſſe transfiguratiõi
xp̃i: ſed ſufficiebãt iſte due perſone: que ca-
pita ſunt propheta ꝝ: que ſingulariter inter
alios inducte ſunt: Tum primo quia eni tur
be dicebat xp̃m eſſe helyã: alij Hieremiã:
aut vnum ex ꝓphetis. Capita ꝓphetarum
ſecum duxit: vt ſaltem hinc appareat diffe-
rentia ſeruo ꝝ ⁊ dñi. Tuȝ ſecũdo: ꝙ Moy
ſes legem dedit. Helias pro gloria dei emu
lator fuit: ſᵐ qd̃ de eo ſcribitur. iij. Regũ.
xix. zelo zelatus ſum ꝓ dño exercituuȝ. Vñ
ꝓpter hoc: ꝙ ſimul cũ xp̃o apparent: exclu
ditur calũnia iudeo ꝝ accuſantiũ xp̃m: tan-
q̃ȝ legis transgreſſorem: ⁊ blaſfemum: dei
gloriã ſibi vſurpantẽ. Tũ tertio vt oſtende
ret ſe habere poteſtatẽ mortis ⁊ vite: ⁊ eſſe
iudicẽ mortuo ꝝ ⁊ viuo ꝝ: ꝑ hoc ꝙ Moy
ſem iaȝ mortuũ ⁊ Helyã adhuc viuentẽ ſe-
cum ducit. ¶ Ad quartã rñdetur negando
ꝯñam. Et rõ eſt: quia miſteria nõ ſunt omni
bus exponenda immediate: ſȝ per maiores
ſuo tẽpore ad alios debẽt ꝺuenire. Et ideo
vt Criſo. dicit aſſumpſit tres tanq̃ȝ potio-
res. Nam petrus excellens fuit in dilectio
ne: quã habuit ad xp̃m: ⁊ iterum in poteſta
te ſibi cõmiſſa. Joãnes vero in priuilegio
amoris: quo a xp̃o diligebatur propter ſuã
virginitatem: ⁊ propter prerogatiuã euan-
gelice doctrine. Jacobus aũt propter ꝓro-
gatiuam martirij. Fuit enim primus ante
alios diſcipulos paſſus martiriũ ꝓpt̃ xp̃m.

Ad tertiam. q. ſic proceditur.
Et videt̃ ꝙ petrus nõ erra-
uerit: dicendo bonum ẽ nos
hic eẽ: vel petẽdo tria taber
nacula ⁊c̃. ¶ Primo ſic. Di
cit glo. Bene nouerat: ꝙ diceret: dñ ait bo
nũ eſt nos hic eſſe: quia reuera ſolum ho-
minis bonũ eſt intrare in gaudiũ dñi ſui: ⁊
huic in eternũ cõtẽplando aſſiſtere. ¶ Se-
cũdo ſic. Dicit̃ in Pſ̃. Adherere deo bo-
nũ eſt: Sȝ hoc dicit Petrus: Ergo nõ erra
uit. ¶ In oppo. videt̃ illud ꝙ Marcus ⁊
Lucas dicũt. ꝙ Petrus hoc dicens neſcie
bat quid diceret. Rñdeo dicendũ: ꝙ i hoc
Petrus dicitur erraſſe multipliciṫ: vt colli
gitur ex glo. ſancto ꝝ patrũ. Primo in hoc
ꝙ credidit ꝙ in ſolo aſpectu humanita-
tis xp̃i conſiſteret beatitudo. Et ideo illud
ſufficere pro finali beatitudine: quod nõ ẽ
verum: quoniã beatitudo eſſentialis ꝯſiſtit
in aſpectu claro ipſius diuinitatis: ⁊ perfe-
cta eius fruitione. Accidentaliter autem cõ
ſiſtit in aſpectu humanitatis chriſti: ⁊ dele-
ctatione conſequente. Iſti autem apoſtoli q
admiſſi fuerũt ad transfigurationẽ: nõ vide
runt ipſius diuinitatem: ſed tantuȝ eius hu
manitatem in forma glorioſa. Unde verba
Petri non erant rationabilia: quia in ſolo
aſpectu humanitatis chriſti: nõ conſiſtit bea
titudinis eſſentia: vt dictũ eſt. Secundo di-
citur erraſſe: ſiue male dixiſſe: quia credidit
in hoc eſſe gloriam ſanctorum: que non eſt
hic: ſed in celis: ſᵐ illud Lu. x. Gaudete: ⁊
exultate: quia merces veſtra copioſa eſt in
celis. Tertio: quia credidit ꝙ in hac vita
mortali poſſit vera beatitudo haberi: con-
tra illud Apoſtoli ad Hebre. xiij. Non ha
bemus hic ciuitatem manentem: ſed futurã
inquirimus. Quarto: quia credidit: ꝙ do
mibus indigeremus pro beatitudine conſe
quenda: cum in illa celeſtis vite gloria: vt di
cit Beda domus neceſſaria non erit: vbi
diuine contemplationis luce omnia parifi-
cante aura aduerſitatis alicuius timenda
nulla remanebit: teſtante apoſtolo Joanne
Apocha. xv. qui eiuſdem ciuitatis ſuperne
claritatem deſcribens dicit. Inter alia: ⁊ tẽ
plum non vidi in ea. Deus enim omnipo-
tens templum illius eſt ⁊ agnus. Quinto
errauit: ſiue male dixit: ꝙ tria tabernacula
petit fieri: in hoc errauit. Dicit Albertus
ꝙ legis ⁊ prophete ⁊ euangelij non ſunt
tres habitationes: ſed vna: que eſt eccleſia.
Apocha. xxj. Ecce tabernaculum dei cum
hominibus. Unde glo. Marci. ix. de iſtis
ita dicit. Petrus oblitus ſanctis regnũ pro

mitti non in terris ſed in celis: ⁊ ſe ⁊ coapo
ſtolos adhuc mortali carne indutos: immor
talis vite ſtatum ſubire non poſſit: domum
etiam manufactam neceſſariam non eſſe.
Legi quoqꝫ ⁊ prophetis etiam euangelio
tria tabernacula facere cupit: cum non poſ
ſint ſeparari: in vnum inciata tabernaculũ
i. eccleſia dei. Sexto dicitur erraſſe: quia cõ
parauit chriſtuꝫ alijs dicẽs: tibi vnũ: Moy
ſi vnum: helye vnum ⁊c. quod non debet
fieri quia nihil ẽ comparabile chriſto Job.
xxxij. Deum homini nõ equabo. Unde vt
ait gloſa in preſenti euangelio: quia Petrꝰ
imprudenter queſiuit: reſponſionem domi
ni non meruit: ſed vox patris teſtatur de fi
lio ⁊c. ¶ Ad rationes in oppoſitũ. ¶ Ad
ꝑmam reſpõdetur ꝙ Petrus dicendo bo
num eſt nos hic eſſe: ſi vellet pro finali bea
titudine ſufficere ſibi viſionem ſolam hu-
manitatis chriſti: errabat vt dictũ ẽ. ¶ Ad
ſecundam patet eadem reſponſio.

¶ In dominica tertia quadrageſime ẽ euã
gelium In illo tempore Erat Jeſus eijciẽs
⁊c. Lu. xi. Circa quod poſſunt he queſtio-
nes diſputari.

¶ Prima eſt: vtrum xp̃s ſufficienter oſtẽ-
dit ſe non in belzebub: ſed in virtute dei eij-
cere demonia:

¶ Secunda: vtrum ſufficiens fuit illud ar
gumentuꝫ chriſti. Si in digito dei eicio de-
monia: profecto venit in vos regnum dei.
i. xp̃s ſiue meſſias ꝓmiſſus in lege venit.

¶ Tertia eſt: vtrũ cõueniens fuit ꝙ carnẽ
ſumeret d̕ femina: quia dicitur beatus ven
ter ⁊c.

AD ꝑmã. q. ſic ꝓcedit̃. Et vi-
detur ꝙ chriſtus nõ ſufficiẽ-
ter oſtendit ſe: non in belze-
bub eijcere d̕monia: ſed in v̕
tute dei. ¶ Primo ſic. De-
mones cum inter ſe habeant prelationeꝫ: vt
minor maiori imperanti obediat ⁊ ſeruiat:
non dubium videtur quin imperio ſupio-
ris inferior demon poſſit expelli ab homi-
ne: Ergo ⁊c. ¶ Secundo arguitur ex dicto
ſancti Tho. qui hoc dicit ꝙ v̕tute ſuperio-
rum demonuꝫ alij demones expellabãtur.
¶ Tertio idem arguitur: ꝙ nigromantici
religare quandoqꝫ dicuntur demones: per
illicitas incantationes: Ergo per eaſdẽ poſ
ſunt ſoluere eos de corporibus hominum:
⁊ ſic eicere. ¶ In oppoſitum videtur eſſe
euangelium preſens. Reſpondeo. Scien
dum autem ẽ primo: ꝙ pharifei odio habe
bant Chriſtum: quia acriter arguebat eorũ
vicia. Et ideo miracula ab ipſo facta virtu-
te diuina: dicebant eſſe facta arte magica: ⁊
eodem modo eiectionem demonum factaꝫ
ꝑ chriſtum: dicebant fieri virtute cuiuſdam
ſuperioris demonis: cui inferiores obedie-
bant: ad nutum de corporibus exeundo. Si
cut enim in angelis ſunt ordines: ⁊ alij alijs
ſunt ſuperiores: ſic in demonibus: cũ in eis
remanſerint naturalia integra ſm̃ Diony.
Dicebant eniꝫ phariſei: ꝙ xp̃s habebat ali
quem demonem ſuperiorẽ: quẽ vocabant
Belzebub ſibi familiare: ⁊ priuatum: ⁊ ſic
demones inferiores d̕ corporibus obſeſſis
eiciebant per illum. Secundo ſciendum: ꝙ
vt dicit ſanctus Tho. in tertia parte. q. xliij.
ar. ij. Aliter chriſtus expellebat demones:
q̃ꝫ virtute demonum. Expellebantur nam-
qꝫ virtute ſuperiorum demonuꝫ: demones
a corporibus: ſed tamen remanebat do-
minium eorum: quantum ad animas. Non
enim contra regnum ſuum diabolus agit:
ſed chriſtus depellebat non ſolum a corpo-
re: ſꝫ multo magis ab anima. Unde Augu
ſtinus libro. lxxxiij. q. lxxviij. Quom impio
vel inuocatione alterius demonis demon
exit a corpore iam non eicitur: ſed magis in
tima ingreditur operando: ſm̃ apoſtoluꝫ in
filios diffidentie. Chriſtus autem remoue-
bat a corpore ⁊ ab anima. Non enim prin-
cipaliter intendebat ſanitatem corporis: ſed
anime: vt patet ex illo Jo. v. Ecce ſanus fa
ctus es: iaꝫ noli peccare: ne deterius tibi ali
quid contingat. Iſtis notatis ponitur con-
cluſio reſponſalis: ꝙ ſufficienter chriſtus ſe
oſtẽdit eicere: non in Belzebub: ſed in vir

tute dei eijcere demonia. Prima ratio chri
ſti. Si ſathanas ſathanam eijcit: tã.ſ. in cor
pore quã in anima: tunc cum diuiſio ſit in-
ter demones: quomodo ſtabit regnum ei⁹?
cum omne regnum in ſe diuiſum deſolabi-
tur: quaſi diceret vt inquit Hiero. Regnũ
diaboli ſtat in peccatoribus: vſq; ad diez iu
dicij: quia tũc euacuabitur omnis poteſtas.
Unde ſi hoc iam eſſet: eſſet iam finis mun
di. Uel ſic ſm̃ hylarium. Si de poteſtate
mea eſt: ꝙ ego faciam ꝙ vnus demon ex-
pellat alium: ergo ego deſtruo regnum dia
boli: ⁊ ex hoc debetur mihi adherere. Se-
cũdo ſic. Si ego eijcio in Belzebub demo
nia: filij veſtri.ſ. apoſtoli de eorum carne de
ſcendentes: vel alij quidam iudei q̄ nõ erãt
de diſcipulis chriſti: qui non in nomine chri
ſti eijciebant demonia: in quo eijciunt: ſi di
citis illos eijcere demonia ĩ virtute dei: idẽ
debetis confiteri de me. Tertio ſic probat:
quia demonem expellere de regno ſuo nõ
poſſem niſi eſſẽ fortior eo: nec eum vincere
poſſem: niſi virtute diuina: cum non ſit po-
teſtas in terra: que comparetur ei. Job. xli.
Quarto ſic. Qui non eſt mecum ⁊c: rõ eſt
talis. Uoluntas ei⁹: que obedit alicui: ẽ cõ-
formis voluntati illius cui obedit: ſaltem in
facto. Si ergo chriſtus in virtute demonis
faceret miracula: ſequeretur: ꝙ chriſtus et
demones eſſent cõcordes in factis. Hoc au
tem eſt falſum: quia facta chriſti ⁊ doctrina
erant ad remouendum homines a pecca-
tis. facta autem demonis ad deſtruendum
homines per peccatuz. Ex quo ſequitur ꝙ
chriſtus nõ operatur in virtute demonis.
Et hoc eſt ꝙ dicit. Qui non eſt mecuz per
concordiam in facto ⁊ voluntate contra me
eſt. Et huiuſmodi eſt diabolus qui non col
ligit mecum. Chriſti enim eſt colligere. de-
monis eſt diſpergere: ⁊ ſic regnum chriſti
cum regno demonum nullam habet cõmu
nicationez. Colligit enim chriſtus p̃mo paſ
ſiones in formam virtutis: actiones ad nor
mam rectitudinis. electiões ad prudentiã
rationis. animales vires ⁊ motus ad men
ſuram bene conſtitute mentis: diuerſas ⁊ di
ſcurrentes ⁊ vagas cogitationes ad ↄtẽpla
tionem intellectus diuini: multitudinem to
tam operum in vnum ſimplicis intentiõis:
multitudinem credentium in vnitatem cor
dis: multitudinem omnium in omnibus na
tionibus ad vnitatem vnius ouilis ⁊ cure
paſtoralis: Et ſic ſemper chriſt⁹ in colligẽdo
eſt et congregando. Unde Auguſtinus in
x. Confeſſionum. In omnibus que mente
percurro: non inuenio locum tutum anime
mee: preter te: in quo colliguntur diſperſa
mea. Contrario autem modo vt dicit. Al-
bertus magnus diſpergit diabolus: qui di
uiſionis pater eſt ⁊ origo. Diſpergit enim
in varietatem paſſionum deſideria peccan
tium. diſpergit incorruptionem: actionem:
multitudinem operum iniuſtorum. diſper-
git volnntatem in diuerſitatem eligibilium:
diſpergit mentis menſuram per diuerſita-
tez animalium motuum. diſpergit intellectũ
in euagationes cogitationum inutilium: diſ
pergit intentionem per diuerſitatem finiuz
intentorum. diſpergit credentes in contra-
rietatem diſcordiarum: vnitatem ecclesia-
rum in diuerſitatem errorum Jo. x. Lupus
diſpergit oues. ¶ Ad rationes in oppoſi-
tum. ¶ Ad primam dicendum: reſponde-
tur multipliciter. ¶ Primo negando con
ſequentiam. Et ratio eſt: quia licet poſſibile
ſit poteſtati ſuperiorum demonum ꝙ aliq̄s
demon poſſit eijci aut expelli de corpore ſo
lo hominis: non tamen de anima. Chriſtus
autem eijciebat demonia non ſolum a cor-
poribus: ſed ab anima: vt dictum eſt. ¶ Se
cundo reſpondetur: ꝙ quando diabolus p̃
cepto ſiue imperio ſuperioris exit: non dici
tur proprie eijci: ſed voluntarie ex obedien
tia exire: quia eijcere dicit quid violentuz.
Chriſtus autem eijciebat demonia violen-
ter: ⁊ contra voluntatem eorum. Unde ge-

mẽtes clamabant. Filij Dauid quid no-
bis ⁊ tibi: veniſti ante temp⁹ torquere nos?
Math. ix. ¶ Tertio reſpondetur: ꝙ licet
demon videatur expelli: non eſt tamen ve
ra expulſio: ſed ficta ⁊ ſimulata ad deceptio
nem: ſed tantum ceſſat a vexatione ⁊ leſio
ne: quam intulerat: ſicut aliquando oſtẽdũt
ſe egros curare: non ſanitatem conferendo
ſed a leſionibus quas infirmis inferunt ceſ
ſando. ¶ Ad ſecũdã rationem reſponde-
tur: vt dictũ ẽ ex ipſo dicto ſancti Thome.
¶ Ad tertiam reſpondetur dupliciter: pri-
mo ſicut ad primum. Secundo poteſt dici
vt dicit Nicolaus de lira in hoc euangelio
ꝙ ſm ꝙ dicit Hierony. licet arte magica
poſſunt aliqua miracula fieri: tamen illa ꝑ
tinent ad curioſitatem tantum: ⁊ vanitatem
ſicut Symon magus faciebat ſtatuas am-
bulare: loqui: ⁊ ridere: ⁊ conſimilia: vt ha-
betur in itinerario clementis: Sed illa que
ſunt ſalubria: vt curatio languidorum: illu-
minatio cecorum: ⁊ huiuſmodi: nõ poſſunt
magicis artibus fieri. Et ideo oportet talia
attribui diuine ꝟtuti. Et talia faciebat xp̃s.

A Secundam. q. ſic procedi-
tur. Et videtur ꝙ nõ ſit ſuffi
ciens argumentum illud chri
ſti: ſi i digito dei eijcio demo
nia profecto venit in vos re-
gnũ dei. i. chriſtus: ſiue meſſias promiſſus
in lege venit. ¶ Primo ſic. Legitur ꝙ Sa
lamon vt dicit Beda ſuper Act. apoſtolo-
rum. xix. Excogitauit ⁊ docuit exorciſmos:
quibus immundi ſpiritus expulſi ab homi
nibus: non audebant ad homines reuerti.
Si illa expulſio non fuit argumentũ aduẽ
tus regni chriſti: ergo nec expulſio demo-
num facta per chriſtum. Conſequentia vi-
detur bona. ¶ Secundo ſic. Chriſtus ope
ra magis miraculoſa fecit q̃ʒ eijcere demo
nia: Sed ex alijs operibus non intulit hoc
argumentũ aduentus regni ſui: Ergo nec
ex hoc videtur argui. ¶ Tertio ex euange
lio preſenti. Filij iudeorũ: ſiue dicãtur apo
ſtoli: ſiue alij exorciſte: faciebant miracula
in virtute dei: Sed ex opere illorum non in
fertur hoc argumentum: Ergo nec ex fa-
cto chriſti. ¶ In oppoſitum eſt verbũ chri
ſti. Reſpondeo dicendum ſub iſta conclu-
ſione ꝙ argumẽtum chriſti: quo arguit: Si
in digito dei eijcio demonia: profecto ve-
nit in vos regnum dei: eſt efficaciſſimum.
Quod ſic oſtenditur: vt dictum eſt in con-
cluſione ſuperiori: chriſtus eijciendo demo
nia ab hominibus non ſolum eijciebat a
corporibus violenter contra voluntatem
demonum: ſed principaliter ab animabus
in quibus regnabat diabolus per pecca-
tum: et ita chriſtus diminuebat: ſiue eua-
cuabat regnum diaboli: et dilatabat re-
gnum ſuum: negando in cordibus homi-
num per fidem. De quo dicitur. Luc. ij.
Regni eius non erit finis. Et. i. Corin. xv.
Oportet autem illum regnare ſcilicet per
fidem: donec ponat inimicos eius ſub pe-
dibus eius. Hec autem poteſtatis demo-
num debilitatio: ſiue diminutio: ſignũ erat
aduentus regni chriſti: ſm illud Numeri.
xxiiij. Orietur ſtella ex Jacob: quia in na-
tiuitate chriſti ſtella apparuit: que magos
ad chriſtum natum perduxit: vt habetur
Math. ij. Et ſurget virga de iſrael. i. chri
ſtus: ſecundum poteſtatem regiam. Unde
de ipſo dicitur Pſal. ij. Reges eos in
virga ferrea: percutiet duces. i. ydolatras.
Unde per chriſti aduentum: deſtructa eſt
ydolatria: et vaſtauit omnes filios Se-
dech. i. omnes populos ſubijciet fidei ca-
tholice ante finem mundi: licet nondum
ſit impletum. Item yſa. liii. de eo dicitur
Fortium diuidet ſpolia: pro eo ꝙ tradidit
in mortem animam ſuam: fortium. i. de-
monum. Chriſtus ſpolia diuiſit: tũ patres
de limbo in ſua reſurrectione extrahendo:
tũ potentiã eorũ diminuendo. Itẽ Ezechi.
xxxiiij. Suſcitabo paſtorẽ veſtrũ ſeruũ meũ

Dauid.i.xp̃m: q de Dauid deſcẽdit ſꝫ car
nẽ. Mat.i. Et ceſſare faciam beſtias peſſi
mas de terra.i.potẽtias diaboli: q̃ p mortẽ
xp̃i diminute ſunt: ⁊.ĳ.⁊ ſciẽt.ſ. Iſrael: quia
ego dñs cũ contriuero cathenas iugi eorũ:
⁊ eruero eos de manu.i.poteſtate imperã-
tiũ ſibi.i.ꝑncipũ dmonioꝝ. Itẽ Zacha.xiij.
dicitur. Spiritũ immũdum auferã de terra
Ecce manifeſtũ: Ergo omnia hec completa
ſunt per paſſionem xp̃i. Unde Jo.xij. xp̃s
inſtante paſſione princeps huius mũdi ei-
cietur foras. Quom ergo iſta fienda eſſent
per xp̃m: efficaciſſimum argumentum erat
xp̃i cum dicebat. Si in digito dei ideſt vir-
tute diuina eicio demonia: nõ ſolum ab ho
minuꝫ corporibus: ſed etiam ab animabus
profecto venit in vos regnuꝫ dei ideſt xp̃s
promiſſus: qui expulſo dominio demonis:
regnaturꝰ ẽ ꝑ fidẽ ĩ cordibꝰ fideliũ. Q: etiã
dictũ eſt: ꝙ per chriſti paſſioneꝫ liberati fui
mus a poteſtate diaboli: ⁊ nihilominus vi-
demus: ꝙ adhuc nocet hominibus: quantũ
ad animas tentando: ⁊ quãdoqꝫ vexando:
quantum ad corpus: eſt pro noticia plenio-
ri veritatis huiuſmodi ſciendũ: ꝙ vt dicit
ſanctus Thomaſ. poteſtas demonis in duo
bus conſiſtit ſcilicet impugnando: ⁊ detinẽ
do deuictos. Ex eo auteꝫ ꝙ quis impugna
tur: nõdum ſeruus factus eſt: ſed ex eo ꝙ vi
ctus eſt: vt patet.ij. Petri.ij. Deuicerat au
tem diabolus totum genus humanũ in pri
mis parẽtibus: ⁊ eis domiñabatur: dũ eos
ad hoc ſecundum ſuum votum deduxerat:
vt nullus paradiſi ianuam intraret. Deuin
cit vnũquenqꝫ ſingulariter: dum eũ ad pec
catũ inclinat: quia qui facit peccatum: ſuus
eſt peccati. Poteſtatem ergo diaboli: qua
victos detinet: xp̃s per paſſionem ammo-
uet: quantum ad ſufficientiam: quãuis non
quantum ad efficaciam: niſi in illis: qui viꝫ
paſſionis ſuſcipiunt per fidem: ⁊ caritatem
⁊ ſacramenta. Et per hoc dicitur dominiũ
euacuaſſe. Unde quia iam diabolus nõ po
teſt impedire ſanctos a conſecutione glorie
ſicut faciebat ante: ſed poteſtateꝫ qua impu
gnat nõ euacuauit ſed debilitauit: dum ip-
ſum vicit: ⁊ dum hominibus auxilia multa
ad reſiſtendum tribuit: ſicut ſacramẽta gra
tiam habundantiorẽ ⁊ alia huiuſmodi. Un
de licet diabolus permittatur tentare ho-
mines: ad exercitium ⁊ meritum ſanctoruꝫ:
nõ tamen de facili ſuperat: inquãtuꝫ homo
plura remedia habet. ¶ Ad rationes ĩ op
poſitum. ¶ Ad primam rñdetur negando
cõſequẽtiaꝫ. Et ratio eſt duplex. Una quia
expulſio demonum facta per exorciſmos
erat tantum a corporibus: nõ ab animabꝰ.
Secunda rõ eſt: quia xp̃s propria virtute ⁊
poteſtate: demones expellebat tam de cor-
poribus q̃ꝫ de animabus. Alij vero nõ ni
ſi mẽdicata a deo vel diabolo. ¶ Ad ſecũ
cũdaꝫ rñdetur negãdo aſſumptum: Unde
xp̃s ad.q. ꝓpoſitam ſibi per diſcipulos Jo
annis: tu es qui venturus es: an alium ex-
pectamus: hoc modo rñdit dicens. Euntes
renunciate Jo. que audiſtis ⁊ vidiſtis: ceci
vident: claudi ambulabant: leproſi mundã-
tur: ⁊c̃. quaſi diceret. Quom iſta facio pro-
pria virtute: ꝑfecto ego ſum qui venturus
erat: ⁊ nõ eſt alius expectandus. Item Jo.
i. dicit. Si opera nõ feciſſem in eis: que ne-
mo alius fecit: peccatũ nõ haberẽt infideli
tatis in me. Et ita pꝫ ꝙ virtualiter ex operi
bus ſuis arguebat regnum ſuum ⁊ domi-
nium veniſſe. Decipiebantur autem iudei
in hoc: quia iſtud regnum chriſti ſpirtiuale:
futurum temporale credebant. Queꝫ erro
rem eis excludit chriſtus dicens Joã.xiiij.
Regnum meũ nõ eſt de hoc mũdo. ¶ Ad
tertiam rñdetur ſicut dictum eſt: ad primã:
Et hec de iſta concluſione.

Ad tertiam.q. circa illud bea
tus vẽter qui te portauit ⁊c̃.
ſic proceditur. Et videtur ꝙ
non fuit conueniẽns ꝙ chri-
ſtus carnem ſumeret de femi
na. ¶ Primo ſic: Sexus maſculinus ẽ no
bilior: q̃ ſexus femininus: Sed magis de
cuit vt xp̃s aſſumeret id: quod eſt perfectũ
in humana natura: Ergo videtur ꝙ non

fuit cōueniens ꝙ xp̄s carnem aſſumeret
de femina: ſed de viro ſicut Eua de coſta
Ade viri formata eſt. ¶ Secundo ſic. Qui
cūqꝫ ex femina concipitur: vtero femineo
clauditur: Sed deo: qui celum ⁊ terrā im-
plet: vt dicitur Hiere. xxiij. nō cōpetit vt par
uo femineo vtero includatur: Ergo videt
ꝙ nō debuit ꝯcipi de femina. ¶ Tertio ſic
Illi qui cōcipiūtur de femina: aliquā im-
mundiciā patiūtur. Vñ Job. xxv. Nunqd
pōt hō apparere mūdus: natus de mulie-
re? Sed in xp̄o nulla immundicia eſſe de-
buit. Ergo nō videtur fuiſſe cōueniens: vt
carnē de femina ſuſciperet. ¶ In oppoſi.
eſt euāgeliū pn̄s. R̄ndeo dicendū: ꝙ lꝫ filiꝰ
dei carnē humanā aſſumere potuerit: de q̄
cunqꝫ materia voluiſſet: cōuenientiſſimum
tñ fuit vt de femina carnē acciperet. Tū p̄
mo quia per hoc tota natura nobilitata eſt.
Vñ Augu. libro. lxxxiij. q. Hominis libera
tio in vtroqꝫ ſexu debuit apparere: ergo q:
virū oportebat ſuſcipere: q: ſexus hono-
bilior eſt: cōueniens erat vt feminei ſexus li
beratio huic appareret: q: ille vir de femi-
na natus eſt. Tū ſecūdo q: per hoc veritas
incarnationis aſtruitur. Nam vt dicit Au-
guſti. in epiſtola ad Voluſianū. Si oīpotēs
deus hominē vbicūqꝫ formatū nō ex ma-
terno vtero cauſaret: ꝫ repētinū afferret aſ
pectibus: nōne opinionē cōfirmaret erro-
ris: nec hominē verū ſuſcepiſſe vllo modo
crederetur: ⁊ dū oīa mirabiliter facit aufer
ret: quod miſericorditer fecit. Nunc vero
ita inter deū ⁊ hominē mediator apparuit:
vt in vnitate perſone copulās vtraqꝫ natu
rā: ⁊ ſolita ſublimaret inſolitis: ⁊ inſolita ſo
litis tēperaret. Tū tertio: ⁊ eſt rō Anſelmi.
quia per hunc modum completur oīs di-
uerſitas generationis humane. Eua vero
ꝓducta eſt ex viro ſine femina. ceteri homi
nes producūtur ex viro ⁊ femina. Vñ hoc
quartū quaſi xp̄o relinquebatur propriū: vt
ꝓduceretur ex femina ſine viro. ¶ Ad ra
tiones in oppo. ¶ Ad primam r̄ndetur ne
gando ꝯñam Et ratio eſt: quia ideo: ꝙ ſexꝰ
maſculinus nobilior ē: quā femininus: ideo
humanā naturam in maſculino ſexu aſſum
pſit: ne tamē ſexus femininus contēneretur
congruum fuit: vt carnem aſſumeret de fe
mina. Vñ Auguſt. dicit libro ꝺ agone xp̄ia
no. Nolite voſipſos contēnere viri: filius
dei virum ſuſcepit: nolite voſipſas contem
nere femine: filius dei natus eſt ex femina.
¶ Ad ſecundam r̄ndetur negando ꝯſequē
tiā. Et ratio eſt: quia ſicut dicit Augu. tertio
libro contra Fauſtū: qui hac obiectiōe vte
batur. Nō plane īquit catholica fides: que
xp̄m filium dei natum ſecūdum carnē cre-
dit ex virgine: vllo modo eundem dei filiū
ſic in vtero mulieris includi: ꝙ extra nō ſit:
quaſi celi ⁊ terre amminiſtrationem deſer-
uerit: ⁊ quaſi a patre receſſerit. Unde licet
nō conueniat xp̄o ſm̄ diuinitatem includi ī
ventre femine: pōt tamē conuenire ratione
nature humane aſſumpte: ſm̄ quā potuit
mori: licet ſm̄ diuinitatē immortalis fuerit.
¶ Ad tertiam r̄ndetur negando maiorem
Ratio ē: quia immundiciam illam patiun
tur concepti ex cōmixtione maris ⁊ femine
Hoc autem non habet locum in conceptio
ne filij dei de ſpiritu ſancto ⁊ ex Maria ꝟ
gine. Et ideo dicit Damaſ. iij. libro ꝙ filiꝰ
dei cōſtruxit ſibiipſi ex caſtis ⁊ puriſſimis
ſanguinibus carnē animatā anima rōnali.
¶ In dominica quarta ē euangeliū Abijt
Jeſus tranſnare ⁊c. Jo. vi. Circa qͦ poſ-
ſunt hec diſputari.
¶ Primo: vtrum conuenienter xp̄s ſacia-
uit quinqꝫ milia hoīuꝫ de quinqꝫ panibus
qui reperti ſunt apud quendā in ſocietate.
¶ Secundo: vtrum conuenienter xp̄s ſa-
ciauit quinqꝫ milia de panibus ordeaceis ⁊
non de tritico.
¶ Tertio: vtrum xp̄s fuerit verus ꝓphe-
ta ſicut dicitur in euangelio.

Ad primam. q. ſic proceditur
Et videtur ꝙ conuenientius
xp̄s ſaciaſſet qnqꝫ milia ho-
minū ꝺ alijs panibꝰ. ¶ Pri
mo ſic. Maius miraculum

fuiſſet ſaciare tantum multitudinem de pa
nibus nouiter creatis: q̃z de panibꝰ pꝛeexi
ſtentibus: Ergo videtur ꝙ conueniẽtius ſa
ciaſſet illos de illis. ¶ Secũdo ſic: Panes
illi ſaciare nõ poterant tantã multitudinem
niſi multiplicati: Sed multiplicatio non vi
detur poſſibilis: Ergo ⁊c̃. Pꝛobat minoꝛ
ſic. Materia non põt traſmutari de parua
quãtitate in magnã: niſi per rarefactionẽ: ſi
cut ex vno pugillo aque generãtur .x. gutte
Uel per alterius materie additionẽ. Sed
nõ eſt dicendũ ꝙ per rarefactionem multi
plicati ſunt panes: vt pꝫ: Ergo opoꝛtebit di
cere ꝙ per additionẽ exterioꝛis materie: ꝙ
opoꝛtebit multũ amplius eẽ: q̃z quinqꝫ pa
nes. Quom ergo vnũquodqꝫ denominan
dum ſit a maioꝛi parte: videtur ꝙ non de-
beat dici quinqꝫ milia hominum ſaciatos
eſſe ex quinqꝫ panibus: ſed ex alia materia
addita. ¶ Tertio ſic. Si aliqs dicat: ꝙ mul
tiplicatio facta eſt panum ſine additione cu
iuſcunqꝫ exterioꝛis materie: vel noue crea
te: contra quod: hoc videtur non bene intel
ligibile: ꝙ aliquid ſit in ſubſtantia magnus
ſine additione alterius rei: vt pꝛobat ſanctꝰ
Thomas in pꝛima parte .q. xcij. ⁊ in ſecũdo
ſcripto di. xviij. ¶ In oppoſitum eſt euan-
gelium pꝛeſens. Reſpondeo dicendum: ꝙ
xp̃s conueniẽtius ſaciauit quinqꝫ milia ho
minuꝫ ex quinqꝫ panibus: qui reperti ſunt
in ſocietate ſua: q̃z ex nouiter creatis. Pa-
tet concluſio: quia licet xp̃s potuerit paſce-
re turbas ex panibus nouiter creatis: vo-
luit tamen ex panibns pꝛeexiſtentibus mul
tiplicatis illas reficere duplici rõne. Pꝛi-
mo vt oſtẽderet ſenſibilia a diabolo ⁊ nõ
eſſe: ſicut Manichei errantes dicunt. Naꝫ
ſi hoc verum eſſet: deus non vteretur ſenſi
bilibus ad opus diuine laudis: pꝛecipue cũ
ipſe venerit: vt diſſolueret opera diaboli:
vt dicitur .i. Jo. iiij. Secunda ratio: vt oſten
dat: falſum eſſe: ꝙ ipſi Manichei dicunt. ſ.
doctrinam veteris teſtamẽti non eſſe a deo
ſed a diabolo. Ut ergo oſtenderet non eẽ
aliam doctrinam noui teſtamẽti: q̃z que pꝛe
figurabatur: ⁊ continebatur in doctrina ve
teris teſtamẽti: pꝛeexiſtentes panes multi-
plicauit: innuens ꝙ ipſe eſt: qui legem ⁊ pꝛe-
fecit: ⁊ adimpleuit Mat. v: Non veni le-
gem ſoluere: ſed adimplere. Sic patet: rñ-
deo ad pꝛimũ argumentum in oppoſitum.
¶ Ad ſecundam rñdetur: ꝙ hic eſt triplex
modus dicendi. Unus eſt: ꝙ xp̃us panes
multiplicauit per additionem materie no-
uiter create. Alius modus dicendi eſt: ꝙ ꝑ
additionem alterius materie in foꝛmã pa-
nis inuiſibiliter inducendo. Et iſte modus
dicẽdi eſt ſancti Tho. Unde ſic dicit in ter
tia parte. Multiplicatio panum nõ ẽ facta
per modum creationis: ſed per additioneꝫ
extranee materie in panes conuerſe. Un-
de Auguſtinus dicit ſuper Jo. Unde multi
plicauit de paucis granis ſegetes: ide ĩ ma
nibus ſuis multiplicauit .v. panes. Mani-
feſtum eſt autem ꝙ per conuerſionem ma
terie pꝛeexiſtentis grana multiplicantur in
ſegetes: eiuſdem ſententie eſt in pꝛima par-
te .q. xcij. ⁊ in ſecũdo ſcripto di. xviij. Et ad
pꝛobationem contra: reſpondetur negãdo
conſequentiam: Et ratio eſt: quia materia:
que additur: in panes illos conuertitur: Et
ideo ex illis panibus: dicitur quinqꝫ milia
hominum ſaciaſſe. Tertius modus dicen-
di eſt: ꝙ multiplicauit in ſeipſis: nihil noui-
ter creando: nec aliquid addendo ad libitũ
ſue diuinitatis. Iſtum modum dicendi te-
nẽt aliqui antiqui: ſicut Hugo de ſancto vi
ctoꝛe: ⁊ Magiſter ſententiarum: ⁊ dominꝰ
Albertus magnus: quemadmodum dicũt
coꝛpus Eue foꝛmatum de coſta Ade. Di-
cunt enim. Sicut deus poteſt de nihilo ali
quid facere: ita modicum coꝛpus in magnũ
conuertere. Sed iſtum modum impꝛobat
ſanctus Tho. ſicut in intelligibile: ſicut di-
ctuꝫ eſt in tertio argumento.

AD ſecundam .q. ſic ꝓceditur
Et videtur ꝙ conuenientius
ſaciaſſet xp̃s turbas illas ex
panibus triticeis q̃z oꝛdea-
ceis. ¶ Pꝛimo ſic. In mira

culo vini: optimum vinum fecit ex aqua: er
go videtur ꝙ conuenientiori modo debuit
frumẽtaceũ panez facere ex panibus ordea
ceis: ⁊ ex illis turbas ſaciare. ¶ Secundo
ſic. Illud miraculum eucharistiam princi⸗
paliter ſignificat: Ergo videtur ꝙ debuit
turbas ſaciare de panibus frumenti: cuz ta
lis ſit materia ſacramenti eucharistie: ⁊ nõ
de ordeo. ¶ Tertio: quid eſt: ꝙ fragmenta
excreuerunt vſqꝫ ad numerum. xij. cophi⸗
norum: videtur eſſe ad quandam oſtẽtatio
nem. ¶ In oppoſitũ eſt euangeliuz pñſens.
Respondeo dicendum: ꝙ conuenientiſſi⸗
me factum eſt: quicquid a xp̃o factum eſt:
cum ſit ſapientia: omnia ſuauiter diſponẽs.
¶ Ad rationes in oppoſituz. ¶ Ad ꝑmaz
rñdetur negando conſequentiam: Et ratio
eſt iuxta Albertum: ꝙ aliud eſt hic: ⁊ aliud
ibi. Illud enim miraculum de conuerſione
aque in vinum deſeruiuit iocunditati nubẽ
tium. Et ideo conueniebat aquam mutari ĩ
liquorem: iocunditatez facientem. Iſtud au
tem deſeruiuit neceſſitati cõmunis turbe:
Et ideo a forma neceſſitati ſeruienti: illum
panem non mutauit: maxime vt dicit Cri⸗
ſo. ne gule deſeruire videretur. Preterea
xp̃s noluit creare panes de nouo: ſed ꝑexi
ſtentes multiplicauit: vt miraculum eẽt ma
gis notum: quia talis multiplicatio eorũdẽ
panum: magis eſt perceptibilis qꝫ creatio.
¶ Ad ſecundam reſpondetur negãdo cõ⸗
ſequentiã. Et ratio eſt: ſm Albertuz: q: hoc
miraculum eſt ſignum remotuz eucharistie
Et ideo expreſſam ſimilitudinẽ in materia
nõ habuit. ¶ Ad tertiaz rñdetur: ꝙ xp̃s nõ
fecit impleri illos cophinos ad aliquã oſtẽ
tationez: ſed vt oſtẽderet factũ miraculũ: nõ
eſſe fantaſticuz: per hoc: ꝙ collecte reliquie
domini cõſeruate ſunt: ⁊ alijs in cibum fue
runt. Qð aũt. xij. Cophini fragmentoꝝ im
pleti ſunt: non a caſu: ſed ex diuina diſpoſi⸗
tiõe impleti ſunt: ſm numerum. xij. Apoſto
loꝝ ſignat: vt dicit Albertus magnꝰ: ꝙ de
reliquijs xp̃i: que per quinqꝫ panes ſignifi
cantur: excreſceret doctrina apoſtolica in ſa
turitatem mundi.

Ad tertiam. q. ſic ꝓceditur.
Et vr̃ ꝙ xp̃s nõ fuerit ve⸗
rus propheta. ¶ Primo
ſic. Prophetia videtur im
portare quandam obſcurã
⁊ imperfectaz noticiaz: ſm
illud Numeri. xi. Si quis fuerit inter vos
propheta domini: per ſomnũ: aut per viſio
nem: loquar ad euz: Sed xp̃s habuit plenã
⁊ perfectam noticiaz: Ergo non fuit dicen⸗
dus propheta. ¶ Secundo ſic. Fides ẽ eo
rum: que non habentur: Ita prophetia eſt
eorum: que nõ ſunt preſentia ſed diſtãt. Nã
ꝓpheta dicitur quaſi procul fans: Sꝫ ĩ xp̃o
non ponitur fides nec ſpes: Ergo nec pro
phetia. ¶ Tertio ſic. Propheta eſt inferio
ris ordinis: qꝫ angelus: Sed xp̃s non ẽ mi
noratus ab angelis: ſecundum noticiam ani
me: ſed ſolum ſecundũ corporis paſſionez:
vt dicitur ad Hebre. ij. Ergo videt̃ ꝙ xp̃s
nõ fuit propheta. ¶ In oppoſitum eſt euã
gelium preſens. Rñdeo primo: ꝙ xp̃s in⸗
quãtum fuit viator: aliquomodo potuit di
ci propheta: ſicut dicitur Deut. xviij. Pro
phetaz ſuſcitabit tibi deus de fratribꝰ tuis:
Et ipſe de ſe dicit Mat. xiij. ⁊ Io. iiij. Nõ
eſt propheta ſine honore: niſi in patria ſua.
Pro quo ſciendum iuxta ſanctum Tho. ſu
per Io. ꝙ propheta dicitur videns. i. Re⸗
gũ. ix. Qui nunc dicitur propheta: olim vo
cabatur videns. Viſio ad vim cognoſciti⸗
uam pertinet. In chriſto autez triplex fuit
cognitio. ſ. ſenſitiua. Et ſm hanc habuit ali
quam ſimilitudinem cuz prophetis: inquã⸗
tuz in imaginatione xp̃i: formari potuerunt
alique ſpecies ſenſibiles: quibus futura vel
occulta preſentarent̃: precipue propter paſ
ſibilitatem: que ſibi conueniebat ſm ſtatuz
viatoris. Item fuit in chriſto cognitio intel
lectiua: Et quantum ad hanc non habuit ſi
militudinez cuz prophetis: ſed eſt etiã ſuper
angelos: q: erat cõprhenſor excellentior:
qꝫ aliqua creatura. Item fuit in eo cognitio
diuina. Et quantum ad hanc fuit ꝓphetaꝝ

τ angeloꝝ inſpiratoꝛ:cum omnis cognitio
cauſetur per participationē diuini verbi.
Albertus vero ſuper Jo. dicit:ꝙ xp̄s pro⸗
prie nō dicitur ꝓpheta:niſi quo ad hoc:ꝙ
immobile eſt oē:quod xp̄s enūciat. Mat.
vij. verba mea nō tranſibunt. ℭ Ad ratio
nes in oppoſitū. ℭ Ad p̄mam reſpōdetur
negādo aſſumptum. Et ad probationem di
cendū:ſm ſanctū Tho. in tertia parte:ꝙ p
illa verba nō oſtenditur eſſe de ratione ꝓ
phetie enigmatica cognitio. ſ. que eſt p ſom
num:quia aliqui in viſione perceperunt di
uina:vt moyſes:qui palam τ non per eni⸗
gmata deum vidit:τ tamē dictus eſt ꝓphe
ta:vt pꝫ Deut. vlti. Non ſurrexit vltra pro
pheta in Iſrael ſicut Moyſes. Poteſt ſe⸗
cundo reſpōderi iuxta ſuperius poſita:ꝙ τ
ſi xp̄s habuit plenā τ perfectā noticiā:quā
tū ad partē intellectiuam:habuit tamen in
parte imaginatiua:quaſdam ſimilitudines:
in quibus etiam poterat ſpeculare diuina.
Non enim ſolū erat comprehenſoꝛ:ſʒ etiā
viatoꝛ. ℭ Ad ſecundam reſpondetur negā
do ꝯñam. Et ratio eſt:quia nō eſt ſimile:qa
fides eſt eoꝝ:que nō videntur ab ipſo cre
dente:τ ſpes eſt eoꝝ:que nō habētur ab
ipſo ſperante. Sed prophetia eſt eoꝝ:que
ſunt procul a cōmuni omnium ſenſu:cū qui
bus propheta cōuerſatur cōmunicat in ſta⸗
tu vie. Et ideo fides τ ſpes repugnāt perfe
ctioni beatitudinis xp̄i:nō autem ꝓphetie.
ℭ Ad tertiā reſpondetur negando ꝯñam:
Et ratio eſt:quia angelus cum ſit compre⸗
henſoꝛ eſt ſupra prophetam:qui eſt purus
viatoꝛ:non autem ſupra xp̄m:qui ſimul fuit
viatoꝛ τ comprehenſoꝛ.

ℭ In dominica in paſſione eſt euangeliū
In illo tempoꝛe dicebat.
ℭ Jeſus turbis iudeoꝝ τc. Jo. viij. Cir
ca quod:poſſunt di. ſpu. ſe. q.
ℭ Prima eſt:vtrum xp̄s potuit redargui
de aliquo peccato.
ℭ Secunda eſt:vtrum xp̄s debuit ſine of⸗
fenſione iudeis predicare.
ℭ Tertia eſt:vtrum ſit verum ꝙ Abraam
vidit diem chriſti.

AD primā ſic proceditur. Et
videtur ꝙ xp̄s potuit redar
gui de aliquo pctō. ℭ Pri⸗
mo ſic. In xp̄o fuit peccatū.
Ergo potuit redargui d pec
cato. Cōſequentia eſt bona. Aſſumptum p
batur. Dicitur enim in Pſ. xxi. ex perſo⸗
na xp̄i. Deus me⁹ vt quid dereliquiſti me
longe a ſalute mea verba delictoꝝ meo⸗
rum:Ergo videtur:ꝙ in xp̄o fuerunt deli⸗
cta. ℭ Secundo ſic. Dicit Apoſtolus ad
Ro. v. ꝙ in Adam omnes peccauerunt. ſ.
quia in eo omnes originaliter fuerunt:Sʒ
xp̄s fuit etiā originaliter in eo:Ergo in ip⸗
ſo peccauit. ℭ Tertio ſic. Dicit̃. ij. ad Co⸗
rin. v. ꝙ deus eum qui nō nouerat pecca⸗
tum. ſ. xp̄m:pro nobis fecerat peccatū. Sʒ
illud verum eſt:quod a deo factum eſt:Er
go in xp̄o fuit aliquod peccatum. ℭ In op
poſitum eſt euangelium preſens vbi xp̄s ait
Quis ex vobis arguet me d peccato:Ubi
dicit glo. Quom null⁹ poſſit arguere. Rñ
deo dicendum ſub iſta concluſione. In xp̄o
nullū fuit peccatū:nec originale:nec actua⸗
le. Iſta concluſio patet. i. Petri. ij. dicit̃ de
eo. Qui peccatum non fecit:nec inuentus
eſt dolus in oꝛe eius:Et per conſequens de
nullo peccato redargui poteſt. Ueritas hu
ius concluſionis ſic oſtenditur ex tribus:p
pter que xp̄s ſuſcepit defect⁹ noſtros. Pri
mo:vt pro nobis ſatiſfaceret. Et ex hoc pꝫ:
ꝙ defectum peccati non aſſumpſit:nec de⸗
buit:quia peccatum nihil operatur ad ſatiſ
factionem:quinimmo virtutem ſatiſfactio
nis impedit:quia dicitur Eccleſiaſt. xxxiiij.
Dona iniquoꝝ non probat altiſſim⁹. Se
cundo aſſumpſit defectus noſtros:vt veri⸗
tatem humane nature compꝛobaret. Et ex
hac etiam oſtenditur:ꝙ peccatum aſſume⸗
re non debuit:quia ex peccato non demon
ſtratur veritas humane nature:quia pecca
tum non pertinet ad humanam naturā:cu
ius deus eſt cauſa:ſed magis eſt contra na⸗
turam:per ſeminationem diaboli introdu⸗

ctiue vt Damaſ.dic. Tertio aſſumpſit xp̄s defectus noſtros vt nobis exemplum virtutis preberet. Ex qua parte manifeſte patet cōcluſio: quia peccator exēpla virtutis p̄bere non potuit: cū peccatum ſit ↄtrariū v̄tuti. Unde xp̄s nullo modo aſſumpſit defectū peccati: nec originalis: nec actualis: Fuit enim agnus ſine macula quacunqȝ. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primā rn̄detur: ꝙ ſicut dicit Damaſ.iij.libro. Dupliciter dicitur aliquid de xp̄o. Uno modo ſm ꝓprietatem naturalē: ⁊ ypoſtaticā: vt dicitur: factus eſt homo: ⁊ pro nobis paſſus eſt. Alio modo ſm proprietatē perſonalē ⁊ habitudinalem: prout.ſ.aliqua dicuntur de xp̄o in perſona noſtra: que ſibi ſm ſe nullo mōcon ueniūt. Un̄ ⁊ inter ſeptem regulas Ticonij: quas ponit Auguſti.in tertio de doctrina xp̄iana. Prima ponitur de dn̄o: ⁊ ei⁹ corpore: cū.ſ.xp̄i ⁊ eccleſie vna perſona eſtimatur. Et ſm hoc xp̄s ex perſona mēbroꝝ ſuorum loquens: dicit: verba delictoꝝ meoꝝ: non ꝙ in ipſo capite delicta fuerint. Unde glo.ſuper Ps̄. dicit ſic Dicit xp̄s in perſona veteris hominis: que ſtulta ſunt: ⁊ delicta ſunt cauſa: q̄re tu longe es a ſalute mea. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negādo minorē. Si per li originaliter intelligat: ꝙ fuerat in Adā ſm ſeminalē rōnem. Pro quo nota: ꝙ ſicut dicit Auguſt.x.ſuper Gen̄.ad litterā. Nō omni modo xp̄s fuit in Adam ⁊ in alijs p̄ribus: quo nos ibi fuim⁹. Nos enim fuimus in Adā ſm rōnē ſeminalē: et ſm corpulentā ſubſtātiā: quia.ſ.vt ipſe ibi dicit: cū ſit in ſemine viſibilis corpulētia: et viſibilis rō: vtrūqȝ currit ex Adā: Sȝ xp̄s viſibilē carnis ſubſtātiā de carne virginis ſumpſit. Ratio vero conceptiōis eius non a ſemine virili: ſed longe aliter ⁊ deſup venit. Un̄ nō fuit in Adā ſm ſeminalē rōnē: ſed ſolum ſm corpulentā ſubſtātiā. Et ideo xp̄s non accepit actiue ab Adam humanā naturā ſed ſolum materialiter: actiue vero a ſpiritu ſancto: ſicut ⁊ ipſe Adam materialiter ſumpſit corpus de limo terre: actiue autem a deo. Et propter hoc xp̄s nō peccauit ab Adam: in quo fuit ſolum ſm materiā. ¶ Ad tertiam rn̄detur negando ↄn̄ā. Et ad dictū Apoſtoli rn̄detur: ꝙ cū dicitur: ꝙ xp̄s fecit peccatum: nō eſt intelligendū: ꝙ in ſe haberet aliquid peccati: ſed ꝙ fecit hoſtiā pro peccato: ſicut Oſee.iiij.dicit. Peccatū populi mei comedēt.ſ.ſacerdotes: qui ſm legē cōmedebant hoſtias pro peccato oblatas. Et ſm hunc modū dicitur yſa.liij. ꝙ deus poſuit in eo iniquitates omniū noſtroꝝ: quia.ſ.eum tradidit vt eſſet hoſtia ꝓ peccatis omniū hominū. Uel rn̄detur ꝙ dn̄s fecit eū peccatū.i.habentē ſimilitudinem carnis peccati vt dicitur Ro.viij. Et hoc propter corpus paſſibile: ⁊ mortale: qđ aſſumpſit.

Ad ſecūdā.q.ſic procedit. Et ſic videt: ꝙ xp̄s debuit ſine offenſiōe iudeis p̄dicare: qđ xp̄s non videt obſeruaſſe in p̄nti euāgelio. ¶ Primo ſic Dicit Auguſti.in libro de agone xp̄iano in homine Jeſu xp̄o. Se nobis ad exēplū vite prebuit filius dei. Sed nos debemus vitare nō ſolū offenſionē fideliū: ſed etiam infideliū: ſm illud.i.Corin.x. Sine offenſiōe eſtote iudeis ⁊ gentib⁹ ⁊ eccleſie dei: Ergo videtur ꝙ xp̄s etiā in ſua doctrina offenſionem iudeorū vitare debuit. ¶ Secūdo ſic Nullus ſapiens debet facere vnde effectū ſui operis impediat: Sȝ per hoc ꝙ xp̄s ſua doctrina iudeos turbauit: impediebatur effectus doctrine eius. Dicit eni Lu.xi. ꝙ cū phariſeos ⁊ ſcribas reprehenderet: ceperunt grauiter reſiſtere: ⁊ os eius opprimere: inſidiantes ei ⁊ querentes aliquid capere ab ore eius: vt accuſarent eū. Nō igit videtur cōueniens fuiſſe: ꝙ xp̄s in ſua doctrina iudeos offenderet. ¶ Tertio. Dicit Apoſtolus.i.Thi.v. Seniorem ne increpaueris: ſed obſerua patrē: Sed ſacerdotes ⁊ principes iudeorū erant illius populi ſeniores: Ergo videtur: ꝙ nō fuerint diris icrepationibus arguendi. ¶ In oppoſitū ha

betur in euangelio pñti. R̄ñdeo dicendū:
ꝙ xp̄s conuenienter in predicatione ſua qñq̄
offendit iudeos. Que cõcluſio probatur.
Primo ꝑ illud: qđ yſa. viij. Fuit propheta
tū: ꝙ xp̄s eſſet in lapidē offenſiõis ⁊ in pe
trā ſcandali duabus domibus Iſrael. Con
ueniētia autē cõcluſionis oſtēditur ſic. Sa-
lus multitudinis preferenda eſt paci: quorū
cūq̄ ſingulariū hominū. Et ideo qñ aliqui
ſua ꝑuerſitate multitudinis ſalutē impediūt
nõ eſt cauenda eoꝝ offenſio a predicatore
vel doctore: ad hoc ꝙ multitudinis ſaluti ꝓ
uideat. Sic ē aūt ꝙ phariſei: ⁊ ſcribe: ⁊ ṗn
cipes iudeoꝝ: ſua malicia plurimū impe-
diebant populi ſalutē: tum quia impugnāt
xp̄i doctrinā: per quā ſolā poterat eſſe ſal⁹:
tū quia prauis ſuis moribus vitam populi
corrūpebant: Et ideo nõ obſtāte eoꝝ offen
ſione: dñs publice veritatē docebat: quā illi
odiebant: ⁊ coꝝ vitia arguebat. Et ideo di
citur Mat. xv. ꝙ diſcipulis dño dicētibus:
ſcis quia iudei audito hoc verbo ſcādaliza
ti ſunt: rñdit: Sinite illos: ceci ſunt: ⁊ duces
cecoꝝ. Si cecus ceco ducatū preſtet: ambo
in foueā cadunt. ℭ Ad rationes in oppoſi.
ℭ Ad primam rñdetur: ꝙ homo ſic dʒ eſſe
ſine offenſione omnibus: vt nulli det ſuo fa
cto vel dicto minus recto occaſionē ruine.
Et ita fecit xp̄s. Si tñ de veritate ſcandalū
oriatur: magis eſt ſuſtinendū: q̃ʒ ꝙ veritas
relinquat̃: vt Gregorius dicit. ℭ Ad ſecū-
dam rñdetur: ꝙ minor eſt falſa. Nā ꝑ hoc:
ꝙ xp̄s publice phariſeos ⁊ ſcribas argue-
bat: nõ impediuit: ſed magis ꝓmouit effe-
ctū ſue doctrine: quia cum eoꝝ vicia popu
lo innoteſcebant: minus aduertebat̃ a xp̄o:
ꝓpter verba phariſeoꝝ: ⁊ ſcribaꝝ: q ſem-
per doctrine xp̄i obſiſtebant. ℭ Ad tertiā
reſpondetur: ꝙ illud dictū Apoſtoli eſt in-
telligendū de illis ſenioribus: qui nõ ſolum
etate vel etiā auctoritate: ſed etiā honeſtate
ſunt ſenes: ſm̄ illud Numeri. xi. Congrega
mihi. lxx. Viros de ſenioribus iſrael. quos
tu noſti ꝙ ſenes populi ſunt. Si autē aucto
ritatem ſenectutis in inſtrumentum malicie
vertant: publice predicando: ſunt manife-
ſte ⁊ acriter arguendi: ſicut Daniel dixit
Daniel. xiij. O inueterate dierum malo-
rum ⁊c̃.

A D tertiam ſic proceditur. Et
videtur ꝙ Abraā non vidit
diem chriſti. ℭ Primo ſic.
Abraā ſolū credidit diē xp̄i
Ergo falſū eſt: ꝙ vidit. Cõ
ſequētia eſt nota Dicit enī Augu. ꝙ fides
eſt: qua credūtur: que nõ vidētur. Et Gre-
gorius dicit: ꝙ viſa nõ habēt fidem: ſʒ agni
tionē. ℭ Secūdo ſic. Quom ens ⁊ verum
cõuertantur: id quod nondū erat in rerum
natura: nõ pōt eſſe obiectū ītellectus abrae:
Sed tpe abrae nondū erat dies natiuitatis
xp̄i. Unde dicunt angeli Lu. ij. Hodie na
tus eſt vobis ſaluator mūdi. ℭ Tertio ar-
guit̃ ex euāgelio Lu. x. vbi xp̄s ꝯuerſus ad
diſcipulos ait. Multi reges: ⁊ ꝓphete: vo
luerūt videre: que vos videtis: ⁊ nõ vide-
runt. Ergo videt̃: ꝙ nec ipſe abraā vidit:
qđ alij ꝓphete nõ viderunt. ℭ In oppoſi.
eſt euāgeliū pñs. R̄ñdeo: dicendū ſub iſta
cõcluſione: ꝙ verū ē: ꝙ Abraā vidit in ſpū
ſiue cognouit ꝑ fidem: diē eternitatis xp̄i: ⁊
diē incarnationis eiuſdē. Iſta cõcluſio po-
nit̃ in glo. ꝑſentis euāgelij: q̃ eſt beati Aug.
q ſic dicit. Diē videre meū: incertū eſt: an
diē tēporalē: quo erat vēturus in carnē: an
diē eternitatis. Sed vtrūq̄ Abraam vidit.
Vñ ineffabile gaudiū illi: quāti enī ē vide
re verbū: apud patrē: ⁊ ꝙ ipſū caro factū
eſt. hec glo. Probatur ergo ꝯcluſio: quo ad
ambas ptes. Et ṗmo: ꝙ vidit diē eternitatꝭ
xp̄i. De quo dicit̃ i Ps̄. Ego hodie genui
te. De quo ſic dicit Grego. in omelia pñtis
euāgelij. Tūc qppe diē dñi Abraā vidit: cū
i figura ſumme trinitatis: tres angelos hoſ
picio ſuſcepit: qbus ꝑfecto ſuſceptis: ſic tri
bus quaſi vno locutus eſt: q: etſi in ꝑſonis
numerus eſt trinitatis: in natura eſt vnitas
diuinitatis. Qđ vero vidit diē aduentus fi
lij in carnē: oſtēditur ex tribus. Primo: qñ
dictū eſt ei. In ſemine tuo bñdicent oēs gē

ſes terre Gen̄.xxij. Scd̄o ex iuramento: qđ exegit a ſeruo Heliazer. Nā Gen̄.xxiiij. ait Pone manū tuā ſuper femur meū: ꝛ iura mihi ꝑ deū celi ꝛ terre ꝛc̄. Ex quo vt Gregorius dicit: ſignificabat: ꝙ de femore eius ꝓceſſurus erat ſm carnē deus celi. Tertio oſtēditur: ꝙ vidit diē xp̄i: qn̄ in immolatione yſaac ꝑfiguratā cognouit paſſionē xp̄i: ꝓpter quod locus ille dictus ē deus videt: vt dicitur Gen̄.xxij. Quia d̄s fecit videre Abraā occultū xp̄i miſteriū. ¶ Ad rōnes i oppo. ¶ Ad ꝑmā rn̄detur: ꝙ viſio ſumit dupliciter. ſ. large: pro cognitiōe: ſm qđ dicitur. i. Corin. xiij. Videmus nūc per ſpeculū in enigmate. Alio mō ſtricte: ꝛ ſic dicitur noticia per demōſtrationē: ꝓbata etiam ſic diſtinguitur ꝯtra fidē: ſm illud ad Hebre. xi. Fides eſt argumētū nō apparētium. Viſio aūt capitur hic ꝑmo mō: put. ſ. accipitur large pro cognitione. ¶ Ad ſecūdā rn̄det negando ꝯñam de cognitiōe fidei. Et rō eſt ꝙ vt dicit Augu. vident ꝑn̄tia: ſed credunt abſentia. Propter qđ etiā fides ſimilat auditui: q2 de abſentibus ē: ſicut auditu cognoſcimus: que cū ſint abſentia nobis recitantur. ¶ Ad tertiam reſpondetur: ꝙ auctoritas illa intelligitur de viſiōe corporali: quā habebāt de xp̄o diſcipuli ſui. Bene credit: ꝙ inter hos: qui deſiderabant ſic diem xp̄i videre: fuerit Abraam: quia ab ipſo donū redemptionis expectabat.

¶ In dñica in ramis palmarū legitur paſſio xp̄i ſecūdum Mat.

¶ Circa quod poſſunt hec diſputari.

¶ Primo: vtrum alius poſſibilis fuerit et conuenientior modus liberationis humani generis: q̄ȝ per paſſionem xp̄i.

¶ Secundo: vtrum conuenienter xp̄s tali die voluit cū regali honore intrare Hieruſalem.

AD primam. q. ſic proceditur. Et videtur ꝙ fuerit ali9 poſſibilis modus: ꝛ cōueniētior. ¶ Primo ſic. Dicitur Lu. i. Nō erit impoſſibile apud deū omne verbū. Ergo quocūq alio mō potuiſſet nos liberare. ¶ Secūdo ſic. Dicit Augu. xiij. de trini. Iſtū modū: quo nos per mediatorē dei ꝛ hominis hominē Jeſum xp̄m: deus liberare dignatur: aſſerim9 bonū: ꝛ diuine dignitati cōgruū. Verū etiā oſtēdamus aliū modū poſſibilem deo fuiſſe: cuius poteſtati cūcta equaliter ſubiacēt. ¶ Tertio arguitur de cōueniētiori. Si enī xp̄s ſubijſſet mortē naturalē: nihilomin9 genus humanū redēptū fuiſſet: qa mortē ſoluiſſet: quā nō debebat: ꝛ hoc fuiſſet ſine oī peccato alicuius. Ergo videtur ꝙ hic modus fuit cōueniētior: qa vnūquodq tāto ē cōuenientius quāto ad ipſū pauciora incōuenientia ſequūtur. ¶ Quarto. Cōuenientiſſimum videtur: ꝙ ille qui violēter ꝛ iniuſte detinet aliqđ: per ſuperioris potentiā ſpolietur: Sed diabolus nullū ius in homine habebat: quem per fraudem deceperat: ꝛ per quādā violētiam ſeruituti ſubiectū detinebat: Ergo videtur inconuenientiſſimum fuiſſe: ꝙ chriſtus diabolum per ſolā potentiā ſpoliaret: abſq ſua paſſiōe. ¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens: in quo dicitur Math. xxvi. Pater ſi non poteſt tranſire calix iſte: niſi bibam illum: fiat voluntas tua. Super quod verbum: tractans Anſelmus libro: Quur deus homo dicit. Non potuit tranſire calicem: niſi biberit: non quia mortem vitare nequiuerit: ſꝫ quia aliter mundus ſaluari non poſſet: Ergo videtur ꝙ alius modus nō fuerit poſſibilis. Secundo ſic. Dicit Auguſtinus. xiij. de trini. Sanande noſtre miſerie conuenientior alius modus non fuit: q̄ȝ per chriſti paſſionem. Reſpondeo dicendum circa poſſibilitatem: ꝙ aliquid dicitur poſſibile vel impoſſibile dupliciter. Uno modo ſimpliciter ꝛ abſolute. Alio modo ex ſuppoſitione. Qua diuiſione poſita: ſit iſta prima concluſio. Simpliciter ꝛ abſolute loquendo: poſſibile fuit deo alio modo hominem liberare: q̄ȝ per paſſionem xp̄i: q2 vt dictū ē: non ē impoſſibile apud deū omne verbū Lu. i.

Secūda cōcluſio:loquendo de poſſibili:ex
aliqua ſoppoſitioue facta:non eſt poſſibilis
alius modus liberationis humani generis
q̄ꝫ per paſſionē xpi:Iſta concluſio pꝫ.p̄mo
q: eſt impoſſibile p̄ſcientiā dei falli:⁊ eius
volūtatē ſeu diſpoſitionē caſſari:Sꝫ p̄ſcien
tia dei ⁊ volūtas dei fuit:ꝙ genus humanū
hoc mō liberaret̄:Ergo facta hac ſuppoſi-
tione fuit impoſſibilis alius modus libera
tionis.Secūdo ſic.Fidei nō pōt ſubeſſe fal
ſum:Sed antiqui patres crediderūt chriſtū
paſſurū:Ergo nō potuit eſſe:quin pateret̄.
Circa cōuenientiā iſtius modi ſit iſta cōclu
ſio tertia ex p̄te noſtra.Cōueniētior modus
eſſe nō potuit:q̄ꝫ per paſſionē xpi:ſed tamē
deo nō aufertur potētia:quin potuiſſet aliū
conuentiorē moduꝫ:cuius potētia limitata
nō eſt.Sꝫ hoc eēt ſm aliū ordinē rebus im
poſitū.Iſta cōcluſio ſic declarat̄. Tanto ali
quis modus cōuenientior eſt ad cōſequen-
dū finē.quāto per ipſum plura cōcurrunt:
que ſunt expedientia fini.Per hoc autē:ꝙ
homo per paſſioneꝫ xpi eſt liberatus:mul-
ta cōcurrūt ad ſalutē hois pertinentia:p̄ter
liberationeꝫ a peccato.Primo enim. Per
hoc homo cognoſcit quātū deus diligit ho
minē:⁊ per hoc ꝓuocat̄ ad eū diligenduꝫ:
in quo p̄fectio humane ſalutis conſiſtit.Vn̄
Apoſtolus dicit ad Ro.v.Cōmendat deꝰ
caritatē in nobis:quoniā cū inimici eſſemꝰ
xp̄s pro nobis mortuus eſt.Secūdo:q: per
hoc dedit nobis exemplū obediētie:humi-
litatis:cōſtantie:iuſticie:⁊ ceteraꝝ virtutuꝫ
in paſſione xpi oſtēſarū:que ſunt neceſſa-
rie ad humanā ſalutē.Vn̄ dicit̄.i.Petri.ij.
Chriſtus paſſus eſt pro nobis:nobis relin
quēs exēplū:vt ſequamur veſtigia eiꝰ.Ter
tio:q: hoc ad maiorem dignitateꝫ ceſſit:vt
ſicut homo victus fuerat:⁊ deceptus a dia
bolo:ita etiā homo eſſet:qui diabolū vince
ret.Et ſicut homo morteꝫ meruit:ita homo
moriēdo mortē ſuperaret vt pꝫ.i.Cori.xv.
Deo gratias:qui nobis dedit victoriā per
Ieſum xpm.Et ideo cōuenientius fuit:vt p
paſſionē xpi liberaremur:q̄ꝫ per ſolā volū
tatē dei.¶ Ad rōnes in oppo.¶ Ad p̄mā
⁊ ſecundā r̄ndetur:ꝙ loquunt̄ de poſſibili
ſimpliciť ⁊ abſolute.Hoc eniꝫ mō:aliꝰ mo-
dus fuit poſſibilis.¶ Ad tertiam r̄ndetur
dupliciter.Primo negādo ꝯñam.Et rō ē:
q: xp̄s pro oibus peccatis:quātum ad ſuffi
ciētiaꝫ debuit ſatiſfacere:nō ſolū pro origi-
nali:ſed etiam ꝓ actuali:pro quo infligit̄ vio
lēta mors.Et ideo vt ſua ſatiſfactio:vtrūqꝫ
peccatū cōprehenderet:decens fuit vt mor
te turpiſſima:quantū ad genus mortis:mo
reretur:vt ſic nō ſoluꝫ ſub angelis deſcēde
ret̄ per mortē:ſꝫ etiā ſub hoibus per genus
mortis:quātuꝫ ad acerbitatē:⁊ turpitudinē
nec peccatū alioꝝ aliquid de cōueniētia ſa-
tiſfactiōis adimit:quia ſatiſfactio non eſt ex
parte infligentiū paſſioneꝫ:ſed ex parte pa
tientis:Secūdo r̄ndetur negādo etiā ꝯñaꝫ
Et ratio eſt:qa ſicut dicit Criſo. Chriſtꝰ nō
ſui mortē:quā nō habebat:cum ſit vita:ſed
hominis mortē venerat cōſumpturus.Vn̄
nō ꝓpria morte corpus depoſuit:ſed ab ho
minibus illatā ſuſtinuit:ſi etiam egrotaſſet
corpus eius:⁊ in conſpectu oium ſolueret̄:
incōueniens erat:eū qui alioꝝ languores ſa
naret:habere ꝓpriū corpus affectuꝫ lan-
guoribus:etiaꝫ ſi abſqꝫ alio morbo ſeorſuꝫ:
aliter corpus depoſuiſſet:ac deinde ſe offer
ret:⁊ nō crederet̄ ei:de reſurrectiōe diffe-
renti.Quō enim pateret xpi in morte vi-
ctoria:niſi corā omnibus eā patiens:per in
terruptionē temporis ꝓbaſſet extinctam?
¶ Ad quartā reſpōdetur negando ꝯñam.
Et rō:quia licet diabolus iniuſte inuaſerit
hominem:tamen homo per peccatuꝫ iuſte
erat ſub ſeruitute diaboli derelictus a deo.
Et ideo cōueniens fuit:vt per iuſticiam hō
a ſeruitute diaboli liberaretur:xp̄o ſatiſfa-
ciente pro ipſo:per ſuam paſſionē.Fuit etiā
hoc cōueniens ad vincendā ſupbiā diaboli
qui eſt deſtructor iuſticie ⁊ amator peccati:
vt xp̄s vinceret:⁊ hoiem liberaret:nō per
ſolam potentiam diuinitatis:ſed etiam per
iuſticiam:⁊ humilitatem paſſiōis:vt Augu
ſtinus dicit.xiiij.de trinitate:

Dn̄ica in ramis palmarum.

AD ſcđam.q.ſic pꝛocedit. Et videtur:ꝙ nō fuit cōueniens ꝙ xp̄s intraret nunc Hieruſalē cū regali honoꝛ. ¶ Pꝛimo ſic. Legimus Joā.vi.ꝙ xp̄s fugit in montem:qm̄ vidit ꝙ hoīes illi quos de quinqꝫ panibus ⁊ duobus piſcibus ſatiauerat:venturi erāt:vt facerent eū regē. Ergo videtur:ꝙ incōuenienter nūc a turbis honoꝛē regalē ſibi impendi pmiſit. ¶ Scđo ſic. Cōuerſatio xp̄i debuit eē vniformis. Sed alijs vicibus quibus intrauit Hieruſalez:nō intrauit hoc modo:ſꝫ pedes ⁊ ſine turbarū laudibus:⁊ cum ramis:Ergo videtur:ꝙ nūc nō cōuenienter intrauit. ¶ In oppo.eſt euangeliū pn̄s. Rn̄deo dicendū ſub iſta ꝯcluſione:ꝙ conuenientiſſime xp̄s intrauit nunc Hieruſalē illo mō q̄ deſcribitur in euangelio: Que cōcluſio oſtēditur in ſingulis circūſtantijs aduentus ſui in Hieruſalē. Pꝛimo quidē dicitur cū appꝛopinquaret Jeſus Hieroſolimis. Cōueniēs enim fuit ꝙ xp̄s paſſurus:appꝛopinquaret loco paſſionis:vt per hoc clareſceret:ꝙ nō inuitus ſed ſponte pateretur:ſm̄ illud yſa.liij. Oblatus eſt:quia ipſe voluit. Scđo vt dicit Beda ante quinqꝫ dies paſce venire voluit ſicut ex Jo.euāgelio didicimus:vt per hoc etiam oſtenderet:ſe eſſe agnū immaculatū:q̄ tolleret peccata mūdi. Agnus quippe paſchalis:cuius immolatione populus iſrael eſt ab egiptiaca ſuitute liberatus:ante quinqꝫ dies paſche.i.decima die mēſis pꝛimi iubebatur tolli. Quartadecima aūt luna ad veſperū iuſſus eſt immolari:ſignificās eū:qui nos ſuo ſanguine redēpturus:ante quinqꝫ dies paſche.i.hodierna die:magno pcedentiū ſequentiūqꝫ populoꝝ gaudio:⁊ laudatione: deductus venerit in tēplū dei. Tertio vt idem dicit. Beda. Sic a turbis:ſic rex appellari voluit:vt per hoc eruditus qſqꝫ cognoſceret ipſuz eē regē:quē ſic ꝓphetia venturū olim pmiſſa ſignificauerat zacha.ix.dicens. Dicite filie ſyon:ideſt Hieruſalez:ecce rex tuus venit tibi māſuetus:ſedens ſuper aſinā:⁊ pullum filiū ſubiugalis. Ubi vt dicit Albertus magnus:xp̄s deſcribitur ab Octauiano. Pꝛimo ab euidentia venientis:cū dicitur ecce yſa.xl. Uidit oīs caro ſalutare dei. Scđo a dignitate poteſtatis:ibi rex.yſa.ix. Dn̄s legifer noſter:deus rex noſter. Tertio cōnaturalitate hominis:quia tuus q̄ generalitatē habuit:cū iudeis per humanitatem aſſumptā yſa.ix. Paruulus natus eſt nobis ⁊c. Quarto appꝛopinquatione amoꝛis:ibi:venit. Pꝛouer.viij. Delicie mee ſolēt eſſe cū filijs hoīum. Quinto ab vtilitate operis redēptionis:cū dicitur:tibi.i.ad vtilitatē tuā. Sexto ab optimo habitu coꝛdis:cū dicitur māſuetus Mat.xi. Diſcite a me:q̄ mitis ſum ⁊c. Septimo a quiete regiminis:cū dicitur ſedens:quies regiminis: in quo regnauerat cōcupiſcentia ſꝫ reſidet trāquilla ſapientia.yſa.xvi. Pꝛeparabitur in miſericoꝛdia ſoliū eius ⁊c. Octauo ab humilitate cōuerſatiōis:⁊ a ſimplicitate ſubiectionis:cuꝫ dicitur ſuper aſinā:ecce humilitas:⁊ pullū filiū ſubiugalis:ecce ſimplicitas:ſine duplicitate factus ſeculi. Hoc aūt nō ſic intelligēdū eſt:ꝙ ſederit ſup vtrūqꝫ ſimul:⁊ ſucceſſiue:q̄ pmo ſedit ſuper pullū:q̄ tn̄ non erat domitus:q̄ adhuc nō erat applicatus humanis vſibus:vt habetur Marci.xi.⁊ Lu.xix. Ideo ſedit poſtea ſuper aſinā. Hoc aūt factū eſt in figura:quia per pullū ſignificabatur populus gētilis:q̄ nō fuerat ſubiectus iugo legis. Per aſinā vo populus iudaicus:qui laboꝛauerat ſub lege. Ad hoc veniebat aūt xp̄s:vt vtrūqꝫ populū ſubiugaret ſibi per fidē catholicā. Et ſic xp̄s adimpleuit hoc:q̄d celebꝛi fama diuulgatū erat. zacha.ix.quod venturus eſſet in Hieruſalē:in pauptate:⁊ humilitate:ſedēs ſup aſinā:⁊ pullū eius:vt dictū eſt: Q: vero ſimiliter ꝓphetatū erat per zachariā:ꝙ in aduentu xp̄i in Hieruſalē:ſuper aſinā ⁊ pullū:ciuitas Hieroſolima exultaret:⁊ letaretur:hōc adimpletuꝫ ē. Et hoc in tribus. Pꝛimo quia dicitur:ꝙ plurima turba ſtrauerūt veſtimēta ſua in via:⁊

hoc fuit in ſignũ exultationis: ⁊ honoris: et ne aſina ⁊ pullus offenderent pedes ſuos ad lapides. Secundo in eo qḋ dicitur: alij ſcindebãt ramos de arboribus ⁊c̃. Viridi tas ramorũ erat ſignũ leticie ⁊ exultatiõis. Tertio in eo ꝙ dicitur: ꝙ clamabãt dicẽdo o ſanna. i. ſalua nos obſecro ſalute celeſti. Et ſic oĩa ꝯuenientiſſime ſunt impleta. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad pͥmã rñdetur negando ꝯñam. Aliud enim eſt ſumere ab homi nibus dignitatẽ regiã: qḋ nõ ꝯueniebat xp̃o: qui erat omnis terre deus: ⁊ rex regum: et princeps regũ terre. Aliud eſt ſuſcipere ho norẽ ſibi debitũ: ⁊ a prophetis denunciatũ. ¶ Ad ſc̃dam rñdetur negãdo ꝯñaꝫ. Et rõ eſt: quia honor erat ꝓphetatus exhiberi ei illo tempore: ⁊ nõ alio. Et ideo voluit tunc: ⁊ nõ ante: Nec ꝓpter hoc fuit veritas fa cta aliqua in eius ꝯuerſatione: ſicut nũc in rege: qui in primo ingreſſu ciuitatis ſuſcipi tur cum honore aliquo: cum quo nõ ſuſcipi tur alijs vicibus quibus ingreditur.

¶ In feria ſecunda legitur euangeliũ. An te ſex dies ⁊c̃. Jo. xij. Circa qḋ poſſunt hec diſputari.

¶ Primo: vtrũ ꝯueniẽs fuit: vt xp̃s ſuper caput ſuũ vnguentuꝫ tanti precij ſuperin fundi permitteret.

¶ Secũdo: vtrũ xp̃s ꝯuenienter loculos cum pecunia ſecũ portari permiſerit.

¶ Tertio: vtrum ꝯuenienter loculos pe cunie portando Jude cõmiſerit.

AD primaꝫ ſic proceditur. Et videtur ꝙ nõ fuit ꝯueniens ꝙ xp̃s vnguentum tanti ꝓcij ſuper caput ſuuꝫ ſuperfundi ꝑmitteret. ¶ Primo: quia hoc ad laſciuiã quandã expectare videtur. ¶ Secũdo: qꝛ viſuꝫ eſt oĩbus diſcipulis in ꝯueniens. Vñ aiunt. Ut quid perditio hec Potuit enim venũdari: ⁊ dari pauperibꝰ. ¶ Tertio ſic. Hoc enim nõ videtur conue nire cũ doctrina: quã xp̃s docuit: in qua cõ mẽdat miſericordiã maxime. ¶ In oppo. ẽ euangeliũ p̃ñs. Rñdeo dicendũ ꝙ ꝯueniẽ ter xp̃s permiſit ſuper caput ſuũ ſuperfun di predictum vnguentũ. Vnguentuꝫ auteꝫ dicitur hic: liquor precioſus de re aromati ca expreſſus: ſicut aqua roſe acea exprimit ex roſis. Iſta cõcluſio pꝫ ex duobus. primo ex cõmendatione operis facti. Vñ xp̃s i ex cuſatione facti: quã fecit: dicit. Quid moleſti eſtis huic mulieri? Quaſi diceret. Sine cauſa. Bonũ enim opus operata eſt in me Nam pauperes ſemper habebitis vobiſ cũ. Quaſi diceret. Semper poteſtis recu perare ad faciendũ illis elemoſinã: me aũt non ſemper habebitis: viſibiliter vobiſcuꝫ conuerſantem. Ecce qḋ dicit bonũ opꝰ id fuiſſe. Secũdo pꝫ ex cõmendatiõe mulieris cũ ait. Amen dico vobis: ꝙ vbicũqꝫ predi catuꝫ fuerit hoc euangeliuꝫ: dicetur: ꝙ hoc fecit in memoriã. i. ad laudeꝫ eius recitabit tanq̃ꝫ factũ virtuoſuꝫ. Secũdo: nota ꝙ mul ta bona fiunt: de q̇bus ſi peteretur conſiliũ anteq̃ꝫ fiant: nõ ſineremus: ꝙ fierent: qꝛ for te fieri poſſent meliora. Poſtq̃ꝫ tñ iam inci piunt fieri: dũ bona ſint: nõ ſunt prohibẽda Et vt dicit Criſo. Dicit forte Jeſus anteq̃ꝫ mulier effudiſſet vnguentum: elegiſſet po tius dare pauperibus: nunc vero qꝛ iam fa ctum erat: prohibentes comprimit dicens. Sinite illã. i. nolite prohibere. ¶ Ad ratio nes in oppo. ¶ Ad primã rñdetur negãdo aſſumptum. Pro quo nota: ꝙ vt dicit Au gu. de doctrina xp̃iana: aliter eſtimat aliq̇d in perſona cõmuni: aliter in perſona ꝓphe tica: qꝛ in perſona cõmuni eſtimaretur ꝫm factuꝫ. In perſona prophetica ꝫm ſui ſigni ficationẽ. Nũc dico: ꝙ illa perfuſio vnguẽ ti: in perſona cõmuni ſignificaret laſciuiaꝫ. In perſona prophetica ſignificationeꝫ ſui. Vñ xp̃s permiſit illud vnguentũ ſuperin fundi: propter ſignificationem. Significat enim ſepulturam xp̃i: vt ipſe dicit. Ad ſepe liendũ me: hoc fecit. Quaſi diceret. In hoc facto prefiguratur ſepultura mea: futura ĩ ꝓpinquo. ¶ Ad ſecũdaꝫ rñdetur negãdo ꝯñam. Nec iudiciuꝫ diſcipuloꝝ cõparãduꝫ eſt iudicio xp̃i. Unde xp̃s refellendo argu

menta eorũ: dixit eis. Vos poteſtis recuperare ad benefaciendũ pauperibus: ſed nõ poteſtis recuperare ad vngẽdũ me corporaliter: quia me nõ ſemper habebitis. ſ. pñtia corporali ad habitandũ vobiſcũ in carne paſſibili: que indiget tali vnctione. Per hoc pꝫ: ꝙ aliquod opus minus neceſſariuꝫ põt preponi magis neceſſario: qñ imminet caſus: quo illud minus neceſſariũ nõ poteſt alias recuperari. ¶ Ad tertiã rñdetur negando aſſumptum. Hec enim vnctio: cum fuerit opus pietatis ⁊ miſericordie exhibite xpo: in nullo derogat doctrine xpi: de exhibenda miſericordia: ſed magis conſonat.

Ad ſcðam. q. ſic ꝓceditur. Et videt̃ ꝙ xps incõueniẽter loculos ſecũ portari ꝑmiſit. ¶ Primo ſic. Non fuit cõueniens xpo: portare qð alijs ꝓhibuit: Sed alijs ſ. diſcipulis ſuis ꝓhibuit portare pecunias Mat. x. Nolite poſſidere auruꝫ: nec argẽtum: nec pecuniaꝫ in zonis veſtris: nec perã in via: Ergo ⁊c̃. ¶ Scðo ex illo Mat. vi. Ne ſolliciti ſitis anime veſtre: qd mãducetis: nec corpori veſtro quid induamini. Ubi maniſeſte prohibet loculos habere. ¶ Tertio. Idem arguitur ex illo Math. vij. vbi ipſe prohibet de craſtino cogitare dicens. Nolite ſoliciti eſſe in craſtinũ. Sed qui prohibet de craſtino cogitare: prohibet loculos habere: Ergo ⁊c̃. ¶ In oppoſi. eſt euangelium pñs. Et Aug. ſuper Jo. Et habetur. q. xxij. c. Exẽplum. Rñdeo dicendũ ꝙ cõueniens fuit: vt xps loculos haberet: i quibus reponerẽtur neceſſaria in cuſtodiã que adminiſtrabãtur ſibi a fidelibus in ſuſtentationem ſuam ⁊ ſuoꝝ. Iſta concluſio habetur in multis locis. Pro quo notãduꝫ ſicut plenius notauimus ſuper decreto in ꝑdicto. c. Exemplũ: ꝙ quadruplici de cauſa xps loculos habuit. Primo ad ſuſtẽtatiõeꝫ pauperũ: vt dicit Hierony. ſuper illud Jo. xiij. Deus nõ perã inquit: nec virgã: nec eos iubẽs deferri: marſupiũ ferebat: ad inopũ miniſteriũ. Hoc eſtimauerũt diſcipuli: cum dixit Jude: qð facis: fac cito: vt aliqd inopibus daret. Scðo cõueniẽter dicitur habuiſſe loculos: vt haberet: vnde emeret neceſſaria ad vſus ſuos ⁊ ſuoꝝ: propter imminẽtẽ neceſſitatẽ. Tali de cã habuit loculos: qñ tranſiuit per Samariã: ſicut legitur Jo. iiij. Samaritani enĩ erãt inhoſpitales iudeis. Unde dicitur Luc. ix. ꝙ cũ venit in Hieruſalẽ: ſamaritani noluerunt eum recipere Et hac de cauſa diſcipulis habere permiſit loculos. Uñ Lu. xxij. dicit̃. Qñ miſi vos ſine baculo: ſine pera: nunquid aliqd defuit vobis? At illi dixerunt. Nihil. Dicit ergo eis. Sed nũc qui habet ſaculum: tollat ſimiliter ⁊ peraꝫ vt dicit quedaꝫ glo. In hoc datur nobis exemplum: vt nõnunqꝫ cã inſtante de noſtri rigore ꝓpoſiti: intermittere poſſumus. Tertio conuenienter xps habuit loculos: cã cõdeſcẽſus infirmis: dans eis exẽplum: vt ſibi prouideant. Forte enĩꝫ niſi xps loculos habuiſſet: putaret aliqs peccatũ eẽ ſi ſibi in poſterũ neceſſaria ꝓuideret. Uñ Augu. in libro de ſermone dñi in mõte dicit. Hoc aũt dico: vehemẽter cauendũ ẽ: ne forte cũ videris aliquẽ ſeruũ dei prouideret: ne ei neceſſaria deſint: vel ei: vel eis: quoꝝ cura ei cõmiſſa eſt: iudicemus eũ cõtra preceptũ dñi facere: ⁊ de craſtino eſſe ſolicitũ. Nã dñs: cui miniſtrabant angeli: propter exemplum: ne quis poſtea ſcandalizaretur: cum aliquem ſeruorum eius animaduertiſſet iſta neceſſaria procurare: loculos habere dignatus eſt: vſibus neceſſarijs: quicqd opus fuiſſet preberet̃. Quarto cõueniẽtiꝰ xps loculos habuit: vt dicit Auguſti. ſuper Jo. ⁊ habetur in prefato. c. exemplum. Exẽplum domini accipite cõuerſantes in terra: quare habuit loculos: cui angeli miniſtrabant: niſi quia ipſius eccleſia loculos habitura erat. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur negãdo conſequentiã. Et rõ eſt: vt dicit Albertꝰ magnꝰ. Nõ ꝓhibuit portarẽ auꝝ ⁊ argẽtũ: ſiue loculos: niſi qñ miſit ad iudeos: apud quos ſemp

fuit impoſita decima pauperū:ad quā reci
piebant doctores:⁊ ꝑdicatores:ita vt nihil
eis deficeret. Qñ aūt ad alios miſit:⁊ qñ iā
exoſi fuerūt hoībus:dedit auctoritatē por-
tandi loculos:vt patet Lu.xxij. ¶ Ad ſecū
dā rñdetur negando ꝯñam. Et rō eſt:q2 au
ctoritas illa Mat.vi.intelligit de ſuꝑflua ⁊
inordinata ſolicitudine. ¶ Ad tertiaꝫ rñde
tur negando ꝯñaꝫ. Et rō eſt:q2 vt dicit Au
gu.libro de opere monachoꝝ.cū dñs dixit
nolite ſoliciti eſſe ⁊c̄. Nō dedit intelligere:
vt nihil pecunie ſeruaretur a ſanctis:ſed ꝙ
deo non pro pecunia ſeruiatur: ⁊ propter
inopie timorem:iuſticia deſeratur.
D tertiā.q.ſic proceditur. Et vi
a detur ꝙ nō fuit conueniens:vt
xp̄s loculos pecunie portandos
cōmiſerit Jude. ¶ Primo ſic.
Dñs ſciuit iudā furē:Ergo cōmittendo ſi-
bi loculos dedit ſibi occaſionē peccandi:⁊
facultatē faciendi dānuꝫ ſibi ⁊ pauperibꝰ.
¶ Secūdo ſic. Incōueniēs eſt:dare benefi
ciū:aut officiū ſcienter homini:quē ſcit idi-
gnū:Sꝫ xp̄s ſciebat Judā indignū eſſe:Er-
go ⁊c̄. ¶ Tertio q̄ritur:quare nō corripuit
eū:cū ſciret eē talē. Et videt hoc incōueniē
ter factū:cū xp̄s ōdit doctrinā Mat.xviij.
Si peccauerit in te frater tuus corripe euꝫ
⁊c̄. ¶ In oppo.eſt euāgeliū. Rñdeo dicen
dū:ꝙ cōuenienter fecit xp̄s:loculos cōmit
tendo Jude. Et hoc ꝓpter tres rōnes. Pri
ma:q tangitur in.c.ꝑdicto. Exēplum vt ec-
cleſia eius fures cū patitur:tolleret. Et ē rō
Augu.q2 nō videtur bonus:qui malos tol
lerare nō potuit. Vñ dicitur can.ij. Sicut li
lium inter ſpinas:ſic amica mea iter filias.
Scđo cōmiſit loculos cuſtodiendos Jude:
vt ei oēm occaſionem ꝑditionis auferret:
cū haberet ex loculis cōcupiſcentie mitiga
tionē:Sꝫ ſicut dicitur eccle.v. Auarus non
implebitur pecunia. Tertio cōmiſit loculos
Jude:vt doceret:ꝙ ſpūalia ſunt maioribus
cōmittēda:temporalia vero minus dignis.
Vñ dicit Albertus. Dñs de temporalibꝰ
nos minorē curā ſemper habere docuit. Et
ideo cōtemptibiliores ad curā tēporaliū po
nere:ſic̄ pꝫ Act.vi.vbi Petrꝰ poſuit alios
ad procurandum viduis miniſterio quoti-
diano temporaliū:de ſe aūt ⁊ alijs apoſtolis
dixit. Nos aūt miniſterio verbi:⁊ orationi
inſtātes erimus. Judas aūt minor erat iter
apoſtolos. Vñ vltimus inter eos nominat
vt pꝫ Mat.x.⁊ Mat.iij. ¶ Ad rōnes in
oppoſitū. ¶ Ad primaꝫ rñdetur:iuxta Al-
bertū magnū ſuꝑ Jo.ꝙ qñ cōmiſſi ſunt lo
culi Jude:fur nō erat:ſed iuſtus ſm preſen
tem iuſticiam:⁊ poſtea facultatē habēs:fa-
ctus ē fur. In quo nos docuit:ꝙ in electio
nibꝰ:ſufficit nobis pñtem iuſticiam attende
re:q2 de futuris qualis quis erit nō poſſu-
mus ſcire. ¶ Ad ſecūdam rñdetur eodem
mō:q2 tunc qñ cōmiſſi ſunt ei loculi:dignꝰ
erat. ¶ Ad tertiā:cū queritur:q̄re xp̄s euꝫ
non corripuit:dicendū eſt iuxta Albertū ꝙ
nō corripuit:q2 nō ſciuit vt homo:ſed vt d̄s
docens nos nullum debere corripere de ijs
que nō niſi vt deus ſcimus.
¶ In feria tertia legitur paſſio ſm Mar
cum. Circa quā paſſionē poſſunt he que
ſtiones diſputari.
¶ Ad primaꝫ:vtrū Petrus peccauit mor
taliter negando xp̄m.
¶ Secunda:vtꝝ poſtq̄ꝫ xp̄s predixit Pe
trum ſe negaturum:fuit poſſibile Petrū
nō negare xp̄m.
¶ Tertio:vtrum oēs Apoſtoli fugientes
capto xp̄o:peccauerunt mortaliter.
AD primam.q.ſic proceditur.
Et videtur ꝙ Petrus negā
do xp̄m nō peccauit mortali
ter. ¶ Primo ſic. Dicit eni
quedā glo.ꝙ peccauit ꝑ ſur
rectionē:Sꝫ peccatū per ſurrectionē eſt ve
niale:⁊ nō mortale. Vñ primi motus:q per
ſurrectionē fiunt:venialia ſunt:Ergo Pe-
trus negādo xp̄m peccauit venialiter ⁊ nō
mortaliter. ¶ Secundo ſic. Dicit Bernar
dus in libro de diligendo deo:ꝙ in Petro
fuit caritas ſopita:non extincta:Sed ꝑ pec-
catum mortale caritas extinguit:Ergo Pe

trus nõ peccauit mortaliter. ¶ In oppo. ē
euangeliũ pñs: vbi dicit manifeste: ꝙ Pe
trus mentitus est: negãdo xp̃m in fide: q̃ cõ
fessus fuerat xp̃m esse filiũ dei Mat. xvi.
Ergo Petrus negãdo xp̃m peccauit mor
taliter: ẜm illud Ps. Perdes oẽs: qui lo
quũtur mendaciũ. Rñdeo: dicendum sub
ista cõclusione: ꝙ Absqꝫ dubitatione Pe
trus negãdo xp̃m peccauit mortaliter. Pꝫ
ista cõclusio: tũ ex. c. illo Ambroſij imitare
Petrũ. vi. q. i. vbi istã. q. longius diſputaui
mus. Sic ꝰo pꝫ ex illo Gregorij: qui in mo
ralibus ait: ꝙ Petrus ex ipsis faucibꝰ dia
boli eripitur: Sed in faucibus diaboli non
est qs: nisi per peccatũ mortale: Ergo petrꝰ
negando xp̃m peccauit mortaliter. Tertio
pꝫ iuxta sctm̃ Tho. in quodã quolibeto. pe
trus negauit fidẽ xp̃i: vbi periclitabatur: ⁊
eius confeſſio requirebatur. Ore eniꝫ confeſ
sio fit ad salutem Ad Ro. x. Ubi innui vi
detur: ꝙ in tali cauſa: cõfeſſio fidei sit de ne
ceſſitate salutꝭ. ¶ Quarto pꝫ ex illo Mat.
x. Qui negauerit me corã hoibus: negabo
eũ corã patre meo: Sed nemo negatur a
xp̃o corã patre suo: nisi ꝑpter peccatũ mor
tale: Ergo ꝯclusio vera. Quinto: conclusio
pꝫ ex eo ꝙ negatiõi adiũxit periuriũ ⁊ blaſ
femiã. Nã vt dicitur Mat. xxvi. Cepit de
testari: ⁊ iurare: ꝙ nõ nouiſſet hoieꝫ. ¶ Ad
rõnes in oppo. ¶ Ad p̃mã rñdetur: iuxta
sanctũ Tho. vbi. s. ꝙ surreptio dupliciter ac
cipitur. Uno modo ẜm ꝙ opponitur deli
berationi: ⁊ sic primi motus dicuntur eẽ ex
surreptione. Sic auteꝫ petrus ex surreptio
ne nõ peccauit. Alio mõ accipitur surreptio
ẜm ꝙ opponitur electiõi: ⁊ sic Petrus ex
surreptione peccauit: q: nõ peccauit ex ele
ctione: quaſi ex certa malicia: ꜱ ex paſſione
timoris: talis autem surreptio nõ excuſat a
mortali: sicut pꝫ in incõtinenti: qui fornica
tur: motus cõcupiſcentia cũ haberet ꝓpoſi
tũ cõtinendi. ¶ Ad secundã etiã rñdetur: ꝑ
sanctuꝫ Tho. ꝙ beatus Bernardus impro
prie loqtur. Et vt eius verbuꝫ verificetur:
intelligẽduꝫ ẽ de quadã dilectiõe familiari
tatis: quã Petrus ad xp̃m cõceperat: que i
eo mãsit: etiã post negationẽ. Uel si itelliga
tur de dilectiõe gratuita: intelligenduꝫ ẽ: ꝙ
nõ fuit extincta ẜm ꝑdestinationẽ diuinã: q̃
eius penitẽtiaꝫ ꝑparabat: ħꝫuis eẽt ex se ex
tincta. Permiſſus autẽ est a deo petrus ca
dere: tuꝫ vt nullus: quãtũcunqꝫ iustus: dẽat
se iactare de cõstãtia: vt dicit Ambroſius in
ꝑdicto. c. imitare: tum secundo vt dicit Gre
gorius in. c. Conſideranduꝫ di. i. vt is q̃ fu
turus erat pastor eccleſie: in sua culpa diſce
ret: qualiter alijs misereri debuiſſet.

Ad secũdã. q. sic procedit. Et
videt ꝙ postq̃ ꝑdixerat xp̃s
petrum euꝫ negaturuꝫ: ꝙ pe
trus nõ potuit euꝫ nõ nega
re. ¶ Primo dicit Math.
xxiiij. Celũ ⁊ terra transibunt: ꝟba autem
mea nõ trãsibunt: Sed verbuꝫ xp̃i factum
Petro: fuit: ter me negabis: Ergo illud ꝟ
buꝫ xp̃i neceſſario implendũ: Ergo petrus
non poterat nõ negare. ¶ Scđo sic. Veri
tas nõ põt falli. Sꝫ xp̃s est veritas Jo. xiiij.
Ergo falli nõ poterat. Ergo petrus nõ po
terat xp̃m nõ negare. ¶ Tertio sic. Sciẽtia
xp̃i cum eſſet sciẽtia dei: est inuariabilis: Er
go neceſſario venturum erat: ꝙ xp̃s fiẽduꝫ
preuiderat: Sed preuiderat petrum nega
turũ: Ergo petrus potuit nõ negare. ¶ In
oppositum videtur euãgelium hoc: in quo:
vt visum est in. q. prima Petrus negando
xp̃m peccauit: Ergo nõ neceſſitate: sꝫ libere
⁊ voluntarie: q: ẜm Augusti. peccatũ adeo
est voluntariuꝫ: quod si nõ est voluntariuꝫ:
nõ est peccatum. Rñdeo: dicenduꝫ ꝙ du
pliciter poſſumus loq̃ ꝺ Petro. Uno mõ
ẜm se cõſiderato. Et sic dicimus: ꝙ eius ne
gatio erat contingens: ⁊ ad vtrumlibet: q̃a
eius potentia libera: libere poterat ad op
poſita. s. ad negare ⁊ nõ negare. Scđo mo
do poteſt cõſiderari vt cadit obiectiue sub
actu preuiſionis: vel predictionis negandi.
Et sic dicimus: ꝙ neceſſarium erat ipsum
negare. Sed quia illud quod cõuenit alicui
ẜm se ⁊ abſolute: conuenit sibi simpliciter.

Quod aũt cõuenit alicui ex aliquo: ꝯuenit ſibi ſm quid. Unde negatio petri: poſt predictionem xpi: ſimpliciter erat contingens ⁊ ſm quid neceſſaria: quia ſolum ſm quid cadit ſub actu predicendi: ⁊ non ſm eẽ. Neceſſitas autem ſm quid: ſtat ſimul cum contingentia ſimpliciter: ſicut patet per Philoſophum pͥmo Periermenias: ſicut albuꝫ ſm quid: ⁊ nigruꝫ ſimpliciter: ſicut moueri ſorté eſt contingens ſimpliciter: ſed moueri dum currit: eſt neceſſarium. Unde cõmuniter diſtinguitur iſta propoſitio. Omne ſcituꝫ a deo: neceſſe eſt eſſe: quia poteſt eẽ de dicto: vel poteſt eſſe de re. Et ſi ſit de dicto vera eſt: ⁊ ſi eſt de re eſt falſa. Et ſic ad queſtionem reſpondetur: ꝙ Petrus ſimpliciter non neceſſario: ſed libere ⁊ contingẽter negauit: ⁊ potuit non negare. Scḋm qd autem: ſcilicet ſm ꝙ ſubiacet predictioni xpi: non potuit non negare: ita vt ibi ſit neceſſitas conſequentie: ⁊ non ꝯſequẽtia. ¶ Ad rationes in oppoſitum: omnes quaſi ſoluũtur vnica reſponſione: que patet ex dictis. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiam ſimpliciter: ⁊ concedendo ſm quid: ſcilicet ſm ꝙ cadit ſub actu preuiſiõis ⁊ predictionis xpi. ¶ Ad ſecundaꝫ eodem modo reſpondetur: ¶ Ad tertiam reſpondetur per diſtinctionem datam: vel negando conſequentiam. Et ratio eſt: quia ſcientia dei: non eſt tãtum quod res eueniat quocunqꝫ modo: ſed quod res eueniet contingenter: vel neceſſario. Et ideo ꝙ diuina ꝓuidentia diſponit: euenire infallibiliter ⁊ neceſſario ⁊ infallibiliter eueniet. Contingenter vero quidem ꝙ diuine prouidentie rõ habet vt contingenter eueniat.

Ad tertiam q. ſic proceditur. Et videtur ꝙ non omnes apoſtoli fugientes: xp̄o capto: peccauerũt mortaliter. ¶ Primo: quia ſi omnes Apoſtoli tunc peccauerunt mortaliter: videretur ꝙ fides eccleſie defeciſſet: Sed hoc non eſt dicendum: quia fides eccleſie nunqꝫ defecit ſm illud. Oſee. Deſpõſabo te in fide in ſempiternum. ¶ Secundo ſic. Petrus ⁊ apoſtoli alij ſignificabant eccleſiam vniuerſalẽ. Un̄ Aug. dicit. xxiiij. q. i. Quodcũqꝫ. quod ſignificabat eccleſiaꝫ vniuerſalem: Ergo ſi petrus ⁊ omnes apoſtoli peccaſſent: tota eccleſia defeciſſet. ¶ Tertio ſic. Apoſtoli capto xp̄o fugierũt ex timore: qui poterat cadere in conſtanteꝫ virum: Ergo videntur excuſabiles a peccato. Cõſequẽtia videtur bona. ¶ In oppo. eſt euãgeliũ pn̄s: vbi dicitur. Oẽs ſcandalum patiemini in hac nocte glo. interli. i. ab vnitate fidei ſoluentur. Nicolaus de lira. i. ruinam in peccatum patiemini propter timorem mundanum. Reſpõdeo: dicendum ſub iſta concluſione: ꝙ in paſſione omnes apoſtoli a xp̄o recedentes peccauerunt mortaliter. Iſta cõcluſio pꝫ ex multis locis ſacre ſcripture: que nos diffuſe deduximus in ſumma noſtra de eccleſia li. iij. c. lxi. De quibus inducamus tria. Primo eſt illud Ps̄. Oẽs declinauerunt. Super quo ita inquit Hiero. Hũc Ps̄. de paſſione xpi referunt: qm̄ oẽs dn̄m reliquerunt: in tantum vt Petrus quoqꝫ: qui apoſtoloꝝ fuit princeps negaret. Itẽ ſecũdo ex illo qḋ ſeqiur. Nõ ẽ q faciat bonũ nõ ẽ vſqꝫ ad vnũ. Sup quo dicit Hieron. Sic hic apparet: ꝙ iſte Ps̄. de paſſione pertinet: ꝙ nullus de diſcipulis nec Petrus qui caput eccleſie eſt quia ⁊ ipſe negauit. Tertio pꝫ ꝑ illud Ps̄. Multiplicati ſunt ſup capillos capitĳ mei ⁊c̄. Ubi dicit glo. Tẽpore paſſionis receſſerunt iudei a xp̄o: ⁊ etiam apoſtoli: eo vero reſurgente redierunt apoſtoli: ſ; non iudei. Hoc igitur rõne oſtẽditur: quia caſus tunc fuit: in quo de neceſſitate ſalutis erat oris confeſſio facienda: tum quia periclitabatur fides xpiana: tum ad inſtructionem aliorum fideliũ: vel ad cõfirmationẽ: vel reprimendũ infideliuꝫ exultationẽ. Un̄ ſuper illud de preſenti di. i. in. li. iij. ijs auctoritatibus dicit Hu. ⁊ Archi. Mortuo xp̄o Petrus ⁊ alij apoſtoli defecerunt in fide xpi: ⁊ dubitantes de eo peccauerũt mortaliter: in

quo oés apoſtoli defecerũt. Vñ manifeſtuꝫ eſt: oés peccaſſe mortaliter. Et vt dicit ſanctus Tho. ſuper Mat. i eodẽ loco Aggrauat peccatũ apoſtoloꝝ ex ꝓpinquitate temporis: quia poſt tantas ammonitiones: poſt ſacramẽti ſuſceptioneꝫ: iã obliti erãt: que fecerat eis. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad primã rñdetur negando ꝯñam: tuꝫ quia i beata virgine dicitur integerrime permanſiſſe. Vñ in ſignum huius: vt dicit Guillermus in rõnali diuinoꝝ officioꝝ. Candela que occultat in diebus tenebrarum ebdomade ſancte: per totam xpi eccleſiaꝫ: deſignat xpi fidem in virgine glorioſa remãſiſſe: p quaꝫ oés fideles docti: ꝛ illuminati ſunt. Et idem dicit Alexander de ales in tertio. Tum ſecundo ꝯña illa nõ valet: quia cuꝫ circũciſio: tempore illo ſecundũ veriorem opinionem conferebat gratiam: ꝛ virtutes. Vñ dicebatur ſignaculum iuſticie fidei. Dicit enĩ Auguſti. ad Valerianũ cõtra Iulianũ. Ex quo eſt inſtituta circũciſio qd erat ſignaculũ iuſticie: diem ad ſanctificationeꝫ valebat: paruulis: ad emundationẽ peccati originalis: ſicut ꝛ baptiſmꝰ. Et vt dicit ſanctꝰ Tho. circunciſio conferebat gratiam: inquãtuꝫ erat ſignum paſſionis xpi future: ita. ſ. ꝙ hõ qui accipiebat circũciſionẽ: profitebat ſe ſuſcipere talẽ fidẽ: vel adultus pro ſe: vel aliꝰ ꝓ paruulis. Vñ ꝛ Apoſtolꝰ dicit ad Ro. iiij. ꝙ abraam accepit ſignũ circunciſionis iuſticie fidei: Sed cum multi eſſent tempore mortis xpi paruuli innocentes circunciſi: ꝛ per ꝯñs habentes gratiam iuſtificantem: ꝛ habitum fidei: manifeſtum eſt: ꝙ apoſtolis omnibus deficientibus in fide: ꝙ nõ ſequeretur: ꝙ omnino fides deficeret eccleſie: q: paruuli illi eccleſie membra erant. ¶ Ad ſecũdã rñdet eodem modo. Petrus etiã: cũ nõdum eſſet conſtitutus caput eccleſie: non figurabat eccleſiam: ſicut princeps rempublicam ſuam. ¶ Ad tertiam rñdetur negãdo aſſumptum: tum quoniam in illo caſu: timor mortis nõ erat timendus: ſed ſuſcipienda mors: pro fide xpi tuenda: ſicut dictũ eſt.

¶ Feria quarta legitur paſſio ſecũdũ Lucam. Circa quod poſſunt diſputari ſequẽtes queſtiones.

¶ Prima eſt: vtrũ Iudas vendendo xpm cõmiſerit ſymoniam.

¶ Secũda: vtrum peccatum crucifigentiũ xpm fuit grauiſſimum.

¶ Tertia: vtruꝫ voluntas humana in xpo: aliud voluerit qꝫ deus voluerit.

AD primaꝫ ſic proceditur. Et videtur ꝙ Iudas vendẽdo xpm: nõ cõmiſerit ſymoniaꝫ. ¶ Primo ſic. Omne peccatũ principaliter in electiõe cõſiſtit: ſed voluntas eligens non eſt de impoſſibili: vt dicitur. iij. Ethi. Sed vendere xpꝫ erat impoſſibile: quia nõ põt aliquo terreno precio compenſari. Unde de ſapientia dicit. Prouer. iij. Precioſior eſt cunctis opibus: ꝛ ea que deſiderantur: huic nõ valent comparari: Ergo iudas vendere nõ potuit xpm: ꝛ per ꝯñs nõ cõmiſit ſymoniã. ¶ Secundo ſic. Accipiendo pecuniaꝫ pro cantãdis miſſis: nõ cõmittitur ſymonia: quia nullus tenetur ſuis ſtipendijs militare: ꝛ nihilominus in eucharistie ſacramẽto: in qualibet miſſa continetur totus xps: Ergo etiam iudas accipiendo pecunias vt traderet xpꝫ non videtur ſymoniam cõmiſiſſe. ¶ In oppoſitum eſt: ꝙ ſymonia eſt ſtudioſa voluntas emendi vel vẽdendi aliquid ſpũale: vel ſpũali annexũ: Sꝫ Iudas habuit ſtudiũ vẽdendi xpm ſanctũ ſanctoꝝ: Ergo xpm vẽdẽdo ſymoniã cõmiſit. Rñdeo: dicendum ſub iſta ꝯcluſiõe: ꝙ Iudas vẽdẽdo xpm: ſymoniã cõmiſit. Iſta ꝯcluſio colligit apte ex c. Qui ſtudet. i. q. i. vbi in glo. mouet iſt a. q. ꝛ ponit pfata ꝯcluſio: quã ꝓbat duobꝰ medijs: tũ. ſ. ꝙ vẽdidit hoieꝫ liberũ. ff. ad. l. fal. de la. l. i. tũ ſecundo ꝙ vendidit rem ſacraꝫ. Preterea Iudas nõ ſolũ ſymoniã cõmiſit vendendo xpm: ſed etiaꝫ alia vicia peſſima incurrit. Primo quidẽ: vitium infidelitatis eſtimãdo xpm ſanctũ ſctoꝝ infiniti valoris cui nulla res in pcio poſſit cõparari poſſe

vēdi. Scðo incurrit vitiū ꝓſumptionis ma
xime:⁊ hereſis:eſtimādo xp̄m eſſe rē ſuaȝ:
quā poſſet vēdere:Sola eni illa materia ē
debita vēditiōis:cuius vēditor eſt dñs. In
hoc ergo ꝙ Judas tēptauit vendere xp̄m:
quodāmō proteſtatus eſt ſe eē dñm xp̄i:qḋ
eſt hereticū:Ergo iudas nō tm̄ ſymoniac⁹:
ſed infidelis:⁊ heretic⁹ fuit vendēdo xp̄m.
¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad p̄mam rn̄de-
tur:ꝙ Judas vendere iure nō potuit:ſȝ de
facto fecit. Vn̄ ſymoniā cōmiſit. ¶ Ad ſe-
cūdaȝ reſpōdetur negando ꝯñam. Dicim⁹
eniȝ:ꝙ facere pactionē de miſſa celebrāda:
ſymoniacum eſt ſemper:ſi tm̄ nō hēat alios
ſumptus:⁊ nō tenet ex officio miſſaȝ cāta-
re:pōt accipere pecuniam:ſicut cōducticij
ſacerdotes faciūt:non quaſi pretiū miſſe:ſȝ
quaſi ſubſtētaculum vite.

Ad ſcðam.q.ſic procedit. Et
videtur ꝙ peccatū crucifigē
tiū xp̄m:nō fuit grauiſſimuȝ.
¶ Primo ſic. Peccatuȝ nō
eſt grauiſſimū qḋ hȝ excuſa-
tionē:Sȝ xp̄s excuſauit peccatū crucifigen-
tiuȝ eū:dicens pater ignoſce illis:q2 neſciūt
qd faciūt:Ergo peccatū eoꝝ nō fuit grauiſ
ſimū. ¶ Secūdo ſic. Dñs ait Pylato Jo.
xix. Qui tradidit me tibi maius peccatum
hȝ Ipſe aūt pylatus fecit xp̄m crucifigi per
ſuos miniſtros:Ergo videtur fuiſſe maius
peccatū Jude ꝓditoris:peccato crucifigen
tiū xp̄m. ¶ Tertio ſic. Chriſtus volūtarie
paſſus eſt. Ergo crucifigentes xp̄m:nō vi-
dentur feciſſe iniuſtum:q2 vt dicit Ariſt. v.
Ethi. Nullus patit iniuſtū volēs: Ergo eo
rū peccatū nō fuit grauiſſimū. ¶ In oppo
ſitū eſt illud Mat. xxiij. Et vos implete mē
ſurā patrū veſtroꝝ. Ubi dicit Criſo. Quā
tū ad veritatē:exceſſerunt mēſurā patrum
ſuoꝝ. Illi eni hoīes occiderūt:iſti deū cru-
cifixerūt. Rn̄deo:dicēdū ꝙ peccatū cricifi
gentiū xp̄m:fuit grauiſſimū:lȝ differēter ali
qui eoꝝ magis:aliq minus:in eodē genere
peccati peccauerūt. Sit ergo iſta cōcloſio.
Principes iudeoꝝ cū cognouerūt xp̄m:⁊
ſi aliqua ignorātia fuit in eis:fuit ignorātia
affectata:q eos nō poterat excuſare: grauiſ
ſime inter oēs peccauerūt. Peccatū enim
eoꝝ fuit grauiſſimū :uȝ ex genere peccati
tum ex malicia volūtatis. Scða concluſio:
Minores etiā iudei grauiſſime peccaue-
runt:quātū ad genus peccati:minus tamen
q̄ȝ maiores:quia in minoribus in aliquo di
minuebat peccatū:propter eoꝝ ignorātiaȝ.
Vn̄ ſuper illud Lu. xxiij. Neſciunt qd fa-
ciunt dicit Beda Pro illis rogat:qui ne-
ſcierūt:ꝙ fecerūt:zelū dei habentes:ſed nō
ſm ſcientiam. Tertia concluſio. Multo mi
nus grauiter peccauerūt gentiles:per quo
rū manus crucifixus ē xp̄s:quia excuſabat
eoꝝ peccatū:quia ſcientiaȝ legis nō habe-
bant. Quarta cōcluſio Judas ⁊ principes
peccauerūt grauius:q̄ȝ Pylatus:qui timo
re Ceſaris xp̄m occidit:⁊ etiā q̄ȝ milites:q
mādato preſidis:xp̄m crucifixerūt:nō ex cu
piditate:ſicut Judas:nec ex inuidia:⁊ odio:
ſicut p̄ncipes ſacerdotū. ¶ Ad rōnes i op
poſitū. ¶ Ad p̄mā rn̄detur:ꝙ excuſatio il-
la dñi:nō refert ad p̄ncipes Judeoꝝ: ſȝ ad
minores vt dictū eſt. ¶ Ad ſcðam rn̄detur
negādo ꝯñam. Et rō eſt:q2 Judas tradidit
xp̄m nō Pylato:ſed principibus ſacerdo-
tū:q2 tradiderūt eū Pylato ſm illud Joā.
xviij. Gens tua ⁊ pōtifices tui tradiderunt
te mihi. ¶ Ad tertiā rn̄det negādo ꝯñam.
Et rō eſt:q2 lȝ xp̄s voluerit paſſionē ſuaȝ:ſi
cut ⁊ deus eā voluit:nunq̄ȝ tm̄ actioneȝ Ju
deoꝝ voluit. Et ideo occiſores xp̄i ab iniu-
ſticia nō excuſant. Vn̄ Dauid dānauit illū
ad mortē:qui nō timuit mittere manum in
xp̄m dñi:ſcilicet Saulem:quem eo petente
occidit:vt legitur. ij. regum. i.

a D tertiaȝ.q.ſic procedit. Et vi-
detur:ꝙ in xp̄o volūtas huma-
na nō voluit aliud q̄ȝ ðus vult.
¶ Primo ſic. Arguitur ex illo
Ps̄. vbi ex perſona xp̄i dicit. Scriptū eſt
de me:vt facerē voluntatē tuam:deus me⁹
volui:Sed ille q vult volūtatē alicui⁹ face
re:vult qḋ ille vult:Ergo volōtas humana

in xp̄o nihil aliud volebat:q̄ꝫ ꝙ diuina vo
lūtas in eo. ¶ Scḋo ſic. Aia xp̄i habuit ꝑ
fectiſſimā caritatē:Sꝫ caritatis ē facere:qḋ
hō idē velit qḋ deus: Ergo volūtas huma
na in chriſto nihil aliud voluit:q̄ꝫ diuina.
¶ Tertio. Chriſtus fuit verus cōprehēſor.
Sed ſancti qui ſunt comprehenſores in pa
tria:nihil aliud volunt:q̄ꝫ ꝙ deus vult:alio
quin nō eſſent beati:qui nō haberent quic
quid vellent. Beatus eniꝫ eſt:quia hꝫ quic
quid vult:ꝛ nihil mali vult:vt dicit Augu.
in libro de trini:Ergo xp̄s nihil aliud vo-
luit ſm volūtatē humanā:q̄ꝫ ꝙ voluit vo-
luntas diuina. ¶ Quarto ſic. Quāto ē ma
ior cōformitas voluntatis humane ad diui
nā:tāto eſt maior rectitudo voluntatis:que
in hoc cōſiſtit:ſicut per glo:patꝫ:ſuper illud
Ps̄. Rectos dꝫcet collaudatio:Sꝫ xp̄s ha
buit rectiſſimā voluntatē:Ergo fuit cōfor-
mis diuine in volito. ¶ In oppo. arguitur
ex p̄ſenti euangelio:vbi ait. Nō mea vo-
luntas:ſed tua fiat. Super quo verbo Au
guſti. cōtra Maximinuꝫ:in hoc ꝙ xp̄s ait:
nō qḋ ego volui:ſed quod tu. Aliud oſtēdit
ſe voluiſſe:q̄ꝫ pater. R̄ndeo dicenduꝫ ſub
duabus concluſiōibus. Prima:ꝙ volūtas
humana ſenſibilitatis vel voluntas rōnalis
vt natura in xp̄o voluit aliud: q̄ꝫ voluntas
diuina volebat in ipſo. Secūda ꝯcluſio vo
luntas rōnalis:que eſt per modū rōis: ſem
per idem volebat:qḋ deus. Pro iſtaꝝ con
cluſionū intelligentia ꝛ veritate eſt notādū
ꝙ in xp̄o ſꝫ humanā naturā ponit̄ duplex
voluntas.ſ. voluntas ſenſibilitatis: que par
ticipatiue volūtas dicitur:ꝛ voluntas rōna
lis:ſiue conſideretur per modū nature:ſiue
per modū rōnis. Ut aūt dicit Damaſ. que
dā diuina diſpenſatione filius dei añ ſuam
paſſionē permittebat carni agere. ꝛ pati:q̄
ſunt ei propria:ꝛ naturalia:Et ſimiliter per
mittebat omnibus viribus:agere queqꝫ ꝓ
pria:quantum expediebat ad finē redēptio
nis:ꝛ oſtēſiōem veritatis nature. Manife
ſtū eſt aūt:ꝙ voluntas ſenſibilitatis refugit
naturaliter dolores ſenſibiles:ꝛ corporis le

ſionē. Similiter etiā volūtas vt natura re-
pudiat ea:que ſunt nature ꝯtraria:ꝛ q̄ ſunt
ſm ſe mala:puta morteꝫ:ꝛ alia hmōi Hoc
tn̄ q̄nqꝫ volūtas per modū rōis eligere pōt
ex ordine ad finē:ſicut etiaꝫ in aliquo puro
homine:ſenſibilitas eius:ꝛ etiā volūtas ab
ſoluta ꝯſiderata refugit vnionē:quā volū-
tas ſm rationeꝫ elegit ꝓpter finem ſalutis.
Uoluntas auteꝫ dei erat:vt xp̄s dolores ꝛ
paſſiones ꝛ mortē pateret̄:nō ꝙ iſta eēnt a
deo volita ſm ſe:ſed ex ordine ad finem hu
mane ſalutis. Uñ patent cōcluſiones p̄fate:
quia.ſ. xp̄s ſm volūtatē ſenſibilitatis:ꝛ ſm
volūtatē rōnis:que cōſiderat̄ ꝑ modū natu
re:aliud poterat velle:q̄ꝫ deus. Que fuit ꝑ
ma cōcluſio. Sꝫ ſm volūtatē que eſt ꝑ mo-
dū rōnis:ſemper ꝯformabat̄ in volito vo-
luntati diuine. Que fuit cōcluſio ſecunda.
Que pꝫ ex eo ꝙ dicit:nō ſicut ego volo:ſꝫ
ſicut tu. Uolebat eni ſm volūtatem rōnis:
diuinā volūtatē impleri: q̄ꝫuis aliud dicat
ſe velle:ſm aliā eius volūtatē. ¶ Ad rōes
in oppo. ¶ Ad p̄maꝫ pꝫ r̄nſio:ex diſtinctio
ne volūtatis duplicis. Uñ dicit̄:ꝙ xp̄s vo
lebat vt volūtas patris adimpleret̄:ſꝫ vo
lūtatē rōnis:nō ſm volūtatē ſenſibilitatis:
aut volūtatis cōſiderate ꝑ modum nature.
¶ Ad ſecundā eodē mō r̄ndetur:ꝙ cōfor-
mitas volūtatis humane ad volūtatē diui-
nā:attendit̄ ſm volūtatē rōnis:ſꝫ quā etiaꝫ
volūtates amicoꝝ ꝯcordant:inquātū rō cō
ſiderat aliqd volitū in ordine:ad volūtateꝫ
amici. ¶ Ad tertiā r̄ndetur negando ꝯñaꝫ:
ꝙ xp̄s ſimul fuit cōprehenſor ꝛ viator:in-
quātū.ſ.ꝑ mentē fruebat̄ deo:ꝛ hēbat car-
nē paſſibilē. Et iḋ ex pte carnis paſſibilis
poterat i eo aliud accidere:qḋ repugnaret
naturali volūtati ipſius:ꝛ etiā appetitui ſen
ſitiuo:qḋ nō cōtingit in beatis: qui tm̄ ſunt
cōprehenſores:qui ita dotati ſunt impaſſibi
litate:vt nihil poſſet eis occurrere nociuū:
aut leſiuū. ¶ Ad quartā r̄ndetur negando
ꝯñam. Et rō eſt:quia cōformitas:que eſt in
volito:nō facit rectitudinem voluntatis:q̄a
aliquis pōt peccare volendo id volituꝫ:qḋ

deus vult:vt volendo ꝙ pater meus moꝛeretur. Et etiā pōt mereri in hoc:ꝙ illud nō vult:quod deus vult:vt Paulus cupiebat diſſolui ⁊ eſſe cum xp̄o:⁊ deus volebat:ꝙ nō diſſolueret̄:ſed ꝓpter fructum animaꝝ adhuc militaret. Sed rectitudo voluntatis cauſat̄ ex modo volēdi vt.ſ.vellet ex caritate:ſicut deus. Et iterū in cauſa finali:vt ꝓpter idem vellet. Et iterū in cauſa efficiēdi vt.ſ.deus velit eū velle.

¶ In feria quinta die cene eſt euangeliuȝ. Ante diem feſtū paſche ⁊c̄. Jo.xiij. Circa quod poſſunt diſputari:ſe.q.

¶ Primo:vtrum cōuenienter in die cene inſtitutum eſt ſacramētum eucariſtie.

¶ Secundo:vtrum conuenienter xp̄s ī die cene Jude proditoꝛi tribuerit ſacramētuȝ coꝛpoꝛis ⁊ ſanguinis ſui.

¶ Tertio:vtrum poſt bucellam intinctam a xp̄o:Jude poꝛrectam:diabolus intrauit in eum.

AD p̄mam.q.ſic ꝓceditur. Et videt̄ ꝙ nō cōuenienter die cene inſtitutū fuit ſacramētū eucariſtie. ¶ Primo ſic. Per hoc ſacramētum hoīes xp̄o vniuntur: ſicut mēbꝛū capiti. Vñ dicitur Jo.vi. Qui manducat meā carnē:⁊ bibit meū ſanguinem:in me manet:⁊ ego in eo. Sȝ xp̄s ē caput etiaȝ oīuȝ hoīuȝ:etiā qui fuerūt ab initio mundi: Ergo nō debuit inſtitutio hmōi ſacramenti differri vſqȝ ad finē mūdi. ¶ Secūdo ſic. Hoc ſacramētū dicitur viaticū:qꝛ tēdentes ad patriā:in via cōfoꝛtat quotidie:nos etiā lapſos reparat: Sȝ patres:qui erāt añ aduētū xp̄i:ad patriā tendebāt:hoſpites ⁊ peregrinos ſe vocantes:vt patȝ ad Hebꝛe.xi.⁊ quotidianis peccatis impediebātur: Ergo ante aduentū xp̄i:debuit ſacramētū hoc inſtitui. ¶ Tertio ſic. Hoc ſacramētū dicitur memoꝛiale paſſionis xp̄i:ſm illud Math. xxvi. Hoc facite in meā comemorationem: Sȝ memoria eſt p̄teritoꝝ: Ergo hoc ſacramētū nō debuit añ paſſionē xp̄i inſtitui: Et per ꝯñs nō ī cena. ¶ Quarto ſic. Per baptiſmū aliquis oꝛdinat̄ ad eucariſtiā:q̄ non niſi baptizatis debet dari: Sȝ baptiſmus inſtitutus eſt poſt xp̄i paſſionē:⁊ reſurrectionē:vt pȝ Mat. vltimo: Ergo hoc ſacramētū incōuenienter eſt inſtitutum añ xp̄i paſſionē. ¶ In oppo.ē euāgeliū p̄ñs:in quo dicitur:ꝙ hoc ſacramentū eſt inſtitutū a xp̄o. De xp̄o aūt dicitur Mat.vij.ꝙ bñ oīa fecit: Ergo cōuenienter inſtitutū eſt:qñ xp̄s inſtituit. Rñdeo:dicendū ſ͛b duabus cōcluſiōibus. Prima:ꝙ nō potuit inſtitui añ incarnationē verbi. Pȝ cōcluſio:qꝛ hoc ſacramento cōtinet̄ verbū incarnatū realiter Ergo inſtitui nō potuit ante incarnationem verbi. Secundo ſic. Hoc ſacramētū continet gratie plenitudinem. Vñ euchariſtia dicitur. Sȝ tēpus plenitudinis incepit ab incarnatiōe xp̄i: Ergo añ incarnationē inſtitui nō potuit hoc ſacramētū. Scđa ꝯcluſio. Cōuenienter inſtitutū eſt hoc ſacramētum die cene:⁊ nō ante. Iſta cōcluſio oſtēdit̄ ex quatuoꝛ. Primo apparet ex neceſſitate:q̄ aſſignat̄ inſtitutione hmōi ſacramēti:vt qꝛ ad pfectionē noſtrā exigebat̄:vt caput noſtrū etiā realiter nobis ꝯiungeret̄: Et ideo quādiu ſub ꝓpria ſpecie cū hoībus cōuerſatus eſt nō opoꝛtebat hoc ſacramētū inſtitui:ſȝ qñ ei⁹ coꝛpoꝛali p̄ñtia deſtituēda erat eccleſia. Et iſta rō tāgit̄ ab Euſebio:qui ſic ait. Quia coꝛp⁹ aſſumptū ablatur⁹ erat ab oculis ⁊ illaturus ſyderib⁹:neceſſe erat:vt die cene ſacramētum coꝛpoꝛis ⁊ ſanguinis ſui cōſecraret:vt coleret̄ iugiter per miſteriū:qđ ſemel offerebat̄ in p̄ciū. Scđa rō ſumitur ab eius figura. Chꝛiſt⁹ q̄ȝdiu in mūdo ꝯuerſatus eſt:figuras legis obſ͛uare voluit:factus ſub lege:vt eos q̄ ſub lege erant: redimeret. Et qꝛ veniente veritate ceſſit figura:iō nō debuit hoc ſacrametuȝ inſtitui: niſi xp̄o abſcendēte per moꝛtē:qñ figure veteris legis terminādé erāt. Et ideo ꝯueniēs fuit imminēte paſſione:celebꝛato p̄oꝛi ſacramento:nouū ſacramētū inſtituere: Et qꝛ ibi terminat̄ figura:vbi dȝ incipere veritas.

Agnus aũt paſchalis erat figura hmõi ſa-
cramẽti. Et ideo inſtitutũ ẽ poſt comeſtiões
agni. Uñ cantatur in officio corporis xp̃i.
Poſt agnũ typicũ: expletis epulis: corpus
dñicũ datũ diſcipulis ꝛc̃. Tertia rõ ſumitur
ab ipſa repñtatiõe hmõi ſacramẽti: Eſt eni
repñtatiuũ dñice paſſionis. ꝛ iõ cõgrue iaꝫ
paſſione iminẽte inſtituitur. Quarta rõ ſu-
mitur ex ritu: quo frequẽtãdũ eſt hoc ſacra
mẽtũ: vt vltimo traditũ: magis memorie te
neretur: Ea eni: q̃ vltimo dicũtur maxie ab
amicis recedẽtib⁹: magis memorie cõmen
dãtur: pſertim q: tũc magis inflãmatur af-
fect⁹: ad amicos. Ea vo ad q̃ magis afficiũ
tur: pfundius aio iprimũtur. Qr igitur vt
papa Alexãder dicit Nihil i ſacrificijs ma
gis eẽ põt: q̃ꝫ corpus ꝛ ſanguis xp̃i: nec vlla
oblatio hac potior eſt. Et iõ vt maiori vene
ratiõe haberetur dñs: vltimo diſceſſũ ſuo a
diſcipulis ſuis hoc ſacramẽtum inſtituit. Et
hoc idẽ dicit Augu. in libro rñſionũ ad Ja
nuariũ. ℭ Ad rões in oppo. ℭ Ad pmã
rñdetur negãdo pñam. Et rõ eſt: q: xp̃s ab
origene mũdi erat caput iuſtoꝝ: nõ q̃ſi ha-
bens actu cõformitatem in natura: cũ mem
bris eccleſie: incarnatiõe nondũ facta: ſꝫ ſo-
lũ ſecũdũ incarnationẽ expectãtiũ: Et iõ cõ
iunctio corporis miſtici ad ſuũ caput: p tẽ-
pore illo nõ poterat fieri: per aliqd̃ ſacram
tũ: realiter cõtinẽs ipſuꝫ caput: mẽbris con
forme: ſꝫ poterat per aliqua ſacramẽta figu
rari. ℭ Ad ſcd̃am rñdetur negãdo pñam.
Et rõ eſt: q: quãuis antiqui patres eſſent tẽ
dẽtes ad patriã: nõ tñ erãt illi in ſtatu tũc p-
ueniendi añ xp̃i incarnationẽ. Et iõ nõ com
petebat pro tpe viaticũ eſſe: quo ſtati ad pa
triã perducũtur. ℭ Ad tertiã rñdetur ne-
gãdo pñaꝫ. Et rõ ẽ: q: ſacramẽtũ illud fuit
inſtitutũ in cena: vt in futuꝝ eſſet memoria
le dñice paſſiõis: ea perfecta. Uñ ſignãter
dicit. Quotieſcũq3 feceritis: in meã cõme-
moratiõnẽ: de futuro loquens. Uñ tũc non
erat memoriale: ſed inſtituebatur in memo
riã in poſterũ celebrãdũ. ℭ Ad quartaꝫ
rñdetur negando pñaꝫ. Et rõ eſt: q: baptiſ
mus iaꝫ erat inſtitutus i ipſo xp̃i baptiſmo:
Uñ iaꝫ aliq ipſo xp̃i baptiſmo erãt bapti-
zati ꝛc̃. vt legitur Jo. iij. ſꝫ neceſſitas vten-
di ſacramento baptiſmi indita fuit hoibus
poſt paſſionem ꝛ reſurrectionem.

AD ſecũdã. q. ſic procedit. Et
videt q nõ fuit cõueniẽs: q
xp̃s in die cene daret ſacra-
mẽtum corporis ꝛ ſanguinis
ei⁹ Jude ꝓditori. ℭ Primo
ſic. Chriſtus ipleuit quod precepit: ſm illud
Act. i. Cepit Jeſus facere ꝛ docere: Sꝫ pre
cepit Mat. vij. Nolite ſanctũ dare canib⁹
cũ ipſe xp̃s cognoſceret Judã eſſe peccato
rẽ: dico q nõ fuit ꝯueniẽs: q ipſe Jude da
ret corpus ſuũ ꝛ ſanguinẽ. ℭ Scd̃o. Sicut
dicit Augu. q deus nõ eſt cã alicui: qd̃ de-
terior fiat: Sed Judas ſumẽdo corpus xp̃i:
peccauit ꝛ factus eſt deterior: Ergo nõ fuit
cõueniẽs q illi daretur ſacramẽtũ. ℭ Ter
tio ſic. Sicut legitur Math. xxvi. Poſtq̃ꝫ
dñs dedit diſcipulis corpus ꝛ ſanguinẽ ſuũ
dixit eis. Nõ bibã amodo de hoc genimi-
ne vitis: vſq3 ad diẽ illũ: cũ illud bibam vo
biſcũ nouũ: in regno patris mei. Et q erat
eis in remiſſionẽ peccatoꝝ: Sed neutrum
Jude cõpetit: Ergo videtur q Judas non
accepit ſacramentũ cũ alijs. ℭ In oppoſi-
tũ eſt euãgeliũ: vbi dicitur oibus. Accipite
ꝛ manducate ꝛc̃. Rñdeo: dicendũ ſub iſta
cõcluſione. Cõueniẽnter xp̃s dedit Jude ſi
mul cũ alijs diſcipulis corpus ꝛ ſanguineꝫ
ſuũ in ſacramento. Iſta concluſio eſt Criſo.
ꝛ Auguſti. ꝛ Dionyſij libro eccleſiaſtice ie
rarchie. Licet enim cõſiderata malicia Ju
de nõ debuiſſet xp̃s corpus ſuum ꝛ ſangui-
nem ei dare: tamen quia xp̃s debuit eẽ no-
bis exemplum iuſticie: non conueniebat ei⁹
magiſterio: vt Judam occultum peccatoreꝫ
ſine accuſatore ꝛ euidente probatione: ab
aliorum conditiõe ſeparaſſet: ne per hoc da
retur exemplum prelatis eccleſie ſimilia fa
ciẽdi. ſ. peccatoribus occultis denegare ſa-
cramẽtũ. Scd̃o vt oẽs occaſionẽ ei auferret
maleſaciẽdi: quã aſſumere potuiſſet: ſi i ali-

quo ab alijs diſcipulis ante apertam mali-
ciã fuiſſet diſcretus: Hylarius tamẽ contra
riũ dicere videtur. Sed quod dictũ eſt cõ-
munius tenetur. ¶ Ad rationes in oppoſi
tum. ¶ Ad primam rñdetur negando con
ſequentiam. Et ratio eſt: quia licet Judas in
rei veritate: canis eſſet: ⁊ eius iniquitas no
ta eſſet xp̃o: ſicut deo: nõ tamen erat nota ei
per modum: quo hominibus innoteſcit. Et
ideo xp̃s Judã nõ repulit a cõmunione: vt
daret exemplum: tales peccatores occultos
nõ eſſe ab alijs ſacerdotibus repellendos.
¶ Ad ſecũdaʒ rñdetur negando cõſequen
tiam. Et ratio eſt: quia xp̃s non dedit cau-
ſam nec occaſionem Jude peccandi: ſʒ pec-
catũ euitandi: ex manſuetudinis ſue oſtenta
tione ad ipſuʒ: ſed ipſe ex tali medicina ſum
pſit periculum mortis. ¶ Ad tertiã rñde-
tur negando conſequentiaʒ: Et ratio eſt: qa
ꝙ Judas nec biberit vinũ in regno. chriſti:
nec remiſſionem peccatoruʒ conſecutus ſit:
culpa ſua fuit: quia ſacramentũ corporis et
ſanguinis xp̃i tantum ſacramentaliter ſum-
ſit: nõ auten ſpiritualiter. Bibere autem vi
nũ in regno patris cum xp̃o: ⁊ peccatoꝝ re
miſſionem conſequi: tantũ ſpiritualiter ſu-
mentibus ſacramentum debẽtur.

AD tertiam. q. ſic procedif. Et
videtur ꝙ poſt buccellaʒ pa
nis porrectam Jude: intrauit
diabolus i eũ. ¶ Primo ſic
Dicitur Lu. xxij. ꝙ intrauit
ſathanas in eum ⁊ Mat. xiiij. ꝙ diabolus
immiſerit in cor Jude. vt traderet euʒ. Sʒ
hoc fuit ante buccellam panis ſuſceptã: Er
go nõ poſt buccellã ⁊c̃. ¶ Secundo ſic: ꝙ
nec ante nec poſt ſolus deus illabitur aie: er
go diabolus nõ potuit intrare in cor Jude
Añcedens eſt maxima: Ergo ⁊c̃. ¶ In op
poſitum eſt euangeliũ: ⁊. c. Sic iudas: de cõ
ſe. di. ij. Reſpondeo dicendũ: iuxta ſanctuʒ
Tho. in quolibeto. iij. ⁊ ſuper Jo. c. xiij. ꝙ
ſathanam intrare Judã: ſiue alium hominẽ
poteſt dupliciter intelligi. Uno modo i cor
pore hominis. ſicut ĳs qui corporaliter ve-
xantur a demone. Et hoc modo eſt conclu
ſio: ꝙ eſſentialiter poteſt demon intrare in
hominẽʒ: ſicut pʒ ex multis locis euangelij.
Alio modo poteſt intelligi. ſ. ꝙ diabolus in
tret in mentem: ita ꝙ menti diabolus eſſen
tialiter illabitur. Et hoc modo eſt concluſio
ꝙ diabolus non poteſt intrare in mentem
hominis: niſi ſolus deus. Patet iſta cõclu-
ſio ſic. Anima enim rationalis: cum ſit ſim-
plex: ⁊ĩcorporea: nõ habet dimẽſiones quã
titatis: vt aliquid in ea eſſe dicatur: quaſi. j.
eiuſdem dimẽſiones cõtentum: ⁊ ideo nihil
poteſt in ea eſſe: niſi quod ei dat eſſe: quod
in ea eſt: per virtuteʒ ſuam. Dicimus ergo
ꝙ deus: qui animã in eſſe produxit: ẽ in ani
ma per ſuam virtutẽ. Ubi aũt eſt virtꝰ dei:
ibi ⁊ eſt eſſentia dei. In deo enim idem eſt
eſſentia ⁊ virtus Unde manifeſtum relin-
quitur: ꝙ ſolus deus eſſentialiter eſt in ani
ma. ¶ Ad rationes autem in oppoſituʒ re
ſpondetur. Primo: ꝙ diabolus dicitur in-
trare cor: vel mentem hominis: per affectũ
vel effectum malicie: inquãtum. ſ. homo ab
eo ſeductus: ſequitur eum ad perpetrãduʒ
malũ: ꝙ ſuggerit. Et hoc modo dicitur in-
traſſe cor Jude Unde dicit Nicolaus de
lira ſuper illud Luc. xxij. Intrauit ſatanas
iudam in animã: nõ per elapſuʒ: quia ẽ deo
proprium: ſed per effectum: venditionẽ xp̃i
ei ſuggerendo. Secũdo dicitur: ꝙ poſt buc
cellam intinctam dicitur diabolus intraſſe
Judã: nõ quidem poſſidendo de nouo: qa
prius vt argutum eſt: intrauerat: ſed intra-
uit poſt eum plenius: poſſidendo: ſicut apo
ſtoli licet ſpiritum ſanctum receperunt ante
reſurrectionem domini: dicuntur tamen re
cepiſſe ſpiritum ſanctum in die Pentheco
ſten: quia ad maiorem plenitudinem.

¶ In feria ſexta: in qua fit mentio de mor
te xp̃i legitur paſſio Jo. xvii. Circa quod
poſſunt diſputari: ſe. queſtiones.

¶ Primo: vtrum ꝯueniens fuit xp̃ʒ mori.

¶ Secundo: vtrum alia paſſio chriſti ſuffe
ciſſet: ꝗ̃ʒ mors: pro redemptione humani
generis.

¶ Tertio:vtrū cōueniens fuit xp̄m cuȝ la-
tronibus crucifigi.

A D primaȝ.q.ſic procedit̄. Et
videtur:ꝙ nō fuit cōueniens
xp̄m mori. ¶ Primo ſic. Id
enim qd̓ eſt p̄ncipiū in aliquo
genere:non diſponit̄ ꝑ id:qd̓
eſt cōtrariū illi generi:ſicut ignis:qui eſt p̄n
cipiū caloris:nunq̄ȝ pōt eſſe frigidus: Sed
filius dei eſt principiū ⁊ fons vite: Ergo vi
detur:ꝙ nō fuerit cōueniens chriſtuȝ mori.
¶ Secūdo ſic. Maior eſt defectus mortꝭ:
q̄ȝ morbi:q: per morbū peruenitur ad mor
té:Sed nō fuit cōueniens xp̄m aliquo mor
bo lāgueſcere:vt Criſo.dicit ſuper Mat.
Ergo etiam nō fuit conueniēs ipſum mori.
¶ Tertio ſic. Chriſtus dicit Io.x.Ego ve-
ni:vt vitaȝ habeant:⁊ habūdātius habeāt:
Sed oppoſitum nō perducit ad oppoſitū.
Ergo videtur:ꝙ nō fuit cōueniēs xp̄m mo
ri. ¶ In oppo.ē euāgeliū p̄ns:⁊ illud Io.
xi.Expedit:vt moriatur vnus hō:ꝓ popu-
lo. Rn̄deo:dicēdū ſub iſta cōcluſione. Cō
ueniēs fuit xp̄m mori.⁊ hoc multiplici rōe.
Primo quidē ad ſatiſfaciendum ꝓ huma-
no genere:qd̓ erat morti adiudicatū ꝓpter
peccatū:ſm illud Geñ.ij. Quacūq̄ȝ die co
mederitis:morte moriemini. Eſt aūt conue
niens ſatiſfaciendi pro alio modus:cū quis
ſubijcit ſe pene:quā alius meruit. Et iō xp̄s
mori voluit:vt moriēdo ꝓ nobis ſatiſface-
ret ſm illud.i.Petri.iij. Chriſtus ſemel ꝓ
peccatis noſtris mortuus eſt. Secundo ad
oſtēdendū veritatē nature aſſumpte. Sicut
enim Euſebius dicit. Si aliter poſt cōuer-
ſationē cū hominibꝰ:euaneſcēs ſubito euo
laret:fugiens mortē:ab oibus cōpareretur
fantaſmati. Tertio vt a mortuis reſurgēdo
virtutē ſuā oſtēderet:qua mortē ſupauit:⁊
nobis ſpem reſurgendi a mortuis daret:vt
Apoſtolus ait.i.Corin.xv. ¶ Ad rōnes in
oppo. ¶ Ad p̄māꝫ rn̄detur:ꝙ xp̄s eſt fons
vite:ſm qd̓ deus:nō aūt ſm ꝙ hō. Mor-
tuus aūt nō eſt ſm ꝙ deus:ꝫ ſm ꝙ hō. Et
ita nō ꝓcedit.. ¶ Ad ſecundam respondet̄
negando conſequentiam. Et rō ē:quia xp̄s
nō ſuſtinuit mortē ex morbo ꝓueniēte:ne vi
deretur ex neceſſitate mori:ꝓpter infirmi-
tatē nature:ꝫ ſuſtinuit mortē ab exteriori il
latā:cui ſe ſpontaneū obtulit:vt mors eius
volūtaria oſtēderetur. ¶ Ad tertiaȝ rn̄de
tur negando ꝯn̄am. Et ad ꝓbationē dicit̄:
ꝙ vnū oppoſitoꝝ per ſe nō ducit ad aliud
ſed qn̄q̄ȝ bene per accidens:ſicut frigidum
per accidēs:qn̄q̄ȝ caleſacit. Et hoc mō xp̄s
per ſuā mortē nos perduxit ad vitā:qa de
ſua morte mortē noſtraȝ deſtruxit: ſicut qui
penā pro alio ſuſtinet:remouet penā eius.

A D ſecundam.q.ſic procedit̄.
Et videtur: ꝙ alia paſſio xp̄i
ſuffeciſſet ad redēptionē hu
mani generis ſine morte.
¶ Primo ſic. Pena quan-
q̄s pro alio ſuſtinet:quātitatē accipit:quātū
ad ṽtutē ſatiſfaciēdi ex cōditione patientis:
Sȝ xp̄s inquātū eſt deus ⁊ hō:hȝ infinitaȝ
dignitatē:Ergo q̄libȝ paſſio ſine pena:quā
ſuſtinuit:ſicut fames:fatigatio:⁊ hmōi:ſuffi
ciēs fuit ad ſatiſfaciēdū pro humano gene
re:etiā ſine morte. ¶ Scd̓o ſic. Dicit Ber
nardus:ꝙ vna gutta ſanguinis xp̄i fuiſſet
ſufficiēs p̄ciū noſtre redēptiōis:ꝫ aliqd de
ſanguine xp̄m effuſuȝ eſt in xp̄i circōciſiōe:
Ergo nō oportebat ꝙ vlterius pateretur.
¶ Tertio ſic. Tāta pōt eē ꝯtritio in nobis
penitētibꝰ:ꝙ totū peccatū dimittat̄:⁊ quā-
tū ad penā:⁊ quātū ad culpā. Sȝ in xp̄o ab
inſtāti ſue ꝯceptiōis fuit ꝑfectiſſima caritas
que ꝯtritiōi tribuit vim expurgandi pecca
tū:Ergo xp̄s ab inſtāti ſue ꝯceptiōis ſuffi-
ciēter ſatiſfecit pro oibus peccatis noſtris.
Et ita nō oportuit:ꝙ ꝑ paſſionē mortis ſa-
tiſfaceret. ¶ In oppo.eſt euangeliū p̄ns:in
quo legitur mortē ꝓ humano genere ſubijſ
ſe. Secūdo ſic. Dicit Apoſtolus ad Gala.
ij. Si ex lege eſt iuſticia:ergo xp̄s mortuus
ē gratis.i.inutiliter ⁊ ſine cā: Sȝ ſi alia paſ-
ſio ſufficeret ſine morte:xp̄s gratis mortuꝰ
eēt: Sȝ hoc dicere ē incōueniēs: Ergo alia
paſſio xp̄i ſine morte ad redēptionē huma

ni generis nō ſuffeciſſet. Rn̄deo dicēdum
ſub iſta cōcluſione: ꝙ alia paſſio chriſti ſine
morte: lꝫ ſuffeciſſet ad redēptionē humani
generis: cōſiderata ꝯditione perſone patiē
tis: propter infinitatē dignitatē: nō tn̄ cōſide
rato genere pene: ad quā humanū genus ꝓ
pter peccatū obligatū erat. Iſta cōcluſio ꝑ
mo pꝫ ex illo ad Hebre. x. Chriſtus vna ob
latione cōſumauit: in eternuꝫ ſanctificatos.
Et ideo nō eſt locus ſecūde oblationis: ſed
manifeſtū eſt: ꝙ xp̄s ante mortē: multas paſ
ſiones ſuſtinuit: eſuriens: laborans: conſpu
tus: ⁊ flagellatus. Si ergo iſte paſſiones ſuf
feciſſent: nō obtuliſſet ſeipſum ad mortem.
Obtulit autem ſeipſum hoſtiam deo patri:
ꝓ peccatis noſtris: vt dicitur ad Ephe. v. ⁊
hoc per mortē. Ergo paſſio xp̄i abſqꝫ mor
te nō ſuffeciſſet. Secūdo ſic. Nō erat debi
tor mortis: Si ergo xp̄s debuit pro alijs ſa
tiſfacere recōpēſando: oportuit ꝙ ipſe mor
tē: quā nō debebat: exſolueret. Vn̄ Grego
rius. iiij. moralium: ꝙ niſi xp̄s mortem inde
bitā ſuſcepiſſet: nequaqꝫ nos a morte debita
liberaret. Pro pleniori noticia veritatis hu
iuſmodi ꝯcluſionis: eſt notandū iuxta ſctm̄
Tho. ꝙ xp̄i ſatiſfactio pro tota humana na
tura: duas cōditiōes cōcernere debuit. ſ. vt
eſſet vniuerſalis reſpectu omniū ſatiſfactio
nū quodāmodo. Scd̄o vt eſſet exemplaris
reſpectu oīum particulariū ſatiſfactionum
Uniuerſalis aūt erat nō per predicationeꝫ
de multis quaſi per multas ſatiſfactiones
particulares multiplicata: ſꝫ habēs virtuteꝫ
reſpectu oīum. Vn̄ nō oportuit: ꝙ ipſe oēs
penas: que ex peccato conſequi pn̄t: aſſume
ret in ſeipſo: ſed illam: ad quā oēs ordinan
tur: ⁊ que cōtinet in ſe oēs penas: qꝫuis nō
actu. Finis aūt oīum terribiliū eſt mors: vt
dicit Phūs. iij. Ethi. Et ideo per paſſionē
mortis debuit ſatiſfacere. Inquātum vero
fuit exēplaris reſpectu noſtrarum ſatiſfactio-
nū: debuit habere magnitudinē excedentē
oēs alias ſatiſfactiones: quia exemplar de-
bet eſſe preſtantius exemplato. Et ideo ſm
maximā penarū debuit ſatiſfacere. ſ. ꝑ mor
tem. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primam
rn̄det negādo ꝯn̄aꝫ. Et ratio eſt: q: lꝫ pene
alie: quas xp̄s ſuſtinuit: eſſent ſufficiētes ad
ſatiſfactionē pro humana natura: conſidera
ta cōditione patientis: nō tn̄ cōſiderato ge-
nere: ad genus humanū erat obligatuꝫ: pro
pter peccatū: quod tn̄ eē debebat: vt. ſ. nos
de morte per mortē redimeret ¶ Ad ſecū-
dam reſpōdetur eodem mō: ꝙ qꝫuis gutta
ſanguinis: quā in circūciſione fudit: eēt ſuf
ficiens ad ſatiſfactionē: conſiderata ꝯditio
ne perſone: nō tn̄ vt dictuꝫ eſt. ¶ Ad tertiā
rn̄det negando ꝯn̄am. Et rō eſt: quia cōtri
tio nō tm̄ habet vim ex caritate: ſed etiaꝫ ex
dolore. Et ideo rōne caritatis: delet culpaꝫ:
ratione autē doloris: computantur in ſati-
ſfactione pene. Alie autē pene xp̄i: nō ſuffi-
ciūt: quia in eis nō cōtinent oēs alie pene:
ſicut in paſſione mortis cōtinentur.

D tertiā. q. ſic ꝓceditur. Et
videt: ꝙ nō fuit conueniens
xp̄m cū latronibus crucifigi.
¶ Primo ſic. Dicit ad. Co
rin. vi. Que participatio iu
ſticie cum iniquitate: Sꝫ xp̄s factus eſt no-
bis iuſticia. Iniquitas aūt pertinet ad latro
nes: Nō ergo fuit cōueniens: vt xp̄s ſimul
cū latronibus crucifigeretur. ¶ Scd̄o ſic.
Super illud Mat. xxvi. Si oportꝫ me mo
ri tecū: non te negabo: dicit Origen̄. Mori
cū Ieſu pro omnibus moriente: hoium nō
erat: Ergo minus fuit cōueniens: vt ſimul
cū latronibus moreretur. ¶ In oppoſi. eſt
euāgelium pn̄s. Rn̄deo dicendum ꝙ xp̄s
crucifixus eſt inter latrones aliqua quideꝫ
rōne: quātū ad intentionē iudeorum: alia ve-
ro quantum ad dei ordinationē. Quātum
vero ad intentionē iudeorum: duos latro-
nes vtrinqꝫ crucifixerunt: ſicut dicit Criſo.
vt eorum ſuſpitionis fieret particeps: Sed
nō ita euenit. Nam crux vbiqꝫ honoratur.
Quantum vero ad dei ordinationem: xp̄s
cum latronibus crucifixus eſt: quia vt Hie
rony. dicit ſuper Mat. ſicut maledictū cru
cis: factus eſt xp̄s: ſic pro oīum ſalute: inter

noxios quaſi noxius crucifigitur. Secũdo
vt dicit Leo papa in ſermone de paſſione
Duo latrones, vnus ad dexteram: alius ad
ſiniſtrã crucifigũtur: vt in ipſa patibuli ſpe-
cie demonſtraret illa: que ĩ iudicio ipſo om
niũ hominũ facienda eſt diſtinctio. Et Au-
gu. dicit ſuper Jo. Ipſa crux: ſi attẽdas: tri-
bunal fuit. In medio enim iudice cõſtituto:
vnus qui credidit liberatus: alter qui inſul-
tauit: damnatus eſt: iã ſignificat: quid factu
rus eſt de viuis ⁊ mortuis: alios poſiturus
ad dexterã: alios ad ſiniſtrã. ¶ Ad rõnes ĩ
oppo. ¶ Ad primã, rñdetur: ꝙ rõ nõ ꝓce-
dit. Et ratio eſt: q: ſicut xp̃s debituz mortis
nõ habuit: ſ; mortẽ voluntarie ſubijt: vt ſua
virtute vinceret mortẽ ita etiam nõ habuit
meritũ: vt cũ latronibus poneret: ſ; voluit
cũ iniquis deputari: vt ſua virtute iniquita
tes deſtrueret. Vñ Criſo. dicit ſup Math.
ꝙ latronẽ in cruce cõuertere: ⁊ in paradi-
ſum, inducere: nõ minus fuit: q̃z contũdere
petras. ¶ Ad ſecundam rñdetur negando
ꝯñam. Et rõ eſt: q: nõ ꝯueniebat: ꝙ cũ xp̃o
aliquis alius pateretur ex eadẽ cauſa. Vñ
Origeñ ibidẽ ſubdit. Oẽs fuerũt in pecca
tis: ⁊ oẽs opus habebãt: vt pro eis ali⁹ mo
reretur: nõ ipſi pro alijs.

¶ Sabbato ſancto legitur euangeliuz Ve
ſpere aũt ſabbati ⁊c̃. Math. lviij. Circa
qd̃ poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo vtrum conueniens fuit chriſtuz
ſepeliri.

¶ Secũdo vtrum conueniens fuit vt xp̃s
ad infernuz deſcẽderet.

¶ Tertio vtrum chriſtus totus fuit in in-
ferno.

a D primam. q. ſic proceditur. Et
videtur ꝙ nõ fuit conueniens
xp̃m ſepeliri. ¶ Primo ſic. Ni
hil, circa xp̃m fieri debuit: quod
nõ eſſent ſalutiferũ nobis: Sed in nullo vi
detur ad ſalutez hominis pertinere: ꝙ xp̃s
fuerit ſepult⁹: Ergo nõ fuit ꝯueniẽs xp̃m ſe
peliri. ¶ Scdo ſic. Sicut cõueniens fuit: vt
moreretur morte ignominioſa: ita, videtur:
ꝙ debuit ſepeliri ſepultura obiecta: ⁊ vili:
Sed hoc non eſt factũ: Ergo ⁊c̃. ¶ Tertio
ſic. Si dicatur ꝙ xp̃s ſepeliri voluit: vt da-
ret hominibus ſpem reſurgendi de ſepul-
chro: ergo ſimiliter incineratiõe corporis
ſui pati debuit: vt ſpem reſurgendi incine-
ratis poſt incinerationem daret: Sed hoc
non fuit conueniens: Ergo ⁊c̃. ¶ Quar-
to. Sicut mors eſt pena peccati primi parẽ
tis: ita ⁊ incineratio. Dictum eſt enim ꝑmo
homini poſt peccatum. Puluis es: ⁊ in pul
uerem reuerteris: vt dicitur Geñ. iij: Sed
chriſtus mortem ſuſtinuit: vt nos a morte li
beraret: Ergo etiam cum ſepeliri voluit: in
cinerari debuit corpus eius: vt nos ab inci
neratione liberaret. ¶ Quinto. Si corpus
chriſti fuit ſepultum: videtur ꝙ ſeparatum
fuit a diuinitate: cui erat vnitum. Patet cõ
ſequentia: quia remoto medio: remouentur
extrema: Sed diuinitas vnita eſt carni: me
diante anima: Ergo in morte chriſti: cum ſit
ſeparata anima a carne chriſti: ⁊ ita iaceat ĩ
ſepulchro ſine anima: per conſequens diui
nitas fuit ſeparata a carne. ¶ In oppoſitũ
eſt euangelium preſens: vbi ait. Mittens
mulier hoc vngentum in corpus meum: ad
ſepeliendum me fecit. Reſpondeo: dicen-
dum ſub certis concluſionibus. Prima eſt
ꝙ conueniens fuit Chriſtum ſepeliri. Que
concluſio probatur ſic. Cõueniens eniz fuit
chriſtuz ſepeliri: ex multiplici reſpectu: Pri
mo ad probandum veritatem mortis. Nõ
enim aliquis in ſepulchro ponitur: niſi quã
do iam de veritate mortis conſtat. Unde
Math. xv. legitur ꝙ Pylatus anteq̃z con
cederet chriſtum ſepeliri diligenti inquiſi-
tione cognouit: eum eſſe mortuum. Secun
do: quia per hoc: ꝙ chriſtus d̓ ſepulchro re
ſurrexit: datur ſpes reſurgendi per ipſum
ijs: qui ſunt in ſepulchro: ſecũdum illud Jo.
v. Omnes qui in monumentis ſunt: audiẽs
vocẽ filij dei: et q audierint viuent. Tertio
ad exẽplũ eoꝝ: q per mortẽ xp̃i ſpiritualit̃

moꝛiuntur peccatis:qui.ſ. abſcondentur a
turbatione hominū. Vñ dicitur. Colo.iij.
Moꝛtui eſtis:⁊ vita veſtra abſcondita eſt
cū xp̄o:in deo. Scđa ꝯcluſio. Conueniens
fuit:vt xp̄s ſepeliret in oꝛto:ad ſignificādū
ꝙ per moꝛtē ⁊ ſepulturā ipſius liberamur
a moꝛte:quā incurrimus ꝑ peccatum Ade
in oꝛto paradyſi cōmiſſum. Tertia conclu
ſio. Cōuenienter xp̄s ſepultus ē in ſepulturā
aliena:vt dicit Augu. in quodā ſermone q:
pꝛo alioꝝ moꝛiebatur ſalute. Quarta ꝯcluſio
Cōueniēs fuit:vt ſepeliretur in nouo monu
mēto:q: ſi aliqs ibi fuiſſet añ ſepultus:po-
tuiſſet calūniari a iudeis:ꝙ ille ſurrexiſſet:
⁊ nō xp̄s. Et eadē rōne ſepultus eſt ꝯuenien
ter in ſepulchꝛo:qđ exciderat de petra:ne ſi
ſepultus fuiſſet in terra:diceretur a iudeis:
ꝙ diſcipuli ꝑ cauernas terre extraxiſſent.
Quinta ꝯcluſio. Cōueniēs etiā fuit:vt coꝛ
pus xp̄i inuolutū eſſet in ſyndone mūda.i.
pāno lineo mūdo:quia coꝛpus eiꝰ erat mū
diſſimū. Vñ ꝓpter hoc coꝛpus xp̄i nō ꝯſe
cratur in altari ſuper pannū ſiricū:ſꝫ lineū:
q: coꝛpus xp̄i tali panno fuit inuolutum:vt
dicitur de cōſe.di.i. Sexta ꝯcluſio. Licꝫ cō
ueniēs fuit:xp̄m ſepeliri:nō fuit tñ ꝯueniēs
coꝛpus eius incinerari. Iſta concluſio pꝫ ex
illo Pſ̄. Nō dabis ſanctū tuū videre coꝛ-
ruptionē. Quod Damaſ. exponit de coꝛru
ptione:que ē per reſolutionē in elementa.
Oſtēditur etiā ꝯcluſio ex hoc:ꝙ putrefa-
ctio cuiuſcūqꝫ coꝛpoꝛis ꝓuenit ex infirmi-
tate nature illius coꝛpoꝛis:que nō pōt am-
plius cōtinere coꝛpus in vnū. Moꝛs autē
xp̄i ſicut ſupꝛadictū eſt:nō debuit eē cū īfir
mitate nature:ne crederetur eſſe inuolūtaria
Et ideo nō ex moꝛbo:ſed ex paſſione illata:
voluit moꝛi:cui ſe obtulit ſponte. Et iō xp̄s
ne moꝛs eius infirmitati aſcriberetur: no-
luit coꝛpus ſuum qualitercunqꝫ putrefieri
aut qualitercūqꝫ reſolui:ſꝫ ad oſtētionē vir
tutis diuine voluit coꝛpus illud incoꝛruptū
ꝑmanere. Septima ꝯcluſio. Diuinitas nō
fuit ſeparata a carne xp̄i:nec ī moꝛte nec in
ſepultura. Pꝫ ꝯcluſio. Dicitur enim ī ſym
bolo:ꝙ filius dei moꝛtuus eſt ⁊ ſepultꝰ:Sꝫ
hoc nō dicitur:niſi quia coꝛpus in ſepulchꝛo
fuit:Ergo diuinitas a coꝛpoꝛe ſeparata nō
fuit. Cuius rō etiā ex tribus accipi poteſt.
Pꝛimo ex parte dei:quia cū ſit immutabi-
lis:⁊ ꝙ ſibi perfecte cōiunctum eſt:immu-
tabilitatē ꝓſtat:vt.ſ.ei immutabiliter adhe-
reat. Secūdo ex parte ipſius aſſumpti:qđ
per moꝛtem:quā ex obediētia patris ſuſti-
nuit:nō debuit ſuam dignitatē amittere:ſed
magis debuit clarificari. Tertio ex fine aſ-
ſumptionis:q: ea:que poſt moꝛtē ipſius cir
ca ipſum acta ſunt:ſalutaria nobis nō fuiſ-
ſent:niſi diuinitas iuncta fuiſſet. ¶ Ad ra-
tiōes in oppo. ¶ Ad pꝛimam reſpondetur
negando minoꝛem. Dicimus enim:ꝙ ſicut
moꝛs efficiēter operata ē noſtram ſalutē:
ita etiam ⁊ eius ſepultura. Vñ Hiero. dicit
ſuper Mat. Sepultura xp̄i reſurgimꝰ. Et
yſa.liij. Dabit impios pꝛo ſepultura. Dicit
glo.i. gentes:que ſine pietate erāt:deo patri
dabit:quia moꝛtuus ⁊ ſepultus eos acquiſi
uit. ¶ Ad ſecūdam rñdetur negādo ꝯñaꝫ.
Vñ dicimus:ꝙ lꝫ moꝛs xp̄i fuerit ignomi-
nioſa:ſepultura tñ eius debuit eſſe nobilis:
⁊ ſumptuoſa. Cuius rō eſt:quia paſſibilita
tē ⁊ humilitatem aſſumpſit xp̄s pꝛo noſtra
redēptione:ideo illa completa in ſua moꝛ-
te:pꝛedicta debuerunt ceſſare:⁊ ea ſequi:q̄
quodammodo ad gloꝛiam ſue reſurrectio
nis pertinere videbantur. Unde vtrumqꝫ
fuerat pꝛedictum per yſa. pꝛophetaꝫ de tur
pitudine moꝛtis eius yſa.liij. Tanq̄ꝫ ouis
ad occiſionem ducetur ⁊c̄. Et ſequitur ibi-
dem. Et cum ſceleratis reputatus ē. De no
bilitate ſue ſepulture dicitur. yſa.xi. Radix
yeſſe:que ſtat ⁊c̄. Sequitur. Et erit ſepul-
chꝛum eius glorioſum. ¶ Ad tertiaꝫ reſpō
detur negando conſequentiam. Et ratio ē:
quia Chꝛiſtus de ſepulchꝛo reſurrexit vir
tute diuina:que nullis terminis choartatur
Et ideo ꝙ a ſepulchꝛo ſurrexit: ſufficiens
argumentum fuit:ꝙ homines erant reſu-
ſcitandi virtute diuina: non ſolum de ſe-
pulchꝛis : ſed de quibuſcunqꝫ terrenis.

¶ Ad quartam rñdetur negãdo ꝯñam. Et ratio eſt: quia xp̄s cum nõ eſſet ſubiectꝰ peccato: nec morti erat obnoxius: nec incinerationi: que erant pene originalis peccati: tamẽ mortẽ libenter ſuſtinuit ꝓpter ſalutem noſtram. Si autem corpus eius fuiſſet putrefactũ vel reſolutũ: magis hoc fuiſſet i detrimẽtũ humane ſalutis: dũ nõ crederetur in eo eſſe virtus diuina. Unde ex perſona eius dicitur in Pſ. Que vtilitas in ſanguine meo: dũ deſcẽdero in corruptionẽ. Quaſi diceret. Si corpus meũ putreſcat: perderetur effuſi ſanguinis vtilitas. ¶ Ad quintam rñdetur negando ꝯñam. Dicimus enĩ ꝙ in morte xp̄i non fuit diuinitas ſeparata a carne: nec ab anima. Nam vt dicit Leo papa tanta fuit vnio dei ⁊ hominis: vt nec ſupplicio poſſet dirimi: nec morte diſtigui. Ad ꝓbationẽ aũt rñdemus: ꝙ anima quãtum ad vnibilitatem corporis: eſt mediũ neceſſitatis: quia corpus non eſſet vnibile: niſi inquantũ eſt animatuꝫ: ſed vnionem i actu eſt mediuꝫ congruentie: quo remoto nõ neceſſario vnio tollitur. Et ideo quia ſeparata anima a corpore adhuc remanſit ordo in corpore ad animam: ideo non tollitur vnio diuinitatis ad carnem.

A ſecundam. q. ſic procedit. Et videtur: ꝙ non fuit cõueniens xp̄m ad infernũ deſcẽdere. ¶ Primo ſic. Sicut. n. dicit Augu. ad Dardanum: nomen inferni in ſcriptura: ſemper in malo accipitur: Sed illud quod ſemper in malo accipitur: non conuenit xp̄o: Ergo nec d̄ſcendere in inferno. ¶ Secundo. Chriſtus per paſſionem ſuam quã in hoc mundo ſuſtinuit: nos liberauit a culpa ⁊ pena: Ergo non fuit conueniens: ꝙ xp̄s in infernuꝫ deſcenderet. ¶ Tertio. Chriſtus nõ deſcẽdit in locum dãnatorum: locum tenebroſum et opertum mortis caligine: quia nulla eſt cõuentio lucis ad tenebras: vt dicitur. ij. Corin. vi. Ergo xp̄s: qui eſt lux: ad infernũ nõ deſcendit. ¶ In oppoſitum eſt ſimbolus fidei: vbi dicitur. Deſcendit ad inferos. Rñdeo: dicendum ſub tribus concluſionibus: pro maiori declaratiõe materie. Prima cõcluſio. Cõueniens fuit: xp̄m ad infernuꝫ deſcendere: vt infernus: nominat locuꝫ nõ penaꝫ damni: vel ſenſus. Patet concluſio. tuꝫ primo: quia xp̄s venerat penam noſtrã portare: vt nos a pena eriperet: ſ̄m illud Yſa. liij. Uere languores noſtros ipſe tulit: ⁊ dolores noſtros ipſe portauit. Ex peccato aũt homo incurrit non ſolũ mortẽ corporis: ſꝫ etiam deſcenſum ad inferos. Et ideo ſicut fuit conueniens euꝫ mori: vt nos liberaret a morte: ita ꝯueniens fuit ei: deſcendere ad inferos: vt nos a deſcenſu ad inferos liberaret. Unde. Oſee. xiij. dicitur. Ero mors tua o mors: ero morſus tuus inferne. Secũdo. Fuit conueniens: vt victo diabolo per paſſionem: victos eius eriperet: qui detinebantur in inferno. ¶ Tertio: vt ſicut poteſtatem ſuam oſtendit in terra: veniendo et moriendo: ita poteſtatẽ ſuã oſtenderet i inferno: ipſum illuminando: ⁊ viſitando. Uñ in Pſ. dicitur. Attollite portas principes veſtras: glo. i. principes inferni auferte poteſtatem veſtram: qua vſqꝫ nunc homines in inferno detinebatis. Et ſic in nomine Jeſu omne genu flectatur: non ſolum celeſtiũ: ſed etiam infernoruꝫ: vt dicitur. Phi. ij. Secunda cõcluſio. Anima xp̄i non deſcẽdit in omnem partem inferni: ſ̄m eſſentiam ſuaꝫ. Pro quo ſunt duo notanda. Primum eſt. ꝙ quadruplex eſt infernus. Unus eſt ifernus damnatorũ: in quo ſunt tenebre: ⁊ quãtum ad carentiam diuine viſionis: ⁊ quantum ad carentiaꝫ gratie: ⁊ eſt ibi pena ſenſibilis: ⁊ hic infernus: eſt locus damnatoruꝫ. Alius eſt infernus ſupra iſtum: in quo ſunt tenebre: ⁊ quantũ ad carentiam diuine viſionis: ⁊ propter carentiam gratie: ſed non eſt ibi pena ſenſibilis: ⁊ dicitur limbus puerorum. Alius eſt ſupra iſtum: in quo ſunt tenebre: quantũ ad carentiam diuine viſiõis: ſed non quãtum ad carentiam gratie: ꝫ ibi eſt pena ſenſus: ⁊ dicit̄ ꝓgatoriuꝫ. Alius

eſt magis ſupra:in quo ſunt tenebre:quãtuȝ
ad carentiam:diuine viſionis:ſed nõ quan
ad carentiam gratie:nec eſt ibi pena ſenſibi
lis:⁊ hic eſt infernus ſanctoꝝ patruȝ: Et in
hunc tantum deſcendit xp̄s:quantũ ad lo=
cũ:nõ quãtũ ad ſpũaliũ tenebraꝝ experiẽ
tiam. Secũdo nota:ꝙ dupliciter dicitur ali
quid alicubi eſſe. Uno mõ per ſuuȝ effectũ
⁊ hoc mõ xp̄s in quẽlibet infernũ deſcẽdit:
aliter tñ ⁊ alit̃. Nã in infernũ dãnatoꝝ ha
buit hũc effectũ:ꝙ dſcẽdẽs xp̄s ad iferos:
de ſua icredulitate ⁊ malicia illos ꝯfutauit:
illis vero:qui detinebantur in purgatorio:
ſpem glorie cõſequentis dedit. Sanctis aũt
patribus:qui pro ſolo peccato originali de
tinebant̃:lumen eterne glorie infudit. Alio
modo dicitur aliquid eſſe alicubi:per ſuaȝ
eſſentiã. Et hoc mõ anima xp̄i deſcendit ſo
lum ad locum inferni:in quo iuſti detine=
bantur:vt quos ipſe per gratiam internus
viſitabat:ſm deitatẽ:eos etiam ſm animaȝ
viſitaret ⁊ loco. Tertia concluſio. Aia xp̄i
tam diu manſit in inferno:q̃ȝdiu corpus in
ſepulchro Jſta ꝯcluſio pȝ ex illo Act. Quẽ
deus ſuſcitauit:ſolutis doloribus inferni:er
go videtur ꝙ in inferno fuit vſqȝ ad horaȝ
reſurrectionis. Ratione aũt pȝ ſic. Nã cuȝ
anima ⁊ corpus ſunt ꝓportionabilia:tñ de
buit anima ſtare in inferno:quantũ corpus
in ſepulchro:vt per vtrumqȝ fratribus ſuis
ſimilaretur. Quarta concluſio. Chriſtꝰ pa
tres ſanctos exiſtentes in illa parte inferni:
que dicit̃ lymbus patrum:eduxit de infer=
no. Pȝ concluſio ex illo zacha.ix. Tu vero
in ſanguine teſtamẽti eduxiſti vinctos de la
cu ⁊c̄. Quinta concluſio. Chriſtus nõ edu
xit illos:q erant in limbo puerorũ. Pȝ con
cluſio. Redẽptio enim xp̄i non hȝ locũ niſi
in illis:qui fuerunt membra xp̄i. Uñ cum
pueri:qui erant in limbo:nunq̃ȝ fuerint mẽ
bra xp̄i:nec per fidem propriã:nec per fidei
ſacramentũ:quod nũc eſt baptiſmus: quod
tũc erat circũciſio:vel ſacrificium:cõſtat ꝙ
ipſi liberati nõ fuerũt. Sexta cõcluſio. Exi=
ſtẽtes in partes inferni damnatoꝝ nõ libe
rauit Pȝ cõcluſio:quia in inferno nulla eſt
redẽptio:Ergo nulli de illo loco ſunt libe=
rati. Rõne ſic oſtenditur. Pena nõ poteſt
tolli manente culpa. Jlli autẽ q ſunt dãnati
in inferno:ſunt obſtinati i malicia:ſicut de=
mones:Et ideo de pena illa liberari nõ po
tuerunt. Et hoc nõ fuit ex inſufficientia libe
rãtis:ſed ex indiſpoſitione ipſoꝝ dãnatoꝝ.
Septima cõcluſio. Chriſtus nõ liberauit re
gulariter animas exiſtentes in purgatorio.
Jſta concluſio pȝ. Pro peccato:qd̄ ꝑ ſe qs
cõmiſit:debet purgationẽ pati. Sȝ penam
purgatorij ſuſtinet hõ pro peccatis:que cõ=
miſit:Ergo per penã:quã ipſe tulit:dȝ pur
gare:⁊ nõ per penã xp̄i:niſi dicatur:ꝙ i vi
ta ſua meruit per fidem ⁊ deuotionem:ad
mortẽ xp̄i:vt per paſſionẽ xp̄i liberaretur:
vel hoc ex ſpeciali gratia fuit collatũ:ꝙ illi
qui in purgatorio inuenti fuiſſent:abſoluti
eſſent per paſſionẽ xp̄i:q̃ȝuis illi qui nunc
ſunt in purgatorio:non ſequantur effectum
plene liberationis ex ſola paſſione chriſti.
¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad ꝑmam rñde
tur:ꝙ nomẽ infernoꝝ ſonat in malũ pene:
nõ in malũ culpe. Uñ decuit xp̄m in infer=
nũ deſcẽdere:nõ tanq̃ȝ ipſe debitor eẽt pe
ne:ſed vt eos:qui erãt pene obnoxij:libera
ret. ¶ Adſecũdam rñdetur negãdo ꝯñaȝ.
Et rõ eſt:quia paſſio xp̄i fuit quedam cau
ſa vniuerſalis humane ſalutis:tam viuorũ
q̃ȝ mortuoꝝ. Cauſa aũt vniuerſaliter appli
catur ad ſingulares effectus per aliqd̄ ſpe
ciale. Unde ſicut virtus paſſiõis xp̄i appli
catur viuẽtibus per ſacramẽta cõfigurãtia
nos paſſioni xp̄i:ita etiam applicata ẽ mor
tuis per deſceſum xp̄i ad inferos:propter
quod zacha.ix.dicit:ꝙ eduxit vinctos de la
cu in ſanguine teſtamenti ſui.i.per virtuteȝ
paſſionis ſue. ¶ Ad tertiã rñdet̃ negando
conſequẽtiam. Et ratio eſt:quia vt ſupra no
tatur:quadruplex eſt infernus. Secũdo po
teſt dici:ꝙ ſi chriſtꝰ nõ deſcẽdit in infernũ:
per ſuam eſſentiã:deſcẽdit per
effectuȝ:vt dictũ eſt.

a

D tertiaȝ.q.ſic ꝓceditur. Et vi

dicꝫ:ꝙ nõ totus xp̃s fuit in inferno. ¶ Pri
mo ſic. Corpus xp̃i eſt aliqua pars eiꝰ:Sʒ
corpus xp̃i nõ fuit ĩ inferno:Ergo totꝰ xp̃s
nõ fuit in inferno. ¶ Secũdo ſic. Nihil:cu
ius partes abinuicem ſeparate ſunt:põt di
ci totuʒ:Sed corpus ⁊ anima:que ſunt par
tes humane nature:fuerũt ab inuiceʒ ſepa
rate poſt morte͂. Deſcẽdit aute͂ xp̃s in infer
nũ mortuus exiſtens:Ergo nõ potuit ee͂ to
tus in inferno. ¶ Tertio. Illud aute͂ dicitꝫ
eſſe in loco:cuius nihil extra illũ locũ e͂:Sʒ
aliquid xp̃i erat extra infernũ:quia ⁊ corpꝰ
erat in ſepulchro:⁊ diuinitas vbiqʒ: Ergo
xp̃s nõ fuit totus in inferno. ¶ In oppoſi.
illud Aug. in libro de ſymbolo. Totus filiꝰ
apud patreʒ. totus in celo:totus in terra:to
tus in vtero virginis: totus in cruce:totus
in inferno:totus in paradiſo:quo latroneʒ
introduxit. Rñdeo:dicenduʒ ſub iſta ɔclu=
ſiõe:ꝙ xp̃s in illo triduo mortis:totus fuit
in ſepulchro ⁊ totus fuit in inferno:licet nõ
fuit totum:quod pertinet ad humanaʒ na=
turam. Que cõcluſio ſic oſtẽditur. Maſcu
linũ genus refertur ad ypoſtaſim: vel per=
ſonã:neutrũ aũt genus pertinet ad naturã:
Sed in morte xp̃i lʒ anima ſeparata fuerit
a corpore:neutrum tñ fuerat ſeparatũ a pſo
na filij dei. ⁊ Ideo in illo triduo mortis:di
cẽdum eſt:ꝙ totus xp̃s fuit in ſepulchro:qꝛ
tota perſona fuit ibi per corpus vnituʒ. Et
ſimiliter totus fuit in inferno:quia tota per
ſona xp̃i:ibi fuit rõne anime ſibi vnite. To
tus etiaʒ xp̃s tũc erat vbiqʒ:ratione diuine
nature. ¶ Ad rões in oppo. ¶ Ad primã
rñdetꝫ negãdo ɔñaʒ. Et ratio eſt:qꝛ corpus
xp̃i:quod tũc erat in ſepulchro:nõ eſt pars
perſone increate:ſed nature aſſumpte. Et
ideo per hoc ꝙ corpus xp̃i nõ fuit in infer
no:nõ excluditur:quin totus xp̃s fuerit. Sʒ
oſtẽditur ꝙ nõ fuit totũ:quod pertinet ad
humanam naturam. ¶ Ad ſecũdam reſpõ
detur negando ɔñam. Et ratio eſt:quia ex
anima ⁊ corpore conſtituitur totalitas hu=
mane nature:nõ autem totalitas diuine p=
ſone. Et ideo ſoluta vniõe anime ⁊ corporis
per mortem:remãſit totus xp̃s:ſed nõ per=
mãſit humana nã ĩ ſua totalitate. ¶ Ad ter
tiam rñdetur negãdo ɔñam. Et ratio eſt:qꝛ
aſſumptuʒ nõ hʒ locũ:niſi in ijs:que corpo
raliter ⁊ circũſcriptiue ſunt in loco. Qd̃ ſi
totũ eſt alicubi:nihil eius ſit extra: Sʒ hoc
in deo locuʒ nõ hʒ. Vñ Augu. dicit in libro
de ſymbolo. Nõ per diuerſa te͂pora vel lo
ca dicimus Chriſtum eſſe vbiqʒ totum:vt
modo ibi totus ſit:⁊ alio tempore alibi to=
tus:ſed vt ſemper vbiqʒ ſit totus.

¶ In die reſurrectiõis legitur euãgelium.
In illo te͂pore Maria Magdalene ⁊c.
Mar. xvi. poſſunt diſpu. ſe. q.

¶ Primo:vtrum neceſſarium fuit chriſtũ
reſurgere.

¶ Secũdo:vtrum cõueniẽs fuit:xp̃m ter=
tia die reſurgere.

¶ Tertio:vtrum totus ſanguis:qui pro eo
fuſus eſt pro humana rede͂ptione:ſit in re
ſurrectiõe reaſſumptus.

AD p̃mam. q. ſic ꝓceditur. Et
videtur ꝙ nõ fuit neceſſariũ
xp̃m reſurgere. ¶ Primo
ſic. Dicit Damaſce. in. iiij. li.
Reſurrectio eſt eius:qd̃ ca=
dit:⁊ diſſolutũ eſt:iterata reſurrectio:Sed
Chriſtus nõ cecidit per peccatum:nec cor=
pus eius diſſolutum:Ergo nõn cõuenit ei
reſurgere. ¶ Secũdo ſic. Ea que circa hu
manitatem ſunt acta:ad noſtram saluteʒ or=
dinantur:Sed ſufficiebat ad noſtram ſalu
tem paſſio chriſti:per quã ſumus liberati a
culpa ⁊ a pena. Non ergo fuit neceſſariuʒ:
ꝙ chriſtus a mortuis reſurgeret. ¶ Tertio
ſic. Confirmatur ratio p̃cedens: Poſt vlti
mam cõſummationem:nõ eſt aliud neceſſa
rium:Sed vltima cõſummatio facta eſt in
paſſione:quia tunc dixit conſummatum eſt
Jo. xix. Ergo non fuit neceſſarium:ꝙ po=
ſtea reſurgeret. ¶ In oppo. eſt euãgelium
p̃ns:vbi dicitꝫ. Surrexit:nõ e͂ hic. Et illud
Lu. vltimo Oportebat xp̃m:pati:⁊ a mor=
tuis reſurge͂. Rñdeo:dice͂dũ ſub ceꝛtꝭ ɔclu
ſiõibꝰ. Pria ɔcluſio:ꝙ neceſſariũ fuit xp̃m

a mortuis reſurgere. Que cóclusio pȝ. Pri-
mo ex illo Apoſtoli .i. Corin. xv. Si xp̄s nó
ſurrexit: inanis eſt fides noſtra. Sȝ ſine fide
nó iuſtificamur: Ergo neceſſariū fuit: xp̄m
reſurgere. Preterea. Neceſſitas reſurre-
ctionis xp̄i colligitur ex multis. Primo: ad
cómédationé diuine iuſticie: ad quā perti-
net exaltare illos: q propter deū ſe humilia
uerit: ſm̄ illud Lu. i. Depoſuit potentes: et
exaltauit humiles. Quia igitur xp̄s ꝓpter
caritatem ⁊ obedientiam dei: ſe humiliauit
vſqȝ ad morté crucis: oportebat: ꝙ exaltare
tur a deo: vſqȝ ad glorioſam reſurrectioné.
Secúdo. Fuit neceſſarium ad fidei noſtre i-
ſtructióem: q: per eius reſurrectioné cōfir
mata eſt fides: circa diuinitatem xp̄i: qa vt
dicitur. ij. Corin. vltimo. Si crucifixus é ex
infirmitate noſtra: ſed viuit ex virtute dei.
Tertio. Fuit neceſſariuȝ xp̄m reſurgere ad
ſubleuationem ſpei noſtre: quia dum vide-
mus xp̄m reſurgere: qui eſt caput noſtrum:
ſperamus ⁊ nos reſurrecturos. Vñ dicit.
i. Corin. xv. Si xp̄s predicatur: ꝙ reſurre-
xit a mortuis: quomodo qdam dicūt in no-
bis: qm̄ reſurrectio mortuoꝝ non eſt: Job.
ix. Scio per certitudinem fidei: ꝙ redem-
ptor meus .i. xp̄s viuit: a mortuis reſurgens
⁊ ideo in nouiſſimo die de terra reſurrectu
rus ſum Repoſita eſt hec ſpes mea in ſinu
meo. Quarto. fuit neceſſarium ad informa
tionem vite fideliū: ſm̄ illud Ro. vi. Qñō
xp̄s reſurrexit a mortuis per gloriaȝ patris
ita ⁊ nos in nouitate vite ambulem⁹. Qui-
to: fuit neceſſariū ad compleméntum noſtre
ſalutis: quia ſicut per hoc: ꝙ mala ſuſtinuit
moriendo: vt nos liberaret a malis: ita glo
rificatus eſt reſurgendo: vt nos ꝓmoueret
ad bona: ſm̄ illud. Ro. iiij. Traditus eſt ꝓ
pter delicta noſtra: ⁊ reſurrexit propter iu-
ſtificationé noſtram. Scd̄a cóclusio. Chriſt⁹
poſt reſurrectioneȝ habuit verum corpus.
Iſta cóclusio pȝ ex prima ſic. Chriſtus vere
reſurrexit: vt dictum eſt. Sed ad hoc ꝙ ſit
vera reſurrectio: oportet ꝙ idem corpus ei
dem anime vniretur. Et quia veritas natu

re corporis: eſt ex forma: ꝯſequēs eſt: ꝙ cor
pus xp̄i: poſt reſurrectionem: ⁊ verum cor
pus fuerit: ⁊ eiuſdem nature: cuius fuerat
prius. Si autem corpus fuiſſet fantaſticuȝ:
non fuiſſet vera reſurrectio: ſed apparens.
Tertia concluſio. Corpus xp̄i ſurrexit glo-
rioſum. Iſta cóclusio oſtenditur ratione: qa
reſurrectio xp̄i fuit exēplar: ⁊ cauſa noſtre
reſurrectiōis: vt habetur .i. Corin. xv. San
cti autem habebunt in reſurrectione corpo
ra glorioſa: ſicut dicitur ibidem: qd̄ ſemina
tur in mortalitate: ſurget in gloria. vñ cum
cauſa ſit potior cauſato: ⁊ exemplar exēpla
to: multo ergo magis corpus xp̄i fuit glorio
ſum. Quarta concluſio: Chriſtus ſurrexit
reſurrectione perfecta: prius q̄ȝ quicunqȝ
alius reſurgentium. Iſta concluſio pȝ ex il-
lo .i. Corin. xv. Chriſtus reſurrexit a mor-
tuis: primitie dormientiuȝ: glo. quia prius tē
pore: ⁊ dignitate ſurrexit. Ratione ſic oſtē
ditur. Reſurrectio eſt reparatio a morte in
vitam. Dupliciter autem aliquis eripitur a
morte. Uno modo ſolum a morte in actu vt
ſi aliqs viuere incipiat q̄litercunqȝ: poſtq̄ȝ
mortuus fuerat. Alio modo vt aliquis libe
retur nō ſolum a morte: ſed a neceſſitate: ⁊
ꝙ plus eſt: a paſſibilitate moriendi. Et hec
eſt vera: ⁊ perfecta reſurrectio: q̄ȝdiu aliqs
viuit: ſubiectus neceſſitati moriēdi: quodā-
modo mors ei dominatur. Et ſic pȝ: ꝙ illa
reſurrectio: qua quis eripit̄ ſolum ab actua
li morte: eſt reſurrectio imperfecta. Loquē
do ergo de reſurrectione perfacta: xp̄s eſt
primus reſurgentium: quia ipſe reſurgēdo:
primo peruenit ad vitam penitus immor-
talé: ſm̄ illud Ro. vi. Chriſtus reſurgens
a mortuis: iam non moritur. Sed reſurre-
ctione imperfecta quidam alij ſurrexerunt
ante xp̄m: ad premonſtrādum: quaſi in quo
dam ſigno reſurrectionem ipſius. Vñ illi:
qui reſuſcitati ſunt in veteri teſtamento: ⁊ il
li qui ſunt reſuſcitati a xp̄o: ſic redierūt ad
vitam: vt iterum morerētur. ¶ Ad rónes
in oppoſitum. ¶ Ad p̄mā r̄ndetur negan-
do ꝯñam: Et ratio eſt: quia licet xp̄s non ce

ciderit per peccatum:cecidit tamē per mortem:quia ſicut peccatum eſt caſus a iuſticia: ita:mors eſt caſus a vita.Similiter.Lȝ corpus xp̄i nō fuerit diſſolutum per incinerationem:ipſa tamē ſeparatio anime a corpore:diſſolutio quedam fuit.¶ Ad ſecūdam r̄ndetur:ꝙ etiam reſurrectio xp̄i operata ē noſtram ſalutem.Sed paſſio xp̄i operata ē noſtram ſalutem proprie loquendo:quātuȝ ad remotionem malorum.Reſurrectio autem quātum ad inchoationem ⁊ exemplar bonorum.¶ Ad tertiaȝ r̄ndetur negando ꝯñam.Et ratio eſt:quia licet in morte facta ſit cōſumatio omnium eorum:que exigebātur ad ſatiſfactionem:que quidem non ē facta per reſurrectionem:nihilominus in reſurrectione:facta eſt conſumatio:quantum ad perfectionem in bono.

AD ſecundam.q.ſic ꝓceditur. Et videtur:ꝙ nō fuit conueniens:xp̄m reſurrexiſſe tertia die.¶ Primo ſic.Membra debent capiti conformari Sed nos qui ſumus membra xp̄i:nō reſurgimus tertia die:ſed noſtra reſurrectio differtur vſqȝ ad finem mūdi:Ergo videtur: ꝙ xp̄s qui eſt caput noſtrum:non debuerit tertia die reſurgere.¶ Scd̄o ſic. Separatio anime a corpore in xp̄o nō fuit facta:niſi propter ſeparationem humane nature: Sȝ in inſtanti mortis:redēptio ſoluto precio cōpleta eſt:Ergo debuit ſtatiȝ reſurgere:⁊ nō differre vſqȝ in diem tertiaȝ.¶ Tertio ſic. Dies videtur incipere ab ortu ſolis:q ſua preſentia diem cauſat: Sed ante ſolis ortuȝ xp̄s reſurrexit.Dicitur enim Jo.xx.ꝙ vna ſabbatorum Maria magdalene venit mane cū adhuc tenebre eſſent ad monumentū ⁊ tunc xp̄s iam reſurrexerat:⁊ vidit reuolutum lapidem a monumēto:Ergo xp̄s nō reſurrexit tertia die.¶ Quarto ſic. Dicitur.Math.xii.Sicut Jonas fuit in ventre ceti:ſic filius hominis in corde terre tribus diebus ⁊ tribus noctib⁹. Ergo videtur:ꝙ non reſurrexit tertia die ſed quarta: vel qnta.¶ Quinto ſic. Nox contra diem diuiditur:Sed dicit Gregorius in omelia hm̄oi diei:xp̄m de nocte reſurrexiſſe: ſicut Sanſon de nocte portas Gaze tulit:Judicū.xvi. Ergo videtur:ꝙ xp̄s non reſurrexit tertia die:ſed ſecūda nocte.¶ In oppo.eſt:ꝙ in ſymbolo canitur.Et reſurrexit tertia die:⁊ Mat.ij.Tradent eum gentibus ad illudēdum ⁊c̄.Et ſequitur.Et tertia die reſurget. Reſpōdeo:dicendum ſub iſta concluſione: ꝙ xp̄s conuenienter reſurrexit tertia die. Que concluſio ſic oſtenditur Reſurrectio xp̄i ſicut dictuȝ eſt.in.q.precedenti: neceſſaria fuit ad inſtructioneȝ fidei noſtre.Eſt autem fides noſtra:⁊ de diuinitate:⁊ de humanitate xp̄i. Nō enim ſufficit alteruȝ ſine altero credere.Et ideo:ad hoc ꝙ cōfirmaretur fides diuinitatis ipſius:oportet ꝙ cito ſurgeret:⁊ eius reſurrectio nō differretur:vſqȝ ad finem mundi.Ad hoc enim ꝙ cōfirmaretur fides de veritate humanitatꝭ ⁊ mortis eius:oportuit morā eſſe inter mortem ⁊ reſurrectionem.Si enim ſtatim poſt mortem reſurrexiſſet:videri poſſet:ꝙ eius mors vera non fuerit:⁊ per ꝯñs reſurrectio vera.¶ Ad veritateȝ mortis xp̄i ſufficiebat:ꝙ vſqȝ tertiam diem:eius reſurrectio differreretur:quia non contingit:quin infra hoc tempus in homine:qui mortuus videtur:cum viuat:appareant aliqua indicia vite.Oſtenditur etiaȝ ex alijs cōuenientia iſtarum quia per hoc:ꝙ reſurrexit tertia die:cōmendat perfectio trinarij:qui eſt numerus omnis rei:vt pote habēs princicipiuȝ:mediuȝ:⁊ finem:vt dicitur primo de celo ⁊ mundo.Oſtenditur etiaȝ in hoc:ſc̄m miſteriū:quia xp̄s vna ſua morte corporali: que fuit lux propter iuſticiaȝ: duas noſtras mortes d̄ſtruit.ſ.corporis ⁊ anime:que ſunt tenebroſe propter peccatū.Et ideo vna die integra:⁊ duabus noctibus ꝑmāſit in morte:vt dicit Augu.in.iiij.de trini. Per hoc etiam ſignificatur:ꝙ per reſurrectionē xp̄i tertium tempus incipiebat. Nam primum fuit ante legeȝ:ſc̄m ſub lege:tertium ſub gra

tia. Incepit etiaꝫ in reſurrectione terciꝰ ſta
tus ſanctoꝝ. Naꝫ primus fuit ſub figuris le
gis. Secundus ſub veritate fidei: Tertius
erat in eternitate glorie: quã xp̃s reſurgen-
do inchoauit. ¶ Ad rões in oppo. ¶ Ad
p̃mam rñdetur negãdo ꝯñam. Et ratio eſt:
quia licet caput ⁊ membra conformẽtur in
natura: nõ tamẽ in virtute. Excellentior eni
eſt virtus capitis: quã membroruꝫ. Et ideo
ad demonſtrandum excellentiam virtutis
xp̃i: cõueniẽs fuit ipſum tertia die reſurge
re: aliorum reſurrectiõe dilatata: vſqꝫ ad fi
nem ſeculi. ¶ Ad ſecũdam rñdetur negan
do ꝯñam. Et ratio eſt: q2 nõ ſolũ oportebat
ꝙ per mortẽ fieret redẽptio: ſed ad hoc: ꝙ
redẽptiõis eius participes eſſemus: opor-
tuit ꝙ veritas mortis eius: nobis oſtẽdere
tur. Et hoc nõ fuiſſet: ſi ſtatim poſt mortem
reſurrexiſſet. ¶ Ad tertiã rñdetur: ꝙ dies
diuerſis modis accipitur. Aliqñ pro die na
turali: q cõtinet ſpaciũ. xxiiij. horaꝝ. Uñ in
cludit diem ⁊ noctẽ. Aliqñ pro die artificia
li: qui eſt latio ſolis ſuper terram. Loquen
do ergo de die artificiali: ſic xp̃s fuit mor-
tuus vna die integra. ſ. die ſabbati: ⁊ duabꝰ
noctibus integris. ſ. precedente die ſabbati
⁊ ſequẽte: ⁊ adhuc plus. ſ. per quandaꝫ par
tẽ ferie ſexte. Sic loquitur Augu. š. ⁊ glo.
Ro. vi. que dicit. Quieuit i ſepulchro vna
die: ⁊ duabus noctibus: quia noſtrã dupli
cem vetuſtatẽ: ſua ſimpla cõſumpſit. Si ve
ro loquimur de die naturali: ſic accipiendo
partem ꝓ toto: fuit mortuus tribus diebuſ
⁊ tribus noctibus: ſicut dicitur Math. xij.
Illa eni pars diei paſſionis xp̃i: a nona: et
deinceps: cõputatur ꝓ vna tota die natura
li: cuius eſt pars. Uñ computatur pro vno
die artificiali: ⁊ ꝓ vna nocte. Similiť. Nox
poſt ſabbatum cõputatur pro tota die natu
rali ſequẽti: ⁊ ſic computatur ꝓ vna die ⁊
pro vna nocte artificiali. Quibus ſi cõiun
gatur vna dies itegra. ſ. dies ſabbati: ⁊ vna
nox integra. ſ. nox precedẽs: iueniť: ꝙ xp̃s
fuit mortuus tribus diebus: ⁊ tribus nocti
bus. ¶ Ad quartã rñdeť: ꝙ patꝫ ex dictis.
¶ Ad quintã rñdetur: ꝙ xp̃s dicitur reſur
rexiſſe in crepuſculo: qñ adhuc eſt lux tene
bris permixta. Et ideo aliqñ dicitur: ꝙ re-
ſurrexit in die. aliqñ in nocte Dicitur autẽ
in euãgelio p̃nti: orto iaꝫ ſole nõ eſt ſic acci-
piẽdum: tanq̃ꝫ ſol ipſe videretur ſuper ter
ram: ſed tanq̃ꝫ eo proximo veniẽte: in has
partes: vt dicit ſanctus Thomas.

AD tertiã. q. in qua queritur:
vtrũ totus ſanguis xp̃i: q in
paſſiõe eius effuſus ẽ ꝓ hu-
mana redẽptiõe: ad corpꝰ eiꝰ
redierit: in reſurrectione. Et
videtur ꝙ nõ. Primo ſic. In aliquibus ec
cleſijs ſanguis xp̃i dicitur adhuc hodie cõ-
ſeruari: Ergo nõ totus ſanguis xp̃i: in eius
reſurrectiõe: ad corpus rediuit. Cõſequen
tia videtur nota. ¶ Secũdo. cõfirmãdo ar
guitur. Si totus redierit: ſequiť error in ec
cleſia: quia in aliquibus eccleſijs: in quibus
eſſe dicitur: adorať. Nõ eſſet error: ſi totꝰ
ſanguis effuſus: in eius paſſiõe: in eius re-
ſurrectiõe rediſſet: Ergo ⁊c̃. ¶ Tertio ſic
Sanguis xp̃i eſt vnus de quatuor humori
bus. Si ergo ſanguis xp̃i effuſus in paſſio
ne: totus in reſurrectiõe rediJt: pari ratiõe:
alij humores: ex quibus cauſatur corruptio
in corporibus animaliũ: ⁊ tũc ſequeretur: ꝙ
corpus xp̃i: poſt reſurrectionẽ fuiſſet corru
ruptibile: qd̃ eſt erroneum: Ergo ⁊c̃. ¶ In
oppoſi. arguitur. Quicquid fuit in xp̃o de
veritate nature aſſumpte: redijt ad xp̃m in
reſurrectione. Aliter nõ fuiſſet perfecta re
ſurrectio: ſi nõ fuiſſet reintegrum: quicqd
per mortem ceciderat Uñ ⁊ dñs fidelibus
ſuis ꝓmiſit dicens. Mat. x. Oẽs capilli ca
pitis veſtri numerati ſunt. Et Lu. xxi. Ca-
pillus de capite veſtro nõ peribit: Sed to-
tus ſanguis xp̃i: qui fuit in paſſione chriſti:
pertinebat ad naturam corporis chriſti: qa
ſi pars fuit de veritate humane nature: ⁊ to
tum. Quia eadem eſt ratio de toto: ⁊ de p̃-
te: Ergo totus ſanguis xp̃i in paſſione effu

ſus:in reſurrectione fuit reaſſumptus. Rñ
deo: dicendum circa hanc.q. ꝙ duo ſunt
modi dicendi. Quidam volũt dicere:ꝙ nõ
eſt neceſſe dicere:ꝙ totus ſanguis chriſti i
paſſiõe effuſus:ſit reaſſumptus in reſurre
ctione. Unde Franciſcus de Mayronis:
in quodã ſermone ſuo huiuſmodi videtur
opinionis. Ad quam fundandaꝫ premittit
quedam:que non videntur nobis bene di
cta:vt oſtendemus per ſingula. Primo qui
deꝫ diſtinguit quatuor ſeparatiões:Et dicit
ꝙ ſecunda ſeparatio fuit humanitatis a di
uinitate:prout humanitas dicit:aliud reſul
tãs ex vnione anime ⁊ corporis:ꝓpter hoc
dicit in cruce clamare xp̃s: Deus meus:vt
quid dereliquiſti me Math.xxvi. Iſtud in
Pš.nõ videtur nobis bñ dictũ:ꝙ humani
tas fuerit ſeparata a diuinitate. Pro quo:
notãdum ꝙ differt ceſſatio vniõis ⁊ ſepa-
ratio vnitorum. Ceſſat enim vnio aliquoꝝ
per deciſionem alicuius extremoꝝ:Sed ſe
paratio nõ eſt:niſi eorum:que manẽt: poſt-
q̃ꝫ ſoluta eſt coꝝ vnio. Uñ forme natura-
les:alie ab anima rationali:quãdo fit corru
ptio cõpoſiti:nõ dicuntur ſeparari a mate-
ria:ſed ſola anima ratiõalis dicitur ſepara
ri:quia remanet:ſoluta vnione eius:a cor-
pore. Et ideo cum in morte xp̃i:humanitas
ꝓut dicit aliud reſultans ex vnione anime
⁊ corporis:nõ maneat:diſſoluta vnione ani
me ⁊ corporis:ſed deſinat eſſe:nõ eſt ꝓprie
dicẽda ſeparari a diuinitate. Preterea qđ
dicit:ꝙ de tali ſeparatiõe loq̄tur illud euã-
geliũ Mat.xxvi. Deus deus meus quare
me dereliquiſti:nõ dicit verum:qm̃ Augu.
⁊ Magiſter ſniaꝝ:ſanctus Tho.⁊ magi-
ſter Alexãder de ales:⁊ Nicolaus de lira:
omnes exponũt de ſubtractione protectiõ
nis. Dicitur enim xp̃s derelictus:qa expo
ſitus manibus impioꝝ:nõ aũt dictum ẽ rõ
ne ſeparatiõis facte. Pꝫ hoc:qa vt tã Ma
giſter ſniaꝝ:q̃ꝫ Alexãder de ales:hec v̾ba
dixit xp̃s adhuc viuẽs in cruce. Preterea
dicit idem Frãciſcus:ꝙ quarta ſeparatio
fuit ſanguinis a diuinitate:quia vt inquit ꝓ
ſigno: Non enim poſſumus dicere:ꝙ xp̃s
remanſit effuſus in triduo illo ſuper terrã:
propter ſanguinem ibi exiſtẽtem. Hoc etiã
non videtur bene dictum:tum primo:quia
ipſe chriſtus ait per ꝓphetaꝫ Pš.xxi. Ego
autẽ ſicut aqua effuſus ſum:⁊ diſperſa ſunt
omnia oſſa mea. Quod glo. que eſt Augu
ſtini exponit de chriſto. Sicut ergo ratione
corporis dicitur iacuiſſe in ſepulchro:ita vt
modo ratione ſanguinis effuſi de corpore po-
rat dici:effuſus ſuper terram. Tum ſecun-
do:quia non ſtat illud:quod timuit Franciſ
cus ſequi:quia non oportet:ꝙ omne:quod
predicatur de eo quod eſt vnitum verbo:
predicetur de verbo:omnibus modis. Un
de licet anima ſemper manſerit vnita ver-
bo:non dicitur:ꝙ verbum ſit anima:aut ſit
forma corporis:aut ꝙ fuiſſet ſeparata a cor
pore:ſicut erat anima:aut ꝙ eſſet corpus:⁊
ſeparatuꝫ ab anima. Et ita licet ſanguis eẽt
vnitus diuinitati:non ſequitur:ꝙ diuinitas
eſſet ſanguis:aut ꝙ fuiſſet effuſa ſuper ter
ram:ſed bene ſequitur:ꝙ erat habens ſan
guinem effuſum ſuper terram. Quod autẽ
ſanguis chriſti:qui in paſſione chriſti fuit ef
fuſus:ſemper manſit diuinitati vnitus:ĩfra
oſtendemus. Secundus modus dicendi ẽ:
ꝙ totus ſanguis chriſti in eius paſſione:ꝓ
redemptione humani generis effuſus:fue
rit:in reſurrectione reaſſumptus. Iſte mo-
dus dicendi:eſt beati Tho.tam in tertia p
te.q.liiij.⁊ tertio:q̃ꝫ quolibeto.v. Ubi ad
hoc probanduꝫ:triplici ratione vtit. Qua
rum vna accipitur ex etate chriſti patiẽtis.
Paſſus eſt enim in perfectiſſima etate:in
qua maxime ea:que in homine inueniũtur
ad veritatem humane nature pertinere:vi
dentur ad maximam perfectionem addu-
cta:quia nihil ſuperfluum continere:ſꝫ oĩa
eſſe de integritate nature. Scđa rõ ſumit
ex merito paſſiõis xp̃i. Sꝫ eni ſanctoꝝ mar
tiꝝ ille ptes:in qbus ꝓ xp̃o paſſionẽ ſuſti-
nuerũt:quẽdam ꝓuilegiatum fulgorem ha

bebunt vt dicit Auguſt.de ciuitate.ij.libro:
multo perfectius ſanguis xp̄i:quez propter
ſalutem humani generis effudit:ad glorio-
ſaz reſurrectioné totus reparatus eſt. Ter-
tia ratio pōt ſummi ex ipſa v̄tute paſſionis
xp̄i. Sanguis eniz in paſſione effuſus: hu-
manuz genus ſanctificauit:ſm illud ad He-
bre.vltimo. Jeſus vt ſanctificaret per ſan-
guiné ſuum:paululū:extra portā paſſus eſt
Humanitas autem xp̄i ſalutiferā habuit v̄-
tuté ex virtute verbi ſibi vniti:vt dicit Da
maſ.iij.libro. Vn̄ manifeſtū é:q̄ ſanguis in
paſſiōe effuſus: qui é maxime ſalubris:fuit
diuinitati vnitus. Et ideo oportuit:q̄ in re-
ſurrectione iungeretur alijs humanitatis p
tibus. Hec oia ſanctus Tho. Item quarto
iuxta eiuſdé ſniam:pōt eadé cōcluſio ſic p̄
bari. Reſurrectio noſtra cōformis é reſur
rectiōi xp̄i:ſm illud Phi.iij. Reformabit
corpus humilitatis noſtre:cōfiguratuz cor-
pori claritatis eius. Sed ad corpus noſtruz
in reſurrectione redibit totuz:quod fuit de
veritate humane nature:Ergo ſanguis xp̄i
effuſus:cū fuerit de integritate humane na
ture:i reſurrectione eius ad corpus rediuit
Nec videtur ſuſtinéduz:q̄ xp̄i ſanguis in
paſſione effuſus:pro redéptiōe humani ge
neris:nō fuerit de veritate humane nature
in chriſto:tum quia ex hoc ſequeret̄:q̄ xp̄s
dederit in p̄cium redéptiōis humani gene
ris id:quod nō fuit de veritate humane na
ture aſſumptū:ſ3 alienuz:Et ita ipſe nō fuiſ
ſet p̄cium noſtre redéptionis:cum nihil de
ſuo dederit:quod é abſurdum:cum ɔtradi
cat illi:q̄ beatus Petrus inquit in Petri.
i. Redépti eſtis p̄cioſo ſanguine agni icōta
minati:ꝛ imaculati Jeſu xp̄i. Plane:ſi ſan
guis effuſus in paſſiōe pro redéptione hu
mani generis nō pertinebat ad veritaté hu
mane nature eius:nō diceret̄ ſanguis agni
incontaminati:nec dictus fuiſſet precioſus.
Preterea:q̄ taliter dicétes male dicere vi
deātur. Pro quo notādum:q̄ aliquid dici
tur ð v̄itate humane nature dupliciť. Vno
modo id quod formaz humanā actu parti-
cipat:ſicut caro ꝛ oſſa. Alio modo dicit̄ de
veritate humane nature:id ſine quo natu-
ra remanere:ꝛ durare:ꝛ ſ̄uare:non poſſet
ſicut ſanguis. Vn̄ de ſanguine dicitur Le-
ui.xvij.aīa.i.vita carnis in ſanguine. Ubi
glo. Nicolai de lira dicit. Vita in ſanguine
principaliter ɔſiſtit. Vn̄ a Phis ꝛ medicis
dicitur ſanguis ſedes anime:q̄ ſanct᷒ Tho.
in.iij.di.xi.dicit:q̄ pōt intelligi dupliciter
vno᷒ modo q̄ ſedes anime dicatur.i.conſer
uatio vite:que é per ſanguiné. Alio mō:q̄a
ſanguis é potētia ad totum:quia p̄ actū nu
tritiue virtutis:in membra cōuertitur. Ter
tio:quia p̄ ſanguiné in corde generatū:vita
lis operatio in oia membra diffunditur:vt
Phūs dicit libro de aīalibus. Hec ille. Ex
quibus manifeſte pz:q̄ negātes ſimpliciter
ſanguiné nō ptinere ad v̄itaté humane na-
ture:maxime i xp̄o:nō bene dicāt: ſ3 errēt.
Jté hūc modum dicēdi ſanti Tho.l3 q̄ to-
tus ſanguis xp̄i effuſus i ſua paſſiōe:in re-
ſurrectiōe ſua fuerit reaſſumptus:ſequitur
magiſter Jo.de poliaco.iiij.quolibeto ſuo:
vbi oſtēdit:q̄ hora paſſiōis nō erat in xp̄o
aliqs ſanguis ſupfluus. Et ſic tot᷒ ſanguis:
qué tūc habūit:ad veritaté:ꝛ perfectionez
humane nature ptinebat:ꝛ per ɔſequēs to
tus:qui effuſus é in paſſiōe:in reſurrectio
ne fuit reaſſumptus. Hūc auté modum di
cēdi proſequētes:ponemus duas cōcluſio-
nes. Prima é:q̄ ſanguis effuſus i paſſiōe
p̄ redéptiōe generis humani nō fuit ſepat᷒
a diuinitate. Jſta ɔcluſio: q̄ videt̄ eé funda
mētum huius materie:probatur multiplici
ter vt probauimus coram papa Pio:cum
fuit iſta materia diſputata coram ſanctitate
eius:ꝛ dominis Cardinalibus. Primo ſic
Ex illo Mat.xxvi. Hoc é corpus meū:q̄đ
pro vobis tradetur:ꝛ hic é ſanguis:qui p̄
vobis effundetur. Ex quibus verbis Chri
ſti eadé videtur eé vnitas inter ſanguinez
effuſum:ꝛ ſanguiné viuum:q̄ fuit inter cor
pus viuum xp̄i:ꝛ corpus mortuum:Sz cor
pus mortuum:ꝛ corpus viuum chriſti:fuit
vnum ꝛ idem vnitate ſuppoſiti:Ergo ſan-

guis effuſus:⁊ ſanguis viuus xp̄i:fuit vnꝰ
vnitate ſuppoſiti:quod non eſſet:ſi ſanguis
effuſus in paſſione fuiſſet a diuinitate ſepa
ratus. Cõſequētia eſt bona:Et añcedēs pro
vtraqꝫ parte:alias dabitur:ꝙ ſanguis effu
ſus eſſet aliꝰ ſuppoſitaliter:q̄ꝫ ſanguis vniꝰ
xp̄i:quod nõ videtur cõuenienter dictum.
Secũdo ſic. Sanguis xp̄i effuſus in paſſio
ne:fuit precium ſufficiens redemptiõis hu
mane nature:Ergo nõ fuit a diuinitate di-
uiſus. Cõſequētia eſt bona. Añcedēs pꝫ ex
illo ad Ephe.vi. Empti enim eſtis ꝑcio ma
gno:quia ſufficienti. Sꝫ ſufficiens precium
redēptionis non potuit eſſe aliqua virtute
creata. Vñ neceſſe ē:ꝙ virtute diuina. Vñ
ex hac rõne ſumit̃ hec neceſſitas incarna-
tiõis. Vñ ſanctus Tho. ſuper illud Pauli
ad Ephe.vi. Empti eſtis precio magno di-
cit. Dicitur aũt precium redēptionis ma-
gnũ:quia non eſt corruptibile:ſꝫ eternũ:ha
bens virtutē:cuꝫ ſit ſanguis dei eterni. Ter
tio. Sanguis effuſus:fuit incorruptibilis.pꝫ
tum ex illo Ps̄. Que vtilitas in ſanguine
meo:cũ deſcēdo incorruptionē:tum ex illo.
i. Petri.i. Nõ corruptibilibus auro ⁊ argē
to redempti eſtis:ſꝫ precioſo ſanguine ⁊c̄.
Sed iſta incorruptio nõ inerat ei:ex natura
li virtute:Ergo neceſſe erat ex virtute diui
nitatis ſibi vnite. Vñ ſanctus Tho. ſuper il
lud Pauli ad Ephe.vi. ꝓxime inductũ di-
cit:ꝙ ſanguis eſt incorruptibilis:eternaꝫ ha
bens virtutē ⁊c̄. Quarto. Sanguis xp̄i:q
datur nobis ſumendus ſub ſacramento:eſt
idem ſanguis qui effuſus eſt:a corpore xp̄i
in remiſſionē peccatoꝝ. Sed iſte eſt vnitꝰ
diuinitati:Ergo ⁊c̄. Quinto. Actio ⁊ ope-
ratio arguũt virtutē in operante: Sed ſan
guis xp̄i operatus eſt remiſſionem peccato
rũ Apoc.i. Dilexit nos:⁊ lauit nos in ſan-
guine. Item lotionem culparum:aperitiõeꝫ
regni celeſtis:vt teſtatur Apoſtolꝰ ad He
bre.ij. Ergo neceſſe eſt dicere:ꝙ fuit diui-
nitati vnitus. Cõſequētia eſt bona:quia cuꝫ
tales operationes ſint ſupernaturales ⁊ di
uine:neceſſe arguũt in operante virtuteꝫ di

uinitatis. Ergo ſanguis ipſe ſemper fuit di
uinitati vnitus. Vñ ſanctus Tho. ſup illud
Apoſtoli ad Hebre.ix. Chriſtꝰ aſſiſtēs pon
tifex per proprium ſanguinē introiuit ſemel
in ſancta eterna:redēptiõe inuenta: dicit ſic
Per iſtum ſanguinē redēpti ſumus:⁊ hoc
in perpetuum:quia virtus eius eſt infinita
Item Nicolaus de lira dicit ſic. Sanguis
xp̄i ex vnione ad ſuppoſitũ diuinũ:cõtra-
hit quādam infinitatem virtutis. Hec ille.
Sexto ſic. Nullus ſapiens medicus ſubtra
hit a medicina ſua virtutē:qua debet ſana-
re vulnũs:cui eſt applicanda. Hoc pꝫ:Sed
verbũ dei ē ſapientiſſimus medicus: ⁊ ſan
guinē ſuum ordinauit effundendum in me
delam humani generis egrotãtis. Dicit.n.
Augu. in libro contra quinqꝫ cõtraria ho-
ſtium. Fuſus eſt ſanguis medici:⁊ factuꝫ eſt
medicamentũ frenetici. Sed virtus medici
ne eſt ipſa diuinitas:Ergo nullo mõ eſt di-
cendũ:ꝙ verbũ dei ſeperauerit diuinitateꝫ
ſuam a ſanguine:quē effudit in medicamen
tũ humani generis. Septimo Paruiface-
re dignitatē ſanguinis xp̄i effuſi in paſſio-
ne xp̄i:pro redemptione noſtra:eſt deroga
re pietati fidei xp̄iane:cũ beatus Petrꝰ vo
cat euꝫ precioſum:⁊ Paulus magnuꝫ pre-
cium:Sed ſanguinē effuſum in paſſiõe xp̄i:
ꝓ redēptione humani generis:dicere ſepa
ratũ eſſe a diuinitate:eſt paruifacere digni
tatē eius:vt pꝫ:quia eius dignitas attendit̃
ex vnione ad diuinitatē:ſicut ſeparare lapi
dē precioſum ab anulo:eſt minuere precio-
ſitatē:⁊ valorem anuli:Ergo nullo modo ē
audendum dicere xp̄i ſanguinem in paſſio
ne effuſum pro redēptione humani gene-
ris:fuiſſe a diuinitate ſeparatum. Octauo
ſic. Dicit Damaſc. Anathema ſit:qui dicit
verbum depoſuiſſe:quod ſemel aſſumpſit.
Quod intelligendum de eo:quo ad vnita-
tem ſuppoſitalem eſt aſſumptũ:vt dictũ eſt
Sed ſanguis xp̄i in paſſione effuſus:cuꝫ ꝑ
tineat ad integritatem humane nature:fuit
ſimul vnitꝰ diuinitati xp̄i:Ergo nunq̄ꝫ fuit
ab ea ſeparatꝰ. Nono ſic. Deus nihil agit

fruſtra minuo:q̄z ſtatura:quia cū ſapientie
diuiſſimus ſit:omnia diſponit cum rōne:Sz
nulla rō ſufficiens poteſt aſſignari:ꝙ ſan-
guis effuſus in remiſſionē peccatoꝝ:dere
linquat a diuinitate:nec aliqua vtilitas: Sz
pro iſta parte ſunt rationes:eſt auctoritas ē
vtilitas publica.ſ.redemptio humani gene
ris:Ergo ⁊c̄. Decimo ſic. Nulluz ſuppoſi
tum eſt aſſumptibile a verbo dei: Sz ſi ſan
guis xp̄i fuiſſet a diuinitate ſeparatus:eſſet
ſuppoſitū per ſe ſubſiſtens:Ergo nullo mō
fuiſſet reaſſumptus. Quod eſt hereticum.
Secūda cōcluſio:que ſeq̄tur ex precedenti
eſt ꝙ totus ſanguis xp̄i effuſus in paſſione
ꝓ redemptione humani generis:reaſſum-
ptus fuit:in reſurrectione eius. Iſta ꝯcluſio
vt dixımus eſt ſancti Tho. tā in tertia parte
q̄z in quolibeto. Et ſupra ꝓbata eſt rōibus
eius quatuor. Nunc aūt ꝓbatur ſic breuit
Primo:aut parum aut nullū ſuppoſitū eſt
aſſumptibile a verbo dei:vt pz: Sed ſi ſan
guis effuſus in paſſione:ꝓ quacūq̄z parte
ſeparatus eſſet a diuinitate:eſſet ſuppoſituz
per ſe exiſtens:Ergo talis:nullo mō reaſſu
meret:in reſurrectiōe. Qđ eſt hereticum.
Secūdo ſic. Si ſanguis xp̄i effuſus in paſ-
ſione:pro redemptione humani generis:ꝓ
parte aliqua nō reaſſumeretur in reſurre-
ctiōe:ſꝫ remaneret in terris:querit̄ qđ erit
de eo in fine ſeculi. Nō eſt dicendū ꝙ cor-
rūpet̄:nec ꝙ tūc reaſſumat̄: q: reſurrectio
xp̄i nō iterabitur:Ergo ſequitur:ꝙ totꝰ ſan
guis in paſſione effuſus:ꝓ redēptione hu
mani generis:fuit reaſſumptus in reſurre
ctione. ¶ Nūc eſt dicendū ad rōnes in op
po. ¶ Ad primā rn̄detur negādo ꝯn̄az:q:
ſanguis ille:qui in aliquibus eccleſijs dicit̄
reſeruari:nō fuit:qui fluxit de latere xp̄i:ſꝫ
qui miraculoſe dicitur effluxiſſe de quadaz
imagine xp̄i percuſſa:vt dicit ſanctus Tho.
in tertia parte. Uel qui dicit̄ effluxiſſe de
hoſtia cōſecrata percuſſa a quodam iudeo:
vt dicit Jo. de poliaco vbi ſupra. ¶ Ad ſe
cūdā:que eſt cōfirmatio:rn̄detur etiā negā
do ꝯn̄am. Et rō eſt:quia fortaſſis ꝙ talē ſan
guinem adorāt:nec credūt:ꝙ ille effluxiſſet
de latere xp̄i:ſꝫ emanaſſet aliunde ſicut di-
ctū eſt. Un̄ Jo. de poliaco rn̄dens predicto
argumēto dicit ſic:ꝙ ſi illi apud quos eſt ta
lis ſanguis:aſſererent:ꝙ fluxiſſet de corpo
re dn̄i:male facerent:cū oppoſitū:vt dixi ꝓ
babilius ſit:ſꝫ ſi oſtēdant adorandū:nō vide
tur periculū:q: ille ſanguis vel dicit̄ efflu-
xiſſe a quadaz imagine xp̄i percuſſa in cōtu
meliā xp̄i:vel fluxiſſe de quadaz hoſtia con
ſecrata ⁊ puncta in xp̄i contumeliā:ſicut ac
cidit in vico Judeoruz Pariſius. Si ergo
fluxerit de corpore xp̄i:pōt ⁊ debet adorari
adoratione latrie:ſicut ſacratiſſima reliquia
xp̄i:ſi fluxit de imagine xp̄i:aut hoſtia conſe
crata:quia talis fluxus omnino fuit miracu
loſus:rep̄n̄tans xp̄i paſſionē:⁊ ip̄m chriſtuz
paſſum:ideo etiam dz adorari adoratiōe la
trie:nō ꝓpter ſe:ſꝫ propter xp̄m paſſum:et
eius paſſionē:quā rep̄n̄tat:ſicut etiam xp̄i
imago. Et ideo ſiue fluxerit de corpore xp̄i:
ſiue nō:eſt error:niſi aſſeratur ꝙ de corpo
re xp̄i fluxerit:qđ vt puto:nō faciunt. Hec
Jo. de poliaco. ¶ Ad tertiaz rn̄det̄:ꝙ etiā
alij humores reſurgent:ſꝫ ablatis qualitati
bus coꝝ. Un̄ Aug. Ualet enim diuina po
tentia de iſta viſibili atq̄z tractabili natura
corporuz quibuſdam manentibus auferre:
quas voluerit qualitates: vt abſit labes.ſ.
corruptionis:abſit effigies:abſit motio:ab-
ſit fatigatio:abſit veſcēdi poteſtas:abſit eſu
riendi neceſſitas. Et hoc de iſta.q.pro nūc.
Conferant aūt totuz:qđ dictū eſt:ad id: qđ
legitur in directorio inquiſitionis: ꝙ Cle-
mens ſextus informatus per fratrē Nico-
laum roſelli ordinis predicatorum inquiſi-
torem heretice prauitatis in partibus Aro
gonie ⁊ Cathalonie:ꝙ in Cathalonia in ci
uitate Barchinonen̄: publice p̄dicabatur:
ꝙ in ſanguine xp̄i aſperſo in paraſceue:nō
remanſit diuinitas:nec ſanguis ille erat dei
ficatus:habito ſolēni conſilio magiſtroruz:
⁊ aliorum:mandauit per ſuas patentes litte
ras dicto inquiſitori:quatenus dictum arti
culum:vt hereticalem ⁊ erroneum faceret

publice reuocari:atq3 ſolēniter condemna
ri. Et ſic ipſe inquiſitor feſecit in eccleſia ca=
thedrali publice Barchinonen̄:dictum ar
ticulum velut hereticale3 condemnari hoc
in directorio inquiſitionis.
¶ In die lune legitur euangelium. In illo
tempore Duo ex diſcipulis ⁊c̄.
¶ Luce.xxiiij. Circa quod poſſunt diſpu=
tari ſequentes queſtiones.
¶ Prima eſt:vtr͂ ꝯueniens fuit:vt xp̄s in
alia effigie diſcipulis appareret.
¶ Secūda:vtrū ꝯueniēs fuit:ꝙ xp̄s veri
tatē reſurrectiōis ſue argumētis ꝓbauerit.
¶ Tertia eſt:vtrum argumēta:que xp̄s in
duxit:ſufficienter manifeſtauerint reſurre
ctionis eius veritatem.

AD primā3.q.ſic procedit̄. Et
videtur ꝙ xp̄s nō debuit in
alia effigie diſcipulis appa=
rere. ¶ Primo ſic. Nō pōt
apparere aliqd ſecūdum ve
ritatē:niſi quod eſt:Sed in xp̄o nō fuit niſi
vna effigies:ſi ergo ī alia apparuit:nō fuit
apparitio vera ſ3 ficta:Sed hoc eſt incōue
niens xp̄o:q: vt dicit Augu.libro.lxxxviij.
q.ſi fallit:veritas nō ē. Eſt aūt xp̄s veritas:
Ergo non debuit in alia effigie apparere.
¶ Secūdo ſic. Nihil poteſt in alia effigie
apparere:q̄3 habeat:niſi oculi intuentiū ali
quibus preſtigijs detineātur:aut huiuſmo=
di preſtigia:cū fiant magicis artibus:nō cō
ueniebant xp̄o:ſecundum illud.i. Corin.vi.
Que ꝯueniētia xp̄i ad Belial? Ergo vide
tur ꝙ nō fuit conueniens:ꝙ in alia effigie
xp̄s appareret. ¶ Tertio ſic ſicut dicit Au
guſt.in epiſtola ad Hieronymum: Si vel
vnum mendacium in ſacra ſcriptura inue=
niatur:īfirmabitur tota ſacre ſcripture au=
ctoritas:Ergo ſimuliter:ſi vel in vna appa=
ritiōe xp̄s diſcipulis apparuit:aliter q̄3 eēt:
infirmabat̄:quicquid poſt reſurrectionem
viderunt in chriſto. Quod eſt inconueniēs
Non ergo debuit in alia effigie apparere.
¶ In oppoſitum eſt euangelium. Dicitur
enim Mat.vltimo. Poſt hec duobus ex
eis ambulantibus:oſtenſus eſt in alia effi=
gie:euntibus in villam. Reſpondeo:dicen
dum ſub iſta concluſione:ꝙ conueniēs fuit
vt chriſtus in alia effigie appareret diſcipu
lis ſuis poſt reſurrectionem ſuam:eius re=
ſurrectionem nō credentibus. Que cōclu=
ſio probatur ſic. Reſurrectio chriſti mani=
feſtanda fuit hominibus:per modum quo
eis diuina reuelantur. Innoteſcunt autem
diuina hominibus ſecundum quod diuer=
ſimode ſunt affecti. Nam illi qui habēt mē
tem bene diſpoſitam ſecundum veritatem:
diuina percipiunt. Illi autem qui habēt mē
tem nō bene diſpoſitam:diuina percipiunt
cum quadam confuſione dubietatis vel er=
roris:alias enim non percipit ea:que ſunt
ſpiritus dei:vt dicitur.i. Corin.ij. Et iō chri
ſtus quibuſdam ad credendum diſpoſitis
poſt reſurrectione3 apparuit:in ſua effigie:
illis autem in alia effigie apparuit:qui iam
circa fidem videbātur tepeſcere. Unde di
cebant. Nos ſperabamus:quia ipſe eēt re
dēpturus iſrael. Unde Grego.dicit ī ome
lia:ꝙ talem ſe eis exhibuit in corpore:qua=
lis apud illos erat in mente. Quia enim ad
huc in eorum cordibus peregrinus erat in
fide:ire ſe longius finxit:ac ſi eſſet peregri
nus. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad
primam reſpondetur negando conſequen
tiam. Et ratio eſt:quia ſicut dicit Auguſti=
nus in libro de concordia euāgelij. Nō om
ne ꝙ fingimus:mendatium eſt:ſed quando
id fingimus quod nihil ſignat:tunc eſt men
datium. Quom autem fictio noſtra refer=
tur ad aliquam ſignificationem:non ē men
datium: ſed aliqua figura veritatis: alias
omnia que a ſapiētibus ⁊ ſanctis viris vel
etiam ab ipſo domino figurate dicta ſunt:
mendacia reputabuntur:ꝙ ſecundum vſi=
tatum intellectum non conſiſtit veritas in
talibus dictis. Sicut autem dicta ita etiam
finguntur facta ſine mendatio: ad aliquam
rem ſignificandam: et ita factum eſt hic

vt dictũ eſt. ¶ Ad ſecundam rñdetur: iux-
ta Augu. ⁊ habetur in glo. ordi. ꝙ nõ incõ-
gruenter dicitur hoc impedimẽtum in ocu
lis a ſathana fuiſſe: ne agnoſceretur Jeſus.
Vñ in euangelio preſenti dicitur: ꝙ oculi
eorum tenebantur: ne eum agnoſcerent. Et
illa detẽtio vocatur auriſia. De qua in glo.
Geñ. xix. In ſcripto vero tertio dicit ſan-
ctus. Tho. ſic: ꝙ põt dici: ꝙ q̃zuis viſui di-
ſcipulorum repreſentaretur propria ſpecies
in qua ſoliti erãt videre xp̃m tamẽ diuina
virtute impediebãtur vires interiores: ne
ſequerentur iudicium de perſona illa: q̃ eẽt:
vt ſic ea que exterius agebãtur: cõformarẽ-
tur ijs: que interius cõtingebant in ipſis: vt
preſentem haberẽt: ⁊ nõ cognoſcerẽt: quia
amabãt: ſꝫ dubitabãt: vt dicit Greg. ¶ Ad
tertiam rñdetur: ꝙ ratio illa ſequeretur: vt
dicit ſanctus Tho. in tertia parte: ſi aliene
effigiei ſpecie nõ fuerunt reducti: ad vere
videndum xp̃i effigiem. Sicut enim Aug.
ibidem dicit: tamẽ a xp̃o facta ẽ permiſſio.
ſ. vt ſi predicto modo oculi eorum tenerent
vſqꝫ ad ſacramẽtum panis: vt vnitate cor-
poris eius participata: remoueri intelligat
impedimentum inimici: vt xp̃s poſſit agno
ſci. Unde ibidem ſubditur: ꝙ aperti ſunt
oculi eorum: ⁊ cognouerunt eum: nõ ꝙ an-
te clauſis oculis ambularẽt: ſed inerat ali-
quid: quo non ſinerentur agnoſcere: quod
videbãt: ꝙ. ſ. caligo ⁊ aliquis humor ſolet
efficere.

Ad ſcdãm. q. ſic ꝓceditur. Et
videtur ꝙ nõ fuerit ꝯueniẽs
xp̃m argumẽtis reſurrectio
nem ſuam probare. ¶ Pri-
mo ſic. Dicit enim Ambro.
Tolle argumenta vbi fides queritur: Sed
de reſurrectiõe queritur fides: Ergo ad ar
gumenta ad reſurrectionem probãdaꝫ: fie-
ri nõ debuerũt. ¶ Secũdo ſic. Grego. di-
cit. Fides nõ habet meritum: cui humana
ratio prebet experimentum: Sed ad xp̃m
nõ pertinebat meritum fidei euacuare: Er
go ad eum non pertinebat reſurrectionem
per argumenta confirmare. ¶ Tertia ſic.
Aut illa argumẽta fuerunt ſufficiẽtia ad ꝓ
bandum reſurrectionem: aut nõ: ſi nõ: hoc
videtur ad imperfectionem argumenta in
ducentis redundare: ſi fuerũt ſufficientia:
⁊ argumentum ſufficiens facit ſcientiã vel
arguitionem: que nõ ſtat ſimul cuꝫ fide: que
eſt de nõ apparentibus. Ergo videtur ꝙ
argumenta illa euacuauerũt fidem: ⁊ abſtu
lerunt meritum eius. ¶ Quarto ſic. Sicut
eſt fides de reſurrectione: ita de alijs articu
lis: Sed ad alios articulos non induxit iſta
argumẽta probatiua. Ergo nec ad reſurre
ctionem inducere debuit. ¶ In oppoſituꝫ
eſt illud Act. i. ꝙ apparuit diſcipulis Jeſus
per dies. xl. in multis argumentis loquens
de regno dei. Rñdeo notandum: ꝙ argu-
mentum dupliciter dicitur. Quandoqꝫ. n.
dicitur argumentum quecũqꝫ ratio: rei du
bie: faciens fidem. Quandoqꝫ autẽ dicitur
argumentum aliquod ſignum ſenſibile: q̃d
inducitur ad alicuius veritatis manifeſta-
tionem: ſicut etiam Ariſtoteles aliquãdo in
libris ſuis vtitur nomine argumenti. Capi
endo ṗmo modo argumentum: eſt cõcluſio
ꝙ xp̃s non probauit diſcipulis ſuis reſur-
rectionem per argumenta. Patet cõcluſio
quia talis probatio argumẽtatiua procedit
ex aliquibus principijs: que ſi nõ eſſent no
ta diſcipulis: nihil per ea eis manifeſtaret:
quia ex ignotis non poteſt aliquid fieri no
tum. Si autem eſſent eis nota: nõ tranſcen-
derent rationem humanam. Et ideo non
eſſent efficacia ad fidem reſurrectionis oñ
dendam: que rationem humanam excedit.
Oportet enim principia ex eodem genere
aſſumi: vt dicitur primo poſteriorum. Pro
bauit autem eis reſurrectionem per aucto
ritatem ſacre ſcripture: que eſt fidei funda
mentum: quando dixit eis: oportet implere
omnia: que ſcripta ſunt i lege: ⁊ pſalmis: et
prophetis: de me: vt habetur in euangelio
hodierno. Si auteꝫ accipiatur ſecundo mo
do argumentum: ſic eſt concluſio ſecũda:
quod xp̃s ſuam reſurrectionem argumẽtis

declarauit:inquãtum per quedaꝫ euidẽtiſſi
ma ſigna ſe vere reſurrexiſſe oſtẽdit. Que
quidem ſigna reſurrectionis ſue xp̄s oſten
dit diſcipulis ꝯuenienter propter duo. Pri
mo quidem:quia non erãt corda eorum diſ
poſita ad hoc:ꝙ de facili fidem reſurrectio
nis acciperent. Unde ipſe dixit eis:vt pa-
tet in euãgelio preſenti. O ſtulti:⁊ tardi cor
de ad credendum. Et Marci vltimo. Ex-
probrauit incredulitatem eorum:⁊ duriciã
cordis. Secundo: vt per huiuſmodi ſigna
eis oſtenſa:efficatius eoꝝ teſtimoniũ red
derent:ſecundum illud.i. Jo. ꝙ vidimus ⁊
audiuimus:⁊ manus noſtre contractauerũt
hoc teſtamur. ¶ Ad rõẽs in oppo. ¶ Ad
p̄mã reſpõdetur. ꝙ Ambroſius ibi loqtur
de argumentis ſecundum rationem huma
nam procedẽtibus:que inualida ſunt ad ea
que ſunt fidei oſtendenda:ſicut dictum eſt.
¶ Ad ſecũdam rñdetur negando ꝯſequẽ
tiam. Et ratio eſt:quia meritũ fidei ex hoc
eſt:ꝙ homo ex mandato dei credit:que nõ
videt. Unde illa ſola ratio meritum exclu-
dit:que facit videri per ſcientiam id qđ cre
dendum ꝓponitur. Et talis eſt ratio demõ
ſtratiua. Huiuſmodi auteꝫ rationes xp̄s nõ
induxit ad reſurrectionem ſuam declaran
dam. ¶ Ad tertiam pꝫ reſponſio ex dictis:
quoniam argumenta xp̄i nõ ſunt argumen
ta per rationes demonſtratiuas:que ſcien-
tiam faciunt:quia tales:vt dictum eſt:nõ ha
bent hic locum. Et ideo licet argumẽta in-
ducta per xp̄m in ſuo genere fuerint ſuffi-
cientia ad probandum reſurrectionem ſuã
vt oſtendetur infra in.q.ſequenti: nõ tamẽ
tulerunt fidẽ:nec abſtulerũt meritũ. ¶ Ad
quartam reſpondetur negãdo conſequẽtiã
Et ratio eſt:quia articuli fidei quidam ſunt
de diuinitate tantũ: ⁊ iſti nõ poſſunt ad ſen
ſuꝫ probari:ſꝫ vel per miracula vel per au
ctoritates:⁊ ſic probati ſunt. Quidam autẽ
ſunt de vnitis diuinitati:⁊ iſti etiam ad ſen
ſum probati ſunt:ſꝫ quia paſſio ⁊ aſcenſio i
ſe ipſa viſa ſunt:reſurrectio autẽ nõ:⁊ ideo
ſigna reſurrectionis viſibiliter oſtendere
oportuit:ex quibus conferendo ad verita-
tem reſurrectionis perueniretur ⁊c̄.

AD tertiaꝫ.q.ſic ꝓceditur. Et
videt ꝙ argumenta que xp̄s
induxit:nõ ſufficienter mani-
feſtauerunt reſurrectiõis eiꝰ
veritatem. ¶ Primo ſic. Ni
hil oſtendit xp̄s poſt reſurrectionem diſci-
pulis:ꝙ etiam angeli hominibus apparen
tes:vel non oſtenderũt:vel nõ oſtẽdere po
tuerũt. Nam angeli in humana ſpecie fre-
quẽter ſe hominibus oſtenderunt:⁊ cũ eis
loquebantur:⁊ conuerſabantur:⁊ etiaꝫ co
medebãt:ac ſi eſſent homines veri:ſicut pꝫ
Geñ.xviij. de angelis:quos Abraam ſuſce
pit hoſpitio:Et in libro Tobie de angelo:
qui euꝫ duxit:⁊ reduxit:⁊ tamen angeli nõ
habẽt vera corpora naturalit̃ eis vnita:qđ
requiritur ad reſurrectionem. Nõ ergo ſi-
gna:que xp̄s diſcipulis exhibuit:fuerũt ſuf
ficientia ad reſurrectionem eius manifeſtã
dam. ¶ Secũdo ſic. Chriſtus reſurrexit re
ſurrectione glorioſa.i.habens ſimul huma
nam naturam cum gloria:Sed quedaꝫ xp̄s
oſtendit diſcipulis:que videntur eſſe cõtra
ria nature humane:ſicut ꝙ ab oculis eoꝝ
euanuit:vt patet in preſenti euãgelio craſti
ne diei:⁊ ꝙ ad eos ianuis clauſis introiuit
vt in euangelio craſtine diei habetur: Que
dam autem videtur eſſe cõtraria glorie:pu
ta ꝙ manducauit:⁊ bibit:quod etiam ha-
buit vulnera:⁊ cicatrices: Ergo videtur ꝙ
illa argumenta non fuerunt ſufficientia:nec
cõuenientia ad fidem reſurrectionis oſten
dendam. ¶ Tertio ſic. Corpus xp̄i poſt re
ſurrectionem non erat tale:quod tangi de
beret:ab homine mortali. Unde ipſe dixit
Magdalene Jo.xx. Noli me tangere:nõ
dum enim aſcendi ad patrem meum. Nõ
ergo cõueniẽs fuit:ꝙ ad manifeſtandũ ſue
reſurrectionis fidem:ſe ipſuꝫ diſcipulis pal
pabilẽ exhibuerunt. ¶ Quarto ſic. Inter do
tes glorificati corporis:precipua videtur eẽ
claritas. Gloriaꝫ tamen in reſurrectiõe nul
lo argumento oſtendit:Ergo nõ inſufficien

tia fuerunt illa argumenta ad manifeſtan-dam qualitatem reſurrectionis xpi. ¶ In oppoſitū eſt: qꜫ chriſtus cū ſit ſapientia: ſuauiter & conuenienter diſpoſuit oīa: vt dicit̃ Sapiē. viij. Reſpondeo dicendū: ſub iſta concluſione. Argumenta que chriſtus idu xit: ſufficienter manifeſtarunt veritatē ſue reſurrectionis. Pro qua concluſione ē notandū: qꜫ chriſtus reſurrectionē ſuā dupliciter manifeſtauit. ſ. teſtimonio & argumento. i. ſigno. Et vtraqꜫ manifeſtatio ī ſuo genere fuit ſufficiens. Eſt enim vſus duplici teſtimonio ad manifeſtandā ſuā reſurrectionē diſcipulis: quorū neutrum poteſt refelli. Quorū quidē primū teſtimonium eſt angelorum: qui mulieribus reſurrectionē annūciarunt: vt patet per omnes euangeliſtas. Aliud autē eſt teſtimoniū ſcripturarū quas ipſe propoſuit ad oſtenſionem ſue reſurrectionis: vt dicitur in preſenti euangelio. Argumenta etiā fuerunt ſufficiētia ad oſtendēdā veram reſurrectionē: & etiam glorioſam. Qđ aūt fuerit vera reſurrectio oſtendit vno modo ex parte corporis: circa quod tria oſtendit. Primo quidē: qꜫ eſſet corpus verū & ſolidum: non corpus fantaſticū: vel rarum: ſicut eſt aer. Et hoc oſtēdit per hoc: qꜫ corpus ſuū palpabile prebuit. Unde ipſe dicit Luce vltimo Palpate: & videte: qꜫ ſpiritus carnem & oſſa non habet. Secundo oſtendit qꜫ eſſet corp⁹ humanū: oſtendendo eis veram effigiē: quā oculis tuerentur. Tertio oſtendit eis: qꜫ eēt idem numero corpus: quod prius habuerat: oſtendendo eis vulnerū cicatrices. Unde Luce vltimo legitur. Dixit eis. Uidete manus meas: & pedes meos: quia ego ipſe ſum. Alio modo oſtendit eiſ veritatem ſue reſurrectionis ex parte anime: iterato corpori vite. Et hoc oſtendit per opera triplicis vite. Primo quidē: per opus vite nutritiue: in hoc: qꜫ cum diſcipulis manducauit: & bibit: vt legitur Luce vltimo in euangelio preſenti. Secundo per opera vite ſenſitiue in hoc: qꜫ cū diſcipulis ad interrogata reſpondebat: et preſentes in quo ſalutabat oſtendebat ſe: & videre: & audire: Tertio per opera vite intellectiue in eo: qꜫ cū eo loquebantur: & de ſcripturis diſſerebāt Et neqđ deeſſet ad perfectionē manifeſtationis: oſtendit etiā ſe habere diuinā naturam: per miraculū: quod fecit in piſcib⁹ capiendis. Et vlterius per hoc qꜫ ipſis vidētibus: aſcendit in celū: quia vt dicitur Jo. iij. Nemo aſcendit in celum: niſi q deſcendit de celo: filius hominis qui eſt in celo. Gloriā etiam ſue reſurrectionis oſtēdit diſcipulis: per hoc: qꜫ ad eos obclauſis Januis intrauit. Similiter etiā ad proprietatem glorie pertinebat: qꜫ ſubito ab oculis diſcipulorum euanuit: vt dicitur in euangelio preſenti: quia per hoc oſtendebatur: qꜫ in poteſtate eius erat videri: & nō videri: qꜫ pertinet ad conditionē corporis glorioſi: vt dcm̄ eſt. ¶ Ad rōnes in oppoſitum. Ad primā reſpondetur dupliciter. Primo qꜫ licet ſingula argumentorū: nō ſufficerent ad manifeſtandā chriſti reſurrectionē: oīa tamen ſimul accepta perfecte xpi reſurrectionē manifeſtauerunt: maxime ꝓpter ſcripture teſtimoniū: & angelorum dicta: & ipſius xpi aſſertionē: miraculis confirmatā. Secundo reſpondetur: qꜫ non eſt ſimile de apparitione & manducatione angelorum: & chriſti: Nā angeli apparentes: nō aſſerebant ſe hoīes eſſe: ſicut aſſeruit xp̄s ſe verū hominē eſſe. Preterea. Aliter xp̄s manducauit: & aliter angeli. Nam qꜫ corpora ab angelis aſſumpta: nō erant corpora viua: vel animata: nō erat vera comeſtio: licet eſſet ibi vera cibi contritio: & trahitio ad interiorē partē corporis aſſumpti. Unde & angel⁹ dicit. Thobie. x. Quū eſſem vobiſcū videbar quidē manducare & bibere vobiſcū: ſꝫ ego cibo inuiſibili vtor: Sꝫ qꜫ corpus chriſti fuit vere animatum: vera fuit eius comeſtio: ſꝫ tamen facta eſt ad probandum veritatem nature: que manet in ſtatu glorie quantum ad omnes potentias: & membra licet non moueant vſus omnium potentiarum & mēbro

rum: quia non ineſt neceſſitas. Et ideo dicit Beda: ꝙ chriſtus manducauit poteſtate: non egeſtate. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando cõſequentiam. Et ratio eſt: ꝙ argumenta que inducebat chriſtus: quedã inducebat ad probandum veritatem nature humane: quedam ad probandum gloriã reſurrectionis. Conditio autem nature humane ſm ꝙ in ſe conſideratur: quantum .ſ. ad ſtatum preſentem: contrariatur conditioni glorie: ſm illud .i. Cor. xv. Seminatur in infirmitate: ⁊ reſurget in virtute. Et iõ ea: que inducuntur ad oſtendendum conditionem glorie: videntur habere cõtrarietatem ad naturam: non ſimpliciter: ſed ſm ſtatum preſentem: ⁊ econuerſo. Unde Gregorius dicit i omelia: ꝙ duo mira ⁊ ſupra humanam rationem ſibi valde contraria dominus oſtendit: cum poſt reſurrectionem: corpus ſuum etiam incorruptibile: ⁊ tamen palpabile demonſtrauit. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando aſſumptum. Nam licꝫ illud de Magdalena intelligatur in miſterio factum: quia carnaliter adhuc in eũ credebat: quãq̃ ſicut hominem flebat: tamen alibi Magdalena legitur xp̃m tetigiſſe: qñ ſimul cum alijs mulieribus acceſſit: et tenuit pedes eius. ¶ Ad quartam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio ẽ: qa ſicut Auguſtinus dicit ad Oroſium. Clarificata carne deus reſurrexit: ſed noluit in ea clarificatione diſcipulis apparere: quia non poſſent oculis talem claritatem perſpicere. Si enim antequã moreretur pro nobis: ⁊ reſurgeret: quando tranſfiguratus eſt in monte: diſcipuli ſui eum videre non potuerunt: quanto magis clarificata carne domini: eum videre non poſſent.

¶ Die martis eſt euangelium. In illo tempore. Stetit Jeſus ⁊c. Luce vltimo. Circa quod poſſunt diſputari ſequentes q̃ones.

¶ Prima: vtrum cõueniens fuit: chriſtum reſurgere cum cicatricibus.

¶ Secunda: vtrum conueniẽter chriſtus palpabilem diſcipulis ſe exhibuit.

¶ Tertia: vtrum xp̃s poſt reſurrectionem vere cõmedit: incorporando ſibi cibũ

Ad primam .q. ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ non fuerit conueniens: chriſtum reſurgere cũ cicatricibus. Primo ſic. Dicitur enĩ .i. Cor. xv. ꝙ mortui reſurgent icorrupti. Sed cicatrices ⁊ vulnera videntur ad aliquam corruptionem ⁊ defectum pertinere. Non ergo fuit conueniens: vt chriſtus qui reſurrectionis actor eſt: cũ cicatricibus reſurgeret. ¶ Secundo ſic. Corpus chriſti integrum reſurrexit: Sed aperture vulnerum: contrariantur integritati corporis: quia per eas diſcõtinuatur corpus. Ergo inconueniens fuit cum illis reſurgere. ¶ Tertio ſic. Status reſurgentiũ eſt ſtatus immutabilitatis. Ergo chriſtus in ſeipſo non debuit demõſtrare: niſi quod ſemper futurum in eo erat. Sed cicatrices non ſemper in eo manere debebant: quia dicit Damaſcenus: ꝙ tantum ſecundum diſpenſationem fuerunt in eo. Ergo non fuit conueniens: vt chriſtus cum illis reſurgeret. ¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens. Reſpõdeo dicendum ſub iſta concluſione. Conueniens fuit: vt chriſtus cum cicatricibus reſurgeret. Probatur concluſio. Decet victorem inſignia ſue victorie habere: ⁊ oſtendere. Sed ſicut dicit Auguſti. libro de ciuitate dei. Cicatrices vulnerum chriſti fuerunt victorie ſue indiciũ. Ergo decuit: vt eas haberet: ⁊ oſtẽderet. Unde dicit Beda ſuper Lucã. Nõ ex impotentia curãdi cicatrices chriſtus ſeruauit: ſed vt in perpetuum victorie ſue circũferat triumphum. Secundo fuit conueniens ad confirmandum corda diſcipulorum circa fidem ſue reſurrectionis: inſtruendo eos: ꝙ idem ſit qui paſſus eſt: et qui reſurrexit. Tertio: vt patri pro nobis ſupplicans: quale genus tormenti pro homine pertulerit: ſemper oſtendat.

Quarto: vt ſua morte redemptis: quã mi-
ſericorditer ſint adiuti propoſitis eiuſdem
mortis inditijs inſinuaret. Quinto: vt quã
iuſte damnentur impij in iudicio inſinuet:
oſtenſis cicatricibus: quas pro illis accepit.
¶ Ad rõnes in oppoſitum. ¶ Ad primã
reſpondetur: ꝙ cicatrices ille: que in corpo
re xp̄i permãſerunt: ⁊ que in alijs martiri-
bus: vt dicit Auguſtinus. xij. de ciuitate dei:
nõ pertinẽt ad corruptionem vel defectum
aliquem: ſꝫ ad maiorem cumulum glorie: in
quãtum ſunt quedam virtutis inſignia: ⁊ in
illis locis vulnerum quidam ſpūalis decor
apparebit. ¶ Ad ſecundam rñdetur: ꝙ il-
la apertura vulnerum: quãuis ſit cum qua
dam ſolutione continuitatis: totum tamen
hoc recompenſatur per maiorem decorem
glorie: vt corpus nõ ſit minus integrũ: ſed
magis perfectum. ¶ Ad tertiã rñdetur ne
gando minorem: Dicimus enim: ꝙ cicatri
ces ſemper mãſure ſunt in corpore. Quod
autem dicitur ꝙ ſunt diſpẽſatiue aſſumpte:
hoc nõ eſt: quia ad tempus aſſumpte ſunt:
ſꝫ quia non erat de neceſſitate nature: ꝙ in
xp̄o remanerent ſicut accidit in nobis: ſꝫ ꝓ
pter aliquem finem: ſicut dictum eſt.

AD ſecũdam. q. ſic ꝓcedit. Et
videtur ꝙ nõ fuit cõueniens
ꝙ xp̄s ſe palpãdum diſcipu
lis exhibuerit. ¶ Primo ſic
Palpabile enim incorrupti-
bili eſt contrarium: vt dicit Grego. Sꝫ con
traria nõ poſſunt eſſe in eodem. Quom er
go corpus xp̄i eſſet incorruptibile: videtur
ꝙ non debuit ſe ipſum palpabilem exhibe
re. ¶ Secundo ſic. Differentie tangibiles
ſunt calidum ⁊ frigidum: ⁊ hmõi contraria
Sed in corporibus glorificatis nõ erũt hu-
iuſmodi qualitates contrarie: vt videt: Er
go corpus xp̄i palpari nõ potuit. ¶ Tertio
ſic. Hoc ſolũ eſt palpabile: quod reſiſtit ta
ctui: ⁊ cui tactus reſiſtit. Unde aer: quãuis
ſit tãgibilis: nõ tamẽ ẽ palpabilis: Sed cor
pori xp̄i nõ reſiſtebat aliud corpus: quod ia
nuis clauſis intrauit: Ergo palpari non po
tuit. ¶ Quarto. Spūs boni vel mali pñt
accipere corpus ſolidum. Ergo per palpa-
tionem nõ ſufficiẽter probatur veritas cor
poris. ¶ In oppoſitum eſt euangelium no
ſtrum: vbi dicitur: Palpate ⁊ videte. ⁊c.
Rñdeo dicendum: ꝙ xp̄s conueniẽter cor
pus ſuũ palpabile diſcipulis exhibuit. Pa
tet iſta cõcluſio: quoniam ad oſtẽdendã ve
ritatem reſurrectionis: cõueniẽter viſui ad
iunxit palpatiõẽ: vt excluderetur viſio per
immutationem viſus ab imaginatione: ⁊ vi
ſio vmbrarum: ⁊ viſio ſpirituum apparen-
tium. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad
ꝑmam rñdetur: ꝙ omne corpus tangibile
eſt per naturam tangibile corruptibile. Un
de ſꝫm philoſophos celũ ẽ viſibile: ⁊ nõ tã
gibile: Sed quod eſt per naturam corrupti
bile: poteſt eſſe per gloriam incorruptibile.
Unde quãuis corruptibile ⁊ incorruptibi-
le ſint cõtraria ſimpliciter: propter quod di
cit Gregorius: ꝙ xp̄s oſtendit in ſe duo cõ
traria: tamen corruptibile per naturã: ⁊ in
corruptibile per gloriam nõ ſunt cõtraria.
Unde ſicut corpus glorioſum habet in po
teſtate ſua videri: ⁊ tamen videri: ita hꝫ in
poteſtate ſua: ꝙ poſſet palpari: ⁊ vtrumqꝫ
ſine miraculo. Sed palpatur per naturam
corporis: non palpabile aũt eſt: inquãtũ cor
pus eſt inſtrumentũ anime glorioſe. ¶ Ad
tertiam rñdetur dupliciter. Primo ſic: ꝙ
palpatio nõ pertinet ad ſenſum tactus in-
quantum eſt diſcretiuus calidi ⁊ frigidi: et
huiuſmodi contrariorum: ſed inquãtum eſt
diſcretiuus corporũ ſolidorum: que habẽt
potentiam naturalẽ reſiſtẽdi: diuidẽti. Et
hec quidem ſoliditas eſt in corporibus glo
rioſis: etiam ſi nõ ſint qualitates ille contra
rie. Secũdo rñdetur: ꝙ etiam ſi qualitates
ille ſint in corpore glorioſo: quantũ ad ſub
ſtantiam: ſed non ſunt quantum ad actionẽ:
quod vnum agat in alterum: continebũtur
per formam glorie: ne agant ſicut continen
tur: per formam naturalem: ne diſſoluãt cõ
iunctum. ¶ Ad tertiam reſpondetur negã
do ꝯñam. Et ratio eſt: quia quãuis corpori

glorioſo nullum corpus nõ glorioſum poſ⸗
ſet reſiſtere:tamen corpus glorioſum poteſt
reſiſtere cuilibet alteri corpori:⁊ ſecundum
hoc poteſt palpari. ¶ Ad quartam reſpon
detur negando cõſequentiam. Et ratio eſt:
quia quãuis ſpiritus poſſit corpus ſolidū
accipere:non tamẽ poteſt aſſumere corpus
ſolidū:in quo appareant omnes operatio
nes vite:ſicut perfecte in corpore xp̄i appa
rebant. Preterea:quia opus artis non po
teſt eſſe ſimile operi nature:quãuis ſtatim
nõ perciperetur deceptio:ſi ſpūs corp⁹ ſoli
dū aſſumpſiſſet:tamen ex longa mora:qua
lem xp̄s traxit cum diſcipulis ſuis:non po⸗
tuiſſet latere:quia iſta que fiunt per artem
demonis preter viam nature:non ſunt diu
turna.

Ad tertiam.q.ſic procedit. Et
videtur ꝙ xp̄s poſt reſurre⸗
ctionem:vere comederit ci⸗
bū:ſibi incorporãdo. ¶ Pri
mo ſic. Dicit Aug.li.lxxxiij.
q. Si fallit:veritas nõ ẽ. Unde nulla fictio
decet xp̄m:qui eſt veritas.eſſet autē fictio:
ſi nõ vere cibum incorporaret:quē ipſe cõ
medere videbatur. Uere ergo commedit:
incorporando ſibi cibum. ¶ Secundo ſic.
Si nõ fuit vera cõmeſtio:nõ videtur argu
mentum ſufficiens oſtenſiuum veritatis hu
mane nature:Sꝫ fuit:Ergo vera cõmeſtio
fuit:incorporando ſibi cibū. ¶ Tertio. Si
non fuit cibus ſumptus:corpori incorpora⸗
tus:queritur:quid ſit factum de illo. ¶ In
oppoſitum arguitur:ex eo ꝙ Damaſ.dicit
in tertio.li.ꝙ xp̄s ⁊ ſi guſtauit cibum poſt
reſurrectionem:ſed non lege nature:ſed diſ
penſationis modo:in veritatem cedere fa⸗
ciens reſurrectionis:quia hec eadem caro
eſt:que paſſa eſt:⁊ que reſurrexit. Reſpon
deo dicendum:ꝙ aliquid dicitur eſſe verū
dupliciter. Uno modo veritate ſignifica⸗
tiõis. Alio modo veritate naturalis ſpeciei:
ſicut vox ẽ vera veritate ſignificatiõis:quã
do ſignificat quod eſt. Ueritas autem natu
ralis ſpeciei dependet ex principijs ſpeciei:
nõ autem ex effectibus:vel ex ijs:que quo
cūqꝫ modo conſequuntur. Unde vox dici⸗
tur vera:veritate naturalis ſpeciei:quando
formatur debitis inſtrumentis:⁊ ex ore ani
malis profertur:cum quadam imaginatio⸗
ne:⁊ etiam ſi a nullo audiatur:quod eſt effe
ctus ſermonis:conſequens vocem. Legit
in ſcripturis:ſicut in ſuperioribus dictū eſt
abſqꝫ neceſſitate ⁊ angelos commediſſe:⁊
chriſtum poſt reſurrectionem:⁊ vtraqꝫ cõ⸗
meſtio fuit vera:vt Auguſtinus dicit.xiij.
de ciuitate dei aliter tamen:⁊ aliter. In an⸗
gelis enim fuit vera:veritate ſignificatiõis:
quia vt Auguſtinus ibidem dicit:angeli cõ
mederunt:nõ quia indegebant:ſed quia vo
lebant:⁊ poterant:vt hominibus quadam
ſui miſterij humanitate ꝯgruerent. In xp̄o
autem fuit vera cõmeſtio:veritate natura⸗
lis ſpeciei. Fuit eñi exercitata naturalibus
inſtrumentis:ad hunc actum ordinatis: Et
etiam fuit vera: veritate ſignificationis:qa
ſignificabat veritatē humane nature:i cor
pore reſurgente. Quod autem cibus ꝯuer
tatur in corpus:eſt quid conſequens cõme⸗
ſtionem. Unde eſſet in nobis:ſi cibus non
conuertatur:ſed ſtatim per vomitum eijcia
tur:nihilominus vera fuit cõmeſtio:que p̄
ceſſit. Non autem conueniebat:vt in corp⁹
chriſti:cibus conuerteretur:quod iam erat
extra ſtatum generationis:⁊ corruptionis.
Et ſic patet reſponſio. ¶ Ad primam ratio
nem in oppoſitum. ¶ Ad ſecundã reſpõde
tur:negãdo conſequentiam. Pro quo no⸗
ta iuxta Albertum ſuper. Lucã:quod ſicut
dicit Ambroſius duplex eſt manducatio:et
vtraqꝫ veritatis nature demõſtratiua. Una
quidem indigentie:que cibum ſumptum ſi
bi incorporat:⁊ ex eo accipit confortationẽ
⁊ hec eſt animalis corporis. Alia autem eſt
pure poteſtatis:⁊ nullius īfirmitatis demõ
ſtratiua:⁊ hec cibum ſumit:ſed digerendo
eum:ſibi non incorporat:ſed poteſtate natu
re conſumit:⁊ in priſtinam conuertit mate⸗
riam:ſicut radius conſumit aquam. Et hac
poteſtate chriſtus manducauit poſt reſurre

ctionem. Hec autez poteſtas non eſt niſi ve-
re carnes corporibus: ⁊ non in fantaſijs ni-
gromanticorum. Unde ab iſta ſicut firmiſ-
ſimo ſue reſurrectionis argumento proceſ-
ſit chriſtus: ex iſtis patet reſpōſio ad tertiā:
quid ſit factum de illo cibo. ⁊c.

¶ In octauis paſce eſt euangelium In illo
tempore Quom ſero eēt die illo. ⁊c. Jo.
ij. Circa quod poteſt dici. ſe. q.

¶ Primo: vtrum conueniens fuit vt chri-
ſtus poſt reſurrectionem cuz diſcipulis cō-
tinue conuerſaretur.

¶ Secundo: vtrum chriſtus intrauit ad di-
ſcipulos clauſis ianuis.

¶ Tertio: vtrum Thomas cicatrices chri-
ſti tetigerit: vel tantum viderit.

Ad primaz ſic proceditur. Et
videtur fuiſſe conueniēs: ꝙ
chriſtus poſt reſurrectionez
ſuam continue cum diſcipu-
lis cōuerſaretur. ¶ Primo
ſic. Ad hoc enim chriſtus poſt reſurrectio-
nem diſcipulis apparuit: vt eos de fide re-
ſurrectionis certificaret: ⁊ cōſolationem ꝑ-
turbatis afferret: ſm illud Jo. ij. Gauiſi ſūt
apoſtoli: viſo domino. Sed magis fuiſſent
certificati ⁊ conſolati: ſi eis continue ſuam
preſentiam exhibuiſſet: Ergo videtur fuiſ-
ſe conueniens: vt continue cum eis conuer-
ſaretur. ¶ Secundo ſic. Chriſtus reſurgēs
a mortuis non ſtatim aſcendit in celum: ſed
poſt. xl. dies: vt habetur Act. i. Illo autem
tempore intermedio: in nullo alio loco po-
tuit conuenientius eſſe: ꝗ̄z vbi diſcipuli eius
erant congregati: Ergo videtur conueniēs
ꝙ cum eis continue conuerſatus fuiſſet.

¶ Tertio ſic. Ipſo die reſurrectionis do-
minice chriſtus apparuiſſe legitur quinques:
vt Auguſtinus dicit: de conſenſu euangeli-
ſtarum. Primo quidem mulieribus ad mo-
numentum. Secundo eiſdem regredienti-
bus a monumento in itinere. Tertio petro.
Quarto duobus euntibus in caſtellum.
Quinto pluribus in hieruſalem: vbi non
erat Tho. Ergo videtur: ꝙ alijs diebus an-
te aſcenſionem debuerit pluries alijs appa-
rere. ¶ In oppoſitum eſt euangelium pre-
ſens: vbi dicitur. Poſt dies octo apparuit
diſcipulis. Non ergo continue conuerſaba-
tur cum eis. Reſpondeo dicenduz ſub iſta
cōcluſione: ꝙ cōueniens nō fuit: vt chriſtus
conuerſaretur poſt reſurrectionem conti-
nue cum diſcipulis ſuis. Que concluſio de-
claratur ſic. Circa reſurrectionem xp̄i duo
erant declaranda diſcipulis. ſ. ipſa veritas
reſurrectionis: ⁊ gloria reſurgentis. Ad ve-
ritatem autem reſurrectionis manifeſtan-
dam: ſufficit ꝙ pluries eis apparuit: ⁊ cum
eis familiariter locutus eſt: ⁊ commedit: et
bibit: ⁊ ſe eis palpandum prebuit. Ad glo-
riam autem reſurrectionis ſue manifeſtan-
dam: noluit cōtinue conuerſari cum eis: ſi-
cut prius fecerat: ne videretur ad talem vi-
tam reſurrexiſſe: qualem prius habuerat.
Unde Luc. vltimo dicit eis. Hec ſunt ver-
ba: que locutus ſum apud vos: cum adhuc
eſſez vobiſcum. Tunc quidem erat cuz eis.
non ſolum corporali preſentia: ſed etiam ꝑ
ſimilitudinem mortalitatis. Unde Beda
ſupradicta verba exponēs dicit Quom ad-
huc vobiſcum eſſem in carne mortali: i. qua
eſtis ⁊ vos: tunc quidez in eadem carne re-
ſuſcitatus erat: ſed cum illis in eadem morta-
litate non erat. ¶ Ad rōnes in oppoſitum.

¶ Ad primam reſpondetur negando con-
ſequentiam. Et ratio eſt: quia frequens ap-
paritio chriſti ſufficiebat ad certificandum
diſcipulos de veritate reſurrectionis. Con-
uerſatio autem continua: eos potuiſſet in-
ducere in errorem: ſi ad ſimilem vitam euz
reſurrexiſſe crederēt: quā prius habuerat.
Conſolationem autem de continua ſui pre-
ſentia: eis in alia vita promiſit: ſecundum il-
lud Jo. xv. Iterum videbo vos: ⁊ gaude-
bit cor veſtrum: ⁊ gaudium veſtrum nemo
tollet a vobis. ¶ Ad ſecūdam rn̄detur ne-

gando conſequentiam. Et ratio eſt: q: chri-
ſtus non ideo continue conuerſatus eſt cuꝫ
diſcipulis: quia reputaret ſe alibi conueniē
tius eſſe: Sed quia hoc diſcipulis inſtruen
dis conuenientius indicabat: ſi nō continue
conuerſaretur cum eis: ratiōe predicta. In-
cognitum eſt autem: quibus in locis inter-
medio tempore: corporaliter eſſet: cum hoc
ſcriptura nō tradat: niſi ꝙ ī omni loco ſit
dominatio eius. ¶ Ad tertiam responde-
tur negādo conſequentiam. Et ratio eſt: qa
ideo prima die frequentius apparuit: quia
per plura inditia erant admonēdi: vt a p̄n
cipio fidem reſurrectiōis reciperēt. Poſt-
q̄ꝫ autem eam receperant: non oportebat
eos iam certificatos tam frequentibus ap-
paritionibus inſtrui. Unde in euāgelio nō
legitur: ꝙ poſt primam diem eis apparuit:
niſi quinquies. Ut enim dicit Auguſtinus
de conſenſu euangeliſtarum: poſt quinque
primas apparitiōes: ſexto apparuit: vbi vi
dit euꝫ Tho. Septimo ad mare tiberiadis
in captione piſcium. Octauo in monte gali
lee. Nono recumbentibus: quia iam non
erant in terra cum eo conuiuaturi. Et deci
mo in ipſo die aſcenſionis: non iam in ter-
ra: ſed eleuatum in nube: cum in celum aſcē
deret. Sed nō omnia iſta ſcripta ſunt ſicut
Io. fatetur. Crebra enim erat eius cum il-
lis conuerſatio: priuſq̄ꝫ aſcendiſſet in celuꝫ
Et hoc ad conſolationem eorum. Unde eti
am primo. Cori. xv. dicitur: ꝙ viſus ē pluſ
q̄ꝫ quingentis fratribus ſimul: deinde vi-
ſus eſt Jacobo. De quibus apparitiōibus
in euangelio nō habetur mentio.

Ad ſecundam. q. ſic procedi-
tur. Et videtur: ꝙ chriſt9 nō
intrauit ianuis clauſis ad di-
ſcipulos. ¶ Et p̄mo ſic. Duo
corpora non poſſunt eſſe ſi-
mul in eodem loco: Ergo chriſtus nō intra
uit ianuis clauſis. Conſequentia eſt bona:
quia ſi intraſſet: corpus chriſti fuiſſet ſimul
in eodem loco cum corpore portatum. Aſ-
ſumptum probatur ſic. Locus proportiona
liter reſpondet locato: Sed non poteſt etiā
per miraculum fieri: quod idem corpus ſit
ſimul in diuerſis locis: niſi per aliquam cō-
uerſionem: ſicut accidit in ſacramento al-
taris: Ergo nullo modo poteſt etiam per
miraculum fieri: ꝙ duo corpora ſint in eo-
dem loco. ¶ Secundo ſic. Si duo corpo
ra eſſent in eodeꝫ loco: ſumerētur duo pū-
cta in duabus extremitatibus loci: ergo in
ter iſta duo puncta: erant due linee recte
duorum corporum in eodem loco exiſten-
tia: quod eſt impoſſibile: Ergo impoſſibi-
le eſt: duo corpora eſſe in eodem loco.
¶ Tertio ſic. Cōtra communes animi cō
ceptiones: non poteſt miraculoſe aliquid
fieri: vt ſcilicet pars non ſit minor toto: qa
contraria communibus conceptionibus di
recte contradictioneꝫ includunt. Similiter
nec contra concluſiones geometrie: que a
communibus conceptionibus infallibili-
ter deducuntur: ſicut ꝙ triangulus ha-
beat tres angulos equales duobus rectis
Similiter nec aliquid poteſt fieri in linea:
contra diffinitionem linee: quia ſeparare
diffinitionem a diffinito: eſt ponere duo
contradictoria ſimul: Sed duo corpora eſſe
in eodem loco: eſt contra concluſiones geo
metrie: et contra diffinitionem linee: Ergo
non poteſt etiam per miraculum fieri: ꝙ
duo corpora ſint in eodem loco. Proba
tio medie. Concluſio eſt geometrie: ꝙ duo
circuli non ſe tangunt: niſi in puncto. Si
autem duo corpora circularia eſſent in eo
dem loco: duo circuli deſignati in eis ſe
tangerent ſecundum totum. Similiter etiā
eſt contra diffinitionem linee: ꝙ inter duo
puncta ſit pluſq̄ꝫ vna linea recta. Quod
contingeret ſi duo corpora eſſent in eo-
dem loco: quia infra duo puncta ſignata
in diuerſis ſuperficiebus loci: eſſent due
linee recte duorum corporum locatorum.

¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens: vbi dicitur Quom fores eſſent clauſe. ꝛc. Rn̄deo dicendum ſub certis cõcluſiõibus Prima ē: ꝙ xp̄s poſt reſurrectionē ianuis clauſis virtute diuina intrauit ad diſcipulos. Pȝ iſta cõcluſio. Dicit eni Gregorius in omelia preſentis euangelij. Illud corpus domini intrauit ad diſcipulos ianuis clauſis: quod ad humanos oculos per natiuitateȝ ſuā clauſo exiuit vtero virginis. Secunda cõcluſio. Duo corpora poſſunt diuina ꝟtute eſſe in eodem loco. Patet iſta concluſio: ex concluſione precedenti: tum ex illo: ꝙ xp̄s ad diſcipulos intrauit clauſis ianuis: tū ex illo: ꝙ beata virgo filium ſuuȝ miraculo ſe peperit: Sed in illo partu oportuit duo corpora eſſe ſimul in eodem loco: quia corpus pueri exiens: clauſtra pudoris: non fregit: Ergo miraculoſe poteſt fieri: ꝙ duo corpora ſint in eodem loco. Secundo: patet ſic Duo corpora prohibentur eſſe in eodeȝ loco ex dimenſionibus: quia materia corporalis: ſm dimenſiones diuiditur: dimēſiones autem diuidūtur ſecūdum ſitum. Deus autem: qui eſt omniū cauſa prima: poteſt conſeruare effectus in eſſe ſine cauſis ꝓmis. Unde ſicut cõſeruat in ſacramento altaris accidentia: ſine ſubiecto: ita poteſt cõſeruare diuiſioneȝ materie corporalis: ꝛ dimēſionuȝ in ea: abſqȝ diuerſitate ſitus: Poteſt ergo fieri virtute diuina: ꝛ nō alias: ꝙ corpori remaneat eſſe dimenſionatū ab alio corpore: quāuis eius materia nō ſit dimenſionata in ſitu: ab alteriꝰ corporis materia. Et ſic miraculoſe pōt fieri: ꝙ duo corpora ſint in eodē loco. ¶ Ad ratiões in ppoſitum.

¶ Ad primam reſpondetur negando conſequētiam. Et ratio eſt: quia ꝙ vnum corpꝰ ſit in duobus locis: implicat cōtradictionē: quia de ratione loci eſt: ꝙ ſit locati terminꝰ Terminus aūt eſt: extra quod nihil eſt rei. Unde nihil locati poteſt eē in loco exteriori. Quod ſi ponatur eſſe in duobus locis: ſequitur: ꝙ ſit extra ſuum locum. Et ſic ſeqtur: ꝙ ſit locatum: ꝛ nō locatum. Hoc autē nō cōtingit: ſi duo corpora ſint in eodem loco: vt dictum eſt. Et ita nō eſt ſimile de vno: ꝛ de alio. ¶ Ad ſecundam ratiōem reſpōdetur: negando minorem. Dicimus eniȝ: ꝙ duas lineas rectas mathematicas eſſe īfra duo puncta: eſt impoſſibile: quia in eis nulla alia ratio dimēſiōis pōt intelligi: niſi ex ſitu: Sed duas lineas naturales eē īter duo puncta eſt impoſſibile: quidam per naturaȝ ſed poſſibile per miraculum: quia remanet alia ratio dimenſionis in lineis duabus ex diuerſitate corporum ſubiectorum: que conſeruatur virtute diuina: etiaȝ remota diuerſitate ſitus. ¶ Ad tertiā rn̄detur: ꝙ poſito: ꝙ duo corpora ſint in eodem loco per miraculū: nō ſequitur aliquid contra communes conceptiones: nec contra concluſiones geometrie. Pro quo notandum: ꝙ quantitas dimēſiua in hoc differt ab omnibꝰ alijs accidentibus: ꝙ habet ſpecialem rōneȝ indiuiduationis: ꝛ dimenſionis: ſcilicet ex ſitu partium: preter rationem indiuiduationis: ꝛ dimenſionis: que eſt ſibi ꝛ alijs accidentibus cōis: ſcilȝ ex materia ſubiecta. Sic igit vna linea poteſt intelligi diuerſa ab alia: vel quia eſt in alio ſubiecto: que cōſideratio nō eſt niſi: de linea naturali: vel quia detentat ī ſitu ab alia: que conſideratio eſt etiam de linea mathematica: que intelligatur pret materiam. Si ergo remoueatur materia: non poteſt eſſe dimenſio linearum: niſi ſecundū ſitū diuerſum: ꝛ ſimili modo nec punctorū: nec ſuperficierū: nec quarūcūqȝ dimenſionū. Et ſic geometria nō pōt ponere: ꝙ vna linea addat alteri: tanqȝ dimēſionata ab ea: niſi ſit diuerſa in ſitu ab ea: ſed ſuppoſita dimenſione ſubiecti ſine dimēſione ſitus: diuino miraculo: vt dictum eſt intelligerentur diuerſe linee: que nō denotāt ſitum ꝓpter diuerſitatem ſubiecti. Dicimꝰ ergo: ꝙ duo circuli deſignati ī duobus corporibus ſphericis: exiſtentibus in eodem loco: ꝙ ſunt duo: non propter diuerſitateȝ ſitus: alias nō poſſent ſe tangere: ſm totuȝ: ſed ſunt duo ex diuerſitate ſubiectorum. Et propter hoc ſe to

taliter tangũt adhuc manẽt duo:ſicut ⁊ cir-
culus in corpore locato ſperico ſignatus tan
git ſm totum alium circulum:ſignatum in
corpore locante. De linea iaꝫ dictum eſt.

AD tertiam.q.ſic procedit.Et
videt:ꝙ cicatrices xp̄i Tho-
mas non tetigerit.¶ Primo
ſic.Ex preſenti euangelio:vbi
dicitur:quia vidiſti me Tho-
ma Et credidiſti:Ergo videt ꝙ viderit tãtuꝫ
⁊ non tetigerit. Patet ꝯña:quia cum exhi-
buerit tactum ⁊ viſum:debuerat dicere:qa
vidiſti me ⁊ tetigiſti.¶ Secũdo ſic. Dicit
Hiero.ad Marcellum. Nõ meretur tãge
re xp̄m:q eius reſurrectionem non credit.
Propter quod:dictuꝫ eſt magdalene. No-
li me tangere. Jo.ij.Sed Thomas reſurre
ctioné nõ credidit:Ergo cicatrices xp̄i pal
pare nõ debuit.¶ Tertio nõ videt conue-
niẽter dictum:ꝙ dictuꝫ eſt ei:q: vidiſti me
Tho.credidiſti:cũ fides ſit inuiſibiliuꝫ ſm il
lud Hebre.xi.Fides eſt argumentuꝫ nõ ap
parentium.¶ In oppoſitum videt eẽ euã
gelium. Rñdeo dicenduꝫ:ꝙ quidã dicunt:
ꝙ quãuis dominus man⁹ ⁊ latus exhibue
rit ad tangendũ:tamẽ apoſtolus ꝑpter re-
uerentiam tãgere nõ fuit auſus. Hoc ⁊ vi-
detur dubitando dicere Auguſtinus vt di
cit Albertus ſuper Jo.ſ aliȷ̃ melius dicũt.
ſ.ipſe Albertus:Alexander ⁊ ſanct⁹ Tho
mas:⁊ Tho.⁊ vidit ⁊ tetigit:Sed ad ſuã fi
dem ſufficiebat ei videre.Quã cito eniꝫ vi
dit credidit.Vñ de ipſo dicitur:qa vidiſti
me credidiſti:q: in viſu fuit primũ:⁊ ſuffi-
ciẽs motiuuꝫ ad credendũ.Quia autẽ nos
poſſemus de eo dubitare:ꝙ crediderit i vi
ſu tantum.ideo tetigit:vt nos crederemus:
Ergo vidit ſolum cicatrices ſibi:nobis aũt
nõ ſolum vidit:ſed etiam tetigit:vt omnem
a nobis excluderet dubitationem: quia te-
ſtis erat futurus reſurrectionis.Unde leo
papa Sufficit ad fidem propriam vidiſſe:
ꝙ videbat:ſed nobis operatus eſt:vt tãge
ret:quod videbat.¶ Ad rõnes in oppoſi
tũ.¶ Ad primaꝫ reſpondetur negando cõ
ſequẽtiam.Et rõ eſt:q: licet ad propriã ſuf-
ficit vidiſſe:nihilominus propter nos etiaꝫ
tetigit:vt plenius reſurrectionis teſtimoniũ
afferret.¶ Ad ſecũdam rñdetur ꝙ Tho.
prius credidit q̃ꝫ tetigit : vt dictum eſt. Et
ideo ratio nõ procedit.¶ Ad tertiã reſpon
detur primo ſic:ꝙ aliud vidit:⁊ aliud cre-
didit. Vidit hominẽ ⁊ cicatrices: ⁊ ex hoc
credidit deitatem reſurgentis.Vel dicẽdũ
ſm Albertum ſuper Jo.ꝙ in ipſo credere:
ſunt duo. Dicit enim Grego. ꝙ credere ẽ
cogitare cuꝫ aſſenſu.Et ideo ex parte aſſen
ſus:in quo perfectio fidei eſt:credere ſim-
pliciter:donũ dei eſt:nec conſurgit ex viſu:
nec ex auditu:ſ ſimpliciter eſt lumen collo
cans in credentibus primam veritatẽ:⁊ ip
ſos in veritate:vt aſſentiant ei:propter ſe:
⁊ ſuper omnia:vt dicit Dyony.Et ex illa p
te:fides:eſt immobile credentium:⁊ verita
tis fundamentum.Ex parte aũt illius:q̃ cre
dere eſt de articulo cogitare nihil ꝓhibet:
quin ipſa cogitatio ex viſu:vel auditu acci-
piat generationẽ.Et ſic dicitur ad Ro.x.
Fides ex auditu eſt.Et ſic dicitur hic:q: vi
diſti me credidiſti. Nõ accipit videre: ꝓut
eſt actus viſus:inquãtũ eſt ſenſus particula
ris:ſuper ꝓprium obiectuꝫ. Nec accipit in
quantum eſt in ipſo ſenſus cõis:ſuper figu
ram:vel ad obiectum ſenſus cõmunis:ſ po
tius prout eſt viſus actus rationis:ſe ſuper
ſenſum reflectẽtis:ſicut cõmuniter ⁊ vſuali
ter dicitur:video eſſe deum:qui intrat clau
ſis hoſtijs:⁊ talis eſt mortis:⁊ vite:triũpha
tor.Et ſic ſumitur Jo.iiij.vbi dicitur. Do-
mine video:ꝙ propheta es tu. Mouet au
tem Albertus magnus hic:quare deus ꝑ-
miſit:vt Thomas abſens dubitaret.ad hoc
reſpondens dicit:ꝙ Thomas:vt dicit Cri
ſo:tardior alijs fuit ad credendum ea:que
erant de potẽtia chriſti diuinitatis. Et ideo
oportuit fortioribus experimentis reduci.
Permiſit autem deus eum dubitare:vt ſ
tus reſurrectionis Thome probata:alijs in
dubitata efficeretur.Unde Grego. Mi-
nus mihi Maria magdalena:que cito cre

didit:cõtulit:ꝙ̃ Tho.q diu dubitauit.
¶ In dominica prima poſt octauas paſce
eſt euangelium.
¶ In illo tpe:dixit ieſus diſcipulis ſuis.
Ego ſum paſtor bonus Jo.x. Circa quod
poſſunt diſputari:ſe.q.
¶ Prima:vtrum bonus paſtor chriſtꝰ po
ſuit animam ſuam in pretium redemptio
nis pro ouibus ſuis.
¶ Secunda:vtrum bonus paſtor teneatur
ponere animam ꝓ ouibus ſuis.
¶ Tertia:vtrum licituꝫ ſit paſtori perſecu
tionis tempore gregẽ ſuũ relinquere.
Ad primaꝫ.q.ſic ꝓceditur.
Et videtur ꝙ bonus paſtor
xp̃s nõ poſuit animaꝫ in pre
tium redemptionis ꝓ oui-
bus ſuis. ¶ Primo ſic. Ni
hil corporale:eſt equale rei
ſpũali. Sed vita xp̃i quã xp̃s per paſſionẽ
dedit:fuit vita corporalis:Ergo nõ fuit ſuffi
ciens pretium ad recõpenſandum ſalutem
omnium ouiuꝫ xp̃i. ¶ Secundo ſic. Nullꝰ
emit:vel redemit:quod ſuum eẽ nõ deſijt:
Sed homines nunꝗ̃ deſierũt eſſe filij dei
ſm illud Pſ. Domini eſt terra:⁊ plenitu-
do eius:orbis terraꝝ:⁊ vniuerſi:qui habi-
tant in eo. Ergo nõ dedit animam pro redẽ
ptione hominũ. ¶ Tertio ſic. Dicit Augu.
13.de trini. Diabolus a chriſto iuſticia ſupe
randus fuit:Sed hocc exigit iuſticia:vt ille
qui inuaſit doloſe rem alienam:debeat pri-
uari:quia fraus ⁊ dolus nemini patrocina
ri debent:vt etiam iura humana dicũt. Cũ
ergo diabolus lupus rapax:oues xp̃i dolo
ſe deceperat:⁊ ſibi ſubiugauerat: videt̃: ꝙ
xp̃s bonus paſtor non debuit per viam re
demptionis oues ſuas ab eius poteſtate eri
pere. ¶ Quarto ſic. Quicũqꝫ emit:vel re
dimit aliquid:pretio:pretium ſoluit ei:q poſ
ſidebat. Sed xp̃s non dedit animam ſuam
que dicitur eſſe pretium redemptionis no-
ſtre diabolo:qui nos captiuos tenebat. Er-
go xp̃s non dedit animam ſuam in pretiuꝫ
redemptionis ouium ſuarũ. ¶ In oppoſi-
tum eſt euangelium preſens. Rñdeo dicen
dum ſub tribus cõcluſionibus. Prima eſt:
ꝙ xp̃s fuit verus paſtor omnium fidelium.
Patet concluſio. Nã paſtor eſt:q gregem
ſuuꝫ gubernat:⁊ paſcit:ſic aũt facit chriſtus
Nam ipſe regit ſuos fideles:⁊ cibo ſpũali
multiplici:⁊ etiam ſacramẽtali.ſ.corpore et
ſanguine ſuo fideles ſuos paſcit ⁊ reficit:
ſm illud. Pſal. Dominus regit me:⁊ nihil
mihi deerit: in loco paſcue ibi me colloca
uit. Et yſa:xl. Sicut paſtor gregem ſuuꝫ pa-
ſcet: in brachio ſuo: ꝯgregabit agnos:⁊ in
ſinu ſuo leuabit: fetas ipſe portabit. Et pri-
me Petri.iiij.ſcribitur. Eratis aliqñ ſicut
oues errantes:ſed cõuerſi eſtis nũc i paſto
rem:⁊ epiſcopũ animarum veſtraꝝ. Secũ
da cõcluſio. Chriſtus fuit bonus paſtor.pa
tet concluſio:quia ipſe poſuit animam ſuaꝫ
pro ouibus ſuis:⁊ ita impleuit officium bo
ni paſtoris:ſicut miles dicitur bonus:q offi
cium militis implet. Tertia concluſio. Chri
ſtus paſtor bonus poſuit animam ſuam in
redemptionis pretiuꝫ:pro ouibus ſuis. Iſta
cõcluſio patet ex illo Mathei ſecũdo. Fi-
lius hominis venit dare animã ſuaꝫ in redẽ
ptionẽ pro multis. Pro cuius concluſiõis
declaratione:eſt ſciendum:ꝙ per peccatum
primi parentis totum humanuꝫ genus alie
natuꝫ erat a deo:vt dicitur ad Hebre. ⁊ nõ
quidem a poteſtate dei:ſed a viſione faciei
eius:ad quam filij:⁊ domeſtici admittũtur.
Et iterum in poteſtate diaboli vſurpantis
deueneramus:cui ꝯſentiendo homo ſe ſub
diderat:quantum in ipſo erat:quãuis de iu
re non poſſet:quia ſuus non erat:ſed alte-
rius. Et ideo per paſſionem ſuum chriſtus
fecit. Liberauit enim nos a poteſtate hoſtis
ipſum vincendo:per contraria eorum:qui-
bus hominem vicerat.ſ.humilitateꝫ ⁊ obe
dientiam:⁊ auſteritatem pene. Que dele-
ctationi cibi vetiti opponit̃. Et iterum ſatiſ
faciendo pro culpa:deo cõiunxit nos:⁊ do
meſticos dei:⁊ filios fecit. Unde iſta libera
tio duas rationes habuit emptiõis. Inquã
tum enim a poteſtate eripuit nos:dicit̃ nos

redemiſſe:ſicut rex regnuȝ occupatum ab
aduerſario per laborēȝ certaminis. Inquã
tum vero deuȝ nobis placauit: dicitur nos
redemiſſe.ſicut pretium ſoluens ſue ſatiſſa-
ctionis pro nobis.vt a pena ⁊ peccato libe
rarēmur:Et ſic patet concluſio.ſ.ꝙ paſtor
noſter chriſtus:animam ſuam dedit in pre
tium redemptiõis pro ouibus ſuis.Alij ve
ro prelati:paſtores boni non ponunt aĩas
ſuas in pretiuȝ:ſed vt dicit Albertus in exẽ
plum:⁊ fidei argumentum.Et ita pro nomi
ne chriſti anima ponitur ſḿ illud Jo.iȝ.ꝙ
dicebat.Petrus chriſto.Animam meã po
nam pro te.¶ Ad rationes in oppoſitum.
¶ Ad primam reſpondetur:ꝙ vita corpo
ralis xp̃i:habebat quendaȝ inſignitum valo
rem ex diuinitate cõiuncta:inquantum non
erat vita puri hominis:ſed dei ⁊ hominis.
Et ideo poterat eſſe ſufficiens recompenſa
tio vite ſpũalis ouiuȝ ſuaruȝ:⁊ precipue ra
tione caritatis eximie:ex qua offerebatur.
¶ Ad ſecundam rñdetur:ꝙ homo dicitur
eſſe dei:dupliciter.Uno modo inquantum
ſubijcitur poteſtati eius.Et hoc modo hõ
nunq̃ȝ deſijt eſſe dei.Alio modo per vnio-
nem caritatis ad eũ:ſḿ quod dicitur Ro.
viij.Si quis ſpiritũ dei nõ habet:hic nõ eſt
eius:Et hoc mõ homo deſijt eẽ dei:per pec
catũ.Et ideo inquãtũ fuit liberatus a pec-
cato:ideo paſſo ſatiſfaciẽte:dicitur per paſ
ſioné chriſti eſſe redẽptus.¶ Ad tertiã re
ſpõdetur negando cõſequẽtiaȝ.Et rõ eſt:q:
quãuis diabolus iniuſte nos vſurpauerit:
⁊ ſua fraude deceptionis ſub ſua ſeruitute
teneret nos:tamẽ iuſte in eius poteſtate de
uenimus:ex quo ab eo victi ſumus.Et ideo
oportuit etiam:vt ipſe vinceretur per ↄtra
ria eorũ:quibus vicit nos. Nõ enim violẽ
ter vicit:ſed ad peccatum fraudulenter in-
ducens.Et ideo per reſpectuȝ ad deum:iu-
ſticia exigebat:ꝙ homo redimeretur:non
autem per reſpectum ad diabolum.¶ Ad
quartam reſpondetur negando conſequen
tiam.Et ratio eſt:quia redemptio require-
batur ad hominis liberationem:per reſpe
ctum ad deuȝ:cui homo propter peccatum
ad penam erat obligatus:ſicut ſummo iudi
ci:non autem requirebatur redemptio per
reſpectum ad diabolum.Et ideo pretiũ nõ
erat ſoluendum diabolo: ſed deo. Et ideo
chriſtus animam ſuam:que erat pretiuȝ no
ſtre redemptionis:non dicitur obtuliſſe dia
bolo:ſed deo.A diabolo autem per victo
riam ſue paſſionis nos eripuit.

AD tertiam.q.ſic procedit.Et
videtur ꝙ paſtor nõ teneatur
ponere animaȝ ſuam pro oui
bus ſuis.¶ Primo ſic.Ho-
mo tenetur amare plus ſe:q̃ȝ
ꝓximuȝ.Ergo videtur:ꝙ nõ tenetur dare
animaȝ ſuam ꝑ ouibus ſuis.Cõſequẽtia pȝ
q: magis amabile eſt preferenduȝ ei:ꝙ mi
nus tenetur quis amare. Aſſumptuȝ etiam
pȝ ex illo.Mathei.xxij.Diliges ꝓximum
ſicut teipſum.Ubi videtur: ꝙ dilectio ho-
minis ſit exemplar dilectionis proximi.Sȝ
exemplar eſt potius exemplato.Ergo nõ te
netur ſe plus diligere:q̃ȝ proximuȝ. ¶ Se
cundo ſic.Quanto quis amat ſaluteȝ alicu
ius:tanto vitat peccatum eius:Sed magis
debet vitare peccatum ſuum:q̃ȝ peccatum
alterius:Ergo paſtor magis debet diligere
vitam ſuam:q̃ȝ ſalutem ouium ſuarum:Er
go ⁊ cetera.¶ Tertio ſic. Quom dicitur:
ꝙ paſtor teneatur ponere animam ſuã pro
ouibus ſuis:aut itelligitur in temporalibꝰ:
⁊ hoc non:quia paſtor non tenetur pati di
ſpendium vite temporalis:pro vita tempo
ralis gregis:aut i ſpiritualibus:⁊ hoc etiaȝ
non:quia nullus tenetur pati diſpendium
in ſpiritualibus:pro bono ſpirituali ouium
ſuarum:Ergo.⁊c̄.¶ In oppoſitum eſt euã
gelium preſens.Reſpondeo dicenduȝ ſub
certis concluſionibus.Prima eſt. Bonus
paſtor non debet animam ſuam ponere ꝓ
vita ouium:brutorum animalium. Patet
concluſio.Res melior non eſt exponenda
periculo pro minus bona:Sed magis ecõ-
uerſo: Sed vita hominis eſt melior ſim-
pliciter:q̃ȝ vita ouium brutoruȝ animalium

Ergo licet paſtoꝛ brutoꝝ animaliuꝫ debeat aliqueꝫ laboꝛeꝫ pro ſalute gregis ſuſtinere. Unde dicebat Jacob. Gen̄. xij. Nocte ac die gelu vrebar: ⁊ eſtu: non tamē dꝫ ſe moꝛti exponere pro eo. Secūda concluſio. Bonꝰ paſtoꝛ nō tenetur ponere animam ſuam. i. vitam coꝛpoꝛalem pro ſalute coꝛpoꝛali ouiū ſuaꝝ. Patet: quia vita paſtoꝛis eſt preferēda ſaluti coꝛpoꝛali: ſiue vite coꝛpoꝛali ouiuꝫ ſuaruꝫ: Ergo non tenetur paſtoꝛ vitam ſuaꝫ exponere periculo moꝛtis pro ſalute coꝛpoꝛali ouium ſuarum. Confirmatur: quia ex oꝛdine caritatis: homo plus tenetur diligere coꝛpus propriū: qꝫ coꝛpus ꝓximi ſui: ergo ⁊c. Tertia concluſio. Paſtoꝛ bonus animarum: tenetur animam ſuam ponere. i. vitaꝫ coꝛpoꝛaleꝫ exponere pro ſalute ſpirituali ouium ſuarum Jſta concluſio patet ex dicto ſaluatoꝛis in preſenti euangelio. Patet etiam ratione: quia anima humana eſt nobilioꝛ coꝛpoꝛe: ⁊ ita ſalus eius preferenda ē ſaluti coꝛpoꝛis: Ergo cum periculuꝫ imminet de ſalute gregis: quiſqꝫ bonus paſtoꝛ debꝫ coꝛpoꝛalis vite ſue ſuſtinere diſpendium: ꝓ gregis ſalute. Ꝙ ꝯfirmatur ex eo: ꝙ plus debemus diligere proximū: quo ad animā qꝫ coꝛpus propꝛium noſtrum: vt dicit Auguſti. in primo de doctrina xp̄iana. ¶ Ad rōnes in oppoſitum. Ad primā reſpondetur: ꝙ aſſumptum eſt veruꝫ. Sed notandū ꝙ in homine ſunt duo. ſ. natura ſpūalis: et coꝛpoꝛalis. Per hoc autē dicitur homo diligere ſeipſum: ꝙ diligit ſe: ſecundū naturā ſpūalem. Et ſecunduꝫ hoc debet homo magis ſe diligere poſt deum: qꝫ quēcūqꝫ aliū. Secundum autem naturaꝫ coꝛpoꝛaleꝫ: debet plus diligere naturam ſpūalem proximi ſui. Et ita eſt explanatum in cōcluſionibus poſitis. ¶ Ad ſecundaꝫ patet rn̄ſio ex dictis: quia arguit: ꝙ homo ſecundum naturaꝫ ſpiritualem debet ſe plus diligere poſt deum: qꝫ quēcūqꝫ aliuꝫ. ¶ Ad tertiam reſpōdetur negando cōſequentiam. Et ratio eſt: quia argumentuꝫ illud claudicat: nō ſufficienter diuidēdo: quia deficit in tertio mēbro. ſ. ꝙ paſtoꝛ in tempoꝛalibus patiatur diſpendium pro ſalute ſpirituali ſuarum ouiū. Et ita vt dictum eſt: intelligit̄ cōcluſio.

Ad tertiaꝫ. q. ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ nō ſit licitum paſtoꝛi: tempoꝛe perſecutionis gregē ſuū reliquere. ¶ Primo ſic ex preſenti euangelio: vbi xp̄s dicit: ꝙ ille eſt mercēnarius: ⁊ non verus paſtoꝛ: q videt lupum venientē: ⁊ dimittit oues: ⁊ fugit. ¶ Secundo ſic. Dicit Grego. Jlle q fugit tempoꝛe perſecutionis merito perdit urituꝫ paſtoꝛis. Quod non eſſet verū: ſi fugere ⁊ derelinquere gregeꝫ tali tp̄e eſſet licituꝫ. ¶ Tertio ſic. Dicitur. Prouer. vij. Fili mi: ſi ſpoponderis ꝓ amico tuo: apud extraneū: manuꝫ defixiſti: ⁊ poſtea ſubdit: diſcurre: feſtina: ſuſcita amicum tuuꝫ: Sꝫ hoc nō pōt facere paſtoꝛ: ſi coꝛpoꝛaliter deſerit gregem: Ergo videtur ꝙ nō ſit licitū tp̄e perſecutiōis deſerere gregem. ¶ Jn oppoſitum videt̄ illud: ꝙ dn̄s diſcipulis ſuis: quoꝝ ſucceſſoꝛes ſunt ep̄i: ⁊ paſtoꝛes: in eccleſia mandauit: ſi vos perſecuti fuerint in vna ciuitate: fugite in aliam. Rn̄deo dicendum: ꝙ triplex tēpus ꝑſecutiōis pōt diſtingui: ſcd̄m ꝙ diſtinguit̄ triplex lupus. Aliqn̄ dicit̄ diabolus ꝑ tēptatiōes: fideles infeſtans. De quo dicitur. i. Petri. i. Fratres ſobꝛij eſtote: ⁊ vigilate: qꝛ aduerſarius veſter circuit querēs quē deuoꝛet. Aliqn̄ dicitur lupus hereticus: per falſam doctrinaꝫ coꝛrumpens. Math. vi. Attendite a falſis prophetis: qui veniunt ad vos ī veſtimētis ouiū: intrinſecus ſunt aūt lupi rapaces. Aliquādo lupus dicitur tyrānus violētia armoꝝ ſeuiēs ſiue ꝑſequēs. Ezech. xxxi. Principes. n. in medio tui q̄ſi lupi ⁊c. Jſta diſtinctiōe habita ſit iſta ꝑ̄ma cōcluſio. Tp̄e ꝑſecutiōis taꝫ lupi. i. diaboli: qꝫ lupi. i. heretici. nō eſt licitū paſtoꝛi relinquere gregem ſuū. Pꝫ cōcluſio: qꝛ in qualibet obligatiōe ꝑ̄cipue attenditur obligationis finis. Obligant autem ſe ep̄i ad exequenduꝫ paſtoꝛale officium: ꝓpter ſubditoꝝ ſalutem. Et ideo

vbi ſubditorum ſalus exigit:perſone paſto
ris preſentiam:nõ debꝫ paſtor perſonaliter
ſuum gregem deſerere:nec ꝓpter aliquod
cõmodum temporale:nec etiaꝫ ꝓpter aliqḋ
perſonale periculum imminens:cũ bonus
paſtor debeat animam ſuam pro ouibꝰ ſuis
ponere.Exigit autem ſubditorum ſalus:vt
perſona paſtoris ſit pñs cum ouibus ſuis:
ad reſiſtendum predictis lupis:quibus nõ
eſt reſiſtendum corporaliter:ſꝫ magis ſpũa
liter:per deuotam orationem:⁊ ſanctam ꝑ
dicationem:⁊ doctrinam.Et ideo per talia
eſt eis ſtatim reſiſtendũ.Aliter enim ſi da-
retur ingreſſus:eis nõ reſiſtendo:accideret
maius periculuꝫ.Propter quod dicit bea
tus Jacobus.c.iiij.Reſiſtite diabolo:⁊ ip-
ſe fugiet a vobis.Et idem poteſt dici de he
reticis:quia fugabit illum cum per ſanã do
ctrinam tetigerit eius falſitatem.Propter
quod Symon magus fugiebat beatũ Pe
trum de ciuitate in ciuitatem:vt dicitur in
itinerario Clementis.Debet ergo bonus
paſtor tueri ſubditos ſuos orationibus:⁊ ſa
na doctrina:cum viderit predictos lupos.
ſ.diabolicam temptationem:⁊ hereticaꝫ de
ceptionem.Unde de malo paſtore:q fugit:
⁊ dereliquit oues:dicitur zacha.xi.O pa-
ſtor ⁊ ydolum:derelinquens gregẽ.Quaſi
diceret.Non es paſtor ſed ſimilitudinem:⁊
ydolum geris paſtoris.Si vero loquamur
de tertio lupo.ſ.tiranno perſequente:eſt di-
ſtinguendum:quia aut perſecutio eſt perſo
nalis:aut cõmunis.Si perſonalis:ita quod
cõtra paſtorem tãtum:⁊ nõ cõtra gregeꝫ ſi
bi cõmiſſum:tunc eſt concluſio:ꝙ quando
ſubditoruꝫ ſaluti in abſentia paſtoris ꝑ aliũ
ꝓuideri poſſet:ꝙ licitum eſt paſtori:vel ꝓ
pter aliquod eccleſie cõmoduꝫ:vel propter
perſone periculum:corporaliter gregeꝫ de
ſerere.Que cõcluſio ꝓbatur ſic:auctoritate
beati Auguſt.in epiſtola ad Honoratũ.Fu
giant de ciuitate in ciuitatem ſerui xpi:quã
do eorum quiſqꝫ ſpecialiter a perſecutori-
bus queritur:vt ab alijs:qui nõ ita querun
tur:nõ deſeratur eccleſia.Hec Augu.Nec
in iſto caſu proprie:eſt dicendus dimittere
gregem in perſecutiõe:quia perſecutio nõ
eſt contra gregem:vt dictuꝫ eſt.Et hoc mo
do.Paulus fugit ḋ Damaſco:vt habetur
Act.ix.Et aliqui alij ſancti leguntur fugiſſe
vt Tho.cantuarieñ.fugit de anglia.ſ.contra
gregem:⁊ cõtra paſtorem.Adhuc diſtiguẽ
dum eſt:quia aut eſt vnus ſolus paſtor:aut
multi:Si eſt vnus tantum:tunc eſt alia con
cluſio.Non eſt licitum tunc fugere:⁊ gre-
gem dimittere:quia ſic eſſet mercennarius
⁊ nõ paſtor:ſꝫm ꝙ dicit ſaluator.Si enim ꝑ
nitioſum eſt:nautam in tranquillitate nauẽ
deſerere:quanto magis in fluctibus:vt di
cit Nicolaus papa.Et habetur.vij.q.ij.Si
autem ſunt multi paſtores:quibus eccleſia
alibi indigeat:tunc eſt alia concluſio:ꝙ ali-
qui poſſunt fugere:⁊ aliq debent remane-
re:vt ſic grex remanens in illa eccleſia ſuffi
cienter cuſtodiatur:⁊ vtiliter prouideat.Et
ſi nõ poſſit determinari de communi con
cordia:vel alia conueniẽti via:q remaneãt:
⁊ qui fugiãt:poſſunt ſuper hoc inuocata ſpi
ritus ſancti:gratia ſortes mitti:ſꝫm ꝙ dicit
Auguſt.in epiſtola ad Honoratum.¶Ad
rationes in oppoſitum.¶Ad ꝑmam rñde
tur negando conſequẽtiam.Et ratio eſt:ꝙ
ille tanqꝫ mercennarius fugit:q cõmodum
temporale:vel ſalutem corporalem ſpũali ſa
luti proximorum preponit.Ille autem q ad
euitandum periculum recedit:abſqꝫ detri-
mento gregis:nõ mercennarius fuit.Et ita
in caſibus licitis:licitum eſt paſtoribus:cor
poraliter derelinquere gregeꝫ.¶Ad ſecũ
dam rñdetur per idem:ꝙ talis q fugit i ca
ſibus nõ licitis:non eſt dignus nomine pa
ſtoris.¶Ad tertiam rñdetur negando cõ
ſequentiam.Et ratio eſt:qa ille:qui ſpõdet
pro aliquo:ſi per ſe implere non poſſet:ſuf
ficit:ꝙ impleat per alium.Unde prelatus
ſi habeat impedimentum:propter quod nõ
poſſit perſonaliter cure ſubditorum inten-
dere:ſue ſponſioni ſatiſfecit:ſi per alium ꝓ
uideat.

¶In dominica ſecunda eſt euangeluꝫ.In

Illo tēpore dixit Ieſus diſcipulis ſuis. Modicum ⁊c. Jo. vi. Circa qđ poſſunt diſputari ſequentes queſtiones.

¶ Prima: vtrum apoſtoli de morte chriſti debuerunt dolere ⁊ triſtari.

¶ Secunda: vtrū gaudiuꝫ de viſionē xp̄i in eterna beatitudine ſit auferibile ab apoſtolis.

Ad primā.q. ſic proceditur. Et videt̄: ꝙ apoſtoli nō debuerūt de morte xp̄i dolere: ⁊ triſtari. ¶ Primo ſic. Dicitur Zacha.ix. Exulta ſatis filia ſyon: ecce rex tuus venit tibi: Ergo tota eccleſia debuit letari: ⁊ nō triſtari de aduentu xp̄i ad mortem ſubeundum: pro humano genere. ¶ Secundo ſic. Dicit Augu. in libro de ciuitate dī. Triſtia ē de his: que nobis nolentibus acciderunt: Sed ſi apoſtoli fuerunt triſtes: ⁊ dolentes de morte xp̄i: ſequitur: ꝙ nolebant chriſtum pati: deus aūt hoc volebat: ꝫ tota rectitudo humane voluntatis eſt conformare ſe diuine voluntati: vt dicit glo. ſuper Pſ̄. Rectos decet collaudatio. Ergo apoſtoli triſtes ⁊ dolētes ī morte xp̄i peccabāt: voluntati diuine ſe nō conformantes. ¶ Tertio ſic. Mors chriſti fuit ſalutifera toti humano generi: vtpote per quā redemptū eſt de captiuitate diaboli: ⁊ deo patri reconciliatum: Sed de bono tam vtili non eſt contriſtandum: ſed ſumme gaudendum. Ergo apoſtoli incōuenienter triſtati ſunt in morte xp̄i. ¶ In oppoſituꝫ ē euangeliū preſens: ⁊ illud triſtes erant apoſtoli de nece ſui dn̄i: quem pena mortis crudeli ſerui dānarunt ipij. Reſpondeo dicēdum: ꝙ paſſio chriſti dupliciter cōſideri poterit. Unomodo per ſe. ſ. inquantum erat quedam afflictio morientis. Alio modo ſ₃ ordinē ad fructū: ad quem eū domin⁹ ordinabat: ⁊ ſic erat adeo volita: nō aūt primo modo. Apoſtoli aūt diſſentiebant a paſſione chriſti: ⁊ triſtabantur de ea in ſe conſiderata. ſ. pro vt erat afflictio agni inocentiſſimi domini ⁊ magiſtri eorū: volebant tamē fructū ſalutis: q ex paſſione chriſti ſequebatur. Et ita diuine voluntati quantū ad hoc ꝙ volebat confirmabantur. Et hoc ē idem ꝙ alijs verbis dicimus: ꝙ beata virgo: ⁊ qlibet ſanctus voluntate rōnis deliberata volebat paſſionē chriſti: licet voluntas eorum naturalis diſſentiret. ¶ Ad rationes in oppoſitum. Ad primam reſpondetur ꝙ ꝓpheta exultandū eſſe dicebat de aduentu ſaluatoris: in quantū ordinabatur ad redēptionē generis humani. ¶ Ad ſecūdaꝫ patet reſponſio: ꝙ conformabantur voluntati diuine: quātum ad hoc ꝙ paſſio chriſti adeo erat volita. ¶ Ad tertiā reſpondet̄: vt patet ex dictis.

Ad ſecundam ſic proceditur. Et videtur ꝙ gaudiuꝫ de viſione xp̄i in eterna beatitudine ſit auferibile ab apoſtolis ⁊ alijs beatis. ¶ Primo ſic. Beatitudo eſt perfectio quedā: ſed omnis perfectio ineſt perfectibili ſm̄ modū ipſi⁹: Sed ois homo per ſuaꝫ naturaꝫ eſt mortalis: Ergo tam beatitudo ipſa: quā gaudiuꝫ de ea: eſt aufferibile ab eo. ¶ Secūdo ſic. Beatitudo conſiſtit in actione intellect⁹ q ſubiacet voluntati: Sed voluntas ſe habet ad oppoſita: Ergo videtur ꝙ poſſet dſiſtere ab operatione: qua homo beatificatur: ⁊ repletur gaudio. Et ita deſinet eſſe beatus: ⁊ deſinet per conſequens gaudiū eius: quod ex viſione beata procedit. Tertio ſic. Principio reſpondet finis: Sed gaudium illud apoſtoloꝝ: ſiue aliorum ſanctoꝝ habuit principiū: quia nō ſemper fuerunt beati: Ergo videtur: ꝙ dbeat habere finē. ¶ In oppoſitū eſt euangeliū preſens. Item illud Iſa. xxxvj. Leticia ſempiterna ſuper capita eoꝝ. Reſpondeo dicendum: ſub duab⁹ concluſionib⁹. Prima ꝙ gaudiū: quod habuerunt apoſtoli in reſurrectione viſo domino: nō eſt auferibile ab eis. Patet cōcluſio: quia vita chriſti que fuit materia hui⁹ gaudij imortalis effecta erat: nō ampli⁹ auferenda per mortē. Quia xp̄s reſurgens a

mortuis:iam non moritur:⁊ mors illi vltra
nó dominabitur:Ergo concluſio vera. Se
cunda concluſio. Gaudium:quod habituri
erant apoſtoli de viſione diuinitatis chriſti
in celeſti gloria:nunq̃ʒ etiam erat auferibile
ab eis:nec ab aliqbus beatis perfecta bea
titudine prime. De qua dicitur in pſ̄. Re
plebis me leticia cū vultu tuo:delectatióes
in dextera tua vſqʒ in finé. Circa quaʒ có-
cluſioné notandū:ꝙ Origeñ. quorundam
Platonicoꝝ erroré ſequés: poſuit ꝙ poſt
vltimā beatitudiné:homo ⁊ etiam angelus
poteſt fieri miſer:Sʒ hoc manifeſte falſum
eſt:⁊ error Qō ſic oſtenditur:⁊ veritas có
cluſionis roboratur. Primo ſic ex ipſa ra-
tione beatitudinis: Quum eniʒ beatitudo
ſit perfectū bonū:⁊ ſufficiés oportet ꝙ de-
ſiderium hois qetet:⁊ omne malum exclu
dat. Naturaliter aūt homo deſiderat reti-
nere bonū:quod habet: ⁊ ꝙ illud retinédi
ſecuritatem obtineat:alioquin neceſſe ē: ꝙ
timore amittendi:vel dolore de certitudine
amiſſionis affligatur. Relinqtur ergo ꝙ
ad veram beatitudiné pertinet: ꝙ hō cer-
tam opinioné habeat:ꝙ bonū quod habʒ
nunq̃ʒ ſit amiſſurum. Que qdem opinio ſi
vera ſit conſequens eſt:ꝙ beatitudiné nun
q̃ʒ amittet. Si auteʒ falſa ſit:hoc ipſum eſt
quoddam malū:falſam opinioné habere.
Natura falſum eſt malum intellectus:ſicut
verum ē bonum ipſius vt dicitur. v. Ethi.
Nō igitur iam erit beatus:ſi aliqd malum
ei ineſt. Secundo. Idē apparet:ſi cóſideret
ratio beatitudinis in ſpāli. Perfecta auteʒ
beatitudo hois ꝯſiſtit in viſione diuie eén
tie. Eſt aūt impoſſibile:ꝙ videns diuinam
eſſentiá vellet eá non videre:q: omne bo-
num habitū:quo qs carere vult:aut eſt in-
ſufficiens:⁊ queritur aliud ſufficientius lo
co eius:aut habet aliquod incómodum an
nexū. ꝓpter quod in faſtidium venit. Viſio
aūt diuine eſſentie replet aiam oibus bo-
nis:cum coniungat fonti totius bonitatis.
Unde dicitur in pſ̄. Saciabor cum appa-
ruerit gloria tua. Et Sapientie. viij. dr̄. Ue

nerunt mihi aūt oia bona pariter cum illa
.ſ. cum contéplatione ſapientie : Similiter
eſſet nó habet aliquod in cómodum anne-
xum:q: de ipſa cótemplatione ſapientie: di
citur ſapie. viij. Nō habet amaritudiné có
uerſatio eius:nec tediū cóuictus illius. Sic
ergo patet. ꝙ propria voluntate beatus nó
poteſt beatitudinem deſerere. Similiter ét
non poteſt eam perdere deo ſubtrahente:
q: cū ſubtractio beatitudinis ſit quedá pe
na:nó poteſt talis ſubtractio a deo iuſto iu
dice ꝓuenire:niſi pro aliqua culpa: in quaʒ
cadere non poteſt:quia dei eſſentiaʒ videt
cum ad hanc viſioneʒ de neceſſitate ſequa
tur rectitudo voluntatis: etiaʒ nec aliquod
aliud agens poteſt eaʒ ſubtrahere: q: més
deo coniuncta ſuper omnia alia eleuatur.
Et ſic ad huiuſmodi cóiunctione nulluʒ ali
ud agens pót ipſam excludere:Ergo gau-
diuʒ ꝙ ex viſione diuine eſſentie ſurgit: nō
eſt auferibile ablatis. Ad rōnes in oppoſi-
tum. Ad primá reſpondetur negando con
ſequentiam. Et rō eſt:q: beatitudo ē perfe-
ctio cóſumata:que oém defectū excludit a
beato:Et iō abſqʒ mutabilitate aduenit ha
benti faciente hoc virtute diuia: que homi
nem ſubleuat in participationē eternitatis:
tranſcendētis oém mutationem. ¶ Ad ſe-
cundá reſpondetur:negádo ꝯſequentiá. Et
rō eſt:q: volūtas ad oppoſita ſe habʒ i his
que ad finé ordinātur: Sed ad vltimū finē
naturali neceſſitate ordinātur:quod patet
ex hoc:ꝙ hō nō poteſt nō velle eſſe beatꝰ.
¶ Ad tertiam reſpōdetur negando conſe
quentiaʒ. Et ratio eſt quia ꝙ beatitudo ha
beat principium ex conditione participan-
tis eſt:Sed ꝙ caret fine:eſt propter condi
tionem boni:cuius participatio facit bea-
tum. Unde ab alio eſt meritum : alias ini-
tium beatitudinis:⁊ ab alio eſt : ꝙ careat
fine.

¶ In dominica tertia eſt euangelium. In
illo tempore dixit Jeſus diſcipulis ſuis. va
do ad eum q. ⁊c. Jo. xvj. Circa quod poſ-
ſunt hec diſputari.

¶ Prima: vtruȝ expediebat diſcipulis: vt
xp̄s ſubtraheret p̄ñtiaȝ corporalē ab eis.
¶ Secunda: vtrū ſpūs ſanctus erit argu-
turus mundum de peccato: ⁊ de iuſtitia: ⁊
de iudicio.
¶ Tertia: vtrum plenitudo ſpūs ſancti de-
buit dari ante aſcenſionem.

AD primam ſic ꝓceditur. Et
videtur: ꝙ nō expediebat di
ſcipulis: vt xp̄us ſubtraheret
p̄ñtiam corporalem ab eis.
¶ Primo ſic. quia preſentia
corporalis: ſalutaris erat: ⁊ aduentus ſpiri-
tus ſancti non erat contraria: nec impediti-
ua conſolationis ſpiritus ſancti: Ergo ꝯnon
expediebat a diſcipulis xp̄ȝ ſubtrahi. ¶ Se
cundo ſic. Eque potuit xp̄s dare ſpiritū ſan
ctum viuens in carne: ſicut poſt aſcenſioneȝ
⁊ ſubtractionem preſentie ſue: Ergo vide-
tur ꝙ nō expediebat ſubtrahē ⁊c̄. ¶ Ter-
tio. P̄ñtia corporalis xp̄i: ſiue eius familia
ritas ad diuinitatis fideȝ ſemper profuit: et
ita a caritate eius ⁊ dulcedine non impedie
batur: Ergo videꝫ ꝙ nullomodo expedie
bat diſcipulis ſubtractio p̄ñtie eius. ¶ In
oppoſitum eſt euangelium p̄ñs. Rñdeo di
cendum ſub iſta concluſiōe. Expediebat di
ſcipulis: vt xp̄s ſubtraheret eis preſentiam
corporaleȝ. Patet concluſio: tum primo: q2
corporalis delectatio diſcipulorum in chri-
ſto: ſꝫm carnem impediebat eleuationeȝ mē
tis eorum: in deſiderium diuinitatis. Unde
Beda in omelia huius euangelij ait. Expe
dit vt forma ſerui veſtris ſubtrahatur aſpe-
ctibus: quatenus amor diuinitatis apti⁹ ve
ſtris infigatur mentibus. Tum ſecundo: qa
plenitudo ſpiritus ſancti non erat danda:
niſi poſt aſcenſionem xp̄i. Unde ait. Expe-
dit vobis vt ego vadam. Si enim nō abie
ro: paraclitus. i. ſpiritus ſanctus non veniet
ad vos. ſ. in tanta plenitudine. ¶ Ad ratio
nes in oppoſituȝ. ¶ Ad primam reſponde
tur negando conſequentiam. Et ratio ē: iux
ta Albertum: quia p̄ñtia corporalis xp̄i licȝ
ſalutaris eſſet: ⁊ nō eſſet cōtraria aduentui
ſpiritus ſancti: nec impeditiua conſolatiōis
ſpūs ſancti. ⁊c̄. eſt tamen alia ⁊ minor: ⁊ cir
ca aliud: quia illa hominem tenet. Et iō ani
mus q̄ȝdiu circa talia occupatur: nō poteſt
ſurgere ad altiora: quia animus intenſione
deuotionis circa duo ſimul non eſt: cum ſit
indiuiſibilis. ſ. circa amicitiam: que eſt ami
citia p̄ñtie carnalis: ⁊ circa eam: que eſt cir
ca altitudinem diuinitatis: qa vna eſt hu-
mana: ⁊ alia diuina. ¶ Ad ſecūdam rñde-
tur: negādo ꝯñaȝ. Et ratio eſt: quia licȝ xp̄s
potuerit dare ſpiritum ſanctum viuens in
carne hic: vnde ſpiritus ſanctus deſcēdit: ſu
per eum baptizatum in ſpecie colūbe: ⁊ nū
q̄ȝ receſſit ab eo: quem ab inſtanti cōceptio
nis recepit: nō ad menſuram: ꝫ noluit eum
dare diſcipulis cum eis exiſtēs. Et hoc mul
tiplici ratione ſꝫm ſanctum Tho. ſuper Jo.
Primo ꝓpter eorum indiſpoſitioneȝ. Naȝ
ſpiritui ſancto: cuȝ ſit amor ſpūalis cōtraria
tur amor carnalis. Diſcipuli autem quodā
modo carnali amore afficiebantur ad xp̄i
humanitatem: nec dum eleuati erant ſpūali
amore ad eius diuinitatem. Et ideo nōduȝ
capaces erant ſpūs ſancti. Secundo ꝓpter
diuini auxilij conditionem: quod maxime
adeſt ſuis: cum ſuis neceſſitatibus: quādiu
autem xp̄s cuȝ diſcipulis erat: ſufficiēs ad-
iutorium erat eis: ꝫ eo recedente. quia mul
tis tribulationibus exponebantur: ideo ſta
tim datus eſt eis alius conſolator. ⁊ adiutor
vnde ſignanter: dicit. Alium paraclituȝ da
bit vobis. Tertio propter dignitatis chri-
ſti conſiderationem. Nam vt Auguſt. dicit
i libro de trini. Chriſtus inquantum homo
non habet: ꝙ det ſpiritum ſanctum: ꝫ iquā
tum deus. Quando autem cum apoſtolis
erat: videbaꝫ eſſe quaſi vnus homo ex eis.
Ne ergo videretur ꝙ homo eſſet: qui dat
ſpm̄ ſanctum: ideo ante aſcenſionem nō de
dit ſpm̄ ſanctum. Jo. ix. Nonduȝ ſpūs erat
datus: qa nondum ieſus erat glorificatus.
Quarto propter vnitatem eccleſie conſer
uandam. Nam vt Jo. iiij. dicitur. Joannes
nullum ſignum fecit quod ideo fuit: ne po-

pulus diuideretur:a xp̄o:⁊ vt euidētio: ap
pareret eminētia eius ad Io. Diſcipuli aūt
xp̄iſta a xp̄o replendi erant gratia ſpiritus
ſancti:vt etiã maiora opera facerēt:q̃ȝ xp̄s
fecit. Io.xiiij. Et maiora hoꝝ facient. Et
ideo ſi ante paſſionē fuiſſet eis datus ſpiri
tus ſanctus:potuiſſet verti in dubiuȝ apud
populum:quis eſſet xp̄s. Et ſic fuiſſet in ea
diuiſio. Ps̄. aſcendēs xp̄s in altū:ſequitur
dedit dona hominibus. ¶ Ad vltimã ro-
nem rñdetur negando cōſequētiā. Et ratio
eſt:quia vt dicit Albertus magnus:verum
eſt:ꝙ q̄n xp̄s ſuā corporalē p̄ntiã exhibuit
ſtatiȝ ad caritatē ſue diuinitatis verbis ere
xit:⁊ ideo corporalē ſuā ſocietateȝ exhibuit:
vt eſſet ſicut via:vt dicit Grego. Diuinam
autē ꝑmiſit:ſicut vie terminū.⁊ ideo pma-
nens in eo:quod eſt via:impeditur a termi
no:⁊ hoc quod deberet vti:fruitur.ſicut fi
ne. Et ideo eſt peruerſus. Et hoc eſt q̄d di-
cūt ſancti:ꝙ corporalis delectatio in xp̄o ꝑ
carnē:impediuit cōſolationeȝ ſpiritus ſan-
cti. Et hec eſt veritas huius ꝯcluſiōis. Hec
Albertus magnus.

AD ſecundã.q.ſic ꝓcedit. Et
videtur:ꝙ nō cōueniēter di
cat:ꝙ ſpiritus arguet mūdū
de peccatis.⁊c̄. ¶ Primo:
ꝙ ſpiritus ſanctus nō erat in
carnādus:⁊ viſibiliter ꝑdicans munduȝ ar
gueret. ¶ Secūdo. Chriſtus ſufficiēter ar
guit mūduȝ de peccato. Unde Io.viij. ar-
guēs iudeos dicebat. Uos ex diabolo eſtis
Et Mat.xxi.multa cōtra ſcribas ⁊ phari-
ſeos arguendo dixit. Non ergo videbatur
aduentus ſpiritus ſancti neceſſari⁹. ¶ Ad
hoc in oppoſitū eſt euāgeliū p̄ns. ¶ Ad ra
tiones in oppoſituȝ. ¶ Ad primā dicendū:
ꝙ ſpiritus ſanctus ſuper diſcipulos ventu
rus:arguturus dicebat mūdū de pctō.⁊c̄.
nō eſt intelligenduȝ:ꝙ eſſet ſicut dei fili⁹ in
carnē aſſumpturus:⁊ in eā viſibiliter pre-
dicaturus mūdo:⁊ eū redarguturus:Sȝ q:
inuiſibiliter penetrans corda diſcipulorum
diffunderet in eis tantã caritatē:q timore
depulſo arguendi haberēt poteſtatē. Quã
diu eniȝ diſcipuli carnaliter ad xp̄m afficie
bātur:ſpiritus ſanctus nō erat in eis:modo
quo poſtea fuit:⁊ ideo nō erant ita auda-
ces:ſicut poſt eius aduētū fuerūt. Ps̄. Spi
ritu oris eius omnis virtus eoꝝ.ſ.apoſtolo
rū. Et ſic patet ſolutio ad primam:arguēdo
ergo ⁊ cōdēnando oſtendet mūdū.i.mun-
dialiter viuentes de tribus.ſ.de peccato.
infidelitatis in xp̄m:vñ ait de peccato:quia
nō crediderūt in me:nō dicit mihi:vel me
quia etiã demones credunt xp̄m eſſe ⁊ cō
tremiſcunt Iacobi.ij. Sed dicit in me per fi
deȝ caritate formataȝ:ſine qua fide media-
toris:nō dimittitur aliquod peccatū. Secun
do de iuſticia.ſ.xp̄i:quā nō acceperunt nec
imitati ſunt homines mūdani. De cuius iu
ſticie declaratiōe ſubdit dicens:ꝙ vado ad
patrē. Per hoc enim:ꝙ xp̄s ad patrem re
diens reſurrexit:⁊ ad celum aſcendit:decla
rata eſt iuſticia eius:vn̄ ꝙ arguit Petr⁹.
Actu.ij. Ieſum nazarenuȝ virū approbatū
a deo. Et ſequitur. Hunc ieſum reſuſcitauit
deus:nos omnes teſtes ſumus. Dextera er
go dei exaltatus ē.⁊c̄. Et huius iuſticie xp̄i
declaratio:erat perſecutoꝝ eius manifeſta
arguitio:vel condemnatio. Tertio:arguen
dus erat mundus de iudicio:quia princeps
ſ.diabolus:qui eſt princeps mundi.i.mūda
norum nō creatione ſed imitatiōe Iob.xli.
Ipſe eſt rex ſuper omnes filios ſuperbie:
hic princeps iã iudicatus eſt.i.condemna-
tus diuina ſententia:tanq̃ȝ obſtinatus. Et ꝑ
conſequens omnes ei adherentes:eodeȝ iu
dicio oſtenduntur cōdemnabiles. ¶ Ad ſe
cundā rationeȝ reſpōdetur:ꝙ nō ideo dici-
tur:ꝙ ſpiritus ſanctus arguet mundum de
peccato ⁊c̄.quaſi xp̄s non arguebat:ſȝ xp̄s
viſibiliter:ſpiritus autem ſanctus inuiſibili
ter:ſicut dictum eſt.

AD tertiaȝ.q.ſic ꝓceditur. Et
videtur:ꝙ plenitudo ſpirit⁹
ſancti debuit dari ante aſcen
ſionem. ¶ Primo ſic. Ple
nitudo gratie debuit dari in

temporis plenitudine: Sed plenitudo tēpo-
ris icepit a chriſti natiuitate: ſm̄ ꝙ dicit ad
Gala. iiij. Ergo. ⁊c̄. ¶ Secūdo etiaȝ argui-
tur: ꝙ plenitudo gratie non ſit adhuc data
ſic. Sicut filius eſt a patre: ita ſpiritus ſctūs
eſt ab vtroqȝ: Status autem veteris teſta-
menti correſpondet patri: in quo intende-
bant patres generationi Similiter ſtatꝰ no-
ue legis: correſpondet filio: in quo clerici in-
tendentes ſapiētie filio appropriate: habēt
populū regere: Ergo videtur: ꝙ futurꝰ ſit
alius ſtatus ſpiritui ſancto correſpondēs: tē-
pore aūt ſpiritui ſancto correſpōdenti debȝ
plenitudo gratie dari: Ergo. ⁊c̄. ¶ In op-
poſitum arguitur ex euāgelio preſenti: vbi
ait ſaluator: Si nō abiero paraclitus nō ve-
niet ad vos. Rn̄deo: dicendū ꝙ circa hāc.
q. errauerūt Manichei: occaſione verbo-
rū xp̄i: ſm̄ ꝙ dicit Auguſt. li. ij. contra Fau-
ſtū. Chriſtus enim in hoc capi. loquens de
aduentu ſpiritus ſancti dixit apoſtolis: Cuȝ
auteȝ venerit ille ſpiritus: docebit vos om-
nē veritatem. Apoſtoli autem omnē veri-
tatem nō cognouerūt: ſecūdū ꝙ dicit Apo-
ſtolus p̄me ad Cor. xiij. Ex pte cognoſcimꝰ
⁊ ex parte prophetamꝰ. Ideo dixerunt ali-
qui: ꝙ promiſſio ſpiritus ſancti nō fuit im-
pleta in apoſtolis: ſed in ipſo Manicheo:
qui fuit poſterior ipſis: ⁊ ſm̄ eos cognouit
plenitudinem veritatis. Propter qđ Ma-
nichei nō recipiūt librum actuum apoſtolo-
rū: quia ibi expreſſe ponitur miſſio plenitu-
dinis ſpiritus ſancti ſuper apoſtolos: vt pa-
tet Actu. ij. Sed dictum iſtorū Manicheo-
rum manifeſte patet falſum: quia Mani-
cheus: quē dicunt omnem veritateȝ cogno-
uiſſe: nō ſolūmodo multa falſa: ſed etiaȝ ab-
ſurdiſſima dixit: vt patet intuenti eius erro-
rem. Et nos in libello quem contra mani-
cheos ſcripſimus: ponendo quinquaginta
veritates: contra. l. Errores eorum: manife-
ſte oſtendimus. Propter quod dicendū ē:
ꝙ plenitudo ſpiritus ſancti: ſm̄ ꝙ xp̄s pro-
miſerat: fuit completa in apoſtolis: qui fue-
runt ipſi xp̄o ꝓpinquiſſimi: in quo habitat
omnis plenitudo diuinitatis: verūtamē nō
fuit data iſta plenitudo apoſtolis ante aſcē-
ſionem xp̄i. Cuius ratio triplex eſt: quia ad
hoc dat̄ gratia ſpiritus ſancti hominibꝰ: vt
corda eorum trahantur ſurſum per appeti-
tum celeſtiū. Apetitus autem hominis non
tendit efficaciter ad aliquid: niſi illud appre-
hendat̄ poſſibile. Et ideo poſſibilitas per-
ueniendi ad celeſtia debuit prius huiuſmo-
di declarari: qȝ daretur plenitudo ſpiritus
ſancti. Iſta autem poſſibilitas fuit declara-
ta in xp̄i aſcēſione: ſm̄ quod dicitur Mi-
chee. ij. Aſcendit ante eos pandēs iter. Et
ideo plenitudo ſpiritus ſancti nō debuit da-
ri ante aſcenſionē xp̄i. Propter quod dicit̄
Io. vij. c. Nondū erat ſpiritus ſanctus da-
tus: quia nōdū fuerat ieſus glorificatꝰ. Se-
cūda ratio eſt ad hoc: quia ſpiritus ē amor
ſpiritualis. Et ideo apoſtoli prius debuerūt
diſponi per aliquem ſpiritualem amorē ad
chriſtum: antequam reciperēt plenitudineȝ
ſpiritus ſancti. Talis autem diſpoſitio facta
eſt ſubtracto amore carnali ad xp̄ȝ: qui cau-
ſabatur ex preſentia corporali ipſius xp̄i cū
apoſtolis: Que quideȝ preſentia ſubtracta
eſt in eius aſcenſiōe: Ergo. ⁊c̄. Tertia ratio
ad hoc: quia xp̄s non dat ſpiritum ſanctuȝ
inquantum homo: ſed inquantum deus. Et
ideo prius debuit declarari eius diuinitas
per aſcenſionem ad patris equalitatem: qȝ
daret ſpiritus ſancti plenitudinem. Iteȝ nō
dbuit retardari talis plenitudo per magnū
tempus: quia ſicut iam dictum eſt: decens
erat: vt illi: qui erant primi fundatores ec-
cleſie poſt xp̄m: in maiori plenitudine habe-
rent ſpiritum ſanctum: quibus ſtatim immi-
nebat tempus predicandi veritatem euan-
gelij per orbem vniuerſum: tamen de ple-
nitudine poteſtatis diuine poteſt dari pleni-
tudo ſpiritus ſancti indifferenter in quoli-
bet tempore. ¶ Ad primum dicendum: ꝙ
plenitudo gratie incepit a chriſti conceptio-
ne: quia eius anima ex tūc plenitudine gra-
tie fuit repleta. Veruntamen illa plenitudo
non erat tunc ad alios deriuanda: ſed poſt

aſcenſionem: ⁊ glorificationē; chriſti: vt patet per predicta. Non enim oportet q̄ a principio plenitudinis temporis detur omnis plenitudo gratie: ſed ſm ordinatum proceſſum diſpoſitionis diuine. ¶ Secundum dicendum: q̄ lex noua ſucceſſit veteri: ſicut perfectū; imperfecto: Sed non eſt alius ſtatus expectandus perfectior ſtatu noue legis: cū noua lex vltimam perfectionem poſſibilē; in via contineat: Et ideo non eſt expectanda alia lex: vel alius ſtatus: magis correſpōdens ſpiritui ſancto: quā ſtatus noue legis: potiſſime quia lex noua eſt amoris. Amor autē; appropriatur ſpiritui ſancto ſicut etiā filio. Propter quod dicit Apoſtolꝰ. Ro. viij. Lex ſpiritus vite in chriſto ieſu. ⁊c̄. Eodem modo lex vetus non ſolum correſpondet patri: ſed etiam filio: inquantum fuit ibidem prenunciatus: ⁊ prefiguratus. Propter quod dicit ſaluator Jo. v. Si crederitis moyſi: crederetis forſitā ⁊ mihi. De me. n. ille ſcripſit. Illud aūt q̄ adducebant Manichei pro ſe: cum venerit ille ſpiritus veritatis: docebit vos omnē; veritatem: reſpōdetur: q̄ cognouerunt omnem veritatē; eorum ſtatum dicentem. Quod autem dicit Apoſtolus. i. ad Corin. xiij. ex parte cognoſcimus ⁊c̄. dicimus: q̄ loquitur de cognitione vie: reſpectu cognitionis patrie. Et ideo non valet argumentum Manicheorū;: q̄ apoſtoli cognouerunt ea: que decuit eos ſcire pro ſtatu vie: vt dictum eſt.

¶ In dominica quarta eſt euangelium. In illo tēpore dixit ieſus diſcipulis ſuis. Amē amen dico. ⁊c̄. Jo. xvi. Circa quod poſſunt diſputari ſequētes queſtiones.

¶ Prima: vtrum omnis qui petit a patre celeſti in nomine chriſti: accipit quod petit.

¶ Secunda: vtrum ſit verum: quod apoſtoli ante reſurrectionē; chriſti: nihil petierunt in nomine xp̄i.

¶ Tertia: vtrū; gaudiū ſpiritual' poſſit in hac vita impleri.

Ad primam ſic proceditur. Et videtur: q̄ non omnis qui petit a patre celeſti: accipiat q̄d petit. ¶ Primo ſic. Ipſemet chriſtus a patre ſuo petit ammoueri calicem: ⁊ tamen non fuit exauditus: Ergo. ⁊c̄. ¶ Secundo: paulus vas electionis petijt a deo patre ſtimulum carnis ſibi ammoueri: Et non accepit quod petijt: Ergo. ⁊c̄. ¶ Tertio ſic. Idem arguitur de multis alijs: qui multa petunt a patre celeſti in nomine chriſti: ⁊ tamen non accipiunt quod petunt: Ergo. ⁊c̄. ¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens: verbum chriſti. Reſpondeo dicendum: q̄ omnis q̄ petit a patre celeſti in nomine chriſti: accipiet quod petit. dum tamen interueniāt quinq; conditiones: que continentur in verbis propoſitis. Prima conditio eſt: q̄ petatur ſpirituale. Quod notatur cum dicitur: ſi quid i. aliquid: quia malum nihil eſt. Item temporale corporatum ad ſpirituale nihil ē vn de Auguſt. Quicquid aliud quā q̄ ad vitam eternam accedit petitur: nihil petitur: non quia res omnino nihil ſit: ſed tante rei comparatione: quicquid aliud concupiſcitur: nihil eſt. i. Corin. x. Qui ſe exiſtimat aliquid eſſe: cum nihil ſit: ſed nunquid non ſanitatem petimus: vt cum infirmi inunguntur? Item proſperitatem temporalem. Itē; temporalia: vt ibi panem noſtrū; quotidianum. Reſpondetur: q̄ temporale relatum ad ſpūale: iā aliquid eſt. Unde nota: q̄ oratio nihil aliud ē: q̄; explicatio deſiderij. Eo ergo modo aliquid orandum eſt: quo deſiderandum: Sed aliquid deſideratur dupliciter ſcilicet propter ſe: vt finis: ſit ſolum regnum celorum Math vi. Querite primum regnū dei. Et Pſalmiſta. Unā petij a domino ⁊ cetera. ſic in euangelio preſenti. Petite vt gaudium veſtrū; plenum ſit. ¶ Aliquid deſideratur propter aliud vt temporalia: que ſunt materia virtutum: et ſine quibus hanc vi-

tam ducere nō poſſumus. Sic Mat. v. pa
né noſtrū quotidianū. ⁊c̄. Item prouer. iij.
Mendicitaté nec diuitias ne dederis mi⸗
hi: ſ; tm̄ victui meo tribue neceſſaria. Uir
tutes aūt ⁊ gratia petuntur tanq̄ȝ per ſe ad
finem ducentia. Secunda cōditio in oratio
ne eſt: vt fiat cū pſeuerantia. Luc. xv. Opȝ
ſemp orare: ⁊ nō deficere. Et. i. Thi. v. Si⸗
ne intermiſſione orate. Et hoc notat̄ in ver
bo illo: petieritis: quaſi perſeuerando: ⁊ cō
tinuando. Tertia cōditio orationis ē: vt fiat
⁊ procedat ex filiali affectu: cū dicit patrem
Qui eni ex timore petit: nō patré ſed domi
nū petit: vel hoſteȝ. Et hoc eſt ꝙ pie petat.
Quarta cōditio orationis eſt: vt ſit de iijs: q̄
pertinent ad ſaluté: cum dicitur in nomine
meo: quod eſt nomen ſaluatoris. In quo no
mine petit: qui pertinétia ad ſaluté petit: ꝙ
ieſus quod eſt nomé ſaluatoris: ſolus inter
pretatur. Quinta conditio orationis eſt: vt
fiat ſiue vt petat pro ſe. Unde dicit vobis:
quia ꝓ alijs nō exaudit̄: ſemp cōtrarianti⸗
bus eoꝝ demeritis: ꝓ quibus fit petitio. vt
pro peccatoribus: aut indiſpoſitis. Hie. vij.
Noli orare pro populo iſto. Et. xv. Si ſtete
rit Moyſes ⁊ Samuel. ⁊c̄. ¶ Ad rōnes
in oppoſituȝ. ¶ Ad primaȝ rn̄detur: ꝙ xp̄s
fuit exauditus in omni ſua oratiōe: ſm̄ deli
beratioué. Rn̄detur: ꝙ xp̄s petēs calicem
paſſiōis a ſe transferri: nō expreſſit volunta
teȝ ſuā ſimpliciter. ſ. quod ſimpliciter vole
bat: ſed motū ſenſibilitatis: aut cuiuſdā vo
luntatis rōnis: vt natura eſt. Pro quo no⸗
tandū: ꝙ oratio eſt quodāmodo interpreta
tiua voluntatis humane. Tūc ergo alicuiꝰ
orātis exauditur oratio: qn̄ eiꝰ volūtas ad⸗
implet̄. Uolūtas aūt ſimpliciter hoīs ē vo
luntas rōnis. Hoc aūt abſolute volumꝰ: qđ
ſecūdū deliberatā rōnem volumus. Aliud
aūt quod volumus ſm̄ motū ſenſualitatis:
vel etiā ſm̄ motū voluntatis ſimplicis: que
cōſideratur vt natura: nō ſimpliciter volu⸗
mus: ſed ſm̄ quid. ſ. ſi aliud non obſiſtat: qđ
per deliberationé rationis inuenitur. Un⸗
de talis voluntas magis eſt dicenda vellei
tas: q̄ȝ abſoluta voluntas: quia. ſ. hō hoc
vellet: ſi aliud nō obſiſteret. Secūdū autem
volūtateȝ rōnis: xp̄s nihil aliud voluit: niſi
quod ſciuit deū velle. Et ideo omnis abſo⸗
luta voluntas xp̄i: etiaȝ humana: fuit imple
ta: quia fuit deo cōformis. Et per cōſequēs
omnis eius oratio fuit exaudita. ¶ Ad ſe⸗
cūdam rn̄detur: ꝙ paulus: qđ orauit: nō ob
tinuit: quia nō ſibi expediens. ij. Corin. xij.
¶ Ad tertiaȝ rn̄detur: ꝙ aliqui nō exaudiū
tur: eſt ꝓpter effectum aliquaꝝ predictarū
conditionū requiſitaꝝ ad hoc: ꝙ orō ſit ex⸗
audibilis Mat. ij. Neſcitis qđ petatis.

A

D ſecūdaȝ: q. ſic proceditur.
Et videtur: ꝙ nō ſit verū: ꝙ
apoſtoli nō petierūt aliqđ ꝑ⸗
mo: in nomine xp̄i. ¶ Pri⸗
mo ſic Mat. x. dicit̄: ꝙ ꝯuo
catis. xij. apoſtolis dedit eis poteſtatem ſpi
rituum immundorum. Sed hec orando fa⸗
ciebant: Ergo aliquid petierunt in nomine
chriſti. ¶ Secūdo ſic. Luc. x. dicitur: A di⸗
ſcipulis. Domine in nomine tuo etiam de⸗
monia ſubijciūtur nobis. ¶ Tertio: videt̄
contra illud Jo: xxi. In verbo auteȝ tuo la
xabimus rete: Ergo videtur: ꝙ in nomine
chriſti aliqđ a deo apoſtoli petierunt. ¶ In
oppoſitum eſt euangeliū pn̄s: vbi dicitur.
Uſqȝ modo nō petijſtis quicq̄ȝ in nomine
meo. Reſpondeo dicendum: ꝙ verum eſt
ꝙ chriſtus ait in preſenti euangelio. Nam
apoſtoli ante reſurrectionem chriſti nō ita
cognouerunt virtuteȝ nominis chriſti: ſicut
poſt: Et ideo adhuc ignorabant: ꝙ oīs eo⸗
rum petitio eēt exaudibilis in nomine xp̄i:
tum etiam quia omnia bona habebant in
xp̄o: bonum vtile: quia in eo erant omnes
theſauri ſciētie ſapientie dei: bonum dele⸗
ctabile: quia erat ſpecioſus forma pre filijs
hominum. Pſal. bonum honeſtum. pſal.
Nimis honorati ſunt amici tui dn̄s. ¶ Ad
rōnes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpō
detur negando conſequentiam. Et ratio ē:
quia licet haberent poteſtateȝ a xp̄o ſuper
demonia: non tamen ſequitur: ꝙ orādo pe

terent in nomine xp̄i:ſicut nunc eccleſia in
oibus:quaſi orationibus:in xp̄i nomine fini
endo dicit per dominū noſtꝝ ieſuꝫ xp̄ꝫ.⁊c̄.
Uel aliud ſimile.¶ Et ita reſpondet ad ſe
cūdaꝫ:quia ibi in nomine tuo intelligitur.i.
in virtute tua poteſtate a te nobis cōceſſa.
¶ Ad tertiam ſimiliter reſpōdetur:ꝙ non
eſt ad propoſitum:quia aliud eſt petere in
noie xp̄i aliquid a patre:⁊ aliud in verbo
xp̄i:laxare retia.

AD tertiam.q.ſic procedit.Et
videtur:ꝙ gaudium ſpūale:
quod ex caritate cauſat:non
poſſit ī nobis ipleri.¶ Pri
mo ſic.Quāto magis gaudi
um de deo habemus:tāto gaudiū eiꝰ in no
bis magis impletur:Sed nunꝗ̄ꝫ poſſumus
de deo tātū gaudere:quātum dignū eſt:vt
de eo gaudeatur:quia ſemper bonitas eius
que infinita eſt:excedit gaudiū creature qꝺ
eſt finitum:Ergo gaudiū de eo nunꝗ̄ꝫ po
teſt impleri.¶ Secundo ſic.Illud quod ē
completum nō poteſt eſſe maius:Sed gau
diuꝫ etiaꝫ beatorum poteſt eſſe maius:quia
vnius gaudiuꝫ ē maius ꝗ̄ꝫ alterius:Ergo
gaudiū de deo nō poteſt in creatura imple
ri.¶ Tertio ſic.Nihil aliud eſſe videt cō
prehenſus ꝗ̄ꝫ cognitionis plenitudo:ſed ſi
cut vis cognitiua creature ē finita:ita ⁊ vis
appetitiua eiuſdeꝫ.Quom ergo deus non
poſſit ab aliqua creatura cōprehendi:vide
tur:ꝙ nō poſſit alicuius creature gaudium
de deo impleri.¶ In oppoſitum eſt p̄ſens
euangelium vbi dicitur.Petite vt gaudiū
veſtrū plenum ſit.Rn̄deo dicendū:ꝙ ple
nitudo gaudij pōt intelligi dupliciter.Uno
modo ex parte rei:de qua gaudetur:vt.ſ.tā
tuꝫ gaudeatur de ea:quantum dignū eſt de
ea gaudere.Et ſic eſt cōcluſio prima:ꝙ ſolū
dei gaudium eſt plenū de ſe ipſo.Patet cō
cluſio:quia gaudiū eius eſt infinitū.Et hoc
eſt cōdignum infinite bonitati dei.Cuiuſli
bet autem creature gaudiū oportet eſſe fini
tuꝫ.Alio modo pōt intelligi plenitudo gau
dij:ex parte gaudentis:⁊ ſic ponitur ſecun
da cōcluſio:ꝙ gaudium ſpirituale pōt iple
ri in futura beatitudine.Iſta cōcluſio decla
ratur ſic.Gaudium comparatur ad deſide
rium:ſicut quies ad motum.Eſt autē quies
plena:quādo nihil reſtat de motu.Un̄ tūc
eſt gaudium plenum:quādo iam nihil deſi
derādum reſtat.Quādiu autem in hoc mū
do ſumus:nō quieſcit i nobis deſiderij mo
tus:quia adhuc reſtat:ꝙ deo magis appro
pinquemus per gratiam:Sed quādo iam
ad beatitudinem perfectam peruentuꝫ fue
rit:nihil deſiderandum reſtabit:qꝛ erit ple
na fruitio:in qua homo obtinebit quicqd
etiam circa alia bona deſiderabit:ſm̄ illud
Pſ̄.Qui replet in bonis deſideriuꝫ tuuꝫ.
Et ideo quieſcet nō ſolum quo deſideramꝰ
deum:ſed etiam omniū deſiderioꝝ quies.
Unde gaudium beatorum eſt perfecte ple
num ⁊ etiam ſuper plenum:quia plus obti
nebūt ꝗ̄ꝫ deſiderare ſuffecerit.Nō eniꝫ in
cor hominis aſcendit:que preparauit deus
diligentibus ſe:vt dicitur.i.Cor.ij.Et hinc
eſt quod dicitur.Luc.vi.Meſuram bonā
⁊ ſuperfluentem dabunt in ſinus veſtros.
Quia tamē nulla creatura eſt capax gaudij
de deo ei condigni:inde eſt ꝙ illud gaudiū
nō cadit in homine:ſed potius homo itrat
in ipſum ſm̄ illud Mat.xxv.Intra in gau
diuꝫ domini tui.¶ Ad rōnes in oppoſitū.
¶ Ad primaꝫ reſpōdetur:ꝙ ratio illa ꝓce
dit de plenitudine gaudij ex parte rei:de q̄
gaudetur.¶ Ad ſecundaꝫ reſpondetur ne
gando minorem.Et ratio eſt:quia cum per
uētum fuerit ad beatitudinem:vnuſquiſqꝫ
attinget terminum ſibi prefixum:ex prede
ſtinatiōe diuina nec reſtabit vlterius aliqd
quo tendatur:quāuis in illa terminatione
vnus perueniat ad maiorem propinquitatē
dei:alius ad minorem.Et ideo vniuſcuiuſ
qꝫ gaudium erit plenum ex parte gaudētis
quia vniuſcuiuſqꝫ deſiderium plene quie
tabitur:erit tamen gaudiū vnius maius:ꝗ̄ꝫ
alterius:propter pleniorem participationē
diuine bonitatis.¶ Ad tertiaꝫ rn̄detur ne
gando conſequentiam.Et ratio eſt:quia du

plex eſt plenitudo cognitionis.ſ.quedam ex parte rei cognite:vt.ſ.tantum cognoſcatur res:quātuʒ cognoſci poteſt:Et iſta bene poteſt dici comprehenſio:⁊ ſoli deo propria reſpectu ſui ipſius:qui tantuʒ cognoſcit ſe:q̄ntum cognoſcibilis eſt. Alia dicitur plenitudo ex parte cognoſcentis:ſicut ⁊ de gaudio dictum eſt. Et de tali plenitudine bene pōt dici:ꝙ beatus plene cognoſcet deum. Unde Apoſtolꝰ ad colo.i. Implebimini i agnitione voluntatis eius:in omni ſapientia:et intellectu ſpirituali.

¶ In rogationibus euangelium eſt. In illo tempore dixit ieſus diſcipulis ſuis. Quis veſtrum habebit amicum:⁊c̄. Luc.xi. Circa quod poſſunt diſputari ſequentes.q.

¶ Prima:vtrum in iſtis rogationibꝰ deꝰ ſolus ſit orandus:an etiaʒ alij ſancti.

¶ Secunda:vtrum in oratione noſtra temporalia ſint petenda.

¶ Tertia:vtrum ſit ſperanduʒ ꝙ peccatores orando impetrēt aliquid a deo.

AD primam queſtionem ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ i iſtis rogationibus ſolus deus ſit orandus:⁊ nō alius ſanctus. ¶ Primo ſic. Per diffinitionem orationis: Dicit Damaſce.ꝙ oratio eſt aſcenſus mētis in deum:Ergo ſolus deus videtur orādus. ¶ Secūdo ſic. Oratio eſt actus religionis:Sed ſolus deus eſt religiōe colendus:Ergo.⁊c̄. ¶ Tertio ſic. Virtus oratiōis plus in affectu ꝯſiſtit:quā in voce:quia hoc negociū vt Auguſti. dicit plus gemitibus:quā vocibus agitur:Sʒ ſolius dei eſt cogitationes cordium ⁊ affectꝰ percipere:Ergo nō niſi ſoli deo eſt porrigēda oratio. ¶ Quarto ſic. Si aliquibus ſanctis orationem porrigimus:hoc nō eſt niſi inquātum ſunt deo coniuncti: Sed quidam etiam in hoc mūdo viuentes:vel etiam in purgatorio exiſtentes ſunt deo ꝯiuncti:multum per gratiam. Ad eos autem nō porrigitur oratio:Ergo nec ad ſanctos:qui ſunt in paradiſo debemus orationem porrigere.

¶ Quinto ſic. Sancti exiſtentes in paradiſo nō orant ꝓ nobis:Ergo ad ipſos non eſt oratio porrigenda. Cōſequētia patet. Antecedens ꝓbatur:quia ſi ſancti qui ſunt in pr̄ia pro nobis orarent:ſuperiorum ſanctorū oratio eſſet efficatior. Nō ergo deberet implorari ſuffragiū orationum inferiorū ſanctorꝫ ſed ſolum ſuperioruʒ. ¶ Sexto ſic. Anima petri nō eſt Petrus:Si ergo anime ſanctorum pro nobis orarēt:quādiu ſunt a corpore ſeparate:nō deberemus iterpellare ſanctum Petrum ad orādum ꝓ nobis:ſed animam eius. Cuius cōtrariū facit eccleſia dicendo. Sancte Petre ora ꝓ nobis. Nō ergo ſancti ad minus ante reſurrectionem ꝓ nobis orāt. ¶ In oppoſitū eſt Iob.v Voca ſi eſt:qui tibi reſpondeat. Et ad aliquem ſanctorum cōuertere:Ergo oratio pōt fieri ad ſanctos:nō ſolū ad deū. Secūdo hoc oñdit vſus eccleſie:que letanijs vtitur:in quibus nō ſoluʒ deus:ſed etiam ſancti inuocātur. Rñdeo:dicendum ꝙ oratio porrigitur alicui:dupliciter. Uno modo quaſi per ipſum implēda. Alio modo ſicut per ipſuʒ impetrāda. Qua diſtinctiōe habita:ſit iſta cōcluſio prima:Solus deus ē orādus:ſiue ſoli deo oratio eſt porrigēda:ſicut illi:per quē eſt adimplendum: quod petimus. Patʒ cōcluſio:quia omnes oratiōes noſtre ordinari debēt ad gratiam ⁊ gloriam cōſequendam que ſolus deus dat ſm̄ illud. Pſ. Gratiaʒ ⁊ gloriam dabit dominus. Secūda cōcluſio eſt. Angeli ſancti:⁊ alij beati:orandi ſunt:⁊ illis porriguntur orationes:ſicut quorūʒ auxilio impetramus:quod a deo expectamus ſ.quorum precibus ⁊ meritis noſtre orationes ſortiantur effectum. Et ideo dicit. Apoca.viij.ꝙ aſcendit fumus aromatum.i.orationes ſanctorum de manu angeli coraʒ domino. Et hoc etiaʒ patet ex ipſo modo:quo eccleſia vtitur in orando. Nam a ſancta trinitate petimꝰ:vt noſtri miſereatur:ab alijs autem ſanctis:quibuſcūqʒ petimus:vt orēt pro nobis. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur:ꝙ verum eſt:

ꝙ oratio primo ⁊ principaliter ſit aſſenſus mentis in deum. Unde Caſſiodorus dicit: ꝙ oratio proprie fit ad deum: deprecatio vero ad ſanctos. Sanctus Tho. quaſi conformiter dicit: ꝙ in diffinitione debet poni ea: que ſunt per ſe: quãuis autem aliquo modo ad ſanctos oratio fieri poſſit: ſicut ad intercesſores pro nobis: tamen proprie: ⁊ per ſe oratio in deum fertur. ℭ Ad ſecundam reſpondetur: ꝙ illi ſoli impendimus orãdo cultum religionis: a quo querimus obtinere: quod oramus: quia in hoc proteſtamur eum omnium bonorum noſtrorum auctorẽ non autem eos quos querimus: quaſi interpellatores noſtros apud deum. ℭ Ad tertiam reſpõdetur negando cõſequentiaꝫ. Et ratio eſt: quia ſancti cognoſcũt omnia in ṽbo: que ad eorum gloriam pertinent. Et qa ad magnam gloriam eorum eſt pertinens: ꝙ alios iuuare poſſunt: quaſi dei cooperatores exiſtentes: Et ideo ſtatim in verbo vident petitiões ad eos factas: vel voce: vel corde. Et ideo petitiones: quas ad eos dirigimus: deo manifeſtante cognoſcũt. ℭ Ad quartam reſpondetur negãdo cõſequentiã. Et ratio eſt: quia licet ij qui ſunt in hoc mũdo: aut in purgatorio: ſint coniuncti deo per gratiam: nondum tamẽ fruũtur actu viſione verbi: vt poſſint cognoſcere ea: que nos cogitamus: vel dicimus. Et ideo ſuffragia nõ imploramus ab eis orando: ſed a viuis. Poteſt tam ẽ ſupplicatio aliqua vel petitio fieri. ℭ Ad quintam reſpõdetur negando aſſumptum. Et ad probationeꝫ rñdetur: ꝙ deus vult inferiora omnia per ſuperiora iuuari. Et ideo oportet non ſoluꝫ ſuperiores: ẜ etiã inferiores ſanctos implorare: alioqn eſſet ſolius dei miẜicordia imploranda. Cõtinget tamẽ quãdoqꝫ ꝙ imploratio inferioris ſancti: efficatior: eſt: vel quia deuoti⁹ imploratur: vel quia deus vult eorum ſanctitatẽ declarare. ℭ Ad vltimaꝫ dicenduꝫ negãdo cõſequẽtiam. Et ratio eſt: q: ſancti viuẽtes meruerunt vt pro nobis orarẽt. Et iõ eos inuocamus nominibus: quibus hic vocabantur: quibus etiam nobis innoteſcunt. Et iterum propter fidem reſurrectionis in ſirmandam: ſicut legitur. Exo. iij. Ego ſum deus Abraam.

a D ſecũdaꝫ. q. ſic proceditur. Et videtur ꝙ in oratione temporalia nõ ſint petenda. ℭ Primo ſic. Que enim orando petimus querimus: Sed temporalia nõ debemus q̃rere. Dicitur enim Mat. vi. Primũ querite regnum dei ⁊ iuſticiam eius: ⁊ hec omnia adijcientur vobis. ſ. temporalia: que nõ querenda dicit: ſed adijcienda queſitis: Ergo temporalia non ſunt in oratiõe a deo petenda. ℭ Secũdo ſic. Quicunqꝫ orat ꝓ aliquo: ſollicitus eſt pro illo: Sed pro temporalibus etiam neceſſarijs ſolliciti eſſe nõ debemus: vt patet Mat. vi. Nolite ſolliciti eſſe anime veſtre: quid mãducetis. ⁊c. Ergo tẽporalia nõ ſunt petẽda in oratione. ℭ Tertio ſic. Non debet homo petere a deo niſi bona ⁊ vtilia: Sed quandoqꝫ temporalia habita ſunt nociua non ſolum ſpiritualiter: ſed etiam corporaliter: Ergo temporalia in oratione non ſunt petenda. ℭ In oppoſitum eſt illud: quod in oratione dominica cõtinetur. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie. In qua oratione non ſolũ ſpiritualis: ſed corporalis panis petitur: vt patet per glo. Luc. xi. Reſpondeo dicendum ꝙ temporalia ſunt petẽda in oratiõe: quãtũ neceſſitas petit: ſiue exigit. Iſta ꝯcluſio pꝫ. Prouer. iij. Tribue tm̃ victui meo neceſſaria. Pro q̃ ꝯcluſiõe notãdum: ꝙ ſicut dicit Aug. ad Probã: de orãdo deũ: Hoc lꝫ orare: q̄ lꝫ deſiderare. Tp̃alia aũt lꝫ deſiderare nõ q̄deꝫ ꝑncipaliter: vt in eis finẽ ꝯſtituamus: ẜ ſicut quedã amminicula: q̄bus adiuuamur ad tendendũ in beatitudinẽ: inquãtũ. ſ. ꝑ ea: vita corporalis ſubueniat: ⁊ iquãtũ nobis organice deſeruiũt ad actus ṽtutũ. Et vt Phũs dicit. i. Ethi. Et iõ ꝓ tp̃alibus lꝫ orare eo modo: quo licet ea deſiderare. In illis aũt: que deſiderant̃ ẽ duplex diſtinctio attendenda. ſ. quod quedam ſunt:

que deſiderantur propter ſeipa: quedam
ꝓpter aliud. Secūda eſt: ꝙ quedam nō ha
bent ſuperfluitatē deſiderij: ſicut virtutes:
quedā aūt habent ſicut voluptates: diuitie:
⁊ hmōi. Bona aūt temporalia ꝓpter aliđ
deſiderāda ſunt: ⁊ cum quadā menſura. ſ.
ſcđm ꝙ vere ſunt neceſſaria ad vitā pn̄tem
agentē: ſicut ſapiens. Prouer. iij. Diuitias
⁊ mendicitatē ne dederis mihi: ſed victui
meo tm̄ tribue neceſſaria. Et ideo hoc mo
do orare pro eis quis pōt: ſicut modo in ro
gatiōibus fit. ¶ Ad rōes in oppoſitū. Ad
primam rn̄detur negādo conſequentiā. Et
ad ꝓbationem rn̄detur: ꝙ temporalia nec
primo nec ſecūdo debent queri: quaſi prin
cipaliter intenta. Poſſunt aūt queri: vt ꝓ-
pter aliud deſiderata. Unde Aug. libro de
ſmone dn̄i in monte: cum dixit illud: pmo
querendū eſt regnū dei: deſignauit: qꝛ hoc
ſ. temporale bonū poſterius querendū eſt
nō tpe ſed dignitate: illud tanq̄ȝ bonū nr̄m
hoc tanq̄ȝ neceſſariū noſtrum. ¶ Ad ſecū
dam rn̄detur ēt negando conſeqnentiā. Et
ad ꝓbationem rn̄detur: ꝙ in illis verbis.
Mat. vj. non ꝓhibetur quelibet ſollicitu-
do rerū tpalium: niſi ſuperflua ⁊ inordina
ta: non aūt ꝓhibetur ſollicitudo neceſſaria
¶ Ad tertiā rn̄detur negando ꝯn̄am. Et
rō eſt: quia ex quo nō petimus tpalia tāq̄ȝ
principaliter: queſita: ſed in ordine ad aliud
Et ſic recipiūt rōnem boni vtilis. Unde eo
tenore a deo petimus ipa: vt nobis ꝯcedan
tur. ſm qđ expediunt ad ſalutem.

AD tertiā. q. ſic ꝓceditur. Et
videtur: ꝙ nō ſit ſperādum
ꝙ peccatores orando impe-
trent aliquid a deo. ¶ Pri
mo ſic. Dicitur Jo. xi. Sci-
mus qꝛ peccatores deus nō
exaudit. Item. Prouer. xxviij. Qui de-
clinat aurem ſuā ne audiat legē: oratio ſua
erit execrabilis. Oratio aūt execrabilis nō
ipetrat aliquid a deo. Ergo peccatores nō
impetrant aliquid a deo. ¶ Secundo ſic.
Juſti impetrant a deo illud: qđ merentur.
Sed peccatores nihil poſſunt mereri: qꝛ
gratia carent: ⁊ caritate: que virtus pietaţ
dr̄: vt dicit glo. in Thi. iij. ſuper illo verbo
habentes quidem ſpēm pietatis: virtutem
aūt eius abnegantes. Et ita non pie orant:
qđ requirit ad hoc: ꝙ oratio ipetret. Ergo
peccatores nō impetrant aliquid orando
ad deum. ¶ Tertio ſic. Dicit Criſo. ſuper
Ma. Pater nō libēter exaudit orationē:
quā filius nō dictauit. Sed in oratiōe: quā
xp̄s filius dei dictauit: dicitur: dimitte no-
bis debita noſtra ⁊c. qđ peccatores nō faci
unt. Ergo vel mentiūtur hoc dicēdo. Et ſic
nō ſunt exauditione digne. Uel ſi non di-
cunt: nō exaudiūtur: qꝛ forma orandi a xp̄o
inſtituta nō ſuatur. Ergo ⁊c. ¶ In oppoſi
tum eſt qđ Aug. dicit ſuper Jo. Si pecca-
tores nō exaudiſſet deus: fruſtra publica-
nus dixiſſet. Deus ꝓpitius eſto mihi pec-
catori. Item eſt illud quod dicit Criſo. ſup
Mar. Omnis qui petit accipit. ſ. ſiue iu-
ſtus ſiue ſit peccator. Rn̄deo dicēdū ſub
iſta ꝯcluſione: qꝛ ſperandum eſt ⁊ tenēdū
ꝓ certo: ꝙ peccatores ſepe exaudiuntur a
deo in petitiōibus ſuis ⁊ impetrāt multa q̄
petunt ex pura dei miſicordia. Pro quo
notādū: ꝙ in peccatore duo conſiderātur
ſ. natura: quā diligit deus: ⁊ culpa: q̄ȝ odit.
Si ergo peccator orando aliquid petit: in
quātum eſt peccator. i. ſm deſideriū pecca
ti: hoc a deo non exauditur ex miſico dia:
ſed quādoq̄ȝ auditur ad vindictā: dum deꝰ
permittit peccatorem adhuc amplius rue
re in peccata. Deus. n. quedam negat pro-
pitius: que cōcedit iratus: vt Auguſt. dicit.
Oratio autē peccatoris ex bono deſiderio
nature ꝓcedens: a deo exauditur: nō quaſi
ex iuſtitia: qꝛ peccator hoc nō meretur: ſed
ex pura miſicordia: obſuatis tamē pmiſſis
cōditiōibus: vt. ſ. ꝓ ſe petat neceſſaria ad ſa-
lutem pie ⁊ perſeuerāter. ¶ Ad rationes
in oppoſitum. Ad primam rn̄detur: ꝙ di-
ctum illud. Jo. ix. fuit dictum ceci: nō perfe
cte illuminati. Et ideo nō eſt ratum: quāuis
poſſit verificari: vt intelligatur: vt pecca-

toꝛ: vel ex condigno ad illud. Prouer. xx-
viij. rñdetur: ꝙ illa oratio peccatoris ē exe
crabilis: que eſt oratio eius: in quãtum eſt
peccatoꝛ. ¶ Ad ſecundã rñdetur negãdo
ꝯñam. Et rõ eſt: q2 licet peccatoꝛ nõ poſſit
pie orare: quaſi eius oratio ex habitu virtu
tis infoꝛmetur: poteſt tñ eius oratio eē pia:
quãtum ad hoc: ꝙ illud: qđ petit: ſit ad pie
tatem pertinēs: ſicut ille: qui nõ habet ha-
bitum iuſtitie: põt aliquid iuſtum velle. Et
quãuis eius oratio nõ ſit meritoria: põt ta-
mē eſſe impetratiua: q2 meritum innititur
iuſtitie: ſed impetratio gratie. ¶ Ad tertiã
rñdetur negãdo ꝯſequentiam. Et ratio eſt
q2 oratio dñica profertur ex perſona. Et
totius eccleſie. Et ideo ſi aliquis nolens di
mittere debita ꝓximi dicat orationē domi-
nicam: nõ mentitur: quãuis hoc quod dicit
nõ ſit verum: quo ad ſuam perſonam: eſt
tamē verũ quãtum ad perſonam eccleſie:
extra quã: ille eſt: merito fructu oratiõis ca
ret. Aliqui tñ peccatores qñq3 parati ſunt
debitoribus ſuis remittere: ⁊ ideo ipſi orã
tes exaudiũtur. ſm illud Ecc. xxviij. Relin
que ꝓximo nocēti: ⁊ tũc depꝛecãti tibi pec
cata ſoluentur.

¶ In die aſcēſionis dñi eſt euangelium.
In illo tpe recumbentibus vndecim diſci-
pulis ⁊c. Marci. xvi. Circa quod poſſunt
diſputari. ſe. q.

¶ Prima: vtrũ conueniens fuit: xp̄m aſcē
dere in celum.

¶ Secunda: vtrum aſcēſio xp̄i fuerit no-
bis vtilis: ⁊ noſtre ſalut fructifera.

¶ Tertia: vtrum conueniat xp̄o: ſedere ad
dexteram dei.

AD primã. q. ſic procedit. Et
videtur ꝙ nõ fuerit conue-
niens xp̄m aſcendere in ce
lum. ¶ Primo ſic. In xp̄o
nõ eſt niſi duplex natura. ſcʒ
diuina ⁊ humana. Sed ſm diuinam natu-
ram xp̄o nõ conuenit aſcēdere localiter:
cum ipſe ſm ꝙ deus ſit: vbiq3. Nec ſm di
gnitatem: cũ diuinitas ꝑficere non poſſit:
nec iterũ ſm humanam ſm locũ: q2 ipſa de
celo nõ deſcendit. Dicitur aũt Jo. iij. Ne-
mo aſcendit in celum: niſi qui deſcendit de
celo. Nec ſm dignitatē: q2 gloria ſua poſt
reſurrectionem glorioſam nõ creuit. Ergo
videtur: ꝙ xp̄s non debuit aſcendere in ce
lum. ¶ Secũdo ſic. Omne quod mouetur
mouetur ꝓpter aliquid melius. Sʒ in xp̄o
non fuit melius eſſe in celo: qȝ in terra. Ni
hil. n. accreuit ſibi per hoc: ꝙ fuit in celo:
nec quãtum ad animam: nec quãtũ ad coꝛ-
pus. Ergo videtur: ꝙ non fuit conueniens
xp̄m aſcendere. ¶ Tertio ſic. Chriſtus fili
us dei humanam naturam aſſumpſit: pro-
pter noſtram ſalutem. Sed magis fuiſſet
ſalutaris hominibus: ꝙ ſemper conuerſa-
retur nobiſcum in terris: qȝ eius abſentia:
Ergo videtur: ꝙ nõ fuerit cõueniens xp̄m
aſcendere in celuʒ. ¶ Quarto ſic. Si xp̄s
aſcendere debuit. Videtur ꝙ ſtatim poſt
reſurrectionem aſcendere debuit: q2 aſcen
ſio ſua eſt exemplar aliorum ſanctorum. Sʒ
alij ſancti poſt reſurrectionem ſtatim futu-
ram corporum aſcendet. Ergo Chriſtus ſi
aſcendere debuit: debuit ſtatim poſt reſur-
rectionem aſcendere ⁊ nõ differre vſq3 ad
xl. dies. ¶ In oppoſitum eſt euãgeliũ pñs
vbi dr̃. Dominus quidem ieſus aſſumpt⁹
eſt in celum. Rñdeo dicēdũ ſub certis cõ
cluſionibus. Prima concluſio. Cõueniens
fuit xp̄m in celum aſcendere. Iſta ꝯcluſio ē
in ſimbolo: vbi dicitur. Aſcendit ad celos.
Et Jo. ij. dicit. Aſcendo ad patrem meum
⁊ patrem veſtrum. Secundo ſic. Locus dʒ
eſſe proportionatus locato. Chriſtus autʒ
per ſuam reſurrectionem: vitam immorta
lem ⁊ incorruptibilem inchoauit. Loc⁹ au
tem in quo nos habitamus: eſt locus gene
rationis ⁊ corruptiõis. Sed locus celeſtis
eſt locus incorruptibilis. Non fuit ergo cõ
ueniens: ꝙ xp̄s poſt reſurrectionem mane
ret in terris: ſed conueniens fuit ꝙ aſcēde-
ret in celum. Ubi nota: ꝙ aſcendere in ce-
lum fuit cõgruum ipſi xp̄o: ⁊ nobis. Chri-
ſto quidem: q2 omne id quod ad gloriaʒ p

tinet: debebatur ei. Unde cum celum empireum ſit locus congruus glorie: conueniens fuit vt ad illuꝫ locum aſcẽderet. Nobiſ aũt congruum fuit quantum ad tria. Primo: vt nos quaſi incorruptibileꝫ poſſeſſionem induceret celi: quã nobis precio ſui ſãguinis emerat. Secundo vt ipſe ſpem noſtram ad celum erigeret: q2 dum humanã cõditionẽ ſideribus importauit. credẽtibuſ celum poſſe patere mõſtrauit vt dicit Leo papa. iij. vt iam Chriſtum nõ ſm carnẽ cognoſcentes: ſpũaliter tm̃ ei cõiungamur: vt ſic idonei efficiamur ad dona ſpũs ſancti accipienda: ſm illud. Pſ. Aſcẽdens xpus in altũ: dedit dona hoibus. Secũda ꝯcluſio. Chriſtus aſcẽdit ſuper oẽs celos. Iſta cõcluſio habetur ad Ephe. iiij. Aſcẽdit ſuper oẽs celos: vt adimpleret omnia. Iſta cõcluſio rõne ſic ꝓbat. Quãto aliqua corpora perfectius participant diuinaꝫ bonitatem: tanto ſunt ſuperiora corporali ordine: qui eſt ordo localis: Sed inter oĩa corpora etiam glorioſa: corpus xpi maiori refulget gloria. Ergo ꝯuenientiſſimũ fuit: ꝙ ſit ſup omnia corpora ꝯſtitutũ in alto. Et ideo ſup illud ad Ephe. iiij Aſcendens xps in altuꝫ: dico loco: ⁊ dignitate. Attẽde tamen: ꝙ nõ dicitur aſcẽdiſſe ſuper oẽs celos: ꝙ extra celũ empireũ ſit: ſed ꝙ in altiſſima parte celi empirei aſcẽdit: nec in aſcenſu ſuo fuit aliqua diuiſio facta celorũ: q2 quãuis de natura corporis nõ ſit: ꝙ poſſit eſſe in eodeꝫ loco ſimul cũ alio corpore: põt tamẽ deus hoc facere per miraculũ: ꝙ in eodem loco poſſent eſſe ſimul: ſicut fecit vt corpus xpi clauſo vtero beate virginis exiret: ⁊ ꝙ intrauerit ianuis clauſis ad diſcipulos: vt dicit beatus Gregorius. Tertia ꝯcluſio. Chriſtꝰ aſcẽdit ꝓpria virtute in celũ. Iſta ꝯcluſio patꝫ ex illo Iſa. lxiij. Iſte formoſus in ſtola ſua: gradiens in multitudine fortitudinis ſue.

Pro cuius ꝯcluſionis vera intelligẽti: eſt notãdum: ꝙ in xpo eſt duplex natura. ſ. diuina ⁊ humana. Unde ſm vtrãqꝫ naturaꝫ põt accipi duplex virtus eius. Sed ſm humanã naturã põt accipi duplex virtus xpi. Una quidẽ naturalis: que ꝓcedit ex principijs nature. Et tali virtute manifeſtũ ẽ: ꝙ xps non aſcẽdit. Alia aũt virtus in humana natura: eſt virtus glorie: ſm quã xps in celum aſcẽdit. Cuius quidẽ virtutis rõ ex parte anime glorificate aſſignãt: ex cuiꝰ redundantia glorificãt corpus: vt dicit Aug. ad Dioſcorũ. Erit. n. tanta obediẽtia corporis glorifi ad aiam beatã: vt ſicut Aug. dicit. xxij. de ciuitate dei: vbi volet ſpũs ibi erit ꝓtinus corpus. Decet aũt corpus glorioſum ⁊ imortale eſſe in loco celeſti: vt dictum eſt. Et ideo ex virtute aie volẽtis: corpus xpi aſcendit in celum. Sic ergo xpus aſcẽdit ꝓpria virtute. Primo quidẽ virtute diuina. Secũdo aie glorificate mouentis corpus: pro vt vult. Nec obuiat huic ꝯcluſioni: ꝙ aſſumptus dicitur in euãgelio: q2 ſicut xps dicitur ꝓpria virtute ſurrexiſſe: ⁊ tñ eſt ſuſcitatus a patre: eo ꝙ eſt eadẽ virtus patris ⁊ filij: ita xps ꝓpria virtute aſcẽdit in celũ: ⁊ tñ a patre eſt eleuatus: ⁊ aſſũptus. ¶ Ad rõnes in oppoſitũ ¶ Ad primã rñdetur: ꝙ aſcẽdere: ⁊ deſcẽdere: poſſunt dici ꝓprie. Et ſic ſignãt equiuocalem. Unde nõ ꝯueniũt xpo ſm diuinã naturaꝫ: ſed ſm humanã: ſecundũ quã deſcẽdit ad inferos: hic deſcenſus fuit ſm aiam: ⁊ aſcẽdit localiter ad celos ſm aiam ⁊ corpus ſimul. Dicitur ẽt Metha. Aſcẽdere ⁊ deſcendere. Et ſic xps dicitur deſcẽdiſſe ſm diuinã naturã: inquãtum ſe exinaniuit: formã ſerui accipiẽs. Phi. ij. Et inquãtũ per nouũ effectũ fuit ibi in aia ſm quẽ ante nõ fuerat. Aſcẽdiſſe aũt quãtũ ad notitiã aliorũ: ſimiliter quãtũ ad humanã naturã aſcẽdit: ſm ꝙ exaltatus eſt ad gloriã reſurrectionis: ⁊ notitiã populoꝝ: deſcendit aũt ſm paſſionis ignominiã. Nõ aũt dici k nemo aſcẽdit: niſi qui deſcẽdit: ad perſonã referẽdum eſt: cui ſm vnã naturã ꝯuenit deſcendere de celo. i. ſm diuinã: inquãtũ ſibi carnem in perſona copulauit: ⁊ ſm aliam. ſ. humanã aſcendere. ¶ Ad ſecundã rñdetur:

ꝙ fuit decentius: corpus xpi in celo q̃ȝ in
terra. Pro quo nota: ꝙ licet per hoc: ꝙ
xps aſcendit in celum: nihil ei accreuit: quā
tum ad ea: que ſunt de eſſentia glorie ſiue
ſm corpus: ſiue ſm aīaȝ: tamen accreuit ei
aliquid: quantū ad loci decētiam: qḋ eſt ad
bene eſſe glorie: nō ꝙ corpori eius aliquid
aut perfectiōis: aut ꝯſumationis acquirere
tur ex corpore celeſti: ſed ſolum modo pro
pter quādā decētiam. Hoc aūt aliquo mo
do pertinebat ad eius gloriā. Et de hac de
centia: gaudium quoddā habuit: non qui-
dem: ꝙ tūc de nouo: de hoc gaudere inci-
peret: quādo in celū aſcendit: ſed q: nouo
modo: de hoc gauiſus eſt: ſicut de re imple
ta. Unde ſuper illud. Pſ. Delectatiōes in
dextera tua vſqȝ in finem dicit glo. Dele-
ctatio ⁊ letitia erit mihi in conſenſu tuo: hu
manis obtuſiōibus ſubtracto. Unde Ale-
xander de ales in. iij. dicit: ꝙ nouum gau-
dium poteſt dici quo ad nouā ſpēm gaudij
⁊ quo ad numerum gaudiorū: pōt dici no
uum gaudiū: q: eſt nouus modus gauden
di: vel gaudij. Primo modo non accreuit
xpo nouum gaudium: q: de nullo gauiſus
eſt in aſcenſione: de quo prius non gaude-
ret: ſed ſcḋo modo ſic: ſicut dicimus: ꝙ cuȝ
ſit deſcenſus a theorica practice ad practicā
experiente: non fit deſceſus a noto ad igno
tum: ſed ad notū: alio modo. ¶ Ad tertiaȝ
rñdetur negando minorē. Et ratio eſt: q: li
cet pñtia corporalis xpi fuerit ſubtracta fi-
delibus per aſceſionē: pñtia tamen diuini-
tatis ipſius ſemper adeſt fidelibus: ſm ꝙ
ipſe dicit Ma. vltimo. Ego aūt vobiſcum
ſum: vſqȝ ad conſumationem ſeculi. Qui
enim aſcēdit in celos: non deſerit adopta-
tos: vt dicit Leo papa. Sed ipſa aſcenſio
xpi in celum: qua corporalē ſui pñtiam no-
bis ſubtraxit: magis fuit vtilis nobis: quā
pñtia corporalis fuiſſet vt dicit ſcūs Tho.
Primo quidā ꝓpter fidei argumentum:
que eſt de non viſis. Unde ipſe dñs dixit
Jo. iij. ꝙ ſpūs ſanctus adueniens: arguet
mundum de iuſtitia. ſ. eorꝫ: qui nō credūt
vt dicit Aug. ſuper Jo. Ipſa quippe fideli
um comparatio infidelium eſt vituperatio
Unde ſubdit: q: ad patrem vado: ⁊ iaȝ nō
videbitis me. Beati enim qui nō vident ⁊
credunt. Erit itaqȝ veſtra iuſtitia: q: de qua
mundus arguitur: q̄m in me: quē nō vide-
tis creditis. Secundo ad ſpei ſubleuationē
Unde ipſe dicit Jo. xiiij. Si abiero ⁊ ꝑpa
rauero vobis locū: iterū veniam ⁊ accipi
am vos ad me ipſum: vt vbi ego ſuȝ ⁊ vos
ſitis. Per hoc enim ꝙ humanā naturā in
celo collocauit: dedit nobis ſpem illuc ꝑue
niendi: q: vbi fuerit corpus: ibi congrega-
buntur ⁊ aquile: vt dicitur Ma. xxiiij. Un
de ⁊ Michee. v: dicitur. Aſcendit iter pā-
dens ante eos. Tertio ad erigenduȝ carita
tis affectuȝ in celeſtia. Unde dicit Apoſto
lus. Colo. iij. Que ſurſum ſunt ſapite: non
que ſuper terrā. Et q: ſpūs ſanctus amor
eſt: nos in celeſtia rapiens: ideo dominꝰ di
cit diſcipulis Jo. xxvj. Expedit vobis vt
ego vadam. Si enim non abiero: paracli-
tus non veniet ad vos. Quod exponens
Aug. ſuper Jo. dicit. Non poteſtis capere
ſpiritum: quandiu ſm carnem noſſe perſi-
ſtitis: chriſtum. Chriſto autem aſcendente
corporaliter: non ſolum ſpiritus ſanctus: ſȝ
pater ⁊ filius illi affuit ſpiritualiter. ¶ Ad
quartam reſpondetur negando conſequen
tiam. Et ratio eſt: quia licet chriſto reſur-
gente in vitam immortalem congrueret lo
cus celeſtis: tamen vſqȝ ad aſcenſionem di
ſtulit: vt veritas reſurrectionis comproba
retur. Ad quā oſtendendaȝ oportuit: ꝙ nō
ſtatim poſt reſurrectionem aſcenderet: ſed
diu cum apoſtolis conuerſaretur: vt ex ma
gna familiaritate omnis dubitatio tollere-
tur: quia ſi tm̄ apparuiſſet ſemel: potuiſſet
videri aliqua illuſio. Et ideo pluries in il-
lis. xl. diebus illis apparuit. Fuit etiam di-
latata aſcenſio ad conſolationem diſcipu-
lorum: qui de morte chriſti contriſtati fue-
rant. Et ideo dicit glo. Act. j. ſicut. xl. hore

fuerūt mortis xpi:ita.xl.dies cū eis cōuerſa
tus eſt poſt reſurrectionem:quia conſolatio
diuina excedit triſtitiam humaná vt magis
extendaꝛ tempus cōſolationis: q̄ȝ tribula-
tionis. Quod aūt arguitur de alijs ſanctis:
nó valet:quia alioꝝ ſanctorum nó oporte-
bit reſurrectionem probari:quia omnibus
manifeſta erit. Et ideo nó oportet ꝙ diffe-
ratur aſcenſio eorum.

AD ſecūdam.q.ſic ꝓcediꝛ. Et
videtur ꝙ aſcéſio xpi nó fuit
nobis vtilis:τ fructuoſa no-
ſtre ſaluti. ¶ Pzio ſic. Per
paſſionem τ deſcéſum ad in
feros:omne impedimentum remotū eſt:et
ianua paradiſi per paſſionem aperta eſt:et
ſimiliter per baptiſmū:quádo celi apti ſunt
Ergo per aſcéſioné nihil nobis vtilitatis ac
creuit. ¶ Secūdo ſic. Chriſtus fuit cá no-
ſtre ſalutis:inquátuȝ ſalutē noſtraȝ meruit:
Sed per aſcéſioneȝ nihil nobis meruit:qa
aſcéſio pertinet ad premiū exaltatiōis: nó é
auté ideȝ premiū τ meritum:ſicut nec via τ
terminus:Ergo.τc. ¶ In oppoſitum eſt il
lud Jo.xvj. Expedit vobis:vt ego vadam.
i.recedá a vobis:per aſcéſionem. Rñdeo:
dicenduȝ ꝙ aſcéſio xpi fuit fructuoſa:quia
cauſa quodammodo noſtre ſalutis. Et hoc
dupliciter. Vno modo ex pte noſtra. Alio
modo ex parte ipſius. Ex parte quideȝ no
ſtra:inquátū per xpi aſcéſioné mens noſtra
mouetur in ipm:q: per eius aſcéſiōem:vt i
precedenti.q.diximus:daretur locus fidei.
ij.ſpei.iij.caritati.iiij.etiam vt reueréria no
ſtra augeretur ad ipſuȝ:dū iam extimamus
eū:nó ſicut hominé terrenū:ſed ſicut deum
celeſté:ſicut Apoſtolus dicit.ij.Cor.v. Et ſi
cognouimus ſm carné xpm mortalem:per
quod putauimus euȝ tm̄ hominem:vt glo.
exponit:ſed nūc iam nó nouimus. Ex par-
te autem ſua fuit cauſa noſtre ſalutis:quátū
ad ea:que ipſe fecit aſcēdens ꝓpter noſtrá
ſalutē:τ pmo qdeȝ viam nobis preparauit
aſcēdendi in celū:ſm ꝙ ipſe dicit Jo.xiiij.
Vado parare vobis locum τ Micheę.ij.
Aſcédit pandés iter ante eos: Quia enim
ipſe eſt caput noſtruȝ:opȝ τ illuc ſequi mē
bra:quo caput preceſſit. Vñ dicit Jo.xiiij.
vt vbi ego ſum:τ vos ſitis. Et in hmōi ſi-
gnum aīas ſanctoꝝ:quas de inferno dedu
xerat in celū:traſduxit ſm illud. Ps. Aſcé-
dens in altū:captiuá duxit captiuitaté. Se-
cūdo:quia ſicut pōtifex in veteri teſtaméto
intrabat ſanctuariū:vt aſſiſteret deo pro po
pulo:ita xps intrauit in celū ad interpellan
duȝ pro nobis:vt dicitur ad Hebre.vij. Ip
ſa enim repreſentatio ſui ex natura huma-
na:quá celo intulit:é quedá interpellatio ꝓ
nobis:vt ex quo deus humaná naturaȝ ſic
exaltauit:in xpo:etiaȝ coꝝ miſereaꝛ:pro qui
bus filius dei dicíꝛ humanaȝ naturá aſſum
pſiſſe. Tertio vt i celoꝝ ſede:quaſi deus τ
dominus ꝯſtitutus:ex inde diuina dona ho
minibus mitteret:ſm illud Ephe.iiij. Aſcé
dit ſuper omnes celos:vt ad impleret oia.
ſ.donis ſuis ſm glo. ¶ Ad rónes in oppo
ſitum. ¶ Ad primaȝ rñdetur negando con
ſequétiá. Et ró eſt:q: lȝ per paſſioné xpi oia
impediméta fuerūt a nobis ammota: τ oia
bona data:quátū ad meritū:q:.ſ.per paſſio
né xps nobis meruit predicta:oportuit ta-
mē:vt per effectū in illa bona introducere
mur:quaſi in corporalé poſſeſſioné eoꝝ:q
iam nobis meruerat. Bona aūt glorie i tri
bus cōſiſtūt. Primo in diuina viſiōe:que é
beatitudo anime:τ hoc per effectū cōtulit:
deſcédendo ad inferos. Secūdū eſt gloria
corporis. Et hoc ichoauit in ſua reſurrectio
ne. Tertium eſt locus congruus. Et hoc pre
ſtitit in ſua aſcenſione. In baptiſmo autem
celi aperti ſunt in ſignum:ꝙ per baptiſmuȝ
quem tunc inchoabat:in quo eius paſſio
operatur:plenarie celi aditus pateret no-
bis. ¶ Ad ſecūdam reſpondetur negando
cōſequétiam. Et ratio: eſt:quia licet aſcéſio
chriſti nó ſit cauſa noſtre ſalutis per modū
meriti:fuit tamen per modum efficiétie:in
quantum humanitatis:ſm quá aſcédit:eſt
quodámodo inſtrumétū diuinitatis:τ ope
ratur in virtute eius.

Ad tertiaʒ.q.ſic ꝓceditur.Et vi
a detur:ꝙ nō cōueniat xp̄o ſede
re ad dexteraʒ patris. ¶ Pri-
mo ſic. Dextera ⁊ ſiniſtra ſunt
differentie poſitionū corporaliuʒ. Sʒ nihil
corporale cōuenit deo:quia deus ſpiritus ē
Jo.iiij.Ergo videtur:ꝙ xp̄o nō conueniat
ſedere a dextris patris. ¶ Secundo ſic. Si
quis ſedet ad dexteram alicuius: ille ſedet
ad ſiniſtrā eius.Si ergo xp̄s ſedeat ad dex
teram patris:ſeqtur ꝙ pater ſedeat ad ſini
ſtraʒ filij:ꝙ eſt inconueniens. ¶ Tertio ſic.
Vel cōuenit xp̄o ſedere ad dexterā patris
ſm ꝙ deus:vel ſm ꝙ hō: Sed nec ſic: nec
ſic:Ergo.⁊c̄. Aſſumptuʒ ꝓbatur:ꝙ nō ſm
ꝙ deus:quia xp̄s ſm ꝙ deus:dicit̄ dexte-
ra dei patris:Sed nō videt̄ idem eſſe dex-
tera alicuius:⁊ ille qui ſedet ad dexterā ei⁹.
Ergo xp̄s ſm ꝙ deus:nō ſedet ad dexterā
patris.Nō aūt etiā nō ſm ꝙ homo:ꝓbat̄
ſic.Dicit Damaſ.Dexterā patris dicimus
gloriā ⁊ honorē diuinitatis: Sed honor et
gloria diuinitatis nō cōuenit xp̄o:ſm ꝙ ho
mo:Ergo videt̄:ꝙ xp̄o ſm ꝙ homo:nō cō
ueniat ſedere ad dexterā patris. ¶ In op
poſituʒ ē euangeliū preſens. R̄ndeo dicen
dum:ꝙ xp̄o cōuenit ſedere a dexteris pa-
tris:vt dicitur in ſimbolo. Patet cōcluſio.
Ad Hebre.i.dicitur de xp̄o.Sedet ad dex
terā maieſtatis in excelſis. Pro qua cōclu
ſione notāduʒ p̄mo ꝙ dextera eſt pars no
bilior corporis.Unde qui alteri ad dexte-
rā ſedet:nobiliſſimo modo ei coniungitur.
Modus autēʒ ſm queʒ aliquis patri con
iungitur:vel eſt nobiliſſimus ſimpliciter:⁊
ſic eſt eſſe equalē ſibi:⁊ hoc cōuenit xp̄o ſʒ
diuinaʒ naturā:vel eſt nobiliſſimus:quātuʒ
poſſibile eſt creature:⁊ hoc ē cōiungi ei in
vnione perſone filij eius:⁊ ſic cōuenit ſede
re ad dexteraʒ xp̄o:ſm humanā naturam.
Signat eniʒ ſeſſio firmitatē illius coniūctio
nis:Et ita in glo.ad.Ro.viij.exponitur de
xp̄o:vbi dicitur.Qui eſt ad dexteraʒ dei.ſ.
patris.i.equalis patri:vel in potioribus bo
nis patris.vbi dextera patris eſt:vel equa
litas patris:vel potioritas bonoruʒ patris.
¶ Ad rationes in oppoſituʒ. ¶ Ad primā
reſpōdetur negando ꝯñam.Et ratio eſt:qꝛ
ibi dextera nō ꝓprie dicit̄:ſed metaforice.
Unde Damaſ.dicit.iiij.libro nō localē dex
teraʒ patris dicimus:ſed per dexteram pa
tris dicimus gloriaʒ ⁊ honoreʒ diuinitatis.
¶ Ad ſecūdā reſpondetur:ꝙ rō illa proce
dit:ſm ꝙ ſedere ad dexterā: intelligit̄ cor-
poraliter. Unde Auguſt.dicit in quodā ſer
mone de ſimbolo.Si carnaliter accepim⁹:
ꝙ xp̄s ſedet ad dexterā patris:ille erit ad ſi
niſtrā. Ibi aūt.i.in eterna beatitudine om-
nis dextera eſt:quia ibi nulla eſt miſeria.
Ad tertiam reſpondetur:ꝙ xp̄o conuenit
ſedere ad dexteraʒ patris:⁊ ſm ꝙ deus:et
ſm ꝙ hō:alio ⁊ alio mō. Pro quo notādū:
ꝙ nomine dextere tria intelligi p̄nt. Uno
modo ſm Damaſ.gloria diuinitatis. Alio
mō ſm Auguſt.beatitudo patris.Tertio ſe
cundum eundem iudiciaria poteſtas. Se-
dere ad dexteram patris:nihil aliud eſt q̄ʒ
ſimul cum patre habere gloriā diuinitatis:
⁊ beatitudinē:⁊ iudiciariaʒ poteſtatem. Sʒ
hoc incōmutabiliter ꝯuenit xp̄o:ſm ꝙ ds.
Unde manifeſtū eſt:ꝙ xp̄s ſm ꝙ deus:ſe-
det ad dexteraʒ dei patris: ita tamē:ꝙ hec
ꝑpoſitio:ad:que tranſitiua eſt:ſolam diuiſio
nē pſonalē importet:⁊ originis ordinē:non
aūt gradū nature:vel dignitatis:qui nullus
eſt in diuinis perſonis.Et ita ſm primā ex
poſitionē:que eſt ꝙ dextera patris dicatur
equalitas eius. Chriſto:ſecūdū ꝙ deus eſt:
cōuenit ſedere ad dexterā patris.Et ad ra-
tionē in oppoſitū reſpondet̄:ꝙ nō eſt incō
ueniens:ꝙ filius dicatur dextera:⁊ ſedere
ad dexteraʒ:ſm diuerſas ſimilitudines:qꝛ
mathematice:vtrumqʒ dicitur. Dextera.n.
dicitur.ſ.ꝙ per ipſum pater operatur. Sʒ
ſedere ad dexteraʒ ratione predicta. Quod
autem etiam ſm ꝙ homo:xp̄o cōueniat ſe
dere ad dexteram patris:pater ſm ſecūdā
expoſitionem ſuperius dictaʒ:que eſt ſede-
re in potioribus bonis patris. Pʒ ꝙ xp̄s
ſm ꝙ hō ſedet ad dexterā patris in bonis

paternis:potioribus ꝓceteris:in maiori bea
titudine ꝛ habens iudiciariã poteſtatẽ. Ad
rõnem in contrarium rñdetur ꝙ nõ ꝓcedit
q: non conuenit xpo. ſm ꝙ homo:ſm pri-
mam expoſitionem:que eſt eẽ equalem pa
tri:ſed bene ſcđo modo:vt dictum eſt.

¶ Dominica infra octauas eſt euangeliũ.
In illo tpe dixit ieſus diſcipulis ſuis. Cũ
venerit paraclitus ꝛc. Jo.xj. Circa ꝙ poſ-
ſunt diſputari ſequentes queſtiones.

¶ Primo:vtrum ſpũs ſanctus procedat a
patre ꝛ filio.

¶ Secundo:vtrum ſpũs ſanctus ſufficien
ter perhibuit teſtimonium de xpo.

AD primã ſic procedif̃. Et
videtur ꝙ ſpũs ſanctus nõ
procedit a filio ſed a patre
ſolo. ¶ Primo ſic:ex pre-
ſenti euãgelio hʒ Dio. Ni
hil eſt audẽdum dicere de
ſubſtantiali diuinitate preter ea:que diuini
tus nobis ex ſacris eloquijs ſunt expreſſa.
Sed in ſcriptura ſacra non exprimif̃:ꝙ ſpi
ritus ſanctus procedat a filio: ſed ſolũ ꝙ ꝓ
cedat a patre:vt patet in euãgelio pñti. Jo.
xv. vbi dicitur:ſpũm veritatis:qui a patre
procedit. Ergo ſpũs ſpũs non ꝓcedit a fi-
lio. ¶ Secũdo ſic. Dio. Pater quidẽ ẽ fõ
talis deitas: filius ꝛ ſpũs ſanctus deigene
deitatis. Si ita oportet dicere: pullulatiões
ſunt dñe nature:ꝛ ſicut flores:ꝛ diuina luĩa
a ſanctis eloquijs accepimus:Sed pullula
tio nõ eſt a pullulatiõe:nec flos a flore:Er-
go nec ſpũs ſcũs a filio ¶ Tertio. In legẽ
da beati Andree dicif̃. Pax vobis:ꝛ vni
uerſis:qui credũt in vnũ deũ patrem: ꝛ in
vnũ filium eius:dñm noſtrum ieſuʒ xpm:ꝛ
in vnum ſpũm ſcũm:ꝓcedentẽ a patre:ꝛ i
filio ꝑmanẽtẽ. Qđ autẽ ꝑmanet in aliquo:
nõ ꝓcedit ab eo:Ergo ſpũs ſcũs non ꝓce-
dit a filio. ¶ Quarto ſic. Dicit Dama.
Spũm ſanctuʒ ex patre dicim⁹:ꝛ ſpũm pa
tris nominam⁹. Ex filio autẽ ſpũm non di
cimus:ſpũm autẽ filij nominamus: Ergo
ſpũs ſanctus non ꝓcedit a filio. ¶ Quinto
ſic. Filius ꝓcedit vt verbũ:Sed ſpũs no-
ſter in nobis nõ ꝓcedit a verbo nr̃o. Ergo
nec ſpũs ſanctus ꝓcedit a filio. ¶ In oppo
ſitum eſt illud. Athanaſij. Spũs ſanctus a
patre ꝛ filio nõ factus:nec creatus:nec ge-
nitus:ſed ꝓcedens. Secundo ſic. Aia nr̃a
eſt imago trinitatis:Sed amor in aia: que
repñtat ſpũʒ ſcũm:ꝓcedit a notitia:que re
preſentat filiũ:Ergo ꝛ in diuinis ſpũs ſcũs
ꝓcedit a filio. Tertio ſic. Omnis amor ꝓ
cedit ab amãte:Sed ſpũs ſanctus ẽ amor
patris ꝛ filij:ſm Aug. ꝛ Dama. Et amor
amborũ:Ergo ꝓcedit ab vtroqʒ. Quarto
ſic. Spũs ſanctus ẽ tertia pſona in trinitate
filius ſecũda:pr̃ prima:Sed ternarius ꝓce
dit ab vnitate mediante binario: Ergo ſpi
ritus ſanctus ꝓcedit a patre mediãte filio.
Reſpõdeo dicendũ:ꝙ q: textus pñtis euã
gelij dicit:qui a patre ꝓcedit: ꝛ non addit
a patre ꝛ filio:dicunt greci:ꝙ ſpũs ſanctus
nõ procedit a filio:ſed ſolũ a patre: in quo
grauiter errãt. Unde ponitur cõtra eos:ta
lis cõcluſio:ꝙ ſuppoſita trinitate perſona-
rũ:eſt neceſſariũ confiteri ſpũm ſanctum ꝓ
cedere a filio. Iſta cõcluſio oſtendif̃ ſic:qm̃
hoc remoto:ineuitabiliter remouet̃ diſtin
ctio perſonalis:ſpũs ſancti:a filio. Pʒ hoc
Quom enim diuine perſone ſecundũ nihil
abſolutum diſtinguanf̃:q: quicquid abſo-
lute in diuinis dicitur: ad vnitateʒ eſſentie
pertinet:opʒ ꝙ ipſarum diſtinctio ſit ſm re
latiões oppoſitas. oppoſitas dico:q: rela-
tiões diſtinguere nõ poſſunt perſonas: niſi
ſm ꝙ ſunt oppoſite. Qđ ex hoc patet: q:
pater hʒ duas relatiões:quarũ vna refer-
tur ad filiũ:alia ad ſpũm ſantum:que tñ: q:
non ſunt oppoſite:nõ conſtituunt duas pſo
nas:ſed ad vnam perſonã patris tñ perti
nent. Si igitur in filio:ꝛ in ſpũ ſancto non
eſſet inuenire niſi duas relatiões: quibus
vterqʒ refertur ad patrẽ:ille relatiões non
eſſent adinuicem oppoſite:ſicut nec due re
lationes:qbus pater refertur ad illos. vn-

de ſicut perſona patris eſt vna:ita ſequere
tur:ꝙ perſona filij ⁊ ſpūs ſancti eſſet una:
habens duas relationes oppoſitas duabꝰ
relationibus patris. Hoc auté eſt hereticū
cū tollat fideꝫ trinitatis. Oportet igitur ꝙ
filius ⁊ ſpūs ſanctus ad inuicem referantur
oppoſitis relationibus:non poſſunt in diui
nis eſſe alie relationes oppoſite: niſi rela-
tiones originis. Oppoſite autem relatiões
originis accipiuntur ſm̄ principium: ⁊ ꝙ
eſt a principio. Relinquitur igitur: ꝙ ne-
ceſſe eſt dicere:uel filium eſſe a ſpiritu ſan
cto:quod nullus dicit:uel ſpiritum ſanctum
eſſe a filio:quod nos confitemur: ⁊ ꝙ fuit
concluſio ſuperius poſita:que concluſio eti
am patet ex ratione proceſſionis vtriuſqꝫ.
Dicitur enim filius procedere ꝑ modū in
tellectus:vt verbum: ſpiritus autem ſanctꝰ
per modum voluntatis vt amor. Neceſſe
eſt autem:ꝙ amor a verbo procedat. Non
enim aliquid amamus:niſi ꝙ conceptione
mentis apprehendimus. Unde hoc mani-
feſtum eſt:ꝙ ſpiritus ſanctus procedat a fi
lio. ¶ Ad rationes in oppſitum. Ad pri-
mam reſpondetur ꝙ de deo dicere non
debemus:ꝙ in ſacra ſcriptura nõ inuenia
tur:uel per verba:vel per ſenſuꝫ. Licet au
tem per verba expreſſe non inueniatur in
ſacra ſcriptura:ꝙ ſpiritus ſanctus proce-
dat a filio:inuenitur tamen quantum ad ſé
ſum: ⁊ precipue:vt dicit filius. Jo.xv. De
ſpiritu ſancto loquens:ille me clarificabit:
quia de meo accipiet. Regulariter etiam
in ſacra ſcriptura tenendum eſt:ꝙ id quod
de patre dicitur:oportet de filio intelligi:eti
am ſi dictio excluſiua addatur:niſi ſolum il
lis:in quibus pater ⁊ filius ſm̄ oppoſitas
relationes diſtinguuntur. Quom eniꝫ do-
minus. Ma.xj. dicit: Nemo nouit filium
niſi pater:non excluditur:quin filius ſeipſū
cognoſcat. Sic ergo cum dicitur:ꝙ ſpiritꝰ
ſanctus a patre procedit:nõ excluditur in-
de filius: etiam ſi a ſolo pater adderetur:
quia quantum ad hoc:quod eſt eſſe princi-
pium ſpiritus ſancti:non opponuntur pa-
er ⁊ filius:ſed uantum ad hoc:ꝙ hic eſt
pater ⁊ ille filius. ¶ Ad ſecundam reſpon
detur negando conſequentiam. Et ratio ē
quia rationes ille ſunt ſimbolice: ⁊ ideo ex
eis non procedit argumentatio:ſicut idem
Dio. dicit in epiſtola ad Titum. ꝙ ſimboli
ca theologia non eſt argumentatiua:eſt ſi-
militudo quantum ad aliud.ſ.ꝙ flores ſūt
ab vno:tamen non eſt ſimilitudo:quantum
ad omnia. ¶ Ad tertiam reſpondetur ne-
gando conſinquentiam. Et ratio eſt: ſpiritꝰ
eniꝫ ſanctus poteſt dicere quieſcere in filio
tripliciter. Primo ſm̄ humanam naturam
ſm̄ illud Jſa.xj. Egredietur virga de radi
ce Jeſſe: ⁊ flos de radice eius aſcendet: ⁊
requieſcet ſuper eum ſpiritus domini: ꝙ
in eo nihil contrarium vnquā reperijt gra
tie. Alio modo intelligitur ſpiritus ſanctus
in filio requieſcere:quia virtus ſeparatiua
a patre:datur filio: ⁊ vltra non protéditur.
Tertio ſm̄ ꝙ amor dicitur quieſcere in a-
mato: ⁊ in quo quietatur amantis affectus
per nullum autem iſtorum modorum ex-
cluditur:proceſſio ſpiritus ſancti a filio.
¶ Ad quarta reſpondetur:ꝙ in hac par
te non creditur Damaſceno: quia dicitur
fuiſſe illo tempore:quo cepit iſta contro-
uerſia ſuper hac queſtione inter grecos ⁊
latinos:tamen non negat quint ſit ex filio:
ſed dicit ſe non credere:ꝙ ſit a filio: quia
adhuc inter eos in dubio vertebatur.
¶ Ad quintam reſpondetur:ꝙ duplex ē
verbum.ſ.vocale: ⁊ verbum mentis: ⁊ du
plici verbo reſpõdet duplex ſpiritus. Uer
bo enim vocali reſpondet ſpiritus corpora
lis: ⁊ verbo mentali ſpiritus amoris inti-
mi. Unde dicimus:ꝙ verbum ſm̄ genera
tionem eternam eſt ſimile verbo mentali.
Jo.j. Jn principio erat verbum. Et ideo a
verbo ꝓcedit ſpiritus ſanctus: ſicut a ver
bo mentali:ſed filius hꝫ ꝙ carnē aſſumpſit:
hꝫ ſilitudinē ỽbi vocalis. Et ſic ſoratio vo
cis fit ꝑ aerē reſpiratū:ita icarnatio ỽbi fa

cta eſt per operationē ſpiritus ſan̄cti. Et ita
rō nō ꝓcedit: quia verbū in diuinis nō acci
pitur ſm̄ ſimilitudinē verbi vocalis: a quo
non ꝓcedit ſpūs: ſed ſm̄ ſimilitudinē verbi
mētalis: a quo amoꝛ pꝛocedit.

a Ad ſecūdaꝫ. q. ſic pꝛoceditur. Et
videtur ꝙ ſpiritus ſanctus non
ſufficienter teſtimoniū reddide
rit de xp̄o. ¶ Pꝛio ſic. Quom
dicitur in Ps̄. Teſtimonium fidele illumi
nās oculos: ſapientiaꝫ pꝛeſtans paruulis: vi
detur ꝙ poſt ſufficiēs teſtimoniū de aliqua
re omnis eſt ablata dubitatio: de illa: ⁊ erro
res ceſſant: Sed poſt teſtimoniū ſpirit⁹ ſan
cti de xp̄o nō ceſſarunt dubitationes de eo:
nec erroꝛes: immo creuerunt: qm̄ multi ſur
rexerunt erroꝛes circa paſſionē xp̄i: vt patꝫ
Ergo videtur ꝙ teſtimoniū ſpūs ſancti fa
ctuꝫ de xp̄o: nō fuerit ſufficiens. ¶ In op-
poſitū eſt euangeliū pn̄s: vbi ſpūs ſanctus
vocat̄ ſpūs veritatꝭ: qui vt Jo. xvi. dicitur
docet omnē v̄itatē. Et Job. xiij. dicit̄. In-
ſpiratio omnipotentis dat intelligentiaꝫ: Er
go teſtimoniū ſpiritus ſancti: quantum ē ex
parte ſui: fuit ſufficientiſſimū teſtimoniuꝫ.
Rn̄deo: dicendū ꝙ teſtimoniū ſpūs ſancti
fuit ſufficiens apud bene diſpoſitos: apud
habētes deſideriuꝫ ſciēdi veritateꝫ. Notā
dum auteꝫ: ꝙ ſpūs ſanctus tripliciter perhi
buit teſtimoniū de xp̄o. Pꝛimo inſtruendo
diſcipulos: ⁊ fiduciaꝫ eis pꝛebendo ad teſti
ficanduꝫ Mat. x. Nō enim vos eſtis: q lo
quimini: ſꝫ ſpūs ſanctus: qui loquitur in vo
bis. Secundo ſua dona cōmunicādo credē
tibus in xp̄m: ad Hebꝛe. ij. Cōteſtante deo
ſignis ⁊ ꝓdigijs ⁊ varijs ſpiritus ſancti di
ſtributionibus. Tertio emoliendo audien-
tiū coꝛda. Ps̄. Emitte ſpiritū tuū ⁊ creabū
tur: ⁊ renouabis faciem terre. Secūdo: no
tāduꝫ: ꝙ a multis xp̄s habuit teſtimonium
ſue diuinitatis. Pꝛimo a patre ſuo celeſti i
baptiſmo: ⁊ in tranſfiguratiōe: qui ait. Hic
eſt filius meus dilectus. ⁊c̄. Secūdo: a ſpiri
tu ſancto: ſicut dictū eſt. Tertio: teſtimoniuꝫ
perhibuerunt opera miraculoꝝ: que nemo
alius fecit. Unde Jo. vi. Opera que ego
facio in nomine patris mei: teſtimoniū per
hibent de me. Quarto: Moyſes in lege.
Unde Jo. vi. Si crederetis. Moyſi: cre-
deretis foꝛſitan ⁊ mihi. De me eniꝫ ille ſcri
pſit. Deut. xviij. Pꝛophetaꝫ de gente tua:
⁊ de fratribus tuis: ſicut me: ſuſcitabit tibi
dn̄s deus tuus. Quinto: ſcriptura ꝓpheta
ruꝫ totius veteris teſtamenti. Unde Apo.
xix. Teſtimoniū ieſu eſt ſpūs ꝓphetie. Sex
to. Jo. baptiſta. Unde Jo. vi. Uos miſiſtis
ad Jo. ⁊ teſtimoniū perhibuit veritati: cuꝫ
ait. Jo. Ecce agnus dei ecce qui tollit pec-
cata mūdi. Septimo: turba clamantium in
die palmarū. Benedictus qui venit in no
mine domini. Octauo: apoſtoli: de quibus
dicitur in pꝛeſenti euāgelio. Et vos teſtimo
niū perhibebitis. quia ab initio. ſ. pꝛedica-
tionis: ⁊ operatione miraculoꝛum: mecum
eſtis. Unde Actu. iiij. dicitur. Uirtute ma-
gna reddebant apoſtoli teſtimoniū ieſu xp̄i
domini noſtri. ¶ Ad rationem in oppoſi-
tum reſpondetur negando cōſequentiam.
Et ratio eſt: quia ꝙ poſt teſtimoniuꝫ perhi
bituꝫ a ſpū ſancto: ⁊ ab omnibus iaꝫ dictis:
nō fuerint omnino ablati erroꝛes: ⁊ dubita
tiones ab hominibus: nō fuit ex inſufficien
tia teſtimonij: ſꝫ ex indiſpoſitione: ⁊ malitia
hominum noleniuꝫ accipere doctrinaꝫ ve
ritatis. Unde bene dicitur i Ps̄. Teſtimo
nium domini ſapientiaꝫ pꝛeſtans paruulis.
i. humilibus: ⁊ nō ſuperbis: ⁊ rebellib⁹ lu-
mini veritatis.

¶ In die penthecoſten euangelium eſt. In
illo tempoꝛe dixit ieſus diſcipulis ſuis. Si
quis diligit me: ſmonē: ⁊ cetera. Jo: xxiiij.
Circa qd̄ poſſunt diſputari ſequentes. q.

¶ Pꝛimo: vtruꝫ ſpiritui ſancto conueniat
viſibiliter mitti.

¶ Secundo: vtrum conſequēter miſſus ſit
in linguis igneis.

¶ Tertio: vtrum verū: ſit: ꝙ ſpūs ſanctus
docuerit apoſtolos omnia.

a Ad pꝛimaꝫ ſic pꝛoceditur. Et vi
detur ꝙ ſpiritui ſancto nō cō-

ueniat mitti viſibiliter. ¶ Primo ſic. Filiꝰ enim ſecūdum ꝙ viſibiliter miſſus eſt, i mūdum: dicitur eſſe minor patre: Sed nunꝗ̄ legitur ſpūs ſctūs minor patre. Ergo ſpiritui ſancto nō cōuenit viſibiliter mitti. ¶ Secūdo ſic. Miſſio viſibilis eſt ſm ꝙ diuina perſona aliquo modo ē in aliquo: quo prius nō fuerit: Sȝ nulla creatura viſibili pōt eſſe aliquo modo: quo prius nō fuerit. Eſt enim in oibus creaturis eſſentialiter: potētialiter pn̄tialiter: ⁊ inter hec in ſanctis mētibus ꝑ gratiā: quo modo in aliquo viſibili corpore eſſe nō pōt: Ergo videt̄: ꝙ miſſio viſibilis ſpiritui ſancto nō conueniat. ¶ Tertioꝰ ſic. Si dicatur: ꝙ eſt in illis creaturis viſibilibus alio modo: q: ſicut in ſignū cōtra rationē ſacramēti eſt: ꝙ in ipſo ſit deus: ſicut i ſigno viſibili. Si ergo ꝑpter hoc dicit̄ viſibiliter mitti: q: in rebus viſibilibus ē: ſicut in ſignis: tūc ille res erūt ſacramēta: ⁊ in oībus ſacramentis eēt miſſio viſibilis: quod eſt falſum. ¶ Quarto arguitur ſic. Quom oīs effectus ſit demonſtrans ſuā cām: eſt ſignum illius: Sȝ oēs creature repreſentant ipſum deum: tanꝗ̄ cām per imaginē: vel veſtigium: Ergo ſm hoc in alijs creaturis viſibilibus imitetur viſibiliter: Sȝ hoc eſt falſum: Ergo ⁊c̄. ¶ In oppoſitum eſt euangeliū pn̄s: vbi inquit xp̄s. Paraclitus autē ſpūs ſanctus: quem pater mittet in nomine meo. ⁊c̄. Rn̄deo dicendū: ꝙ ſpūi ſancto cōuenit viſibiliter mitti. Pȝ concluſio. Unde Mathei. iij. Spūs ſanctus deſcēdit ſuper xp̄m cum baptizaretur in ſpecie columbe: ⁊ hodie ſuper apoſtolos in ſpecie ignis. Pro quo notandū: ꝙ deus vt dicit Dionyſ. ꝓuidet oibus: ſm vniuſcuiuſqȝ modū: Eſt autē modus naturalis hominis: vt per viſibilia ad inuiſibilia manuducatur. Et iō viſibilia dei oportuit homini per viſibilia manifeſtari. Sicut ergo deus ſeipſum: ⁊ ꝓceſſiones eternas perſonarū per creaturas viſibiles: ſm aliqua indicia: quodāmō hoībus demōſtrauit. ita cōueniēs fuit vt inuiſibiles miſſiones diuinaꝝ perſonarū: ſm aliquas viſibiles creaturas manifeſtarentur. ¶ Ad rōnes in oppo. dicendū. ¶ Ad primā rn̄detur negando ꝯn̄am. Et rō eſt: ꝙ filius creaturā viſibilē: in qua apparuit: i vnitatē perſone aſſumpſit: ſicut ꝙ de illa creatura dicitur: de filio dei dici poſſit. Et ſic ratiōe nature aſſumpte: filius dicit̄ minor patre: Sed ſpūs ſanctus nō aſſumpſit: creaturā viſibilē: in qua apparuit in vnitatē perſone: vt ꝙ illi cōuenit: de illo predicet̄. Unū nō pōt dici minor patre ꝑpter creaturā viſibilē. ¶ Ad ſecūdā reſpondetur negādo ꝯn̄ā: Et rō eſt: ꝙ minor eſt falſa. Dicimus eni: ꝙ ſpūs ſanctus in illa creatura viſibili in qua apparet: eſt nouo mō. ſ. ſicut i ſigno. ¶ Ad tertiā rn̄detur negando conſequētiā. Et rō eſt: ꝙ nō eſt ſimile de ſacramētis: de rebus: in quibus fit miſſio viſibilis. q: ſacramēta veteris legis ſignificabāt quidem gratiā affuturā: nō pn̄tem: eo ꝙ in eis gratia nō ꝯferebatur. Sacramēta vero noue legꝭ nō tm̄ ſunt ſigna: ſȝ etiā cē quodāmō: ⁊ ipſam gratiā nō ſignificāt: vt iā habitā. ſed vt per ſacramēta inducendā. Sed ille ſpēs ſunt tm̄ ſigna preſentis gratie: ⁊ cauſe. ſicut pȝ: ꝙ circa xp̄m ad quē viſibilis miſſio facta eſt: nihil gratie inuiſibilis effectū ē. Unū etiam oēs ad quos viſibilis miſſio facta ē: gratiā hn̄t. Nō aūt oia: quibus ſacramenta cōferunt̄: gratiam ſuſcipiūt: q: cauſalitas ſacramētū impedit. Significat enim gratiā: nō vt exiſtentē: ſed vt cauſandam quodam mō per ipſā. ¶ Ad quartā rn̄detur negando ꝯn̄am. Et rō eſt: ꝙ non eſt ſimile de his ſpeciebus: ⁊ de creaturis: q: ꝗ̄uis oīs creatura ſignificet deū eē: ⁊ bonitatē illius: non tm̄ ſignificat ipſum eſſe per gratiā in aliquo niſi ad hoc ſpecialit̄ inſtituat̄: ſicut ille creature viſibiles ad hoc ſpecialiter facte ſunt: vt in eis pn̄ſentia ſpūs ſancti inſignetur.

AD ſecūdam. q. ſic ꝓcedit̄. Et videt̄ ꝙ nō cōueniēter ſpiritus ſctūs miſſus ē ſuper apoſtolos i liguis igneis. ¶ Primo ſic. Quāto aliqđ nobiliꝰ

eſt tãto nobilioꝛes ꝓpꝛietates hꝫ. Sꝫ melio
ribus ꝓpꝛietatibus creatura nobilius diui
nã bonitatẽ repñtat. Ergo cũ miſſio viſibi
lis ſit ad manifeſtanduꝫ diuinas perſonas:
videtur: ꝙ ſemper per creaturas nobiliſſi
mas fieri dꝫ: vt per ſtellaꝫ vel aliqͩ hmõi: ⁊
nõ ꝑ ignẽ: aut colũbã. ¶ Secũdo ſic. Spiri
tui veritatis nõ decet aliqua fictio: Sꝫ ſpũs
ſanctus eſt ſpũs veritatis: vt dicit Jo. xv.
Ergo nõ decet ꝙ per aliq̃s ſpẽs: qbus nõ
ſubſit: rei veritas apparere. Et ita videt: ꝙ
lingue ignis vere lingue ⁊ verus ignis fue
rit. qͦd nõ ẽ verũ. q: nõ cõburebat peracto
illo officio. Et idẽ arguitur de columba: in
qua apparuit ſuper xp̃m: ꝙ veꝝ aial fuerit
⁊ tñ nõ fuit: Ergo. ⁊c̃. ¶ Tertio ſic. Spũs
ſctũs vnus eſt. Sed ſignũ dꝫ rñdere ſigna-
to. Ergo videtur: ꝙ in vno tm̃ ſigno ſpirit⁹
ſctũs apparere debuit. ſ. in ſpecie colũbe ſi-
cut pꝛius: ⁊ nõ in linguis igneis. ¶ In op-
poſitũ eſt epiſtola pñtis diei. vbi dicitur de
ſpiritu ſancto. Apparuerunt illis diſpartite
lingue tanq̃ꝫ ignis: seditqꝫ ſuper ſingulos
eoꝝ. Rñdeo dicendũ: ꝙ cõuenientiſſime ſpi
ritus ſctũs miſſus eſt ſuper apoſtolos in lin
guis igneis. Pꝛo quo notãdũ: ꝙ miſſio vi
ſibilis fit ad ſignificãdum plenitudinẽ gra-
tie redundãtis in multos: ꝓpter qͦd manife
ſtatio talis alijs etiam fit. Redũdat aũt gra
tia dupliciter. ſ. per inſtructionẽ: ⁊ per ope
rationẽ. ſcd̃m ꝙ ſe hꝫ aliquo mõ ille: in quo
eſt gratie plenitudo efficienter ad gratiam.
Vterqꝫ aũt modus redundãtie fuit in xp̃o
Ille eni per doctrinaꝫ ſuam in dei cognitio
nẽ adduxit: ipſe etiã gratiã dedit: inquãtum
deus effectiue ⁊ inquãtum hõ per modum
meriti. Vñ ad ſignificandũ redũdãtiã gra
tie ipſius in nos: per modũ operatiõis: fa-
cta eſt miſſio viſibilis ad ipſum in baptiſ-
mo. q: ſicut ipſe nihil recipiẽs a baptiſmo:
tactu ſue mũdiſſime carnis: vim regenerati
uaꝫ cõtulit aquis efficiẽter: vt deus: ⁊ meri
toꝛie: vt homo. Et in ſpecie colũbe eſt facta
ad ipſum miſſio ſpũs ſancti ad ſignificãduꝫ
ſpũalem fecũditatem. q: colũba aial fecũdiſ

ſimuꝫ eſt. Pꝛopter qͦd etiã pater apparuit
in ſono vocis: naturalem filiationẽ ipſius ꝓ
teſtans: dicens. Hic eſt filius meus dilectus
⁊c̃. Ad cuius filiatiõis ſimilitudinẽ per ba
ptiſmalem gratiam in filios adoptionis re-
generamur. vt dicitur ad. Ro. viij. Ad ſi-
gnificãdum vero redundãtiam gratie: ex ip
ſo in alios per modũ doctrine: apparuit ſpi
ritus ſctũs ſuper ipſum in nube lucida: cui⁹
eſt lumen doctrine ſpargere. Job. xxxvij.
Nubes ſpargit lumẽ: in quo ſignificat effe
ctus doctrine eius per pꝛedicationem: ſm
Gregoꝛiũ: ⁊ hoc in trãſfiguratione vt dicit
Mat. xvij. ſm glo. Auguſt. Similiter ⁊ in
apoſtolis bis facta eſt miſſio viſibilis ſpũs
ſancti. Pꝛimo ad inſinuãdaꝫ redũdantiam
gratie ex ipſis: per modũ operatiõis: in ad-
miniſtrationẽ ſacramẽtoꝝ: in ſpecie flatus:
vt legitur. Jo. ij. Vñ ibi dicitur. Quoꝝ re
miſeritis peccata: ⁊c̃. vt oſtẽderetur: ꝙ ta-
lis auctoꝛitas nõ deuenit i eos: niſi ex influẽ
tia capitis. ſ. xp̃i. In ipſum aũt xp̃m deuenit
imediate ab ipſo patre. Et ꝓpter hoc in ip
ſo ſignificatur hec auctoꝛitas per volatũ co
lumbe deſuper aduenientis: in apoſtolis aũt
per ſpẽm flatus a xp̃o ꝓcedentis Secũdo
facta eſt ad eos miſſio viſibilis: ad inſinuan
dũ redundãtiã per modũ doctrine. Et hoc
in pñti die. Vñ legitur. Act. ij. Apparuit ſu
per eos i linguis igneis: verbis: vt eẽnt ꝓ-
flui: ⁊ caritate feruidi: zelantes pꝛoximoꝝ
ſalutem: ¶ Ad ratiões in oppoſitũ. ¶ Ad
pꝛimam reſpondetur negãdo ꝯñam. Et rõ
eſt: q: quãuis in nobilioꝛibus creaturis ſimi
litudo diuine perfectiõis: quo ad attributa
eſſentialia magis inueniatur: tñ quo ad exi
tũ vnius perſone ab alia: ⁊ qñtũ ad modũ
pꝛoceſſiõis donoꝝ a deo ⁊ effectus ipſoꝝ:
põt etiã in ignobilioꝛibus creaturis ſimili-
tudo cõuenientioꝛ attendi: ſicut fecũditas in
colũba: ⁊ locutio in lingua. Et hoc opoꝛtuit
per miſſionẽ viſibilẽ ſignificari. ¶ Ad ſe-
cũdaꝫ rñdetur negãdo: ꝙ in illa miſſiõe vi
ſibili ſpũs ſcti fuerit aliqua fictio: lꝫ dicatur
ꝙ ignis ille nẽc fuerit verus: nec naturalis:

nec colūba veꝛ:ꝛ naturale aīal ſed tm̄ ſimilitudo columbe viſibiliter oſtēſa in aliqua materia:ad hoc pꝛeparata. Vn̄ ꝛ peracto officio in p̄ſtinam materiā eſt reuerſa. Et ſimiliter de igne:nec fuit ibi aliqua fictio:qa ille ſimilitudines ignis:aut colūbe nō oſtendebantur ad manifeſtādū alicuius veritatē in ipſa colūba:ſiue igne:ſ; ad manifeſtādas ꝓpꝛietates īuiſibilis miſſiōis. Et ideo nō fuit ibi falſitas ſigni:qꝛ ſignatū rn̄debat ſigno:ꝛ res ſimilitudini. ¶ Ad tertiā; reſpōdetur negando cōſequentiā;. Et rō eſt:qꝛ l; ſpūs ſanctus ſit vn⁹ ſubſtātialiter:h; tamen multos effectus:ſm̄ quos dicitur multiplex Sapiētie.vij. Spēs autē ille:ī qbus ſpirit⁹ ſctūs apparuit:ſignificabāt effect⁹. Et ideo ſecundum plures ſpēs apparuit:ꝛ pluries. Et ita rō non pꝛocedit.

Ad tertiam.q.ſic pꝛocedit. Et videtur:ꝙ ſpiritus ſanct⁹ nō docuit in miſſiōe ſua apoſtolos oīa. ¶ Pꝛimo. Vt apoſtoli poſt miſſionē ſpirit⁹ ſancti nō ſciuerunt omnia:Ergo ſpiritus ſanctus nō docuit eos oīa. Cōſequētia pat;. Et anteccdēs p; de multis. Vn̄ Mathei.xvij. dicit. ¶ Scđo ſic. Apoſtolis non eſt datus ſpiritus ſanctus ſine mēſura ſicut xp̄o. De quo dr̄. Jo.iij. Datus eſt ſpūs ſanctus non ad mēſurā:Ergo nō ſciuerūt oīa. Cōſequētia eſt bona. ¶ Tertio ſic. Pꝛopꝛiū videt̄ dei:ſcire oīa:cui oīa patēt:Ergo ſpūs ſctūs nō docuit apoſtolos oīa. Tunc eni videret̄ eos equaſſe deo. ¶ In oppoſitū eſt textus euāgeliij p̄ntis. Rn̄deo dicēdū:ꝙ loquēdo vniuerſaliter abſolute ſpūs ſanctus nō docuit apoſtolos oīa:vt argumēta facta pꝛobant:ſ; dicitur eos docuiſſe oīa:ſcđm quatruplicē intellectū. Pꝛimo dicit̄ ſpūs ſctūs docuiſſe oīa:qꝛ nullus pōt habere itelligentiā de aliquo:niſi per ſpm̄ ſctūm:qꝛ quantūcūq; hō doceat exterius:niſi ſpūs ſctūs interius det ītelligentiā:fruſtra laboꝛat̄ Job.xxxi. Inſpiratio altiſſimi dat ītelligentiam. Secundo dr̄ docuiſſe oīa:qꝛ oīa neceſſaria ad ſalutē:ad impugnationē erroꝝ:ꝛ ad gubernationem eccleſie. Tertio dicit̄ docuiſſe apoſtolos omnia:dando eis intelligentiam omniū:que audierūt a xp̄o:a quo audierāt multa:que pꝛo tunc non intellexerūt. Quarto dicitur docuiſſe omnia:qꝛ vt infra ſequitur ſuggeſſit eis omnia.i.reduxit ad memoriam omnia: quecūq; a xp̄o audierāt:quoru; multa obliti erant:nec poterant memorie cōmendare. Quomodo enim euangeliſta Jo.poſt.lx.annos potuiſſet omniu; verboꝛum xp̄i:que in euangelio ſcripſit:memoriam habere:niſi ſpūs ſanctus ei ſuggeſſiſſet? ¶ Ad rationes in oppoſitum patet reſponſio ex dictis.

¶ In die ſancte Trinitatis euangeliu; eſt. In illo tēpoꝛe erat homo ex phariſeis.ꝛc̄. Jo.iij. Circa quod diſputatum eſt in feſto ſancte crucis. Sed circa ipſam feſtiuitatem poſſunt hec diſputari.

¶ Pꝛimo:vtrū ſit ponēdus numerus perſonaꝝ in diuinis. ¶ Scđo:vtrū ratiōe naturali poſſit cognoſci pluralitas perſonarū in diuinis. ¶ Tertio:vtrū hoc nomē deus pluraliter pꝛedicetur de tribus perſonis:vt dicantur tres dij.

Ad pꝛimam.q.ſic ꝓcedit̄. Et videt̄ ꝙ in diuinis numerus perſonarum nō ſit ponēdus. ¶ Pꝛimo ſic. Dicit Boetius libro de trinitate. Hoc vere vnū eſt:in quo nullus eſt numer⁹: S; dˀs eſt veriſſime vnus:Ergo in eo nō eſt aliqs numerus. ¶ Scđo ſic. Dicit.yſido.ꝙ numerus dr̄ quaſi nudus numeris.i.diuiſiōis S; in deo nulla ē diuiſio:Ergo nec aliquis numerus. ¶ Tertio ſic. Perſona eſt rōnalis nature indiuidua ſubſtātia. Si ergo ī diuinis ſunt plures p̱ſone: ſeqtur qđ ſint plures ſubſtātie:ꝙ videt̄ hereticū. ¶ Quarto ſic. Pluralitas ꝓp̄etatū abſolutaꝝ nō fac̄ diſtictionē p̱ſonaꝝ:neq; ī deo:neq; ī nobis ergo multo min⁹ pluralitas rōnū:faciet diſtictiōe; p̱ſonaꝝ:g̈ n̄ pōt dici:qđ diſtictionē p̱ſonaꝝ neq; ī deo:nec ī nob:g̈ multo min⁹

in deo ſint plures perſone. ¶ In oppoſitū
eſt illud: quod habetur .i. Jo. vltimo. Tres
ſunt qui teſtimoniū dant in celo: pater: ver
bū: ⁊ ſpiritus ſctūs. Itē Athanaſius ait in
ſimbolo. Alia eſt perſona patris: alia filij:
alia ſpūs ſancti. Rn̄deo dicēdū: ſub iſta con
cluſiōe: ꝙ in diuinis ſm fidem catholicā eſt
cōfitendus numerus perſonarū: realiter di
ſtinctarū. Iſta cōcluſio patet ſic. Vbicunqꝫ
eſt diſtinctio vel diſcretio: ibi eſt aliquis nu
merus: Sꝫ diuine perſone ſunt diſtincte ad
inuicē: qm̄ alia eſt perſona patris: alia filij:
alia ſpūs ſancti: Ergo in diuinis eſt nume-
rus perſonarū. Pro cuius intelligētia ē no
tādū iuxta sctm̄ Tho. ꝙ ſicut ratio vnitatis
cōſiſtit in diuiſiōe: ita etiā ratio numeri vel
multitudinis cōſiſtit in diuiſione vel diſtin-
ctiōe aliqua. Unde ea que inuenim⁹ diuer
ſa ſimpliciter: dicimus eē multa ſimpliciter
⁊ que inuenimus diuerſa ſm quid: dicim⁹
eſſe multa ſm qd. Diuiſio aūt ſimplicit̄ at-
tēditur vel ſm eſſentiā: ſiue formā: vel ſm
quātitatē ſiue materiaꝫ. Vn̄ ea que differūt
ſm eſſentiā: dicimus eſſe multa: vt hominē
⁊ lapidē. Et ſimiliter duas partes linee iaꝫ
diuiſe: dicimus duas lineas. Diuiſio autem
ſm qd: eſt: que attendit̄ ſm ꝓprietates rei:
ſicut dicim⁹ hoīem albū eſſe aliū: ⁊ diſtictū
a ſe nigro: ⁊ adhuc magis ſm qd in illis: in
qbus attenditur diuerſitas relationum ſm
rōnem tm̄: ſicut pūctus: ſi diceretur multi-
plex ſm quod eſt ṗncipiū pluriū linearum.
Sciēdum eſt igitur: ꝙ in diuinis nō eſt nu-
merus ſimplex: q eſt per diuiſionē eſſentie
vel quātitatis: ſed eſt numerus qdam. ſ. nu
merus relationū: nō tn̄ exiſtētū in deo ſm
ratiōem tm̄: ſed realiter in ipſo ſubſiſtentiūꝫ
Vn̄ numerus diuinarum perſonaꝝ eſt me
dius inter numerū: qui eſt numerus ſimpli
citer: ⁊ inter numerū: q eſt in rōne tm̄: ſicut
pūctus dicitur multiplex ſm rōem tm̄: eſt
enim minus de ratione numeri in numero
perſonaꝝ: quā i numero ſimpliciter: ⁊ pluſ
q̄ꝫ in numero: q eſt ſecūdum ratiōem tātuꝫ.
Si autem comparemus numeruꝫ perſona
rum ad numerū proprietatū abſolutarum
q eſt in creaturis: habebūt ſe ſicut exceden-
tia ⁊ exceſſa. Si enim attēdat̄ ratio diſtin-
ctiōis: inuenitur maior diſtinctio in proprie
tatibus abſolutis creaturarū: quā i diuinis
perſonis: qꝛ color ⁊ ſapor diſtinguūtur ſecū
dū aliud ⁊ aliud eē accidētale: ſꝫ in diuinis
perſonis eſt vnū ⁊ idem eē triū perſonaꝝ.
Si aūt cōſiderat̄ perfectio diuinoꝝ: ſic nu
merus perſonaꝝ excedit: qꝛ relatiōes in di
uinis ſunt ſubſiſtētes perſone. Vn̄ ad nu-
merū relationū ſeqtur numerus perſonaꝝ
nō autem ad numerū ꝓprietatū in creatu-
ris: quia nō ſunt ſubſiſtētes: ſꝫ tm̄ inherētes
Nūc dicendū. ¶ Ad rōnes in oppoſituꝫ.
¶ Ad primaꝫ rn̄detur: ꝙ Boetius loqtur
de vnitate eſſentiali. Vn̄ in eſſentia: nullus
numerus cadit: ſꝫ tm̄ in perſonis: q etiaꝫ nō
eſt numerus abſolute ſꝫ numerus quidam.
¶ Ad ſecundaꝫ rn̄detur negādo ꝯn̄am. Et
rō eſt: qꝛ quāuis diuiſio nō ſit ꝓprie in deo:
eſt tn̄ ibi perſonarum diſtinctio: que ſuffi-
cit ad rōem talis numeri: qualis ponitur in
deo. ¶ Ad tertiā rn̄detur negādo ꝯn̄aꝫ. Et
rō eſt: ꝙ ſubſtātia nō ponit̄ in diffinitiōe ꝑ
ſone ſm ꝙ ſignat eſſentiam: ſꝫ ſm ꝙ ſignat
ſuppoſitū. Qđ pꝫ ex hoc: qđ addit̄ indiui-
dua. Ad ſignificāduꝫ aūt ſubſtātiā ſic dictā
habēt greci nomē ypoſtaſis. Vn̄ ſicut nos
dicimus tres perſonas: ita ipſi dicunt tres
ypoſtaſes. Nos auteꝫ nō cōſueuimus dice
re tres ſubſtātias: ne intelligerent̄ tres eſſē
tie propter nominis equocationem. ¶ Ad
quartā rn̄detur negādo ꝯn̄am. Et rō eſt: qꝛ
ꝓprietates abſolute in diuinis vt bonitas ⁊
ſapiētia nō opponunt̄ ad inuicē. Unde nec
realit̄ diſtinguūtur: Quāuis ergo eis cōue
niat ſubſiſtere: tn̄ nō ſunt plures res ſubſi-
ſtētes: qđ eſt eē plures perſonas. Proprie
tates aūt abſolute in rebus creatis nō ſubſi
ſtūt: lꝫ realiter diſtinguātur: vt albedo ⁊ dul
cedo: ſꝫ proprietates relatiue i deo ⁊ ſubſi-
ſtūt ⁊ realiter ad inuiceꝫ diſtiguuntur: Vn
de pluralitas taliū ꝓprietatū ſufficit ad plu
ralitatē perſonarum in diuinis.

Ad ſecūdā.q.ſic ꝓceditur. Et videt᷑:ꝙ naturali rōe cognoſci poſſit pluralitas perſonaꝝ in diuinis. ¶ Primo ſic. Dicat eni Ariſtotiles in ꝑncipio celi ⁊ mūdi. Per hūc numeꝝ.ſ.trinarium adhibuim⁹ nos ipſos magnificaꝛ deū:vnū eminēte ꝓprietatibus eoꝝ:que creata ſunt Ergo videt᷑:ꝙ Ariſtotiles in cognitionem trinitatis venit. ¶ Secūdo ſic. Dicit Auguſt.vij.cōfeſſi ſe.legiſſe in libris platonicoruꝫ:nō qdem ijs verbis:ſ3 hoc idem oino multis ⁊ multiplicibus perſuadere rōnib⁹ ꝙ i ꝑncipio erat verbū:⁊ verbū erat apud deū:⁊ deus erat verbū:⁊ hmōi que ibi ſequūtur. In quibus verbis diſtinctio perſonaꝝ tradit᷑:Ergo videtur:ꝙ phi naturali rōne cognouerūt trinitatē perſonarū diuinarū. ¶ Tertio ſic. Dicit glo. Ro.i.ꝙ magi pharaonis defecerūt.iij.ſigno.i.in noticia tertie perſone.ſ.ſpūs ſancti:⁊ ſic ad minus duas pſonas cognouerūt. ¶ Quarto ſic. Dicit Termigiſt⁹:Monas gignit monadeꝫ ⁊ in ſe ſuū reflectit ardorē:per qđ videt᷑ generatio filij ⁊ ſpiritus ſancti ꝓceſſio intimari:Ergo cognitio diuinaꝝ perſonaꝝ pōt per rōnem naturalē haberi. ¶ Quinto ſic. Phi potuerūt deuenire in cognitiōeꝫ eoꝝ:que in creaturis relucēt: Sed in aīa impreſſa eſt ſimilitudo trinitatis perſonarū Ergo videt᷑:ꝙ ꝑ potētias aīe:qs phi multū cōſiderauerūt:potuerūt in cognitionem trinitatis deuenire. ¶ In oppoſitū eſt illud ad Hebre.xi. Fides eſt ſubſtātia rerū ſperādarū:argumētū nō apparentiū:Sꝫ deū eē trinū ⁊ vnū:eſt articulus fidei:Ergo ē non apparens rōni. Itē dicit ylarius libro đ trinitate. Nō pōt homo ſua intelligentia generatiōis ſecretū cōſequi. Itē Ambroſius dicit Impoſſibile eſt generatiōis ſcire ſecretū:mens deficit:vox ſilet:Sed per origineꝫ generatiōis ⁊ proceſſionis diſtinguit᷑ trinitas in diuinis:Ergo homo per rationeꝫ naturalē nō pōt venire in noticiaꝫ trinitatis.

Rn̄deo dicendū.ꝙ impoſſibile eſt per rōnem naturalē:ad cognitionem trinitatis diuinaruꝫ perſonaꝝ peruenire. Probat᷑ iſta cōcluſio. Naturalis rō nō cognoſcit deū:niſi ex creaturis. Creature autē ducūt in dei cognitioneꝫ:ſicut effectus in cauſam. Hoc igitur ſolū in rōne naturali de deo cognoſci pōt:qđ cōpetere ei neceſſe eſt:ſꝫm ꝙ ē oiuꝫ entiū ꝑncipiū. Virtus aūt creatiua ē dei:et cōis toti trinitati. Vn̄ pertinet ad vnitatem eſſentie:⁊ nō ad diſtinctionē perſonarum. Per rōnem ergo naturalem cognoſci pn̄t de deo ea:que pertinēt ad vnitatē eſſentie: nō ad diſtinctionē perſonaꝝ. Qui aūt probare nitit᷑ trinitatē perſonaꝝ naturali rōne fidei:dupliciť derogat:vt dicit ſctūs Tho. in prima parte. Primo qdem quātū ad dignitateꝫ ipſius fidei:que eſt:vt ſit de rebus inuiſibilibus:q̄ rationē humanā excedunt: ad Hebre.xi. Fides.⁊c̄.allegatū eſt. Secundo:quantū ad vtilitatem trahendi aliquos ad fideꝫ. Quom enim aliquis ad ꝓbānduꝫ fidem inducit rationes:que nō ſunt cogētes cedit in deriſionē. Credūt eni:ꝙ hmōi ratiōibus innitamur:⁊ ꝓpter eas credam⁹. Ea igitur:que fidei ſunt:nō ſunt tētanda ꝓbare:niſi per auctoritates: ijs qui auctoritates ſuſcipiunt. Apud alios vero ſufficit defendere:nō eſſe impoſſibile:quod predicat fides. Vn̄ Dionſius dicit ſecūdo capitulo de di.no. Si aliquis eſt qui totaliter eloqjs reſiſtat:longe erit a philoſophia noſtra. Si aūt ad veritatē eloquioꝝ.ſ.ſacroꝝum reſpicit hoc ⁊ nos canone vtemur. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā rn̄det negādo pn̄aꝫ. Et rō eſt:ꝙ philoſophi nō cognouerūt miſteriū pſonaꝝ diuinaꝝ ꝑ ꝓpria:q̄ ſunt paternitas:filiatio:⁊ ꝓceſſio:ſꝫm illud apoſtoli.ij.Co.ij. Loqmur dei ſapiētiā:quā nemo ꝑncipū huius ſeculi cognouit.i. Phioruꝫ ſꝫm glo.cognouerunt tn̄ quedā eſſentialia attributa:que appropriātur diuinis pſonis:ſicut potētia appropriat᷑ prī:ſapīa filio: bonitas ſpūi ſancto. Qđ ergo Ariſtotiles dicit:per hūc numerūt trinarū:nō eſt ſic intelligendū:ꝙ ipſe poneret trinariū numeꝝ

in diuinis:ſed vult dicere:ꝙ antiqui vtebā tur numero trinario in ſacrificijs: ⁊ oratiōi bus:ꝑ quādaꝫ trinarij numeri perfectionē: que in oībus apparet:ſicut in pͥncipio:me dio:⁊ fine. ¶ Ad ſcđaꝫ r̄ndetur negādo cō ſequētiā. Et rō eſt:tū primo:vel ꝗ Plato multa dicit legiſſe in libris diuinis:quos re perit in egypto:⁊ inde aliqua cognouiſſe: tū ſcđo ꝙ verbū nō inuenitur i libris Pla tonicoꝝ:ſm ꝙ verbū noīat personā genitā in diuinis:ſ3 ſcđm ꝙ verbū intelligit ratio ydealis:ꝑ quā deus oīa cōdidit:q̄ filio ap propriat:que dr̄ mūdus architip⁹. ¶ Ad tertiā r̄ndetur negādo ꝯñam. Et rō eſt:qa phi nō peruenerunt in cognitionē diuina rū pſonaꝝ:quātū ad ꝓpria:ſed ſolū quātuꝫ ad ꝓpriata:nō inquātū ad appropriata ſūt: quia:ſic eorum cognitio depēdet ex ꝓprijs ſed inquātū ſunt attributa diuine nature.et ſi obijciat qđ ſimiliter deuenerunt in cogni tionē bonitatꝭ:que appropriat ſpūi ſancto: ſicut in cognitionē potētie:⁊ ſapie:q̄ appro priat patri:⁊ filio:dicendū ꝙ bonitatē non cognouerūt:quātū ad potiſſimū effectū ip ſius.ſ.icarnationē:⁊ redēptionē:ſ3 euanue runt in cogitatiōibus ſuis. Vel ꝗ nō tm̄ in tēderūt veneratiōi bonitatis diuine:q̄z etiā nō imitabant:ſicut venerati ſunt potētiaꝫ ⁊ ſapiētiam. ¶ Ad quartā r̄ndetur negando ꝯñam. Et ratio eſt : ꝗ dictū Trimegiſti nō eſt referendū ad generationē filij:vel pro ceſſionē ſpūs ſancti:ſ3 ad ꝓductionē mūdi. Nā vnus deus produxit mūduꝫ vnū:pro pter ſui ipſius amorē. ¶ Ad quintā r̄ndet negādo ꝯñam. Et rō eſt:ꝗ ſicut ſimilitudo trinitatis relucens in aīa:eſt omnino imper fecta ⁊ deficiens:ſed dicitur expſſa ꝑ cōpa rationē ad ſimilitudinē veſtigij:ideo nō po teſt ducere in cognitionē perfectaꝫ trinita tis diuinarum perſonarum.

A d tertiaꝫ.q.ſic ꝓcedit. Et vi detur:ꝙ nomē deus plurali ter debeat predicari de trib⁹ pſonis:vt tres perſone ſint tres dij. ¶ Primo ſic. Ge ne.i.vbi dicitur. In principio creauit deus celū ⁊ terrā:h3 veritas hebrayca eloym:qđ pōt interptari dij:ſiue iudices:Et hoc dicit ꝓpter pluralitatē perſonaꝝ:Ergo tres per ſone ſunt plures dij:⁊ nō vnus. ¶ Secūdo ſic. Sicut homo ſignificat:vt habēs huma nitatē:ita deus ſignificatur vt hn̄s deitateꝫ: Sed tres perſone ſunt tres habētes deita tē:Ergo tres perſone ſunt tres dij. ¶ Ter tio ſic. Hoc nomē res cū abſolute dicat:vi detur ad ſubſtātiā ꝑtinere. S3 hoc nomē.ſ. res pluraliter dicitur de trib⁹ perſonis. Di cit eñi Aug.libro de doctrina xp̄iana. Res q̄bus fruēdū eſt:ſunt pater:⁊ fili⁹:⁊ ſpirit⁹ ſanctus:Ergo parit̄ hoc nomē deus:⁊ alia noīa eſſentialia poterūt pluraliter p̄dicari de diuinis perſonis:vt dicātur tres dij:aut tres oīpotentes:aut tres dn̄i. ¶ In oppo. eſt illud Exo.ij. Audi iſrael:dn̄s deus tuus vnus eſt. Rn̄deo dicendū ꝙ nomē de⁹ nō pluraliter ſ3 ſingularit̄ dr̄:⁊ p̄dicatur de tri bus perſonis:ſm illud Athanaſij: deus pa ter:deus fil⁹:deus ſpirit⁹ ſctūs:nō tres dij: ſ3 vnus eſt deus. Pro quo notandū ꝙ no minū eſſentialiū q̄daꝫ ſignificant eſſentiam ſubſtātiue:quedā vero adiectiue. Ea q̄dem q̄ ſubſtātiue eſſe[n]tiā ſignificāt:nō predicāt in plurali de tribus perſonis. Cui⁹ rō ē:ꝗ noīa ſubſtātiua ſignificant aliq̄d ꝑ modum ſubſtātie:noīa vero adiectiua ſignificāt per modū accidētis:qđ inheret ſubſtātie. Sub ſtātia aūt ſicut per ſe h3 eſſe:ita per ſe hab3 vnitatē:vel multitudinē. Vñ ⁊ ſingularitas vel pluralitas noīs ſubſtātiui attenditur:ſm formaꝫ ſignificatā per nomē. Accidentia au tē ſicut hn̄t eē in ſubiecto:ita ⁊ ex ſubiecto recipiūt vnitatē:vel multitudinē. Et ideo in adiectiuis ſingularitas vel pluralitas atten ditur:ſm ſuppoſita. In creaturis aūt nō re peritur vna forma in plurib⁹ ſuppoſitis:ni ſi vnitate ordinis:vt forma multitudinis or dinate. Vñ noīa ſignificātia talē formam ſi ſunt ſubſtātiua:p̄dicatur de plurib⁹. In ſin gulari nō aūt ſi fuerint adiectiua. Dicimus enim qđ plures hoīes:ſunt collegiū:vel ex

exercitus: aut populus. Dicimus tñ ꝙ plu-
res hoies ſunt collegiati. In diuinis autem
eſſentia diuina ſignificat per modũ forme:
que qdem ſimplex eſt: ⁊ maxime vna. Vñ
noia ſignificãtia diuinã eſſentiã ſubſtãtiue:
ſingulariter ⁊ nõ pluriter dicũtur de tribus
pſonis. Hec ẽ igitr rõ quare Soꝛtẽ ⁊ Pla
tonẽ ⁊ Ciceronẽ dicim⁹ tres hoies: patrẽ
aũt: ⁊ filiũ: ⁊ ſpm ſctm nõ dicim⁹ tres deos
ſ vnũ deũ: q: in tribus ſuppoſitis humane
nature ſunt tres humanitates. In trib⁹ aũt
perſonis eſt vna eſſentia. Que vero ſigni
ficãt diuinã eſſentiã adiectiue pluraliter p̄-
dicãtur de tribus pſonis: ꝑpter pluralitatẽ
ſuppoſitoꝝ. Dicimus eniꝫ tres exiſtentes:
vel tres ſapiẽtes: aut tres eternos: aut tres
increatos: ⁊ imẽſos. ſi adiectiue ſumantur.
Si vero ſubſtãtiue ſumãtur: dicimus vnuꝫ
increatũ: immẽſuꝫ: ⁊ eternũ: vt Athanaſius
dicit. ¶ Ad rões in oppo. ¶ Ad pꝛimaꝫ
reſpondetur negando ꝯñam. Et rõ eſt: q: di
uerſe lingue hñt diuerſuꝫ modũ loquendi.
Vñ ſicut greci ꝑpter pluralitatẽ ſuppoſito
rũ: dicũt tres ypoſtaſes: ita ⁊ in hebꝛaico di
citur pluralit͛ heloim: nos aũt non dicimus
pluraliter: nec deos: nec ſubſtãtias: ne plu-
ralitas ad eſſentiã referatur. ¶ Ad ſecũdã
reſpondetur negãdo ꝯñam. Et rõ eſt: q: lꝫ
deus ſignificet hñtem deitatẽ: eſt tñ ali⁹ mo
dus ſignificãdi. Nã deus dicitur ſubſtãtiue
ſ hñs deitatẽ dicitur adiectiue. Vñ lꝫ ſint
tres hñtes deitatẽ: nõ tñ ſeqtur: ꝙ ſint tres
dij. ¶ Ad tertiã rñdetur negãdo ꝯñam. Et
rõ eſt: q: hoc nomẽ res: ẽ de trãſcẽdẽtibus.
Vñ ſm ꝙ pertinet ad relationẽ: pluraliter
pꝛedicatur in diuinis. Si vero ſm ꝙ perti
net ad ſubſtãtiã: pdicatur ſingularit͛. Vnde
Augu. ibidem dicit: ꝙ eadem trinitas: que
dam ſumma res eſt.

¶ Dominica .i. poſt trinitatẽ eſt euãgeliũ.
In illo tpe dixit ieſus diſcipulis ſuis. Hõ
quidã erat diues ⁊c̃. Luc. xvi. Circa hũc
diuitẽ dãnatuꝫ poſſunt diſputari ſequen
tes queſtiones.

¶ Pꝛimo: vtruꝫ anima ſeparata poſſit ab
igne coꝛpoꝛeo cruciari.

¶ Secundo: vtrũ anime damnatoꝝ vi-
deant gloꝛiam beatoꝛum.

¶ Tertio: vtrum damnati vellent omnes
alios eſſe damnatos.

AD pꝛimã ſic ꝓceditur. Et vꝫ
ꝙ aia ſepata ñ poſſit ab igne
coꝛpoꝛeo cruciari. ¶ Pꝛio
ſic. Agens ſemp nobilius eſt
paſſo: vt Aug. ſuper Gene.
ad litterã: ⁊ Ariſtotiles: ſcdo de aia: Sꝫ im-
poſſibile eſt eẽ aliqd coꝛpoꝛeũ nobilius aia
ſeparata: Ergo non põt ab aliquo coꝛpoꝛe
pati: ſiue cruciari. ¶ Scdo ſic. Scdm phi-
loſophũ pꝛimo de generatiõe: ⁊ ſcdm Boe
tium libꝛo de duabus naturis. Illa ſolum
agunt: ⁊ patiũtur ad inuicẽ: q in materia cõ
municãt: Sꝫ aia: ⁊ ignis coꝛpoꝛeus: nõ cõi-
cant in materia q: ſpũaliuꝫ ⁊ coꝛpoꝛaliũ nõ
eſt materia cõis: Ergo anima ſeparata non
poteſt pati: aut cruciari ab igne coꝛpoꝛeo.
¶ Tertio ſic. Omne quod patitur: recipit
aliquid ab agente: Si ergo anima patiatur
ab igne coꝛpoꝛeo: aliqd ab eo recipiet. Sꝫ
omne quod recipitur in aliquo: eſt in eo ꝑ
moduꝫ recipiẽtis: Ergo quod recipitur ab
igne in aia: nõ eſt in eo materialiter: ſ ſpiri
tualiter. Sꝫ foꝛme reruꝫ in aia ſpiritualiter
exiſtẽtes ſunt perfectiões ipſius: Ergo etiã
ſi ponatur: ꝙ anima patiatur ab igne coꝛ-
poꝛeo: hoc non erit in eius penam: ſed ma-
gis in eius perfectionem. ¶ Quarto ſic.
Omne agens coꝛpoꝛeum agit per conta-
ctum: Sed nõ poteſt eſſe aliquis contactus
anime ⁊ ignis coꝛpoꝛei: quia cuꝫ contactus
ſit ſolum inter coꝛpoꝛa: que habent vltima
ſimul: Ergo anima ab igne coꝛpoꝛeo nõ pa
titur. ¶ Quinto. Agens coꝛpoꝛeuꝫ nõ agit
in remota: niſi per hoc: ꝙ agit in media: Sꝫ
aie: ⁊ demones: quãdoqꝫ ſunt extra locum
inferni: cuꝫ qñqꝫ in hoc mundo appareant
hoibus: nec tamẽ ſunt immunes a pena: et
tamen videmus ꝙ omnia intermedia ab
igne inferni non patiantur: Ergo videtur
ꝙ anime dãnatoꝝ penas quas ſuſtinẽt: nõ

patiātur ab igne corporeo. ¶ In opppoſi
tū ē euāgeliū pſens in quo ait Diues dāna
tꝰ. Crucior i hac flāma. ¶ Rñdeo dicēdū
ſub iſta ↄcluſione: ꝙ aīa ſepata pōt pati ab
igne corpeo: ⁊ cruciari ab eo. Iſta ↄcluſio
probaṫ primo ſic. Eadē ē rō de aīabus ſe
paratis: ⁊ de demonibus: q ab igne corpo
reo pati poſſunt. Sed demones patiuntur
ab igne corporeo: in quē corpora damnato
rū poſt reſurrectionē pꝭijcientur: ⁊ vt pꝫ ex
euāgelio Mat. xxv. Ite in ignē eternū: q
paratus eſt diabolo: ⁊ angelis eius. Ergo ⁊
aīe ſepate ab igne corporeo pati poſſunṫ.
Vñ Grego. ij. libro dialogorū dicit. Si dia
bolus: ⁊ eius angeli cū ſint incorporei: cor-
poreo igne ſūt cruciādi: qd mirū: ⁊ ſi aīe an
teq̄ꝫ recipiāt corpora: poſſint igne corpo-
reo cruciari? Quaſi diceret. Nō eſt mirū.
Secundo ſic. Pena dꝫ rñdere culpe. Sed
aīa p culpā corpori ſe ſubijcit per prauā cō
cupiſcētiam. Ergo iuſtū ē: vt in penam rei
corporee ſubijciatur p paſſionē. Vñ firmi-
ter tenendū eſt: ꝙ aīa ſeparata pati: affligi:
⁊ cruciari poſſit ab igne corporeo. Sed cir
ca modū quo pati poſſit diuerſi diuerſa di
xerūt: que oīa enarrare eēt longū. Et ideo
tantūmodo aſſignabimus modū: quē ſan-
ctus Tho. in. iiij. di. xliiij. ponit. Dicit enim
ſic: ꝙ corpus in ſpūm naturaliter agere nō
pōt: nec ei aliquo modo obeſſe: vel ipꝫ gra
uare: niſi ſm ꝙ aliquo modo corpori vniṫ.
Sic. n. inuenimus ꝙ corpus qđ corrūpitur
agrauat aīam. Sapiētie. ix. Spūs aūt cor-
pori vniṫ dupliciter. Vno modo vt forma
materie: ⁊ vt ex eis fiat vnū ſimpliciter: ⁊ ſi
ſpūs vnitus corpori: ⁊ viuificat corpus: ⁊ a
corpore aliq̄liter aggrauaṫ. ſic aūt ſpūs de-
monis vel hoīs igni corpeo nō vniṫ. Alio
mōꝫ vnitur ſpūs corpori: ſicut mouēs mobi
li: vel ſicut locatū loco: eo mō quo icorpora
lia ſunt in loco: ⁊ ſꝫ hoc ſpūs icorporei cre
ati loco diffiniūtur: ita in vno loco exiſtē
tes: ꝙ non in alio. Quāuis aūt res corpea
ex ſua natura hēat: ꝙ ſpūm icorporalē loco
diffiniat: nō tñ hꝫ ex ſua natura: ꝙ ſpūm in

corporeū loco diffinitū detineat: vt ita alli-
geṫ illi loco: ꝙ ad alia diuertere nō poſſit:
cū ſpūs nō ita ſit in loco naturaliter: ꝙ loco
ſubdaṫ. ſed hoc ſupaddiṫ igni corporeo: in
quātū eſt iſtrumētū diuine iuſtitie vindicā
tis: ꝙ ſic detineat ſpūm: ⁊ ita efficiṫ ei pena
lis: retardās eū ab executiōe pꝑe volūtatiſ
ne. ſ. poſſit opari: vbi voluerit: ⁊ ſm qđ vo
luerit. Et hunc modū ponit Grego. in. iiij.
dialogorū: exponēs. n. quō aīa icendiū ex-
periēdo patiaṫ. ſic dicit. Dum veritas pcō
reꝫ diuitē dānatū in igne phibet. quis nā ſa-
piens reproborū aīas teneri ignibus nege
uerit. Et Aug. ēt. xxj. de ciuitate dei ꝙ ſicut
aīa in hoīs ↄditiōe iungitur corpori: ⁊ dat
ei vitā: q̄ꝫuis illud ſit ſpūale: ⁊ hoc corpale:
⁊ illa ↄiunctiōe ↄcipit amorē ad corpus: ſic
ligatur igni vt accipiēs ab eo penā. ⁊ ex il-
la ↄiunctiōe vehemēter ↄcipit horrorē: ac
pꝑter hoc ⁊ dolorē. Dicamus ergo ſequē
do pꝑdictos modos ſanctorꝝ: ꝙ ignis hꝫ ſuā
naturā hꝫ ꝙ ſpūs icorporeus ei ↄiūgi poſ-
ſit: vt loco locatū: ſed iquātū eſt inſtrm̄ diui
ne iuſtitie: hꝫ vt ipm̄ quodāmodo retineat
alligatū. Et in hoc veraciter ignis ille eſt
ſpūi noxius. ⁊ ſic aīa ignē ibi vt noxiū vi-
dēs ab igne cruciaṫ. Vñ Greg. in. iiij. dia-
logorū oīa iſta p ordinē tāgit. ¶ Ad rōes
in oppo. ¶ Ad primā rñdeṫ: ꝙ licet aīa ſit
ſimpliciter nobilior igne. ignis tñ ē ſm qd
aīa nobilior: iquātū eſt inſtrm̄ diuine iuſti-
tie. ¶ Ad ſcđam rñdeṫ negādo ↄñam. Et
ad pꝓbationē rñdeṫ: ꝙ phūs: ⁊ Boetiꝰ lo-
quūtur de illa actiōe: p quā patiēs trāſmu-
taṫ in naturā agētis. Talis aūt actio nō eſt
ignis in aīa. Et pꝑter hoc rō non pꝓcedit.
¶ Ad tertiā rñdetur negādo ↄñam. Et rō
ē: q: aſſumptū eſt verū de eo qđ patiṫ ab
agēte p modū iſfluētie. Ignis aūt in aīam
nō agit per modū iſfluentis: ſed p modū de
tinētis. vt ex dictis pꝫ. Et ideo rō eſt ad pro
poſitū. ¶ Ad quartā rñdetur negādo con
ſequentiā. Et rō eſt q: licet nō ſit aliquis cō
tactus corporalis inter aīam ⁊ corpus: eſt
tamen inter eos aliquis contactus ſpūalis.

Sicut etiam motor celi cũ ſit ſpũalis: ſpũali
contactu tangit celum: ipm moués per mo
dicum: quo dr̃ contriſtans tangere: ſicut di
citur in primo de celo: ⁊ hic modus ſufficit
ad actioné. ℭ Ad q̃ntam rñdetur: ꝙ ſpũs
dánati nunq̃ eſt extra iferuum. niſi ex diſ-
penſatióe diuina: vel ad inſtructionem: vel
ad exercitium electorum. Ubicũq3 antez ex
tra infernũ ſint: ſemper tamen vident igné
inferni: vt eis in penam ꝓparatũ. Unde cũ
iſta viſio ſit imediate affligens: vbicũq3 ſũt
ab igne inferni affliguntur. ſicut ⁊ captiui
extra carceré exiſtentes: a carcere quodá-
modo affliguntur: dum vident ſe ad carce-
ré dánatos. Unde ſicut gloria electorum in
nullo minuitur: nec q̃tum ad ꝑmiũ eſſen
tiale: nec q̃tum ad accidétale. Si aliquan-
do extra celũ empireũ ſint qui quodámo-
do in eorũ gloriá cedit: ita ét in nullo minui
tur pena dánatorum: ſi extra infernum ex
diſpẽſatione diuina ad tempus ponantur.
Et hoc eſt: qđ dicit gloſa ſuper illud Jaco-
bi. iij. Inflámat rotam ⁊c. Diabolus vbi-
cũq3 ſit ſiue ſub aere ſiue ſub terra ſecum
fert tormẽta ſuarum flámarum. Obiectio
aũt ꝓcedit: ac ſi ignis corporeus affligeret
ſpũs imediate. ſicut affligit corpora.

N Sccũam. q. ſic procedítur
Et videt ꝙ dánati non vi
deant gloriam beatorum.
ℭ Primo ſic. Magis di
ſtat ab eis gloria beatorũ:
q̃ ea que in hoc mundo
aguntur. Sed ipſi nõ vident ea: que circa
nos aguntur: vt dicit Grego. in moralibus.
xij. libro. Ergo multo minus poſſunt vide
re gloriá beatorũ. ℭ Secundo ſic. Id qđ
ꝯceditur in pñti vita pro magno munere:
nunq̃ ꝯceditur dánatis. ſed Paulo ꝓ ma
gno munere eſt ꝯceſſum: vt videret vitam
illá: qua beati eternaliter in deo viuunt: vt
dicit. ij. Cor. ij. in glo. Ergo dánati ſanctoꝝ
gloriam nõ vident. ℭ Tertio ſic. Conſide
ratio pene imũit terroré: ſicut ꝯſideratio
glorie generat gaudiũ. Sed in malis nullũ
erit gaudiũ. Ergo nõ videbunt gloriá ſan-
ctorum. ℭ In oppo. eſt euangeliũ pñſens
vbi dr̃: ꝙ diues in tormẽtis poſitus: vidit
Abraam: ⁊ Lazarũ in ſinu eius. ℭ Reſpõ
deo dicẽdum: ꝙ dánati ante diez iudicij vi
debunt beatos in gloria: nõ hoc modo: ꝙ
gloria eorũ qualis ſit cognoſcát. ſed ſolum
modo cognoſcẽt eos eſſe in gloria inexti-
mabili: ⁊ ex hoc turbabuntur: tum propter
inuidiam dolentes de felicitate beatorũ. tũ
ꝓpter hoc quia ipſi talem gloriá amiſerũt.
Sapientie. v. dr̃ de impijs. Videntes tur-
babuntur timore terribili. Sed poſt diem
iudicij omnino viſione beatorũ priuabun-
tur. nec tamen ex hoc eorum pena minue-
tur: ſed augebitur: ꝙ memoriam habebũt
glorie beatorum: quá in iudicio viderunt:
vel etiam ante iudicium. Et hoc erit eis in
tormentũ. ſed vlterius affligentur ex hoc
quod videbunt ſe indignos reputari etiá
videre gloriam: quá ſancti merentur vide-
re. ℭ Ad rõnes in oppo. ℭ Ad primá re
ſpondetur negando ꝯñam. Et ratio eſt. ꝙ
non eſt ſimile de vno ⁊ de alio. Quia ea
que in hac vita aguntur: non ita affligerét
damnatos in inferno. ſi viderent: ſicut glo
ria inſpecta beatorum. Unde non ita oſten
duntur damnatis ea: que hic aguntur. ſi-
cut iuſtorum gloria: quáuis etiam eorum q̃
hic aguntur: oſtenduntur eis quádoq3 ea
que in eis triſtitiam agere poſſunt. ℭ Ad
ſecundam rñdetur negando ꝯſequentiam.
Et ratio eſt. quia non ſimile. Paulus iſpe
xit vitam illam qua ſancti cũ deo viuunt:
eá experiendo: ⁊ in futurũ perfectius ſpe-
rádo: quod nõ eſt de dánatis. E ideo nõ é
ſimile. ℭ Ad tertiá rñdetur negando con-
ſequentiá. Et rõ eſt quia vt dicit dñs Bo-
nauentura ſuper illud: Letabitur iuſtus cũ
viderit vindictá ⁊c. Conſideratio beatorũ
non ſiſtit in pena. ꝙ afflictiua. ſed fertur
vlterius: ꝙ iuſta ⁊ optime ⁊ digne inflicta
Et talis conſideratio amanti iuſtitiam: ge-
nerat gaudium. Similiter nec conſideratio
malorum ſiſtit in bono glorie: ꝙ bonum: ſʒ

q: perditum. Et hec conſideratio generat dolorem: ⁊ ita damnati affliguntur ⁊ dolēt videntes gloriam beatorum.

Ad tertiā. q. ſic ꝓceditur. Et videtur: ꝙ dānati nō vellēt oēs alios eſſe damnatos.

¶ Primo ſic. ex euāgelio ꝑſenti: vbi diues dānatus rogabat ꝓ fratribus: ne venirēt in locum tormentoꝝ. Ergo cū dānati hēant multos ɔſanguineos: mallēt eos eē beatos: q̄ ɔdēnatos. ¶ Scḋo ſic. Affectiōes iordinate in īferno a dānatis nō auferuntur. Sed aliq dānati iordinate dilexerunt ſuos nō dānatos. Ergo nō vellēt eorū malum: q̄d eſt eſſe eos dānatos. ¶ Tertio ſic. Dānati nō deſiderāt augmētū ſue pene. Sed ſi plures dānarētur: maior eſſet dānatorū pena. ſicut ēt multiplicatio brōꝝ amplificat eorū gaudiū. Ergo dānati nollēt oēs alios dānari.

¶ In oppo. ē illud: q̄d dr̄ Iſa. xiiij. ſup illō Surrexerunt de ſolijs. dicit glo. Solatiū ē malorū habere ſocios penarū. ¶ Rn̄deo dicendū: ꝙ dānati vellēt oēs bonos eē dānatos. Iſta ɔcluſio pꝫ. tum q: in dānatis maxime viget inuidia. Ergo dolēt de felicitate bonorū: ⁊ eorum dānationem appetunt. ¶ Secūdo ſic. Sicut in beatis in pr̄ia eſt ꝑfectiſſima charitas. ita in dānatis erit ꝑfectiſſimū odium. Unde ſicut ſcī gaudebūt de oibus bonis: ita ēt mali de oibus bonis dolebunt. Uñ felicitas ſcōꝝ ɔſiderata: eos maxime affligit. Uñ dr̄ Iſa. xxvi. Videant ⁊ ɔfundant zelantes ppli: ⁊ ignis hoſtes tuos deuoret. Unde pꝫ: ꝙ vellēt oēs bonos eſſe dānatos. ¶ Ad rationes in oppoſitū.

¶ Ad primā rn̄detur negando ɔ̄ñam. Et ad auctoritatē īductā dicendū eſt: ꝙ nō dixit hec diues ex charitate: cū nullā haberet ſed ex timore ſeruili: ne ex eorū ɔſortio eius pena augeret. Eſt tñ notandū: ꝙ licet tanta ſit inuidia in dānatis ꝙ ēt ꝓpinquorū glorie inuideant: cum ipſi ſūt in ſūma miſeria: tamē minus inuidēt ꝓpinqs: q̄ alijs. q: maior eēt pena ſi oēs ꝓpinqui dānarent: ⁊ alij ſaluarētur: q̄ ſi aliq de ſuis ꝓpinquis ſaluarentur. Et exinde fuit: ꝙ diues ille dānatus petijt fratres ſuos a dānatiōe eripi. Sciebat eni: ꝙ aliq aliorū eriperētur. Maluiſſꝫ tñ frēs ſuos cū oib⁹ alijs dānari. ¶ Ad ſecūdā reſpōdetur negando ɔ̄ñam. Pro quo nota: ꝙ dilectio que nō fundat ſup honeſtū: facile reſcindit: ⁊ ꝑcipue in malis hoibus: vt dr̄. ix. Ethi. Uñ dānati nō ſeruabūt amicitiā ad eos: quos iordinate dilexerunt. ſed in hoc volūtas eorū remanebit ꝑuerſa ꝙ cām iordinate dilectiōis adhuc diligent. ¶ Ad tertiā rn̄detur negādo ɔ̄ñam. Et rō eſt. q: licet ex dānatorū multitudie pena ſinguloꝝ augeatur: tñ tm̄ ſupexcreſcit odium ⁊ inuidia: ꝙ magis eligent torqueri cū multis: q̄ minus ſoli.

¶ In dñica ſcḋa eſt euangeliū. Homo q̄dam fecit cenam magnam ⁊c̄. Luc. ix. Circa quod poſſunt diſpu. ſe. q.

¶ Primo: vtrū cena beatitudinis ſanctis preparata: conſiſtit in bonis corporis.

¶ Scḋo: vtrū occupatio ⁊ ſolicitudo rerꝫ tpalium hominem excludat a cena eterne beatitudinis.

¶ Tertio: vtrū homines peccatores ſint compellendi bonum facere.

Ad primā. q. ſic ꝓcedit. Et vr̄ ꝙ cena btitudinis ſcīs ꝑparata ɔſiſtat in bonis corꝑis. ¶ Primo ſic. Qḋ a plib⁹ dr̄: ipoſſibile ē eſſe falſū totaliter: vt Cōmētator dicit iij. de aia ⁊ Phūs. vij. Ethi. ꝙ opio nō ꝑditur quā ppli multi famāt. Sed maior hominū multitudo clinat ad querēdū delectatiōes corꝑales: ⁊ corꝑalia bona: quaſi finē. Ergo finis humane vite in corꝑalibus bonis ɔſiſtit. Finē hūane vite dicim⁹ btitudinē. Ergo btitudo in bonis corporis querēda ē. ¶ Scḋo ſic. Quāto aliqḋ bonū eſt cōiꝰ: tāto ē diuinius: vt pꝫ. j. Ethi. Sꝫ bonū corporale cōius ē q̄ ſpūale. q: corporale ēt ad bruta aialia ſe extēdit: nō aūt ſpūalia. Ergo corꝑale bonū ſpūali peminet. Ergo talia bona ſenſibilia veniēt in btitudine

offerẽda btis. ¶ Tertio ſic. Hõ ex anima ⁊ corpe ↄſtituitur. Ergo bonũ hoīs dꝫ eſſe cõe aīe ⁊ corpi. Sꝫ bonuꝫ ſpũale nõ põt eẽ cõe corpori. bonuꝫ ãt corporale põt eſſe cõe aīe: inqꝫtuꝫ aīa de corporalibꝰ delectatur. Ergo cena btitudinis magis ↄſiſtit in bõis corporalibꝰ qꝫ ſpũalibꝰ. ¶ Quarto. Quũ btitudo teſte Boetio ſit ſtatus oīuꝫ bonoꝝ aggregatiõe pfectꝰ: in cena btiudis nullũ oblectamẽtũ ibi deficiet. Ergo i ea delectatiões ſẽſibꝰ: ⁊ bõa ſẽſibilia erũt: alias nõ vr̃ pfecta ⁊ plena btitudo. ¶ In oppo. arguitur ſic. Btitudo ẽ ſũmuꝫ bonum hoīs. Ergo i pcipuis bonis hoīs ẽ qrẽda: ⁊ ponẽda. Sꝫ bõa aīe ſunt nobiliora: quã bona corpis. ſicut ⁊ aīa corpe nobilior ẽ: Ergo cena btitudis eterne ppata ſcis: in bonis ſpiritualibꝰ ↄſiſtit. ¶ Rñdeo dõm. Error fuit ſtulti Machometi: q poſuit felicitateꝫ ⁊ btitudinẽ futurã in corpalibus delectationibꝰ ciboꝝ: ⁊ potuuꝫ: ⁊ venereoꝝ. q error nõ ſolũ apd̃ xp̃iane religiõis cultores: ſꝫ ẽt apd̃ gẽtiles phõs: q btitudinẽ nouerunt in opibꝰ itellectiue ptis ↄſiſtere: iudicatur beſtialis: vitã hmõi voluptuoſã nõ hoium ſed pecuduꝫ eẽ aſſerẽtes: vt pꝫ. j. Ethi. Vñ vt hũc errorẽ oñdamꝰ reprobuꝫ: ⁊ ſtultuꝫ. Arguitur ſic. i. pñti euangelio. Dr̃. n. q cena erit magna. i. de magnis ⁊ pcioſis rebꝰ: ⁊ excellẽtiſſimis. Vñ de ea dr̃ illud Jſa. xiiij. Oculus nõ vidit: nec auris audiuit: nec in cor hoīs aſcẽdit: q ppauit deꝰ diligẽtibꝰ ſe. Sꝫ bona aīe: ⁊ bona ſpiritualia ſunt maiora bona: qꝫ ſenſibilia bona. Sic ergo cena future btitudis ↄſiſtit in guſtu bonoꝝ ſpũaliuꝫ: ⁊ nõ ſẽſibiliuꝫ. Vñ cena illa dr̃ magna q: iertmabilis. Gen̄. xv. Ego merces tua magna: nimis ẽ itermiabilis Baruch. iiij. O iſrael quã magna ẽ domꝰ dñi: ⁊ igens locꝰ poſſeſſiõis eiꝰ: iõ extermiari nõ põt: q: tã cibꝰ qꝫ ille q miſtrat deus ẽ: ⁊ ſũmuꝫ bonuꝫ. Pſ. Inebriabuntur ab vbertate domus tue: ⁊ torrẽte voluptatis tue potabis eos. ¶ Scd̃o arguitur ſic. Quom btitudo ſit naturaliter ab oībꝰ hoibus deſiderata: noiat vltimuꝫ hũane vite finẽ. Finis auteꝫ cuiuſlꝫ rei vel ẽ opatio ppa: vel p opatiõeꝫ ppriã ad finẽ venit. Quom ãt forma ppa ſit in qlꝫ re opatiõis ppe pncipiuꝫ. Forma ãt ppa hoīs inqꝫtuꝫ ẽ hõ ſit rõnalis aīa: opꝫ q vel in ipſis actibꝰ rõalis aīe cõparetur. Hec ãt bõa aīe dñr. Vñ neceſſe ẽ btitudinem ponere in bonis aīe: ẽt ƀꝫ phõs. Nõ ãt al iq vt Epicurei: ⁊ Machometꝰ in bonis corpis btitudinẽ poſuerũt: ex hoc puenit: q ſeipſos qd eẽnt ignorabãt. Non n. cognoſcebãt ſe: ƀm illd̃ qd̃ in eis ẽ melꝰ: q coꝝ eẽ formaliter cõplet: ƀm illd̃ qd̃ õ eis exterꝰ appet: ⁊ ƀꝫ hoc btitudinẽ ſuã in bonis exterioribꝰ poſuerũt. Multꝫ alijs rõibꝰ reprobauimꝰ hũc errorẽ in tractatu nr̃o cõtra Machometũ: nũc breuiter iſta ſufficiunt. ¶ Adrões in opp. ¶ Ad primã rñdetur negãdo ↄñaꝫ. Et rõ ẽ: q: multoꝝ opionẽ nõ ẽ necce eẽ verã ſimpliciter: ſꝫ ƀꝫ ptẽ Multitudo ãt hoīuꝫ in bonis corpis btitudinẽ ponẽtiũ: qꝫtuꝫ ad hoc: verã opionem hꝫ: q illd̃ qd̃ optimũ ſibi eſtimãt: hoc ſuaꝫ btitudinẽ eẽ putãt. Et qꝫtũ ad hoc eoꝝ opinio vera ẽ. ſ. q optimũ hoīs ẽ bt tudo. Nõ ãt opꝫ: q ſit vera: qꝫtũ ad hoc: q ponãt eã in bonũ corpis: q: hec opio pcedit ex falſa radice: q: ſ. exiſtimãt ſe eſſe pncipaliter id qd̃ ſũt ƀm corpa. ¶ Ad ſcd̃am rñdet negãdo ↄñam. Et rõ ẽ: q: dupliciter aliqd dr̃ eẽ cõe. Uno mõ p pdicationẽ. Hmõi ãt cõe: nõ ẽ aliqd idẽ nũero i diuerſis repũ: ⁊ hoc mõ hꝫ bonuꝫ corpis cõitatẽ. Alio mõ ẽ aliqd cõe p pticipationẽ vnꝰ: ⁊ eiuſdẽ rei: ƀꝫ numeꝝ. Et hoc mõ bonuꝫ cõius ẽ diuinꝰ. Et hec cõitas maxime põt in his: que ad animam pertinent: inueniri: q: per ipſuꝫ attingitur ad id qd̃ eſt cõe bonuꝫ oībus rebus. ſ. deum. Et ideo pcedit. ¶ Ad tertiaꝫ rñdetur negando conſequentiam. Et rõ ẽ: q: licet homo ex aīa ⁊ corpe ↄſiſtat: tñ eſſe ex anima: ⁊ non ex corpore habet. Unde etiã beatitudo hominis principaliter ⁊ originaliter in bonis anime ↄſiſtit. Sicut eniꝫ corpus eſt pter animã: ſicut pter fineꝫ: ⁊

materia propter formā: vt pꝫ. ij. De aīa: ita ꝛ bona corporis ordinātur in aīe bona: vt i finem. Vñ in bonis corporis beatitudo pncipaliter cōſiſtere nō pōt. ¶ Ad quartā rñdetur negando cōſequētiā. Et rō eſt: qꝛ cuꝫ vera beatitudo hois que ſperaꝛ in alia vita: cōueniat hois ſm illud: qḋ nobiliſſimuꝫ eſt in eo: qꝛ eſt intellectus: ꝛ reſpectu nobiliſſimi obiecti: qḋ eſt ipſe deus: delectatiōes que ad beatitudinē pertinēt nō ſenſibiles: q cōes ſunt porcis ꝛ aſinis: alijſqꝫ aīalib⁹ brutis: dicēde ſunt: ſꝫ ſpūales: in qbus cōicam⁹ cū angelis. Vñ delectatiōes ſenſibiles qs ponit Machometus: nō pertinēt ad beatitudinē hois: imo nec beatitudo vera ſuſtinet huiōi delicias: Sꝫ abſtrahit ab eis: Vñ argumētum eius nullum eſt.

AD ſcḋam. q. qua querit: vtꝝ occupatio: ꝛ ſolicitudo reruꝫ tpaliū hoiem excludat a cena eterne beatitudinis. Et videtur qꝛ nō. ¶ Primo ſic. Solicitudo reꝝ tpaliū eſt licita: Ergo ꝛc. Cōſequētia ē bona. Aās pbatur ſic. Ad pſidētē enī ptinet ſolicitū eſſe de ijs: qbus peſt ſm illud. Ro. xij. Qui peſt in ſolicitudine: Sꝫ hō peſt ex diuina ordinatiōe rebus tpalibus: ſm illud Ps. oia ſubiecisti ſub pedibus eius: oues ꝛ boues ꝛc. Ergo homo cū debeat habere ſolicitudinē de rebus tpalibꝫ: nō dꝫ pinde puari eterna beatitudie. ¶ Scḋo ſic. Nullus priuatur eterna beatitudine faciēdo ea: qbus ſua ſuſtētetur maxime dicēte dño: i ſudore vultus tui veſceris pane tuo. Geñ. i. ꝛ puerbio. vi. Vade ad formicā o piger: ꝛ cōſidera vias eius ꝛ diſce ab ea: que cū nō habeat ducē: nec pceptorē: parat in eſtate cibū ſibi: ꝛ ꝯgregat in meſſe: qḋ cōmedat in hieme. Sꝫ homo neceſſe hꝫ eſſe ſolicitū circa tpalia: vt ſuſtētet vitā ſuā: ſm Apoſtolum. ad. Theſa. iii. Qui nō vult operari: nō māducet: Ergo ꝛc. ¶ Tertio. Solicitudo tpaliū qñqꝫ ptinet ad opa miſicordie: puta cuꝫ ſolicitu line hꝫ ad pcurandū negocia pupilloꝝ ꝛ paupeꝝ. Vñ ad Hebr. c. vi. dic Apoſtolus: Cupimus vnūquēqꝫ veſtrū eandeꝫ oſtētare ſolicitudinē. Ergo ſolicitudo ꝛ occupatio tpaliuꝫ nō excludit quēqꝫ a btitudine. ¶ In oppoſitū eſt euāgeliuꝫ pñs: vbi dicitur de illis: q propter occupatiōes terrenoꝝ ſe excuſabāt: qꝛ nemo illoꝝ viroꝝ q vocati ſunt: guſtabūt cenā meam. ¶ Rñdeo dicenduꝫ: qꝛ dupliciter aliqs pōt occupari circa terrena. Vno mō nō tanqꝫ circa finē vltimuꝫ: ꝛ pncipaliuꝫ bona: ſꝫ ſicut circa organa ꝛ inſtrumēta pueniēdi ad ꝯſequendum: ꝛ pguſtanduꝫ bona ſpūalia. Et tunc ē ꝯcluſio: qꝛ cum talis ſolicitudo: ꝛ occupatio ſit licita: maxime cum homo nō apponit tm̄ ſtudiū ad tpalia pcurāda: qꝛ ppter hoc hō a ſpūalibus: qbus pncipaliter inſeruire dꝫ retrahatur: nō excludit hoiem a btitudine: pꝫ cōcluſio: qꝛ talis licita eſt: ꝛ ſine peccato. Secundo. Aliquis occupatur circa tpalia: tanqꝫ circa finem: ꝛ tanqꝫ precipua bona: ꝛ de tali ſolicitudine ꝛ occupatiōe eſt talis cōcluſio: qꝛ eſt illicita: ꝛ nō excuſat a peccato: ꝛ excludit a regno ſiue beatitudine dei. pꝫ cōcluſio: qꝛ nihil eſt diligēdū tanqꝫ finis trinitas pſonaruꝫ. Et iō ſaluator noſter in pñti euāgelio excuſantes ſe de emptiōe ville: et pbatiōe bouꝫ: ꝛ ō traductiōe vxoris: noluit excuſatos habere. ſ. dicēs: dico vobis: qꝛ nemo viroꝝ illoꝝ q vocati ſunt: guſtabit cenā meā. Per illū q villā emit itelligūtur vt dicit Aug. occupati circa honores: ꝛ diuitias vt ſupbi: q volūt alijs dñari. Per iuga boum itelligūtur nimiū occupati circa terrena: ꝛ p cupiditatē finē ſuuꝫ ibi ꝯſtituentes: vt auari. Per euꝫ q vxorē duxit: intelligūtur carnales: ꝛ laſciui occupati circa luxuriā ꝛ voluptates. Ad iſta tria vicia reducūtur oia excludētia a btitudie celeſti: ſm qḋ dic Jo. i. cāonic. iij. c. Oē qḋ ē i mūdo: aut ē ꝯcupiſcētia carnis. aut ꝯcupiſcētia oculorū. aut ſupbia vite. ¶ Ad rōes i oppoſitū. ¶ Ad primā rñdetur: qꝛ rō pcedit de ſolicitudine licita. Tpalia enim bona ſubiecta ſunt homini: vt eis vtatur ad neceſſitatem: non vt in eis finem conſtituat: et ſuperflue

circa ea ſolicitetur. Et talis non excludit a
beatitudine celeſti. ¶ Ad ſecũdã rñdetur
eodé modo: q: ſollicitudo eius qui corpo-
rali labore pané acquirit: nõ eſt ſuperflua
ſed moderata. Et ideo Hieronymus dicit
Labor exercẽdus eſt: ſollicitudo tollenda
ſ. animũ inquietans. Et talis ét non exclu-
dit. ¶ Ad tertia rñdetur: ꝙ ét ſollicitudo
temporaliũ in operibus miſericordie cum
ordinetur ad fines caritatis: licita eſt: niſi ſit
ſuꝑflua. Et ió ét talis nõ excludit a regno.

AD tertiã. q. ſic ꝓcedit. Et
videtur ꝙ infideles nõ ſint
cõpellendi ad fidé. ¶ Pri
mo ſic dr̃. Mat. xiij. ꝙ ſer
ui patriſfamilias dixerunt
ei: in cuius agro erant ziza
nia ſeminata: vis imus ⁊ colligimus ea: ⁊
ipſe rñdet: minime: ne forte colligentes ziza
nia: eradicetis cũ eis ſimul ⁊ triticum. Ubi
dicit Criſo. Hoc dixit dñs prohibens occi
ſiões fieri. Quom ergo ſine occiſiõis peri
culo infideles nõ poſſint cõpelli: videtur:
ꝙ nõ ſint cõpellendi. ¶ Secũdo. In decre
tis di. xlv. dr̃ ſic de iudeis: Precipit ſancta
ſinodus: nemini deinceps ad credendũ vi
inferre. Ergo pari rõne nec alij infideles
ſunt ad fidem cogẽdi. ¶ Tertio ſic. Dicit
Aug. ꝙ cetera põt homo nollens: credere
vero niſi volens. Sed volũtas cogi nõ põt
Ergo infideles nõ ſunt cogendi ad fidem.
¶ In oppoſitũ eſt euangeliũ pñs. vbi dr̃.
Exi in vias: ⁊ ſepes cõpelle intrare: vt im-
pleatur domus mea. Sed hoies intrant in
domũ dei. i. eccleſiam ꝑ fidem. Ergo aliqui
ſunt cõpellendi ad fidem. ¶ Rñdeo dicen
dũ: ꝙ infideliũ quidã ſunt qui nunq̃ȝ rece
perũt fidé: ſicut gentiles ⁊ iudei. Et de tali
bus ꝯcluſio eſt: ꝙ nullo modo compellẽdi
ſunt ad fidé: vt ipſi credant. Rõ eſt q: cre
dere volũtatis eſt. Secũda ꝯcluſio. Infide
les predicti licet nõ ſint cõpellẽdi: vt credãt
tñ ſunt cõpellendi a fidelibus: ſi facultas aſ
ſit: vt fidem nõ ipediant: vel blaſſemijs vel
malis ꝑſuaſiõibus: vel ét aptis perſecutiõi-
bus. Et inde eſt ꝙ propter hoc fideles xpi
ꝯtra infideles bellũ mouent. nõ qdé vt eos
ad credendũ cogãt: q: ét ſi eos viciſſent ⁊
captiuos haberét: in eorũ libertate relinq̃-
rentur: an credere vellét: ſed ꝓpter hoc vt
eos cõpellant ne fidé xpi ipediãt. Alij eni
ſunt ĩfideles: qui qñq̃ȝ fidé ſuſceperunt: ⁊
eã ꝓ fitent: ſicut heretici: vel quicũq̃ȝ apo-
ſtate. Et de talibus é tertia ꝯcluſio: ꝙ tales
ét corporaliter ſũt cõpellnedi: vt impleant
qð ꝓmiſerũt: ⁊ teneãt: qð ſemel ſuſceperũt
¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad primã rñdet
negãdo ꝯñam. Ad auctoritaté rñdet: ꝙ ita
itelligitur: vt dicit Aug. ꝯtra epiſtolã Per
miniani. ꝙ qñ metus iſte nõ ſubeſt: ⁊ qñ ita
cuiuſcũq̃ȝ crimen notũ eſt: ⁊ oibus execra
bile apparet. Et vt vel nullos prorſus: vel
nõ tales habent defenſores: ꝑ quos poſſit
ſciſma ꝯtingere: nõ dormiat ſeueritas diſci
pline. ¶ Ad ſecũdã rñdetur: ꝯcedendo ſi
nullo modo fidé receperũt. ¶ Ad tertiam
rñdetur negãdo ꝯñam. Et rõ eſt: q: ſicut vo
uere é volũtatis: ⁊ reddere neceſſitatis: ita
accipere fidé eſt voluntatis: ſed tenere iam
acceptã eſt neceſſitatis. Et ideo heretici ſũt
compellendi: vt fidé teneãt. Si obijcitur ꝙ
Paulus fuit cõpulſus ad credenduȝ: cum
eſſet iudeus: dicit. n. Aug. ad Bonifacium
comité: vbi eſt ꝙ ipſi clamare ꝯſueuerunt:
liberũ eſt credere vel nõ credere. Cui xp̃s
vim intulit. i. cognoſcãt in paulo prius cogẽ
té xp̃m: ⁊ poſtea docenté. rñdetur: ꝙ xp̃us
nõ coegit paulũ credere: ita vt inuitus cre
deret: ſed coegit eũ ⁊ cõpulit ne fidé xpi: ⁊
eccliam ꝑſequeretur: ſicut faciebat. Unde
ipſe viſo miraculo: volũtarie ſe obtulit ad
faciendũ qcquid ei xp̃s ꝑciperet. Unde ait
Dñe quid me vis facere: volũtarie ſe offe
rens ad oém obedientiã. Et dñs ad eum.
Ingredere in ciuitaté: ⁊ tibi dicet: quid te
oporteat facere. Et ibi doctus fuit a xp̃o ꝑ
ſpũm ſanctũ: de oibus ad fidé ꝑtinenti-
bus ꝑ ꝑdicationé ipſius.

¶ In dñica tertia legitur euangeliũ. Erãt
appropinquantes ad ieſum publicani ⁊c.

Luce.xj. Circa qḋ poſſunt diſputari ſe.q.
¶ Primo: vtrum angeli gaudent de pec-
catoribus penitentiam agentibus.
¶ Scḋo: vtrum angelus plus gaudeat de
vno pcõre agente pniam: q̃z de nonaginta
nouẽ iuſtis: qui nõ egent penitentia.

A D primã.q.ſic ꝓcedit. Et vi
detur ꝙ angeli btĩ gaudeant
de pcõribus agẽtibꝰ pniam.
Sicut gaudiũ ꝯtrariatur tri
ſticie: ita pnie ꝯtrariatur pec
catũ. Sed angeli nõ triſtant: aut dolent de
malis eorũ: quos cuſtodiũt: q: Apo.ij. dici
tur. ꝙ in celeſti hieruſalẽ nec luctus nec do
lor eſt. Ergo nec ipſi gaudent de aliquo ꝙ
agat pniam. ¶ In oppoſitũ ẽ euangelium
pñs. ¶ Rñdeo dicendum: ꝙ angeli gau
dẽt ſuper ꝯuerſiõe pcõrum agentiũ pniaꝫ:
ꝛ hoc triplici rõne. Primo: q: ſue cuſtodie
vidẽt tã glioſuꝫ fructũ. Cuilibet.n. hoi ad
cuſtodiã angelus ab ortu natiuitatis depu-
tatus eſt: vt ait Hiero. Sicut ergo medicꝰ
gaudet: qñ videt circa infirmũ: ſue curatio-
nis fructũ: ſic angelus multũ gaudet: cũ vi-
det circa hoiem: ſue cuſtodie fructum. Et
Ber. ſuper canti. Gaudẽt angeli in ꝯuer-
ſione ꝛ pnia pcõrum. ſalutẽ hoium ſitiẽtes
lachrymas penitẽtũ vinũ eorũ. Secundo
gaudent: q: ex pcõribus ꝯuerſis vidẽt adi-
plere numerũ eorũ. Nã eorũ ruina repara
tur de hoibus: Tertio: gaudent: q: vident
in laudãdo deũ: tale ſe habere ꝯſortiũ. Pri
mo enim ſola natura angelica laudabat de
um: ſed nature illi addita eſt natura huma-
na. Unde nũc veraciter dici põt illud Job
iij. Quom me laudarent aſtra matutin a.i.
angeli ꝛ iubilarẽt oẽs filij dei hoc expectat
ad laudẽ hoiuꝫ. Dñs Bonauẽtura ſuper
Lucã dicit angelos gaudere de pnia pec-
catoris: ꝓpter ſeptẽ. Primo: q: deſtruitur
culpa. Scḋo: q: recuperat iuſtitia. Tertio:
q: ꝯfutat demonũ ſuperbia. Quarto: q: ef
ficax efficitur angeloꝝ cuſtodia. Quito: q:
reparatur ecclia. Sexto: q: placatur ira di-
uina. Septimo: q: reſtaurat hieruſalẽ ſup
na. ¶ Ad rõnem in oppoſitũ rñdetur ne-
gãdo ꝯñaꝫ: Et rõ eſt: q: nõ eſt ſimile de gau
dio ꝛ triſtitia. Beatitudo.n. qua fruuntur
angeli: admittit gaudiũ ſed nõ triſtitiã. Un
de angelus btũs eſt ſuſceptibilis gaudij: ſꝫ
nõ triſticie. Ubi.n. eſt triſtitia ꝛ dolor: nõ ẽ
pfecta btitudo. Unde dr̃ Apo.xxi. Mors
vltra nõ erit: neqꝫ luctus: nec clamor: ſꝫ nec
vllus dolor. ſed angeli ſunt perfecti beati.
Ergo de nullo dolẽt. Et ideo gaudere põt
angelus de ſalute hoium: quãuis triſtetur
de damnatione.

A D ſcḋam.q.ſic ꝓceditur. Et
videt ꝙ angelus nõ gaude-
at plus ſuper vno pcõre pe-
nitentiã agẽte: q̃z ſuper.xcix
iuſtis ꝛc. ¶ Primo ſic. Qḋ ẽ meliꝰ: ẽ ma
gis diligendũ. ꝛ per ꝯñs amplius gauden
dũ: q̃z minus bonũ. Sed maius bonũ eſt.
xcix. iuſti: q̃z vnus penitẽs. Ergo angeli btĩ
gaudẽt de.xcix. iuſtis: q̃z de vno pcõre pe-
nitẽte. ¶ Scḋo ſic. Qḋ ẽ diuturnius: ẽ ma
gis diligendũ ꝛ eligendũ. Sed bonũ igno
ſcẽtis: eſt diuturnius. Ergo magis diligit
ab angelis. ¶ Tertio ſic. Reſurgẽs nũq̃z
redit ad tantã dignitatẽ: q̃zuis redire poſ-
ſit ad tantã caritatẽ. Ergo plus eſt diligen
dus inocens q̃z penitẽs. ¶ In oppo. ẽ euã
gcliũ pñs. ¶ Rñdeo dicendũ: ꝙ iſta litte-
ra põt itelligi dupliciter. Uno mõ reſpectu
redẽptiõis humane nature. ꝛ tũc deus vel
angeli dicũtur gaudere plus de vno pcõre
i. agente pniam. i. de redẽptiõe hũani gene
ris: q̃z de.xcix. iuſtis: q: in ea eſt maior ma-
teria gaudij: q̃z in oibus alijs operibꝰ: non
q: melior ſit pcõr penitẽs: q̃z.xcix. iuſti. Uñ
in redẽptiõe hũani generis plus operatus
eſt deꝰ: q̃z in ꝯſeruatiõe totius multitudinis
celeſtis: q: hoc ẽ manifeſtatiuũ maioris po
tẽtie: q: eſt maioris prudẽtie ꝛ maioris mi-
ſicordie. Maioris potẽtie: q: maius eſt iu
ſtificare impiũ: q̃z creare celũ ꝛ terrã. Ma-
ioris prudẽtie. q: Job.xxij. prudẽtia eiꝰ per
cuſſit ſuperbũ. Maioris clemẽtie ſiue mi-
ſericordie. Unde Luce.j. per viſcera miſi

cordie dei noſtri in q̄bus viſitauit nos ori⸗
ens ex alto. Maior ēt fuit in xp̄o ↄſcēſio:
maior ēt hūani generis ſublimatio. ſm illō
Ps. Qm̄ eleuata eſt magnificētia tua ſu⸗
per celos. Unde hoc itelligitur quātuȝ ad
cām nr̄e pnie. ſ. hūani generis redēptiōem
in qua maior ē materia gaudij: q̄ȝ in oibus
alijs operibꝰ dei. Scdō pōt itelligi de pcō
re quolibet penitēte: tūc itelligit̄ q̄ angelus
plus gaudet ⁊c̄. q: gaudiū ē magis nouū: ſi
ue q: hȝ aliā rōneȝ gaudij in ↄuerſiōe pcō
ris: q̄ȝ nō habȝ de permanētibꝰ in iuſtitia.
Uel q: pcō: eſt feruētior frequēter: q̄ȝ iu⸗
ſtus. Uñ hoc nō refert̄ ad oēs pcōres nec
ad oēs iuſtos: ſed ad pcōres feruidos poſt
ↄuerſiōem: ⁊ iuſtos tepeſcētes. Uñ Greg.
exēplificat: ⁊ Beda in glo. Maiꝰ eſt gau⸗
diū de pcōre: q̄ȝ de iuſto ſtāte: vt dux in bel
lo: eū militē plus diligit: q poſt fugā reuer⸗
ſus: hoſtē fortiter p̄mit: q̄ȝ eū q nūq̄ȝ fugit:
nec vnq̄ȝ fortiter egit. Et eodem mō eſt de
pcōre: poſt pniam viriliter agente: ⁊ de iu⸗
ſto tepido in ſua iuſtitia permanēte. ℂ Ad
rōnes in oppo. ℂ Ad primā rñdet̄: q̄ non
iō angeli dicūtur plus gaudere de pcōre pe
nitente: q̄ȝ de .xcix. iuſtis: q: ipſe melior: q̄ȝ
xcix. iuſti: ſed ꝓpter nouitatē rōnis gaudij
q̄ȝ hñt de iuentiōe ſiue ↄuerſiōe pcōris: q̄ȝ
nō hñt de alijs ſtātibus. Uñ dr̄ maius gau
diū ⁊c̄. q̄ ſicut maius eſt gaudiū de ſanatio
ne ifirmi: q̄ȝ de ↄſeruatiōe ſani ℂ Ad ſecū
dā rñdetur: q̄ dicūtur angeli plus gaude⸗
re de pcōre: q: penitens frequenter magis
hūilis. ⁊ feruidus ac cautꝰ reſurgit. ℂ Ad
tertiā rñdetur: ſicut dictū eſt: q̄ penitēs plꝰ
diligitur: q: freq̄nter ſurgit magis feruēs.

ℂ In dñica quarta eſt euāgeliū. Eſtote mi
ſericordes ⁊c̄. Luce. vj. Circa quod poſſūt
diſputari. ſe. q.

ℂ Prima: vtrū miſericordia ad quā hor⸗
tamur ſit maxima virtutum.

ℂ Secunda: vtrum licitum ſit iudicare de
alijs ex ſuſpitione.

D primā. q. ſic ꝓceditur. Et vi
a detur q̄ miſericordia ſit maxima
virtutū. ℂ Primo ſic. Tāto ali
qua virtus eſt melior: q̄ȝto fa⸗
cit homiem deo ſimiliorem: q: per hoc eſt hō
melior: qui deo eſt ſimilior. Sed miſicor⸗
dia maxie facit hoiem deo ſimiliorem: ſȝ euā
geliū pñs. vbi dr̄: eſtote miſicordes ſicut ⁊
pr̄ vr̄ miſicors ē. Ergo miſicordia ē maxi
ma virtutū. ℂ Scdō ſic. Maxie ad virtu
tē ptinet diuinꝰ cultꝰ. Sȝ miſicordia p̄fert̄
diuino cultui: ſȝ illō Oſee. vj. Miſicordiā
volo ⁊ nō ſacrificiū. Ergo miſicordia ē ma
xia virtutum. ℂ Tertio ſic ſuper illō. i. ad
Thi. v. Pietas ad oia vtilis eſt: dicit glo.
Ambro. Ois ſūma diſcipli e xp̄iane in mi⸗
ſicordia ⁊ pietate ē. Sed diſciplina xp̄iane
religiōis ↄtinet oēȝ ꝟtutē. Ergo ſūma totiꝰ
virtutꝭ in miſicordia ↄſiſtit. ℂ In oppo. ē
qō dicit Apo. Colo. iij. cū dixiſſet. Induite
vos ſicut electi dei viſcera miſicordie: po⸗
ſtea ſubdit: ſuper oia caritatē habete. Ergo
miſicordia nō eſt maxia virtutū. ℂ Rñ⸗
deo dicendū: q̄ ſimpliciter caritas qua vni
mur deo: ē potior ꝟtutꝰ in nobis: q̄ȝ miſeri
cordia. Miſicordia aūt iter ꝟtutes: q̄ ad ꝓ
ximū pertinēt: potior ē oi alia. Pro quo no
tādū: q̄ aliq̄ ꝟtus pōt eē maxia dupliciter.
Uno mō ſm ſe. Alio mō per cōparatōem
ad hñteȝ. Scdȝ ſe qdē miſicordia maxia ē.
Pertinet. n. ad miſicordiā: q̄ alijs effun⸗
dāt: ⁊ plus ē: q̄ defectꝰ aliorum ſubleuet ⁊
hoc ē maxie ſuperioris. Uñ ⁊ miſeri poni
tur ꝓpriū deo. Et in hoc maxie eiꝰ oipoten
tia manifeſtari: ſȝ quo ad hñtē: miſicordia
nō ē maxia niſi ille q hȝ ſit maxius q nullū
ſupra ſe hēat: ſȝ oēs ſub ſe. Ei. n. q ſupra ſe
hȝ aliquē maiꝰ eſt: ⁊ meliꝰ ↄiūgi ſuperiori:
q̄ȝ ſupplere defectū iferioris. Et iō q̄ȝtū ad
hoieȝ: q hȝ deū ſuperioreȝ caritas per quaȝ
vnit̄ deo ē potior q̄ȝ mia p quā defectꝰ ꝓxio
rū ſupplet. Sȝ iter oēs ꝟtutes q̄ ad ꝓximū
ptinent: potiſſima eſt mia ſicut etiā ē potio⸗
ris actus. Nā ſupplere defectus alterius i⸗
q̄ȝtū hmōi ē ſupioris ⁊ melioris ℂ Ad rōes

in oppoſitum. Ad primam rñdetur: ꝙ ꝑ ca
ritatem magis aſſimulamur deo: q̄ȝ ꝑ miſi
cordiam: q̄m per caritatem aſſimulamur
deo: tanq̄ȝ ei per effectum vniti. Et iō po
tior eſt: quā miſericordia: per quā aſſimula
mur deo: ſ͛m ſilitudineȝ operatiōis. ¶ Ad
ſecundam rñdetur: ꝙ rō bene procedit: ꝙ
ꝓferatur exteriori ſacrificio. Et rō eſt: q: de
um non colimus per exteriora ſacrificia ⁊
munera ꝓpter ipſum: ſed ꝓpter nos ⁊ pro
pter proximos. Non enim indiget ſacrifi-
cijs noſtris: ſed vult ea ſibi offerri propter
noſtram deuotionem: ⁊ proximorum vtili-
tatem. Et ideo miſericordia: qua ſubuenit
defectibus aliorum: eſt ſacrificium ei magis
acceptum: vtpote propinquius: vtilitatē ꝓ
ximorum inducens: ſ͛m illud Hebre. vltio.
Beneficientie ⁊ cōmunionis nolite obliui
ſci. Talibus enim hoſtijs promeret deus.
¶ Ad tertiam rñdetur negando conſequē
tiam. Et eſt rō: q: licet ſumma xp̄iane reli-
g'onis in miſericordia conſiſtat: quantū ad
exteriora opera: interior tamen affectio ca
ritatis: qua coniungimur deo: ꝓponderat
⁊ dilectioni ⁊ miſꝯcordie in proximos.

D ſecundam. q. ſic procedi-
tur. Et videtur ꝙ non ſit illi
citum iudicare aliqueȝ ex ſuſ
pitione. ¶ Primo ſic. Suſ-
pitio videtur eſſe opinio in-
certa de aliquo malo. Unde Phūs in. vj.
Ethi. ponit ꝙ ſuſpitio ſe habet ad verum
⁊ falſum. Sed de ſingularibus contingen
tibus non poteſt haberi opinio: niſi incer-
ta. Quom ergo iudicium humanum ſit cir
ca humanos actus: qui ſunt in ſingularib⁹
⁊ contingentibus: videtur ꝙ nullum iudi-
cium licitum eſſet: ſi ex ſuſpitione iudicare
non liceret. ¶ Secundo ſic. Per indiciuȝ
illicitum fit aliqua iniuria proximo. Sȝ ſuſ
pitio mala in ſola opinione hominis conſi
ſtit: ⁊ ſic videtur ad iniuriam alterius per
tinere: Ergo ſuſpitionis iudicium non eſt il
licitum. ¶ Tertio ſic. Si iudicium ſuſpitio
nis ſit illicitum: oportet ꝙ ad iuſtitiam re-
ducatur: q: iudicium eſt actus iuſtitie. Sed
iniuſtitia ex ſuo genere ſemper eſt peccatū
mortale. Ergo ſuſpitionis iudicium ſemper
eſſet mortale: ſi eſſet illicitum: quod eſt fal-
ſum. q: ſuſpitiones vitare non poſſumus:
vt dicit glo. Augu. ſuper illud. j. Corin. iiij.
Nolite ante tempus iudicare. Ergo iudici
um ex ſuſpitione non eſt illicituȝ. ¶ In op
poſitum arguitur ex p̄nti euangelio in quo
dr̄. Nolite iudicare ⁊c̄. ¶ Rñdeo. Hic
ſunt aliqua notanda. ¶ Primo: ꝙ aliquis
poteſt iudicare malum de proximo multi-
pliciter. Uno modo ex euidentia facti: cum
aliqs iudicat homicidam: q: videt eum in-
terficere hominem. Et ſic eſt concluſio: ꝙ
ſic iudicare: nullum eſt peccatum. Alio mo-
do ex ſignis euidentibus: vt ſi aliqs iudi-
cet aliquem fornicatorem. q: vidit eum nu
dum cum nuda. Et ſic ſiliter eſt peccatum.
Tertio modo ex ſignis leuibus: ⁊ hoc dr̄
iudicare ex ſuſpitōe. Unde Tulius dicit.
Suſpitio iportat opioneȝ mali: quando ex
leuibus indicijs procedit. ⁊ contigit ex tri-
bus: vt dic̄ ſanctus Tho. Uno qdem mo-
do ex hoc: ꝙ aliqs in ſeipo malus eſt: ⁊ ex
hoc ip̄e quaſi conſcius ſue malitie faciliter
de alijs malū opiatur: ſ͛m illud Eccliaſtici
x. In via ſtultus ambulans cum ip̄e iſipiēs
ſit omnes ſtultos eſtimat. Alio mō prouē-
nit ex hoc: ꝙ aliqs male afficitur ad alterū
Quom eni aliqs contēnit vel odit aliquē:
aut iraſcitur: aut iuidet ei: ex leuibus ſignis
opiatur malum de eo: q: vnuſqſq̄ȝ faci li-
ter credit quod appetit. Tertio modo pro
uenit ex longa experientia. Unde Phūs
dic̄. ij. Metha. ꝙ ſenes ſunt maxime ſuſpi
tioſi: q: multotiens experti ſunt aliorum de
fectus. Prie autem due ſuſpitionis cauſe:
manifeſte pertinent ad peruerſitatem effe-
ctus. Tertia vero cā diminuit rōnem ſuſpi
tionis: inquantum experientia ad certitudi
nem proficit: que eſt contra rōnem ſuſpitio
nis. Et ideo ſuſpitio iudicium quoddā ipor
tat. Et quanto magis procedit ſuſpitio tan
to magis eſt vitiorum. Eſt aūt triplex gra-

dus ſuſpitionis. Pꝛimus eſt cum homo ex
leuibus indicijs de bonitate alicuius dubi
tare incipit. Et hoc peccatū veniale eſt: ⁊ le
ue: quia ꝓcedit ex humana infirmitate: ſine
qua vita iſta nō ducitur. Et hoc nō vocatur
ꝓpꝛie iudiciū ſed ſuſpitio. Scd̄s gradus eſt
qn̄ ex talibus ſignis firmiter pꝛo certo ma
liciā alterius exiſtimat: ſiue ꝙ frater ſu⁹ ma
lus eſt. Et hoc ꝓpꝛie dicitur iudiciū. qꝛ iudi
ciū impoꝛtat firmam ſententiam. Et hoc eſt
peccatū moꝛtale: ſi malū quod iudicat d̄ fra
tre ex leuibus iudicijs: ſit de genere peccati
moꝛtalis. Peccatum enim moꝛtale ē: quod
cōtrariatur caritati. Qd̄ autem aliquis pꝛe
dicto modo iudicet fratrē ſuum: eſt contra
caritatem fraternā. Tertius gradus ē: quā
do ex leuibus ſignis non ſolū pꝛedicto mo
do iudicat: ſed etiā pꝛocedit ad punitionem
fratris: ſicut cum iudex ex ſuſpitione pꝛoce
dit ad aliquē condēnandum. Et hoc eſt gra
uius. quia nō ſolum eſt contra caritateꝫ: ſed
etiam contra iuſticiam ⁊ equitatem. ¶ Ad
ratiōes in oppoſitū: ¶ Ad pꝛimaꝫ rn̄detur
negando cōſequētiam. Et ratio eſt: quia li-
cet in humanis actibus nō inueniatur tanta
certitudo: ſicut in demonſtratiuis: eſt tamen
aliqua certitudo: ſm̄ quod cōuenit tali ma-
terie: puta cū aliquid per idoneos teſtes ꝓ
batur. ¶ Ad ſecūdaꝫ reſpondetur negādo
minoꝛem. Dicimus enim: ꝙ ex hoc ipſo ꝙ
aliquis malam opinionē habeat de aliquo
ſine cauſa ſufficienti: indebite condēnat euꝫ
⁊ ideo iniuriatur ei. ¶ Ad tertiaꝫ rn̄detur
negādo ꝯn̄am. Et ratio eſt: qꝛ iuſticia ⁊ iniu
ſticia eſt circa actus exterioꝛes: ⁊ ſic iudiciū
ſuſpicioſum directe ad iniuſticiam pertinet:
quādo ad actum exterioꝛē ꝓcedit. Et tūc ē
peccatū moꝛtale vt dictū eſt. Judiciū aūt: in
terius pertinet ad iuſticiā: ſꝫ qd̄ cōparatur
ad exterius iudiciuꝫ: vt actus interioꝛ ad ex
terioꝛē: ſicut concupiſcētia ad foꝛnicationeꝫ
⁊ ira ad homicidium.

¶ Jn dominica quinta eſt euāgelium. Cuꝫ
turba plurima irruerēt in Hieruſalem. ⁊c̄.
Lu. v. Circa quod pn̄t hec diſputari.

¶ Pꝛimo: vtrum ad ſummum pontificeꝫ
pertineāt cauſe maioꝛes in eccleſia.

¶ Secūdo: vtrum retia pꝛedicatiōis cōue
niant alijs eccleſijs: ſine auctoꝛitate pape.

Ad pꝛimam ſic ꝓcedit. Et vi
detur: ꝙ nō pertineāt ad ſum
mū pontificē maioꝛes cauſe
i eccleſia. ¶ Pꝛimo ſic. Coꝛ
rectionē eoꝝ qui audire no
lunt fratrem coꝛrigentē: xp̄o remittu eccle-
ſie. Math. xviij. Si peccauerit in te frater
tuus ⁊c̄. dic eccleſie: Sed coꝛrectio taliū eſt
de maioꝛibus cauſis. Ergo ſequitur: ꝙ ma
ioꝛes cauſe pertineāt etiam eccleſie catholi
ce. ¶ Scd̄o ſic. Apoſtoli alij a xp̄o etiaꝫ re
ceperūt ſpūm ſanctū cum Petro: ⁊ pote-
ſtatē remittendi peccata. Luc. xix. Accipite
ſpūm ſanctū: quoꝝ remiſeritis peccata: re-
mittuntur eis: Ergo etiā pertinent iſte cau-
ſe maioꝛes alijs pꝛelatis eccleſie: qui ſucce-
dunt apoſtolis: ſicut ſummo pōtifici: q ſuc-
cedit Petro. Unde in. c. xviij. di. xxi. ſcri-
bitur: ꝙ ceteri apoſtoli cū Petro pari con
ſoꝛtio honoꝛem ⁊ poteſtatem receperunt.

¶ Jn oppoſitū eſt euangeliuꝫ pꝛeſens: vbi
ſoli Petro dicitur. Duc. in altuꝫ. Per qd̄
vt dicit glo. Ambꝛoſij: ⁊ Hiero. in. c. Non
turbatur. xxiiij. q. i. ⁊ ſi alijs imperat vt la-
xent retia: ſoli Petro dicitur duc in altum.
i. in pꝛofundum diſputationum. Per quod
datur intelligi maioꝛes cauſas Petro eſſe
cōmiſſas. ¶ Rn̄deo dicendum ꝙ ad ſum
mum pontificem pertinet determinatio et
diffinitio maioꝛum cauſarū in eccleſia. Jſta
concluſio colligitur: tuꝫ pꝛimo ex illo Exo.
xviij. vbi Moyſi qui dux ⁊ rex iudeoꝛum
fuit: ſicut papa xp̄ianoꝛum: ſm̄ illud Ber-
nardi ad Eugeniū. Tu es poteſtate Moy
ſes. Deide legitur eſto tu in populo in ijs:
que ad deum pertinent: vt oſtendas eis ce
rimonias: ⁊ ritum colendi deum. Sicut er
go omnes. q. emergentes de lege cultu dei
reſeruabantur Moyſi determinande ita
omnia que ſunt fidei chꝛiſtiane reſeruantur
romano pontifici determinanda ⁊ diff. nié

da ⁊ mandanda teneri ⁊ obſeruari. Et pro
pter hoc vt in hoc euangelio dicitur: xp̄us
cum alijs apoſtolis imperaret: vt laxarent
retia: ſoli Petro inquit: duc in altum.i.i ꝓ
fundum diſputationū: vt ait Ambro. Secū
do: hoc idem colligitur ex illo: quod dicit
Math.xvij. Dominus ſoli Petro iubet
hamo piſcari. Super quo beatus Ambro.
dicit: ⁊ habetur in.c.eſt aliud. xxiiij.q.i. Eſt
aliud piſcandi genus: quo genere ſolū Pe
tro domin⁹ piſcari iubet dicēs. Mitte ha-
mū ⁊c̄. vbi glo. inquit. Per hamum intelli
ge iuriſditionem: qua Petrus preſuit alijs.
Hec ibi. Tertio colligitur veritas cōcluſio
nis. quia papa ſolus vocatus eſt in plenitu
dinem poteſtatis. Alij vero in partem ſoli-
citudinis: vt teſtatur Leo papa in.c.multū
ij.q.vi. ⁊ Greg. in.c.decreto: ⁊ Julius pa
pa in.c.qui ſe ſcit.ij.q.vi: Ergo ad ipſum ſo
lum pertinent omnes cauſe maiores de ec-
cleſia. Ex multis alijs poteſt colligi prefata
concluſio: ſed iſta ſufficiant. ¶ Ad ratiōes
in oppoſitū. ¶ Ad primam reſpondetur ne
gando ꝯñam. Et ad auctoritatem reſpōdeo
ſm glo. Criſo. ꝙ per li. eccleſie intelligit̄ p̄-
latus eccleſie. Unde dic eccleſie.i. ijs qui p̄
ſunt. Unde papa cū ſit caput ⁊ p̄nceps to
tius eccleſie: ſibi maxime cōuenit de oībus
iudicare: ⁊ omnes delinquentes corrigere.
Unde Pelagius in.c.cūcta per mundum.
ix.q.iij. Apoſtolica ſedes de omni eccleſia
habet phas iudicandi: ⁊ per ꝯñs mala qui
bus homines a deo aduertuntur: correctio-
nis diſciplina de medio tollere: ⁊ eradicare
vt extra de maio. ⁊ obe.c.ſolite. ¶ Ad ſe-
cūdam r̄ñdetur: ꝙ ratio nō procedit. Et ra-
tio eſt: quia determinatio cauſarum perti-
net ad poteſtatem iuriſditionis: in qua pre-
fertur oībus: vtpote caput totius eccleſiaſti
ci corporis. Auctoritas autē illa. Jo.xix. lo-
quit̄ de auctoritate ⁊ poteſtate ordinis: quā
pariter apoſtoli receperunt.

a D ſecūdam.q.ſic ꝓcedit̄. Et vi
det̄ ꝙ alij prelati eccleſie abſqꝫ
auctoritate pape laxare poſſint
retia predicationis. ¶ Primo ſic. Prelati
⁊ epi ſunt ſucceſſores apoſtolorum: vt ha-
bet glo. Luc.x. Sed apoſtolis imediate in-
iungit xp̄s predicationis officium dicēs. la
xate retia veſtra. Ergo epi immediate ha-
bēt a xp̄o nō mediāte papa predicandi au-
ctoritatem. ¶ Secūdo ſic. Nō poteſt aliqs
predicare niſi mittatur: dicente apoſtolo ad
Ro.x. Quō predicabūt: niſi mittantur? Sꝫ
epi in perſona apoſtolorum miſſi ſunt ad p̄
dicandum a chriſto: iuxta illud Math. vlti
mo Euntes in mūdum vniuerſum: p̄dicate
euangelium omni creature. Ergo nō indi-
gent mitti a papa. ¶ Tertio ſic. Archidia-
conis: ⁊ p̄ſyberis cōuenit ex officio ipſorū
predicare: vt ſcribitur di.xxv.c. Perlectis.
Multo ergo fortius alijs eccleſie prelatis
ſuperioribus. ¶ In oppoſitū arguitur ſic.
Predicatio pertinet ad iuriſditionem: Sꝫ
omnis poteſtas iuriſditionis prelatorum de
pendet a papa: vt in.c.dn̄s di.xix. Et.c.ſa-
cro ſancta.di.xxij. ⁊.xxiiij.q.i. loquitur do-
minus. Ergo alij p̄lati abſqꝫ auctoritate pa
pe laxare retia predicationis non valent.
¶ R̄ñdeo dicēdum: ꝙ nullus inferior pa-
pa poteſt predicare abſqꝫ auctoritate pape.
Jſta concluſio ꝓbatur. Poteſtas que data
eſt vni in ſua fontali plenitudine: non eſt in
alijs: niſi deriuata ⁊ limitata etiam pro illi⁹
voluntate ⁊ ordinatione. Sed poteſtas pa-
ſcendi doctrina ⁊ predicatione xp̄ianū po-
pulum eſt ſoli Petro data: ⁊ in eo ſuis ſuc
ceſſoribus: cui cura totius orbis cōmiſſa eſt
dicēte dn̄o. Paſce oues meas. Jo. vltimo.
Hoc enim teſte Criſo. nulli apoſtolorū di
ctum eſt: niſi Petro. Ergo quicūqꝫ hꝫ po-
teſtatem predicandi: habꝫ auctoritatē pape.
Secūda. A quo quis habet dignitatem epi
ſcopalem ⁊ curam cōmiſſam: ab eodem ha
bet ea: que ſequūtur dignitatē: Sed omnes
prelati a ſede apoſtolica ſunt inſtituti a pa-
pa: vocati in partem ſolicitudinis eius. Er-
go ab eius auctoritate habēt: ꝙ poſſint pre
dicare ⁊ paſcere plebem. ¶ Ad ratiōes in
oppoſitum. ¶ Ad primā r̄ñdetur negando

xpianam. Et ratio eſt: quia tunc ſolus xpus re
gebat apoſtolos: nec alium habebant ante
ſe: a quo dependerent. Unde ab ipſo ſolo
habebant auctoritatem. Prelati vero nūc
habent inſtitutum a xpo ſupra ſe Petrum: ſi
ue ſucceſſorem eius: in caput ⁊ principē eo
rum: a quo pendet immediate omnis pote
ſtas eorum. ¶ Ad ſecūdam rūdetur: q̄ licȝ
apoſtoli receperunt auctoritatem predicādi
immediate a chriſto ante paſſionem ad pre
dicandum iudeis. Mat. iij. in viam gentiū
ne abieritis: euntes predicate dicentes: q̄ ap
propinquabit regnum celorum Mat. iij. ⁊
Luc. ix. poſt reſurrectionē cum miſſi ſunt
cum dictum eſt eis: euntes in mundum vni
uerſum predicate euangelium omni creatu
re: miſſio iſta intelligebatur: in ordine tamē
ad Petrum: quem paſtorem ⁊ caput ac prin
cipem totius eccleſie inſtituerat. ⁊ quem vi
carium dimittebat in terris. Et ita nūc epi
ſcopi mittūtur ⁊ aſſumuntur in partem ſo
licitudinis ab ipſo Petri ſucceſſore. ¶ Ad
tertiā reſpōdetur: q̄ archidiaconi nec ali
qui preſbyteri habent predicandi auctorita
tē: niſi auctoritate pape eis conceſſa.

¶ In dominica ſexta eſt euangelium. Niſi
iuſticia veſtra abundauerit plus ⁊c. Mat.
v. Circa quod poſſunt diſputari ſequentes
queſtiones.

¶ Primo: vtrum neceſſe ſit ad ingreſſū
regni celorum: q̄ iuſticia fidelium abūdan
tior ſit q̄ȝ phariſeorum.

¶ Secundo: vtrum cōuenienter aſſignen
tur tres gradus ire.

¶ Tertio: vtrum recōciliatio fratris ſem
per ſit facienda ante oblationem muneris
ſiue ſacrificij.

AD primā ſic pceditur. Et vi
detur: q̄ nō ſit neceſſe ad in
greſſum regni celorum: q̄ iu
ſticia fidelium abūdantior ſit
q̄ȝ phariſeorum. ¶ Primo
ſic. Ad conſecutionem ſalutis eterne: ⁊ per
cōſequens ad ingreſſum regni celorum ſuf
ficit obſeruantia diuine legis: ſ̄m illud ſal
uatoris Math. xix. Si vis ad vitam ingre
di ſerua mandata: Sed vna ⁊ eadem vide
tur eſſe lex: quātum ad moralia: ⁊ antiquo
rum: ⁊ nūc fideliū: ⁊ per cōſequens eadem
iuſticia: cū iuſticia vt ait Plato ſit ars ⁊ di
ſciplina viuendi: Ergo nō oportet q̄ abun
dantior ſit iuſticia xpianorū: q̄ȝ fuerit phari
ſeorum ad intrandū regnum celorū. ¶ Se
cūdo ſic. Si dicatur q̄ ideo abūdantior dȝ
eſſe noſtra iuſticia: q: lex Moyſi nō cohi
bebat animum ſed manū tm̄: cōtra eodem
eſt ordinare animū ad virtutē: et cohibere
a peccato: Sȝ lex Moſayca ordinabat ani
mum ad virtutē: vt patet Deutero. vi. Di
liges dn̄m deum ⁊c: Ergo ⁊ ipſa cohibebat
animum a peccato. ¶ Tertio arguitur ſic.
Iraſci non eſt illicitū: Ergo non videtur: q̄
per iraſci fratri ſuo ſit iuſticia xpianorum
abundātior. cum non videatur aliquid ad
dere maioris perfectionis: q̄ȝ iuſticia phari
ſeorum. Cōſequētia videtur bona. Proba
tur aſſumptum. Primo ſic. Nullus motus
naturalis videtur eſſe culpabilis: Sȝ iraſci
ē motus naturalis: vt dicit glo. preſenti euā
gelio: Ergo iraſci nō eſt illicitum. Secundo
ſic. Nullus peccat in eo quod vitare nō po
teſt: Sed iram homo vitare non pōt: vt ha
betur glo. ſuper illud Pſ. Iraſcimini ⁊ no
lite peccare: Ergo aſſumptum eſt verum.
¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens:
in quo chriſtus inquit. Niſi iuſtica veſtra
⁊c. ¶ Reſpondeo dicendum: q̄ neceſſe ē:
q̄ iuſticia fidelium ſit abundantior q̄ȝ iuſti
cia phariſeorum: ſi ingredi velint regnum
celorum. Pro quo ſciendū: q̄ phariſei cre
debāt per precepta decalogi: ſola opera ex
teriora prohiberi: non motum animi: quia
vt credebant: voluntas mala non eſt pecca
tum: niſi exeat in effectum. Unde dicebant
de hoc precepto. Nō occides: q̄ per hoc p
hibebatur occidendi factū: ⁊ non occiden
di propoſitum. Et hoc eſt: quod dicit ſalua
tor: Audiſtis quia dictum eſt antiquis: non

occides:hoc eſt:ſic interpretabantur prece
ptum hoc. Sed hunc errorem excludit ſal-
uator dicens. Ego autem dico vobis:quo-
niam omnis qui iraſcitur fratri ſuo:re⁹ erit
iudicio. Hoc eſt non ſoluꝫ qui occiderit fra
trem ſuum:ſed qui iraſcitur ei:reus erit iu-
dicio. I quo chriſtus ſuperaddẽdo ſup actuꝫ
exteriorem homicidij:actuꝫ interiorem ani
mi oſtendit:quomodo iuſticia veſtra debet
habundare:pluſq̃ꝫ iuſticia phariſeorũ:que
ſolum opus exterius prohibeat. Et ideo lex
noua dicitur perfectior q̃ꝫ vetus lex:in hoc
quod ⁊ animum ⁊ manũ cohiberet. ¶ Ad
rõnes in oppoſitum. ¶ Ad primaꝫ reſpon
detur negãdo ꝯñam. Et ratio eſt:quia licet
vna lex quo ad moralia ſit vet⁹:⁊ noua q̃n
tum ad ſubſtantiam preceptorum:aliter ta-
men interpretabatur a phariſeis:⁊ aliter a
xp̄o ⁊ ſuſcipienda eſt a fidelibus. Vñ Au-
guſt. dicit contra Fauſtum:quod pene om-
nia:que monuit vel precepit dñs:vbi adiũ
gebat:ego autem dico vobis:ibi inueniunt
etiam in illis veteribus libris:ſed quia non
intelligebant homicidium niſi per emptio
nem corporis humani:aperuit dñs omneꝫ
iniquũ motũ ad nocẽdũ fratri in homici-
dij genere cõtineri:⁊ quãtũ ad hm̃oi expli
citas manifeſtationes p̃cepta noue legis di
cuntur maioris perfectiõis p̃ceptis veteris
legis. Vñ obſeruãtia legis ñ ſufficiebat ad
ſalutẽ anime in antiquo teſtamento:niſi lex
iuxta interpretationẽ xp̄i intellecta ⁊ obſer-
uata. ¶ Ad ſecundaꝫ rñdetur:ꝙ aliud ẽ lo
qui de iuſticia phariſeorũ:⁊ aliud eſt de le-
ge veteri. Juſticia enim phariſeoꝝ erat. q͂a
credebãt ſolũ opera exteriora eſſe peccata:
⁊ ſola illa ꝓhiberi. ſed lex vetus bene ꝓhi
bet cũ opere exteriori etiã malam volũta-
tẽ interiorẽ. ſicut ſupra argutũ eſt: Etiã quia
intentio legiſlatoris cuiuſlibet legis:eſt face
re ciues bonos ⁊ virtuoſos:vt dicitur:ij.
Ethico. Sed nullus põt eſſe bonuꝫ ⁊ vir-
tuoſus niſi operatur bona ex animo:⁊ deſi
ſtat a malis:non ſolum opere ſed volunta-
te. Ergo lex vetus vtpote diuina:⁊ rectius
poſita:q̃ꝫ ſit quecũqꝫ lex ciuilis:prohibebat
nõ ſoluꝫ opus exterius ſed interiora animi.
verum eſt tñ ꝙ nõ cohibebat animũ ſ; ma
num. Differt enim prohibitio ⁊ cohibitio.
quia ꝓhibitio fit ſolo verbo:⁊ abſqꝫ pene
cõminatione. Cohibitio eſt:que fit per fa-
ctum vel per metum ex pene cominationẽ.
Quia autem tm̃ ſe extendit cohibitio ſiue
coactio legis:quãtuꝫ ſe extendit inflictio pe
narum determinataꝝ per legem. Nulla. n.
lex habet virtutem coactiuam. niſi propter
penas:quas iſligit vel cominatur:ſic lex ve
tus nõ infligebat:nec cominabatur niſi pe
nas tẽporales:infligendas per homines:et
ꝓ fact s exterioribus:quorum homo eſt co
gnitor. De interioribus autem nõ eſt homi
nis iudicare:nec penam infligere. Et ſic pa
tet reſponſio. quia lex vetus licet prohibeat
a peccato omni:tam cordis:q̃ꝫ operis exte-
rioris:nõ tñ cohibebat:penã iponendo:niſi
opera exteriora. ¶ Ad tertiaꝫ rñdetur ne
gando ꝯñam:qm̃ vt dicit. Alex. de ales in
tertio. aliud eſt iraſci fratri. aliud iraſci pec
cato. aliud iraſci abſolute. Jraſci fratri ſem
per ꝓcedit ex vicio. Sic eniꝫ ira dicitur vt
dicit Augu. vlciſcẽdi libido. Et ſic vt dicit
ſanctus Tho. xp̄s loqtur hic in euãgelio de
motu ire:quo quis appetit ꝓximi occiſio-
nem:aut quãcũqꝫ grauem leſioneꝫ. Cui ap
petitui ſi cõſenſus rõnis ſuperuenit:ſine du
bio peccatum mortale eſt. Et ira nõ ẽ licitũ.
Jraſci vero peccato:ꝓcedit ex v̾tute:q: ex
amore vel zelo iuſticie. Jraſci vero abſolu
te:eſt motus indifferens:⁊ aliqñ eſt illicitũ:
aliqñ nõ. vñ Criſo. dicit ſuper Ma. Qui
iraſcitur ſui cauſa:reus eſt. Qui vero cum
cauſa:reus nõ eſt. Si ira non fuerit nec do-
ctrina proficit:nec iudicia ſtant:nec crimina
compeſcuntur.
D ſecũdã. q. ſic ꝓceditur. Et vi
a detur:ꝙ nõ cõuenienter aſſignẽ
tur gradus ire:cum dicitur:qui
dixerit fratri ſuo fatue:reus erit
gehenne ignis: Nã apoſtolus Galatas vo
cat inſenſatos:ad Gala. iij. Et dñs Lu. xxij.

diſcipulos euntes in caſtellum emaus: vocat ſtultos dicens. O ſtulti ⁊ tardi ad credēdum ⁊c̄. Ergo videtur ꝙ nō dicatur bene: ꝙ qui dixerit fratri ſuo fatue: reus erit gehenne ignis. ¶ In oppoſitū eſt textus preſentis euangelij. ¶ Reſpondeo dicendū: ꝙ triplex gradus ire cōuenienter ordinatus ponitur a dño: in euangelio preſenti. Primus quidem eſt in corde: qui notatur cū dicitur: qui iraſcitur fratri ſuo. Secundus eſt in ore per verbum confuſuʒ contumelioſuʒ qui notatur cum dicitur. q autem dixerit fratri ſuo ro racha: quod eſt interiectio iraſcētis. Tertius gradus eſt qñ proceditur ad cōtumeliā determinatā. qui notatur cuʒ dicitur q dixerit fratri ſuo fatue: reus erit ⁊c̄. Primus gradus eſt minoris culpe ꝙ̄ ſecūdus. ⁊ ſecundus ꝙ̄ tertius. Et ideo pmo minor culpa determinatur: cum dicitur: reus ē cōcilio. quia minus eſt: ꝙ iudices deberent cōgregari ad determinationē alicuius pene: ꝙ̄ ꝙ iam ſit adiudicatus. quod ponitur in ſecūdo: cū dicitur: reus erit iudicio. Et hoc eſt minus: ꝙ̄ ꝙ aliquis ſit iam extreme pene determinatus: ꝙ ponitur in tertio gradu: cum dicitur. reus erit gehenne ignis.

¶ Ad rōnes in oppoſituʒ rñdetur: ꝙ ſicut licitum eſt aliquem verberare: vel in rebus damnificare: cauſa diſcipline. ita etiam cauſa diſcipline poteſt aliquis alteri: quem debet corrigere: verbuʒ aliquod cōuicioſuʒ dicere. Et hoc modo dominus diſcipulos vocauit ſtultos: ⁊ Apoſtolus Galatas inſenſatos. Unde ſicut dicit Aug. in lib. de ſermone domini in monte. Raro: ⁊ ex nēceſſitate magna obiurgatiōes ſunt adhibende: in quibus nō nobis: ſed vt domino ſeruiatur inſtemus: Concordat Alexā. de ales. in. iij. Ad argumētum predictum reſpondens. ꝙ vt dicit Auguſtinus: qui dixerit fatue: duo ſubaudiuntur. ſ. ⁊ fratri ſuo: ⁊ ſine cauſa. Hoc eſt vnde defenditur ꝙ apoſtolus vocauit Galatas ſtultos. quos ⁊ fratres nominat. Non enim hoc fecit ſine cauſa. Hec ille.

Ad tertiā. q. rñdetur: ꝙ ſemp recōciliatio eſt' fiēda qñ oblatio eſt fienda ante oblationeʒ muneris ſiue ſacrificij. Uerū diſtinguendum eſt: qꝛ aut frater: cui reconciliandus eſt, quis: eſt preſens: aut eſt abſens. Si abſens: ſufficit ire ſpūaliter pedibus mētis. Unde Auguſtinus in ſermone domini in monte. Pergendū eſt: nō pedibus corporis: ſed motibꝰ animi: vt te humili affectu proſternas fratri: ad queʒ cara cogitatione cōcurris: in conſpectu eiꝰ cui minus oblaturus es. Hoc auteʒ dicitur quis facere: vt dicit Nicholaus de lira: qñ habet ꝓpoſitum ſatiſfaciendi: loco: ⁊ tēpore competenti. Et hoc modo vtitur eccleſia romana. qui reum confitentem abſoluit: et ſibi ſatiſfactionem leſo fiendaʒ imponit. Si vero ſit pñs: ⁊ cōmode poſſit ipſius fratris offenſi habere preſentiam: eum non ſimulato animo lenire: atqꝫ in gratiam prouocare veniā poſtulādo: debes: ac deinde offeras munus tuum. Sed ſurgit hic alia queſtio. Utrū ille: qui iniuriatus eſt: debeat amicitiam querere. ¶ Reſpōdeo iuxta. Alex. d ales. in tertio: ꝙ duplex eſt debitum ſcilꝫ debitum neceſſitatis: ⁊ ſine quo non eſt ſalus. Et ſm hoc qui iniuriatus eſt: nō debet recōciliationē querere. Unde Augu. in ſermone dñi. in monte. Non veniam poſtulabis ab eo: qui tibi iniuriaʒ fecit. ſed tantū dimittas ſicut tibi a domino dimitti cupis quod ipſe cōmiſeris: ⁊ eſt debituʒ perfectiōis qḋ confert ad maiorem gloriam. Et hoc mō dicit Criſo. ꝙ iniuriatus debes duplicem recōciliationem querere: vt duplicem gloriaʒ conſequaris. Unam quia iniuriatus eſt. Alteram quia prior rogaſti. Non enim volens te deus ſubſtinere ſub pedibus: iubet te prius rogare. ſed volens tibi humilialitatis gloriam prouidere Hec ille.

¶ In dominica ſeptima eſt euangeliuʒ. In illo tempore cum multa turba ⁊c̄. Math. viij. Poſſunt diſputari: que in dominica quarta quadrageſime diſputata ſunt.

¶ In dñica octaua eſt euangeliū. Attendite a falſis ꝓphetis ꝛc. Math. vij. Circa quod poſſunt diſputari .iij. q.

¶ Primo: vtrum cauendi ſint falſi prophete.

¶ Secundo: vtrum ſufficiens argumētū ad cognoſcendū predictos lupos aſſignetur cum dicitur. A fructibus eorum cognoſcetis eos.

¶ Tertio: vtrum ſimpliciter ex voluntate iudicanda ſit actio bona vel mala.

AD primam ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ nō ſint cauendi falſi ꝓphete. ¶ Primo ſic. Nulli tales nūc ſūt: Ergo ꝛc. Antecedens probatur ex illo Mathei. xvi. Lex ꝛ ꝓphete vſq₃ ad Jo. Ergo videtur ꝙ nō oporteat poſt tempora. Jo. a talibus attendere. ¶ Secūdo ſic. Si dicūtur per falſos ꝓphetas heretici. Cōtra Apoſtolus inquit .i. Cor. xi. Oportet eſſe hereſes in eccleſia vt qui ꝓbati ſunt manifeſti fiāt. Ergo nō attendendū ſiue cauendū ab eis. ¶ Tertio ex illo Math. xiij. vbi dñs mandauit: vt ſerui permitterent creſcere zizania vſq₃ ad meſſem. Sed per zizaniā heretici intelliguntur: ſm Auguſt. Ergo ꝛc. ¶ In oppoſitum eſt euangeliū p̄ns. ¶ Rñdeo dicendū ſub iſta cōcluſione: ꝙ diligēter cauēdi ſunt falſi ꝓphete: qui hic heretici dicuntur. Et hoc multiplici rōne. Primo ſūt diligenter cauendi. ꝙ occulte veniūt: ꝛ incedūt falſam doctrinā ſub virtutū apparentia palliantes. Unde dicitur veniūt in veſtimētis ouiū. i. tecti ſub bonis operibus. ſ. orationibus: ieiunijs: ꝛ elemoſinis: que ipſi ficte faciunt: ꝙ in ijs nō honorem dei intendunt: ſ₃ fauorem populi captandū: vt eorum dictis credulitas citius adhibeatur. De quib⁹ dicit Apoſtolus ad. Ro. vi. Per dulces ſermones: ꝛ bñdictiones ſeducūt corda innocentium. Scđo ſunt diligenter cauendi propter periculum. Unde ſubditur. Sunt en₃ intrinſecus. ſ. per corruptam voluptatem: ꝛ intentum nocēdi: ꝛ ſeducendi: lupi rapaces. Lupi eni nō ſolū ſunt mordaces: ſed etiam venenatos hñt dētes. Sic heretici cū mordent: venenum falſe doctrine effundūt. Tales enim niſi diligēter caueātur: multū ꝓficiūt ad impietatem: quia vt dicit. Apoſtolus .ij. Thi. ij. Sermo eorū vt cancer ſerpit. Et ideo bñ dicitur. Iſa. lij. Recedite: recedite: nolite tangere immūdū. Nā ſicut dicitur Eccl. xiij. qui tetigerit picem: coinquinabitur ab ea. Et qui cōicat ſuperbo: induet ſuperbiā. Tertio cauendi ſunt ne inuoluamur penis damnationis eoꝝ: que ſunt plures in iure. ¶ Ad ratiōes in oppo. ¶ Ad primam rñdetur ſm Albertū. Dicit eni: ꝙ obiectio illa fuit Criſo. ꝛ ſoluit eam ſic: ꝙ ꝓphetia ē diuina inſpiratio ſub immobili veritate: tales eoꝝ euentus denūcians: q̄ ſunt de redemptore ꝛ ſanctis. Et hoc modo prophetia fuit finita vſq₃ ad Jo. qui digito ſaluatorē demonſtrauit: Sed ſi ꝓphetia dicatur quecū₃ enūciatio futuroꝝ: tunc prophete ſunt: ꝛ fuerūt poſt Joannē: ſicut Agabus: ꝛ filius philippi. in actibus apoſtoloꝝ: q famē ꝛ vincula Pauli pronūciabāt: ꝛ multi alij qui ad humanaꝝ aurium directionem multa pronūciarūt. Secūdo rñdetur: ꝙ hic falſi ꝓphete dicuntur heretici. ¶ Ad ſecūdā rñdetur negando cōſequentiā. Et eſt ratio: quia vtilitas que ex hereſibus venit: eſt preter hereticorum intentionem: quoꝝ intētio eſt corrūpere fidē. quod ē maximi nocumenti. Unde magis reſpiciendū eſt ad id qđ eſt per ſe de intentione eoꝝ: vt excludātur: quātū ad hoc: quod eſt pter intentionem eoꝝ: vt ſuſtineantur. ¶ Ad tertiam rñdetur qđ ſupra dicit Auguſti. Illud eſt intelligendum in eo caſu. qñ non poſſunt extirpari zizania ſine extirpatione tritici: vt dictum eſt i vltima. q. diſputata in dominica ſcđa poſt feſtum trinitatis.

AD ſecūdā ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ nō detur cōuenienter ſignū cognoſcēdi falſos prophetas: cū dr̄. a fructib⁹ eorū cognoſcetis eos. ¶ Prio: ꝙ

ſtes vt dr in euāgelio veniūt in veſtimen
tis ouiū: Sꝫ veſtes ouiū ſunt opa bōa. Vñ
lana ponitur inter fructus ouiū. Ergo nō ē
cōueniens ſignū cognoſcendi falſos ꝓphe
tas. ¶ Secūdo ſic. Opera de genere bono
rum ſunt cōia bonis ⁊ malis. ⁊ ſunt fructꝰ
bone voluntatis: Ergo ex illis non poſſunt
diſcerni falſi ꝓphete a veris. ¶ In oppo.
eſt euangeliū pñs. ¶ Rñdeo dicendū: ꝙ ſi
gnū cognoſcendi falſos ꝓphetas datꝫ cōue
niens: cū dñs dicit: a fructibꝰ eoꝝ cognoſce
tis eos. Pꝫ iſta cōcluſio: ꝙ fructꝰ: ex quibꝰ
cognoſcūtur boni catholici: eſt maxime cō
feſſio imaculata fidei catholice: ſanctis ope
ribus aſſociata. Vñ ſi cōfitetur fidē catholi
cā: quā vniuerſalis eccleſia tenet: ⁊ docet: et
bona opa nō facit: falſus ꝓpheta ꝯ bonus
xpianus iudicatꝫ: de qbus Apoſtolus loqui
tur ad Ephe. v. dicēs: vt filij lucis ambula
te. Fructꝰ lucis eſt in oi bonitate: in iuſticia:
⁊ veritate: pbātes qd ſit bñ placitum deo.
Ubi duo ponit. Primo ſubſtātiā opis ſiue
genus opis. Scdo intētionē faciētis. De p
mo dicit: fructus lucis ē. i. opa fructifera et
clara. Eccle. xxiiij. Flores mei: fructꝰ hono
ris: ⁊ honeſtatis. Ubi aduertendū: ꝙ ois v
tus ad tria reducitꝫ. Nā opꝫ ꝙ agens ordi
netꝫ in ſe ad ꝓximū ⁊ ad deū. In ſe: vt ſit bo
bus in ſeipſo. Et ꝓpter hoc dicit in oi boni
tate. Item ad ꝓximū p iuſticiā. Ideo dicit i
ſumma iuſticia Ps. Feci iudiciū: ⁊ iuſticiā.
Itē ad dñm per cognitionē ⁊ cōfeſſionē ve
ritatis. Et iō dicit: ⁊ veritate. Quātū ad ſe
cūdū. ſ. intentionē facientis: ſubdit: pbātes
qd ſit bñplacitum deo. i. vt intēdas facere:
qd placꝫ deo. Ro. xij. Probetis que ſit vo
lūtas bona ⁊ bñ placens ⁊ perfecta. A fru
ctibus ergo lucis: que ſunt opa fructifera:
⁊ clara in oi bonitate: iuſticia: ⁊ veritate: cū
intētiōe faciēdi: quod deo placet cognoſcū
tur veri prophete: veri doctores catholice
veritatis. Et a cōtrarijs fructibꝰ cognoſcū
tur falſi ꝓphete: errorū magiſtri: doctores
heretice prauitatis. Ex ijs que dicta ſunt pꝫ
reſpōſio ad obiecta: qm ex illis ſimiliter nō
bene diſcernūtur ſicut arguitur.

¶ tertiaꝫ. q. ſic ꝓceditur. Et vi
a detur: ꝙ ſimpliciter ex volūtate
actio iudicāda ſit bona vel ma
la. ¶ Primo ſic. Ex pñti euan
gelio: vbi dicitur. Nō pōt arbor mala bo
nos fructus facere. nec arbor bona fructus
malos. Sed voluntas bona comparatꝫ bo
ne arbori. mala autem male. Quom ergo
fructus voluntatis ſint actus exteriores: vi
detur: ꝙ ex bonitate vel malicia volūtatis:
ſimpliciter exteriores actus dicēdi ſunt bo
ni vel mali. ¶ Secūdo ſic. In iij. Metha.
dicit phūs: ꝙ ratio boni a fine ſumitur: Sꝫ
actus voluntatis habet ordinem ad finem:
mediante voluntate: cuius obiectuꝫ ē finis:
Ergo ꝯm bonitatē vel maliciam volunta
tis dicendus eſt actus exterior bonꝰ vel ma
lus. ¶ Tertio dicit. Auguſti. Voluntas eſt
qua peccatur: ⁊ recte viuitur: Sed hꝫ ꝙ ea
peccatur: eſt mala: ꝯm vero ꝙ ea recte vi
uitur: ē bona: Ergo actus ipſi exteriores de
bent iudicari boni vel mali: ꝯm bonitatem
vel maliciam bonitatis. ¶ In oppoſitum.
Sic dicit. Phil. ij. Ethi. ꝙ quedam ſunt q̄
bene fieri nō poſſunt: qꝛ cū ſint extrema: in
eis nō eſt medium accipere. Conuenit au
tem in talia opera progredi: propter volun
tatem alicuius finis boni. Ergo non eſt iu
dicandus actus exterior bonus propter bo
nitatem voluntatis. ¶ Reſpondeo dicen
dum: ꝙ voluntas poteſt dupliciter conſide
rari. vel ꝯm ꝙ eſt intendens: prout in vlti
mum finem fertur. vel ꝯm ꝙ eſt eligens: p
ut fertur in obiectum proximum: quod in fi
nem vltimum ordinatur. Sic conſideretur
primo modo: ſic eſt concluſio prima. ꝙ ma
licia voluntatis ſufficit ad hoc: ꝙ actus ma
lus eſſe dicatur: quia quod malo fine agi
tur malum eſt. Secunda concluſio. Boni
tas voluntatis intendentis non ſufficit ad
bonitatem actus: quia actus poteſt eſſe de
ſe malus: qui nullo modo poteſt bene fie
ri. Si autem conſideratur voluntas: ꝯm ꝙ
eſt eligens: ſic eſt tertia cōcluſio: quod vni

uerſaliter verum eſt: ꝙ a bonitate volunta
tis dicitur actus bonus. ⁊ a malitia malus.
Sed notandum: ꝙ ad bonitatem conſilij:
quod electionez precedit: vt in. vij. Ethi. di
citur: tria exiguntur. Unum. ſ. ꝙ conſilians
preſtituat ſibi finem debitum. quia ſi aliqs
ad malum finez conſequenduz: multas effi
caces vias inueniat: nō dicitur bonus con
ſiliator. Secundo: ꝙ ad bonum finez conſe
quenduz: adinueniat bonū opus: per quod
finem conſequatur. Unde ſiquis bonum fi
nem intendat conſequi per malam actionē:
non eſt bonus conſiliator: quia ſortitur finē
inconuenienti medio: eo ꝙ illud quod ad
finem ordinatur: non eſt proportionatum fi
ni illi: ſicut ſi aliquis veram concluſionem
per medium impertinens concluderet.
Tertio: requiritur vt adinueniat vtrunqz
in tempore conuenienti: ne ſit preceps in fe
ſtinando: vel etiam inutilis in tardando.
Sed hoc vltimuz pertinet ad bonitatez cō-
ſilij: ſm ꝙ conſilium in ratione inquirente
inueniente eſt. Alia vero ex parte rei con-
ſiabilis. Quom ergo electio ſit. q. conſilij
concluſio. vt in. iij. Ethi. dicitur: oportet ꝙ
ad bonitatem voluntatis eligentis concur
rat bonitas finis. ⁊ bonitas eius quod eſt
ad finem ordinatum. Et ſi hoc ſit: proculdu
bio actus exterior bonus erit. Si autem al
terum defierit: eſſet voluntas mala: ⁊ actꝰ
malus. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad pri
mam reſpondetur: ꝙ arbor eſt: ex qua im-
mediate procedit fructus. Unde arbori cō
paratur voluntas in euangelio: ſcdm ꝙ eſt
eligens: quia ex electione immediate ſequi
tur fructus. Uel vt dicit ſanctus Tho. in
prima ſecunde. per alia verba voluntas bo
na prout ſignificatur per arborem bonam
eſt accipienda: ſm ꝙ habet bonitatem: ⁊
ex actu volito: ⁊ ex fine intento. ¶ Ad ſe-
cundam reſpondetur negando conſequen
tiam. Et ratio eſt: quia ad bonitatez rei nō
ſolum exigitur bonitas finis vltimi: quam
reſpicit voluntas intendens. ſed etiam bo-
nitas finis proximi: quē reſpicit voluntas
elige nō. Et ideo non ſequitur: ꝙ bonitas
voluntatis incedentis ad bonitatem actus
ſufficiat. ¶ Ad tertiam reſpondetur: ſicut
ad ſuperius. Non enim ſolum aliquis pec
cat quando vult malum finem: ſed etiam
quando vult malum actum.

¶ In dominica nona eſt euangelium. Ho
mo quidam diues ⁊c. Luce. xvj. Circa qđ
poſſunt diſputari ſequentes. q.

¶ Primo: vtrum prelatus vel clericus diſ
ſipans bona eccleſie: ſit deponēdus.

¶ Secūdo: vtrum conueniēter dentur pe
cunie ſiue elemoſine: vt oretur pro dante.

¶ Tertio: vtruz de illicite acquiſitis poſſit
fieri elemoſina.

D primam. q. ſic proceditur. Et
a videtur ꝙ clericus ſiue prela-
tus diſſipans bona eccleſie: nō
ſit propter hoc deponendus.

¶ Primo ſic. Matrimonium ſpirituale
in quo prelatus eſt vir ſiue ſponſus eccle-
ſie ſue: eſt nobilius qȝ carnale: vbi vir con
iungitur carnaliter vxori ſue. Sed in ma-
trimonio carnali vir quāuis bonoruz vxo
ris ſit diſſipator: non remouetur aut depo
nitur de matrimonio. Ergo nec prelatus
per hoc: ꝙ diſſipauerit bona eccleſie: venit
deponēdus. Conſequentia videtur bona.
¶ In oppo. aguitur ex preſenti euangelio:
arguendo a minori ad maius: quia diſſipa
tor bonorum temporalium domini ſui de-
ponitur ab officio. multo magis eſt depo-
nēdus prelatus: diſſipator bonorū tempo-
raliuz: ſicut ſpūalium chriſti. ¶ Rñdeo di-
cendum: ꝙ prelatus diſſipator ſiue dilapi-
dator bonorū eccleſie: eſt deponēdus ab ec
cleſia. Iſta ꝯcluſio colligitur ex multis capi
tulis in decre. i. x. q. iij. c. vlt. xij. q. v. diaco-
ni. ⁊. c. abbatibus. ⁊. xvj. q. iiij. c. ij. ¶ Ad
rationem in oppo. reſpondetur negādo cō
ſequentiam. Et rō eſt: quia non eſt ſimile in
hac parte de matrimonio carnali: ⁊ de ma
trimonio ſpūali: prelati cum eccleſia. Car
nale enim eſt magis fixum: ⁊ inſeparabile
qȝ ſpirituale ſit:

AD ſecundam.q.ſic proceditur.Et videtur ꝙ non ſit danda elemoſina alicui: vt oret pro dante. ¶ Primo ſic. Simonia eſt ſtudioſa voluntas emendi vel vendendi aliquod ſpirituale vel ſpirituali annexum.Sed oratio eſt maxime ſpirituale. Ergo dare elemoſinam vt quis oret ꝓ eo: videtur ſimonia:eo quia dat temporale ꝓ ſpirituali.Sed ſimonia nullo modo eſt cõmittenda.Ergo elemoſina nõ eſt danda alicui:vt oret pro eo. ¶ Secundo ſic confirmando.Qui diligit alium vt oret pro pecunia:dat ſpirituale pro temporali. Et omnis talis eſt ſimoniacus.Ergo ⁊c̃. ¶ In oppo. eſt euangelium preſens. ¶ Reſpondeo dicendum:ꝙ elemoſina licite pauperibꝰ datur:aut bonis viris: vt oretur pro dante: quando illi qui dant elemoſinas pauperibus:vt orantium ab ipſis ſuffragia impetrent:non eo tenore dant: quaſi intendentes orationes emere.ſed per gratuitam beneficientiam pauperum animos eorum ꝓuocant ad hoc: ꝙ eis gratis:⁊ ex caritate orent. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primam reſpondetur:ꝙ verum eſt : ꝙ oratio ſpiritualis ẽ.Unde nullo modo debet ſub precio poni.Nec illi qui dant pecuniã pauperibus vt pro eis orent:orationem emunt ſed vt dictum eſt animos pauperum aliciunt ad orandum pro ſe:⁊ omnes faciunt ſibi debitores. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequentiã.Et ratio eſt eadem.Homo enim facit ſibi amicos pauperes:dum ſubuenit eorum neceſſitatibus. Pauperes enim xpi:grati ſunt ſuis benefacientibus.Et ita patet:ꝙ beneficium nõ eſt ſicut finis motiuus.ſed ſicut aliquid inducens.Et qm̃ principaliter hoc intendunt ideo non propter hoc orant finaliter. Et iõ oratio non venditur:ſed imperatur per accidens.ſ.per acquiſitionem amoris. Et ſic de iſta concluſione.

AD tertiam.q.ſic proceditur.Et
a videtur ꝙ de illicite acquiſitis poſſit fieri elemoſina. ¶ Primo ſic ex preſenti euãgelio. Facite vobis amicos de mãmona iniquitatis Ubi glo.dicit.Iniquitas bene diſpenſata: in iuſticiam vertitur.Ergo videtur:ꝙ licite de malis acquiſitis poſſit elemoſinam facere. ¶ Secundo ſic.Qui eſt in extrema neceſſitate conſtitutus omnibus modis ſubueniendum eſt.Sed conuenit aliquem:qui nihil habet:niſi de iniuſte acquiſito:aliquã in extrema neceſſitate videre.Ergo debet elemoſinam facere. Ergo de male acquiſito:⁊ detento poteſt elemoſina fieri. ¶ Tertio ſic.De acquiſito per meretricium:⁊ ꝑ aleas:⁊ per ſimoniam:que ſunt turpia lucra:poteſt elemoſina fieri.Ergo ⁊c̃. ¶ In oppo.eſt illud Aug.libro de verbis domini De iuſto labore facite elemoſinã. Et infra. Nolite elemoſinam facere de fenore ⁊ vſuris. Et Grego. Non eſt computanda elemoſina:ſi pauperibus diſpenſatur: qđ ex illicitis acquiritur. ¶ Reſpondeo dicẽdum:ꝙ tripliciter poteſt eſſe aliquid acquiſitum illicite.Uno modo quando id quod illicite ab alio acquiritur:debetur ei a quo eſt acquiſitum:nec poteſt ab eo retineri : q acquiſiuit.ſicut contingit in rapina ⁊ in furto ⁊ in vſuris.Et de talibus eſt concluſio: ꝙ de talibus non poteſt fieri elemoſina. Patet concluſio:quia homo de talibus tenetur ad reſtitutionem.Alio modo eſt aliquid illicite acquiſitum:ꝙ ille qui acquiſiuit:retinere non poteſt:nec tamen debetur ei a quo acquiſiuit.quia contra iuſtitiam accepit:⁊ alter contra iuſtitiam dedit:ſicut cõtingit in ſimonia:in qua dans ⁊ recipiẽs ꝯ iuſtitiam legis diuine agit. Et de tali eſt cõcluſio ſecunda:ꝙ non debet reſtitui ei: qui dedit.ſed debit in elemoſinam erogari.Et eadem ratio eſt in ſimilibus:in quibꝰ.ſ. datio ⁊ acceptio eſt contra legem dei. Tertio eſt aliquid illicite acquiſitum:non quidem ꝙ ipſa acquiſitio ſit illicita : ſed qꝛ id a quo

acquiritur: eſt illicitum: ſicut patet de eo qđ
mulier acquirit per meretricium. Et hoc
vocatur proprie loquendo turpe lucrum.
Quod enim mulier meretricium exerceat
turpiter agit ⁊ contra legem dei: ſed in eo
ꝙ accipit: non iniuſte agit: nec contra legē
dei. Unde de tali turpiter ⁊ illicite acquiſi
to: eſt tertia cōcluſio: ꝙ retineri poteſt: ⁊ de
eo elemoſina fieri. ¶ Ad rationes in op-
po. ¶ Ad primam reſpondetur: ꝙ textus
ille intelligitur de diuitijs per actum illici-
tum acquiſitis. ⁊ tamen iuſte poſſidentur.
Uel aliter dicendum. ꝙ mām̄ona iniquita
tis dicuntur diuitie: etiam licite acquiſite: ⁊
poſſeſſe: tamen dicuntur iniquitatis: q: fre
quenter ducunt hominem in peccatum.
¶ Ad ſecundā reſpōdetur negando con-
ſequētiā. Et ratio eſt: quia in caſu extreme
neceſſitatis oīa ſūt cōia. Et ita nō ꝓuidēt ſi
bi de alieno. ¶ Ad tertiā reſpōdet: ꝙ de
acquiſito per meretricium iā dictū eſt: ꝙ
poteſt fieri elemoſina. Nō autem fit deo ſa
crificiū vel oblatio ad altare: tum propter
ſcandalum. tum propter ſanctorum reuerē
tiam. De eo autē quod eſt acquiſitum per
ſimoniā: iam dictū eſt: ꝙ debet erogari in
pias cauſas. Circa quintū: illa que per ale-
as acquirūtur videtur aliquid illicitum ex
iure diuino. ſ. ꝙ aliquis lucretur aliquid ab
his qui rē ſuā alienare non poſſunt. ſicut
ſunt minores ⁊ furioſi: ⁊ huiuſmodi. ⁊ ꝙ
fraudulenter ab eo lucretur: ⁊ in his caſi-
bus tenetur ad reſtitutionē. Et ſic de eo nō
poteſt elemoſinā facere. Aliud autē vide
tur eſſe vlterius illicitum ex iure poſitiuo
ciuili: quod prohibet vniuerſaliter tale lu-
crum. Sed quia ius ciuile non obligat om
nes: ſed eos ſolos: qui ſunt his legibus ſub
iecti. ⁊ iterū per diſſuetudinem abrogari
poteſt. Ideo apud illos q ſūt huiuſmodi le
gibus aſtricti tenentur vniuerſaliter ad re
ſtitutionem que lucrantur: niſi forte contra
ria cōſuetudo preualeat. aut niſi aliquis lu
cratus ſit ab eo: qui traxit eum ad ludum.
In quo caſu non tenetur reſtituere: q: ille:
qui amittit nō eſt dignus recipere. nec pōt
licite retiere: tali iure poſitiuo durāte. Uñ
opē de hoc elemoſinā facere in hoc caſu.
¶ In dominica decima eſt euangeliū. In
illo tempore cum appropiquaret ieſus ⁊c.
Luce. ix. Poſſunt hec diſputari.
¶ Primo: vtrum per ſacram ſcripturam
poteſt oſtendi: ꝙ aduentus meſſie. i. chriſti
in carnem aduenerit.
¶ Secūdo vtrum iudei tempus viſitatio-
nis ſue. i. aduentus xpi cognouerunt.
¶ Tertio: vtrum ſimoniaci tam vendētes
q̄ȝ ementes ſpiritualia pro temporalibus:
ſint ab eccleſia expellendi.
Ad primam. q. ſic proceditur
Et videtur ꝙ non poſſit per
ſcripturā ſanctam oſtendi: ꝙ
aduentus meſſie. i. xpi in car
nem aduenerit. ¶ Primo
ſic ex illo. Iſa. ij. vbi loquitur de tempore
aduentus chriſti. vbi dicitur. Erit in nouiſ-
ſimis diebus preparatus mons domini in
vertice montium. Et eleuabitur ſuper om-
nes colles. ⁊ fluent ad eum omnes gentes.
Et ſequitur. Conflabunt gladios ſuos in
vomeres: ⁊ lanceas ſuas in falces. nō leua
bit gens contra gentē gladiū. nec exerce-
buntur vltra ad bellum. Ex his arguitur
multipliciter. Primo ex eo quod dicit ꝙ
hoc erit in nouiſſimis diebus. quia ieſus
chriſtus non fuit in nouiſſimis diebus. q:
poſt natiuitatem eius ⁊ mortē: multa tem-
pora fluxerunt. Ergo videtur ꝙ ipſe non
fuerit vere chriſtus: cuius aduentus ꝓmit
titur in nouiſſimis diebus. ¶ Secūdo ar-
guitur ex illo quod ſubditur: ꝙ mons do-
mini erit in vertice montiū. Mons enim
ille dicitur mons ſyon vbi fuit templum.
mons ille non eſt in aliquo eleuatus. Ergo
adhuc non venit chriſtus. ¶ Tertio argui
tur ex eo quod ſubditur: fluent ad eum om
nes gentes: quia non omnes credunt in ie
ſum nazarenū. ¶ Quarto arguitur ex eo
quod ſequitur: non leuabit gens contra gē
tem gladiū. quia poſt natiuitatē ieſu chri-

ſti:nõ ceſſarunt bella per vrbem: vt patet:
nec ceſſant. Ergo videtur ꝙ aduentus ve-
ri meſſie. ſ. chriſti nondum venit. Secundo
principaliter arguitur ſic. Dicitur Iſa. xj.
Egredietur virga de radice ieſſe: vbi ſcri-
ptura loquitur de aduētu chriſti. Sequitur
ibidem. Habitabit lupus cum agno ⁊ par
dus cum hedo accubabit. Et ſequitur ibi-
dem. Delectabitur infans ab vbere ſuper
foramina aſpidis: ⁊ in cauerna reguli: qui
ablatus fuerit manum ſuam mittet. Sed
adhuc non videmus agnos cum lupis pa-
cifice habitare: nec pueros delectabiliter
cum ſerpentibus ludere. Ergo non fuit tē-
pus adimpletum veri chriſti. ¶ Tertio ſic
Dicitur Iere. xxix. Ecce dies venient dicit
dominus. ⁊ ſuſcitabo Dauid germen iu-
ſtum. Et ſequitur. In diebus illis ſaluabi-
tur Iuda ⁊ Iſrael habitabit confidenter.
Sed poſt aduentum ieſu: iudei ſemper fue-
runt in periculo: ⁊ in pauore. Ergo vide-
tur ꝙ tempus aduentus veri chriſti non-
dum venit. ¶ In oppo. arguitur ex preſen
ti euangelio: vbi chriſtus redarguit iudeos
ꝙ non cognouerunt tempus viſitatiōis eo
rum. ſ. aduentus ſui: qui fuit aduentus ve-
ri chriſti promiſſi. ¶ Reſpondeo dicendū
ꝙ per ſacram ſcripturaꝫ poteſt oſtendi ma
nifeſte: ꝙ aduentus veri chriſti: qui fuit ie-
ſus nazarenus: iam aduenit ſiue chriſtum
iam veniſſe. Iſta concluſio probatur mul-
tipliciter. Primo ſic ex illo Gene. xlix. vbi
Iacob patriarcha prophetizauit dicens.
Non auferetur ſceptrum de Iuda: ⁊ dux
de femore eius: donec veniat: qui mitten-
dus eſt: ⁊ ipſe erit expectatio gentium. Sꝫ
notorium eſt: ꝙ quando chriſtus fuit natus
ſceptrum fuit ablatum de femore Iude.
Unde tunc ſub ceſare regnabat herodes
alienigena natione: in iudea: vt patet. Er
go ab illo tempore venit chriſtus: ⁊ confir-
matur per tranſlationem caldaicam: quia
vbi Iero. tranſtulit: donec veniat: qui mit-
tendus eſt: caldaica tranſlatio habet donec
veniat meſſias. Et ſic patet ꝙ auctoritas ꝑ
dicta non poteſt intelligi de aliquo alio: ꝗꝫ
de chriſto. in quo poſſunt confutari multe
cauillationes iudeorum. Secundo proba-
tur predicta concluſio ex illo Danielis. ix.
vbi angelus Gabriel inſtruit eum de ad-
uentu chriſti dicens. Septem ebdomade
abbreuiate ſunt ſuper populum: ⁊ ſuper vr
bem tuam ſanctam vt conſumeretur pre-
uaricatio: ⁊ finem accipiat peccatum: ⁊ de-
leatur iniquitas: ⁊ adducatur iuſtitia ſem-
piterna: ⁊ impleatur viſio: ⁊ prophetia: ⁊
vngatur ſanctus ſanctorū. Qđ vero acci
piat ibi ebdomadas annorum: patet in prin
cipio capituli. Et ita intelligunt omnes do-
ctores. Sed iſte ebdomade ſeptem que fa
ciunt. xlix. annos. ſunt preterite. Ergo tē-
pus aduentus chriſti iam longe preterijt.
¶ Tertio probatur concluſio ſic. Quādo
ſcriptura ſacra denunciat aliquod futuruꝫ:
⁊ determinat tempus ⁊ locū: ⁊ modum: ſi
omnia iſta concurrant in vnuꝫ: manifeſte
p3 ꝙ illud quod fuerat predictuꝫ: eſt ipletū
Sacra aūt ſcriptura predixit aduentuꝫ chri
ſti: vt patet in multis locis. Determinauit
ēt tēpus veniēdi: videlꝫ quādo fuerit trāſ-
latio regni ſupra Gen̄. xlix. Nō auferetur
ſceptrū ⁊c̄. Siliter locū naſcēdi Michee
v. Et tu bethleē eufrata ⁊c̄. Siliter modū
viuēdi. ſ. ꝙ xp̄s in paupertate viueret. zacha.
ix. Ecce rex tu[9] venit tibi iuſtus ⁊ ſaluator:
⁊ ipſe paup. Siliter determinat ſacra ſcri-
ptura modū moriēdi: q2. ſ. in hūilitate ⁊ pa
tiētia: ex pte ipſi[9] xp̄i: ⁊ in crudelitate maxi
ma: ex pte occidētiū ipm: vt habet Iſa. liij.
Sicut ouis ad occiſionem ducet. Sed hec
oia māifeſte ſūt ipleta i ieſu nazareno. Er-
go rōnabiliter ꝯducit: ꝙ ipſe fuerit uerus
xp̄s. ¶ Ad rōnes in opp. ¶ Ad primā de
auctoritate Iſa. ⁊ rn̄det negādo ꝯn̄aꝫ: in oī
b[9] ptib[9] argumētatiōis ei[9]. Ad id qđ ait
de nouiſſimis diebus: dicimus nihil valere
q2 nouiſſimi dies ibi dicūtur dies meſſie: ſ
ue xp̄i. Et aliquando dicunt tēpora: etiam
chriſtū precedētia: ſm illud: Gen̄. xliiij. vbi
pr̄iarcha Iacob dixit filijs ſuis. Cōgrega-

mini: vt annunciem vobis: que futura ſunt in diebus nouiſſimis. Et ibidem conſequẽter denunciat: non ſolum de aduentu chriſti ſed etiam de multis que adimpleta ſunt: a tẽpore regum: ⁊ iudicũ. vt pꝫ litteraꝫ intuẽti. ¶ Ad ratiõe ſumptaꝫ de eleuatiõe mõtis reſpondetur: ꝙ eſt vanitas hoc: ꝙ eleuatio talis nõ eſt intelligenda ſm motum loca lẽ: vt intelligũt iudei: ſed ſm nobilitatem: ⁊ appreciatiõe: quod tunc factuꝫ eſt: qñ chriſtus ipſum tẽplũ miraculis ⁊ doctrina multiplicíter ſuper omnia alia loca nobilitauit: ⁊ exaltauit. ¶ Ad rationeꝫ ſumptã de fluẽt omnes gentes: rñdetur: ꝙ ibi diſtributio ẽ acõmodata pro generibus ſinguloꝝ: nõ ꝓ ſingulis generũ: ſicut dicitur: ꝙ omne aĩal fuit in archa Noe. quia de ſingulis generibus animaliũ fuerũt ibi aliqua indiuidua: ⁊ ſimiliter de omnibus gentibus: ſiue de iudeis ſiue de gentilibus cõfluxerunt ad chriſtum credentes in ipſum. Et ita illud adimpletum eſt. ¶ Ad rõnem ſumptã ex illo nõ leuabit gens cõtra gentem. reſpondetur: ꝙ illud dictũ eſt: quia circa tempus chriſti fuit pax diuturna in orbe: ⁊ maxime in iudea. Quod patet ex eo: ꝙ imminente natiuitate chriſti: peccatis omnibus regnis: ⁊ ſub imperio romano redactis: preceptũ fuit a ceſare auguſto: vt deſcriberet vniuerſus orbis ⁊ ab illo tempore vſqꝫ ad quartuꝫ annũ poſt paſſionem chriſti: qñ ceperunt iudei rebellare romanis: nõ leguntur aliqua notabilia bella fuiſſe in iudea. nec iudeos viſos fuiſſe armis. quia terra cuſtodiebatur a militibꝰ romanis. Et ideo probabile eſt: ꝙ tunc propter diuturnitatem pacis: iudei inſtrumẽta quibus vtebantur ꝑus in bellis: mutarent in inſtrumẽta agriculture apta: ſicut ſenſibiliter videtur fieri in terris: vbi eſt pax diuturna. Qđ aũt dicitur. nõ leuabit gens cõtra gentem gladiũ: vbi. li. vltra nõ importat eternitatem: ſed ſolum diuturnitatem tẽporis. i. vſqꝫ ad longum tẽs. ¶ Ad ſecũdam ratiõe principalem de illo Iſa. xi. habitabit lupus ⁊c. reſpondetur negando ꝯñam. Et ratio eſt: quia eſt locutio Mathematica: quia homines ibi nominantur nomine animaliũ. Et ſimiliter habetur Geñ. xliiij. Beniamin lupus rapax ⁊c. Sic ergo dicẽdũ eſt in propoſito: ꝙ iudei ⁊ gentiles qui prius erant adinuicem nociui ⁊ odioſi: pacifice ſimul habitauerũt: conuerſi ad fidem chriſti: ſm quod dicitur. Act. iiij. ꝙ multitudinis credentiũ erat cor vnũ: ⁊ anima vna. Et eodem modo exponendũ eſt de pueris ⁊ animalibus venenoſis: quia ſimplices et puri nõ leduntur ab illis: qui ante conuerſionem ad fidem xpi: erant veneno infidelitatis: ⁊ perfidie repleti. ¶ Ad tertiã ex illo Iere. xxix. reſpondetur: ꝙ iam nõ erãt filij iſrael: ⁊ Iuda: proprie loquẽdo: q: erãt auerſi a deo: quia xpm negauerunt: ⁊ occiderunt ꝓpter quod etiam illã miſeriã meruerunt. Et ideo ex illa miſeria magis concluditur propoſitum: ſicut pꝫ ex dictis. Illi autem q vere fuerũt filij iſrael ⁊ Iuda: q. ſ. xpm receperũt: ſaluati ſunt per ipſum: non ſolũ ſpiritualiter: quãtũ ad aĩas: ſed etiã corporaliter: q: ſm quod dicitur in eccleſiaſtica hiſtoria: imminente deſtructione ciuitatis Hieroſolime: p Titũ ⁊ Veſpeſianũ: admoniti ſunt fideles: qui erant in iudea: per angelum: vt trãſirẽt in regnũ regis Agrippe. q erat cõfederatus romanis: ⁊ ibi ſaluati ſunt in bona pace. Aliter põt dici ad auctoritatem Iere. ꝙ illi ſunt profecto de regno xpi: de quo ibi loquitur: qui iaꝫ ſunt in gloria celeſti: ⁊ illic. habitant ꝓfidẽter: ⁊ ſunt profecto ſaluati.

Ad ſecũdã. q. ſic ꝓceditur. Et videt: ꝙ iudei tp̃s viſitationis ſue. i. aduentus xpi nõ cognouerũt: ¶ Primo ex pñti euãgelio: vbi dicit: eo ꝙ nõ cognoueris tp̃s viſitationis tue. ¶ Scđo arguit ex illo Apoſtoli. i. Cor. ij. Si eniꝫ cognouiſſent dñm glorie: nunqꝫ crucifixiſſent eũ. ¶ Tertio arguit ex illo Act. iij. vbi Petrꝰ loquẽs iudeis dic ſic. ſcio frẽs ꝙ p ignorãtiã feciſtis: ſic ⁊ ꝑncipes vři. ¶ In oppo.

eſt illud Mat.xxij. ꝙ agricole vendentes filium dixerunt intra ſe. Hic eſt heres: venite occidamus eū. Ubi dicit Hiero. Maniſeſtiſſime deus probat his verbis iudeorum pricipes non per ignorantiā: ſed per inuidiam: dei filium crucifixiſſe. ¶ Rñdeo dicendū ꝙ aliq iudeorum cognouerūt tempus viſitationis ſue: ⁊ aliq non. Pro quo notandum ſicut notat ſanctus Tho.in.iij. parte.q.xlvij. ⁊ Nico.de lyra. Mat.xxj. ꝙ apud iudeos qdam erant maiores: ſcientes ſcripturas legis ⁊ prophetarum. Alij autem minores: ſicut laici ⁊ mulieres: tantummodo ſcientes quod eſt de neceſſitate ſalutis: vt precepta decalogi: ⁊ huiuſmodi: que debent ſciri ab omnibus. Eſt ergo prima concluſio: ꝙ maiores eorum q pricipes dicebantur: cognouerunt ieſum eſſe verū prophetam: promiſſum in lege. Et ita tempus viſitationis eorum nouerunt. Patet concluſio q: omnia ſigna videbant in eo: que dixerant futura prophete. Diuinitatem autem eius etiā n cognouerunt: q: euidentia ſigna huiuſmodi habuerunt: ⁊ dcā prophetarum: qbus tamen aſſentire propter odium ⁊ inuidiā noluerunt: vt cognoſcerent eum eſſe filiū dei. Unde Beda dicit ſuper illud Luce.xxiij. Neſciunt qd faciunt: notandum inquit: ꝙ nō pro eis orat: qui quem filiū dei intellexerūt: crucifigere q̄ȝ confiteri maluerunt. Unde ipſe dominus de eis dicit: Jo.xv. Si non veniſſem: ⁊ locutus eis non fuiſſem peccatum nō haberent. Nūc autem excuſationem nō habent de peccato ſuo. Et poſtea ſubdit. Si opera non feciſſem in eis: que nemo alius fecit: peccatū non haberent. Et poſtea ſubdit. Nūc enim viderunt me: ⁊ oderunt me ⁊ patrem meū. ¶ Alia cōcluſio eſt: ꝙ minores ideſt populares: qui miſteria ſcripture non nouerant: nō plene cognouerūt ipſū ieſum eſſe: nec xpm promiſſum in lege: nec eſſe filium dei: licet aliqui eorum ēt in eum crediderunt: multitudo tamen non credidit. Et ſi aliqui dubitarent: an ipſe eſſet xps propter ſignorum multitudinem: ⁊ efficaciam doctrine: vt habetur Joannis.vij. tamen poſtea decepti fuerunt a ſuis principibus: vt eum nō crederent. nec filiū dei nec xpm. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā de preſenti euangelio rñdetur: ꝙ loquitur chriſtus de actuali cognitione applicante ad opus. ſc recipiendo predicationē xpi. Immo econuerſo negauerūt ⁊ crucifixerunt. ¶ Ad ſecundam rñdetur eodem modo. Habituali enim cognitione maiores bene cognouerunt. ſed actuali ad opus deducti non: inuidia ⁊ odio excecati. ¶ Ad tertiam eodem modo rñdetur.

Ad tertiā.q.ſic ꝓcedit. Et videtur: ꝙ nō ſit cōueniēs ſimoniaci pena: ꝙ expellatur de tēplo dei: per priuationē eius: quod per ſimoniā acquiſiuit. ¶ Primo ſic. Simonia.n. cōmittitur ex eo ꝙ alicuius muneris interuentu: ſpūalia acquiruntur Sed quedam ſunt ſpūalia que ſemel adempta nō poſſunt admitti. ſicut omnes caracteres qui per aliquā conſecrationē imprimuntur. Ergo nō eſt conueniens pena: vt quis priuetur eo quod ſimoniace acquiſiui. ¶ Secundo ſic. Contigit: aliquādo ꝙ ille qui eſt epatum adeptus per ſimoniam. ꝑcipiat ſubdito: vt ab eo recipiat ordines: ⁊ videt ꝙ debeat ei obedire: q̄ȝdiu toleratur. Sed nullus debet aliquid recipere ab eo: qui nō habet poteſtatē cōferendi. Ergo eps nō amittit epalem dignitatē: ſi eam ſimoniace acquiſiuit. ¶ Tertio. Nullus debet puniri pro eo quod nō eſt factū: eo neſciente: ⁊ nolente. q: pena debetur peccato quod eſt volūtarium. Contingit aūt aliquādo: ꝙ aliquis ſimoniace cōſequatur aliqđ ſpirituale: ꝓcurantibus alijs ipſo ignorante ⁊ nolente. Ergo nō debet puniri per priuationem eius: quod ei collatum eſt. ¶ In oppo. arguitur ex preſenti euangelio. vbi chriſtus de templo eieciſſe dicitur vendentes ⁊ emētes: per quos deſignātur ſimonia

ci. ¶ Reſpondeo dicendum ꝙ pena illa eſt conueniens ſimoniacum: vt expellerentur per priuationem eorum: que per ſimoniam adepti ſunt. Iſta concluſio patet ex. c. Si quis epiſcopus. j. q. j. vbi ſic dicitur: ex conſilio calcedonenſi. qui ordinatus eſt ſcilicet per ſimoniam: nihil ex ordinatione vel promotione facta proficiat. ſed ſit alienus a dignitate vel ſolitudine quam pecunijs acquiſiuit. Concluſio vero predicta ratiõe ſic probatur. Nullus licite retinere poſt: id qđ contra voluntatem domini acquiſiuit. puta ſi aliquis diſpenſaret de rebus domini. daret alicui contra voluntatem: ⁊ ordinationem domini ſui. ille qui accipit licite tenere non poſſet. Dominus autem cuius eccleſiarum prelati ſunt diſpenſatores ⁊ miniſtri: ordinauit vt ſpiritualia gratis darent: ſm illud Math. x. Gratis accepiſtis: gratis date. Et ideo qui muneris interuentu: ſpiritualia quecũqꝫ aſſequuntur: ea licite retinere nõ poſſunt. Inſuper autez ſimoniaci tam vendentes: qꝫ ementes: ſpiritualia: aut etiaꝫ mediatores alijs penis puniũtur ſ. infamie ⁊ depoſitionis: ſi ſunt clerici. excõmunicatione. ſi ſunt laici. vt habetur. j. q. j. c. Si quis epiſcopus. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primaz reſpondetur: ꝙ illi q ſimoniacum accepit ſacramentuꝫ ordinis: quideꝫ recipit caracterem ordinis: propter efficaciam ſacramenti. non tamen recepit gratiaꝫ: nec ordinis executioneꝫ. eo ꝙ quaſi furtiue recepit caractereꝫ: contra principalis domini voluntateꝫ. Et ideo eſt ipſo iure ſuſpenſus: ⁊ quo ad ſe: vt. ſ. de executione ſui ordinis ſe non intromittat. ⁊ quo ad alios. vt. ſ. nullus ei cõmunicet in ordinis executione: ſiue ſit peccatuꝫ eius publicum ſiue occultuꝫ: nec tamen repetere pecuniaꝫ poteſt. quã turpiter dedit: licet alius iniuſte retineat. Si vero ſit ſimoniacus qui contulit ordinem: ſimoniaco. vel quia dedit vel recepit beneficium ſimoniace: vel fuit mediator ſimonie. ſi eſt publicum: eſt ipſo iure ſuſpenſus quo ad ſe: ⁊ quo ad alios. Si auteꝫ eſt occultuꝫ: eſt ſuſpenſus ipſo iure quo ad ſe tm̃: non auteꝫ quo ad alios. ¶ Ad ſecundaꝫ reſpondetur: ꝙ nec propter preceptum epiſcopi. nec propter excõmunicationem debet aliquis recipere ordineꝫ ab epiſcopo: queꝫ ſcit ſimoniace promotũ: ⁊ ſi ordinetur non recepit ordinis executionem. ¶ Ad tertiaꝫ reſpondetur: ꝙ ſi nec volente: nec ſciente: per alios illius promotio ſimoniace ſit procurata: caret quideꝫ ordinis executione. ⁊ tenetur reſignare beneficiuꝫ. quod eſt conſecutus: cum fructibus exiſtentibus. non auteꝫ tenetur reſtituere fructus conſumptos. quia illos bona fide poſſedit. niſi forte inimicus eius fraudulenter pecuniam daret pro illius promotione. vel niſi expreſſe contradixerit: tunc re non tenetur ad renũciandum: niſi forte poſtea pacto cõſenſerit: ſoluendo quod fuit promiſſum.

¶ In dominica. xj. eſt euangelium. In illo tempore dixit ieſus ad quoſdam ⁊c̃. Luce. xviij. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo: vtrum Phariſeus in oratione ſua venit merito condemnãdus.

¶ Secũdo: vtrum Publicanus in oratione ſua formam conuenienter dederit iuſtificationis impij.

AD primaꝫ queſtioneꝫ ſic proceditur. Et videtur ꝙ Phariſeus in oratione ſua nõ veniat condemnãdus. ¶ Primo ſic. Orans Phariſeus incepit a gratiarum actione dicens. Domine gratias tibi ago. Sed in hoc nõ peccauit: a deo recognoſcendo omnia bona: que habuit. Ergo non veniebat condemnandus. ¶ Secundo ſic. Si dicatur ꝙ ratione iactantie: qua ſe iactabat: ſe eſſe immunem a peccatis aliorum. hoc etiam non arguit: quia poteſt quis oſtendere laudem ſuam: ⁊ non peccare: ſicut faciebat Apoſtolus. ij. Cori. x. Nos non in immenſum gloriamur. Et. xj. Exiſtimo me nihil minus feciſſe a magnis apoſtolis. Ergo ⁊c̃. ¶ Tertio ſic. Iactantia cum oriatur ex vanagloria

vt dicit Grego.ij.moral.non est ſemper pec
catum mortale:ſicut nec vanagloria. Sed ſo
lum propter peccatum mortale venit quis
condemnandus:ſiue reprehendendus. Er
go ⁊c. ¶ In oppo.eſt preſens euangeliũ.
¶ Reſpondeo dicendum: ꝙ Phariſeus
taliter ſe habuit in oratione ſua: ꝙ merito
venit reprehendendus. Primo:ex irreue-
rentia:quã in oratione obſeruauit.quia nõ
reuerentia orauit:ſed cum fauſtu:quia non
incuruato corpore:ſed erecta fronte orabat
Unde dicitur ſtans. Secundo reprehendi
tur ex ſuperbia:quia ſe iuſtum ſolum inter
homines dicebat:cum ait. Non ſum ſicut
ceteri hominũ. Quaſi diceret. Ceteri ſũt
peccatores:ego autem iuſtus. Et ita de iu-
ſtitia ſua iactabat ſe:alios condemnando:⁊
orantem iuxta ſe publicanum deſpiciendo.
Tertio: Reprehenſibilis veniebat: quia
de bonis que faciebat:ſe iactabat dicens.
Jeiuno bis in ſabbato. Sed in hoc iuſtitiã
ſuam per vanamgloriã fedabat. Prouer.
xxv. Laudet te alienus: ⁊ non os tuum:
quoniã ipſe cognitor cordis eſt. Et Jere.
ij. Ecce ego iudicio contendam tecum: pro
eo ꝙ dixeris:non peccaui. Et ideo Job.ij.
dicitur. Si iuſtificare me voluero: os me-
um condemnabit. Et ita merito phariſeus
cum ſe ita inaniter iactauerat:merito con-
demnandus venit. ¶ Ad rationes in op-
po. ¶ Ad primam reſpondetur: ꝙ hic nõ
arguitur phariſeus:quia gratias egit deo:
ſed quia egit modo ſuperbo. Unde Gre-
go. Si reprehenditur ille:qui ſuperbe gra
tias agit: quid eſt ergo ille qui impugnat
gratiam? Non enim recte cognouit bona:
que accepit. Unde Bernar.ď eo dicit ſic.
Gratias agit:non quia bonus:ſed quia ſo-
lus.non tam de bonis:que habet:q̃z ď ma
lis:que in alijs videt. Talis autem modus
elationis eſt. Unde Beda ait. Ecce phari
ſeus ad referendas gratias oculum habꝫ:
ad humilitatis cuſtodiam nõ habet. ¶ Ad
ſecundã reſpondetur: ꝙ licet iactantia ſem
per non ſit peccatum mortale:ſed quãdoqꝫ
veniale.iactantia tamen iſtius phariſei fuit
peccatum mortale. Pro quo notandum: ꝙ
iactantia poteſt conſiderari vno modo:ſm
ſe:prout eſt mendacium quoddã: ⁊ ſic quã
doqꝫ eſt peccatũ mortale: ⁊ quandoqꝫ ve
niale. Mortale quidem:quando aliquis ia
ctanter de ſe profert quod eſt cõtra gloriã
dei:ſicut ex perſona regis Ciri dicit Eze.
xxviij. Eleuatum eſt cor tuum: ⁊ dixiſti:ego
ſum. Uel etiam cum eſt contra caritatẽ ꝓ
ximi:ſicut cum aliquis iactando ſe:prorum
pit in contumelias aliorum: ſicut fecit iſte
phariſeus:qui dicebat:non ſum ſicut ceteri
hominum:raptores:iniuſti:adulteri. velud
etiam hic publicanus. Quandoqꝫ vero ē
peccatum veniale:quando aliquis de ſe ta
lia iactat:que nec ſunt contra deum nec cõ-
tra ꝓximũ. ¶ Ad tertiã pꝫ rñſio ex dictis.

A ſecundã ſic procedit. Et
videtur: ꝙ conuenienter for-
mam iuſtificationis non de-
derit publicanus percutien-
do pectus: ⁊ dicendo: pro-
pitius eſto mihi peccatori. Ex quibus ver
bis innuit: ꝙ ad iuſtificationem impij req
ratur contritio. Contra quod arguitur ſic.
¶ Primo: Luce.vij. dicitur. Dimiſſa ſũt
ei peccata multa. dicit gloſa. ꝙ ardor cari-
tatis rubiginẽ peccatorum in ea ꝯſumpſit.
Ergo nõ oportet: ꝙ ibi ſit dolor ſiue cõtri
tio de peccato. ¶ Secũdo ſic. Cõuerſio ad
deũ eſt potẽtior: q̃z ꝯuerſio ad rẽ tpalẽ ad
malũ. Sed ꝯuerſio ad rẽ tpalem ſufficien-
ter induxit culpã. Ergo ꝯuerſio ad deum
ſufficiẽter iuſtificat ſñ alia ꝯtritiõe. ¶ Ter
tio ſic. Poſſibile eſt aliquẽ auerti a deo:ni
hil cogitãdo de deo. Ergo ſimul poſſibile
ē aliquẽ auerti a pcõ.nihil cogitãdo de eo.
Et ſic ſine motu.lj.ar.in pcm̃:ſiue ſine ꝯtri
tiõe iuſtificat ipius. ¶ In oppo.ē euãgeliũ
hodiernum. Unde glo.ſup illud pcutiebat
pect⁹ ſuũ dicit. Percutit pectus: ⁊ penas
de ſe exigit: vt deus parcat. ¶ Reſpon
deo dicendũ: ꝙ publicanus in oratiõe ſua
conuenientẽ formã dedit iuſtificatiõis ipij

in tribus. Primo:in humili verecundia:
quã oſtẽdit:cum dicitur. publicanus a lon
ge ſtans nolebat nec oculos leuare. Beda
Sicut humilis nõ audet appropinquare:
vt deus ad eũ appropinquet:nõ aſpicit: vt
aſpiciatur. Nihil eni tm̃ placet deo in pe-
nitente:ſicut dicit Ber. q̃z humilis verecũ
dia. Nõ audebat oculos leuare ad celum:
q: cognoſcebat ſe offendiſſe deũ. ita vt dice
ret illud ſcd̃o. Parali. vltimo. Peccaui ſu
per numerum arene maris: ⁊ multiplicata
ſunt ſuper me peccata mea. ⁊ nõ ſuz dign⁹
videre altitudinẽ celi:pre multitudine iniq
tatis mee. Secũdo oſtẽdit formã iuſtificati
onis impij in doloroſa cõtritiõe peccatorũ:
quã oſtẽdit in percuſſiõe pectoris: in qua
reddebat ſeipſum culpabilem:⁊ oſtẽdebat
dolorem. Huiuſmodi aũt ꝯtritio neceſſa-
ria eſt ad iuſtificatiõem impij. q: ſicut vt in
generatiõibus natura libus vna forma ex-
pellitur:⁊ alia itroducitur: ꝓpter quod ge-
neratio vnius eſt corruptio alterius:opor-
tet eſſe diſpoſitiones ad vtrũqz:ita in iuſti
ficatiõe impij:quẽ grecis cõfertur:⁊ culpa
expellitur:oportet eſſe diſpoſitionẽ volũta
tis:ſm propriũ actum ad vtrũqz. Et ideo
ſicut per motũ. li. ar. in deum diſponitur il-
le:qui iuſtificatur ad gratiã obtinendaz. ita
per motum. li. ar. in peccatũ: qui eſt cõtri-
tio:oportet ꝙ ad culpe expulſionẽ diſpona
tur. Et ideo oportet:ꝙ in iuſtificatiõe qua
innocẽs iuſtificetur:oportet eſſe diſpoſitio
nẽ ſolũ ad gratiã. inducẽdam. ſed in iuſtifi
catiõe:qua iuſtificatur impius:oportet eſſe
duplicem diſpoſitionẽ. Vnã ad inducẽdaz
gratiã. ſ. motum. li. ar. in deum. Alteraz ad
expellẽdum culpã. ſ. motũ. lj. ar. in peccatũ.
qui eſt ipſa cõtritio. ¶ Ad rõnes in oppo.
¶ Ad primã rñdetur negãdo ꝯſequẽtiaz.
Et rõ eſt:q: feruor dilectiõis de neceſſitate
cõiunctũ habet odium cõtrariũ:⁊ ideo fer
uor dilectiõis ad dimiſſiõez culpe nõ ope-
ratur ſine peccati deteſtatione:que directe
dimiſſioni culpe rñdet. ¶ Ad ſcd̃am rñde
tur etiã negãdo ꝯſequẽtiam. Et rõ eſt:ꝙ i
peccato ꝯuerſio nõ facit culpam ſine auer-
ſione. Et ita oportet duo eſſe in iuſtificatiõe.
¶ Ad tertiã rñdetur negando cõſequẽtiã.
Et rõ eſt ſm dñm Bonauentu. tũ q: receſ
ſus adeo eſt iordinatus. ſed regreſſus ordi
natus: tũ q: plura exiguntur ad bonum q̃z
ad malum.
¶ In dñica. xij. eſt euãgelium: Exiens ie-
ſus de finibus ⁊c̃. Circa quod poſſunt di-
ſputari ſc. q.
¶ Primo: vtrũ ꝯuenienter xp̃s circa hũc
ſurdũ ⁊ mutũ:de quo in euangelio: mira-
culum fecit.
¶ Secundo: vtrum illi homines faciẽtes
contra precepta chriſti:publicando mira-
culum peccauerunt.
Ad primaz. q. ſic proceditur. Et
a videtur:ꝙ nõ ꝯuenienter chri-
ſtus circa hũc mutum ⁊ ſurdũ
miracula ſit operatus. ¶ Prio
ſic. Chriſtus faciebat miracula virtute diui
na:cuius ꝓprium eſt ſubito operari: ⁊ per
fecte:⁊ abſqz adminiculo cuiuſcũqz. Sed
xp̃s nõ ſubito curauit iſtum. Dicitur enim
in euãgelio:ꝙ apprehendit eum de turba
ſeorſum:⁊ miſit digitos ſuos in aurib⁹ ei⁹
⁊ expuens tetigit linguã eius: ⁊ ſuſpiciens
in celũ ⁊ ingemiſcens:ait Efeta:qđ eſt ape
rire. ⁊ ſtatim aperte ſunt aures eius ⁊c̃.
¶ Secũdo ſic. Dei nõ eſt orare nec reſpi-
cere in celũ ingemiſcẽdo. Quoz ergo hoc
fiebat virtute diuinitatis:nõ ꝯuenienter vi
detur operatus illud. ¶ Tertio. Miracu
la xp̃i facta ſunt ad ꝯfirmationez doctrine
ipſius:⁊ teſtimonium diuinitatis eius. Sz
nullus debet impedire finez ſui operis. Er
go videtur ꝙ incõuenienter xp̃s precepit il
lis hominibus: qui p̃ntauerant ſurdum ⁊
mutum ad ſanandũ:ꝙ nemini dicerent.
¶ In oppo. eſt euãgelium in quo dicitur:
ꝙ bene oia fecit. ⁊ ſurdos fecit audire: ⁊
mutos loqui. ¶ Rñdeo dicendum:ꝙ xp̃s
ꝯuenientiſſime operatus eſt miraculũ cir
ca hunc ſurdum ⁊ mutum. Iſta ꝯcluſio ſic
declaratur. Ea que ſunt ad finem: debẽt eẽ

fini ꝓpoꝛtionata. Chriſtus autē ad hoc venit in mundū:ꝛ docebat: vt hoīes ſaluos faceret. ſm illud Jo.xiij. Nō enī miſit deus filiū ſuū in mundū:vt iudicet mundū.ſ; vt ſaluetur mundus per ipſum. Et ideo cōueniēs fuit:ꝙ xp̄s particulariter hoīes miraculoſe curādo:oſtēderet ſe eſſe vniuerſalē:ꝛ ſpūalem oīum ſaluatoꝛē:ſanādo nō tm̄ poteſtate diuinitatꝭ:ſ; miniſterio humanitatis.cū eſſet deus ꝛ hō. ℭ Ad rōes i oppo. dicendū. ℭ Ad primā r̄ndetur negādo cōſequentiā. Et rō eſt:ꝙ xp̄s venerat ſaluare mūdū:nō ſolū virtute diuina:ſed etiā ꝑ miniſteriū incarnatiōis ipſius. Et ideo frequēter etiā in ſanatione infirmoꝝ:nō ſolū poteſtate diuina vtebatur curādo per modū imperij.ſed etiā aliqd ad humanitatē ipſi[9] pertinēs apponēdo. Unde ſuper illud Luce.iiij. Singulis manus imponēs curabat oēs.dicit Ciri. Quāuis vt deus potuiſſet oēs verbo pellere moꝛbos:tāgit tn̄ eos:oñdens ꝓpriā carnē efficacē ad pſtāda remedia. Sic ergo xp̄s ſanauit hūc ſurdū ꝛ mutū:tāgendo eū coꝛpoꝛalr̄:vt oſtēderet hūanitatē ſuā eſſe diuinitatis inſtrm̄. ℭ Ad ſecūdā reſpōdetur negādo ꝯñam. Et rō ē:ꝙ ſicut dictū eſt:nō ſolū ptāte vtēdo debuit facere miracula.ſ; etiā humanitate ipſa:qm̄ vtrūq3 erat de eo oſtēdēdū:ꝛ ꝙ deus eēt:ꝛ carne vnitus. Uñ Criſo.ſup illud Mat.xiiij. Acceptis qnq3 panibus:ꝛ duobus piſcibus:aſpiciēs in celū:benedixit ꝛc̄. Dicit Opoꝛtebat inqt credere de xp̄o:qm̄ a patre eſt:ꝛ qm̄ ei equalis eſt. Et ideo vt vtrūq3 oſtēdat:nūc qdem cū poteſtate:nūc autē orās miracula facit. Dicimus ergo:ꝙ xp̄us in curatione huiuſmodi infirmi:ipſe ſuſpiciēs in celū ingemuit:vt oſtēderet ſe verū hoīem:a deo querēs auxilium. ℭ Ad tertiā reſpōdetur negādo ꝯñam. Et rō eſt:qa hoc fecit vt dicit Criſo.volens nos erudire:pꝛohibere eos:q volunt nos ꝓpter nos laudare. Si aūt ad dei gloꝛiam refertur:nō debemus pꝛohibere:ſ; magis iniungere. vt hoc fiat:ſicut illud Mathei quinto. Uade in domū tuam ad tuos:ꝛ annūcia eis quanta dominus tibi fecit.

A ſecūdā.q.ſic ꝓceditur. Et videt̄:ꝙ illi hoīes publicando miraculū xp̄i:peccauerūt. ℭ E videt̄ ꝙ ſic.q: deo eſt ī oībus obediendū. ſm illud Exo.xxiiij. Oīa que locutus eſt dn̄s faciemus:ꝛ erimus obediētes: Sꝫ iſti nō obedierūt ꝓcepto xp̄i:q ꝓcepera: eis:ne cui:ij dicerent: Ergo ꝛc̄. ℭ Scōo ſic. Aut xp̄s voluit fieri illud:qđ dixit eis.aut n̄: Si noluit:ſequitur ꝙ fecerūt cōtra ꝓceptū eius:ꝛ ſic peccauerūt. Aut voluit.ſeqtur:ꝙ xp̄s eſſet mendax:vel duplex in verbo:qđ eſt impoſſibile. ℭ In oppo.videt̄:ꝙ nō peccauerūt. q: nō fuiſſent digni ſaluatione. ℭ Rñdeo dicendū:ꝙ illi hoīes ꝓdicādo miracula xp̄i nō peccauerūt:q: xp̄s cū pꝛecepit eis:vt nō dicerent:nō intendit eos per virtutē pꝛecepti obligare. vt dicit Grego.ix. Moꝛal.ſ; ſeruis ſuis ſequētibus exemplū dedit:vt ipſi quidē virtutes ſuas occultare deſiderent ꝛ tn̄ vt alij eoꝝ exemplo ꝓficiāt: pꝛodātur inuiti. Et ſic pꝫ rñſio ad primū argumētū. ℭ Pꝛo rñſione ad ſcōm. Eſt ſciendū.ꝙ in xp̄o ponitur duplex volūtas:ſicut ꝛ duplex natura. Una diuina.ꝛ eſt duplex: vna ſigni ꝛ altera beneplaciti. Uolūtas enī beneplaciti:eſt:qua vult aliqd ſimpliciter ꝛ abſolute. Et ſic xp̄s voluit miraculū publicari:qa cōtra volūtatē beneplaciti nihil fit:ſ; bn̄ fit ꝯtra volūtatem ſigni. Alia fuit volūtas humana. Et ſic xp̄s voluit quodāmō:ꝛ quodāmō noluit miraculū publicari.qa voluit:ad dei gloꝛiā:noluit aūt:vt oſtēderet humanā laudē fugiēdā. Sicut enim ſunt aliqua partis volūtaria ꝛ partim inuolūtaria:vt dicit̄ iij. Ethi.de eo qui pꝛoijcit merces in mari: vult ꝛ nō vult:diuerſis reſpectibus:q: non vult abſolute:vult tn̄ i tali caſu poſitus.ꝛc̄. ℭ In dominica.xiij.eſt euangelium. In illo tēpoꝛe dixit ieſus diſcipulis ſuis. Beati oculi:qui vident que vos videtis ꝛc̄. Luce.x. Circa quod poſſunt diſputari.ſe.q.

¶ Primo: vtrum ſit verum: qđ dictum eſt apoſtolis. ſ. Beati oculi q̄ vidēt que vos videtis.

¶ Secundo: vtruꝫ in ſtatu vie deus poſſit immediate a nobis amari.

¶ Tertio: vtrum modus de diligēdo deū toto corde ⁊c̄. qui multiplicatur in p̄cepto predicto poſſit in via ſeruari.

Ad primā. q. ſic ꝓcedit. Et videtur ꝙ non ſit verū ꝙ beati oculi q̄ vidēt que vos videtis. ¶ Primo ſic. Jo. vlt. ſcribitur. Beati q̄ nō viderūt ⁊ crediderūt. ¶ Scđo ſic. Aut loquit de viſione interiori per fidē: ⁊ hoc nō: q: multi ꝓphete: ⁊ reges viderūt: hoc mō viſiōis xp̄ꝫ Vn̄ Jo. viij. Abraā vidit diē meū: ⁊ gauiſus eſt nō aūt de exteriori: q: exteriori viſione etiam viderunt iudei: ſacerdotes: ⁊ phariſei. Vn̄ Jo. xv. De iudeis nūc aūt viderunt ⁊ oderūt me: ⁊ patrē meū: Sꝫ oculi eorū nō fuerūt beati: Ergo nec oculi apoſtolorū. ¶ Tertio Beatitudo dicitur ſtatus omniū bonoꝝ cōgregatiōe perfectus. Sꝫ apoſtoli vidētes xp̄m hic in terra non cōſequebātur beatitudinē: q: vt dicitur. Exo. xxxiij. Nemo videbit deū ⁊ viuet: Ergo nō erant dicendi oculi eoꝝ beati. ¶ In oppo. ē euāgeliū p̄n̄s. ¶ Rn̄deo dicendū: ꝙ beatitudo. eſt duplex. Una rei: que cōſiſtit p̄ncipaliter i aſpectu ⁊ fruitiōe diuinitatis: ⁊ ex cōſequenti in viſione humanitatꝭ xp̄i: ⁊ ſic habet in patria. Alia eſt beatitudo in ſpe: que in p̄n̄ti vita cōſiſtit. ⁊ ſic habet in via: in viris excellētibus virtute. Et de iſta loquitur hic. Scđo notādū: ꝙ ſm̄ ꝙ duo oculi dicūtur in hoīe: ſcilꝫ interiores: ⁊ exteriores. ita duplex dicit viſio. ſ. viſio interior: q̄ fit per internā ſpirationē: đ qua dicitur ad. Ephe. i. Deus det vobis ſpiritū ſapiētie: ⁊ reuelationis in agnitionē: illuminatos oculos cordis veſtri. De iſta viſione dicitur Jo. viij. Abraā vidit diē meū ⁊ gauiſus eſt: ⁊ horuꝫ quidem oculi beati beatitudine ſpei. De q̄bus dicitur Jo. vlt. Beati qui nō viderūt. ſ. corporaliter: ⁊ crediderūt. ſ. per fidem per dilectionē operantē: xp̄ꝫ incarnandū: ⁊ paſſuꝝ: pro humani generis ſalute. Alia eſt viſio pure corporalis que cōmunis fuit apoſtolis: ⁊ iudeis. Et de iſta non loq̄tur. Aliq̄ autē ſunt: qui vtraqꝫ viſione viderūt xp̄ꝫ. ſ. ⁊ interiori viſione fidei: ⁊ exteriori: vidētes eū inter hoīes cōuerſantem ⁊ miracula ſoli deo ꝓpria operantē. Et de tali viſione dicitur Jo. i. Vidimus gloriā eius: quaſi vnigeniti a patre. Utrūqꝫ eni modū vidēdi habuit. Jo. ⁊ alij apoſtoli: q: cū eo fuerūt corporaliter cōuerſati: ⁊ ſic viderūt ſenſibiliter opera: virtutē totius creature excedētia: ſicut ſuſcitatio mortuoꝝ: illuminatō ceci: ⁊ cōſimilia Ex quibus viſu mētis ceperūt eius diuinitatē: in carne latentē. Et hoc mō oculi vidētes xp̄m beati. ſ. qui. ſ. vt dicit magnꝰ Albertus: q̄ ſic xp̄m exterius aſpexerūt: ꝙ interius diuinitatem per fidē: ⁊ eo ex exterioribus miraculis intellexerūt. Uel ſic ecōuerſo: q. ſ. interiora diuinitatis xp̄i intellexerūt: vt eā vnitam humanitati: quā videbāt crediderunt. Et tali modo nunq̄ꝫ eſt viſus. niſi a p̄n̄tibus deitatem ⁊ humanitatem eiꝰ cognoſcētibus. Et hoc ē qđ dicit beati oculi qui vident que vos vidiſtis. ¶ Ad rōes in oppo. ¶ Ad primā rn̄detur: ꝙ nō opponūtur. Vn̄ eſt notandū: ꝙ duplex dicit beatitudo etiaꝫ in via quedaꝫ rei: que cōſiſtit in munere diuino: ſiue per participationeꝫ diuini muneris: de quo quanto alicui plus cōceditur: tāto beatior eſt. Et ſic quātū ad hoc dicitur hic: beati oculi qui vident ⁊c̄. Quia hoc munus gratie habuerunt: Alia eſt beatitudo ſpei. que conſiſtit in merito. Vn̄ ſm̄ hanc: tanto quis eſt beatior: quāto pōt plus mereri. Plus aūt meretur: qui credit: ⁊ nō vidit: q̄ꝫ qui videns credit. ¶ Ad ſcđaꝫ rn̄detur: ꝙ loq̄tur de viſiōe vtraqꝫ: ſicut dictū eſt. ¶ Ad tertiā rn̄detur: ꝙ nō loq̄tur đ btitudine patrie: ſꝫ de illa que dicit ſpei: q̄ habet in via. Uel dicēdū: ꝙ tales dicūtur btī ⁊ nō prophete: q: lꝫ ꝓphete aliqui viderūt xp̄m: p̄ fideꝫ: a longe ꝓſpiciendo: nō tn̄ vi-

derunt cum pñtem: inter eos cõuerſando: ſicut viderunt apoſtoli: Et ideo dicuntur beati: quia in eis fuit completum: quod antiqs patribus fuerat promiſſum.

Ad ſecũdã.q. ſic procedit̃. Et videtur ꝙ de⁹ in ſtatu vie nõ poſſit imediate a nobis amari. ¶ Primo ſic. Incognita amari nõ poſſunt: vt dic̃. Augu.x. de trini. ⁊ philoſophus.ix. Ethi. Sed nos in ſtatu vie nõ videmus imediate deũ: q: nõ per eſſentiã: ſ per ſpeculũ in enigmate vt dicitur.i. Cor.xiij. Ergo nec ipſum immediate p eſſentiaꝫ amare poſſum⁹. ¶ Secũdo ſic. Cognitio patrie excedit cognitionē vie. inquãtũ homo videt in patria deuꝫ p eſſentiã. Si ergo in via hõ imediate per eſſentiam amaret deũ: caritas patrie nõ excederet caritatē vie qḋ eſt falſuꝫ. ¶ Tertio Hõ a deo diſiũgitur per peccatũ. ſm illud Iſa.lix. Pctã veſtra diuiſerũt inter vos et deuꝫ veſtruꝫ: Sed peccatũ magis eſt in voluntate: qꝫ in intellectu: Ergo minus hõ põt in ſtatu vie diligere deuꝫ imediate: qꝫ imediate eum videre. ¶ In oppo. eſt euãgeliũ pñs. vbi dr̃. Diliges dñm deũ ⁊c̃. Scḋo ſic Cognitio vie per hoc qḋ eſt mediantibus creaturis: dicit̃ enigmatica: ⁊ euacuat̃ i patria.i. Cor.xiij. Sed caritas nunqꝫ excidet vt ibidē dicit Apoſtol⁹: ergo caritas nõ diligit deũ mediãte creatura: ſ imediate: deo adheret. ¶ Rñdeo dicēdũ: ſub iſta cõcluſione: ꝙ deus i ſtatu vie imediate põt amari: ⁊ amat̃ a ſctis. Vñ Aug. in libro cõfeſſ. Ve illis q diligũt nutus tuos ꝑ te. Nutus aũt diuini dicunt̃ participatio diuine bonitatis in creatura: Ergo deus a ſctis amat̃ i ſtatu vie imediate: nõ ſm ꝙ eius bonitas i creaturis pticipat̃. ¶ Pro qua ↄcluſione notandũ iuxta ſctm̃ Tho. in tertio ꝙ in potētijs: ordinatis ita ē. ꝙ vbi terminat̃ operatio prioris potētie: ibi icipit operatio ſequētis. ſicut pꝫ ꝙ ſenſus terminatur ad imaginationē: q eſt motus factus a ſenſu: ſm actũ intellectus: in termino imaginationis icipit̃ q: fantaſmata accipit ꝓ obiecto: vt dicit̃ tertio de anima. Et ideo illaꝝ reꝝ: que nõ habent fantaſmata: cognitionē nõ põt accipere. niſi ex rebus: quaꝝ ſibi repreſentant fantaſmata. Vñ in ſtatu vie: i qua accipit a fantaſmatibus: non põt immediate videre: ſed oportet ꝙ ex viſibilibus: quoꝝ fantaſmata capit ad eius cognitionē deueniat. Quãuis aũt ipſaꝫ dei eſſentiã nõ videat immediate: tñ cognitio intellect⁹ ad ipſuꝫ deũ terminat̃ q: ipſum eſſe: ex effectibus cõprehēdit. Vñ operatio voluntatis circa ipſum deum immediate eſſe poteſt nullo medio interuenientẽ: quod ad voluntateꝫ pertineat: multis tamen medijs precedentibus ex parte intellectus: quibus in deum cognoſcendum peruenit. ¶ Ad rationes in oppoſituꝫ. ¶ Ad primam reſpondetur negãdo conſequẽtiaꝫ. Et ratio eſt: quia quãuis incognita amare non poſſumus: Oportet enim ꝙ amor ſit cogniti: ⁊ niſi aliqualiter: tamen non oportet: ꝙ ſit idem ordo cognitionis ⁊ dilectionis. Nam dilectio eſt cognitionis termin⁹: Et ideo vbi deſinit cognitio ſcilicet in ipſa re: que per aliam cognoſcitur: ibi ſtatim dilectio incipere poteſt. Et ita illud quod cognoſcitur in alio: poteſt in ſe ipſo amari.

¶ Ad ſecundam reſpondetur negãdo cõſequentiam. Et ratio eſt: quia quanto bonum plenius cognoſcitur: tanto magis eſt amabile: et precipue illud bonum: quod eſt finis: et in quo non inuenitur aliud quo offendatur affectus. Et ideo quia deus plenius cognoſcitur in patria: qꝫ etiam nunc: plenius amabitur: Sed iſta diuerſitas ex parte cognitionis erit per id: quod eſt proprium cognitioni: ſcilꝫ cognoſcere per ſe: et in alio. Et ideo non erit vnius rationis cognitio vie ⁊ patrie. In affectu autem erit ꝑ diuerſitatem: non eius per quod ad eaꝫ pertineat. ſed per diuerſitatem cognitionis: et tamen erit eadem ratio amoris. ſed differt amor per maius: et per minus. ¶ Ad

tertiam rñdetur negando ꝯñam. Et rõ ē: q: per caritatē tollitur auerſio a deo: que eſt ꝑ peccatum: nõ autē per ſolã cognitioneʒ. Et ideo caritas eſt: que diligendo aiam immediate deo cõiungit ſpūali vinculo vnionis.

AD tertiaʒ. q. vtruʒ modus ille de diligendo deuʒ toto corde: qui implicatur in ꝑcepto ꝑdicto: poſſit in via ſeruari. ſic ꝓceditur. Et videtur: ꝙ nõ poſſit in via obſeruari. ¶ Primo ſic. Nõ poſſumus in hac vita ſine peccato manere. i. Jo. i. Sed cū quis peccat: nõ diligit deū toto corde: Ergo illud preceptū nõ põt totaliter in via adimpleri. ¶ Scḋo ſic. Nõ põt ſimul cor ad multa ſe habere: Sꝫ opꝫ dū in hac vita ſumus ꝙ cor rebus tpalibus aliqñ apponamꝰ: ergo nõ põt homo in hac vita toto corde deū diligē. ¶ Tertio ſic. Nõ põt deus a nobis totaliter diligi: ergo ꝑ cõſequēs toto corde nõ poſſumꝰ diligere. Cõſequentia videtur bona. Añcedēs pꝫ. Deꝰ nõ põt intellectu cõprehendi. vt totaliter videatur: ergo nõ põt cõprehendi affectu: vt totaliter diligatur. Cõſequentia eſt bona: q: amor ſequitur cognitionē. ¶ In oppoſi. eſt pſens euangeliū. Dicit eni Hiero. Qui dicit deū aliquid impoſſibile ꝑcepiſſe homini: anathema ſit: Sed hoc deus ꝑcipit oibꝰ in ſtatu vie exiſtentibꝰ: ergo hereticū eſt dicere: ꝙ predictū ꝑceptū nõ poſſit in via obſeruari. ¶ Rñdeo dicēdum iuxta ſanctuʒ Tho. ꝙ totū ⁊ perfectū idem ē. vt phil. dic. Nõ aūt ꝑfecti in hoc ꝯſiſtit: vt nihil ei deſit. Sꝫ hoc ꝯtingit dupliciter. aut ita: ꝙ nihil deſit eoꝝ: que natū eſt habere. aut ita ꝙ nihil deſit eoꝝ: que dꝫ habere. ſicut aliqs habet perfectã quãtitateʒ: quãtū reqrit humana natura. ⁊ ſi nõ habeat quantitatē gigantis: quã poſſibile eſt eſſe in humana natura. Prima ergo perfectio humane nature eſt in ſtatu glorie: quãdo hõ habebit totum hoc: põ poſſibile eſt eē in humana natura. Sed ſcḋa pfectio eſt nature cõdite. qñ. ſ. hõ habeat totū hoc: qḋ deberet habere: ſm tēpus illud. Et ſm hoc etiã duplex totalitas in dilectione dei attenditur. Una qua nihil deerit de ijs: q põt hõ expendere in amorē dei: quē in dilectione ponat: ⁊ de prima totalitate ponit̃ iſta cõcluſio: ꝙ hec qdeʒ perfectio: ſiue totalitas nõ ꝑcipitur: vt faciēda: ſꝫ magis oſtēditur: vt ſciatur: quo perueniēdū eſt: vt dicit Auguſt: ſꝫ ſic impletur in patria. q: ibi mens fertur in deū totaliter ⁊ ꝑfecte: quãtuʒ ſibi eſt poſſibile: ⁊ ſine aliq̃ interruptione. Alia aūt eſt totalitas ſm quaʒ: nihil hõ ſubtrahit de ijs: que dꝫ ponere ſm tp̄s illud in amore dei: ⁊ hec totalitas excludit omne: qḋ eſt ꝯrariū repugnãs dilectioni diuine. nõ aūt id: quod ad tp̄s actū dilectionis intercepit: q: ſemꝑ agere ſm actum virtutis: nõ eſt niſi eoꝝ: q ſunt in ſtatu beatitudinis. q̄ perfectio felicitatis eſt in opatione. perfectio virtutis eſt in habitu. ⁊ ita adimpletur via: qñ nihil diligitur cõtra deuʒ Iſta eni perfectio eſt que dꝫ ineſſe ex debito neceſſitatis. vt puta: ꝙ diligatur deus toto corde. i. intellectu ſine errore: quod nõ faciunt infideles: ⁊ ſortilegi tota anima. i. voluntate ſine cõtradictione: qḋ nõ faciūt: qui poſt cõcupiſcētias ſuas currūt ex omnibus viribus. i. operibus: que explentur per vires anime ⁊ corporis: quod nõ faciūt q mēbra ſua exhibent ſeruire iniquitati ad iniqtatem: ⁊ tota mēte. i. iugi memoria: qḋ nõ faciunt cupidi ⁊ auari: quia vbi eſt theſaurꝰ tuus ibi ⁊ cor tuū ē. Albertꝰ ſic ex toto corde dilige: vt motus vite ad ipſum referas: ex tota anima vt intelligētiam ⁊ voluntatē ⁊ memoriam cum corporalibus organis ad ipſum cõuertas: ex omnibus viribus: vt nihil tibi de viribus tuis retineas vel attribuas tibi. ex omni mente tua: vt omnia ordines caritatis ordine. vt nihil inordinatuʒ relinquas. Sic enim attingit caritas a fine vſqꝫ ad fineʒ fortiter: ⁊ diſponit oia ſuauit̃.

¶ In dominica decimaquarta eſt euangelium. Dum iret ieſus in Hieruſalem ⁊c̄. Luce. xv. Circa quod poſſunt diſputari ſequentes queſtiones.

¶ Primo: vtruꝫ ad ſanandū lep̄raꝫ pecca ti ſit neceſſarium confiteri ſacerdoti.

¶ Secundo: vtrum nouem leproſi nō red dentes gratias chriſto: de eorū curatione: peccauerunt mortaliter.

Ad primam queſtionem ſic pro‑
a ceditur. Et videtur ꝙ ad ſanan dum lepram peccati: non ſit ne‑ ceſſarium confiteri ſacerdoti.

¶ Primo ſic. Curatio lepre peccati prece dit confeſſionē. Unde in euāgelio dr̄: ꝙ iſti de ceꝫ leproſi dū irent ad oſtēdēduꝫ ſe ſacerdoti bus: mūdati ſunt: ⁊ ita anteꝙ̄ ſe oſtēderent: ergo videtur ꝙ ad curationē lepre peccati cōfeſſio nō ſit neceſſaria. ¶ Secūdo ſic. Aliq bus eſt peccatū dimiſſuꝫ ſine hoc: ꝙ cōfeſſi legunt̄: ſicut pꝫ de Petro: ⁊ Magdalena: etiam de Paulo: Sed nō minoris efficatie ē gratia remittēs peccatū nūc. quā tūc fuerit: ergo nec nūc eſt de neceſſitate ſalutis cōfeſ ſio. ¶ Tertio ſic. Dato ꝙ neceſſariū ſit cō fiteri: nō videtur: ꝙ ſacerdoti penitētia ē ſa cramētū neceſſitatis ſicut etiaꝫ baptiſmus: Sꝫ in baptiſmo ꝑpter ſacramēti neceſſita‑ teꝫ: eſt miniſter quilibet hō: Ergo in penitē tia ſufficit cuilibet confiteri. ¶ Quarto ſic. Ad cōfeſſionē nō obligamur: niſi ex diuina inſtitutione: Sꝫ diuina inſtitutio nobis pro ponit̄ Jacobi. v. Cōfitemini alterutꝝ pec‑ cata veſtra. vbi nō fit mentio de ſacerdote: Ergo etiā: ſi cōfitendū eſt: nō eſt neceſſariū ꝯfiteri ſacerdoti. ¶ In oppo. eſt euāgeliuꝫ pn̄s. vbi dn̄s decē leproſis p̄cepit ſe pn̄tari ſacerdotibus. vbi ponitur ſignū mūdatio‑ nis lepre peccati per ſacramētū penitentie: Ergo videtur: ꝙ ſolis ſacerdotibus ſit fien da cōfeſſio. ¶ Rn̄deo dicendū ſub duab⁹ cōcluſionibus Prima eſt: ꝙ ꝯfeſſio eſt de neceſſitate ſalutis ei: qui peccati mortalis le praꝫ incurrit. Jſta cōcluſio declarat̄ ſic iuxta ſcm̄ Tho. Paſſio xp̄i ſine cuius virtute nec actuale: nec originale peccatū dimittitur in nobis operat̄ per ſacramētorū ſuſceptio neꝫ: q ex ipſa efficaciaꝫ hn̄t: ⁊ ideo ad culpe remiſſionē ⁊ actualis: ⁊ originalis requirit̄ ſacramētū eccleſie: vel actu ſuſceptū: vel ſal tem voto: qn̄ articulus neceſſitatis nō contē ptus ſacramētū excludit: ⁊ per ꝯſequēs illa ſacramēta: que ordinātur cōtra culpaꝫ: cuꝫ qua ſalus eſſe nō pōt: ſunt de neceſſitate ſa lutis. Et ideo ſicut baptiſmus: quo deletur peccatū originale: eſt de neceſſitate ſaluꝫ: ita ⁊ penitentie ſacramētū. Sicut aūt aliquis ꝑ hoc ꝙ baptiſmū petit: ſe miniſtris eccleſie ſubijcit. ad quos pertinet diſpēſatio ſacra‑ mēti. ita etiā per hoc ꝙ cōfitetur peccatum ſuū: ſe miniſtro eccleſie ſubijcit: vt per ſacra mētum penitētie ab eo diſpēſatuꝫ: remiſſio nē cōſequat̄: qui congruū remediū adhibe re nō pōt: niſi peccatū cognoſcat. quod fit per confeſſionē peccātis. Et ideo cōfeſſio eſt de neceſſitate ſalutis eius: q in peccatū mortale cecidit. Secūda ꝯcluſio: ꝙ neceſſario ſacra mētalis cōfeſſio faciēda ē ſacerdoti: ſi adeſt vel haberi pōt. Probatur ꝯcluſio. Abſolu tio penitētis ꝑpter quā fit cōfeſſio: nō per tinet niſi ad ſacerdotes: qb⁹ claues eccleſie cōmiſſe ſunt: Ergo cōfeſſio dꝫ fieri ſacerdo ti. Preterea ſic. Gratia que in ſacramētis datur: a capite in mēbra deſcēdit. ⁊ ideo ſo lus ille eſt miniſter ſacramētoꝝ: in quibus gratia datur: q habet miniſterium ſupra cor pus chriſti. Uerum quod ſolus ſacerdotis eſt qui conſecrare eucharistiā poteſt. ⁊ ideo cum in ſacramento penitentie: gratia confe ratur: ſolus ſacerdos eſt miniſter huius ſa‑ cramēti. ⁊ ideo ſoli faciēda eſt ſacramētalis confeſſio: que miniſtro eccleſie fieri dꝫ. Di ximus ſi adeſt vel haberi poteſt. quia alias cōfeſſio fieret laico: vt infra dicetur. ¶ Ad rōnes inoppoſitum. ¶ Ad primā rn̄detur negando conſequentiam. Et ratio eſt: quia cum irent ad oſtendendum ſe ſacerdotibus tam propoſitum intelligebantur habere cō fitendi: ⁊ hoc ſufficit ſicut dictuꝫ eſt. ¶ Ad ſecūdam reſpondetur dupliciter. Primo: quia licet illorum non legatur confeſſio: po tuit tamen eſſe. Multa eniꝫ ſunt facta: que non ſunt ſcripta. Secundo reſpnodetur ne gando conſequentiam. Et ratio eſt: quia nō

eſt idem de alijs miniſtris eccleſie:ꝛ de chriſto.Chriſtus enim habuit poteſtatem excellentie in ſacramẽtis.Uñ ſine ĩs que ad ſacramẽtum pertinẽt:potuit ꝛ poteſt rem ſacramenti cõferre.¶ Ad tertiã rñdetur negando ꝯñam:regulariter:in caſu tamẽ neceſſitatis conceditur.Unde ſicut baptiſmꝰ eſt ſacramẽtum neceſſitatis.ita ꝛ penitẽtia. Baptiſmus aũt:quia eſt ſacramẽtũ neceſſitatis:habet duplicem miniſtrũ. Unũ cui ex officio baptizare incũbit:ſicut ſacerdotẽ.Et aliũ:cui rõne neceſſitatis diſpẽſatio baptiſmi cõmittit.Et ita etiã miniſter penitentie: cui cõfeſſio eſt facienda:ex officio:eſt ſacerdos.Sed in neceſſitate:etiã laicus vicem ſacerdotis ſupplet:ꝛ ei cõfeſſio fieri põt. Unde de pe.di.vi.dicitur.Tãta eſt vis confeſſionis:vt ſi ſacerdos deeſt:cõfiteatur hõ ꝓximo ſuo:qui licet poteſtatẽ abſoluendi nõ habeat:efficitur tñ dignus venia ex deſiderio ſacerdotis.¶ Ad quartã rñdetur negãdo ꝯñam.Et rõ eſt:ꝙ Jacobus loquitur ex ſuppoſitione diuine inſtitutionis.Et quia diuinitus inſtitutio preceſſerat:de confeſſiõe ſacerdotibus faciẽda:per hoc ꝙ eis poteſtatem remittendi peccata in apoſtolis dedit:vt patet Jo.xx.Et ideo intelligendũ eſt: ꝙ Jacobus cõfeſſionem eſſe faciẽdã ſacerdotibus monuit in verbis predictis.

Ad ſecundã.q.ſic proceditur. Et videt ꝙ leproſi nõ redeũtes ad dandum gloriã deo:ei gratias referendo de curatione eoꝝ:nõ peccauerunt mortaliter.¶ Primo ſic.Quia ingratitudo nõ ſemper eſt peccatũ mortale:vtpote quando ꝓcedit ex quadã negligentia:aut ex aliqua indiſpoſitione hominis ad virtutẽ. Iſti aũt potuerũt aliqua huiuſmodi occaſione nõ redire ad dandũ gloriã deo.Ergo nõ videtur peccaſſe mortaliter.¶ In oppo.videt eſſe euangeliũ:ꝙ illos nouẽ videtur reprobare de hoc.¶ Rñdeo dicendũ noſtro iudicio ꝙ illi peccauerunt mortaliter:qm̃ in illa eoꝝ negligentia vident incurriſſe ingratitudinis vicium.nõ recognoſcentes bñficiũ ſuſceptum:nec laudãtes:ꝛ glorificantes dñm: quẽ magnis clamoribus ꝛ precibus ꝓpulſarunt:vt eoꝝ miſeretur ſanando eos a lepra. Uñ ſunt ſicut illi de quibus Apoſtolꝰ ad Ro.i. Nõ ſicut deũ glorificauerunt:aut gratias egerũt:quo circa meruerũt de ſuſcepto beneficio priuari.niſi qa dñs altiſſimus benignus eſt ſuper gratos ꝛ malos? Lu.vi.
¶ Ad rõnem in oppo.rñdetur:ꝙ ingratitudo illa videtur proceſſiſſe non ex ſimplici q̃dam negligẽtia.ſed ex interiori cõtemptu gratie ſuſcepte.Credũtur enim fuiſſe deceptos:a ſacerdotibus:quibus ſe pñtauerunt qui doctrine chriſti ꝛ miraculis detrahebãt ꝛ ſm eoꝝ informationem attribuebant ſuã ſanationem obſeruationi legis:ꝛ non virtuti chriſti:ꝫ a principio fideliter:ꝛ deuote potuiſſent ab eo ſanari.

¶ In dominica decimaquinta eſt euangeliũ. Nemo poteſt duobus dñis ꝛc. Mat. vi. Circa quod poſſunt hec diſputari.

¶ Primo:vtrũ homo poteſt duobus dominis ſeruire.

¶ Scdo:vtrũ põt qs deũ odio habere.

¶ Tertio:vtrum omnis ſolicitudo temporalium ſit prohibita.

Ad primã ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ homo poteſt ſeruire duobus dñis.¶ Primo ſic. Quis poteſt ſibi conſtituere duos fines:tẽporalẽ:ꝛ eternũ nõ referendo vnũ ad alterũ:Ergo ꝛc. Conſequẽtia videtur bona:q2 inde nõ põt duobus dñis ſeruire:q2 nõ poteſt ſimplicitas:ꝛ vnitas intẽtionis anime manere. Añs ꝓbatur multipliciter. Primo ſic. Nihil ꝓhibet eundẽ motũ eſſe gratie ꝛ nature: ſicut diligere:q2 bñficus:quod reſpicit naturã:ꝛ diligere:q2 bonus quod reſpicit gratiam:Ergo nihil prohibet eundẽ actum referri ad finem nature:ꝛ finem gratie:Sꝫ finis nature ſemper eſt in creatura:finis gratie in creatore. Unius ergo ꝛ eiuſdem actus potuerũt conſtitui duo fines:nõ referendo vnũ ad al

terum.¶ Secūdo ſic. Quom ratio ſit vna
potentia habẽs partẽ ſuperiorem: ⁊ iſerio
rem rõne ſuperioris: põt moueri in deū.ra
tione inferioris: que cõiuncta eſt ſenſibilita
ti: in id: quod eſt neceſſarium: ita tñ ꝙ nec
hunc finem ponat ordinatū ad aliū ¶ Ter
tio ſic. Poteſt quis ire ad ſanctum Jacobū
ex voto facto ex caritate. Item poteſt ire ex
naturali pietate ad videndū fratrem ſuū: er
go eadem actio poteſt eſſe ex caritate: et ex
naturali pietate. Sed caritas refertur ad fi
nem eternū naturalis pietas ad finem tẽpo
ralẽ: Ergo ſunt duo fines vnius actionis: tẽ
poralis: ⁊ eternus. ¶ In opp. eſt euangeliū
preſens. Unde Auguſt. in ſermone dñi de
monte exponens illud ſi oculus tuus fuerit
ſimplex ⁊c. Niſi cor ſimplex fuerit: mūduꝫ
non erit. Simplex aūt quō erit: ſi duobꝰ do
minis ſeruiat: nec vna intentione reꝝ eter
naꝝ purificet actionem ſuam: ſed eam mor
talium rerū amore obnubilet? Nō pōt ergo
mūdum ⁊ ſimplex cor eſſe: ſi diuidatur intẽ
tio: ⁊ cõſtituantur duo fines in tẽporalibus
⁊ eternis. ¶ Rñdeo dicendum iuxta Al
bertum magnum: ꝙ nemo. i. nullus hõ cuꝫ
ſit vnitus: ⁊ omnia ſua tam in corpore: qꝫ in
anima reducantur ad vnum: poteſt eſſe di
uiſus in duos dominos. Sicut enim vnum
membrū nõ eſt duoꝝ corpoꝝ: nec vna auis
facit duos nidos. nec vnus bos in duobus
trahit agris. ſic nec vnus indiuiſus homo
duobus dñis ſeruire põt. Duobꝰ dicit. Ec
ce i quo notatur dñij diuerſitas. Unde vter
qꝫ terminus ẽ formaliter accipiẽdus. Quo
enim formaliter acceptus: principium eſt al
teritatis. ſicut dicit Pitagoras: eo ꝙ eſt pri
mus receſſus ab vnitate. dñi aūt formaliter
ſunt dñi: forma dñationis differẽtes: ⁊ hoꝝ
vnus: nõ eſt ſub altero: ꝗ quoꝝ vnus ẽ ſub
altero. materialiter ſunt plures: ⁊ ſm formã
dñij ſunt vnus ſolus. Duo ergo formaliter
dñi nõ cõueniūt in legibus: ⁊ preceptis. Et
ſi vnus eſt vrbane poteſtatis in preceptis:
aliter eſt tirrannus. Et ideo dicit glo. de cõ
traria operantibus dñis. Pro reſponſione
ad argumenta iuxta Alex. de ales. in. iij. eſt
notandum: ꝙ conſtituere duos fines. ſ. tem
poralem: ⁊ eternum: contingit ita: ꝙ ſint or
dinati: vt vnus propter alium. Hoc contin
git dupliciter: ita ꝙ ponatur eternum: finis
vltimus: temporale vero finis ꝓximꝰ. Uel
econuerſo. vel ita: ꝙ nõ ſint ordinati: ſꝫ vtrū
qꝫ principaliter intẽdatur: temporale ⁊ eter
num. Si ponatur eternum finis vltimus et
temporale finis ordinatus ad finem. diſtin
guent alij ſic. quia aut eſt actio ſpiritualis:
aut corporalis. Si ſpiritualis: vt predicatio
⁊ oratio. ⁊ huiuſmodi: nõ poteſt referri ad
temporalem finem. veluti ad pecuniā: ⁊ per
cõſequens ad finem eternum. ſ. deum. Un
de phas non eſſet vt aliquis predicaret: aut
celebraret diuina iſto fine: vt acquireret tẽ
poralia: de quibus ſubſtentaretur ad ſerui
tium dei. Si vero ſit actio temporalis: ſicut
eſt laborare in vinea. dicunt: ꝙ poteſt refer
ri ad finem corporalem. dum tamen referа
tur poſtmodum ad deum: vt fodere in vi
nea ad pecuniam acquirendam: qua ſuſten
tetur ad ſeruitium dei. Si autem econuerſo
finis proximus ponatur deus: ⁊ finis vlti
mus temporale: peruerſiſſimū eſt. Nam vt
dicit Auguſtinus. humana peruerſitas eſt
fruendis vti: hoc eſt diuina ad alium finem
referre. Et ſm hoc exponitur illud. Eccle
ſiaſti. ve ingredienti terraꝫ duabus vijs. di
cit gloſa: Duabus vijs ingreditur: qui qđ
dei eſt opere exhibet: et ꝙ mundi eſt cogi
tatione querit. Si vero conſtituantur duo
fines conprincipales. temporale ⁊ eternuꝫ:
accidit peruerſitas: de qua dicit Auguſti
nus: ꝙ peruerſitas eſt vtendis frui. hoc eſt
temporalia quibus vtendum eſt: non refer
re ad eterna: quibus fruendum eſt. Secun
dum hoc accipitur illud eccleſiaſtici primo.
Non acceſſeris ad illū duplici corde. Et il
lud Jacobi. i. Uir duplex animo: incõſtans
eſt in omnibus vijs ſuis. Gloſa. Duplex ẽ
animo: qui vult gaudere cum ſeculo: ⁊ vult

gaudet cū deo. Iſtis habitis dicendum eſt
ad argumēta ſingula. ¶ Ad primū reſpō
detur negando ꝯſequentiā. Et rō eſt: ꝗ mo
tus nature ordinatur ad motū gratie. Gra-
tia eni perfectio nature eſt. Unde in ordie
quodā ſe habēt natura ⁊ gratia. Unde ad
illud quod dr̄ finis nature eſt in creatura:
ītelligendū eſt. ꝙ aliter finis non eſt in crea
tura: ⁊ aliter finis volūtatis perverſe. Vo
luntas eni perverſa ꝑponit finē in creatu-
ra excludendo finē ſummū. Natura autē
ponit finē ſummū in creatura ordinabilem
ad finē ſummū. Nō ergo erit ſimile de mo
tu nature: ⁊ gratie. ⁊ motu voluntatis. in fi
nem tēporalē ⁊ eternū. ¶ Ad ſecundū re-
ſpōdetur negando conſequentiā. Et rō eſt:
ꝗ rō non poteſt ordinate moveri: ſi ſm de
liberationē equaliter conſtitueret finē de
um: ⁊ id quod eſt nature neceſſariū. Nam
motus īferioris partis rōnis. ꝗ aliter per-
verteretur. ¶ Ad tertiū rn̄detur negando
ꝯſequentiā. Et rō eſt. ꝗ cum rō deliberat
de fine naturalis pietatis: ⁊ de fine charita
tis: ad hoc ꝙ ſit ordiatus motus: ⁊ merito
rius: neceſſe eſt: vt finis pricipij: ſit finis ca
ritatis. Bene poteſt tn̄ finis pietatis natu-
ralis ſcʒ viſio fr̄is apud ſanctū Jacobū eē
cauſa accelerationis motus: non tn̄ ex hoc
ꝯſtitueretur duplex finis pricipalis.

D ſcd̃am. q. ſic ꝑceditur. Et vi
detur ꝙ hō deum odio habere
non poſſit. ¶ Primo ſic. Dicit
Dionyſius de di. noibus: ꝙ oi
bus amabile ⁊ diligibile eſt pmū bonū ⁊
pulchrū. Hoc autē deus eſt. Ergo a nul-
lo odio habetur: ¶ Secundo ſic. Nullus
pōt ipſam bonitatē odio habere: ſicut nec
malitiam velle. Malum eni eſt oino volū-
tarium: vt dicit Dionyſius quarto de di-
noibus. Deus aūt eſt bonitas ipſa. Ergo
nullus pōt eum odio habere. ¶ Tertio ſic:
Odium eſt averſio quedam. Sed ſicut di
cit Dionyſius primo. c. de di. noibus. De
us omnia ad ſeipſū convertit. Ergo nullus
eum odio habere poteſt. ¶ In oppoſitum

eſt pn̄s evangeliū. ij. illud. Pſ. Superbia
eorum qui te oderunt: aſcendit ſemper. Et
Joannis. xv. Nunc aūt ⁊ viderunt ⁊ ode-
runt me ⁊ patrem meū. ¶ Rn̄deo dicen-
dum iuxta ſanctum Thomā. Odium eſt
motus appetitive potentie: que non move
tur niſi ab aliquo apprehenſo. Deus autē
dupliciter apprehendi poteſt ab homine.
Uno modo ſm ſeipſū. puta cū per eſſen
tiam videtur. Alio modo per effectus ſu-
os. cū. ſ. inviſibilia dei per ea que facta ſūt
intellecta conſpiciuntur. Iſta diſtinctiōe po
ſita: ſit iſta prima ꝯcluſio. Deus in ſeipſo:
odio haberi non poteſt. qm̄ ipſe per eſſen-
tiam eſt ipſa bonitas. quā nullus odio ha-
bere poteſt. ꝗ de rōne boni eſt ꝙ ametur.
Unde impoſſibile eſt: ꝙ aliquis videns
deum per eſſentiā: eum odio habeat. Secū
do poteſt comprehendi per effectus ſuos.
Et ꝗ eorū aliqui ſunt: qui nullo modo poſ
ſunt eſſe contrarij voluntati humane: ſicut
ſunt: eſſe: vivere: ⁊ intelligere. Eſt concluſio
ſcd̃a iuxta Albertum. ꝙ cum deus ſit prin
cipium dans eſſe: ⁊ continens in eſſe: ⁊ gu
bernans ad optimū ſue nature: vnūquod-
qʒ: ⁊ cum omnia appetant. eſſe: ſicut: ⁊ bo-
num a nullo poteſt haberi odio: ſed in iſta
conſideratione: omnia aut naturali aut ani
mali aut intellectuali motu amant deum.
Sunt aūt quidam effectus dei qui repu-
gnant inordinate voluntati: ſicut inflictio
pene. ⁊ etiā cohibitio peccatorū: per legem
divinam: que repugnant voluntati depra-
vate per peccatū. ⁊ ſic eſt tertia concluſio.
Et ſm hāc conſiderationē talium effectu
um ab aliquibus deus odio haberi poteſt.
inquātū. ſ. apprehenditur pcōꝝ prohibitor:
⁊ penaꝝ inflictor. ¶ Ad rōnes in oppoſi.
¶ Ad primā rn̄detur: ꝙ dictū Diony. de
appetitu naturali intelligitur: qui tn̄ in dā-
natis pervertitur per id quod addit ex de-
liberata volūtate. Vel dicendū: ꝙ rō illa ꝑ
cedit q̃ʒtum ad illos: qui vident dei eſſenti
am: que eſt ipſa eſſentia bonitatis. ¶ Ad ſe
cūdam rn̄detur eodem modo. ¶ Ad tertiā

reſpondetur: ꝙ deus conuertit omnia ad ſeipſum: inquantũ eſt eſſendi principiũ: q: omnia inquantũ ſunt: tendunt in dei ſimilitudinem: qui eſt ipſum ꝛc̃.

AD tertiam. q. ſic ꝓceditur Et videtur ꝙ non omnis ſollicitudo tꝑalium ſit prohibita. ℭ Primo ſic ex illo Luc. x. Marta ſollicita es erga plurima. ℭ Secũdo ex illo ad Ro. xij. Qui preeſt in ſollicitudine. ℭ Tertio ex illo. i. Cor. vij. Qui cũ vxore eſt: ſollicitus eſt: que ſunt mundi: quomodo placeat vxori. ℭ In oppo. videtur euangelium p̃ñs. ℭ Rñdeo iuxta dominũ Albertuʒ dicendũ: ꝙ duplex eſt ſolicitudo. Una eſt ſuffocãs: ꝛ eſt quando vitalis ſpiritus: q: nobis lucet fide: ꝛ calet caritate ſollicitudine p̃ñtis ſeculi: ſic ſtringitur: vel extinguitur: ꝙ ad deũ ſe extendere nõ poteſt nec habere virtutem ad obſequiuʒ xp̄i: nec ſpirare auras ſp̄ũs ſancti: tunc fit omnino quod dr̃ in Mat. xiij. ꝙ verbũ iter ſpinas cadens: a ſollicitudinibus ꝛ curis ſeculi ſuffocatur: ꝛ non fert fructũ. Et hec ſollicitudo eſt quãdo tanta cura mũdanoꝝ habet. ꝙ lucra mundana preponũtur diuinis. Et hec ſollicitudo hic interdicitur. Alia ſollicitudo ſpũm vitalem non ſtringens: nec operiens: vt extinguat: ſed potius dilatans: vt ille qui totus aſcendit per deuotionẽ ad deum: dilatatur: ꝛ in prouidentia cõmiſſorum Et hoc modo dr̃ ad Ro. xij. Qui preeſt i ſollicitudine ꝛc̃. Et hec non iterdicitur: ſed conceditur. Et illis quibus incũbit precipitur. j. Thi. v. Qui ſuoꝝ ꝛ maxime domeſticorum curam nõ habet ꝛc̃. Eſt etiã ſollicitudo circa temporalia bona: non tanq̃ʒ circa finẽ vltimũ: ꝛ principalia bona: ſed ſicut circa organa: ꝛ inſtrumẽta perueniendi ad conſequendũ ſp̃ũalia bona: ꝛ talis ſollicitudo eſt licita. ſicut illa que ſunt Marthe. Et ex his pʒ reſponſio ad obiecta.

ℭ Dominica. xvj. eſt euangelium. Ibat ieſus in ciuitatem que ꝛc̃. Luc. vij. Circa q̃d mouetur tale dubium.

VTrum hoc miraculum quo reſuſcitauit filiũ vidue: fuerit ſufficienter oſtenſiuũ diuinitatis xp̄i: ſiue ꝙ xp̄s eẽt verus deus. Et videtur ꝙ nõ. ℭ Primo ſic. Eſſe deũ ꝛ hoiem: eſt proprium xp̄i. Sed alijs multis tam veteri q̃ʒ noui teſtamẽti ſanctis cõmune fuit reſuſcitare mortuũ. Ergo illa reſuſcitatio mortui: non fuit ſufficiens ad oſtendendũ diuinitateʒ xp̄i. ℭ Scd̃o ſic. Uirtute diuinitatis nihil eſt maius. Sed aliqui fecerunt maiora miracula: q̃ʒ xp̄s. Dicitur. n. Jo. xiiij. Qui credit in me opera que ego facio: ꝛ ipſe faciet: ꝛ maiora horum faciet. Ergo videtur ꝙ hoc miraculum: nec alia que xp̄s fecerit fuerunt ſufficientia ad oſtendendũ diuinitatem xp̄i. ℭ Tertio ſic. Ex particulari non ſufficienter oſtenditur vniuerſale. Sʒ iſtõ miraculum fuit quoddã particulare opus. Ergo ex illo nõ ſufficienter demonſtrata ẽ diuinitas xp̄i. ℭ In oppo. eſt euangelium: in quo ex magnitudine miraculi: dicitur: ꝙ accepit omnis timor. ſ. admirationis: ꝛ glorificabant deũ. Item pʒ ex illo. Jo. v. Opera que dedit mihi pater: vt faciam: ipſa teſtimonium perhibent de me. ℭ Reſpondeo dicendũ ſub iſta ꝯcluſione. Miraculum hoc: quod xp̄s fecit: ſufficienter oſtendit diuinitatem xp̄i: ſiue xp̄m eſſe deũ. Iſta concluſio pʒ: q: ſuſcitatio mortui: ſm̃ ipſam ſpeciem operis: tranſcendit omnem poteſtateʒ create virtutis. Et ideo non poterat fieri: niſi virtute diuina. Secũdo pʒ ꝓpter modum obſeruatum in faciendo hoc miraculum. q: non orando ſed imperãdo ꝓpria virtute fecit. Unde dr̃ Luc. vj. ꝙ virtꝰ exibat de illo: ꝛ ſanabat omnes. Per hoc oſtẽditur ſicut dicit Cirillus: ꝙ non accipiebat alienam virtutẽ: ſed cũ eſſet naturaliter deus: ꝓpriã virtutem ſuper infirmos oſtẽdebat. Alij autem ſancti: qui fecerunt miracula faciebant hec implorãdo diuinam potentiam: ꝛ clementiam: non imperando. E

ſi aliquando in talibus imperabāt: hoc nō erat ꝓpria virtute: ſed exprimendo virtutē xpi: tanq̄ʒ miniſtri ⁊ non domini. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā rñdetur negando conſequentiā. Et rō eſt. q: chriſtus operatus eſt hoc miraculum: ⁊ alia: ꝓpria virtute: quod non fecerunt alij: ſed virtute diuina. Unde quiſq; alius homo aliquid eorū fecit: ipſo faciente fecit. hoc aūt ipſe: nō alijs facientibus fecit. vt dicit Aug. ¶ Ad ſcōam rñdetur negando ꝯñaʒ. Et rō eſt: q: licet xp̄s dederit apoſtolis ptātem miracula faciendi: ⁊ maiora q̄ʒ ipſe fecerat: per ſe ipſum. Maximū eniʒ inter miracula chriſti fuit: ꝙ ad tactū fimbrie eius ſanabantur infirmi: vt habetur Math. ix. ſed de Petro legitur. Act. v. ꝙ ad eius vmbrā ſanabantur infirmi: Maius autem eſt ꝙ ſanet vmbra: q̄ʒ fimbria: non tñ apoſtoli fecerunt miracula virtute propria: ſed virtute chriſti. Et ideo rō non procedit. ¶ Ad tertiam reſpondetur ēt negando conſequentiā. Et ad probationē reſpondetur: ꝙ qñ aliquod particulare opus propriuʒ eſt alicuius agētis: tunc per id particulare opus probatur tota virtus agentis. ſicut cum rōnari ſit ꝓpriuʒ hoīs: oſtēditur aliquis eſſe homo: ex hoc ipſo: ꝙ rōcinatur circa quodcūq̄ʒ particulare propoſitum. Et ſiliter cum propria virtute miracula facere ſit ſolius dei: ſufficienter oſtenſuʒ eſt xpm eſſe deū: ex quocūq̄ʒ miraculo: qđ propria virtute fecit.

¶ In dñica decimaſeptima eſt euangeliū: Cum intraſſet ieſus domuʒ ⁊c̄. Luc. xiiij. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo: vtrum appetere prelationem ſit peccatum.

¶ Scōo: vtrū ambitio ſit peccatuʒ.

AD primā. q. ſic ꝓcedit. Et videtur ꝙ appetere p̄lationeʒ vt epatum ſit licitū: ⁊ nō ſit pctm̄. ¶ Primo ſic. Dr̄. j. Thi. iij. Qui epatuʒ deſiderat: bonū opus deſiderat. Sed licitū ⁊ laudabile eſt bonū opus deſiderare. Ergo licitum eſt deſiderare prelationē: ſiue epatum. ¶ Scōo ſic. Status epōrum eſt perfectior q̄ʒ ſtatus religioſoꝝ. Sed laudabile eſt: ꝙ aliqs deſiderat ad ſtatū religioſoꝝ trāſire. Ergo ēt laudabile eſt: ꝙ aliqs appetat ad epatum: vel prelationē promoueri. ¶ Tertio ſic. Facta ſanctoꝝ: que in ſcriptura narrantur: proponuntur nobis in exemplum. Sed legitur Iſaie. vj. ꝙ Iſaias ſe obtulit ad officiū predicationis: qđ precipue conuenit prelatis. Ergo vr̄ ꝙ appetere prelationem: ſiue epatum: ſit laudabile. ⁊ ita non ſit peccatū. ¶ In oppo. eſt euangelium pñs. vbi dominus reprehendit eos: qui primos accubitus eligebant. Secundo eſt illud qđ dicit Aug. ix. de ciuitate dei. Locus ſuperior ſine quo populus regi nō poteſt: ⁊ ſi adminiſtretur: vt decet. tamen indecenter appetitur. ¶ Rñdeo dicendum iuxta ſanctū Thomaʒ: in ſcōa ſcōe. ꝙ in epiſcopatu tria poſſunt conſiderari. quorum vnum ē principale ⁊ finale: ſcʒ epiſcopalis operatio: qua vtilitati proximorum intendit. ſm illud Joannis vltimo. Paſce oues meas. Aliud eſt altitudo gradus: q: epiſcopus ſiue prelatus ſuper alios conſtituitur. ſm illud Mathei xxv. Fidelis ſeruus ⁊ prudens: quem conſtituit dominus ſuper familiam ſuam. Tertium auteʒ eſt: ꝙ conſequenter ſe habʒ iſta ſcʒ reuerentia: ⁊ honor: ⁊ ſufficientia temporalium: ſm illud. j. Thi. v. Qui bene preſunt preſbyteri: duplici honore digni habeantur. Qua conſideratione habita: reſpōdetur per concluſiones. Prima eſt appetere epiſcopatum rōne huiuſmodi circunſtantium bonorum. ſcʒ reuerentie: honoris: ⁊ ſufficientie temporalium: eſt illicituʒ. Pʒ q: hoc pertinet ad cupiditatem vel ambitionem. Unde contra phariſeos dominus ait Mathei. xxiij. Amant primos accubitus in cenis: ⁊ primas cathedras in ſynagogis. ſalutationen in foro. ⁊ vocari ab hominibus rabi. Secunda concluſio. quantuʒ ad ſecundum ſcʒ ad celſitudinem gradus: appetere prelationem: ſiue epiſcopatum eſt

illicitum ⁊ peccatum. Patet: q: hoc eſt preſumptuoſum. Patet. Nullus debet appetere ſupra ſuas vires: non ſibi proportionatum: aliter enim eſſet ſtultus. Horatius qui neſcit campeſtribus abſtinet ab armis. Sꝫ ad epiſcopatum nullus eſt idoneus: niſi qui ſm gradum ⁊ conuenientiam omnes alios excedit in conuerſatione ⁊ contemplatione ita vt in conſpectu ſui: alij ſint grex. Unde hanc idoneitateꝫ de ſe preſumere: maxime ſuperbie eſt. Unde dominus Mathei. xx. arguit diſcipulos: primatum querentes dicens. Scitis quia principes gentium dominantur eoꝝ ⁊c. vbi Criſo. dicit. Per hoc oſtendit: ꝙ gentile eſt: primatus capere. Et ſic gentium comparatione: eoꝝ animam eſtuantem conuertit. Tertia concluſio. Appetere proximis prodeſſe eſt: ſm ſe laudabile: ⁊ virtuoſum. Uerum quia hoc prout eſt epiſcopalis actus habet anneram gradus celſitudinem. Eſt concluſio quarta. ꝙ videtur preſumptuoſum: ꝙ aliquis preeſſe appetat: ad hoc ꝙ ſubditis proſit: niſi manifeſta neceſſitate imminente. ſicut Grego. dicit in paſtorali ꝙ tunc laudabile erat epiſcopatum querere: quando per hoc q̄ꝫq̄ꝫ dubium non erat ad ſupplicia grauiora peruenire. bene tamen abſqꝫ preſumptiōe poteſt quilibet appetere talia opera facere: ſi euꝫ contigerit in tali officio eſſe: ita ꝙ opus bonum cadat ſub deſiderio. non auteꝫ principatus dignitatis. Unde Criſo. dicit ſuper Mat. Opus quidem deſiderare bonum: bonum eſt: primatuꝫ auteꝫ honoris concupiſcere: vanitas eſt. Primatus enim fugientem ſe deſiderat. deſiderauteꝫ ſe horret. ℂ Ad rōnes in oppoſituꝫ ℂ Ad primam rn̄detur: ꝙ Apoſtolus illud dixit: vt dicit Grego. in paſtorali: illo opere quando ille preerat: prius ad martyriuꝫ ducebatur. Et ſic nihil aderat ī epiſcopatu: ꝙ appeti poſſet: niſi bonum opus. ℂ Ad ſecundam reſpōdetur negando conſequentiaꝫ. Et rō eſt. quia non eſt eadem ratio de ſtatu religiōis: ⁊ de ſtatu epiſcopali propter duo. Primo quidem: q: ad ſtatum epiſcopalem preexigitur vite perfectio: ſed ad ſtatum religionis nō preexigitur. Et huiuſmodi dr̄e rō eſt: q: ſm Diony. perfectio ptinet actiue ad epiſcopum: ſicut ad perfectionem. Ad monachum auteꝫ paſſiue: ſicut ad perfectū. Requiritur auteꝫ: ꝙ ſit perfect⁹ ad hoc: ꝙ poſſit alios ad perfectionem adducere. quod non preexigitur in eo: qui debet ad perfectionem adduci. Eſt auteꝫ preſumptuoſum: ꝙ aliquis perfectum ſe reputet. non auteꝫ ꝙ aliquis ad perfectionem tendat. Secundo: q: ille qui ſtatum religionis aſſumit: ſe alijs ſubijcit: ad ſpūalia capiēda. ⁊ hoc cuilibet licet. Unde Aug. xix. de Ciui. dei. A ſtudio cognoſcende veritatis nemo prohibetur. quod ad laudabile pertinet ocium. Sed ille qui tranſit ad ſtatum epiſcopalem: ſublimatus: ad hoc: ꝙ alijs ꝓuideat. ⁊ hāc ſublimationem nullus debet ſibi aſſumere ſm illud ad Hebre. v. Nemo aſſumit ſibi honorem. ſed qui vocatur a deo. Et Criſo. dicit ſuper Mat. Primatum eccleſie concupiſcere non iuſtum eſt. nec vtile. Quis enim ſapiens vult vltro ſe ſubijcere ſeruituti: ⁊ periculo tali: vt decet: pro omni eccleſia. niſi forte qui non timet dei iudiciū abutens primatu eccleſiaſtico ſeculariter: vt. ſ. conuertat ipſum in ſecularem? ℂ Ad tertiam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: quia ſicut dicit Grego. in paſtora. Iſaias qui mitti voluit ante ſe per altaris calculum purgatuꝫ: vidit ne non purgatus adire qſq̄ꝫ ſacra myſteria audeat. Qꝛ ergo valde difficile eſt purgatum ſe quēlibet poſſe cognoſcere: predicationis officium tutius declinatur.

D ſecundam queſtionem ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ ambitio non ſit peccatum. ℂ Primo ſic Ambitio importat cupiditatem honoris. Sꝫ honor de ſe quodda ꝫ bonū eſt maxime inter exteriora bona

Vñ ⁊ illi:q de honore nõ curãt vituperantur:ergo ambitio nõ eſt peccatũ:ſed magis aliquid laudabile:ſm ꝙ bonũ laudabiliť appetitur. ¶ Scđo ſic. Quilibet abſq3 vicio poteſt appetere:qđ ſibi debetur:Sz honor eſt premiũ virtutis:p̃mo. Ethi. ⁊ octauo:ergo ambitio honoris:nõ eſt peccatũ. ¶ Tertio. Illud per quod homo ꝓuocatur ad bonũ:⁊ reuocatur a malo:nõ eſt peccatũ:Sed per honorem hoĩes ꝓuocãtur ad bona faciẽda:⁊ mala vitanda: ſicut philoſophus dicit tertio. Ethi. Et Tulius ĩ libro de tuſculanis queſtionibus:ꝙ honor alit artes: Ergo ambitio nõ eſt peccatũ. ¶ In oppoſi. eſt euãgelium p̃ns in quo manifeſte reprobat ambitionẽ honoris in hominibus. ¶ Rñdeo dicendũ. ꝙ ambitio ſemper ẽ peccatũ. Iſta cõcluſio primo pȝ ex illo. i. Cor. ij. Caritas nõ eſt ambitioſa:nõ querit q̃ ſua ſunt: Nihil aũt repugnat caritati:niſi peccatum: ergo ambitio ẽ pctm̃. Pro qua cõcluſione plenius oſtendẽda notandum eſt iuxta ſanctum Tho. in ſecũda ſecũde. ꝙ honor importat quãdaȝ reuerentiã alicui exhibitam ĩ teſtimoniũ excellentie eius Circa autẽ excellentiã hoĩs:duo ſunt attendẽda. Primo q̃dem:ꝙ illud ſm quod hõ excellit:nõ hȝ hõ a ſeipſo:ſed eſt quaſi diuinuȝ in eo. Et ideo ex hoc nõ debetur principaliter ſibi honor. ſed deo. Secũdo ꝯſiderandũ eſt:ꝙ id ĩ quo excellit datur hoĩ a deo:vt ex eo alijs ꝓſit. Tripliciter ergo appetitũ honoris contingit eſſe inordinatum. Vno modo per hoc: ꝙ aliqs appetit teſtimonium de excellentia: quã nõ hȝ:quod eſt appetere honorẽ: ſupra ſuaȝ ꝓportionẽ. Alio mõ per hoc:ꝙ honorẽ ſibi cupit nõ referẽdo in deũ Tertio modo per hoc:ꝙ appetitus eius in ipſo honore q̃eſcit nõ referens honorẽ ad vtilitatem alioꝝ. Ambitio aũt importat inordinatũ appetitũ honoris. Vñ manifeſtũ eſt ꝙ ambitio ſemper ſit peccatũ. ¶ Ad ratiõez in oppoſitũ. ¶ Ad primã rñdetur negãdo ꝯñaȝ. Et rõ eſt:quia appetitus boni dȝ regulari ſm rõnem:cuius regulaȝ ſi trãſcendat: erit vicioſus Et hoc modo vicioſum eſt:ꝙ aliquis appetat honorẽ nõ ſcđm ordineȝ rationis. Vituperãtur aũt:qui nõ curant de honore ſm ꝙ oratio dictat:vt ſcilȝ vitent ea:que ſunt contraria honori. ¶ Ad ſecũdã reſpõdetur negando minorẽ. Dicimus enim:ꝙ honor nõ eſt premiũ virtutis:quo ad ipſum virtuoſuȝ. vt. ſ. hoc pro premio expetere debeat:Sȝ pro premio expetit beatitudineȝ q̃ eſt finis virtutis. Dicitur aũt eſſe premium virtutis ex parte alioꝝ:qui nõ habẽt aliq̃d maius:quod virtuoſo tribuant q̃ȝ honorẽ. qui ex hoc ipſo magnitudinem habẽt:ꝙ ꝑhibet teſtimoniũ virtuti. Vnde patet:ꝙ nõ eſt ſufficiens premium vt dicitur. iiij. Ethi. ¶ Ad tertiã rñdetur negãdo couſequẽtiã. Et ratio eſt:quia ſicut per appetitum honoris:q̃ñ debito modo appetitur aliqui ꝓuocãtur ad bonũ:⁊ reuocãtur a malo. ita etiaȝ ſi inordinate appetatur:põt eſſe homini occaſio:multa mala faciẽdi:dum ſcilȝ nõ curat qualiter cũq3 honorem conſequi poſſit. ſiue dolis ſiue fallacijs. Dicitur etiaȝ:ꝙ illi q ſolum propter honorem vel bona faciunt:vel mala vitant:non ſunt virtuoſi: vt patet per phm̃. iij. Ethi. vbi dicit. ꝙ non ſunt vere fortes:qui propter honorem fortia faciunt.

¶ In dominica decimaoctaua eſt euangelium. Audientes phariſei. Mat. xxi. Circa puod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo:vtrum de caritate fuerint danda duo precepta.

¶ Secundo:vtrum homo ex caritate debeat diligere proximum: pluſq̃ȝ ſeipſum.

¶ Tertio:vtrum chriſtus ſufficienter probauit phariſeis in ſe habere diuinam naturam. d. Quomodo ergo Dauid in ſpiritu vocat eum dominum.

AD primam queſtionem ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ de caritate non fuerint dãda duo ꝑcepta. ¶ Prio ſic. Precepta legis ordinanť ad ṽtutẽ. Sȝ caritas ẽ vna ṽtus:ergo de caritate nõ fuit dandũ niſi vnũ preceptũ. ¶ Scđo ſic.

Dicit. Aug. in primo de doctrina xp̄iana.
Caritas in ꝓximo nõ diligit niſi deũ. Sed
ad diligẽdum deum ſufficeret ordinatio ꝑ
hoc p̄ceptum diliges dñm deum. Ergo nõ
oportuit dari aliud p̄ceptum de dilectione
proximi. ¶ Tertio ſic. Apoſtolus dicit ad
Romanos. xiij. Qui diligit ꝓximũ: legeꝫ
ipleuit. Sed nõ ipletur lex: niſi ꝑ obſeruan
tiã oium p̄ceptoꝝ. Ergo oia p̄cepta inclu-
duntur in dilectione ꝓximi. Sufficit ergo
hoc vnuꝫ p̄ceptuꝫ de dilectiõe ꝓximi. Nõ
ergo debuerunt dari duo p̄cepta caritatis
¶ In opp. ẽ xp̄s in euãgelio p̄nti: qui duo
p̄cepta ponit caritatis. ¶ Rñdeo dicẽduꝫ
ſub aliq̄bus ꝯcluſiõibus Prima ẽ: ꝙ duo
p̄cepta caritatis poſita a xp̄o in euangelio
p̄nti: ſunt ſufficiẽtia. Iſta ꝯcluſio probatur
ſic. Precepta in lege ſe habẽt ſicut ꝓpoſi-
tiões in ſciẽtijs ſpeculatiuis: in q̄bus ꝯclu-
ſiones virtute ꝯtinentur in primis princi-
pijs. Unde q̄ perfecte cognoſceret pricipia
ſ̄m ſuã totam virtutem. nõ opus haberet:
vt ei ꝯcluſiões ſeorſum ꝓponerẽtur. Sed
q: nõ oẽs: q̄ cognoſcunt pricipia ſufficiunt
ꝯſiderare q̄cq̄d in pricipijs virtute ꝯtine-
tur. neceſſe ẽ ꝓpter eos. vt in ſciẽtijs ex pri
cipijs ꝯcluſione deducantur. In op̄alibus
auteꝫ in q̄bus p̄cepta legis nos dirigunt: fi
nis hꝫ rõem pricipij. dilectio autem dei: fi-
nis ẽ ad quẽ dilectio ꝓximi ordinatur. Et
iõ nõ ſolum opꝫ dare p̄ceptum de dilectio
ne dei: ſed ẽt de dilectiõe ꝓximi: ꝓpter mi-
nus capaces: q̄ nõ ꝰ facili ꝯſiderarẽt vnuꝫ
hoꝝ p̄ceptoꝝ ſub alio ꝯtineri. Scd̃a ꝯclu-
ſio iter iſta duo p̄cepta. Primum dignita-
te ⁊ maximum ẽ p̄ceptum de dilectiõe dei.
Patet iſta ꝯcluſio: ex illo verbo xp̄i dicen
tis: hoc ẽ primum ⁊ maximum mãdatum i
lege: maximum capacitate. Illud. n. eſt in
quo oia ꝯtinentur: q: in iſto: dilectio ꝓxi-
mi ꝯcipitur: ſ̄m qð in Jo. dr̃. Qui diligit
deum: diligit ⁊ ꝓximum. Et ideo maximũ
Item eſt primum origine. Tertia ꝯcluſio:
ꝙ in his duobus mãdatis vniuerſa lex pẽ
det: ⁊ ꝓphete. i. tota doctrina legis: ⁊ pro-
phetaꝝ dependet ab his: Iſta ꝯcluſio ꝓba
tur ex verbo xp̄i. Secundo rõne oñditur
ſic. Finis. n. in appetibilibus ſe habet ſicut
pricipium in ſpeculatiuis. Procedit. n. ſci-
entia ex pricipijs. ad ꝯcluſiones. ⁊ ſicut to
ta ſcientia ex pricipijs iudicatur: ſic in om-
nibus operatiõibus totum dependet a fi-
ne. Quia ergo dilectio ẽ finis. finis p̄cepti
eſt caritas: vt dicit Aug. ideo ab iſtis depẽ
dent oia alia. Et hec eſt expoſitio Auguſt.
Origenes ſic exponit. In his. i. in obſ̄uan
tia iſtoꝝ: pendet intellectus legis: ⁊ ꝓphe-
taꝝ. q: qui hec obſeruat: meret̃ intelligenti
am legis ⁊ ꝓphetaꝝ. Eccle. ij. Qui timetis
dñm: diligite illũ: ⁊ illuminabũtur corda ve
ſtra. Pſ. A mãdatis eius itellexi. ¶ Nũc
ad rões in oppo. ¶ Ad primã rñdetur ne
gando ꝯñam. Et rõ eſt. q: licet charitas ſit
vna virtus: q̄ habet tñ duos actus. quo-
rũ vnus ordinatur ad aliũ: ſicut ad finẽ: pre
cepta aũt dantur de actibus virtutum: ⁊ iõ
oportuit plura eẽ p̄cepta caritatis. ¶ Ad
ſecũdam rñdetur negando ꝯñam. Et ratio
eſt q: lꝫ deus diligatur in ꝓximo: ſicut finis
in eo: qð ẽ ad finẽ: tñ oportuit de vtroq̄ ex
plicite dari precepta: rõne iam dcã. ¶ Ad
tertiam rñdetur eodem modo.

D ſcd̃am. q. ſic ꝓcedit̃. Et vide
tur ꝙ hõ ex caritate debeat plꝰ
diligere ꝓximum q̄ꝫ ſeipſum.
¶ Primo ſic. Principale ob-
iectũ caritatis eſt deus. Sed q̄ñq̄ hõ habꝫ
ꝓximũ magis deo ꝯiunctũ q̄ꝫ ſit ipſe. Er-
go magis dꝫ aliq̄s talẽ diligere: q̄ꝫ ſeipm̃.
¶ Scd̃o ſic. Detrimẽtũ illius magis vita
mus: quẽ magis diligimus. Sed hõ ex ca-
ritate ſuſtinet detrimẽtũ ꝓ ꝓximo. ſ̄m illð
Prouer. xij. Qui negligit dãnum propter
amicũ: iuſtus eſt. Ergo hõ ex caritate ma-
gis aliũ diligere: q̄ꝫ ſeipꝫ dꝫ. ¶ Tertio ſic.
Conformãdo id quod magis quis diligit
in ſeipſo: eſt viuere. Sed caritas facit po-
nere vitam corporalẽ pro fratribus. Ergo
caritas facit magis diligere ꝓximũ: q̄ꝫ ſe-
ipſum. ¶ In oppo. eſt euãgelium preſens.

vbi dicitur diliges ꝓximū ſicut teipſuz. Ex quo videtur: q̄ dilectio hois ad ſeipſum: ē ſicut exemplar dilectiōis: que habet ad alterū. Sed exemplar potius eſt q̄z exēplatū. Ergo ex charitate magis debet hō diligere ſe: q̄z ꝓximū. ❡ Rñdeo dicenduz q̄ in hoie duo ſunt: ſcz natura ſpūalis: ⁊ natura corporalis. Plus hō debet ſe diligere: quātum ad naturá ſpūalem: ſiue interiorem: q̄z q̄ztum ad naturá corporalé: ſiue exteriorez. Et ideo ea que ſunt bona nature ſpūali ſiue iteriori plus dz optare: q̄z ea que ſunt bona ſibi ẜm naturá exterioré. Iſto ꝑmiſſo ſit iſta ꝯcluſio. Homo ẜm naturá ſpūalem magis dz poſt deum diligere ſeipſum: q̄z quécūq̄z aliū. Iſta ꝯcluſio pz ex ipſa rōne diligendi. Ná deus diligitur vt principiū boni. ſuper quo fundatur dilectio charitatis. Hō aūt ſe diligit ex charitate: ẜm rōnem: qua eſt particeps ꝑdicti boni: Proximus aūt diligitur ẜz rōnez ſocietatis. In iſto bono: ꝯſociatio aūt eſt rō dilectionis: ẜm quádam vnioné in ordine ad deū. Unde ſicut vnitas potior eſt q̄z vnio. ita q̄ hō participet bonū diuinum: eſt potior rō diligendi: q̄z q̄ alius aſſociet ſibi in hac ꝑticipatione. Et ideo ex charitate debet magis ſeipſum diligere: q̄z ꝓximū. Et hmōi ſignum eſt: q̄ hō non debz ſubire aliquod malū peccati: quod ꝯtrariatur participationi btitudinis: vt proximū liberet a pcō. Secunda concluſio eſt: q̄ homo ex charitate magis dz diligere ꝓximum: q̄z ſeipſuz: ẜm naturá corporalé. Patet ꝯcluſio: qꝛ illud eſt magis diligendū qđ habet plenioré rōnem diligibilis ex charitate vt dictū eſt. Conſociatio autez in plena participatione btitudinis: que eſt rō diligendi ꝓximum: eſt maior rō diligendi: q̄z participatio btitudinis per redundātiam: que eſt rō diligendi propriū corpus: ſiue naturá corporalé. Et ideo ꝓximuz quātum ad ſaluté anime plus debemus diligere q̄z propriū corpus. ❡ Ad rōnes in oppo. ❡ Ad primá reſpondetur negando cōſequentiá. Et rō eſt: qꝛ dilectio charitatis: non ſoluz habet quantitaté ex parte obiecti quod eſt deus: ſed ét ex parte diligentis: q eſt ipſe hō charitatez habens. Sicut ⁊ q̄ztitas cuiuſlibet actiōis dependet quodam modo ex ipſo ſubiecto: ⁊ ideo licet ꝓximus melior ſit deo propinquior: qꝛ tamen nō eſt ita propinquus charitaté habēti: ſicut ipſe ſibi: non ſequitur: q̄ magis debeat aliquis proximū q̄z ſeipſuz diligere. ❡ Ad ſcdam rñdet negando conſequentiá. Et rō eſt: qꝛ hō debet detrimenta corporalia pati: ⁊ ſuſtinere ꝓpter amicuz. ⁊ hoc ipſo magis ſeipſz diligit ẜm ſpūalem menté: qꝛ hoc pertinet ad perfectioné virtutis: que eſt bonū mentis. Sed in ſpūalibus non debet hō pati: detrimentū peccando: vt proximū liberet a pcō: ſicut dictū eſt. ❡ Ad tertiá rñdetur negando ꝯſequentiam. Et rō eſt: qꝛ tradere ſe morti propter amicuz eſt perfectiſſimus actus virtutis. Unde hunc actū magis appetit virtuoſus: q̄z vitam propriá corporalem. Unde q̄ aliquis vitá propriá corporalem ꝓpter amicū ponat: nō cōtingit ex hoc q̄ aliquis plus amicū: q̄z ſeipſuz diligat: ſz qꝛ in ſe plus diligit bonum virtutis: q̄z bonum corporale.

Ad tertiá. q. ſic ꝓcedit. Et videtur q̄ xp̄s nō ſufficiēter ꝓbauit phariſeis in ſe habere diuiná naturam ex illo: quo modo ergo Dauid i ſpū vocat eū dñm. ❡ Primo ſic: qꝛ vt dr̄ Iſa. lv. generationé eius quis enarrabit? Si ergo generatio eterna eſt ineffabilis: de illa non pōt intelligi textus ille. Ergo ex illo nō potuit capi ſufficiens argumentū. ❡ Secundo ſic: Textus ille non videtur poſſe intelligi de xp̄o: qꝛ dr̄ ſede a dextris meis. quia dextera et ſiniſtra ſunt dr̄e poſitionū corporaliū. Sed nihil corporale ꝯuenit deo: qꝛ deus ſpūs é. Io. iiij. Ergo ſedere a dextris nō ꝯuenit filio dei. ❡ Tertio idé arguitur ex illo: qđ ſequit̄: donec ponam inimicos: ⁊ cetera. Ex quo videtur: q̄ poſtq̄z poſuerit inimicos: q̄ vltra nō ſedebit e dextris dei.

¶ In oppo. eſt euágeliuȝ: vbi dr̃: ꝙ nemo poterat ei rñdere verbũ. ¶ Rñdeo dicendum: xṗs ſufficienter ꝓbauit in ſe naturam diuiná eſſe ex illo loco. Pro cuius euidentia conſiderandum: ꝙ licet phariſei legis periti cognouerunt ieſuȝ eſſe verũ chriſtũ: ꝛ per conſequens deũ ꝛ hoiem: q: tamen conceperunt contra eum odium: ꝛ rancorem. hec vera eſtimatio corrupta eſt in eis: aliquo modo. Et ideo inceperunt eum negare: ꝛ perſequi: tanqȝ blaſfemum: q: dicebat ſe eſſe dei filiuȝ. Et per conſequens incipiebat corrũpere ſcripturas. ꝛ damnare: que loquebantur de eius diuinitate. Propter quod dñs fecit eis illá qõnem de xṗo Cuius filius eſt? Dicunt ei Dauid. Soluȝ ſ. diuinitaté negando. Sed xṗs ait illis: arguendo in contrariũ: quõ Dauid in ſpũ. i. in ſpũ ſancto inſpiratus: vocat eum dñm dicens? Dixit dñs dño meo ꝛc̃. Q̃ẽ eni ſcriptura intelligatur de xṗo pȝ: q: ipſi phariſei nó negauerunt hec: ſed conceſſerunt: ſede a dextris meis. Sedere a dextris vno modo accipitur pro equalitate: ſicut ſupra circa aſcenſioné dictum eſt. Et ſic xṗs: ſȝ ꝙ deus: ſedet ad dexteram. Alio modo é: eſſe in potioribus bonis. Et hoc modo cõuenit xṗo: ſm humanitaté: q: vt ſic in gloria peſt angelis. donec poná inimicos tuos ꝛc̃. iſtõ cóplebitur in iudicio qñ oia perfecte ſubijcientur hoi xṗo: Si ergo Dauid vocat eũ dñm: qũo eſt filius. quaſi dicat cũ ſm naturá humanã: ſit filius Dauid: per cõſequẽs eo inferior: opȝ ponere in eo aliaȝ naturam per quã ſit dominus eius: ꝛ eo ſuperior. Hoc aũt eſſe non poteſt: niſi ſit diuina. Et ſic in chriſto ſunt due nature ſcȝ diuina: ꝛ humana. Et q: ſufficienter ꝓbauit hoc ſequitur: nemo poterat reſpondere: q: nó poterant ſcripturá negare. nec auſus fuit qſqȝ ex illa die amplius interrogare. Conſiderandum tamen: ꝙ vt dicit magiſter Nicolaus delyra: ꝙ iudei moderni diuinitatem xṗi negantes: dicunt predictá auctoritaté eſſe ad lrám de Abraaȝ: ꝛ Eliazar diſpéſator domus Abrahe: fecit hũc pſalmum: agens deo gratias de victoria: quá habuit Abraaȝ de quinqȝ regibus: vt patȝ Gene. xiiij. poſt quá victoriá appuit dñs Abrahá dicens. Noli timere Abraaȝ. Ego ꝓtector tuus ſum: ꝛ merces tua magna nimis. Dicunt ergo ꝙ Eliazar loquitur ſic: dixit dñs i. deus celi: qui eſt dñs omniũ: dixit domio meo. Abraaȝ ſede a dextris ꝛc̃. q: confortauit euȝ: vt viſum eſt: ꝓmittendo ei auxiliuȝ ꝛ premiũ. Sed iſta expoſitio patȝ eſſe falſa ex multis. Primo per titulũ. Ps̃. vbi ponitur. Ps̃. Dauid. et in hebreo. q: non ponitur in pſalmis factis ab alijs. Scḋo per illud quod ſcribitur in Ps̃. eodẽ. Ex vtero ante luciferũ genui te. Quod non põt dici de Abraam: ꝙ ſit genitus ex vtero dei: vel ſubſtãtia. ꝛ ante luciferũ. i. ante mũdi creationé. ſed ſolum põt verificari de filio dei. Et iterũ in fine pſalmi dr̃. Tu es ſacerdos ꝛc̃. Quod non põt verificari de Abraam qui nõ fuit ſacerdos. Et dato ꝙ fuiſſet: tñ ſacerdotiũ eius nõ potuiſſet eſſe eternum: ſed ſolũ ſacerdotiuȝ xṗi eſt eternũ. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad primã rñdetur negãdo ↄſequentiaȝ. q: licet generatio eterna ſit ineffabilis hoibus: non tamé deo: qui õ ea loquuntur in ſacra ſcriptura. ¶ Ad ſcḋam rñdetur negando ↄñam. Et rõ eſt: q: per dexterá non itelligitur aliqua ſedes localis: ſed equalitas glorie ꝛ honoris: ſicut dictum eſt: in qua eſt equalis chriſtus patri: ſm ꝙ deus. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: quia li. donec: aliquando importat tempus determinatum: aliquando infinitum. Hic vero importat infinituȝ.

¶ In dñica decimanona é euágeliũ. Aſcẽdens ieſus in naiculá Mat. ix. Circa qõ poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo: vtrum xṗs ſm ꝙ homo habuit ptátẽȝ dimittendi peccata.

¶ Scḋo: vtrum a chriſto fuerit aliqua poteſtas collata miniſtris eccleſie: ad expulſionem vel remiſſioneȝ peccati.

¶ Tertio: vtrum eque facile ſit paraliticuꝫ
curare: ⁊ peccata dimittere.

Ad primam. q. ſic ꝓceditur.
Et videtur ꝙ xp̄us ſm̄ ꝙ
homo: habuit ptātē dimit
tendi pctā. ¶ Primo ſic
ex pn̄ti euāgelio vbi dicit̄.
vt aūt ſciatis q: filius ho
minis habet ptātem dimittendi peccata di
xit paralitico. Surge ⁊ ambula. Sꝫ nō opo:
tebat oſtēdere ſignum ad ꝓbandū: ꝙ deus
haberet ptātem dimittendi peccata: q: hoc
iudei ꝯfitebantur. Ergo ēt ſm̄ ꝙ homo ha
buit ptātem dimittendi peccata. ¶ Secun
do ſic. Chriſtus ſm̄ homo: eſt redemptor
noſter. Sed nō pōt aliqs liberari a ſeruitu
te peccati niſi ſibi peccatū dimiſſum ē. Er
go xp̄s ſm̄ ꝙ homo: habuit ptātem dimit
tendi peccata. ¶ Tertio ſic. ſuper illud Jo.
v. Sicut pr̄ ſuſcitat mortuos ⁊c̄. dicit Au
gu. Judicat ⁊ ſuſcitat corpora: nō pater: ſed
filius ſm̄ humanitatis diſpenſationē: q̇ mi
nor eſt patre. Sed ſuſcitatio corpoꝝ atteſta
tur ſuſcitatiōi animaꝝ: que fit per remiſſio
nem peccati. Ergo xp̄s ſm̄ ꝙ homo: potu
it dimittere pcā. ¶ In oppo. ſic. Jllud ꝙ ē
ſolius dei: non ꝯuenit xp̄o: ſm̄ ꝙ hō. Sed
dimittere peccata eſt hm̄ōi ſm̄ illud Jſa.
xliij. Ego ſum: qui deleo iniquitates tuas:
ꝓpter me. Ergo nō ꝯuenit xp̄o ſm̄ ꝙ hō.
¶ Scd̄o ſic. Nulli remittitur peccatū: niſi
per ſpūm ſanctū. Sed xp̄s ſm̄ ꝙ hō: non
poterat dare ſpm̄ ſanctū. Ergo non pote
rat remittere peccata ſm̄ ꝙ homo. ¶ Rn̄
deo dicendū iuxta ſanctū Tho. ꝙ triplex ē
ptās abſoluendi a peccato. Una eſt pote
ſtas auctoritatis. Et hec ſolius ē dei: q pro
pria virtute peccata dimittit: quaſi princi
palis cā remiſſionis peccati. Unde de tali
ptāte ſit iſta ꝯcluſio. Chriſt⁹ remittere pcā
non potuit ſm̄ ꝙ hō. Patet ꝯcluſio ſic. Jl
le ſolus pōt pcā dimittere ꝓpria poteſtate:
q pōt aīas viuificare. Sed ſolius dei ē ani
mas viuificare. vt dicit Aug. ſuper Jo. Er
go ⁊c̄. Alia ptās eſt miniſterij. Et de tali eſt
ſcd̄a ꝯcluſio. ꝙ talis ptās ꝯuenit his qui ſa
cramenta miniſtrant: vel diſpenſant. Jn q
bus diuina virtus ſecretius operatur ſalu
tem. Tertia ptās eſt media: que dicitur po
teſtas excellentie. Et de iſta eſt tertia ꝯclu
ſio. ꝙ hanc xp̄s pre alijs habuit. Attendit̄
aūt hec poteſtas: q̄ꝫtum ad tria. Primo:
quantū ad hoc: ꝙ ex merito paſſiōis ei⁹ ba
ptiſmus efficaciā habet. nō aūt ex merito
alicuius baptizantium. Secūdo quantum
ad hoc: ꝙ xp̄s ſine ſacramēto ſacramētoꝝ
effectū cōferre poterat: quaſi dn̄s ⁊ inſtitu
tor ſacramentoꝝ: qd̄ de alijs nō dicitur ⁊c̄.
Tertio q̄ꝫtum ad hoc: ꝙ ad inuocationem
nōis eius: dabatur remiſſio peccatorum in
baptiſmo: in prima eccleſia. ¶ Ad rōnes i
oppo. ¶ Ad primā rn̄detur negando ꝯſe
quentiā. Et rō eſt. q: filius habebat ptātem
auctoritatis dimittendi peccata: non ſm̄ ꝙ
hō: ſed ſm̄ ꝙ deus. Et ideo per miraculuꝫ
oſtenſum hoc ꝓbatur: ꝙ ille hō eſſet deus:
cui natura obediebat quaſi ꝓprio creatori
¶ Ad ſecundā reſpōdetur negando conſe
quentiā. Et rō eſt. q: redēptor vno modo
dicitur ꝓpter vſum ptātis auctoritatiue in
abſoluendo a pcō: ⁊ ſic xp̄s ſm̄ ꝙ deus re
dēptor eſt. Alio modo dicitur ꝓpter offici
um humilitatis. ⁊ ſic cōpetit xp̄o eſſe redē
ptor: ē: ſm̄ ꝙ homo: inq̄ꝫtū per humilitatē
paſſiōis: nobis remiſſionē meruit pcōꝝ
⁊ hoc pertinet ad ptātem excellentie. vt di
ctū eſt. ¶ Ad tertiā rn̄detur negādo conſe
quentiam: de ptāte auctoritatiua. Dicimus
eni: ꝙ ptās quā xp̄s habuit ſuſcitandi cor
pora: non fuit ptās tm̄ miniſterij. ſicut etiā
Petrus mortuos ſuſcitare. Hec eſt iteruꝫ
ptās auctoritatis: q: hoc ſolius dei ē: ſed ē
ptās cuiuſdā excellentie: que ei cōpetit ex
vnione ad deū: vt ſcꝫ iperio nō prece mor
tuos ſuſcitare. ⁊ ſimul habuit ptātem excel
lentie in remittendo peccata.

Ad ſcd̄am. q. ſic ꝓceditur. Et vi
a detur: ꝙ a xp̄o fuerit aliqua po
teſtas collata miniſtris ad ex
pulſionē ſiue remiſſioneꝫ pcī.

¶ Primo Data eſt miniſtris aliqua poteſtas ſpūalis:ſed ad emundationē corporalē non requiritur aliqua poteſtas ſpūalis:ſed ſufficit corporalis:Ergo miniſtris collata ē aliqua poteſtas ſpūalis ad emundationē interiorem. ¶ Scōo ſic. Scōm Diony. vi. cele. Jerarchie. ad miniſtros eccleſie ptinet purgare illuminare ⁊ perficere. Sʒ purgatio i eccleſia fit a ſordib⁹ mētis:Ergo miniſtris ē data poteſtas cooperandi ad interiorē emūdationē. ¶ Tertio ſic. Plus eſt expellere demonē:qʒ ſeminatū p ipſum.ſ.peccatū:Sʒ deus dedit hoibus ptātem:demones expellēdi:vt patʒ. Luce.x. Ergo multo fortius potuit dare poteſtatē expellēdi peccatū. ¶ Jn oppoſi. arguitur ſic:Maius ē iuſtificare impiū:qʒ creare celū ⁊ terrā. Sʒ in creatione celi ⁊ terre nihil deo cooperatur:Ergo nec in iuſtificatiōe impij. ¶ Rñdeo dicendū ſub certis cōcluſionibus iuxta triplicem ptātem determinatā in ſuperiori queſtione. Prima ptās auctoritatis expellēdi peccati ſiue emūdādi aias a peccatis nō pōt creature alicui cōicari. Jſta cōcluſio pʒ ſic. Quicqd enim cōicatum alicui:traheret ipſum extra terminos ſpeciei:nō pōt cōicari ei.ſicut equo nō poteſt cōicari:q habeat rōnem:qʒuis hoc cōicatū ſit homini.q aūt cōicatum alicui traheret ipſum extra terminos creature nō poteſt alicui creature cōicari. Ptās autē auctoritatis ē huiuſmodi:q nō pōt eſſe:q creatura ſit pncipale agēs reſpectu nobiliſſimi effectus:quo vltimi fini cōiungitur anima rōnalis:cuius ē gratia per quā fit remiſſio peccatorū. Secūda cōcluſio. Poteſtas miniſterij cooperationis ad emūdationem interiorem:collata ē miniſtris:nō ſicut cauſans:ſed ſicut diſponēs ad eam. Jpſi enim ſacramēta cōferunt:que ad gratiam diſponūt:per quā fit remiſſio peccatoꝝ. Jo. ij. Dicitur diſcipulis. Quoꝝ remiſeritis peccata remittuntur eis. Nec hoc dicitur:quātū ad manifeſtationem tm̄:ſicut aliq volūt dicere:q: ſic ſacerdos noui teſtamēti. Ergo opʒ intelligere:q aliquo modo cooperemur ad emūdationem culpe inſtrumētaliter ⁊ diſpoſitiue ſicut dictū ē. ¶ Tertia cōcluſio. Poteſtatē excellentie deus hoi puro cōferre potuit.⁊ ita miniſtris eccleſie. Potuit enim tante gratie plenitudinem cōferre:vt eoꝝ meritum cooperet ad ſacramētoꝝ effectus:vt ad inuocationem nominū ipſoꝝ ſanctificarent ſacramēta:ſʒ tamen nō fuit decens:vt conferrent:ne ſpē in homine ponerēt:⁊ vt eccleſie verū caput eſſe oſtēderetur.a quo oia mēbra ſpiritualē ſenſum ⁊ motum reciperēt.quod eſt chriſtus. ¶ Ad ratiōes in oppo. ¶ Ad primā rñdetur:q poteſtas ſpūalis que miniſtris eccleſie cōceditur:ad aliquid interius ſe extēdit ſicut virtus ſacramētalis:ſʒ nō ad collationē gratie:per quā eſt remiſſio peccatoꝝ.directe ⁊ principaliter pertingēdo ſeu diſponēdo ſicut dictū ē. ¶ Ad ſcōaʒ rñdetur:q purgatio de qua Dionyſius loqtur:eſt a tenebris ignorātie:ſicut ipſemet dicit. Vñ magis pertinet ad intellectum qʒ ad effectum. ¶ Ad tertiā rñdetur negādo aſſumptum. Et rō eſt:q: poteſtas data hoibus expellēdi demones:ē quātū ad effectū nocumēti corporalis:quē in vexatis faciūt.nō quātū ad effectum nocumētī ſpūalis:qđ eſt peccatuʒ:q: hoc ſolius dei eſt peccatum expellere:a ſeruitute demonis liberare. Jo. viij. Si fili⁹ vos liberauerit vere liberi eritis.

AD tertiā.q.ſic pcedit. Et videtur q nō eque facile ſit curare paraliticū:⁊ peccata dimittere. ¶ Primo ſic. Virtute nature per artem medicine poteſt paraliticus quādoqʒ curari. Sed dimittere peccata ſuperexcedit in tm̄ oēm virtutem creataʒ:⁊ humanā:⁊ angelicaʒ:vt ſit ſoli⁹ dei hoc facere:ſicut patet. Jſa.xlvi. Ego ſum qui deleo iniquitates ⁊ peccata:Ergo ⁊c̄. ¶ Secundo ſic. Quanto anima eſt nobilior corpore:tanto peccatum dimittere maius eſt:quā corpus ſanare. ¶ Tertio ſic. Maius eſt iuſtificare impiuʒ.qʒ creare celum ⁊ terram:Ergo magis eſt dimittere

peccata: q̄z ſanare paraliticū. cum iuſtifica-
tio fit impij peccatorum remiſſio. ¶ In op
poſi. videtur eſſe preſens euāgeliū. ¶ Rñ
deo dicendū. ꝙ iſta comparatio poteſt fieri
reſpectu operantis: ⁊ ſic ambo ſunt eque fa
cilia. Vel reſpectu operantis: ⁊ ſic dimitte
re peccata eſt difficilius: quia vt dicit Aug.
magis eſt de impio facere pium: q̄z celū ⁊
terram creare: quia deus habet ibi reſiſten
tiam. ſcʒ voluntatem prauam. In creatione
autem nihil reſiſtens habuit. Vel poteſt fie
ri comparatio reſpectu noſtre cognitionis.
Et ſic facilius eſt dicere remittūtur peccata
q̄z dicere paralitico ſurge ⁊c. quia illud nō
videmus. iſtud autem vidētes admiramur.
Criſo. Quāto anima potior eſt corpore: tā-
to curatio anime plus eſt: q̄z corporis. quia
illud occultum eſt: addit quod manifeſtuʒ ē.
Vel poteſt intelligi reſpectu locutionis. Ac
ſi dicat. Eque facile eſt dicere: dimittūtur ti
bi peccata tua: ⁊ dicere ſurge ⁊ ambula. Si
ergo videretis ꝙ ad meum dicere ſurge et
ambula ſequitur curatio corporis. credatiſ-
q̄z ad meum dicere: remittuntur tibi pecca
ta tua: ſequitur curatio mentis. ¶ Ad rōes
in oppoſitum. ¶ Ad primā rñdetur: ꝙ licʒ
paraliſis virtute nature aliquādo poſſit cu
rari: non tamen ſubito. Nec ita perfecte: ꝙ
ſtatim homo poſſit lectum in quo iacet por
tare ſicut dicitur hic. Unde per imperiū tā
q̄z propria virtute ſanare paraliticum eiuſ-
dem poteſtatis eſt: ſicut dimittere peccata.
Propter quod dicit. quid eſt facilius dice-
re ⁊c. Quaſi diceret: Equalis ſunt poteſta-
tis. vtrūq̄z: ex quo concludit virtutē ſue di-
uinitatis perfectam. dicens vt autem ſciatꝭ
quia filius hominis habet poteſtatem i ter
ra dimittendi peccata vt deus: nō vt homo
purus. tunc ait paralitico ſurge ⁊c. Vñ ver
bo imperatiuo curauit quod eſt proprium
dei. Pſ. Dixit: ⁊ facta ſunt. Tria habebat
infirmꝰ. iacebat i lecto: portabatur ab alijs:
⁊ ire non poterat. Quia ergo iacebat: dixit
ſurge. quia in lecto portabatur: dixit. tolle le
ctum tuū. quia ire nō poterat: dixit: ⁊ ambu
la. Dei enim perfecta ſunt opera. Deutro.
xxxij. Sicut autem per litteram habentem
ſigillū declaratur voluntas ipſius ſcriben-
tis. ſic per ſignum quod eſt virtutis diuine
māifeſtiſſimuʒ: oſtēditur veritas diuine vir-
tutis. Alij aūt ſancti qui fecerunt miracula
faciūt hoc implorando diuinaʒ potentiaʒ et
clemētiaʒ: ⁊ non imperando. Et ſi aliquādo
in talibus imperabant: hoc nō erat virtute
ꝓpria: ſed exprimendo virtutem chriſti: tan
q̄z miniſtri nō domini. ſicut aliquādo impe
rabant demonibus: vt recederent ab obſeſ
ſis corporibus in nomine chriſti ⁊ auctorita
te eius. ¶ Ad ſecūdam dicitur: ꝙ licet ſana
re animaʒ ſit maius q̄z ſanare corpus. tamē
vnius ⁊ eiuſdem poteſtatis ſunt. ¶ Ad ter
tiā pʒ reſponſio ex dictis.

¶ In dominica. xx. eſt euangelium. Dice-
bat Jeſus turbis iudeoꝝ ⁊c. Mathei. xx.
Circa quod poſſunt diſputari ſequentes
queſtiones.

¶ Primo: vtrū pater celeſtis fecit nuptias
filio quādo nature humane coniunxit.

¶ Secundo: vtrum caritas ſit veſtis nu-
ptialis.

¶ Tertio: vtrum non habens veſtem nu-
ptialem. ſ. caritatem. finaliter ꝓijciatur in
tenebras exteriores: vbi erit fletus ⁊ ſtri-
dor dentium.

AD primā ſic ꝓceditur. Et vi
detur ꝙ pater nō fecit nuptias
filio ſuo: quando humane na
ture coniūxit. ¶ Primo ſic.
Matrimoniuʒ eſt viri ⁊ mu
lieris coniunctio: indiuiduā vite conſuetudi
nem retinēs. xxvij. q. paragra. primo. extra
de preſump. illud: ⁊ iſtitu. de nuptijs para-
gra. ſecūdo: Sed coniunctio filij cum huma
na natura non eſt cōiunctio viri ⁊ mulieris
Ergo ⁊c. ¶ Secūdo ſic. Cōſenſus facit ma
trimonium vt. xxvij. q. ij. c. matrimoniū. Sʒ
in coniunctione iſta filij dei cum natura: nul
lus videtur preceſſiſſe conſenſus. Ergo ⁊c.
¶ Tertio ſic. In matrimonio ſunt due per
ſone diſtincte: ſcilicet maritus ⁊ vxor. Sed

in iſta coniūctione non diſtincte perſone: ꝫ vnio humane nature facta eſt in perſona filij dei. Ergo non poteſt dici matrimonium ſiue nuptie. ¶ In oppoſitum eſt euangeliū preſens. ¶ Reſpondeo dicendum ꝙ tres nuptie dicuntur ſpirituales filij dei. ſcilicet in natura in ſpiritu. in gloria In natura. qñ ſibi noſtram naturam vniuit. In ſpiritu qñ ſpiritum hominis ſibi coniunxit. In gloria quando hominem totum luce ſue diuinitatis impleuit. Prime facte ſunt in vtero virginis. Secunde in cōſcientie thalamo. Tertie in faciei dei ſecreto. De primis dicit̄ in pſalmo. In ſole poſuit tabernaculum ſuuꝫ. De ſecundis. Oſee. Quinto. Sponſabo te mihi in fide in ſempiternum. De tertijs. Apocalip. xix. Venerunt nuptie agni. ⁊c̄. De primis hic dicitur. Similē eſt regnum homini regi: q fecit nuptias filio ſuo. Per iſtas nuptias intelligitur verbi incarnatio: Tunc enim deus: vt ait Gregorius. Pater fecit nuptias filio ſuo: quādo naturam humanam copulauit diuine in vno ſuppoſito. Que quideꝫ nuptie celebrate ſunt in vtero virginali de quo chriſtus exiuit: tanquā ſpōſus procedēs de thalamo ſuo. Ad quas nuptias inuitauit omnes fideles: ad quos inuitandos miſit ſeruos ſuos primo ſcilicet prophetas: qui populum exhortarentur: expectare chriſti aduentum: ⁊ tendere in ipſum per fidem: ⁊ opera bona: ⁊ nolebant venire. q: nolebant verbis prophetaruꝫ obedire. Vñ Iere. xxv. Miſit dominus ad vos ſuos ſuos prophetas. Et ſequitur infra. Et non audiſtis. Inclinaſtis aures veſtras: vt audiretis: cum dicerent reuertimini reuertimini vnuſquiſqꝫ a via ſua mala. Item miſit alios ſeruos: qui de propinquo annūciarunt aduentum chriſti. vt Ioannes baptiſta ⁊ diſcipuli chriſti miſſi ab eo in omnem ciuitatem: ⁊ locum quo ipſe erat venturus: vt habetur Luce. x. In quibus nuptijs prādium paratum erat. Illud prandium erat ſpiritualis refectio anime. Unde ait. Prandiuꝫ meū paurauit: videlicet ſacramenta eccleſie: ⁊ doctrinam: quibus reficitur anima ⁊ potiſſime ſacramentum euchariſtie. i quo datur nobis caro chriſti in cibuꝫ: ⁊ ſanguis eius in potum. Admirabile certe conuiuiū in quo chriſtus ſumitur: mēs impletur gratia: ⁊ future glorie nobis pignus dat̄. Thauri ⁊ altilia occiſa ſunt. Thauri ſunt precepta moralia: ⁊ altilia ſunt conſilia ſuperaddita. Merito ergo dicitur feciſſe pater nuptias filio ſuo. ¶ Ad ratiōes in oppoſitū. ¶ Ad primaꝫ reſpondetur: ꝙ illa eſt diffinitio matrimonij carnalis. hoc autem matrimoniuꝫ eſt ſpirituale. Et ſufficit: ꝙ hic ſit vnio inſeparabilis inter filium dei: ⁊ naturaꝫ aſſumptam in vnitate perſone: ⁊ ita eſt quedam indiuiduitas vite in perſona. ¶ Ad ſecundaꝫ reſpondetur negando: ꝙ non interuenit cōſenſus. immo interuenit: quoniam annūciāte angelo beate virgini propoſitum patris celeſtis de nuptijs huiuſmodi faciendis filio ſuo: beatiſſima conſenſit loco totius humane nature. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando conſequentiam. Ratio enim haberet locum in matrimonio carnali. In ſpirituali autem non ſequitur. quia in hoc matrimonio ⁊ ſi due nature diſtincte coniungantur: tamen in vna perſona vniuntur. Et ita non poteſt eſſe dualitas perſonarum: q: natura humana aſſumpta eſt ad perſonalitatem diuinam.

Ad ſecundam queſtionem ſic proceditur. Et videtur ꝙ nō: ¶ Primo ſic. Caritas non eſt excellentiſſima virtutum. Ergo non eſt nominanda tā q̄ꝫ omniuꝫ digniſſima veſtis nuptialis. Cōſequentia patet. Aſſumptum probatur ſic. Altioris potentie altior eſt virtus: ſicut ⁊ altior operatio. Sed intellectus eſt altior voluntate: ⁊ dirigit ipſam: Ergo fides que eſt in intellectu: excellentior eſt caritate: que eſt in volūtate. ¶ Scdō ſic. Id qđ aliqd opat̄: videt̄ eo eē inferius: ſicut miniſter: per quē

dominus operatur:eſt inferioꝛ dño. Sed fi
des per dilectionem operatur:vt dicit̃ Ga
la.quinto. Ergo fides excelléioꝛ eſt carita-
te. ℂ Tertio ſic. Id quod ſe habet ex addi
tione ad aliud:videtur eſſe perfectius. Sed
ſpes videtur ſe habere ex additione ad ca
ritatem. Ná caritatis obiectum eſt bonum:
ſpei aũt obiectuꝫ é bonũ arduũ: Ergo ſpes
eſt excellentioꝛ caritate. ℂ In oppo. eſt euá
geliũ:vbi caritas vocatur veſtis nuptialis
vt dicit Grego. Secũdo eſt illud.i.Coꝛ.xiij.
vbi enumeratis virtutibus theol.dicit apo
ſtolus:maioꝛ hoꝝ eſt caritas. ℂ Rñdeo di
cendũ:ꝙ caritas merito dicitur veſtis nu-
ptialis. Tuꝫ qꝛ ipſa é q́ diuidit inter filios re
gni:⁊ perditionis:vt dicit Augu. Tum qa
ẜm Gre:ipſa eſt:qua xp̃s indutus venit ad
nuptias:qñ ex caritate incarnari voluit.
Hiere.xxxi. In caritate perpetua dilexi te:
ideo attraxi te miſerans. Tuꝫ tertio caritas
dicitur veſtis nuptialis:quia vniuerſa deli-
cta operit caritas. Tum quarto quia oꝛant
omnia opa. Sine caritate enim opera nr̃a
nõ placent deo.i.Coꝛ.xiij. Si diſtribuero ĩ
cibos pauperũ oés facultates meas:carita
té aũt nõ habeam:nihil mihi pꝛodeſt. Tum
quinto dicit̃ veſtis nuptialis:qꝛ matrimóia
fiunt ꝓpter amicitiá refoꝛmádá. In matri-
monio aũt filij dei:cuꝫ natura humana ami
citia ĩter nos ⁊ deũ eſt refoꝛmata.ad Ephe.
i. Ipſe eſt pax noſtra q fecit vtraqꝫ vnũ ⁊c.
Tum ſexto dicitur caritas veſtis nuptialis:
qm̃ eſt excellẽtiſſima virtutũ. Quod ſic pa
tet. Quom bonũ in humanis actibus attẽ
datur:ẜm ꝙ regulatur debita regula:neceſ
ſe eſt:ꝙ virtus humana:que eſt pꝛincipiũꝫ
bonoꝝ actuũ:cõſiſtat in attingendo huma-
noꝝ actuum regulaꝫ. Eſt aũt duplex regula
humanoꝝ actuũ.ſ.ratio humana ⁊ deꝰ. Sꝫ
deus eſt pꝛima regula:a qua etiam humana
rõ regulanda eſt. Et ideo virtutes theologi
ce:que conſiſtũt in attingẽdo illá regulá pꝛi
má:eo ꝙ eaꝝ obiectũ eſt deus:excellẽtioꝛes
ſunt moꝛalibus virtutibus:vel intellectuali
bus:que conſiſtũt in attingendo rõnem hu
maná: ꝓpter quod opꝫ vt etiá inter ipſas v̓
tutes theologicas:illa ſit potioꝛ:que magis
deũ attingit. Semper aũt id qđ é per ſe:ma
gis eſt:eo:qđ é per aliud. Fides aũt ⁊ ſpes
attingunt qdem deuꝫ.ẜm ꝙ ex xp̃o ꝓuenit
nobis vel cognitio veri:vel adeptio boni.
Sed caritas attingit ipſum deum vt in ipſo
ſiſtat:nõ vt ex eo aliquid nobis ꝓueniat. Et
ideo caritas eſt excellẽtioꝛ fide.⁊ ſpe. Et ꝑ
ꝯñs omnibus alijs virtutibus. Sicut etiam
que attingit rõnem ẜm ſe:é excellentioꝛ:qꝫ
alie virtutes moꝛales:que attingunt róem:
ẜm ꝙ ex ea:mediũ cõſtituitur in operatiõi
bus:vel paſſionibus humanis.. ℂ Ad ra-
tiões in oppoſitum. ℂ Ad pꝛimaꝫ rñdetur
negãdo ꝯñam. Et rõ eſt.qꝛ operatio intelle
ctus cõpletur ẜm ꝙ res intelligitur:é in in-
telligente. Et ideo nobilitas operatiõis itel
lectualis attendit̃ ẜm méſuram intellectus.
operatio aũt volũtatis:⁊ cuiuſlibꝫ virtutis
appetitiue perficitur in inclinatiõe appeti-
tus ad reꝫ:ſicut ad terminũ. Ideo dignitas
operationis appetitiue attenditur ẜm rem:
que é obiectũ operationis. Ea aũt que ſunt
infra animá:nobilioꝛi modo ſunt in anima:
qꝫ in ſeipſis.qꝛ vnũquodqꝫ qđ eſt in alio:é
per modũ eius:in quo eſt:vt habet̃ in libꝛo
de cauſis. Que vero ſunt ſupꝛa animá:no-
bilioꝛi mõ ſunt in ſeipſis:qꝫ ſint in anima.
Et ideo coꝝ que ſunt infra nos:nobilioꝛ eſt
cognitio qꝫ dilectio. Propter qđ phil.ſex-
to. Ethicoꝝ pꝛetulit v̓tutes intellectuales v̓
tutibꝰ moꝛalibus: Sed eoꝝ que ſunt ſupꝛa
nos:⁊ ꝑcipue dilectio dei:cognitioni ꝑfert.
Et iõ caritas é excellẽtioꝛ fide. ℂ Ad ſcđaꝫ
reſpõdetur negando conſequentiaꝫ. Et rõ
é:qꝛ fides nõ operat̃ ꝑ dilectionem:ſicut ꝑ
inſtrm̃:vt dñs per ſeruuꝫ:ſꝫ ſicut per foꝛmá
ꝓpꝛiam. Et ideo rõ nõ ꝓcedit ℂ Ad tertiá
rñdet̃ negando ꝯñam. Et rõ é:qꝛ idé é ob-
iectũ caritatꝭ ⁊ ſpei. Sꝫ caritas ĩpoꝛtat vnio
né ad illud bonũ.ſpes aũt diſtãtiá quãdam
ab eo:⁊ ĩde é:ꝙ caritas nõ reſpicit illud bo
nũ:vt arduũ: ſicut ſpes. Qđ enim iá vnitũ
é nõ hꝫ rõnem ardui. Et ex hoc apparet ꝙ

caritas ſit perfectio: ſpe.

AD tertiaꝫ ſic ꝓceditur. Et videtur: ꝙ nõ habẽs veſtẽ nuptialẽ. ſ. caritatẽ. finaliter non proijcietur in tenebras exteriores. i. corporales. vbi erit fletus ⁊ ſtridor dentiũ: ¶ Primo ſic. In inferno nõ ſunt tenebre corporales: Ergo ⁊c. Aſſumptum probatur: ꝙ damnati: potẽtiaꝫ habebũt viſiuaꝫ poſt corpoꝝ reſumptionẽ. Sed fruſtra in eis eſſet niſi aliquid viderẽt. Ergo cum nihil videatur: niſi in lumine: videtur ꝙ nõ ſit oino i tenebris. ¶ Scđo ſic. Dãnati vident penã ſuã. Hoc enim eſt eis ad augmentum pene: Sed nihil videt ſine lumine: Ergo nõ ſunt ibi tenebre corporales. ¶ Tertio ſic. Lux naturaliter ſequitur ignem: vbi ergo erit aggregatio ignis: erit ⁊ luminis: Sed in inferno erit ignis: ergo: ⁊c. ¶ Quarto arguitur: ꝙ nõ erit fletꝰ corporalis: nec ſtridor dentium. ſic. Fletus corporalis fit per quãdã reſolutionẽ lachrimaruꝫ: ſed a corporibus damnatoꝝ nõ põt fieri perpetua reſolutio. cũ nihil in eis per cibum reſtauretur: Omne enim finitum conſumitur: ſi aliquid ab eo ꝯtinue abſtrahat. ergo in damnatis non erit corporalis fletꝰ.

¶ In oppo. eſt euangeliũ pñs. ¶ Rñdeo dicendum primo circa tenebras corporales ſm Iſidorũ. Ignis gehenne habet lucẽ ad aliquid: ⁊ ad aliquid nõ habebit. Pro quo notandũ iuxta ſctm̃. Tho. ꝙ diſpoſitio inferni erit talis: vt maxime miſerie dãnatoꝝ cõpetat. Vñ ſm hoc ſunt ibi lux ⁊ tenebre: prout maxime expectat ad miſeriã dãnatoruꝫ. Ipſa aũt viſio. ſm ſe ẽ delectabilis. Vt eni dicit. ij. Metha. ſenſus oculoꝝ eſt maxime diligibilis: eo ꝙ per ipſum plura cognoſcimus: Sed per accidẽs ꝯtingit: viſionẽ eſſe afflictiuã: inquãtũ videmꝰ aliqua nobis nociua: vel voluntati noſtre repugnãtia. Et iõ in inferno locus ita debet eſſe diſpoſitus ad videndũ: ſm lucẽ ⁊ tenebras: ꝙ nihil ibi ꝑſpicue videat. ſed ſolũmodo ſub quadã vmbroſitate videant illa. que afflictionẽ cordi ingerere poſſunt. Vñ ſimpliciter loquẽdo locus eſt tenebroſus: ſed tñ ex diuina diſpoſitione eſt ibi aliqd luminis: quantũ ſufficit ad videndũ illa: que aiam torquere poſſunt Ad hoc ſatiſfacit naturalis ſitus loci: quia in terre medio vbi infernus ponit: nõ põt eſſe ignis: niſi feculentus ⁊ turbidus: ⁊ quaſi fumoſus. Unde circa hoc notat dñs Bonauen. ꝙ ignis eſt in triplici differẽtia. Eſt enim ignis purus: vt eſt in ꝓpria materia: ⁊ ignis incorporatus: vt eſt in materia aliena: vt in terrea: vel in aerea: ⁊ eſt ignis non ẽi incorporatus: ſed etiã ꝓmixtus. vt ignis ſulphureus: ⁊ fumoſus Primꝰ eſt lux: ⁊ pure lucet ⁊ abũdãter. Scđs eſt ignis carbo ⁊ flãma. Hic aũt lucet: ⁊ tenebram expellit. Tertius eſt ignis fumoſus: ⁊ talis eſt tenebroſus: ⁊ iſte erit in inferno. Ex iſtis pꝫ rñſio ad tria obiecta. ¶ Ad quartaꝫ rñdetur ꝙ in fletu corporali duo inueniũtur: quaruꝫ vnũ ẽ lachrimaꝝ reſolutio: ⁊ quãtũ ad hoc fletus corporalis in dãnatis eſſe nõ põt: qa poſt diem iudicij quieſcẽte motu primi mobilis: non eſt aliqua generatio vel corruptio vel corporalis alteratio. In lachrimaꝝ reſolutione oportet eſſe alicuius humoris generationeꝫ. qui per lachrimas diſtillat. Unde quantũ ad hoc corporalis fletus in dãnatis eſſe nõ põt. Aliud qđ inuenitur in corporali fletu: ẽ quedã cõmotio ⁊ turbatio capitis ⁊ oculoꝝ. Et quantũ ad hoc fletus in dãnatis eſſe poterit: poſt reſurrectionẽ corpoꝝ dãnatoꝝ: q ñ ſolũ ex exteriori affligent: ſ; etiã ab interiori: ſm ꝙ corpus immutat ad paſſionẽ anime in bonũ vel malũ. Et quãtũ ad hoc: fletus rñdet delectatiõi: que fit in anima: ⁊ in corpore. Et ita patet reſponſio ad obiectum.

¶ In dominica: xxi. eſt euangeliũ. Erat quidaꝫ regulus. Jo. x. Circa quod poſſunt diſputari ſequentes. q.

¶ Primo: vtrum regulus iſte: cuius filius infirmabatur: iuſte fuit reprehẽſus a chriſto dicente. niſi videritis ſigna ⁊ prodigia non creditis.

¶ Secūdo: vtrū miraculū hoc ſit idē cū miraculo illo: de quo ſcribitur Math. viij. De centurionis ſeruo ſanato a chriſto.

¶ Tertio: vtrum: hora ſeptima: qua filius reguli ſanatus eſt a febre: aliqd ſignificet in ſpirituali curatiōe aīe a febre peccati.

AD primā .q. ſic ꝓceditur. Et videt ꝙ nō iuſte ſiue ꝯueniēter fuit reprehēſus iſte regulus a xp̄o dicente ei: niſi videritis ſigna ⁊ prodigia nō creditis. ¶ Primo ſic. Niſi enim xp̄m credidiſſet ſaluatorē nō petiuiſſet ab eo pro filio ſuo ſaluationē. Ergo videtur ꝙ credebat: ⁊ ita incōueniēter reprehendebatur ꝙ nō credebat. ¶ Secundo ſic. Non veniebat reprehendendus in eo: ꝙ querebat ſigna. Nam fides per ſigna ꝓbatur. ¶ Tertio. Iſte cū eſſet gētilis: nō veniebat reprehēdendus: ſi nō crederet. cū: nec per ſacrā ſcripturā: quā nō viderat: nec per rōnē naturalē: poterat ad fidem peruenire. Vñ apoſtolus dicit ſigna data ſunt infidelibus. ꝑme. Cor. xiiij.

¶ In oppoſitum eſt euāgeliū: in quo reprehendit eum dicēs niſi videritis ⁊c̄. ¶ Rñdeo dicendū: ꝙ iuſte eſt reprehenſus iſte regulus a xp̄o. Pro qua cōcluſione notificanda: eſt notandū iuxta ſanctū Thomā ſuper. Io. ꝙ aliter trahuntur ad fidem xp̄i infideles. ⁊ aliter fideles. Nam infideles nō poſſunt trahi: nec duci auctoritate ſacre ſcripture. q̄ꝛ ei nō credūt nec per rationē naturalē q̄ꝛ fides eſt ſupra rōnem. Et ideo inducendi ſunt ꝑ miracula. ꝑme. Cor. xiiij. Signa data ſunt īfidelibus nō fidelibus. Fideles aūt ducendi ſunt: ⁊ dirigendi auctoritate ſacre ſcripture: cui acquieſcere tenētur. In hoc ergo iſte regulus redargitur: q̄ꝛ cū eſſet nutritus inter iudeos: ⁊ inſtructꝰ de lege: nō per ſcripture auctoritatem: ſ; per ſigna credere volebat. Et ideo dñs reprehēdit eū dicēs: niſi ſigna ⁊ prodigia id eſt miracula. que dicuntur aliqñ ſigna: inquātum ſunt demonſtratiua diuine virtutis. Prodigia vero q̄ꝛ certiſſime indicent: vt ſic dicatur prodigium: q̄ſi procul oſtendens aliquē effectum futurū.

¶ Ad ratiōes in oppo. ¶ Ad primā rñdetur: ꝙ regulus iſte adhuc nō credebat perfecte. Erat enim in eo duplex defectus fidei. Primus quia licet crederet xp̄m eſſe bonū hominē: nō tamē credebat eum habere diuinam naturam: alias credidiſſet etiam abſente poſſe curare: cum deus vbiq; ſit pñs. Hieremie. xxiij. Celū ⁊ terram ego impleo. Et ſic non rogaſſet eum vt deſcenderet in domū ſuam. ſed quod mandaret tantū. Secūdus defectus fuit quia ſcḋm Criſo. dubitabat: vtrū xp̄s ſanare poſſet filiū ſuū. Nā ſi pro certo hoc credidiſſet: non expectaſſet aduētum xp̄i ad terram ſuā. quia ipſe potiꝰ iuiſſet in iudeā. ſed mō quaſi deſperatus de ſalute filij: nolēs negligere quicq;: quod circa hoc facere poſſet adijt ad eū more parentum: qui deſperantes de ſalute filioꝝ: etiam imperitos medicos ꝯſulūt. ¶ Ad alia duo patet reſponſio ex dictis.

AD ſcḋaꝫ .q. ſic ꝓcedit. Et videtur ꝙ idē ſit miraculū hoc ⁊ quod deſcribitur Math. viij. de Cēturiōe. ¶ Primo auctoritate Criſ. ¶ Secūdo auctoritate Theopholi. ¶ In oppoſi. ſunt doctores. ¶ Rñdeo iuxta ſanctū Thomā Nicolaum de lira ſuper Ioā. qui ambo ex quatuor oſtendūt. ꝙ nō ſit idē hoc miraculum cum illo. Primo ex perſona infirmi. q̄ꝛ hic dicitur filius: ibi autē dicitur ſeruꝰ. Secūdo ex infirmitate. quia hic dicitur febris: ibi aūt dicitur paraliſis. Vñ ibi dicitur. ſeruus meus iacet in domo paraliticus. Tertio ex modo rogādi. quia iſte rogabat vt veniret preſentialiter. credēs quia non poſſet curari aliter. Propter quod fuit reprehenſus a chriſto. Ille aūt Centurio preſentiam chriſti repellebat: reputans ſe indignum tāto hoſpite. dicens nō ſum dignus ⁊c̄. Credebat chriſtum etiam abſentem poſſe ſanare infirmum ſolo imperio. Propter quod dicebat. Dic tantum verbo: ⁊ ſanabit puer meus. Propter: quod fuit a deo commen

datus dicente. Nō inueni tantam fidem in Iſrael. Et ſic patet ex modo rogandi: quia iſte regulus fuit alius ab illo centurione. Quarto patet ex loco: quia ipſe erat in capharnaū: quādo rogatus fuit a centurione. hic dicitur: ꝙ erat in chana galilee: quando fuit rogatus a regulo. Et ſic iſte regulus nō eſt idem ꝙ Centurio. ſed fuit quidam de familia Herodis tetrarche: ſiue nuncius: ſiue officialis imperatoris ꝛc.

Ad tertiam queſtionē ſic proceditur. Et videtur iuxta Albertum: ꝙ ſignificant ille ſeptem hore: quibus reſurgit anima de peccato: ꝛ ſanatur de febre peccati per penitentiā. ¶ Prima quidem hora in cōpunctione cordis: q̄ quatuor habet momenta: quorum vnum ē motus liberi arbitrij. in deum. Alterū eſt motus liberi arbitrij in peccatū deſtinando illud. Tertium eſt dolor de cōmiſſo: ꝛ quartum ē ſpes venie de miſericordia dei. Ps. Cōmouiſti terram ꝛc. Cōmouiſti dicit propter motum in deum. Conturbaſti propter motum deteſtationis in peccatū. Sana contritiones eius dicit: ꝑpter motum doloris de cōmiſſo. Quia cōmota ē dicit: propter motū ſpei in miſericordiā remittētis. Hec ergo quatuor momēta: faciūt vnā horā. Cōfeſſio aūt habet horas tres: q: confeſſio dꝫ eſſe pura: ſimplex: ꝛ integra. Puritas habet quatuor momēta. Primū ſcilicet vt fortiter dicat. Scdm̄ vt ſicut fecit dicat. Tertiū vt excuſationē nō inquirat. Quartum: vt cū verecūdia: quā turpitudo peccati exigit: confiteatur. De primo hoꝝ dicit. Iſa. xliij. Dic tu iniquitates tuas: vt iuſtificeris. De ſecūdo Joſue. vij. Da gloriā deo ꝛ confitere peccatū tuū: ꝛ indica mihi quid feceris. Non enim confitetur: niſi dicat: ſicut fecit. De tertio in Ps. Nō declines cor meū ad excuſandas excuſa. ꝛc. De quarto Jere. v. Confuſi ſunt: quia fecerunt. Simplex autē confeſſio habet quatuor momenta. Primū eſt: ꝙ ſit ſine plica ypocriſis. Plicā in habꝫ ypocriſis: qui per confeſſionem intendit iuſtificare ſeipſum. Luce. xvi. Quid iuſtificatis vos: coram hominibus: deus autem. ꝛc. Unde ibidem comparantur dealbatis ſepulchris. Et de iſtis dicit. Ps. Sepulchrū patens eſt guttur eorum: qui ſic confitētur. Secūdum momentum eſt: quādo confeſſio eſt ſine plica vanitatis. Uanitati autē ꝑmixta eſt confeſſio. quādo id quod ad vanitatē ſeculi facit: lete confitetur. quod aūt ſcdm̄ ſeculi confuſionem pretendit demiſſo vultu vix dicit. Prouer. Letantur: cum male fecerint. ꝛ exultant in rebus peſſimis. Tertium eſt: ꝙ confeſſio fit ſine plica permixtionis. Plica autem permixtionis eſt: quando intermiſcet plurima: que non ſunt peccata: vt ex illo nō in toto iniuſtus appareat. Et in ſignū huius dicitur de ſanctis: ꝙ veſtimenta dicūt eſſe candida: per totum: ꝛ maculis nō aſperſa. Et Canti. vi. dicitur. Tota pulchra es amica mea: et macula nō eſt in te. Quartum momentum confeſſionis eſt: ꝙ ſit ſine plica doloſitatis. Dolo autem permixta eſt confeſſio: quando non habet emendandi ꝑpoſitum. In hoc enim viget peccandi volūtas adhuc: ꝛ non habet emendandi propoſitū. Malachie. i. Maledictus doloſus: q̄ habet in grege ſuo maſculum: ꝛ votum faciens imolat debile domino. In hoc enim debile ē ſacrificium: quod ſic offertur. Sic ergo hec hora: quatuor habꝫ momenta. Integra autem erit confeſſio. ſic hec hora quatuor habet momenta. Primum eſt vt totū ſine diminutione dicatur. Secundum eſt vt vni totum dicatur. Tertio eſt vt vna vice quantum recordatur: dicatur. Quartū: vt dimidia venia non ſperetur. De primo in Pſalmo. Cōfitebor tibi in toto corde meo. Hoc eſt ex toto corde totum dicendo: quod eſt in corde. De ſecundo: vt vni totum dicatur: ſicut vni medico totus dolor aperitur. Hoc eſt ſignificatū. Luce. decimo. vbi Samaritanus omnia vulnera ſemiuiuo ligauit infundēs oleū: ꝛ vinū. De tertio. ꝙ ſimul vna vice dicat. Iſa. xxxviij. Recogitabo

ſibi omnes annos in amaritudine aīe mee. De quarto: ꝙ nō dimidia venia ſperetur. Pſ. Qui propitiat̄ oībus iniquitatibꝰ tuiſ q̄ ſanat oēs infir. ꝛc. Iſte ergo ſunt quatuor hore tres reſidue: ſunt in ſatiſfactione. ſ. ieiuniū: quod ſanat peſteſ corporis: ꝛ oratio que ſanat peſtes mētis. ꝛ elemoſina cordis vel operis vtriuſq;: que ſanat peſtes facultatis: Ieiuniū aūt habet quatuor momēta. Primū eſt vt leto vultu exhibeat̄. Mat. vj. Tu aūt cum ieiunas ꝛc. Scđm eſt: ꝙ vſq; ad petulantie corpalis mortificationē producat̄. Iohel. ij. In ieiunio ꝛ fletu ꝛ plāctu ſcindite corda veſtra ꝛc. Tertiū ē: vt ſobrietas ſenſuū ꝛ anime ſuetur: ꝛ rōnale ſit: ne natura deſtruatur. Ro. xij. Rōnabile ſit obſequium veſtꝝ ꝛc. Quartū aūt momentum hmōi hore eſt vt dū ieiunet corpus: mens cibo dei paſcat̄. Deutro. vj. ꝛ Mathei. ij. Non in ſolo pane viuit hō. ſed ꝛc.

¶ Oratio aūt eſt ſcđa hora: que ſicut dicit Aug. eſt pius effectus mētis in deum directus. Habet aūt hec hora quatuor momenta. Primū eſt. vt in ſecreto cordis fiat. Secundū eſt: vt deuote fiat. Tertium eſt vt ad ſalutē fiat. Quartū ē. vt pſeueraliter fiat. De primo Mat. vj. Tu aūt cum oraueris intra cubiculū tuum ꝛc. Tunc inuocabis ꝛ dñs exaudiet. ¶ De ſecūdo. ſ. deuote fiat. Pſ. Dirigatur oratio mea ſicut ꝛc. q: oratio dȝ eſſe ignita feruore deuotionis: ꝛ condita odoramentis virtutū. De tertio. ſ. ꝙ fiat de pertinētibus ad ſalutē. Mat. v. Primū querite regnū dei ꝛ iuſtitiam eius. De quarto. ſ. de pſeuerātia. Luc. vj. Oꝑ opȝ ſemper orare: ꝛ non deficere. Luc. xj. Propter improbitatē eius ſurget ꝛc. Elemoſina eſt tertia hora. Et ſumitur hic tam ꝓ ſpirituali: q̄ȝ pro corporali. Et ſic oīs pōt elemoſinā facere. Hec habȝ quatuor momenta. ſ. cōpaſſionē in corde: dulcedinē in ore: largitatē in manu: ꝛ vtilitatē in dato. De primo. ſ. cōpaſſione. Iſa. lviij. Quom effunderis eſurienti aīam tuā ꝛc. Mat. vj. Eſtote miſericordes: ſicut ꝛc. De ſcđo ſcȝ de dulcedine oris: Eccliaſ. iiij. Declina pauperi ſine triſtitia aurē tuā ꝛc. De tertio ſcȝ largitate manus. Thobie. iiij. Si multū tibi fuerit ꝛc. De quarto. ſ. vtilitate dati. Luc. xj. Quis veſtrū patrē petit panē: nūquid lapidē dabit illi? ꝛc. Hec igitur ſunt ſeptem hore: quaꝝ quelibet hȝ quatuor momenta: ex quibus completur. Quāuis eni ſm cōputiſtas: hora ex pluribꝰ momētis cōponitur. tñ ſm naturā nō cōponitur: niſi ex quatuor. In quoꝝ primo: eius virtus orit̄: in ſecundo: ꝓficiēdo ꝓgreditur. In tertio: ſtat i augmēto. In quarto: ꝑfectā diffundit operationē ſue virtutis. Hoc. n. modo res create in eſſe ꝑficientur. Et ideo hanc ex quatuor fecimus cōpoſitionem: Hec Albertus.

¶ In dominica. xx. eſt euangeliū. Simile eſt regnum celoꝝ ꝛc. Mat. xviij. Circa qđ poſſunt hec diſputari.

¶ Primo: vtrum ſeruus ille: cui dimiſſa ſunt a dño. x. milia talentorum: peccauit petendo a ſeruo ſuo centum denarios.

¶ Scđo: vtrum per ingratitudinem redierunt peccata prius dimiſſa.

¶ Tertio: vtrū tanta pōt cōtritio in aliquo eē: vt oē debitū a deo ſibi dimittatur.

Ad primā. q. ſic ꝓcedit̄. Et videt̄ ꝙ ſeruus ille nō peccauerit petendo a ſuo ſuo debitū. ¶ Primo ſic. Ex preſenti euangelio: vbi ait dñs. Serue nequā. oē debitū dimiſi tibi: qm̄ me rogaſti: nōne oportebat te cō miſereri ſui tui: ſicut ego tui miſertus ſuȝ? ¶ Scđo ſic. Dr̄. j. Cori. xiij. Charitas nō querit que ſua ſunt. Gloſa. Charitas non repetit ablata. Ergo nullus habēs charitatem pōt repetere debita. ¶ Tertio magis diligēdus eſt ꝓximus: q̄ȝ aliqđ temporale. Ergo nullus tenet̄ repetere ſua: ſi ſciat ſcādalizare proximū. ¶ In oppoſitum eſt illđ j. Cori. ix. Omnia mihi licent: non oīa expediunt. ꝛ exponitur de repetitione ſuoꝝ. Ergo licitū eſt cuilibet ſua repetere. Et per cōſequēs ſeruus in repetendo ſuū debitū nō peccauit. ¶ Rñdeo dicendū: ꝙ ſeruus ille

non peccauit in petendo a ſeruo ſuo centum denarios. ſed peccauit vtendo tanta crudelitate ⁊ impietate erga illum: exigendo ab illo debitū: q: vt dicitur tenebat illū ⁊ quaſi ſuffocabat: ⁊ reſpirare nō ſinebat: qui tn̄ debitum nō negabat: ſed dilationem petebat ad reddendum. Peccauit ergo in hoc attenta maxime miſericordia: qua dominus vſus fuerat erga eū. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā patet ex dictis reſponſio. q: debuit cōmiſereri conſerui ſui: ⁊ ſi non in remittendo totū debitum: tamen in expectando eum: quouſqꝫ eſſet potēs ad reſtituendum. ¶ Ad ſcd̄am rn̄detur iuxta Alexandrū de ales. in tertio ꝙ eſt repetere ex cupiditate: ⁊ eſt repetere zelo iuſtitie. ⁊ eſt repetere timore caſus. Primo modo non eſt repetere ex charitate. Charitas. n: nō repetit ablata: cauſa. ſ. cupiditatis. Non enim eſt amatrix pecunie ꝓpter ſe: ſicut ibi dicit gloſa: q: ipſa amat bonum incōmutabile: ⁊ omnia cōmutabilia refert ad illud. Repetere zelo iuſtitie: ꝑfectis ē licet. Repetere vero timore caſus ne. ſ. ꝓpter paupertatē ⁊ indigentiam ruant in peccatū: cōuenit infirmis ne. ſ. egeſtate cōpulſi furent: ⁊ periurent nomen dn̄i ſui: vt dr̄ Prouer. iij. ¶ Ad tertiā rn̄detur negando ꝯn̄am. Et rō eſt. opꝫ enim tenere qd̄ certū ē. Certum eſt aūt: ꝙ raptor eſt qui abſtulit: vel debitor qui reddere obligatur incertū. Et ſi ſcandalizabitur ⁊ preterea ſi ſcirē ꝙ ſcandalizabitur: ſi repetendo ꝑponderat ſcādalum ꝓprium: q̄ꝫ ſcandalum ꝓximi: plus tenetur vitare ſcandalum ꝓpriū: q̄ꝫ alterius.

D ſcd̄am. q. ſic ꝓceditur. Et videt̄ ꝙ per ingratitudinē pc̄a dimiſſa redeant. ¶ Primo ſic. Ex p̄nti euangelio. vbi dn̄s ait. Serue nequā oē debitum dimiſi tibi ⁊c. ⁊ poſt tradidit eum tortoribus: quouſqꝫ redderet vniuerſum debitū ⁊c. Ergo dn̄s debitū: qd̄ dimiſerat iterū exigit. ¶ Scd̄o ſic. Dicit Fabianus in glo. ſuper p̄ns euangelium. Neq̄ꝫ ſeruum tradidit dn̄s tortoribus: quouſqꝫ redderet vniuerſum debitum: q: non ſolum homo peccata que poſt baptiſmum egit: reputabuntur ei ad penā: ſed originalia: que ei dimiſſa ſunt in baptiſmo. ¶ Tertio ſic. Eze. xviij. dicitur ſic. Si auerteret ſe iuſtus a iuſtitia ſua: omnes iuſtitie quas fecerat: non recordabuntur. Ergo in eo ſtatu eſt: ac ſi nullam iuſtitiā feciſſet. Sed ſi non feciſſet iuſtitiā penitentie: non eſſent ei peccata dimiſſa. Ergo dimiſſio illa ānullatur. Ergo pc̄a dimiſſa redeūt. ¶ Quarto ſic. Si ponatur ꝙ aliquis ante completam ſatiſfactionē de peccatis preteritis cadat in culpam: ꝯſtat ꝙ ſatiſfacere non pōt extra gratiam. Ponatur ergo ꝙ diſcedat iſte: reatū ſecum portat. qui non pōt ſolui ꝑ penam ſatiſfactoriā. Ergo punit̄ pena eterna. ¶ In oppoſitū arguitur ex illo. Naū ij. alias Job. xxxiij. Non iudicat deus bis in idipſum. Non ergo bis punit. Si ergo aliqs pro pcō cōmiſſo penituit: ⁊ ſe puniuit videtur ꝙ amplius pro illo nō puniat̄: quātūcūqꝫ peccet alias. ¶ Scd̄o ſic. Nullus incurrit peccati maculā: vel reatum: niſi ex cōmiſſione ipſius peccati. Sed penitens anteq̄ꝫ faceret fornicationē: non habebat maculam vel reatum homicidij: qd̄ ſibi iam dimiſſum erat: nec poſtea fornicando homicidium cōmiſit. Ergo nō redit homicidiū: quantum ad culpam nec quantū ad reatū. ¶ Rn̄deo dicēdū: ꝙ neceſſe eſt: ꝙ aliquo modo pc̄a redeant: q: auctoritates hoc expreſſe dicunt. Secūdo quō varie aliqui doctores ſunt locuti. quidam enim dixerunt: ꝙ peccata dimiſſa ſingulariter: quantū ad maculam ⁊ reatū: ſ̄m ꝙ cauſantur ex actibus peccatorum: prius dimiſſorum: redeā per peccatum mortale ſequens. Sed iſta opinio vt arguit Albertus magnus ⁊ ſanctus Tho. non poteſt eſſe vera: quia opus dei: per opus hominis: irritari non poteſt. Remiſſio autem primorum peccatorū eſt. opus diuine miſericordie. Unde non pōt irritari per ſequens peccatum mortale hominis: ſ̄m illud. Ro. iij. Nunquid incredu

litas illoꝛum: fidem dei euacuauit? Et ideo alij ponentes peccata redire: dixerunt: ꝙ deus non remittit peccata penitēti poſt modum peccatori: ſm preſentiam: ſed ſolū ſm preſentē iuſtitiā. Preſtat enim eum pro his peccatis eternaliter puniēdū: ⁊ tamen per gratiam facit eum preſentialiter iuſtū. Sed etiam iſtoꝛum opinio ſtare non poteſt: q: ſi cauſa abſolute ponatur: effectus ponitur abſolute. Si ergo abſolute non fieret peccatoꝛum remiſſio: ſed cum quadam conditione: in futurū dependēte per gratiā: ⁊ gratie ſacramenta: non eſſet ſufficiens cauſa remiſſionis peccatoꝛū: quod eſt erroneū: vtpote derogans gratie dei. Et ideo ponit iſta concluſio: ꝙ nullo modo poteſt eſſe ꝙ macula ⁊ reatus precedentiū peccatoꝝ redeāt: ſm ꝙ ex talibus actibus cauſabantur ſed conuenit: ꝙ ſequens actus peccati virtualiter ꝯtinet reatū prioris peccati: inquantum ſcꝫ aliqs ſecundo peccans: ex hoc ipſo videtur grauius peccare: qꝫ prius peccauerat. Sic ergo eſt concluſio ſecunda: ꝙ peccatū ſequēs penitentiā: redit quodā modo reatus peccatoꝝ prius dimiſſoꝝ: nō inqꝫtum cauſabatur ex illis peccatis pri⁹ dimiſſis: ſed inquantū cauſatur ex peccato vltio perpetrato qđ aggrauatur ex peccatis prioribus: ⁊ hoc non eſt peccata dimiſſa redire ſimpliciter: ſed ſm quid: inquantū. ſ. virtualiter in peccato ſequenti continetur. Unde in quarto confoꝛmiter ad tertiā partē ſanctus Tho. dicit ſic: ꝙ aliquid pōt redire dupliciter. Uel in ſe: ⁊ ſic peccata dimiſſa nullo modo redeunt: quantū ad culpā: nec per conſequēs quantū ad reatū. Uel in ſuo effectu. Et hoc modo peccata dimiſſa redeunt inquantū ex peccatis dimiſſis: aliquid in ſequētibus relinquitur. Ex hoc eni ꝙ homo deū offendit poſt dimiſſionē precedentium peccatoꝝ: qnandā defoꝛmitatē ingratitudinis actus ſequentis peccati acquirit. Et iō dr̄ cōmuniter: ꝙ redeunt quantū ad ingratitudinem. Tertia concluſio. Per ingratitudinem peccati ſequentis non conſurgit tātus reatus quantus fuerat peccatoꝝ dimiſſoꝝ. Patet concluſio: q: Deutro. xxv. dicitur: ꝙ pro menſura peccati: erit plagarum modus. Ex quo patet: ꝙ ex paruo peccato non conſurgit magnus reatus. Sed quandoqꝫ moꝛtale peccatū eſt multo min⁹ quolibet peccatoꝝ prius dimiſſoꝝ. Non ergo ex peccato ſequenti redit tātus reatus: quātus fuit peccatoꝝ prius dimiſſoꝝ. Sed bene propoꝛtionaliter: quanto peccata dimiſſa fuerint plura ⁊ maioꝛa tanto redit maioꝛ reatus: per qualēcūqꝫ ſequens peccatum moꝛtale. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā rn̄detur: ꝙ peccata redeunt modo iam dicto: ⁊ non aliter. ¶ Ad ſecundā reſpondetur: ꝙ peccatū oꝛiginale redit modo predicto: ſicut moꝛtale inquantū contēnit dei beneficiū. ¶ Ad tertiam reſpondetur negado conſequentiam. Et ad auctoꝛitatē dicendū: ꝙ verū eſt: quod iuſtitie iuſti rememoꝛabuntur: quantū ad effectū: qui ex eis expectabatur in futuro: q: per eas ad vitā eternā non peruenirent: ſed rememoꝛabuntur quantū ad hunc effectū: qui eſt peccata ꝑterita abolere: qꝫ in pn̄ti faciebāt. ¶ Ad quartā rn̄detur: ꝙ pena cuius eſt aliquis debitoꝛ: poſt culpā remiſſaꝫ: in iſerno punietur tꝑaliter: nec propter hoc ſequitur: ꝙ in iſerno ſit redēptio: q: pena que ſoluitur nō redimitur nec ē incōueniēs ꝙ quantuꝫ ad aliquid accidentale pena inferni minuatur vſqꝫ ad diem iudicij: ſicut ēt augetur.

AD tertiaꝫ. q. ſic ꝓcedit. Et vr̄ ꝙ nō poſſit tanta cōtritio in aliquo eſſe: ꝙ omne debitū ſibi a deo dimittatur. i. ꝙ poſſit tollere totuꝫ reatū pene. ¶ Primo ſic. Satiſfactio ⁊ ꝯfeſſio oꝛdinantur ad liberationē de reatu pene. Sed nullus ita perfecte ꝯteritur: quī opoꝛteat euꝫ ꝯfiteri ⁊ ſatiſfacere. Ergo ꝯtritio nūqꝫ eſt tanta: ꝙ deleat reatū totū. ¶ Secundo ſic. In penitentia dꝫ eſſe quedā recōpēſatio pene ad culpā. Sed aliqua culpa per mēbꝛa coꝛpis ex-

erceretur. Ergo cũ opoꝛteat ad debitã pene
recõpenſationem: vt per que quis peccat
per hec toꝛqueat: vr̃ ꝙ nunq̃ poſſit pena
talis peccati ꝑ ꝯtritionẽ exſolui. ¶ Tertio
Doloꝛ ꝯtritiõis eſt finitus. Sed ꝓ aliquo
pctõ ſcꝫ moꝛtali debet pena infinita. Ergo
nũq̃ põt eſſe tanta ꝯtritio ꝙ totã penã de
leat. ¶ In oppo. eſt euãgeliũ: vbi ait dñs.
Oẽ debitũ dimiſi tibi ⁊c. Scdo deus plus
acceptat coꝛdis affectũ q̃ȝ exterioꝛẽ actum.
Sed per exterioꝛes actus abſoluit homo
a culpa ⁊ a pena. Ergo ſĩliter ꝑ coꝛdis affe
ctũ qui eſt ꝯtritio. ¶ Rñdeo dicendũ ſub
iſta ꝯcluſione: ꝙ tanta põt eẽ ꝯtritio alicuiꝰ
penitẽtis: ꝙ oẽm culpe reatũ tollat: ſiue ꝙ
oẽ debitũ a deo ſibi dimittatur, ſcꝫ pene ⁊
culpe. Patet ꝯcluſio exẽplariter in latrone
cui dictũ eſt: hodie mecũ eris in paradiſo:
ꝓpter vnicũ penitẽtie actũ. Nota iuxta ſã
ctum Tho. ꝙ intẽſio ꝯtritionis põt attendi
dupliciter. Uno modo ex parte charitatis:
que diſplicentiã cauſat. Et ſic ꝯtingit tantũ
intẽdi charitatẽ in actu ꝙ ꝯtritio inde me
rebit nõ ſolũ culpe ãmotionẽ: ſed ẽt abſo
lutionẽ ab oĩ pena. Alio modo põt attendi
ex ꝑte doloꝛis ſenſibilis: quẽ volũtas in cõ
tritiõe excitat. Et qꝛ illa pena quedã eſt: in
tantũ põt intẽdi: ꝙ ſufficiat ad deletionem
culpe ⁊ pene. ¶ Ad rõnes in oppoſitum.
¶ Ad primã reſpondet negando ꝯñam:
Et rõ eſt: tũ ꝓmo qꝛ aliquis nõ põt eſſe cer
tus: ꝙ ꝯtritio ſua ſit ſufficiẽs ad deletionẽ
culpe ⁊ pene. Et ideo tenet ꝯfiteri ⁊ ſatiſfa
cere. Tum ſcdo: qꝛ ꝯtritio vera nõ fuit: niſi
ꝓpoſitum ꝯfitendi habuit annexũ: qḋ debꝫ
ad effectũ deduci: ⁊ ꝓpter preceptũ eccle
ſie de ꝯfeſſione faciẽda datũ. ¶ Ad ſecun
dã rñdetur negando ꝯñam. Et rõ eſt. qꝛ ſi
cut gaudiũ interius redũdat ẽt ad exterio
res coꝛpis ptes: ita ẽt doloꝛ interioꝛ ad exte
rioꝛa mẽbꝛa deriuatur. Unde dicitur Pro
uer. xvij. Spũs triſtis exſiccat oſſa. ¶ Ad
tertiam rñdet: ꝙ licet doloꝛ ꝯtritionis ſit fi
nitus: quantũ ad intenſionẽ: ſicut pena moꝛ
tali peccato debita eſt: hꝫ tamẽ infinitã vir
tutẽ ex charitate: qua iſoꝛmatur: ⁊ ſm hoc
põt valere ad deletionem culpe ⁊ pene.

¶ In dñica vigeſimatertia eſt euãgelium.
Abeũtes phariſei ⁊c. Mat. xxij. Circa qḋ
poſſunt ſequentes qõnes diſputari.

¶ Primo: vtrum Ceſari ſiue principi ſecu
lari ſit cenſum dandum.

¶ Scdo: vtrum omnes teneamur ad ſacri
ficia deo offerenda.

¶ Tertio: vtrũ xp̃s ꝯueniẽter rephẽderit
Phariſeos iterrogãtes eũ: ſi liceat cẽſuꝫ da
ri Ceſari: dicẽs eis. Cur me tẽtatis ⁊c.

AD primam. q. ſic proceditur.
Et videtur: ꝙ Ceſari ſiue pri
cipi ſeculari non ſit cenſum
dandũ. ¶ Primo ſic. Dare
cenſum pertinet ad quãdam
ſuitutem. Sed per aduentum xp̃i: liberi
facti ſumus ab omni ſuitute: ſm illud Jo.
Si filius vos liberauerit: vere liberi eritis
Ergo nulli eſt cenſum dandum. ¶ Secun
do ſic. Iſti principes non videntur eſſe a
deo ſcdm illud Oſee. viij. Ipſi regnaue
rũt ⁊ nõ ex me: principes extiterunt ⁊c. Er
go videtur: ꝙ non eſt alicui eoꝛum cenſus
dandus. ¶ Tertio ſic. Non eſt faciendum
aliquid contra inſtitutionem diuinam. Sed
hoc habet inſtitutio diuina: vt homo ſuo
arbitrio regatur: ſcdm illud Eccleſiaſt. xv.
Deus ab initio conſtituit hominem: ⁊ reli
quit eum in manu conſilij ſui. Ergo non te
netur homo ſe ſubijcere alteri: tanquã do
mino aut principi: ⁊ per conſequens nec
cenſum tribuere. ¶ In oppoſitum eſt euã
gelium. ¶ Reſpondeo dicendum: vt ſan
ctus Thomas tangit ſuper epiſtolaꝫ Pau
li. quidam fideles in primitiua eccleſia dice
bant terrenis poteſtatibus ſe ſubijci non
debere ꝓpter libertatem: quã conſecuti
erant a xp̃o ſm illud Jo. viij. Si filius vos
liberauit ⁊c. Sed iſti non bene dicebant ꝙ
libertas per chꝛiſtum conceſſa: eſt libertas
ſpũs: qua liberamur a pcõ ⁊ moꝛte. caro ãt

adhuc remanet ſeruituti obnoxia: ſed etiam
liberabitur in libertatem glorie filiorum. Et
ideo tūc nulli ſubiectiōi homo per Chriſtū
liberatus: erit obnoxius: nec ſpirituali ſcili-
cet nec carnali. Uñ dicitur primo. Cori. v.
Quom tradiderit Chriſt⁹ regnū deo ⁊ pa
tri: ⁊ euacuauerit oēm ꝑncipatū ⁊ poteſtatē
Interim autem dū corruptibilē carnem ge
rimus opꝫ nos dominis carnalibus ſubij-
cere: ⁊ ita per aduentū Chriſti fideles a tri
butis ſoluendis: ſicut nec ab alijs. corporis
penalitatibus nō ſunt abſoluti: quia nec ip-
ſe Chriſtus ſeipſum ab omnibus huiuſmo
di penalitatibus abſoluere voluit. Unde di
cit Ambroſius. Et habetur. xi. q. i. Si enim
filius dei cenſum ſoluit: quis tu tātus es: qui
nō putas eſſe ſoluendū? Ponit ergo con-
cluſio reſpōſalis: ꝙ ceſari ſiue principi ter-
reno cēſus eſt ſoluēdus. Cōcluſio pꝫ ex euā
gelio preſenti. Secūdo patet ex illo Apoſto
li ad Roma. tertiodecimo. Ois anima id
ē homo poteſtatibus ſublimioribus ſubdi-
ta ſit. Et rationem aſſignās ait. Omnis po
teſtas a deo eſt Et infra. Ideoqꝫ enim ⁊ tri
buta preſtatis. Et aſſignans rationem dicit
Miniſtri enim dei ſunt in hoc: id eſt ꝓ hoc
id eſt pro hoc ipſo: ſcilicet tributo recipien-
do: ſeruientes ſcilicet deo: ⁊ populo. Quaſi
diceret. Unuſquiſqꝫ debet de ſuo miniſte-
rio viuere: ſm illud. i. Corin. ix. Quis pa-
ſcit gregem: ⁊ de lacte eius: nō edit? Et ideo
cū principes noſtri ſuo regimine deo mini
ſtro a populo debēt tributa ſuſcipere: quaſi
ſtipēdia ſui miniſterij. Hec aūt tributa ſuſci
piunt ad ſui ſuſtētationē. Laborāt aūt prin-
cipes ad omniū pacē. Uñ dicitur. i. Thi. ij.
Obſecro pmū oium: fieri obſecrationes ꝓ
regibus: ⁊ oibus: q in ſublimitate ſunt cōſti
tuti: vt quietaꝫ ⁊ trāquillā vitaꝫ agam⁹. Ab
hoc tñ debito liberi ſunt clerici ex pͥuilegio
principū: quod qdem equitatē hꝫ naturaleꝫ.
Uñ etiā apud gentiles liberi erāt a tributis
illi q vacabāt rebus diuinis. Legitur enim
Gen. xlvij. ꝙ Joſeph ſubiecit Pharaōi to
tā terrā egypti preter terrā ſacerdotū: que
a rege tradita erat eis: qbus ⁊ ſtatuta ciba-
ria ex horreis publicis prebebātur. Et hoc
qdem omnino equū eſt: ꝗ ſicut reges ſolici
tudinē hñt de bono publico in tēporalibus:
ita miniſtri dei in ſpiritualibus. Et ſic ꝓ hoc
ꝙ deo in ſpiritualibus miniſtrāt: recōpen-
ſant regi: ꝗ pro pace eorū laborat. Conclu
dit ergo Apoſtolus. Reddite ergo oibus
debita. Cui tributū: tributuꝫ. Cui vectigal:
vectigal. Ex quo patet: ꝙ ex neceſſitate iu-
ſticie tenētur ſubditi ſua iura principib⁹ ex
hibere. Et ideo in euāgelio noſtro dicitur.
Reddite q̄ ſunt ceſaris ceſari. ¶ Ad ra-
tiōes in oppo. ¶ Ad primaꝫ patet rñſio ex
dictis. Liberauit enim xp̄s ꝓ nūc fideles a
ſeruitute diaboli: ⁊ nō a ſeruitute huiuſmo-
di: vt dictū eſt. ¶ Ad ſcōaꝫ reſpōdetur ne
gādo ꝯñam. Et ratio eſt: ꝗ nō tm̄ obedien-
dum eſt bonis ⁊ modeſtis: ſꝫ etiā diſcolis. i.
Petri. ij. Pro quo notādū: ꝙ regia ptās:
vel cuiuſcūqꝫ alterius dignitatis pōt cōſide
rari quātū ad tria. Uno qdem mō quantū
ad ipſam poteſtatē. Et ſic eſt a deo: per quē
reges regnant. Quicqd enim cōuenienter
dicitur de deo: ⁊ creaturis: a deo in creatu
ras deriuatur: ſicut patet de ſapientia. Ec-
cleſiaſti. i. Ois ſapientia a domino deo eſt.
Poteſtas autem a deo dicitur: ⁊ de omni-
bus. Job. xxxvi. Deus potentes nō abij-
cit: cum ⁊ ipſe ſit potens. Unde conſequēs
eſt: ꝙ humana poteſtas ſit a deo. Danielis.
iiij. Dominabitur excelſus in regno homi-
nū: ⁊ cuicunqꝫ voluerit dabit illud Jo. xix.
Non haberes poteſtatem aduerſus me vl
lam: niſi datum eſſet tibi deſuper. Alio mo
do poteſt conſiderari quantum ad modum
adipiſcendi poteſtateꝫ. Et ſic quandoqꝫ po
teſtas eſt a deo: quando. ſ. aliquis ordinarie
poteſtatem adipiſcitur ſm illud ad Hebre.
v. Nemo ſibi honorē aſſumat: ſꝫ qui voca-
tur a deo: tanqꝫ Aarō. Quādoqꝫ vero nō
eſt a deo: ſed ex peruerſo hominum appe-
titu: qui per ambitioneꝫ: vel quocunqꝫ alio
modo poteſtatem adipiſcitur: Amos. v.
Nunquid nō in fortitudine noſtra aſſump-

ſimus nobis coꝛnua. Tertio põt conſidera
ri quantũ ad vſuz ipſius. Et ſic quãdoqz ẽ
a deo: puta cũ aliquis ſm ꝓcepta diuine iu
ſtitie vtitur ꝯceſſa ſibi ptãte: ſm illð Pꝛo
uer. viij. Per me reges regnant: ⁊ legũ cõ
ditoꝛes iuſta decernunt. Quãdoqz aũt nõ
ẽ a deo. puta cũ aliqui ptãte ſibi data vtun
tur cõtra diuinã iuſtitiã: ſm illud Pſ̃. Aſti
terunt reges terre: ⁊ pꝛincipes ⁊c̃. Sequit̃
Aduerſus dñm ⁊c̃. ¶ Ad tertiaz rñdetur
negãdo ꝯñam. Et rõ ẽ: q: deus reliquit ho
minẽ in manu ꝯſilij ſui: non q: liceat ei face
re oĩa: que velit: ſed q: ad id quod faciẽdũ
ẽ: non cogitur neceſſitate nature: ſicut crea
ture irrõnales: ſed libera electione ex pꝛo
pꝛio ꝯſilio ꝓcedẽte. Et ſicut ad alia faciẽda
dz ꝓcedere ꝓpꝛio ꝯſilio: ita ẽt ad hoc: q
obediat ipſe ſupioꝛib9. Dicit. n. Grego. vlti
mo moraliũ. Dũ aliene voci humiliter ſub
dimur: noſmetipſos in coꝛde ſuperamus.

D ſecundã. q. ſic ꝓceditur. Et
vr̃: q non oẽs teneantur ad ſa
craficia deo offerenda. ¶ Pꝛi
mo ſic. Dicit Apoſtolus. Ro.
iij. Quecunqz lex loqtur ijs: qui ſunt in le
ge. Sed lex de ſacrificijs non fuit oĩbus da
ta: ſed ſoli populo hebꝛeoꝝ. Ergo non oẽs
ad ſacrificia tenentur. ¶ Scðo ſic. Sacrifi
cia deo offerũtur ad ſignificandũ. Sed nõ
ẽ oĩum hmõi ſignificatiões intelligere. Er
go non oẽs tenẽtur ad ſacrificia offerẽda.
¶ Tertio. Ex hoc ſacerdotes dicuntur: q
deo ſacrificãt. Sed nõ oẽs ſũt ſacerdotes.
Ergo nõ oẽs tenẽtur ⁊c̃. ¶ In oppoſitum
ẽ euãgelium dicẽs. Reddite que ſunt dei.
¶ Rñdeo dicẽduz ſub certis cõcluſiõib9.
Pꝛima ẽ: q offerre ſacrificiũ deo: ẽ de lege
nature. Pz iſta ꝯcluſio: qm̃ naturalis ratio
dictat hoi: vt alicui ſupioꝛi ſubdatur ꝓpter
defectus: quos in ſeipſo ſentit: in qbus ab
aliquo ſupioꝛi eget adiuuari: ⁊ dirigi. Et qc
qd illud ſit: hoc ẽ: q apud hoĩes dr̃ deus.
Sicut aũt in rebus naturalib9 naturaliter
inferioꝛa ſupioꝛibus ſubdũtur: ita ẽt natu
ralis rõ dictat homini ſm naturalẽ inclina
tionẽ: vt ei qð ſupꝛa hoĩem eſt: ſubiectionẽ
⁊ honoꝛẽ exhibeat ſm modũ ſuum. Eſt au
tẽ modus conueniẽs hoi: vt ſenſibilibus ſi
gnis vtatur ad aliqua expꝛimẽda: q: ex ſen
ſibilib9 cognitionẽ accipit. Et iõ ex naturali
rõne ꝓcedit: q hõ quibuſdã ſenſibilibus re
bus vtatur: offerẽs eas deo in ſignũ debi-
te ſubiectiõis ⁊ honoꝛis: ſm multitudinem
eoꝝ: qui dñis ſuis aliqua offerunt: in reco
gnitionẽ dominij. Hoc aũt pertinet ad rõ
nem ſacrificij: ⁊ ita oblatio ſacrificij ptinet
ad ius naturale. Et in hoc oẽs ꝯueniũt. Sz
determinatio ſacrificioꝝ eſt ex inſtitutione
humana vel diuina. Et in hoc nõ ꝯueniunt
oẽs ſed differũt. Scða ꝯcluſio: Soli deo ẽ
ſacrificiũ offerendũ. Pz concluſio. Obla-
tio ſacrificij fit ad aliqd ſignificandũ. ſigni
ficat aũt ſacrificiuz qð offertur exterius: in
terius ſpũale ſacrificiũ: quo aĩa ſeipſam of
fert deo: ſm illud. Pſ̃. Sacrificiũ deo ſpi-
ritus attribulatus: q: exterioꝛes actus reli-
giõis ad interioꝛes oꝛdinantur. Aĩa aũt ſe
offert deo ĩ ſacrificiũ: ſicut pꝛincipio ſue cre
ationis: ⁊ ſicut fini ſue btificatiõis. Sed ſm
verã fidẽ: ſolus deus ẽ creatoꝛ aĩaꝝ nr̃aꝝ:
⁊ ĩ ſolo ẽt deo aĩe noſtre btitudo ꝯſiſtit. Er
go ſoli deo ſũmo debemus ſacrificiũ ſpũa-
le offerre. ⁊ ita ſoli ei debemus offerre ex-
terioꝛa ſacrificia: ſicut ẽt oꝛãtes atqz laudã-
tes: ad eũ dirigimus ſignificãtes voces: cui
res ipſas in coꝛde quas gerimus: offerim9
vt dicit Aug. x. de Ci. dei. Tertia ꝯcluſio.
Oẽs tenemur ad ſacrificia offerẽda. Pꝛo
batur ꝯcluſio. Sacrificiũ offerre: ẽ de lege
nature: vt dicit pꝛima ꝯcluſio. Sed ad ea q
ſunt legis nature oẽs tenemur. Ergo oẽs
tenemur ad ſacrificiũ deo offerendũ. Pꝛo
qua ꝯcluſione notandũ: q duplex ẽ ſacrifi
ciũ. Quoꝝ pꝛimũ ⁊ pꝛincipale ẽ interius:
ad qð oẽs tenemur deo deuotã mentẽ of-
ferre. Aliud ẽ ſacrificiũ exterius: qð ĩ duo
diuiditur. Nã quoddã eſt: q in hoc ſolum
laudẽ hz q deo aliquid exterius offeratur
in ꝓteſtationẽ diuine ſubiectiõis: ⁊ ad hoc
aliter tenẽtur illi: qui ſunt in lege noua vel

veteri: aliter qui nó ſunt ſub lege. Nam illi qui ſunt ſub lege tenétur ad determiata ſacrificia offeréda: ſm legis pcepta. Illi vero qui nó ſunt ſub lege tenebátur ad aliqua exterius faciéda in honoré diuinū: ſm decentiá ad eos: inter quos habitabát: aó ſicut determinate ad hoc vel illa. Aliud vero é exterius ſacrificiū: qn̄ actus exteriores virtutū in diuiná reuerentiam aſſumuntur: puta cū aliquis elemoſiná facit de rebus ꝓprijs ꝓpter deum: vel cū aliquis ꝓpriū corpus alicui afflictioni ſubijcit ꝓpter diuiná reuerétiam. Et ſm hoc: actus aliaꝝ virtutum ſacrificia dici poſſunt. Quoꝝ quidá cadunt ſub precepto: ad quos oés tenétur. Quidá vero ſunt ſupererogatióis: ad quas nó oés tenentur. Ité nota ꝙ ſm ꝙ eſt triplex hois bonum: ita pót diſtingui triplex ſacrificiuꝫ. Primū quidé: eſt bonū anime: qḋ deo offertur interiori quodá ſacrificio per deuotioné ⁊ orationem ⁊ alios hmói interiores actus. Et hoc eſt principale ſacrificium. Secundū eſt bonū corporis: qḋ deo quodam modo offertur per martyriū: ⁊ abſtinentiá ſeu continentiá. Tertiū bonum eſt exteriorum reꝝ: de quo ſacrificiū offertur deo directe quidem: qn̄ imediate res noſtras deo offerimus. mediate aūt qn̄ eas cōicamus ꝓximis ꝓpter deum. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primá rn̄detur: ꝙ ad illa determinata ſacrificia: que in lege erant pcepta: non oés tenebantur. tenebátur tn̄ ad aliqua ſacrificia interiora: ſiue ſpūalia: vel exteriora: vt dictū eſt. ¶ Ad ſecundá rn̄detur negando ꝯn̄am. Et ró eſt. q: licet nó oés ſciant explicite virtutem ſacrificioꝝ: ſciunt tn̄ implicite: ſicut ét habent fidé implicitam. Unde magiſter Alexáder de ales: ad qónem vtrū offerentes ſacrificia: tenebátur intelligere ſignificationes eoꝝ: dicit: ꝙ ſicut nos dicimus intelligere articulos fidei implicite: ⁊ explicite: ⁊ intelligere explicite articulos fidei tenétur prelati: ſicut dr̄. j. Petri. iij. Parati omni poſcéti reddere rōneꝫ de ea: que in nobis eſt: fide ⁊ ſpe. Implicite vero tenétur ſimplices ſolū ita in veteri teſtamēto ꝓuecti: vt doctores ⁊ ſacerdotes tenebantur intelligere ſignificationes ſacrificioꝝ: hoc eſt vt intelligerét ipſa ſacrificia: eſſe ſigna futuri ſacrificij redéptióis Simplices vero ſoluꝫ tenebantur intelligere: ꝙ ſacrificia erant deo ea rōne qua ſibi placuit offerenda. Et hoc implicite ꝯtinebat: ꝙ eſſent ſigna: q: rōne ſignificationis futuri ſacrificij voluit ea deus ſibi offerri. ¶ Ad tertiam rn̄det negando ꝯn̄am. Et ró eſt: tum q: ſacerdotes ét offerunt ſacrificia: que ſunt ſpecialiter ordinata ad cultū diuinū: non ſolū pro ſe: ſed ét pro alijs: tum q: quedam ſunt alia ſacrificia: de quibus poteſt pro ſe deo offerre: vt ex dictis patet.

Ad tertiam. q. ſic ꝓceditur Et vr̄ ꝙ xp̄s nó ꝯuenięter ꝯprehédit phariſeos interrogátes eū: ſi licet cenſum dari Ceſari: dicés eis. Cur me tentatis hypocrite. ¶ Primo ſic. Illi dicédo: magiſter ſcimus q: verax es: ⁊ viá dei in veritate doces: dixerūt veritaté. Ergo in hoc nó erát hypocrite: q: hypocriſis ſiue ſimulatio opponit virtuti: que dr̄ veritas. ¶ Scḋo ſic. Hypocriſis eſt ſimulatio: qua qs ſimulat pſonam alterius: ſicut cū peccator ſimulat pſonaꝫ iuſti. Sed iſti in hoc actu nó ſimulauerūt perſonas aliquoꝝ alioꝝ. Ergo videtur: ꝙ non erát hypocrite. Ergo incóuenięter ſic reprehéſi ſunt. ¶ Tertio ſic. De eo: qḋ non eſt peccatū: non vr̄ publice radarguenduꝫ: q: peccata venialia oibus videntur eſſe cōia. Sed hypocriſis aut ſimulatio nó videtur eſſe pcm̄ mortale ſemp: ſicut nec mendatiū ⁊c. ¶ In oppo. eſt euágeliū: vbi xp̄s ita ad eos loquitur. ¶ Rn̄deo dicendú: ꝙ xp̄us conuenięter eos ſic reprehendit. Pro quo notandú ꝙ vt dicit Nicolaus de lyra ſup hoc euágelio: ꝙ tpe q̊ xp̄s erat i iudea: reddebatur cenſus Ceſari ſiue tributū: ſurrexit quidá nomie Iudas: natione galileus: qui dicebat hoc eé illicitū de iudeis: ꝙ ſcꝫ

recognoſcerent aliquem dominū in terra
ſed ſolum deū: qui in celis eſt: ⁊ multos tra
xit ad ſe: vt habetur. Act. v. Et Joſephus
idem refert ex libꝛo antiquitatum. Et extūc
aliqui adherebant huic opioni: ꝙ iſta opio
erat pꝛo libertate populi: ⁊ pꝛo honoꝛe ipſi
us dei videbatur. Econtrario aūt alij aſſe-
rebant: ꝙ erat licitum dare tributum Ro
manis: ꝙ pꝛo defenſione terre militabant:
⁊ ab hoſtibus: ⁊ latronibus defendebant: ⁊
pacem inter homines conſeruabant: ⁊ iu-
ſtitiam. Hanc aūt queſtionem phariſei ma
litioſe pꝛopoſuerunt xp̄o: vt ſi diceret non
eſſe licitum: ſtatim caperetur tanq̄ȝ contra-
rius Imperatoꝛi: ſi aūt diceret eſſe licitum:
videretur eſſe contrarius libertati populi
⁊ diuino honoꝛi ⁊ ſic incurreret maliuolen
tiam populi. Et ideo xp̄s cognita nequitia
eoꝛum ait. Quid me tentatis hypocrite?
Quaſi diceret. Non queritis veritateȝ ad
diſcere: ſed me verbis capere. Et pꝛopter
hoc eos vocat hypocritas: ꝙ aliud petebāt
⁊ aliud intendebant. ¶ Ad rōnes in oppo
ſitum ¶ Ad pꝛimā reſpondetur negando
ꝯñam. Et rō eſt: ꝙ xp̄s non repꝛehendebat
eos de verbis illis: ꝙ vera erant: ſed quia
per ea aliud pꝛetendebant: ſcȝ eum in ver-
bis capere: ſicut dictum eſt. ¶ Ad ſecundā
reſpondetur negando minoꝛem: ꝙ iſti ſimu
lauerunt perſonas volentium addiſcere ve-
ritatem: ⁊ cum tamen ipſe eſſent perſone:
non que quererent veritatem: ſed que ve-
lēt decipere: ⁊ verbis capere hominem.
¶ Ad tertiam reſpondetur negando con-
ſequentiam. Et rō eſt: ꝙ licet non omnis ſi-
mulatio: aut hypocriſis ſit peccatum moꝛta
le. Iſta tamen erat ſicut dicimus de menda
tio: quod eſt peccatum moꝛtale: quando eſt
pernitioſum ſic hypocriſis eſt peccatū moꝛ
tale: quando eſt pernitioſa: cedens in nocu
mentum alterius perſone: cuius erat iſta
phariſeoꝛum hypocriſis: cuȝ cederet in no
cumentum perſone xp̄i: ꝙ ad capiendū eū
verbis oꝛdinata erat.

¶ In dominica vigeſimaquarta eſt euan-
gelium. Loquente ieſu ⁊c̄. Math. ix. Et ꝙ
in euangelio fit mentio de duobus miracu
lis: poteſt diſputari de vtroq̄ȝ.
¶ Circa pꝛimum: vtrum ſine tactu diuine
grē: pōt aīa ſuſcitari de moꝛte peccati.
¶ Secūdo: vtrū tactus ſiue infuſio gratie
pꝛecedat expulſionem peccati.
¶ Circa tertiū: vtrum cōuenientius attri
buatur fidei operatio miraculoꝝ: q̄ȝ alteri
virtuti.

Ad pꝛimam. q. ſic pꝛoceditur.
Et videtur ꝙ ſine tactu ac in
fuſione gratie: poſſit anima
reſuſcitari de moꝛte peccati.
¶ Pꝛimo ſic. Minus vide
tur eſſe reſuſcitare animam de moꝛte pec-
cati ad vitam: q̄ȝ eſt creare de nouo ani-
mam. Sed deus creat ⁊ dat vitam anime
naturalem ſine medio. Ergo pariter hic.
¶ Secundo ſic. Iſa. xliij. Dicit dominus.
Ego ſum: qui ſum: qui deleo iniquitates ⁊
peccata pꝛopter me. Ergo expulſio moꝛtis
peccati eſt ante omnem infuſionem gratie.
¶ Tertio ſic. Abacuc. Et iuſtus ex fide vi
uit. Ergo viuificare cōuenit fidei. Non er-
go eſt effectus gratie pꝛopꝛius. ¶ In op-
poſitum arguitur ex euangelio: vbi dicitur
Pone manum ſuper eam: ⁊ viuet. Et ſe-
quitur. Tenuit manuȝ eius: ⁊ ſurrexit puel
la. ¶ Reſpondeo dicendum: ꝙ ſine tactu
ſiue infuſione diuine gratie non reſuſcita-
tur anima a moꝛte peccati. Patet ſic iſta cō
cluſio. Deus in creatura rationali eſt pꝛin-
cipium vite ſpiritualis. Unde Act. xvij. In
quo viuimus: mouemur: ⁊ ſumus. Sȝ pꝛi-
mum quo viuit anima rationalis per deuȝ:
eſt gratia. Ergo gratia viuificat. Item. Cul
pa moꝛtificatur anima. Ergo viuificatur a
ꝯrio illi⁹: ſcȝ grā. Ergo ⁊c̄. Ubi notādū iu
xta Alexādrū de ales: ꝙ gratia eſt ſilitudo
p̄me veritatis: ⁊ ſilitudo ſūme bonitatis.
Scḋm eſt ſimilitudo p̄me veritatis cōpaꝛ

ad animam vt lux. Secunduꝫ ꝙ eſt ſili
tudo ſume bonitatis: cōparatur ad aiaꝫ: vt
vita. Et ita habetur in Joāne. Jo. j. ꝙ ver-
bum erat vita: ⁊ lux hoium lucēs in tene-
bris. Et ideo gratia: que eſt ſilitudo eius: cō
parātur ad aiam: vt lux ⁊ vita. Jnquātum
aūt gratia vt lux cōparatur ad aiam. Pri-
mo: remouet ab ea diſſilitudinē lucis eter-
ne. Et q̄ꝫtuꝫ ad hoc: eſt effectus ei⁹ purga
re. Scd̄o diſponit eā ſili diſpoſitiōe: vt poſ
ſit ſilis eſſe in actu. Et tunc dr̄ ipſuꝫ illumia
re. Ultimo informat ipſaꝫ. Et tunc dr̄ eam
pficere. Scd̄m aūt ꝙ gratia eſt ſilitudo ſū-
me bonitatis: cōparatur ad aiam: vt vita:
q: ſic cōparatur ad eā: vt amor: ⁊ ille amor
ipreſſus: vita eſt: qua iam viuit deo. Et ſm
hunc modum actus gratie eſt viuificare.
¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primāꝫ rn̄de
tur negando ꝯn̄am. Et rō eſt: tum pmo: q:
pſupponi vr̄ in argumēto: ꝙ gratia ſe ha-
beat in viuificatione aie: ſicut agens medi-
um. Ex hoc nō eſt verū ſed ſe habet: vt cau
ſa formalis: qua pcm̄ expellitur. ſicut ignis
frigus aufert calore in tanto ſubiecto: nō ſi
cut inſtrumēto: ſed ſicut forma ꝯtraria. tum
ſcd̄o nō eſt veꝝ: qd̄ dr̄ in minori: q: in crea
tione ēt forma naturalis eſt: qua res forma
ta eſſe formaliter accipit: vel ēt ipſuꝫ: quo ē
ꝗcquid ſit illud. ¶ Ad ſcd̄am rn̄detur ne-
gando ꝯn̄am. Et rō eſt: q: ſolus deus delet
pcā effectiue: formaliter delet ipa gr̄a. De
us aūt nullius ē forma pfectiua. ¶ Ad terti
am rn̄detur negando ꝯn̄am. Et rō eſt: q: vi
ta ſpūalis ipſius aie eſt ipſius gr̄e effectus.
Per ſe. Jpſius aūt fidei ⁊ charitatis: rōne
gr̄e in quibus manifeſtatur vita: quaſi per
ſenſuꝫ: ſicut manifeſtat vita in corpore per
ſenſum: ⁊ motum: ſic vita gratie manifeſta
tur per motum fidei: ſicut per ſenſuꝫ: ⁊ per
motum charitatis: ſicut per motum.
D ſcd̄am. q. ſic pceditur. Et vi
detur: ꝙ remotio ſiue expulſio
culpe precedat tactū ſiue infu-
ſionē gratie. ¶ Primo ſic ex p
ſenti euāgelio: vbi primo q̄ꝫ xp̄s tactu ſue
manus reſuſcitaret puellam: expulit turbā
tumultuantē. Unde Grego. libro moraliū.
dicit. Foris aūt turba eijcitur: vt puella ſuſ
citetur: q: niſi prius a ſecretioribus cordis ex
pellat ſeculariuꝫ multitudo curaꝝ: aia qua
intrinſece latet mortua: nō reſurgit. ⁊ ita vt
glo. hic innuit: nō introducitur gr̄a: niſi ex-
pulſa culpa. ¶ Scd̄o ſic. Remiſſio culpe:
⁊ infuſio gratie: ſe habent ſicut illuminatio
⁊ purgatio. Sed purgatio pcedit illumina
tionē: ſm Diony. Ergo ⁊ remiſſio ſiue ex
pulſio culpe precedit gratie infuſionem.
¶ Tertio ſic. Jn quolibet motu receſſus a
termino a quo: pcedit acceſſum ad terminū
ad quē: vel tpe ſi eſt motus ſucceſſiuus: vel
natura: ſi ſit mutatio ſubita. Sed iuſtificati
onis ſiue viuificatiōis terminus a quo: eſt
culpa: terminus ad quē eſt gratia: qua viui
ficatur aia. Ergo expulſio culpe precedit i-
fuſionē gratie. ¶ Jn oppoſitum arguitur
Cauſa naturaliter pcedit effectū. Sed in-
fuſio gratie eſt cā expulſionis culpe: q: ifū-
dendo gratiā deus: pcā dimittit: infunden-
do vitā: fugat mortē. Ergo infuſio gr̄e pce
dit. ¶ Rn̄deo dicendū: ſm aliū: ⁊ aliuꝫ re
ſpectum ifuſio gratie pcedit: ⁊ ſequit. Pro
quo notandū iuxta ſcm̄ Tho. ꝙ ois priori-
tas ſm ordineꝫ nature: aliquo modo redu-
citur ad ordinē cauſe: ⁊ cauſati: q: principi-
um: ⁊ cā idem ſunt. Jn cauſis aūt ꝯtingit:
ꝙ idē eſt cā ⁊ cauſatum: ſm diuerſuꝫ gen⁹
cauſe: vt pꝫ. ij. Phyſi. ⁊. v. Metha. Sicut
ambulatio eſt cauſa efficiens ſanatiōis: ⁊ ſa
natio eſt cā finalis ambulatiōis: ⁊ ita ſiliter
de habitudine: que ē inter materiam ⁊ for
mā: q: ſm genus cauſe materialis: materia
eſt cauſa forme: quaſi ſuſtentās ipam: ⁊ for
ma eſt cauſa materie: quaſi faciēs actū: ſm
genus cauſe formalis. Ex parte aūt cauſe
materialis: quādo ſe tenet ſm quādā redu
ctionē: oē illud per qd̄ materia efficitur p
pria hmōi forme: ſicut diſpoſitiōes ⁊ remo
tiones impedimentoꝝ: ⁊ ideo in generatio
ne naturali: quādo corruptio vnius eſt ge-
neratio alterius: per hoc ꝙ forma vna in-

troductur:⁊ alia expellitur:remotio forme
preexiſtentis ſe tenet ex parte cauſe materia
lis.Et ideo ſm ordinem cauſe materialis p̄
cedit naturaliter introductioné alterius for
me:ſed ſcd̄m ordinem cauſe formalis:econ-
uerſo quia forma finis ⁊ agēs coincidūt in
idem numero:vel ſpecie:ideo etiam in ordi
ne cauſe efficiētis introductio forme prior
eſt:quia forma introducta eſt ſimilitudo for
me agentis:per quā agens agit ⁊ ſimiliter
in ordine cauſe finalis:quia natura principa
liter intendit introductionem forme.Et ad
hanc ordinat expulſionez omnis cū quo nō
poteſt ſtare forme introductio.Vñ cū gra-
tie infuſio ⁊ remiſſio culpe ſe habent:ſicut i
troductio vni⁹ forme:⁊ expulſio alteri⁹:cō
ſtat q̄ ſm ordinē cauſe materialis remiſſio
culpe precedit infuſionem gratie:ſed ſm or
dinē cauſe formalis efficiētis finalis infuſio
gratie natura prior eſt:ſed extirpatio vitio-
rū dicitur operari ad virtutum ingreſſum:
per modū cauſe materialis.℄ Ad ratiōes
in oppoſitum:patet reſponſio ex dictis.

AD tertiam.q.ſic procedit.Et
videtur:q̄ nō attribuat̄ cōue
nienter fidei operatio mira-
culorū.℄ Primo ſic.Gratie
enim gratis date:a virtutib⁹
dicūtur eo q̄ v̄tutes ſctis oibus ſunt cōes
gratie gratis date diuerſis diſtribuūtur ſe-
cūdū illud.i.Corin.xij.Diuiſiōes gratiaruz
ſunt:Sed facere miracula eſt gratie gratis
date.Vñ in eodem capitulo dicit̄.Alijs da
tur operatio virtutū ⁊c̄:Ergo facere mira
cula nō eſt attribuēdū fidei:ſi dicat̄ q̄ attri
buit̄ fidei ſicut merenti.Gratie aūt gratis
date tanq̄ȝ exequētis.Cōtra ē qd̄ dicit glo-
ſa ſup illud Mat.vij.Nōne in noīe tuo p
phetamus:⁊c̄.Nō pphetare:v̄tutes face-
re:demones eijcere:interdū nō eſt meriti il
lius:q operat̄ ſ; inuocatio nois xp̄i.Ergo
nec ſic eſt fidei attribuēdū.℄ Scd̄o ſic.Ca
ritas eſt p̄ncipiū ⁊ radix merendi:q: fides
in formis mereri nō pōt:Si ergo fidei pro
pter meritū attribuit̄ operatio miraculoruȝ
magis eſt attribuēda caritati.℄ Tertio ſic.
Poſita cauſa ponit̄ effect⁹.Si ergo fides
eſt cauſa faciendi miracula:oēs q fidem ha
bēt miracula facerent:qd̄ pȝ eſſe falſum:Er
go nō eſt fidei miracula facere.℄ In oppo
ſitū eſt euāgeliū:vbi dicit̄.Fides tua te ſal-
uā fecit.℄ Rñdeo dicēdū iuxta ſctm̄ Tho
mā in libro de potētia dei:q̄ cōuenienter v̄-
tuti fidei attribuitur op̄atio miraculorū.Pȝ
cōcluſio ex illo Mat.vltimo ſigna aūt eorū
q crediderūt hec ſequūtur ⁊c̄.Itē Math.
xvij.dicit dñs.Si habueritis fidē:ſicut gra
nū ſynapis:dicetis monti huic:trāſi hinc ⁊
trāſibit.Pro cuius cōcluſiōis declaratione
notandū:q̄ ſcti miracula fecerūt dupliciter
ſcd̄m Gregoriū in ſecūdo dyalogorū:ſcilicȝ
orōne.impetrādo vt miracula diuinit⁹ fiāt:
⁊ per ptātez.Vtroq̄ȝ aūt mō fides ydoneū
reddit hoiem ad miracula fáciēda.Ipſa.n.
meretur ppriē:vt oratio exaudiat̄ de mira
culis faciendis:qd̄ hac rōne videri pōt.Si
cut eni in rebus naturalibus videmus:q̄ a
cauſa vniuerſali oēs particulares cauſe ſu
munt effcaciā agendi:tñ̄ effectus particula
ris ⁊ pprius attribuitur cauſe particulari:
ſicut pȝ de virtutibus actiuis inferiorū cor
porū:reſpectu v̄tutis celeſtis corporis:⁊ de
orbibus inferioribus:q ⁊ ſi ſequātur motuȝ
p̄mi orbis:habēt tñ̄ ſinguli proprios mot⁹:
ita eſt ⁊ de virtutibus q̄bus meremur.Nā
oēs habent efficaciā merendi a caritate:q̄
nos vnit deo:a quo meremur:⁊ volūtate.p
ficit p quā meremur:ſingule tñ̄ virtutes me
rentur ſingularia quedā premia eis propor
tionabiliter reſpōdētia:ſicut humilitas me
retur exaltationē:⁊ paupertas regnū.Vn-
de quandoq̄ȝ caritate ceſſant per actū alia-
rum virtutum:etiam ſi aliquis nihil merea
tur ex condigno:ex quadam tamē diuina li
beralitate aliqua ꝯgrua beneficia retribuit
pro huiuſmodi actibus:ſaltem in hoc mun
do.Vnde dicitur:q̄ per ea que ſunt ex ge-
nere bona:extra caritatem facta:merentur
aliqui:ex congruo interdum bonorū tempo
ralium multiplicationez.Per hunc autem

modum fides meretur miraculoꝝ opera-
tionē: licet radix merendi ſit ex caritate: cu
ius ratio poteſt aſſignari triplex. Primo q
dē: q2 miracula ſunt quedā argumēta fidei
dū per ea que naturā excedūt: illoꝝ veritas
cōprobatur: que naturalē traſcēdunt rōnē
Unde Math. ult. dicitur. Illi profecti pre
dicauerunt vbiq3: dño cooperāte: ⁊ ſermo
nē confirmante: ſequentibus ſignis. Secun
da ratio eſt: q2 fides potiſſime diuine poten
tie innititur: quā accipit vt rationē: vel me-
dium ad aſſentiēdū ijs: que ſupra naturā eē
viderent. Et ideo diuina potētia in opera-
tione miraculoꝝ: precipue fidei ꝯſiſtit. Ter
tia rō eſt: quia miracula ꝑter naturales cau
ſas fiunt: fides autē eſt: que nō ex rōnibꝰ na
turalibus ⁊ ſenſibilibus argumentum aſſu
mit: ſed ex rebus diuinis. Unī ſicut pauper
tas rerū tēporaliū meret diuitias ſpūales
⁊ humilitas meretur celeſtem dignitatē. ita
fides quaſi contemnēdo ea: que naturaliter
fiunt quodāmō miraculoꝝ operationē me
retur: que ꝑter naturalē virtutē fit. ¶ Ad
rōnes in oppo. ¶ Ad ꝑmā rn̄detur negan
do ꝯñam. Et rō eſt: q2 facere miracula attri
buitur gratie gratis date: ſicut principio ꝓ
ximo fidei: aut ſicut diſponēti ad huiuſmodi
gratiam cōſequendam. ¶ ¶ Ad ſecundā
rn̄detur negando cōſequētiam. Et rō eſt: q2
lʒ caritas ſit maior virtus fide: largitur ta-
mē fidei efficaciam merendi: fidei tñ magis
cōgruit ad particulariter merendū miracu
culoꝝ operationē: vt patet ex ſupradictis.
¶ Ad tertiā dicendum negando ꝯñam. Et
ratio eſt: q2 fides nō ē ſufficiēs cauſa ad mi
racula facienda: ſed diſpoſitio quedā. Fiūt
autē miracula ſecūdū ordinem diuine ꝓui
dentie: que hominibus cōgrua remedia ꝓ
varijs cauſis diuerſimode diſpenſat.

¶ In feſto beati Andree eſt euāgeliū. Am
bulans Jeſus ⁊c. Math. iiij. Circa qđ pn̄t
diſputari ſequentes queſtiones.

¶ Primo: vtrū xp̄s conuenienter vocauit
ad predicatiōis officiū Petrū: ⁊ Andreā
⁊ Jacobū zebedei: ⁊ Joannem.
¶ Secūdo: vtrū oporteat ſequētes xp̄m oia
temporalia relinquere.
¶ Tertio: vtrū beatus Andreas: ⁊ alij qui
ſecum ſunt vocati hac vocatione: fuerit vo
catus ad apoſtolatum.

Ad primā. q. ſic procedit. Et
videtur: q xp̄s nō ꝯuenienter
vocauit ad predicationis offi
ciū petrū ⁊ Andreā ⁊ Jaco
bū zebedei ⁊ Joānē: de qbꝰ
in euangelio: q2 ſimplices. ⁊ indocti prohi-
bentur eligi vt. xxxix. di. de Petro: Sʒ iſti
Apoſtoli erant ſimplices: ⁊ indocti: Ergo
ꝯuenient nō debuerūt eligi. ¶ Secūdo ſic.
Electio ad officiū: qđ reſpicit vniuerſitā or
bē dʒ eſſe de pſonis de oī natione: ⁊ nō de
vna ſpeciali: ergo xp̄s eligens apoſtolos de
vna gente: ſcilʒ de iudea: videtur incōuenie
ter elegiſſe. ¶ Tertio queritur: q̄re magis
de arte piſcatoria: que videtur vilior eſſe in
ter oēs: elegerit eos: q̄ʒ de alia. ¶ In oppo
ſitū eſt euāgeliū: cui non pōt ſubeſſe falſum
nec in operibus xp̄i aliquod inconueniens.
¶ Rn̄deo dicendū q xp̄s cōuenient ele-
git Petrū ⁊ Andream ⁊c. ad ꝑdicatiōis ⁊
diſpenſationis diuini verbi miniſteriū. Pʒ
q2 xp̄s eſt virtus ⁊ ſapientia. i. Corin. i. Er-
go ipſe ſapiēter oia fecit ⁊ virtuoſe. ¶ Ad
rōnes in oppo. ¶ Ad primā rn̄detur: q iſti
apoſtoli cū a Chriſto fuerūt deputati predi
cationis officio: ipſe fecit ipſos ydoneos: ⁊
doctos: ⁊ ſuppleuit oēs defectꝰ in eis: qbus
ait. ego dabo vobis os: ⁊ ſapiētiā: cui nō po
terunt reſiſtere oēs aduerſarij veſtri. Uo-
luit aūt hos ſimplices ⁊ indoctos aſſumere
ad ꝑdicationis officiū: ⁊ ne aliqs eoꝝ glo
riaret ſe: ſua virtute aut ſapientia diceret ſe
eligi meruiſſe. Hec rō aſſignat a Paulo
Apoſto. i. Corin. i. dicēte. Uidete vocatio
nē veſtrā fratres: qm̄ nō multi ſapiētes ſe-
cūdū carnē: nō multi potētes: nō multi nobi
les: ſʒ que ſtulta ſunt mūdi: ideſt eos q ſecū
dū mundū ſtulti videbātur elegit dñs ad ꝑ

dicationis officiũ:ſcilȝ piſcatores:illiteratos
⁊ hoc vt cõfundat ſapiẽtes:ideſt eos:qui de
ſapiẽtia mũdi cõfidũt:⁊ infirma mũdi ideſt
hoies impotens ſcdʒ mundũ ideſt ruſticos
⁊ colonos elegit deus ad predicatiõis offi-
ciũ. Et hoc ideo:vt cõfundat fortia:ideſt po
tentes huiuſmodi. Itẽ elegit ad predicatio-
nis officiũ ignobilia mundi:ideſt eos:q ſe-
cũdũ mundum ſunt ignobiles:⁊ contẽptibi
les:ideſt eos:qui ſcdm mundũ ſunt contem
ptibiles:vt pauperes:⁊ ea que nõ ſunt ideſt
eos:qui nõ videntur eſſe in ſeculo aliquid:
elegit ad predicatiõis officiũ. Et hoc ideo:
vt ea que ſunt ideſt eos:q falſe in mũdo ali
qd eſſe videnť. Et aſſignans rationẽ hoꝝ.
d. Ideo nõ elegit excellẽtes in ſeculo:ſʒ ab-
iectos:vt nõ glorietur oĩs caro in cõſpectu
eius:ideſt vt nullus pro quacũqʒ carnis ex
cellentia glorietur:per cõparationẽ ad deũ.
Ex hoc eni q: mundũ ſue fidei ſubiecit:non
per ſublimes in mundo:ſiue ſeculo:ſed per
abiectos nõ poteſt homo gloriari:ꝙ per ali
quã carnalẽ excellẽtiã ſaluatus ſit mũdus.
Nota tñ ꝙ licet Chriſtus a principio voca
uerit ad predicationis officiũ ſimplices ho
mines:nõ tamẽ ita:ꝙ nullũ vocauerit lra-
tũ:q: Nathanaelem ⁊ Nicodemũ vocauit
vt patet Jo. pmo:⁊ tertio:quia ſi ſolos ſim
plices vocaſſet:credi poſſet:ꝙ fuiſſent ex
ſimplicitate decepti. Verũtamen ſimplices
magis cõſtituit apoſtolos ⁊ pdicatores euã
gelij:qʒ litteratos:vt fides euãgelij magis
attribueretur ſapiẽtie diuine:quã humane:
ſicut dictũ eſt. ℭ Ad rõnes in oppoſitum.
ℭ Ad primã pʒ reſponſio ex dictis. ℭ Ad
ſecũdã rñdetur negando ꝯñam:imo conue
nienter de illa ſola gente iudaica aſſumẽdi
erant apoſtoli:de qua aſſumpti fuerant pro
phete:cui erat fides vnius veri dei:q fecit
celũ ⁊ terrã. Vñ beatus Augu. libro de cõ
ſenſu euangeliſtaꝝ aſſignãs hanc rationem
dicit ſic:ꝙ gens hebrea tantũ deputata eſt a
xp̄o ad prophetizandum illa:que de illo fu
tura erant:nõ quidẽ quin per ſibillas:⁊ va
tes ipſorum gentilium multa iuxta de Chri
ſto dicta ⁊ multa in libris eorum leguntur:
que pro noſtra chriſtiana religione teſtimo
nium ducunt:que a ſanctis angelis:vel ab
ipſis prophetis Judeorũ audire potuerũt
ſicut etiam ipſum Chriſtum in carne preſen
tem demonia coacta ſunt confiteri:q: tamẽ
illius gentis hebree ad prophetizandum:et
predicandũ deputate erant:vnus deus ve
rus:qui fecit celum ⁊ terram:⁊ omnia q̃ in
eis ſunt:quo offenſo ſepe ſuis hoſtibus ſub
debatur:merito ſolum de gente illa prophe
tas:⁊ apoſtolos habere voluit. Quod etiã
magnum beneficium fuit:quod preſtitit ec
cleſie ſue vbiqʒ per terrã diffuſe:⁊ gens he
brea:que inimica remanebat Chriſti nomi
nis:vbiqʒ iam diſperſa:⁊ dilata:ne illa que
de Chriſto per prophetas ⁊ apoſtolos di-
cta ſunt:ficte a nobis putarentur eſſe cõpo
ſita:codices Prophetarum ⁊ Apoſtolorũ
de gente eorum vbiqʒ portaret:⁊ ſic fieret
vt gens inimica fidei noſtre teſtis fieret ve
ritatis noſtre. ℭ Ad tertiam reſpondetur:
ꝙ triplex ratio ex dictis ſanctorum poteſt
colligi:que oſtendit congruum fuiſſe Apo
ſtolos:hos maiores de arte piſcatoria fuiſ-
ſe vocatos magis:qʒ de alia. Prima ex ip-
ſius artis vtilitate:⁊ paupertate. Dicit eniʒ
Auguſtinus:ꝙ ideo dominus non elegit re
ges:aut ſenatores:aut philoſophos ad apo
ſtolatum:ſed elegit indoctos pauperes:⁊ pi
ſcatores:quia ſi doctos vel oratores elegiſ-
ſet:fortaſſis quilibet eorum diceret:ſe ele-
ctum:quia doctrina ſua elegi meruit. Pro
pter quod deus noſter volens ſuperbo-
rum frangere ceruices:non queſiuit per
oratorem piſcatorem:ſed per piſcatorem
lucratus eſt imperatorem. Secunda cau-
ſa ſequitur ex ipſius artis congruitate. Di
cit enim Criſoſtom⁹ ſuper hunc paſſum.
Congrue deus noſter per loca piſca-
toria tranſit:piſcatores piſcaturus:qui
piſcatores future dignitatis gratiam ſui:
opere artificij prophetabant:quia ſicut

qui retia iactat in aqua:neſcit quos piſces
cóp:ehéſurus ſit:ſic ⁊ docto:;qñ diuini ſer
monis retia iactat ſup populú:neſcit q ſunt
acceſſuri ad dñm:ſed quoſcúqꝫ dñs excita⸗
uerit:illi adherent eius doctrine. Tertia ra
tio ſeq̄tur ex illius artis a peccati immunita
te. Querit enim Gregorius quare Petr⁹
poſt eius cóuerſioné ad piſcationé redyt:⁊
nó Matheus ad theolonei negotium non
reſedit:ſoluit:ꝙ q: negotiú quod ante ꝯuer
ſionem ſine peccato extitit:hoc etiá poſt có
uerſionem repetere culpa non fuit.

D ſecundam.q.ſic p:ocedit.Et
a videtur:ꝙ nó opo:teat ſequen⸗
tes Chriſtú oia tp̄alia relinq̄re.
¶ P:imo ſic. Paupertas non
req̄ritur ad perfectioné:Ergo ⁊c. Antece⸗
dens p:obat:q: relinquere oia videtur eé
illicitum. Apoſtolus enim p̄me. Co:in.viij.
dat fo:maꝫ fidelibus faciédi elemoſinas: di
cens.Si voluntas p:ópta eſt:ſecúdú illud:
qđ hꝫ:accepta eſt.i.vt neceſſaria retineatis.
Et poſtea ſubdit. Non vt alijs ſit remiſſio:
vobis aút tribulatio.gloſa ideſt paupertas.
¶ Scđo ſic. Quicúqꝫ ſe exponit periculo
peccat:Sed ille q omnibus ſuis relictis vo
luntariaꝫ paupertaté ſectatur:exponit ſe pe
riculo:ſcđm illud Prouerbioꝝ.xx. Ne fo:
te egeſtate cópulſus:furer:⁊ periurẽ nomé
dñi. ¶ Tertio ſic. Virtus in medio ꝯſtituit
vt dicitur ſecúdo.Ethi.Sed ille:qui oia di
mittit per voluntariá paup̄taté:nó videt in
medio cóſiſtere:ſꝫ magis in extremo:Ergo
nó agit virtuoſe:⁊ ita hoc nó p̄tinet ad vite
perfectioneꝫ. ¶ In oppo. videtur eſſe euá
gelium p:eſens. ¶ Rñdeo dicendú ꝙ ſeq̄
la Chriſti duplex poteſt diſtigui. Vna é có⸗
munis ⁊ neceſſaria oibus ad ſaluté:in qua
conſiſtit perfectio vite ch:iſtiane:ad quá p̄⸗
tinet perfecta obſeruantia p:eceptoꝝ carita
tis. De qua ſequela habetur Jo.viij.vbi.
dicitur. Qui ſequitur me:ſcilꝫ credendo:⁊
amádo:nó ambulabit in teneb:is:ſꝫ habe⸗
bit lumen vite. De quo. Mat.xix. Si vis
ad vitam ingredi:ſerua mádata. Alia eſt ſe
quela Ch:iſti ſup:a cómuné ſtatuꝫ:ſaluti ne
ceſſarium:ſicut ſequela Chriſti per imitatio
né vite in paupertate:⁊ auſteritate:⁊ huiuſ
modi:aut in paſſióe. De qua ſequela dicit
in p̄ſenti euágelio:ꝙ apoſtoli iſti vocati ſe⸗
cuti ſunt xp̄m. Et Mat.xix.dicitur. Vende
oia que habes:⁊ ſeq̄re me. Et Petr⁹ apo⸗
ſtolus dicit. Quid erit nobis: qui reliqui⸗
mus omnia ⁊ ſecuti ſumus ⁊c? Juxta hanc
duplicem ſeq̄lam:diſtinguitur duplex per⸗
fectio:vt tágit ſanctus Thomas in ſecunda
ſecunde.q.c.lxxxiiij.ar.iij.vbi ita dicit:ꝙ ſi
cut hó habet quádaꝫ perfectioné ſue natu
re ſtatim cú naſcit:q pertinet ad rónem ſpe
ciei.Eſt aút alia perfectio:ad quá per aug⸗
mentú adducitur:ita eſt quedam p̄fectio ca
ritatis:p̄tinés ad ipſam ſpém caritatis:vt.ſ.
deus ametur ſup oia:⁊ nihil cótra eú ame
tur.Eſt aút alia p̄fectio caritatis:etiá in hac
vita:ad quá aliq̄s per aliqđ ſpúale augmé⸗
tum peruenit:vtpote cú homo etiá a reb⁹
licitis abſtinet:vt liberius diuinis obſeq̄js
vacet.Et hoc modo religio dicitur q̄dá di
ſciplina ſiue exercitiú ad app:ehédendum
hoc p̄fectionis augmétú. Vñ in collationi⸗
bus patrú dicit abbas Moyſes de religio
ſis loquens:ieiunioꝝ medicinam:vigilias.
labo:es co:po:is: nuditaté:lectioné:ceteraſ
qꝫ virtutes debere ſuſcipere:nos noueri⸗
mus vt ad perfectioné caritatis poſſimus
cóſcendere:Iſtis diſtictionibus p̄habitis ſit
iſta cóclusio p̄ma. Ad ſeq̄laꝫ p:imá Ch:iſti:
⁊ ad habendá p̄maꝫ p̄fectioné:nó eſt neceſ
ſariú oia relinq̄re tp̄alia per volútariá pau
pertaté:ſꝫ ſufficit vt ſuper oia deus diligat
⁊ nihil cótra eú amet:ſiue ꝙ p̄cepta carita
tis obſeruentur. Iſta ꝯcluſio eſt manifeſta.
Ná vt dicit ſctús Thomas:ſumma p̄fectio
pót eſſe cú magna opulétia. Ná Ab:aá:cui
dictú eſt Geñ.xvij. Ambula co:á me:⁊ eſto
p̄fectus. Legit diues fuiſſe:⁊ ſimilit reges:
⁊ p̄ncipes xp̄iani:p:elati:⁊ alij xp̄iani mino
res:q nó renunciauerút bonis tp̄alib⁹:quo
rú multi ſunt in ſtatu gratie. Secúda cóclu
ſio. Ad ſequelá ſecúdá ⁊ ſcđam p̄fectionem

requiritur renūciatio:ſiue dimiſſio tēporaliū: vt pz Mat.xix. Si vis perfectus eē rc. Et Luc.ix. Qui vult venire poſt me:abneget ſemetipſum:r ſeqtur me. Iſta cōcluſio pz:q: ſicut dictū eſt:ſtatus religiōis eſt qdaz diſciplina:ſiue exercitiū:per quod puenitur ad perfectionē caritatis:ad qȏ neceſſariū ē:ꝙ aliqs affectū ſuū totaliter abſtrahat a reb⁹ mūdanis. Dicit enī Auguſtinus lib.x.cōfe. ad deū loquēs. Minus te amat:qui tecum aliqd amat qȏ nō ꝑpter te amat. Vñ r in libro.lxxxiij.q.dicit Aug.ꝙ nutrimētū caritatis ē diminutio cupiditatis: Profectio ē vbi nulla eſt cupiditas:ex hoc aūt:ꝙ aliqs res mūdanas poſſidet:allicitur animus ei⁹ ad eaꝝ amorē. Unde Augu.in epiſtola ad Paulinū et Theraſiaz:ꝙ terrena diligun tur arctius adepta q̄z cōcupita. Et Criſ.dicit ſuper Mat.ꝙ appoſitio diuitiaꝝ maiorē accendit flāmaz:r vehementior fit cupido. Et inde eſt ꝙ ad perfectionem caritatis acquirendā.pmū fundamētū eſt volūtaria paupertas:vt abſqz ꝑprio viuat dicente domino Mat.xix. Si vis perfectus eſſe:vade:r vēde oia:que habes:r da pauperib⁹: r veni ſequere me. ℭ Ad ratiōes in oppo. ℭ Ad pmā rñdet negando ꝯñam. Et ad dictū apoſtoli dicendū:ꝙ loqtur infirmis: quos ſic dare monet:vt egeſtatē nō patiantur. Et ſimilit ex alia glo.nō eſt intelligendū ꝙ nō liceat oia tēporalia obijcere:ſʒ ꝙ hoc nō ex neceſſitate reqratur. ℭ Ad ſecūdam rñdetur negando minoreȝ. Dicimus eni ꝙ ille:qui ꝑpter Chriſtū oia dimittit:nō exponit ſe periculo ſpūali:vel corporali. Spūale qdem periculū ꝑuenit ex paupertate:quādo nō eſt volūtaria. Periculū autē corporale nō imminet illis:q̄ intentione ſequēdi xp̄m:oia ſua relinquūt:diuine prouidētie ſe cōmittentes. Vñ Augu.dicit in libro de ſermone dñi in monte. Querentibus regnum dei:r iuſtitiaȝ eius:nō oȝ ſubeſſe ſollicitudo ne neceſſaria deſint: ℭ Ad tertiā rñdetur negādo minorē. Et ratio eſt:q: mediū virtutis ſm philoſophū accipit ſm rōnem rectā nō ſm quātitatē rei. Et ideo qcquid pōt fieri ſm rōnem rectam:nō ē vitioſuȝ ex magnitudine quāntitatis:ſed magis virtuoſum. Eſſet aūt preter rationē rectam:ſi quis oia ſua cōſumeret in itemperātiā:vel abſqz vtilitate. Eſt aūt ſecūdū rōnem rectaȝ:ꝙ aliqs diuitias abijciat vt cōtēplationi ſapiētie vacet:quod r philoſophi qdam feciſſe leguntur. Unde multo magis ſcōm rōnem rectā ē:vt homo oia bona ſua relinqt:ad hoc:vt Chriſtū perfecte ſequat. Vñ Hieronym⁹ ad Ruſticū monachum. Nudum xp̄m:nudus ſequere.

Ad tertiaȝ queſtionē:vtꝝ beatus Andreas:r alij qui ſecuȝ ſunt vocati hac vocatiōe:fuerit vocatus ad apoſtolatū:rñdetur ꝙ ſic. Pro quo notandum ꝙ triplex fuit vocatio Apoſtolorum. ℭ Prima vocatio fuit immediate poſt baptiſmū xp̄i:vt habet Jo.i.qñ duo diſcipuli Joānis audierūt ipſuȝ Joānē dicentem de xp̄o. Ecce agnus dei:r ſecuti ſunt Jeſum.et ibi dicit:ꝙ Andreas frater ſymonis erat vnus ex duobus:qui ſecuti fuerūt Jeſum:r ibi dicitur infra qñ vocauit fratrē ſuum ſymonē ad Jeſuȝ. Iſta aūt vocatio fuit ad xp̄i familiaritatem. ℭ Scḋa vocatio fuit in captura piſciuȝ:quā d̄ſcribit Lucas.v.c. Ubi dicit:ꝙ xp̄s ꝑpter turbas irruentes:aſcendit in nauem Petri:ad predicandū:r finita predicatione iuſſit laxari rete in capturaȝ piſciū:r viſa multitudine Petrus ſciens ꝙ nō poterat eſſe virtute humana procidit ad genua Jeſu. Et iſta vocatio dicit eē ad diſcipulatū. ℭ Tertia aūt vocatio fuit:de qua hic in preſenti euāgelio fit mentio:qñ relictis oibus ſecuti ſunt Jeſuȝ:totalit ei adherentes:ad ꝑdicta negotia amplius nō reuerſuri. Et hac vocatione ſunt vocati ad apoſtolatum rc.

ℭ In feſto beati Nicolai venit diſputandum.

Verũ beatus Nicolaus ſicut lucernas ardentes.i. ſanctoꝝ opeꝝ pfectionẽ habuit i manibus ſuis: vt credatᷣ a cunabulis in baptiſmo vltra cõez legem: ſpecialẽ effectũ gratie ſuſcepiſſe. Et vr̃ ꝙ nõ: q: baptiſm⁹ equalẽ effectũ hꝫ in oibus marie in paruulis: vbi nõ precedit alia diſpoſitio maior i vno: q̃ꝫ i alio: Ergo beat⁹ Nicolaus nõ habuit cũ paruul⁹ fuerit baptizat⁹ ſpãlẽ effectũ gratie. ¶ Scd̃o ſic. Jn q̃licũqꝫ diſpoſitiõe ifans naſcatᷣ: ⁊ q̃liacũqꝫ hẽat nãlia: vnus non naſcitᷣ magis pctõꝛ q̃ꝫ ali⁹: Ergo pari rõne: in regeneratiõe vnus nõ dꝫ regenerari magis vel melius: q̃ꝫ ali⁹. ¶ Jn oppo. arguitᷣ ex multꝭ: q̃ dicuntur de btõ Nicolao: ꝙ ſupꝛa cõem legẽ: ſpecialem gratiã ſuſcepit ex baptiſmo. Dicitᷣ pͥmo i vita ſua: ꝙ innocẽtie puerilia iura trãſcẽdes euãgelice iſtitutiõis diſcipul⁹ ẽ. Scd̃o legitᷣ: ꝙ btũs Nicolaus ad huc puerulus multo ieiunio macerabat coꝛp⁹. Tertio: ex illo: qḋ dr̃ a pueritia ſecut⁹ ẽ dñm. Quarto: ex illo qḋ legitᷣ de eo: ꝙ poſtq̃ꝫ domi puerilẽ decurrit etatẽ: cũctis mũdi hui⁹ ſpꝛetis oblectatiõibus: Chꝛiſti ſe iugo ſubyciẽs: documentis ſctis ſuũ pbuit auditũ. De opibus ſctis ſuis: q̃ velut lucerne ardẽtes ſplẽdebãt i eo hiſtoꝛia plena ẽ: q̃liter erat valde cõpatiẽs: ⁊ ſup afflictis pia geſtabat viſcera: vt veracitᷣ poſſet dicere illud Job. xxxi. Ab ifantia creuit mecũ miſeratio. Quo circa dr̃ in hyſtoꝛia: ꝙ opibus ſctis Nicolaus humilitᷣ inſiſtẽs: reuelatiõe puect⁹ ẽ ad ſummũ ſacerdotij gradũ. ¶ Rñdeo dicẽdum: ſaluo meliori iudicio: ꝙ illa q̃ dicta ſunt: ſunt ſatꝭ pbabilia teſtimonia: ꝙ iſte ſctũs in baptiſmo ali q̃ꝫ ſpãleꝫ gratiã ſupꝛa cõem legẽ acceperit. Nec ẽ hoc icõueniẽs: qm̃ vt inqt dñs Bonauẽtura in. iiij. di. iiij. gratiã mẽſuratᷣ ſcd̃m liberalitatẽ dei dãtis: nõ ſcd̃ꝫ q̃litatẽ ſuſcipiẽtis: niſi de cõgruo. Et hoc ſcd̃m ꝙ ſuſcipiẽs ſe pparat: nõ ſcd̃m ꝙ ẽ capax. Quꝛ ergo ds̃ operatᷣ in baptiſmo ſcd̃m exigentiã ſacram̃ti: ⁊ interi⁹ vn⁹ nõ eſt magis diſpoſit⁹ q̃ꝫ alter. iõ equalitᷣ dat oĩbus paruulis quãtũ eſt de lege cõi. Quꝛ tñ ptãs eius nõ eſt alligata ſacramẽto: nõ eſt neceſſe: ꝙ ſemp det eq̃litᷣ. ſꝫ põt facere cui vult ſpãle puilegium. Hec Bonauẽtura. Cõcoꝛdat etiã ſctũs Tho. in tertia pte. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad pꝛimã rñdetᷣ: ꝙ rõ pcedit de lege cõi. Sꝫ cum deus operetᷣ in ſacramẽto vt agẽs voluntariũ: põt ſcd̃m oꝛdinẽ ſue puidẽtie aliqd ſpãle vni cõcedere: qḋ nõ alteri. ¶ Ad ſecundã rñdetur negando ↄñam rõne iaꝫ dicta.

¶ Jn feſto beati Thome apoſtoli poſſunt diſputari ſequentes queſtiones.

¶ Pꝛimo: vtꝝ fides ſit de viſis. ¶ Scd̃o: vtrũ Tho. de neceſſitate ſalutꝭ tenebatᷣ: apparente ſibi dño ⁊ dicẽte. Thoma ⁊c. cõfiteri fidem diuinitatis: ⁊ humanitatis in xp̃o. ¶ Tertio: vtrum credere his que nõ videmus: ſit laudabile.

Ad pꝛimã ſic pcedit. Et vr̃: ꝙ fides ſit de viſis. ¶ Pꝛio ex pñti euãgelio: vbi xp̃s ait. Thome: q: vidiſti me Thoma ⁊ credidiſti: Ergo de eodẽ ẽ viſio ⁊ fides. ¶ Scd̃o ſic. i. Coꝛi. xxxi. dic̃ Apoſtol⁹. Videm⁹ nũc p ſpeculũ i enigmate: ⁊ loqtur ꝺ cognitiõe fidei: ergo fides ẽ viſio. Et id ꝙ creditᷣ vr̃. ¶ Tertio ſic. Lumẽ fidei ſe hꝫ ad articulos fidei: ſicut lumẽ nãle ad pͥncipia nãlitᷣ cognita: Sꝫ lumẽ nãle fac̃ videre pͥncipia p ſe nota: Ergo etiã lumẽ fidei facit vidẽ articulos fidei. ¶ Jn oppoſi. ẽ apoſtol⁹ dicẽs ad Hebꝛ. xi. Fides eſt argum̃tũ nõ apparẽtiũ: ergo fides nõ eſt ꝺ viſis. ¶ Rñdeo dicẽdũ iuxta ſctm̃. Tho. i iij. Quꝺ viſio ꝓpͤe loquẽdo ẽ act⁹ ſenſus viſus: ſꝫ pp nobilitatẽ iſti⁹ ſenſus trãſlatũ ẽ nomẽ viſiõis ad act⁹ aliaꝝ potentiaꝝ cognitiuaꝝ ſcd̃ꝫ ſimilitudinẽ ad ſenſuꝫ viſus põt attẽdi: ergo ſimilitudo q̃ntũ ad gen⁹ cognitionis tm̃: ⁊ ſic largo mõ ⁊ i ꝓpͤe oĩs cognitio: viſio dicitᷣ: ⁊ ſcd̃ꝫ hoc fides ẽ de viſis. Põt etiã vlteri⁹ attẽdi iſta ſimilitudo: ñ ſolũ quãtũ ad gen⁹ cognitiõis: ſꝫ q̃ntũ ad modum cognoſcẽdi. Mod⁹ aũt: quo ſenſus viſus vi-

de:e inquātū ſpēs viſibilis facti ī actu ꝑ lumē formaē in viſu. Vñ trāſferēdo nomē viſiōis ad itellectū: ꝓpe itelligēdo videm⁹: qñ ꝑ lumē itellectuale ipſa forma intelligibilis ſit in itellectu noſtro: ſiue illud lumē ſit nāle ſicū itelligim⁹ quātitatē hoīs: aut alicuius hmōi: ſiue ſit ſupnāle: ſicut quō deū in patria videm⁹. Ea vlteri⁹ videre ꝑ itellectū: dicūtur illa cōplexa: quoꝝ cognitio ex pdicta viſiōe ꝯſurgit: ſicut per lumē nāle videm⁹ pncipia pma: q̄ cognoſcim⁹ ſtatim vt terminos cognoſcim⁹: ſiue per lumē ſupernāle: ſicut eſt viſio ꝓph̄e. Et vlteri⁹: Ea etiā q̄ in iſta pncipia reſoluē poſſum⁹ per rōez: dicim⁹ videre: ſicut ea: q̄ ſcim⁹ demōſtratiōe ꝓbata. Et ſcd'm hoc pʒ: q fides nō pōt eē de viſis: qa forma illa itelligibilis: q̄ pncipale ē obiectū fidei. ſ. deus: formatiōez noſtri itellect⁹ ſubterfugit: ⁊ nō ē ei ꝑui⁹ in ſtatu vie vt Augu. dicit: ⁊ pterea nec ea q ſunt fidei: ad pncipia viſa reducere demōſtrādo poſſumus.

C Ad rōnes in oppo. C Ad primā rñdeē q Thomas aliō vidit: ⁊ aliō credidit. hoīez vidit: ⁊ deū credidit. Deū ꝯfeſſuſ ē: cū dixit De⁹ me⁹: ⁊ dñs me⁹. Vbi Tho. perfectior factus eſt ī cognitiōe: poſt xp̄i reſurrectiōez: cū māifeſte ꝯfeſſus ē ipʒ eē deū. C Ad ſecūdā rñdeē: q ibi viſio large accipiē ſm pmū modū. C Ad tertiā rñdeē negādo ꝯñā. Et rō eſt: q: termini pncipioꝝ nālit cognitoꝝ ſunt cōprehēſibiles noſtro itellectui. Jō cognitio: q̄ ſurgit ex illis pncipijs ē viſio: ſʒ nō ē ita de terminis articuloꝝ fidei. Vñ ī futuro: qñ deus per eſſentiā videbitur: articuli erūt per ſe noti ⁊ viſi: ſicut mō principia demonſtrationis.

Q ſcd'a q. vtrū Tho. de neceſſi-
a tate ſalutꝭ tenebaē apparēte ſibi
dño ⁊ dicēte. Tho. ⁊c. Cōfiteri
fidē diuinitatꝭ ⁊ humanitatꝭ in xp̄o. Et vr̄ q nō. C Pmo ſic. Illud vr̄ ad ſalutē ſufficē ꝑ q hō attigit finē ꝟtutꝭ: Sʒ finis ꝓpri⁹ fidei: eſt ꝯiūctio humane mentꝭ ad ꝟitatē diuiniā: qd' poterat in Tho. eſſe ſine exteriori confeſſiōe: ergo illa exterior fides nō fuit neceſſaria ei ad ſalutē. C Scd'o ſic. Per exteriorē ꝯfeſſiōez hō fidē ſuā alijs patefacit. Sʒ hoc nō ē neceſſariū niſi illis: q hñt alios ī fide iſtruē: Sʒ hoc nō competebat. tho. illa hora reſpectu xp̄i ⁊ diſcipulorum: ergo ⁊c. C Tertio nō reqriē plus a tho. qʒ ab alijs apoſtolis: niſi q credēt xp̄ʒ reſurrexiſſe. Sʒ alijs nō fuit neceſſariū ad ſalutē talē exteriorē fidei ꝯfeſſiōem facē: ergo nec tho. C In oppo. ē illō Apoſtoli ad Ro. x. Corde crediē ad iuſticiā: ore aūt ꝯfeſſio fit ad ſalutem. C Rñdeo dicēdū. De neceſſitate ſalutꝭ tenebaē tho. illa hora facē illā ꝯfeſſiōez de xp̄o. Pʒ ꝯcluſio. ꝓ qua nō: q ea q̄ ſunt neceſſaria ad ſalutē: cadūt ſub pceptꝭ diuine legis. Cōfeſſio aūt fidei cū ſit qd' affirmatiuū: nō pōt cadē niſi ſub pcepto affirmatiuo. Vñ eo mō de neceſſarijs ad ſalutē: q̄ pōt cadē ſub pcepto affirmatiuo diuīe legis: pcepta aūt affirmatiua ñ obligāt ſemp: ⁊ ſi ad ſemper obligent. Obligāt aūt ꝓ loco ⁊ tp̄e. et ſcd'm alias circūſtātias debitas ſcd'm quas oʒ actū hūanū limitari ad hoc: q ſit act⁹ ꝟtuoſus. Sic agiē ꝯfiteri fidē: nec ſemp: nec in q̄libet loco eſt d' neceſſitate ſalutꝭ: ſʒ aliq̄ loco: ⁊ tp̄e: qñ ſi ꝑ omiſſiōez hmōi ꝯfeſſiōis ſubtrahereē honor d'bit⁹ deo. vel etiā vtilitas ꝓximis īpendēda. puta ſi aliqs īterrogat⁹ d' fide tacēt: ⁊ ex hoc crederēē: vel q nō hēret fidē: vel q fides non eſſet ꝟa. vel alij ꝑ ei⁹ taciturnitatē auerterenē a fide. In hmōi enī caſib⁹ ꝯfeſſio fidei ē d' neceſſitate ſalutꝭ. Sʒ iſte caſus eſt in pſentiaꝝ. Jā enī pmo dixerat Thomas: q nolebat credē: niſi videret in manibus fixurā clauorū: ⁊ mittā digitū: ⁊ cetera: modo vero: ſi nō confeſſus fuiſſet ore fidem perfectam de Chriſto: eſtimatus fuiſſet non habere fidē de Chriſto. Vnde dominus ait illi. Noli eſſe incredulus ſʒ fidelis. Vel eſtimatus fuiſſʒ tenere: q fides Chriſti non eſſet vera. Vel fortaſſe alij diſcipuli viſa contumacia iſtius: aut taciturnitate aꝟterent ſe a fide. Preterea ſubtraxiſſet non ꝯfitēdo ex quo iā erat ſuſpectus: honorē debitū deo: ⁊ vtilitatē a fidelibus: quā

ex ſua ꝯfeſſione receperunt. ¶ Ad rões in
oppo. ¶ Ad primá rñdet negádo ꝯñam.
Et ró é: q: finis fidei: ſicut ⁊ aliaꝝ virtutuꝫ
referri dꝫ ad finé caritatis: q é amor dei ⁊
ꝓximi. Et ió qñ honor dei: vel vtilitas ꝓxi
mi hoc expoſcit: nó dꝫ eé ꝯtentus hó: vt ꝑ
fidé ſuá veritati diuine ꝯiúgat: ſꝫ dꝫ fidé ex
terius ꝯfiteri: ¶ Ad ſecundá rñdet negan
do minoré vliter. Et ró é: q: in caſu neceſſi
tatis: vbi fides piclitat: qlibet tenet fidé ſu-
am alijs ꝓpalare. ſiue ad iſtructioné alioꝝ
fideliú: ſiue ꝯfirmationé: vel ad reprimen
dú ifideliú iſultationé. Sꝫ de alijs ꝑib⁹ in
ſtruere hoies de fide: nó ptinet ad oés fide
les. ¶ Ad tertiá rñdetur negádo aſſúptuꝫ
q: hoc caſu: ad plus tenebat Thomas qui
renuerat credere reſurrectóeꝫ: qꝫ alij. Vñ
viſa ſua duritia ⁊ ſingularitate in nolendo
credere: niſi certificaret: duplici ſenſu ſcꝫ vi
ſu ⁊ tactu: erat neceſſarium: ut expreſſe cõ-
fiteretur fidem: quá habebat de xp̃o.

A D tertiá. q. vtrú credere hijs
q nó videm⁹: ſit laudabile ⁊
meritoriú. Et videt ꝙ non.
¶ Primo ſic. Dr̃ Ecclíaſti-
ci. xxx. Qui cito credit: leuis
é corde. Sꝫ q credit his: q nullo mó videt:
nimis cito credit. Ergo talis magis é vitu-
perádus: qꝫ laudádus. ¶ Scḋo ſic. Abne
gare róneꝫ: q eſt nobiliſſimú eoꝝ: q in no-
bis ſunt: é vitupabile. Sed q credit ea: que
nó ſunt róni ꝯſona: rónem abnegat. Ergo
talis é vitupabilis. ¶ Tertio ſic. Diſcretio
é illa: q facit eé opus noſtrú laudabile. Sꝫ
cú oís noſtra diſcretio ſit ꝑ róné in his: q ꝑ
ter róeꝫ ſút: nó habemus aliqd: quo diſcer
namus. Ergo hmói credere nó é laudabile
q: ita pót homo credere falſis: ſicut veris.
¶ In oppo. é euágeliú. pñs. Bñ q nó vi-
derút: ⁊ crediderút. ¶ Rñdeo dicédú. ꝙ
credere p̃me veritati in his: q nó vident:
laudabile ⁊ meritoriú eſt. Probat ſic. Ois
actus virtutis é laudabilis ⁊ meritorius:
qꝫtú in ſe é. Sed credere his: q nó vident:
é actus virtutis fidei: q é argumentú nó ap
pentiú: ſm Apoſtolú. Ergo eſt laudabile ⁊
meritoriú. Pro cuius ꝯcluſióis pleniori: no
titia: eſt ſciédú: ꝙ ſicut Phũs dicit. j. Ethi.
Laus ꝓprie ſm reſpectú ad alteꝝ quo di-
gnius é attendit: ſicut videmus ꝙ actus cõ
cupiſcibilis laudat inqꝫtú ordinate ſe habꝫ
ad róem. Actus át rónis inqꝫtú ordinate ſe
hꝫ ad itellectú: quo dirigit. Eſt actus ét ſu-
premaꝝ potentiaꝝ: ſm ſe hꝫ ad finé. Et pro
pter hoc: illa q ſunt optima: nó laudant: ſꝫ
honorant. Et q: virtus eſt diſpoſitio ꝑfecti
ad optimú. vt dr̃. vij. Phi. ideo ꝓprie vir-
tutis actus laudabilis é. Noſtra aút natura
lis cognitio: ſe hꝫ ad diuiná: ſicut ad ſupio-
ré. Et ió cú ró noſtra diuine virtuti ꝯſentit
actus laudabilis é: ſicut cú ꝯcupiſcibilis ró
ni ſubdit. Et ió credere veritati p̃me in his
q nó videt laudabile ⁊ meritoriú é: ⁊ act⁹
virtutis. ¶ Ad rónes in oppo. ¶ Ad pri
imá rñdetur negando minoré. Licet. n. cre
dere hoi abſqꝫ róne ꝓbabili: é cito crede-
re. q: cognitio vni⁹ hois nó é naturaliter or
dinata ad cognitioné alteri⁹: vt ꝑ ipſum re
gulet: ſed hoc mó eſt ordinata ad veritateꝫ
primá. ¶ Ad ſcḋam reñdet negádo ꝯñaꝫ.
Et ró é. q: hó cú credit: nó abnegat róneꝫ:
quaſi ꝯtra eá faciés: ſed eá tráſcendit altio
ri dirigén inixus. ſ. prime veritati: q: ea q ſi
dei ſunt: ⁊ ſi ſup róné ſint: nó tñ ꝯtra róneꝫ.
Ea aút q ſupra hoiem ſunt qrere: nó eſt vi
tupabile: ſed laudabile. q: hó dꝫ ſe ad diuia
erigere: quantúcúqꝫ pót: vt dicit Phũs. x.
Ethi. ¶ Ad tertiaꝫ rñdetur negando mino
ré. Dicimus. n. ꝙ diſcretioné credédorum
hꝫ hó ꝑ lumen fidei: ſicut diſcretioné ſpúuꝫ
per aliquá gratiá gratis datá. Unde hó lu
mé fidei hñs nó ꝯſentit his: q ꝯtra fidé ſút:
niſi idinationé fidei reliquat. ex ſua culpa.
¶ In feſto bti Stephani é euágeliú. In il
lo tp̃e dixit ieſus turbis iudeoꝝ ⁊c̃. Mat.
j. Circa qḋ poſſunt diſputari ſe. q.
¶ Primo: vtrú ꝯuenieter xp̃s miſit ad iu
deos ꝓphetas: ſcribas: ⁊ ſapiétes: ſciens ⁊
predicens eos occidendos per iudeos.
¶ Secundo: vtrum Stephanus in hac vi

ta viuens vidit deum per eſſentiam.
D primã.q.ſ.vtrũ ↄueniẽter
a xp̄s miſit ad iudeos ꝓphetas:
ſcribas:ꝛ ſapiẽtes:ſciẽs:ꝛ p̄di=
cens eos occidẽdos ꝑ iudeos
ſic ꝓcedit.Et videt ꝙ non.℄ Primo ſic.
Quia hoc videt ſapere quãdã crudelitatẽ
ſicut mittere inocẽtes oues ad lupos ꝑ eos
diripiẽdas.℄ Scd̄o ſic. Si xp̄s miſit eos
ꝛ ſciuit eos occidẽdos:voluit eoſ mori.Sʒ
hoc ẽt voluerũt iudei.Ergo iudei ↄforma
uerũt volũtatẽ ſuã diuine.Et ita nõ pecca=
uerũt.℄ In oppo.ẽ euãgeliũ.℄ Rñdeo
dõm ꝙ ↄuenieter xp̄s miſit ad iudeos pro
phetas:ꝛ ſcribas:ꝛ ſapiẽtes.Miſit ad in=
ſtructionẽ eoꝝ.nõ ad hoc vt occiderentur
ab eis:licet bñ p̄uidit:ꝙ eſſent ꝑ eos occi=
dendi.℄ Ad rões in oppo.℄ Ad primã
rñdet:ꝙ falſuʒ eſt:ꝙ hoc ſapiat crudelita=
tẽ aliquã.q: nõ miſit eos hac itẽtiõe vt a
iudeis īterficerent.bene tñ dedit eis bonã
volũtatẽ:vt ſi ↄtigeret eos morti tradi: pa
tiẽter ꝛ libenter mortẽ ſuſcipent.℄ Ad ſe=
cũdã rñdet negãdo ↄñam.Et rõ ẽ:q: con=
formitas volũtatis humane ad diuinã non
ẽ ſimpliciter volẽdo:qd̓ deus vult:ſʒ in vo
lẽdo ex mõ.ſ.ex caritate ſicut deus vult:vel
ad eũdeʒ fineʒ.Et hoc mõ iudei īterficien=
do miſſos a xp̄o:volũtatẽ ſuã nõ ↄforma=
uerũt diuie.q: ꝓphetas:ꝛ ſcribas: ꝛ ſapiẽ
tes:ex nequitia occiderunt:ꝛ ad ipediẽdaʒ
ſaluteʒ:quã ex eoꝝ p̄dicatiõe ſeq videbãt.
D ſcd̄aʒ.q.ſic ꝓcedit.Et vr̄:ꝙ
a btũs Stephanꝰ in hac corpali
vita viuẽs viderit deũ ꝑ eſſenti
am Dicit Act.j. Intẽdens i ce
lũ vidit gl̄iaʒ dei.℄ In oppo.vr̄ illd̓ Exo.
xxxiij.Nõ videbit me homo ꝛ viuet.Glo.
Quãdiu hic mortaliter viuit:videri ꝑ q̄ſ=
dã imaginatiões deꝰ põt:ſ̄m ipſam nature
ſue ſpẽm nõ põt.℄ Rñdeo dõm:ſicut di=
cit magiſter Nicolaus de lyra ſuper Act.
Apoſtoloꝝ.Act.vij.ꝙ aliq dixerũt ꝙ vi=
ſio iſta Stephani fuit mentalis.ita ꝙ ex ſpe
ciali gr̄a fuit ſibi cõmiſſuʒ videre nõ ſolum
humanitatẽ xp̄i:ſʒ etiã deitateʒ:ſicut Pau
lo:eo ꝙ erat doctor gentiũ:ꝛ Moyſi q fu
it doctor iudeorũ:vt dicit Aug.Et hoc vi=
det dicere q̄dã glo:ſup locũ iſtũ:q talis ẽ.
Quidã electi adhuc in hac vita detẽti:mũ
dato cordis oculo:videre meruerũt gl̄iam
dei:vt hic Stephanꝰ:ꝛ Paulꝰ ad tertium
celũ raptus.Sed hoc dictũ vt dicit Nico=
laꝰ nõ vr̄ bñ ↄſonare dictis ſcõꝝ ꝛ docto=
rũ:q ↄcorditer dicũt:ꝙ talis viſio nõ eſt cõ
ceſſa alicui in vita p̄ñti: vtẽti ſenſibꝰ exte=
rioribꝰ:niſi hoi xp̄o. Vñ ꝛ Paulus dicit
deũ ſic vidiſſe:niſi in raptu ab iſtis ſenſibꝰ
Stephanꝰ aũt nõ videt tũc fuiſſe raptus:
ſʒ magis vtens ſenſibꝰ.vtpote loq̄ns iude
is audiẽtibꝰ.Propter qd̓ aliꝫ dicũt:ꝙ fuit
viſio imaginaria.ita ꝙ in eius imaginatio
ne fuerũt effigies diuinitus formate ad re
preſentãdũ deũ:ꝛ hoieʒ xp̄m:ſicut Iſa.vj.
Iſaias vidit deũ ſedentẽ ſup ſoliũ excelſuʒ:
ꝛ mẽte cognouit Stephanꝰ ſignificatũ illi
us rep̄ſentatiõis.Et ſic q̄ʒtũ ad hoc:nõ ſolũ
fuit viſio imaginaria:ſʒ ẽt cũ hoc mẽtalis.ſi
cut fiebat ꝓphetis.Et nõ ẽ dubium:ꝙ iſto
mõ potuit fieri.ſʒ mõ loquẽdi ſcripture:vr̄
ꝙ fuerit corpalis viſio.q: dicit in textu.Cũ
eſſet Stephanꝰ plenꝰ ſpũ ſcõ itendẽs in ce
lũ vidit gl̄iam dei. Circa qd̓ ſine p̄iudicio
videt ita eſſe:ꝙ a corpe xp̄i exñtis in celo
fuit imutatus oculus Stephani ad viſionẽ
hũanitatis xp̄i.Nã in p̄tãte eius ẽ:ꝙ cor=
pus eiꝰ videat ſic a longe:ſicut de ꝓpe. Et
forte idẽ de quolibet alio corpe gl̄ioſo:q: to
taliter ſubiectũ ẽ aĩe.Propter qd̓ videt:ꝙ
poſſit imutare viſuʒ īdifferẽter a lõge:ꝛ ꝓ
pe.Et ſit in p̄tãte eius:ꝙ imutet viſuʒ in ꝓ
p̄ria vel alia effigie.ſicut dicit de corpe xp̄i
gl̄ioſo Luc.vlt.Deitatẽ vo videre hoc mõ
nõ potuit.ſʒ in viſiõe imaginaria formatur
in virtute imaginatiua aliq̄ effigies ad re=
p̄ſentãdũ deũ.ita exterius põt diuinitus for
mari ad imutationẽ oculi corpalis aliqua
effigies corpalis.nõ a deo aſſũpto:ſed for=
mata põt ipſuʒ rep̄ſentare oculo corpali.
Et ſic ꝓbabiliter abſqʒ alta aſſertione põt

dici: ꝙ fuit in viſiōe Stephani mēntaliter:
tñ cognouit: ꝙ illa effigies nō erat ipſa di-
uinitas. niſi repſentatiue. Et huic modo di
cendi ꝯcordat littera: cuꝫ dicit. Ecce video
celos apertos ⁊ filium hoīs ſtātem a dex
tris virtutis dei. Et hec tm̄ de. q. iſta.
¶ In feſto bti Jo. euangeliſte ē euangeliū.
Dixit Jeſus Petro ⁊c̄. Jo. vltimo. Circa
quod poſſunt diſputari ſe. q.

PRimo: vtrū xp̄s plus dilex-
xit Jo. q̄ꝫ Petrū. Et vr̄ ꝙ
non. ¶ Primo ſic. Deꝰ di
ligit oīa equaliter. Ergo nō
diligit magis Jo. q̄ꝫ Petꝝ
Cōſequētia ē bona. Añs ꝓbat. Sicut dili
git oīa: ita cognoſcit oīa. Sed equaliter co-
gnoſcit oīa. Ergo eq̄liter diligit oīa. ¶ Se
cūdo ſic. Deꝰ eodē actu ſimplici dilexit Jo
ānē ⁊ Petꝝ. Ergo nō vnū magis q̄ꝫ aliū.
¶ Tertio ſic. Chriſtus maiꝰ bonuꝫ voluit
Petro q̄ꝫ Joāni. Ergo plus dilexit Petꝝ
q̄ꝫ Joānē. Añs ꝓbat: qm̄ Petro cōmiſit
curā totius mūdi. Vñ ait ei. Jo. ij. Petre
amas me: paſce oues meas. Joāni vō non
cōmiſit niſi cuſtodiā vniꝰ pſone. ſ. mr̄is ſue.
¶ In oppo. vr̄ argui ex pn̄ti euāgelio: vbi
ſpāliter Joānes nomiatur dilectus a xp̄o.
¶ Rñdeo dōm: ꝙ qō iſta: vt tangit ſctūs
Tho. ſup primā ptē: ⁊ ſup Jo. multipliciter
ſoluit Aug. n. refert hoc ad miniſteriū di-
cēs: ꝙ vita actiua: q̄ ſignificat ꝑ Petrum:
plus diligit deū q̄ꝫ vita ꝯtēplatiua: q̄ ſignifi
cat per Jo. q: magis ſentit pn̄tis vite āgu
ſtias: ⁊ citiꝰ ab eis liberari deſiderat: ⁊ ad
deū ire. Cōtēplatiuā vō vitā plus deꝰ dili
git: q: magis eā ꝯſeruat. nō. n. ſimul finitur
cū vita corpis: ſicut vita corpis. Quidā vō
dicunt: ꝙ Petrus plus dilexit xp̄m in mē-
bris: ⁊ licentiā fuit plus a xp̄o dilectus. Vñ
ei eccliam cōmendauit. Jo. vō plus dilexit
xp̄m in ſeipſo. ⁊ ſic ēt fuit ab eo plus dile-
ctus. Vñ ei cōmēdauit matrē. Alij vō di-
cūt: ꝙ icertū ē: quis coꝝ xp̄m plus dilexit
amore caritatis. ⁊ ſiliter qūo dn̄s plus dile
xit in ordine ad gliam vite eterne. Sed pe
trū dr̄ plus dilexiſſe q̄ꝫtū ad quādā ꝓmpti
tudinē vel feruorē. Jo. vō plus dilexit q̄ꝫtū
ad quedā familiaritatis indicia: que xp̄s ei
magis demōſtrabat ꝓpter eiꝰ iuuētuteꝫ ⁊
puritatē. Alij vō dicūt ꝙ xp̄us plus dilexit
Petrū: q̄ꝫtū ad excellētius donū caritatis.
Jo. vō plus q̄ꝫtū ad meliꝰ donū itellectꝰ.
Vñ Petrus ſimpliciter ⁊ magis dilectus
Jo. vō ſꝫ qd. Preſūptuoſuꝫ tñ vr̄ hoc di-
iudicare. q: vt dr̄ Prouer. xvj. Spūum pō
derator ē deus: ⁊ nō alius. ¶ Ad rōnes in
oppo. ¶ Ad primā rñdetur. ꝙ amor dicit
meſurari: Vno mō ex ſuo pncipio. ⁊ ſic dr̄
magis amari id: ad qō amādū volūtas ma
gis idinat. Et ſic deus eq̄liter oīa diligit.
Alio mō ex pte obiecti. ſm ꝙ qs dr̄ magis
amare illū: cui maius bonū vult. Et ſic deꝰ
dr̄ magis diligere vnū q̄ꝫ aliū. inq̄ꝫtū vult
ei magis bonū. ¶ Ad ſcōaꝫ rñdet: ꝙ rō ꝓ
cedit de affectu dilectiōis: ſm quē oīa equa
liter diligit. q: vno ⁊ ſimplici actu q̄uis nō
velit ſemꝑ equale bonū vel idē omnibus.
¶ Ad tertiā rñdetur ꝯcedēdo argumētū.

SEcūdo arguit. Et vr̄ ꝙ
btūs Jo. nō fuerit mortu
us. quia in pn̄ti euāgelio
ſcribit. Sic volo eū ma
nere. ſ. viuū donec veniā
ſ. in fine mūdi. ¶ In op
poſitū ē: qō hodie in ec-
clīa ſcā recolit eius obitus. ¶ Rño dōm:
ꝙ occaſiōe illiꝰ vbi. Sic eū volo manere. q
dā dixerūt Jo. nō eē mortuū: ſed vſq; ad
nouiſſimū diē victuꝝ: ⁊ in ſepulchro dormi
entē: donec veniēs xp̄s excitet eū: hoc acci
piētes ſignū: ꝙ in ſepulchro eiꝰ vr̄ q̄dā ſca
turitio māne: ꝑ modū ebulitiōis exſurgere.
Et dicūt hoc cauſari ex anhelitu eius. Sed
vt dicit Albertus hec ē fabula. Alij vō eū
nō dicūt eē mortuū. Sed dn̄t eū cū Enoch
⁊ Elya trāſlatū in padiſuꝫ: pugnaturꝫ cum
Antechriſto: ⁊ ꝓ xp̄o ſuſcipiet martyriuꝫ.
Nec hoc vr̄ viſimile: tā dilectū ſibi apoſto
lū: tādiu hoc ē tāto tpe vſq; ad finē mundi
ſuſpēdere a ſua viſiōe: ⁊ fruitiōe: alijs aplīs

in glia exñtibus. Et iõ cum alijs dõm ẽ: q̄ btũs Jo. mortuus ẽ: ſ; nõ p martyriũ. ⁊ q̄ ſtatim poſt mortẽ reſurrexit: ⁊ cũ corpe ⁊ aĩa tráſlatus ſit ad locũ btõꝝ. Et hmõi rei capit argumẽtũ. q: in ſepulchro ei⁹ corp⁹ non inuenit: ſ; de ſũdo ſepulchri mána ſcaturit ⁊ ebulit in ſignũ eius: q̄ populũ diu; viueret celeſti pane pauit. Nõ. n. videt credibile: q̄ corpus tá dilecti apli deus ſine veneratiõe i celo ⁊ i terra relĩqt. Et cũ ñ inueniat corp⁹ tá venerádũ: piũ ẽ credere: q̄ i celo btá vita ⁊ imortalitate ſit veſtitũ: vt dic Alber. Qd̃ õo dicit. Sic eũ volo máere: ſic itelligit. i. nolo eũ mori p martiriũ. Nolo q̄ pſecutoris ſuppliciũ eũ ab hac vita pcidat: q: ⁊ ſi venenũ bibit: nõ tñ nocuit: donec veniá ad vocádũ eũ ad gliam. Unde legit i vita ſua q̄ in vltia ſenectute ſua apparuit ei dñs. d. Ueni dilecte mi: q: tempus eſt: vt cum fratribus tuis mecum epuleris.

¶ In feſto Innocẽtiũ eſt euágeliũ. In illo tpe. Angelus apparuit in ſõnis Joſeph ⁊c.

¶ Primo: vtꝝ Innocentes veraciter dicantur martyres xpi.

¶ Secundo: vtrũ baptiſmus ſanguis ſuppleat defectum baptiſmi aque.

AD primá. q. ſic pcedit. Et videt q̄ inocẽtes p xpo occiſi dicant vaciter martyres xpi. ¶ Prio ſic. Nulla paſſio videt meritoria: ⁊ martyrij corona digna: niſi ſit volũtaria. S; paſſio iſtoꝝ inocentiũ nõ potuit eẽ volũtaria: cũ vſũ rõnis haberẽt. Ergo nõ videt poſſe dici martyres. ¶ Scdõ ſic. Martyriũ ẽ actus vtutis. S; ois actus vtutis ẽ volũtarius. S; talis non fuit i illis: vt dcm̃ ẽ. Ergo ⁊c. ¶ Tertio ſic Martyr i greco dr teſtis fidei xpiane. S; inocẽtes illi nõ potuerũt eẽ teſtes fidei xpiane: cũ vſũ li. ar. nõ haberẽt. Ergo martires vaciter dici nõ poſſunt. ¶ In oppo. ẽ fides eccle: q̄ colit eoꝝ martiriu; tanq̄; verum. ¶ Rñdeo dõm: q̄ inocẽtes p xpo occiſi fuerũt veri martires xpi. Circa qd̃ ſciẽdũ: q̄ ad euitádũ argumẽta ſcá: aliq dixerunt: q̄ inocẽtibus accelerat⁹ ẽ miraculoſe vſus li. ar. ſic i Jo. baptiſta: dũ adhuc exiſteret i materno vtero. ita q̄ ẽt volũtarij paſſi ſũt: ⁊ ſm hoc veri martyres fuerũt ⁊ volũtate ⁊ actu. S; q: hoc p auctatẽ ſcripture nõ pbat imo eccia dic: q̄ nõ loqndo: ſ; moriendo pfeſſi ſũt. iõ melius dõm ẽ: vt dicit ſcũs Tho. iuxta Aug. q̄ martirij gliá quá i alijs ppa volũtas meret: illi puuli occiſi p xpo p dei gratiá ſũt adepti. Ná effuſio ſáguis p xpo vi; gerit baptiſmatis. Ũn ſic pueris baptizatis p gratiá baptiſmalẽ: meritũ xpi opat ad gliaꝫ obtinẽdá. ita i occiſis pp̄ter xpm: meritũ martirij xpi opat ad palmam martirij pſeqndá. Ũn Aug. dic in q̄da; ſermone de Ephia q̄ſi eos alloqns. Jlle õ veſtra corona dubitabat in paſſione p xpo. q ẽt puulis baptiſmũ pdeſſe nõ eſtimat xpi. Nõ hẽbatis etatẽ: q i paſſurũ xpm crederetis. ſ; hẽbatis carne; in q̄ p xpo paſſuro paſſiõe; ſuſtineretis. ¶ Ad rões in oppo. vna ſuffic rñſio. q̄ ille pcedũt de martirio i adultis. i qbus ad meritũ martirij ⁊ corone glie pſecutõe; reqrit ppa volũtas: ſ; in paruulis pro xpo occiſis xpi meritũ operatur totũ in illis ſine vſu li. ar. Et ita nõ loqndo: ſ; moriendo teſtes ſunt xpi.

D ſcdá;. q. ſic pcedit. Et vr: q̄ baptiſmus ſáguis nõ ſuppleat dfectũ aq̄. ¶ Baptiſmus. n. aq̄ h; efficaciá ex ope opato. Baptiſmus át ſáguis ex ope opáte. Ũn ſine caritate nõ pdeſt vt. j. Cor. xiij. S; in pueris nihil h; efficatiá ex ope opáte: q: ũſũ li. ar. nõ hñt. Ergo i eis baptiſm⁹ ſáguis nõ ſupplet vicẽ baptiſmi aq̄. ¶ Scdõ ſic. In baptiſmo ſáguis nõ ẽ niſi pena ⁊ cá. S; pena q̄nq̄; nõ ẽ pportõata ad tolẽdá totá pena; debitá p peccatis: nec etiá deuotio ad cám paſſiõis: cum quis pro deo patitur ad hoc ſufficeret. Ergo baptiſmus ſanguinis non ſemper tota; penam debitam pro peccatis tollit. Et ita non ſupplet in omnibus vicem baptiſmi aque. ¶ Tertio ſic. Aliqua ſunt genera ſupererogationum ſicut virgines. cui dbet aureola: ⁊ doctrie ⁊ huiuſ-

modi. Sꝫ hoc nō ſupplet vicē baptiſmi: Er
go nec martiriū: vt videt̄. ¶ In oppoſi. eſt
qđ dicit Augu. de beato Cipriano: ꝙ ſi qd
in eo purgādū erat. paſſionis falce ablatum
ē. Ergo baptiſmꝰ ſanguinis purgat vniuer
ſaliter: ⁊ ſupplet locū baptiſmi aq̄. ¶ Rn̄
deo dicendū: ꝙ baptiſmꝰ ſanguinis quātuꝫ
ad id: ꝙ ē res tm̄. videlꝫ quātū ad remiſſio
nē oīs culpe ⁊ pene: ſupplet locū ſiue viceꝫ
baptiſmi aq̄. qn̄ articulꝰ neceſſitatꝭ ſacramē
tū excludit. Pro cuius intelligētia notandū
ꝙ baptiſmus aq̄ efficatiā hꝫ a paſſione xp̄i:
inquātū eā ſacramētaliter repn̄tat. Baptiſ
mus aūt ſanguinis paſſioni xp̄i cōformatur
realiter nō ſacramētali repn̄tatiōe. Et ideo
in his: q̄ ſacramētalia ſunt baptiſmꝰ ſangui
nis nō ſupplet vicē baptiſmi aq̄. ſicut ē im
preſſio caracteris ⁊ hmōi. ſꝫ in eo ꝙ eſt res
tm̄ ſupplet totalit̄ vicē baptiſmi aq̄. qn̄ arti
culus neceſſitatꝭ ſacramētū excludit. Sic̄. n.
in baptiſmo aque liberat̄ hō ab oī culpa ꝑ
cedēte pena. ita ī baptiſmo ſaguinis. ¶ Ad
rōnes in oppo. ¶ Ad p̄mā rn̄det̄ negando
ꝯn̄aꝫ. Et rō ē. q: baptiſmꝰ nō hꝫ tm̄ ex parte
ope operāte: ſꝫ hꝫ ex mutatiōe paſſiōis xp̄i.
Vn̄ de martiribꝰ dr̄ Apo. v. Lauerūt ſto
las ī ſanguine agni. Et iō pueri q̄zuis li. ar.
nō habeāt: ſi occidūtur ꝓ xp̄o: ī ſuo ſangui
ne baptizati ſaluant̄. ¶ Ad ſcđam rn̄detur
negādo ꝯn̄am. Et rō ē: q: licꝫ illa pena in ſe
cōſiderata nō eēt ſufficiēs ad liberandū ab
oī pena pc̄ti. tn̄ relata ad cām paſſiōis acci
pit efficatiā a paſſione xp̄i: cui aliqs ꝑ taleꝫ
penā cōformat̄. Et ex hoc ab oī pena abſol
uere pōt. ¶ Ad tertiā rn̄det̄ negādo ꝯn̄aꝫ.
Et rō ē: q: īſuꝑ erogatiōis ſeu ꝑfectiōis opi
bꝰ nō eſt ita expꝛſſa ꝯformitas ad paſſioneꝫ
xp̄i ſicut in baptiſmo ſanguinis: nec etiaꝫ in
baptiſmo penitētie. Et ideo nō opoꝛtet ꝙ ī
eis omnis pena dimittatur.

¶ In feſto ſancti Thome Centurien. pn̄t
diſputari. ſequentes. q.

¶ Primo: vtꝝ Thomas archiep̄s: Cētu
rien. miniſtrauerit xp̄o repetēdo res eccle
ſie ſue cū ſcādalo regis anglie. ¶ Secūdo:
vtꝝ ſctūs Tho. ī hac adminiſtratiōe ſubeū
do moꝛtē: meruit a celeſti patre coꝛona mar
tirij honoꝛificari.

Ad p̄mā. q. ſic ꝓcedit̄. Et vr̄
ꝙ Tho. ꝑdictꝰ n̄ adminiſtra
uerit xp̄o in repētēdo res ec
cleſie cū ſcādalo regis anglie.
¶ Primo ſic. Nō miniſtrat
xp̄o q operat̄ ꝯtra euāgeliū xp̄i. Sꝫ Mat.
v. dr̄. Ei q vult tecū in iudicio ꝯtēdere: ⁊ tu
nicā tuā tollere. dimitte ei ⁊ palliū. Sꝫ hoc
nō fecit Tho. ſꝫ cū ſcādalo regis voluit res
tꝑales eccleſie ſue: ergo ⁊c̄. ¶ Secūdo ſic.
Tho. tenebat̄ ex oꝛdie caritatꝭ magis diligē
ſalutē ſp̄ūalē ꝓximi: q̄ īpedit̄ ꝑ ſcādalū: q̄z
q̄cūqꝫ tꝑalia bona: Sꝫ id ꝙ minꝰ diligēduꝫ
ē dimittēdū ē ꝑꝑ id qđ magis ē diligendū.
Ergo Tho. nō vr̄ xp̄o adminiſtraſſe: nolen
do dimitter̄ bona tꝑalia ad vitādū ſcādalū
ꝓximoꝝ. ¶ Tertio. In rebꝰ tꝑalibꝰ nihil ē
magis neceſſariū q̄z cibꝰ. Sꝫ cibus ē ꝑter
mittēdus ꝑꝑ ſcādalū: ſcđꝫ illđ ad Ro. xiiij.
Noli cibo tuo ꝑdere illum: ꝓ quo xp̄s moꝛ
tuꝰ ē. Ergo multo magis tꝑalia ſunt ꝑꝑ ſcā
dalū dimittēda. ¶ In oppo. ē. fides eccle
ſie: q̄ eius diē moꝛtꝭ non celebraret: niſi xp̄o
adminiſtraſſet ī hoc. ¶ Rn̄deo dicēdū: ꝙ
hmōi q̄ōnis ſolutio pendet ex illa queſtiōe.
Vtruꝫ ſemꝑ bona tꝑalia ſunt dimittēda ꝑꝑ
ſcandalū. Circa quā queſtionē ſic eſt diſtin
guēdum: ꝙ bona tꝑalia aut ſunt noſtra: aut
ſun̄t nobis ad ꝯſeruādū ꝓ alijs cōmiſſa. ſi
cut bona eccleſie cōmittunt̄ pꝛelatis: ⁊ bona
cōmunia q̄buſcūqꝫ reipublice rectoꝛibus: ⁊
taliū ꝯſeruatio ſicut ⁊ depoſitoꝝ iminet his
q̄bus ſunt cōmiſſa ex neceſſitate: ⁊ đ talibꝰ
ē ꝯcluſio: ꝙ n̄ ſunt dimittēda ꝑꝑ ſcādalū: ſic̄
nec alia: q̄ ſunt de neceſſitate ſalutꝭ. Tꝑalia
vo quoꝝ nos ſumꝰ dn̄i: dimittē: tribuendo
ea: ſi penes nos hēmꝰ: vel nō repetendo: ſi
apud alios ſint: ꝑꝑ ſcādaluꝫ eſt ꝯcluſio ſcđa.
ꝙ qn̄qꝫ dimittere debemꝰ: qn̄qꝫ nō: ſi ſcan
dalū ex hoc oꝛiat̄: ꝓpter ignoꝛātiā: vel īfir
mitatē alioꝝ: ſicut eſt ſcādalum puſilloꝛum.
tūc vel totaliter dimittēda ſunt tempoꝛalia

vel aliter ſedandū ſcandalū: ſicut p aliqua-
lé amonitioné oſtendendo. ꝙ iuſte petis. ⁊
ipſe retinédo tua iniuſte agit. Aliqñ ſcāda-
lum naſcit ex malitia: qḋ ē ſcandalū phari
ſeoꝝ: ⁊ ꝑpter eos: q ſic ſcādala ꝯcitant: nō
ſunt tpalia dimittéda: q: hoc ēt noceret bono
cōi. Daret. n. malis occaſio rapiēdi: ⁊ no-
ceret ipſis rapiētibus: q retinēdo aliena: ſi
pcō remanerét. Ex qbus pꝫ ꝙ Tho. Can.
Res ecclie ſibi cōmiſſas repetédo: ét: cum
ſcádalo regis benefecit. Et ita in eo admini
ſtrauit xp̄o: in repetédo ét res ſuas cū ſcan
dalo exorto ex malitia regis anglie: rónib⁹
ſupra aſſignatis bñfecit: ⁊ xp̄o adminiſtrauit.
¶ Ad rónes in oppo. ¶ Ad primā rñde
tur: ꝙ pceptū illud xp̄i ſm Aug. in libro de
ſmone dñi in móte ē itelligendū ſm ppara
tioné aī. vt. ſ. hō ſit patus prius pati iniuriá
vel fraudé: q̄ȝ iudiciū ſubire ſi hoc expedi-
at. Qñqȝ tñ nó expedit. Et ſic q: nó expe-
diebat: nō ſuauit illud Tho. ¶ Ad ſcōā rñ
detur negando ꝯñam. Et rō eſt: q: dimitté
do res eccleſie ſibi cōmiſſas: in manib⁹ ra-
ptoꝝ: hoc vergebat nō in ſaluté ꝓximoꝝ:
ſed in dānationé eoꝝ: qui aliena detinendo
ſemp in pcō manebant. ¶ Ad tertiā rñde
tur negando ꝯñam. Et rō ē: q: nō ē de inté
tióe apl̄i ámonere: ꝙ cibus totaliter ꝑpter
ſcádalū dimittat. q: ſumere cibū ē de neceſ
ſitate ſalutis. ſed talis cibus ē ꝑpter ſcáda
lū dimittendus. ſm illud. j. Cori. viij. Non
manducabo carnem in eternum: ne fratrē
meum ſcandalizem.

D ſcōam. q. ſic ꝓcedit. Et vide
a tur: ꝙ ſubeūdo mortem ꝑpter
res ecclie: a patre celeſti nō me
ruit corona martyrij honorifi-
cari. ¶ Primo ſic. Sola fides ē cá marty
rij. Dicit Aug. Cā martyrij ē mori ⁊ pati
ꝓ xp̄o. Sed iſte ſanctus nó eſt mortu⁹ pro
xp̄o: ſed ꝓ repetédo bona ecclie. Ergo non
meruit a patre celeſti corona martyrij ho-
norificari. ¶ Scōo ſic. Martyr dr̄ q̄ſi te-
ſtis. Teſtimoniū aūt nó reddit niſi veritati.
Nó aūt dr̄ qs martyr ex teſtimonio: cuiuſ
libet v̄itatis: ſed ſolū ex teſtimonio verita-
tis diuine. Alioqn ſi quis moreret ꝓ ꝯfeſ-
ſióe veritatis geometrie: vel alterius ſcien
tie ſpeculatiue: eét martyr. Qḋ vr̄ ridicu-
lū. Sed iſte ſcūs nó ē mortu⁹ ꝓ ꝯfeſſióe ve
ritatis diuine. vt pꝫ. Ergo ⁊c. ¶ Tertio ſic
Inter alia virtutū opa: vident potiora q̄
ordinant ad bonū cōe: q: bonū gētis meli⁹
eſt q̄ȝ bonū hois. j. Ethi. Si ergo aliqḋ bo
nū: eét cá martyrij. maxie videretur: ꝙ illi
martyres eēnt: q ꝓ defenſione rei publice
moriūtur. Qḋ ecclie obſuatio nó hꝫ. Non
eni militū q in iuſto bello moriūtur: marty
ria celebrant. Ergo ſola fides vr̄ eſſe mar-
tyrij cá. ¶ In oppo. ē euágeliū hoc d̄ mar
tyrib⁹: qḋ legit in hmōi ſancti feſtiuitate.
Qḋ nó fieret niſi martyr fuiſſet. ¶ Rñ-
deo dicm: ꝙ ille ſcūs ſubeūdo libéter: ⁊ pa
tiéter ex caritate morté: ꝓ defenſióe iuriū:
⁊ reꝝ ecclie: meruit a celeſti patre corona
martyrij honorificari iuxta verbū ſaluato-
ris in pñti euágelio. Qui mihi miniſtraue
rit: honorificabit eū pater me⁹ q in celis ē.
Vñ cū ipſo mortuo clerici requié eterná i
cipent. ⁊ ꝓ eo miſſam celebrarét defūctoꝝ
ſubito: vt aiūt: angeloꝝ chori aſtātes voceſ
cantātiū iterrūpunt: martiris miſſā icipiūt
Letabitur iuſtus. Et ꝯñr ꝯcinunt: ⁊ ceteri
clerici ꝓſequūtur. ¶ Ad rónes in oppoſi.
¶ Ad primā rñdet negando aſſumptum:
Vñ Mat. v. dr̄. Beati q ꝑſecutioné patiū
tur ꝑpter iuſtitiā. Qḋ ptinet ad martiriū:
vt glo. ibi dicit. Ad iuſtitiā aūt ptinet nó ſo
lum fides: ſꝫ ét alie virtutes. Et ita alie vir
tutes pñt eē cā martirij. Unde btī Joānis
baptiſte martiriū in ecclia celebrat. q nó ꝓ
negáda fide: ſꝫ ꝓ rephēſióe adulterij: mor-
té ſuſtinuit. Auctoritati Aug. rñdetur. ꝙ q
cūqȝ patit ꝓ quocūqȝ bono ope faciendo:
vel ꝓ quocūqȝ pcō vitādo: ꝑpter xp̄m eſt
mori: ⁊ pati ꝓ xp̄o. ¶ Ad ſcōam rñdet ne
gādo minoꝛe. Dr̄. n. Mat. xxij. Reddite
que ſunt ceſaris ceſari: ⁊ que ſunt dei deo.
Bona aūt ecclie: dei ſunt: que iſti archiepo
erát cōmiſſa. Vñ moriédo ꝓ defenſióe eo

cū ē teſtimoniū ferre veritati diuine. Preterea nō ē ſimile de veritatibꝰ aliaꝝ ſciaruꝫ q꞉ cū ille nō ꝑtinēt ad oculū diuinitatis. iō caꝝ ꝯfeſſio nō pōt eē directe martirij cā. Sed q꞉ oē mendatiū pc̄m ē. vitatio mēdacij cōtra quācūqꝫ veritatē. ſic mḡꝫtū mendaciū eſt pc̄m diuine legi ꝯtrariū: pōt eſſe cā martirij. ¶ Ad tertiā rn̄detur negando ꝯn̄am. Et rō ē. q꞉ bonū reipublice ē ꝑcipuū bonū iter bona humana. Sꝫ bonū diuinū: qḋ ē ꝓpria cā martirij: ē potiꝰ q̄ꝫ humanū: q꞉ tn̄ bonū humanū pōt effeci diuinū. ſi referat̄ in deū: pōt eē quodcūqꝫ bonū humanū martirij cā: ſcḋm ꝙ in deum refertur.

¶ In feſto beati Silueſtri eſt euangelium. Homo quidaꝫ peregre ꝛc̄. Mat. xxv. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

PRimo: vtꝝ btūs Silueſter qnqꝫ talēta ſibi a deo data ita lucris multiplicauit: vt meruerit itrare i gaudiū btitudinis eterne. Et vr̄ ꝙ nō. q꞉ talēta ab aliquo accōmodata: lucris multiplicata reddere: vr̄ ad vſurā ꝑtinere. Sꝫ vſura cū ſit pc̄m mortale ipedit ad igreſſū btitudinis. Vn̄ in Pſ. Dn̄e qs habitabit in tabernaculo tuo? ſeqtur: q pecuniā non dedit ad vſurā ꝛc̄. ¶ In oppoſitū ē euāgeliū pn̄s: qḋ legit̄ in hmōi ſancti feſtiuitate. ¶ Rn̄deo dōm: ꝙ btūs Silueſter ita talēta ſibi data lucris multiplicauit. vt in gaudium eterne btitudīs intrare meruerit. Pro quo nota: ꝙ iſta qnqꝫ talēta ſibi data: pn̄t dici. ſ. bonū nature. bonū gr̄e. bonū potentie. bonū ſci. bonū opulēti. In bonis nature ſic ꝓfecit: vt fuit corꝑe iteger: ꝛ hoc ꝓpter caſtitatē: facie āgelicus: q꞉ gr̄oſus aſpectu: ſermone nitidus. q꞉ ꝯſilio magnꝰ: vt dr̄ in vita ſua. Scḋo in talēto gr̄e ꝓfecit: ꝛ merita multa cumulauit. Erat. n. fide catholicꝰ. ſpe patiētiſſimus. charitate diffuſus. ope ſcūs. In talēto potētie ꝓfecit: q꞉ factus diaconꝰ tāta gr̄a ꝓfulſit in clero. vt oīs populꝰ xp̄ianus itra vrbē eū ſibi in ꝓſbiteꝝ poſtularet: ꝛ tādē Melchiade migrāte oīuꝫ voce clericoꝝ ꝛ laicoꝝ ꝯcurrēte: factus ē ſūmꝰ pōtifex. Q. ō. n. ꝓmeruit: operibus declarauit. Nā vt dr̄ in hiſtoria. Erat. n. pijſſimus: ꝛ i oī ſcitate ꝯſpicuus. Itē in quarto talento. ſ. ſcie ꝓfecit: ꝛ lucra multiplicauit. Doctrina eni quottidiana populū iformabat: q ad eiꝰ ſermonē ꝯfluebat in multitudine copioſā. Itē cū iudeoꝝ ſapiētibꝰ diſputauit: qbꝰ ſuꝑatis baptizati ſunt tria mil a iudeoꝝ. Itē ꝗnto ꝓfecit in talēto opulētie. Ita. n. miſericors erat: vt nulla iops vidua. nullus pauꝑ nullus orphanus. nullus idigēs in tota vrbe erat: queꝫ nō haberet in ſcriptis. Quot vidue erāt in regione. quot orphani. quot clici: ſciebat: ꝛ neceſſaria miniſtrabat. Ecce qualiter talēta ſibi data btūs iſte Silueſter multiplicauit. Quare merito itrauit in gaudiū dn̄i ſui. ¶ Ad rōnem in oppo. rn̄detur ꝙ multiplicare dona dei: in eis ꝓficiēdo: ꝛ accumulādo merita apud deū: nō ē vſura: nec obuiat illud Luc. xix. Ego veniſſeꝫ: ꝛ cū vſuris exigiſſeꝫ illā. ſ. pecuniā mutuatā. qm̄ vt dicit ſcūs Tho. ꝙ vſura ibi methaphiſice accipit̄: ꝓ ſuꝑexcreſcētia bonorum ſpūaliuꝫ: quā exigit deus. volens vt bonis acceptis ab eo ſemper ꝓficiamus quod eſt ad noſtram vtilitatem non eius.

SEcundo vtꝝ de negligentia multiplicādi talēta ſibi data a deo: merito veniat qs dānādus. Et vr̄ ꝙ nō: q꞉ negligētia nō pōt eē pc̄m mortale. Dr̄. n. ſuꝑ illud. Eccli. vij. De negligentia purga te cū paucis. Dicit glo. Quāuis oblatio ꝑua ſit: multoꝝ delictoꝝ purgat negligētiā. Sꝫ hoc nō eēt: ſi negligētia eſſet pc̄m mortale. Ergo ꝛc̄. ¶ In oppo. ē euāgeliuꝫ pn̄s. vbi q neglexit cū talēto ſibi dato negociari: oꝑando oꝑa virtutū: iubet̄ mitti in tenebras exteriores. ¶ Reſpondeo dōm: ꝙ ꝓ tali negligētia multiplicādi talētū ſibi datū a deo: merito venit cōdēnādus. Pꝫ concluſio. Nā dicit Criſo. ſuꝑ hūc paſſuꝫ. Eterna pena pōt hō dānari. nō ſolū ꝓ pcō commiſſiōis cōmittēdo adulteriū: aut furtū: ſeu

ho:micidiū: verū ēt p pcō omiſſiōis. Unde
ait: q nō ſolū q rapit aliena: aut q male ope
ratur: punit vltima pena: ſed ēt q bona nō fa
cit. Non. n. diues ille epulo fuit dānatus: q
rapet aliena. ſed q: ppria Lazaro nō cōica
uit. Qd vo arguit: q negligētia nō pōt eſſe
pcm̄ mortale. rn̄det falſū eē. Nā dupliciter
pōt ptigere: vt dicit ſcūs Tho. q negligen
tia ſit pcm̄ mortale. Uno mō ex pte ei⁹: qd
ptermittit p negligētiā. qd quidem ſit de ne
ceſſitate ſalutis. ſiue ſit actus. ſiue circūſtan
tia: erit pcm̄ mortale. Alio mō ex pte eē. Si
eni volūtas intantū ſit remiſſa circa ea: que
ſūt dei: vt totaliter a dei caritate deficiat: ta
lis negligētia ē pcm̄ mortale. Et hoc pcipue
ptigit: qn̄ negligētia ſequitur ex ptēptu. Alio
qn ſi negligētia pſiſtat in ptermiſſione ali
cuius actus: vel circūſtātie: que nō ſit de ne
ceſſitate ſalutis. nec hoc fiat ex ptēptu: ſed
ex aliquo defectu feruoris. que ipedit iter
dū: per aliqd veniale pcm̄. tūc negligentia
nō eſt peccatum mortale: ſed veniale.

¶ In feſto ſancte Agnetis eſt euāgelium.
Simile eſt regnū celorum rc. Mat. xxv. poſ
ſunt diſputari ſequentes qōnes.

¶ Primo: vtrum btā Agnes ad hoc: q eſſet
vna de nūero prudētiū vginū: habuit neceſ
ſe in vaſe conſcientie ſue portare charitatis
oleum.

¶ Secundo: vtrum beata Agnes fuerit
xpo deſponſata.

Ad primā. q. ſic pcedit. Et
vr q btā Agnes ad hoc
q eēt vna de nūero prudē
tiū virginū: habuit neceſſe
in vaſe conſcie ſue portare
caritatis oleū: Et vr q nō:
q: tā prudētia qz virginitas poſſunt eē in
aliquo ſine charitate. Ergo ad eſſe pruden
tē virginem: nō eſt neceſſe caritatē habere.
Cōſequētia vr bona. Añs pbatur ſic. Uir
tutis eni pprium ē: bonū actū pducere. Sz
illi qui nō habēt caritatē: faciūt aliquos bo
nos actus. puta dum nudū veſtiunt: fameli
cū paſcunt: caſtitatē ſuādo. dum pcupiſcen
tias cohibēt. et iuſtitiā ſeruant. dū iuſte iudi
cāt. Ergo rc. ¶ Scdo ſic. Uirgo pōt natu
rali cognitiōe deū cognoſcere: eē ſūmū bo
num. Ergo naturali dilectiōe ipm ſup oia di
ligere. Ergo ſine caritate pōt eſſe prudens
virgo: et amare deū ſup oia ſine oleo chari
tis. ¶ In oppo. ē euāgeliū pñs. in quo vo
cant fatue vgines: q nō portabāt oleū in
vaſis ſuis: cū lāpadibus. ¶ Rñdo dōm: q
btā Agnes vna de nūero prudētium vginū
neceſſe habuit portare charitatis oleum in
vaſe pſcie. Que pcluſio pbr pmo ſic. Pru
dētia ē virtus directiua actuū humanorum i
finē debitum. Uñ ipa dr tā a pphetis: qz a
ſcis auriga virtutum. Uirgies ergo ille ſūt
prudētes dicēde: q dirigūt opa ſua: et ordi
nāt pncipaliter ad gliam dei. q ē vltimus fi
nis nr. et ad pſecutionem btitudinis ſue. Et
hoc nō pōt eē ſine caritate: q vt dicit Aug.
in libro de morib⁹ eccle. caritas ē virtus:
q cum noſtra rectiſſima affectio ē: coniūgit
nos deo: q eū diligim⁹. Dicit pterea Apo
ſtolus. j. Cor. xiij. Si diſtribuero in cibos
pauperum oēs facultates meas. et ſi tradidero
corpus meū: ita vt ardeā. caritatē āt nō ha
beā: nihil mihi pdeſt. Ille ergo vgines: q
bona opa ſua a pdicto fine deuiātes vel ad
ad propriam gloriam: fauorem hominum:
vel queſtum: vel huiuſmodi conuertunt: vel
ordinant: merito fatue dicuntur virgines:
propter defectum intentionis recte. Ad vi
dendum autem plenius neceſſitatem huiuſ
modi olei. ſcz caritatis. eſt notandum iuxta
ſanctum Tho. q finis humane vite eſt fe
licitas. Unde ſm diuerſas vitas etiam di
uerſe felicitates diſtinguuntur. Qui enim
ſunt extra vitam ciuilem: ad felicitatem ci
uilem non poſſunt peruenire: que attigit
ſummum illius vite. Similiter ad hoc: q
ad felicitatem contemplatiuam quis per
ueniat: oportz q illius vite particeps fiat.
Uñ felicitas ad quā hō p ſua naturalia pōt
puenire: ē ſm vitā humanā. Et de hac phi
ſunt locuti. Unde in pmo Ethi. dicit btōs
āt hoies. Sz q: nobis pmittit qdā felicitas

in qua erimꝰ angelis equales. vt pꝫ Mat.
xx. que nõ ſolum vires hoīs: ſed ēt angelo-
rum excedit: que ſoli deo eſt naturalis. opꝫ
ad hoc ꝙ ad felicitatem illaꝫ hõ perueniat
ꝙ diuine vite particeps fiat. Illud aūt qđ
ad alterum ꝯuenire facit: maxime amicitia
eſt: vt dicit Phūs. ix. Ethi. Unuſquiſqꝫ cõ-
uerſatur cum amico ſuo in illis: que maxīe
diligit. Et iõ oportuit haberi quādam ami-
citiam ad deuꝫ: vt ſibi ꝯuiueremus. Et hec
eſt caritas: que eſt quedā amicitia hominis
ad deum: per quā homo deum diligit: ⁊ de-
us hoīem. Et ſic efficitur quedam aſſocia-
tio hoīs ad deum. ſicut dr̄. j. Jo. j. Si in lu-
ce ambulamus ſicut ⁊ ipſe in luce eſt: ſocie-
tatem habemus adinuicem. Hec aūt cõmu-
nicatio diuine vite: facultatem nature exce-
dit. ſicut ⁊ felicitas ad quā ordinatur. Et iõ
opꝫ: ꝙ per aliquod bonum ſuperadditū
natura in hoc perficiatur. Et hoc eſt ipſa
virtus caritas. Et ita manifeſte pꝫ neceſſi-
tas olei caritatis. ¶ Ad rõnē in oppoſitū.
¶ Ad primā reſpondetur negando ꝯñam.
Et rõ eſt. q: lꝫ ſine caritate poſſit eē aliquis
actus bonus ex ſuo genere. non tamen per-
fecte bonus: q: deeſt debita ordinatio ad
vltimū finem. ¶ Ad ſcđam reſpõdetur ne-
gando conſequentiā. Et rõ eſt: q: neceſſa-
ria eſt ſuperior amicitia: qꝫ naturalis: q: na-
turali amore amamus deum: inquātū ſum-
mū bonum eſt: participabile a nobis per
effectus naturales. ⁊ ſm̄ ꝙ habemus ſimili-
tudinem ad ipſum per bona naturalia. Sꝫ
q: natura non poteſt peruenire ad opera-
tiones eius: que ſunt ſua iura: ⁊ ſua beatitu-
do. ſ. viſio ſue eſſentie. ideo ēt ad amicitiaꝫ
non pertingit: que facit amicos conuiuere:
⁊ in omnibus cõmunicare. Et ideo oportet
ſuperaddi caritatem: per quā amicitiā ha-
beamus ipſum ⁊ amemus ei aſſimulari ꝑ
participationem ſpūalium donorum. ⁊ deſi-
deremus vt participabilem per gloriā ab
amicis ſuis. Et iſta amicitia: que eſt iter pru-
dētes virgines ⁊ ſponſum ſuum xp̄m.

D ſcđam. q. ſic ꝓceditur: q: que-
a ritur vtrum beata Agnes fue-
rit deſponſata xp̄o: rñdetur ꝙ
ſic. Pꝫ ex euāgelio: vbi dicit ꝙ
prudentes virgines intrauerunt ad nupti-
as cum ſponſo ſuo. ſ. xp̄o. Preterea dicit.
ij. Cori. x. Deſpondi eni vos vni viro. ſcꝫ
xp̄o: virginem. i. virginitatem exibere xp̄o.
¶ Rñdeo dicendū: ꝙ cum amor ſit virtꝰ
vnitiua: vt ait Dioni. ⁊ vt dicit Apoſtolꝰ.
Qui adheret deo per amorem: vnus ſpūs
fit cum eo. inde vt dicit Bernardꝰ. Amor
maritat animam xp̄o. Cum aūt btā Agnes
ardentiſſimo amore amauerit xp̄m: ipſius
ſpõſa fuit. Unde ipſa confitetur in vita ſua
d. Ipſi ſum deſponſata: cui angeli ſeruiūt.
Item anulo ſuo. ſ. fidei per dilectioneꝫ ope-
rantis: ſubarrauit me: ⁊ immēſis monilibꝰ
ornauit. vbi notandum ꝙ btā Agnes glo-
rioſa effecta: de hac deſponſatione cõmen-
dat multipliciter ſponſum ſuum. Primo a
nobilitate originis. cum ait de eo cuius ma-
ter virgo eſt: ⁊ pater feminam neſcit. Secū-
do a celſitudine dignitatis cuꝫ de eo dicit.
Ipſi ſum ſponſata: cui angeli deſeruiunt.
Tertio a pulchritudine: ⁊ ſpecioſitate cum
ait. Cuius pulchritudinē ſol ⁊ luna miran-
tur. Quarto a largitate munerum cuꝫ ait.
Immenſis monilibus ornauit dexterā me-
am: ⁊ collum cinxit lapidibus precioſis. i.
bonis operibus. Per dexteram: patientiā
in paſſionibus: tradidit auribus meis ieſti-
mabiles margaritas: verba. ſ. diuina ꝓcio-
ſiſſima ciclade. i. toga auro texta. i. aurea ca-
ritate immēſis monilibus ornauit me. i. ſin-
ceriſſimo ⁊ caſtiſſimo amore: quo ex omni
parte clauſa ſim. Quinto cõmendat a ſpe-
cialitate amoris. cum ait. Signuꝫ poſuit in
faciē meā. ſignum quidem virginitatis: vt
mens. illud conſiderans: fidelitatem ei con-
ſeruet. Et ſic oīs carnis delectatiōis ſpnat.
vnde ait. Ut nulluꝫ preter eum amatorem
admittē. Item ſignum paſſionis ſue ad om-
nia aduerſa tolleranda. Et ideo ait. Sāguis
eius ornauit genas meas. vt. ſ. gene in qbꝰ

apparet verecūdia. ſicut ſanguine ſint infu-
ſe. vt nullus de cetero rubor ibi appareat
ꝑ aliqua mūdana confuſione. Sexto cōmē
dat eū ab honeſtate: et ſanctitate nuptiarum
cū ait. Amo Chriſtū: cuius thalamū introi-
ui: quē cum amauero: caſta ſum: cum tetige
ro: munda ſum. cuꝫ accepero: virgo ſuꝫ. Ta
ctus autem carnalis polluit. ſed iſte mūdat.
Ille virginitatem violat. Nota bene ratiōeꝫ
horum: qui amor vnit et extaſim facit: ſecū
dū Dionyſiuꝫ. Et quāto quis plus nobilio
ri vnitur. tanto nobilior efficitur. Ratio er
go omniū eſt ratio amari. q: mūdiſſimus et
ſanctiſſim⁹ eſt ſponſus. Et ideo neceſſe ē: vt
ea ſpōſa: que illi ꝯiungit: mūda et ſancta ſit.
¶ In feſto beati vincētij martiris poſſunt
diſputari ſequentes. q.
¶ Primo: vtrū quis poſſit abſqꝫ caritate
perfecta martirio ſe offerre. ¶ Secundo:
vtruꝫ beatus Vincentius ſic miniſtrauerit
Chriſto fortiter vſqꝫ ad mortem: ꝑ eius fi-
de certando: vt a patre celeſti meruerit ho
norificari ſpeciali corona glorie que dicitur
aureola.

AD primā. q. ſ. vtrū quis poſ
ſit abſqꝫ caritate pfecta mar-
tirio ſe offerre. ſic ꝓcedit. Et
videtur q ſic. ¶ Super illo
Pſalmo. Ideo dilexi māda
ta: ſuper aurū etc. dicit gloſa. q minima ca-
ritas plus diligit dei legē: qꝫ milia auri et ar
genti. Et eadē rōne. qꝫ oia temporalia: Sꝫ
illud quod minus diligimus: exponim⁹: ꝑ
eo: q magis diligim⁹: Ergo et oia tpalia. Et
etiaꝫ ꝓpriā vitā pōt exponere ꝑ xpo: q hꝫ
minimā caritatē. ¶ In oppoſi. arguit. ſic.
Si abſqꝫ caritate perfecta poſſet qs ſe of-
ferre martirio: Ergo pari rōne martiriū ſu
ſtinere abſqꝫ caritate perfecta. Sꝫ hoc vi-
detur eſſe falſum: ſecūdū illud Joannis. xiiij.
Maiorē hac dilectionē nemo hꝫ: vt aiam
ſuā ponat qs pro amicis ſuis: Ergo nullus
abſqꝫ caritate perfecta pōt ſe ad martiriuꝫ
offerre. ¶ Rńdeo iuxta ſanctū Thomam.
q in operibus virtutū duo ſunt attenden-
da. ſ. id qd fit: et modus faciēdi. Cōtingit au
tem idem factū: quod fit ſecūdū aliquā per
fectam virtutē: fieri: et non ſolū ab habente
paruā virtutē: ſꝫ etiā nō habēte virtutem: ſi
cut aliquis nō habēs iuſtitiā pōt facere ali-
qd opus iuſtū. Sed ſi attendam⁹ ad modū
faciendi: ille qui nō hꝫ virtutem: nō pōt ope
rari: ſicut ille qui hꝫ. Nec ille qui hꝫ paruaꝫ
ſicut ille qui habet magnā: quia operat faci
liter: et ꝓmpte et delectabiliter. q nō idē fa-
cit: qui caret virtute: vel paruam hꝫ. Sic er
go dicendum eſt: q hoc opus quod eſt ſe of
ferre martirio: vel etiā martirium ſufferre:
poteſt facere non ſolum caritas perfecta: ſꝫ
etiam imperfecta. Et quod plus eſt: etiā ille
qui caret caritate: ſecūdū id. i. Cor. xiij. Si
tradidero corpus meum etc. Sed caritas ꝑ
fecta hoc facit ꝓmpte et delectabiliter: ſi-
cut patet in noſtro vincentio: qui in tormen
tis hilaritatē oſtendit. Unde cū preciperet:
vt exhiberetur tormētis. Vincētius inquit.
Hoc eſt: quod ſemper optaui etc. Hoc autē
non poteſt facere caritas imperfecta: et mi-
nus qui ea caret. Et per hoc patet reſpon-
ſio ad oppoſita.

AD ſcdām ſic ꝓceditur. Et vi
detur q beatus Vincentius
nō meruit honorari ſpāli co
rona glorie: q dicitur aureo-
la. ¶ Primo ſic. Aureola ē
premiū: quod operibus ſupererogatiōis red
ditur: Sꝫ mori ꝓ defenſione fidei: fuit Vin
centius neceſſitatis nō ſupererogatiōis: qa
vt inquit Apoſtolus ad Ro. x. Corde cre-
ditur ad iuſtitiā: oris ꝯfeſſio fit ad ſalutē. er
go btūs Vincētius tūc certādo ꝓ fide non
meruit aureolaꝫ. ¶ Scdo ſic. Ois corona
glorie: q ꝓmittit oibus miniſtrātibus xpo: ē
ſ. vt ſic ipſe eſt in eterna beatitudine vt i pn̄
ti euāgelio habet ergo btūs Vincētius per
adminiſtrationē ſuā nō meruit aliā ſpālem
coronā: qꝫ alij. ¶ Tertio ſic. Cōfirmādo p
miū oiuꝫ eſſentiale: ꝓmiſſuꝫ oibus miniſtrā
tibus xpo: eſt ipſa btitudo: Sꝫ btitudo ſcdꝫ
Boetiū: eſt ſtatus oium bonoꝝ aggrega-

tiõe ꝑfectus:ergo ꝑmiuꝫ eſſentiale includit
oẽ bonũ:qꝺ habet̃ in patria:⁊ ſic aureola
includit̃ in aurea:⁊ per ꝯñs nõ eſt aliud a ꝑ
mio qꝺ ẽ aurea. ¶ In oppo. arguit̃ ſic. Si
cut pugne:quã ſequit̃ victoria:debet̃ corõa
ſm̃ illud ⁊ Thi. v. Nõ coronabit̃:niſi q le-
gitime certauerit:ergo vbi ẽ ſpãlis rõ cer-
taminis:ibi dꝫ eſſe ſpãlis corona: Sꝫ beatꝰ
Vincẽtius adminiſtrauit xp̃o fortiſſime pu
gnãdo:vſqꝫ ad morteꝫ ꝓ fide eius:vt i ſua
vita pꝫ:ergo ſibi debet̃ ſpiritualis corona.
¶ Rñdeo dicẽdum:ꝙ btũs Vincẽtiꝰ cer
tando ꝓ fide xp̃i vſqꝫ ad mortẽ:nõ ſolũ me
ruit corona glorie:coronari:ſꝫ etiaꝫ aureola
honorificari. Iſta ꝯcluſio patet Dicit̃ enim
ſic de eo in legenda ſua:egregius dei mar-
tir Vincentius diris tormẽtoꝝ ſupplitijs ꝓ
xp̃o alacrit̃ ſuperatis:ac felicis pugne ago-
ne cõſtanter expleto tãdem ꝑcioſam reſolu-
tus in mortẽ:celo triũphãs reddidit ſp̃m. ⁊
voce angelica dicit̃ ei. Agnoſce o Vincẽti
inuictiſſime:qa ꝓ cuius noĩe fideliter decer
taſti:ipſe tibi coronã ꝑpetuã ſeruat in celis.
Pro qua cõcluſione plenius intelligenda:
eſt primo notãdũ:ꝙ diſtinguitur duplex ꝑ-
miũ in btĩs. Quoddã cõe ⁊ eſſentiale:qꝺ ẽ
ipſa btitudo:que cõſiſtit in plena viſione:et
fruitione diuinitatis:⁊ dicitur hoc premiuꝫ
methaſiſice corona:vel aurea. Tum ex pte
meriti:quod cũ q̃dam pugna agit̃ Militia
eſt enĩ hoĩs ſuper terrã. Iob. vij. Tũ etiam
ex parte ꝑmij:ꝑ qꝺ hõ efficit̃ quodãmõ ꝑ-
ticips diuinitatis:⁊ per ꝯñs regie poteſta-
tis. Apoc. v. Feciſti nos deo noſtro regnuꝫ
⁊ ſacerdotes. Corona autẽ ẽ ſignũ ꝓpriũ re
gie dignitatis. Aliud dicit̃ accidẽtale ꝑmiũ
ꝙ eſſentiale addit̃ corone:⁊ etiã dicit̃ habe
re corone rõnẽ. Verum quia nihil põt ſu-
peraddi corone:q̃ eſt eſſentiale ꝑmiũ:qcũqꝫ
ſit eo minus:⁊ ideo ſupadditũ ꝑmiũ aureo
la nominat̃. Et ſic dicendũ eſt:ꝙ aureola di
cit aliq̇d auro ſupadditũ: q̃ſi quoddã gau
diũ de operibus a ſe factis:que hñt rõnem
victorie excellentij:qꝺ eſt aliud gaudiũ ab eo
quo de cõiunctiõe ad deum gaudet̃ qꝺ gau
diũ dicit̃ aurea. Scꝺo notanduꝫ:ꝙ ſic ineſt
q̇daꝫ pugna ſpiritꝰ ꝯtra interiores cõcupi-
ſcẽtias. ita etiã ineſt hoĩ q̇dam pugna cõtra
paſſiões exteriꝰ illatas. vñ ſicut ꝑfectiſſime
victorie:q̃ de ꝯcupiſcẽtijs carnis triũphat̃:
ſic virginitati debet̃ ſpecialis corona:q̃ au-
reola dicit̃. ita etiã perfectiſſime victorie:q̃
habet̃ in pugnatiõe exteriori:debet̃ aureo
la. Perfectiſſima aũt victoria de exteriori-
bus paſſionibus ꝯſiderat̃ ex duobꝰ. Pri-
ma ex magnitudine paſſiõis. Inter oẽs aũt
paſſiões illatas exterius:ꝑcipue locũ tenet
mors. Scꝺo ꝯſiderat̃ ex cauſa pugne:qñ. ſ.
eſt ꝓ honeſta cauſa:que. ſ. eſt ipſe xp̃us. Et
hec duo in martirio cõſiderent̃:qꝺ ẽ mors
ſuſcepta ꝓ xp̃o. Cũ aũt beatiſſimus vincen
tius hãc pugnã duriſſimã ꝓ xp̃o ſuſcepit:⁊
ꝓ eo mortẽ atrociſſimã ſuſtinuerit. tenẽduꝫ
eſt:ꝙ beatus Vincentius a patre celeſti ſit
ſpeciali corona:que dicit̃ aureola:honorifi-
catus. vñ angelus ad eũ. Exſurge martir in
clite. exſurge ſecurꝰ ⁊ almus:cetibꝰ noſtris
noſter ſodalis addere. O miles inuictiſſime:
fortiſſimoꝝ fortiorͥ:iã te ipſa pena:⁊ aſpera
tormẽta victorẽ tremũt. Itẽ exclamat Pru
dẽtiꝰ. Tu ſolis orbis indite:ſolus brauij du
plicis palmã tuliſti:tu duas ſimul paraſti au
reas. ¶ Ad ratiões ¶ In oppo. ¶ Ad ꝑ-
mã rñdet̃ negãdo ꝯñam. Et rõ eſt:tũ primo
q:ſuſtinere mortẽ ꝓ xp̃o quãtũ eſt de ſe:eſt
opus ſuperogatiõis. Nõ enĩ q̇libet tenet̃ fi
dẽ ſuã corã ꝑſecutore ꝯfiteri:ſꝫ tñ in caſu ẽ
de neceſſitate ſalutis:qñ. ſ. aliq̇s a ꝑſecutore
deꝑhenſus:de fide ſua req̇rit̃:quã ꝯfiteri te
net̃. Tũ ſcꝺo:q: non ſeq̇tur:ꝙ aureolã tunc
in tali caſu nõ mereat̃. Aureola. n. nõ dẽtur
opi ſuperogatiõis:inquãtũ eſt ſuperogatio:
ſꝫ inquãtũ perfectionẽ quãdã hꝫ. Vñ tali ꝑ
fectiõe manẽte:etiã ſi nõ ſit ſuperogatio:ali
q̇s aureolã meret̃. Ad ſecundã rñdetur ne
gando ꝯñam. Et rõ eſt:q: lꝫ ibi cõis ponat̃
remuneratio miniſtrãtiũ xp̃o:nihilominus
alia:⁊ alia dabit̃:ſpãliter aliq̇bus:ꝓp excel-
lẽtiã alicuiꝰ victorie:quã ipſi ſpãliter habue
rũt. ¶ Ad tertiã rñdetur negãdo ꝯñaꝫ. Et

ró eſt:qꝛ lʒ btitudo icludat oia:q̃ ſunt neceſ
ſaria ad pfectá hoís vitá:q̃ cóſiſtit in pfecta
hois opatióe:nihilomin⁹ q̇dá pñt ſupaddi:
nó q̃ſi neceſſaria ad pfectá opationé:vt ſine
qbus eſſe nó poſſit.ſꝫ qꝛ his additis:é btitu
do clarioꝛ:vt ptinet ad bñ eſſe btitudinis:et
decétiá quádaꝫ ipſius:ſicut ⁊ felicitas polli
tica oꝛnat nobilitate : vt coꝛpus pulchꝛitu-
dine:⁊ hmói:ſine qbus tñ eſſe pót:vt pꝫ p̄
mo.Ethi.Et hoc modo hic.

¶ In ꝯuerſióe ſancti Pauli eſt euágeliú.
Dixit Simon Petrus ad Jeſú Mat.xix.
Circa quod poſſunt diſputari ſeq.q.

¶ Pꝛimo:vtrú Paulus ſit ſeſſurus cum
xp̄o ad iudicandú. ¶ Scd̃o:vtrú cóuenien
ter iudiciaria ptás rñdeat volútarie paup-
tati. ¶ Tertio:vtrú pꝛomiſſio:que ſequitur
in euágelio:ſit ꝯueniés:qꝛ dr̃ ꝙ omnis ⁊c̃.
¶ Quarto:vtrum ꝯuerſio Pauli fuit mi
raculoſa.

AD pꝛimá.q.ſic ꝓcedit.Et vi
det: ꝙ Paulus nó ſit ſeſſu-
rus cum xp̄o ad iudicádum.
¶ Pꝛimo ſic. Paulus non
fuit vnus de apoſtolis:qbus
in hoc euágelio loq̇bat xp̄s.d. Uos qui ſe
quuti eſtis me ⁊c̃.Ergo Paulus nó é ſeſſu
rus cú xp̄o ad iudicandú. ¶ Scd̃o ſic. Jo.
v.dr̃:ꝙ pat̃ oé iudiciú dedit filio:vt:⁊c̃.Sꝫ
honoꝛificétia talis nó debet alicui alteri ni
ſi xp̄o:ergo ⁊c̃. ¶ Tertio ſic.Quicúqꝫ iu-
dicat:hꝫ auctoꝛitaté ſup illud:qd̃ iudicat.Sꝫ
ea de qbus dꝫ eſſe futuꝝ iudiciuꝫ:vtrú ſint
merita:⁊ p̄mia hoium ſoli diuine auctoꝛita
ti ſubſunt:ergo nulli cópetit:ð his iudicare.

¶ In oppo.eſt euágeliú pñs.Qd̃ ideo le-
git in hac feſtiuitate:vt oſtendat: ꝙ Pau-
lus in hac dignitate fuerit par ſiue equalis
alijs apoſtolis. ¶ Rñdeo:ꝙ Paul⁹ é vn⁹
de ſeſſoꝛibus cú xp̄o ad iudicandú:de qbus
dr̃ yſa.iij. Dñs ad iudiciú veniet cuꝫ ſenio
ribus populi ſui. Pꝛo plenioꝛi itellectu hu
ius ꝯcluſióis:é notandú iuxta ſctm̃ Tho.in
iiij.ꝙ iudicare multiplicit̃ dicit. Pꝛimo mó
aliq̇d dicút iudicare:cóparatióe:inquátú ex
cóparatióe eoꝝ alioꝝ:aliq iudicandi oſten
dútur.ſicut pꝫ Mat.xij. Uiri Niniuite ſur
gent iudicio ⁊c̃.Sꝫ ſic iudicare in iudicio:
cóe eſt maloꝝ ⁊ bonoꝝ. Alio mó dicit iudi
care:q̃ſi iterpꝛetatiue. Interp̄tamur eniꝫ ali
qué facere:q facié ti ꝯſentit. Uñ illi q cóſen
tiút iudici:eius ſniam appꝛobádo:iudicare
dicútur.Et ſic iudicare:é oiuꝫ electoꝝ. Uñ
dr̃ Sapien.iij. Judicabút ſcti natióes. Ter
tio mó dicit iudicare:q̃ſi per ſimilitudineꝫ.
qꝛ ſimilitudiné iudicis hñt:inquantú ſedent
in loco eminéti:ſicut iudex.ſic aſſeſſoꝛes iu
dicare dicútur.Et ſcd̃m húc modú dicút ali
q:ꝙ perfecti viri qbus poteſtas iudiciaria
ꝓmittit:vt in euangelio pñti: iudicabút.ſ.p
honoꝛabilé ꝯſentioné.qꝛ ſuperioꝛes ceteris
apparebút:occurrentes xp̄o obuiaꝫ in aera
Sꝫ iſtud nó videt ſufficere ad ꝓmiſſionem
dñi cóplendaꝫ.q̃ dr̃:Sedebitis iudicantes.
Uidet eni iudiciú ꝓceſſum ſupꝛaddere. Et
ideo eſt quartus modus iudicandi:qui per
fectis viris contingit. Pꝛo quo nota:ꝙ cuꝫ
iudicare impoꝛtet actionem in alium pꝛoce
dentem.pꝛopꝛie loquendo iudicare dicitur
qui ſententiam loquédo in aliú pꝛofert. Sꝫ
hoc dupliciter contingit. Uno modo ex ꝓ-
pꝛia auctoꝛitate.⁊ hoc eſt illius:q habet in
alios dominiuꝫ:⁊ poteſtaté:cuius regimini
ſubdútur:qui iudicantur. Uñ eius é:in eos
ferre ſentétiam:⁊ ſic iudicare ſolius dei eſt.
Alio modo iudicare:eſt ſententiam auctoꝛi
tate alterius latam in alioꝛum noticia duce-
re:quod eſt ſententiam latam pꝛonunciare.
Et hoc modo perfecti viri iudicabunt:quia
alios ducent in cognitionem diuine iuſtitie:
vt ſciant quid de eis iuſte pꝛo meritis de-
beatur.vt ipſa reuelatio iuſticie iudiciuꝫ di
catur. Unde dicit Ricard⁹ de ſancto victo
re. Judices corá iudicandis: decretoꝝ ſuo
rú libꝛos aperire:eſt ad coꝛdium ſuoꝛum in
ſpectionem inferioꝛé quoꝛúlibet viſum ad-
mittere:ſenſumqꝫ ſuuꝫ in his q̃ ad iudiciuꝫ
ptinét:reuelare. ¶ Ad róes i oppo. ¶ Ad
pꝛimaꝫ rñdet negádo ꝯñam.Et ró é:qꝛ per
illos.xij.apoſtolos ñ tm̃ itelligunt illi:ſꝫ oés

alijs:q relictis oibus ſecuti ſunt xp̄m ſcd̄m p̄ſectioné vite. inter quos Paulus ⁊ Ma-theus cõnumeranť. ℂ Ad ſcd̄am rñdetur: q̄ auctoritas illa intelligiť de iudicio auctoritatis: qd̄ ſoli xp̄o cõuenit. ℂ Ad tertiá rñdeť negãdo ꝯñaz. q: loquẽdo d̄ ſecũdo mõ iudicãdi. ſ. p̄ reuelationé. Et rõ é: q: nõ eſt inconueniens aliquos ſanctoꝝ alijs q̄dẽ reuelare. Vel per modũ illuminationis: ſicut ſuperiores angeli inferiores illuminant. Vel per modũ locutiõis: ſicut quãdo inferiores ſuperioribus loquuntur.

D ſcd̄am. q. ſic ꝓcediť. Et vide-
a tur: q̄ nõ rñdeat ꝯuenienter iu-
diciaria ptãs paupertati volun-
tarie. ℂ Primo ſic. Solum. xij. Apoſtolis eſt ꝓmiſſum. Sedebitis ſuper ſedes. xij. ⁊c̄. Ergo cũ nõ oẽs voluntarie pauperes ſint apoſtoli. videť: q̄ nõ oibus iudiciaria poteſtas rñdeat. ℂ Scd̄o ſic. Maiꝰ eſt offerre ſacrificiũ deo de ꝓprio corpore. q̄z de exterioribus rebꝰ: Sꝫ martires ⁊ etiá v̄gines offerũt de ꝓprio corpore ſacrificiuꝫ deo. Volũtarie aũt pauperes de exterioribus rebus: Ergo ſublimitas iudiciarie poteſtatis magis rñdere dꝫ martiribus: ⁊ v̄ginibus: q̄z volũtarie pauperibus. ℂ Tertio ſic. Superior non iudicať ab inferiori. Sed multi licite diuitijs vtẽtes: erũt maioris meriti multis paup̄ibus volũtarie: Ergo volũtarie paup̄es nõ iudicabũt: vbi alij iudicabũt. ℂ In oppo. ẽ euãgeliũ p̄ñs vbi diciť. Vos qui reliquiſtis oia ⁊c̄. Ubi dicit glo. Qui reliquerũt oia: ⁊ ſecuti ſunt dñm: hi iudices erũt. ℂ Rñdeo dicenduꝫ: q̄ recte et cõuenienter iudiciaria poteſtas: q̄ ꝓmittiť in euãgelio p̄ñti: rñdet volũtarie paupertati: Et hoc ꝓpter tria vt dicit ſctũs tho. Primo rõne ꝯgruitatis: q: volũtaria paup̄tas eſt eoꝝ: q̄ oibus q̄ mũdi ſunt ꝯtemptis: ſoli xp̄o inherent: ⁊ ideo nõ eſt in eis aliq̄d: qd̄ eoꝝ iudiciuꝫ a iuſtitia deflectat. Vñ idonei ad iudicandũ reddunť. q veritaté iuſticie p̄ oibus diligẽtes. Scd̄o per modũ meriti: q: humilitati rñdet exaltatio ꝓ merito. Inter oia aũt: q̄ in hoc mũdo hm̄oi defectũ faciunt: p̄ecipuũ eſt paupertas. Unde pauperibus excellẽtia iudiciarie ptãtis ꝓmittiť: vt ſic q ſe humiliat ꝓpter xp̄m exalteť. Tertio q: paupertas diſponit ad p̄dictũ modũ iudicãdi. Ex hoc eni aliq̄s ſctoꝝ iudicare dicitur: vt ex dictis pꝫ: q̄ cor habebit edoctũ oi diuina veritate: q̄ alijs potens erit manifeſtare. In ꝓgreſſuꝫ aũt ad perfectioné: p̄mũ q̄d relinquẽdũ occurrit: ſunt exteriores diuitie: q: hec ſunt vltimo acq̄ſita. Qd̄ auté ẽ vltimũ in generatiõe: eſt p̄mũ in deſtructione. Vñ ⁊ inter btitudines: q̄bus eſt ꝓgreſſus ad perfectioné p̄ma poniť paup̄tas. Et ſic paupertati rñdet iudiciaria ptãs: in quantũ eſt p̄ma diſpoſitio ad ptãté p̄dictam: Et hinc eſt: q̄ nõ q̄buſcũq̄z pauperibus etiam volũtarie promittitur ptãs p̄dicta: ſed illis qui relinquẽtes omnia ſequũtur xp̄m ſecũdum perfectionem vite.

D tertiá. q. ſic ꝓcediť. Et vř: q̄
a ꝓmiſſio q̄ ſequiť i euãgelio nõ
ſit ꝯueniẽs: in q̄ dř. Ois q reliq̄
rit domuꝫ: vel frẽs: vel ſorores. aut patré aut matreꝫ: aut vxorem. filios: aut agros: p̄p̄ nomé meũ: centupluꝫ accipiet in p̄ñti vita: ⁊ vitá eterná poſſidebit: ℂ Prio ſic. Qui iubet dimittere matré: videť iubere pctm̄: cũ lex dei iubeat honorari parẽtes Deutero. v. Honora patré: ⁊ matreꝫ tuaꝫ. ℂ Scd̄o p̄cepit: q̄ ñ dimittať vxor: niſi fornicatiõis cá. ℂ Tertio. Iſta ꝓmiſſio multiplicatiõis iſtoꝝ terrenoꝝ vř ꝯtradicere doctrine xp̄i: cũ ait Mat. x. Si vis p̄fectus eẽ vade ⁊ vende oia: q̄ hẽs: ⁊ ſeq̄re me: Ergo vř illud: qd̄ hic diciť eẽ incõueniens dictuꝫ. ℂ In oppo. é euãgeliũ p̄ñs. Rñdeo. dõm Quidá fuerũt: q dixerũt: q̄ ſcti reſurgẽt añ iudiciũ per mille annos: ⁊ tũc xp̄s hẽbit regnũ cõpletũ. Et tũc q dimiſit domuꝫ: hẽbit centuplũ. Sꝫ iſtá erroneá opinioñé Hieronymus reprobat tanq̄z ſtultá. tũ q: impoſſibile eſt habere cẽtuꝫ patres: nec centũ matres. tũ q: turpe eſt q̄ q̄s habeat cẽtũ vxores. Vñ intelligendũ hoc de bonis tp̄alibꝰ

videt ſapere erroꝛẽ Machometi:qui poſt reſurrectionẽ:felicitatẽ poſuit ĩ delicijs carnalibus.Et ideo eſt:ꝙ illud qđ in euãgelio ponit:eſt veriſſimũ:⁊ cõuenientiſſimũ:intelligendo illud: quõ eſt intelligendũ.ſ.quo ad ſpũalia bona.vt dicit Augu.q̃ ꝑpõderat oĩ eo terreno:quod dimittem⁹:ſicut cẽtenarius numerus excedit vnitatẽ.Dicitur ergo cẽtuplũ accipꝛes.i.aliquid qđ valet cẽtuplũ:⁊ multo plus:ſ; ponit finitũ pꝛo infinito.¶ Ad rõnes in oppo.¶ Ad pͣmã de parentibus rñdetur.ꝙ ĩ iſtis cõſideretur naturalis affinitas:hec nõ eſt cõtẽnanda:ſ; bñfaciendũ eis:ſi indigent.Aliq̃n vero retrahunt a ſeruitio dei.Unde tunc ſunt ſicut membꝛum ſcãdalizãs.Et tũc abſcindenduꝫ eſt iſtud mẽbrũ.Et ideo pꝛecepit hic relinq̃re.¶ Ad ſecũdã rñdet idẽ.¶ Ad tertiam rñdet:ꝙ nõ cõtradicit doctrine xp̃i:immo cõcoꝛdat:ſi intelligat:ſicut dictũ eſt.

AD quartã.q.ſic ꝓceditur.Et videt:ꝙ cõuerſio ſcti Pauli ñ fuerit miraculoſa.¶ Pꝛimo ſic.Iuſtificatio impij non ẽ miraculoſa.tũ q: nõ ẽ ꝑter ſpẽ ꝓueniẽs:qđ eſt de rõne miraculi.tũ qa nõ raro accidit:ſ; frequent:⁊ oĩ die. Ergo nec ꝯuerſio Pauli:cum iuſtificatio ſua ſit eiuſdẽ rõnis cũ iuſtificatiõe alioꝝ impioꝝ.
¶ In oppo.ẽ qđ dr̃ in legenda ſanctoꝝ.
¶ Rñdeo dicẽdũ ꝙ cõuerſio Pauli fuit miraculoſa.Uñ hac rõne poti⁹ eius q̃z aliorũ ſctoꝝ cõuerſio celebrat.Uñ miraculoſa dr̃ fuiſſe rõne efficientis.rõe diſponẽtis:et patiẽtis.rõne efficient.ſ.xp̃i:q ipſuꝫ tã ſubito imutauit.Magnũ qdẽ ⁊ mirabile:ꝙ in actu peccãdi exiſtẽtẽ ⁊ in ꝓpoſito pſeq̃ndi Ná act.ix.dicit Paul⁹ adhuc ſpirans minaꝝ ⁊ cedis ⁊c.dignatus eſt ſubito imutare.Uñ cõtinue imutat⁹ rñdit deo.qd me vis facere.Scđo idẽ rõne diſponẽtis.ſ.lucis:q ipſum ad ꝯuerſionẽ diſpoſuit. De q̃ dr:ꝙ ſubitũ circũfulſit eũ lux de celo. Fuit qdem lux ſubita:vt audacẽ terreret.Fuit ĩmenſa:vt ſupbũ ad ima humilitat ꝓſterneret.Fuit celica:vt carnalẽ eius itelligẽtiã in celeſtẽ imutaret.Tertio fuit miraculoſa rõne ipſius Pauli:in quo facta eſt cõuerſio. q ſubito excecatus ⁊ pꝛoſtratus eſt:⁊ mutatus eſt:vt dicit Aug.Eliſus ſeuiẽs:⁊ factus eſt credẽs.Eliſus eſt lupus:⁊ factus ẽ agn⁹. Eliſus ẽ pſecutoꝛ:⁊ factus ẽ pꝛedicatoꝛ.Eliſus eſt filius pditiõis:⁊ factus ẽ vas electionis.¶ Ad rõneꝫ in oppo.rñdetur negãdo pñam.Et rõ eſt:q: cõuerſio nõ tm̃ dicit iuſtificationẽ:ſed etiã includit ea:qbus inductus eſt ad iuſtificationem:que vt viſum eſt ſunt miraculoſa.

¶ In feſto purificationis eſt euãgeliuꝫ. In illo tp̃e poſtq̃z ipleti ſunt dies purgationis. Luce.ij.Circa qđ pñt diſputari.ſe.q.
¶ Pꝛimo:vtrũ ꝯuenient Chꝛiſtus in templo fuit oblatus.¶ Scđo:vtrum ꝯueniẽter beata Maria mater dei purgãda ad templum acceſſit.

AD pꝛimã.q.ſic ꝓceditur. Et videt ꝙ xp̃s nõ cõuenienter fuerit oblat⁹ ĩ tẽplo.¶ Pꝛimo ſic.Dicit enim.Exo.xiij. Sanctifica mihi oẽ pꝛimogenitũ:quod aperit vuluã in filijs iſrael:Sed xp̃s exiuit de clauſo virginis vtero:⁊ ita matris vuluã nõ aperuit.Ergo ex hac lege nõ debuit in tẽplo offerri.¶ Scđo ſic. Illud qđ eſt ſemp pñs alicui:nõ põt ei pñtari.S; xp̃o humanitas fuit deo maxime pñs.vt pote ei ſemp cõiũcta in vnitate pſone:ergo nõ opoꝛtuit ꝙ coꝛã dño ſiſteretur. ¶ Tertio. Chꝛiſtus ẽ hoſtia pͥncipalis:ad quã oẽs hoſtie veteris legis referuntur ſicut figura ad veritatẽ:S; hoſtie nõ dꝫ eſſe alia hoſtia:Ergo nõ fuit cõueniẽs:vt ꝑ xp̃o alia hoſtia offerretur.¶ Quarto inter legales hoſtias pcipue fuit agnus:q erat iñ lege ſacrificiuꝫ: vt habet Numeri.xxviij.Uñ ⁊ xp̃s dicit agnus Io.i.Ecce agnus dei.Magis ergo fuit cõueniẽs:ꝙ ꝑ xp̃o offerret agnus:q̃z par turturꝫ:vel duo pulli columbaꝝ.¶ In oppo.eſt euãgeliũ pñs.¶ Rñdeo dicẽduꝫ ꝙ xp̃s voluit ſub lege fieri: vt eos qui ſub

lege erant: redimeret. Et iuſtificatio legis in
ſuis mēbris ſpūaliter impleretur. De prole
aūt nata: duplex preceptuꝫ in lege traditur.
Unū quidē generale: quātū ad oēs: vt. ſ. cō
pletis diebus purificationis matris offerre
tur ſacrificiū ꝓ filio: ſiue pro filia: vt habet
Leui. xij. Et hoc quidē ſacrificiū erat: ⁊ ad
expiationē peccati: in quo ꝓles erat conce-
pta: ⁊ nata: ⁊ etiā ad cōſecrationē quādaꝫ ip
ſius. quia tunc p̄mo p̄ntabat in tēplo. Et iō
aliud offerebat in holocauſtuꝫ: ⁊ aliud pro
pctō. Aliud autē preceptū erat ſpāle in lege
de primogenitis: tā in hoibus q̄ꝫ in iumen
tis. Sibi eni dn̄s deputauerat oē primoge
nitū in iſrael. ꝓ eo: q̄ꝫ ad liberationē popu-
li iſrael pcuſſerat primogenita egipti: ab ho
mine vſqꝫ ad pecus. p̄mogenitis filioꝝ iſra
el reſeruatis. Et hoc mandatū ponit. Exo.
xiij. in quo etiā p̄figurabat xp̄s: qui eſt pri-
mogenitus in multis fratribus vt dr̄. Ro.
viij. Quia igitur xp̄s ex muliere natus erat
p̄mogenit⁹: ⁊ voluit fieri ſub lege: hec duo.
Lucas. circa eū fuiſſe obſeruata oñdit. ¶ Ad
ratiōes ¶ In oppo. ¶ Ad p̄mā rñdet ne
gādo ꝯñam. Et rō eſt: q: lꝫ ex lege nō tene-
retur: voluit tñ ex humilitate legalia ſerua-
re: lꝫ nō teneretur. ¶ Ad ſecundā rñdetur
negando ꝯñam. Et rō eſt: q: ſicut filius dei
nō ꝓpter ſe ipſum factus eſt homo: ⁊ circū
ſciſus in carne: ſ; vt nos ꝑ gratiam faceret
deos: ⁊ vt ſpūaliter circūcidamur: ſic ꝓpt
nos ſiſtitur dn̄o vt diſcamus p̄ntare nos ip
ſos. Et hoc poſt circūciſionē eius factū ē: vt
oſtēdat neminem niſi circūſciſum vitijs: di-
gnū eſſe diuinis cōſpectibus. ¶ Ad tertiaꝫ
rñdetur negādo ꝯñaꝫ. Et rō eſt: q: xp̄s pro
pter hoc ipſum voluit hoſtias legales ꝓ ſe
offerri: q erat vera hoſtia: vt figura verita
ti cōiungeret. ⁊ per veritatē figura appro-
baret: ꝯtra illos q dn̄m legis negant a xp̄o
fuiſſe in euāgelio p̄dicatū. Nō eni putandū
eſt: vt Origi. dicit: q̄ꝫ filiuꝫ ſuū bonus deus
ſub lege inimici fecerit. quam ipſe nō dede
rat. ¶ Ad quartā rñdetur negādo ꝯñaꝫ. Et
rō eſt: q: Leui. xij. precipit: vt qui poſſent

agnū ꝓ filio aut filia ſimul: ⁊ turturē ſiue co
lumbā offerrēt. Qui vero nō ſufficerēt ad
offerrendū agnuꝫ: duos turtures: aut duos
colūbe pullos offerrēt. Dn̄s ergo qui cum
diues eēt: ꝓpter nos egenus factus eſt: vt il
lius iopia diuites eſſem⁹: vt dr̄. ij. Cor. viij.
per ſe pauperū hoſtiaꝫ voluit offerri: ſicut
⁊ in ipſa natiuitate pannis inuoluit: ⁊ recli
nat in p̄ſepio Nihilominus tñ huiuſmodi
aues figure congruūt. Turtur. n. q: auis lo
quax: predicationē ⁊ cōfeſſionē fidei ſignifi
cat. Quia vero eſt aial caſtum ſignificat ca
ſtitatē. Quia vero eſt animal ſolitariū: ſigni
ficat ꝯtemplationē. Colūba vero ē animal
manſuetū ⁊ ſimplex. manſuetudineꝫ ⁊ ſim-
plicitatē ſignificās. Eſt aūt aial gregale: vñ
ſignificat vitam actiuaꝫ. Et ideo huius ho-
ſtia ſignificabat pfectionē Chriſti: ⁊ mēbro
rū eius. Utrūqꝫ aūt animal propter conſue
tudinē gemendi p̄ſentes ſanctoꝝ gemit⁹ de
ſignat. Sed turtur que ē ſolitaria ſignificat
orationū lachrimas. Colūba vero q eſt gre
galis: ſignificat publicas orationes eccleſie.
Utrūqꝫ autē animal duplicatū offertur: vt
ſanctitas ſit nō ſolū in aia: ſ; etiā in corpore.

A ſcdam. q. ſic ꝓcedit. Et vi
detur: q̄ꝫ beata Maria non
purgāda ad tēplū acceſſerit.
¶ Primo ſic. Purgatio. n.
nō videt eſſe niſi ab immūdi
tia: Sꝫ in beata virgine nulla fuit immundi
tia: vt ex ſupradictis pꝫ. Ergo nō debuit vt
purganda ad templū accedere. ¶ Secūdo
ſic. Leui. xij. dicit Mulier ſi ſuſcepto ſemi
ne peperit maſculū: imunda erit ſeptē die-
bus. Et ideo ei p̄cipit: q̄ꝫ nō ingrediat ſan-
ctuariū donec ipleant dies purgatiōis ei⁹.
Sꝫ beata virgo peperit maſculū ſine virili
ſemine. Ergo nō debuit venire ad templuꝫ
purganda. ¶ Tertio ſic. Purgatio ab imū
ditia nō fit niſi per gratiā: Sꝫ ſacramēta ve
teris legis gratiam nō cōferebāt: ſ; ipſa pri⁹
ſecum gratie actorem habebat. Non ergo
ꝯueniens fuit: vt beata virgo ad tēplū pur
ganda veniret. ¶ In oppo. eſt euangelium

acta: ꝓpter honorē fidei xpiane : ⁊ gliam apoſtolice ſedis: ⁊ eccliaſtici pncipatuſ. Vñ ij. q. vij. Vbi in vrbe Roma petrus ⁊ paulus martiriū ptulerūt. q pncipatū ⁊ caput optinebāt nationū. vt vbi erat caput ſuperſtitiōis illic caput geſceret ſctātis. ⁊ vbi gētiliū pnceps habitabat illic eccliarū pncipeſ morerenẗ. ¶ Ad rōes in opp. ¶ Ad oēs ſufficit vna rñſio. ſ. q̄ ver̄ ↄcludit de ptāte abſolute. ſed de ↄueniētia ⁊ ↄgruitate nō. Vel rñdeẗ: q̄ ptās pape circa hoc ē ipedita: q: trāſlatio illa facta fuit auctoritate ⁊ pcepto dei. ita q̄ ibi alius ſine iſpiratiōe diuina : ⁊ eius auctoritate nihil poſſet agere in contrarium.

¶ In feſto Mathie apli eſt euangelium. Confiteor tibi pater celi ⁊c. Mat. xj. Circa quod poſſunt diſ. ſe. q.

¶ Primo: vtr̄ btūs Mathias p virtutē humilitatis meruit: vt a patre celeſti reuelareẗ: ſiue oñdereẗ ad apoſtolatū aſſumēdus

¶ Scdo: vtrū Mat. nouit filium dei.

¶ Tertio: vtrū melior ſit ſemper eligēdus ad dignitatem eccleſiaſticam.

a D primā. q. ſic ꝓcediẗ. Et vr̄ q̄ btūs Mathias p virtutē hūilitatis nō meruerit vt a p̄re celeſti reuelareẗ: ſiue oñderetur ad apoſtolatū aſſumēduſ. ¶ Primo ſic. Mathias ad apoſtolatū electus ē p ſortem. vt habeẗ Act. j. Ergo nō p meritū humilitatꝭ. ¶ Scdo ſic. Meritū ↄſiſtit in caritate. Ergo ſcūs Mathias nō p virtutē humilitatꝭ meruit vocari ad apoſtolatū. ¶ In oppo. vr̄ euēgelium: vbi dicit. Confiteor tibi p̄r: q: abſcōdiſti hec a ſapiētibus ⁊ prudētibꝰ ſ. ſupbis. ⁊ reuelaſti ea puulis. i. humilibus Prouer. xj. Vbi humilitas: ibi ſapientia. Mathias interpretaẗ humilis ⁊ paruulus. ¶ Rño dōm: q̄ beatus Mathias meruit puehi ad apoſtolatū per virtutē humilitatis caritate formāte. Job. xxij. Qui humiliatus fuerit: erit in glia. Et prouer. xv. Gratiā precedit humilitas. Et Luc. xiiij. Qui ſe humiliat: exaltabiẗ. Et per multas alias virtutes: qbus plenus fuit. Erat. n. vt dr̄ in hiſtoria ſua de illuſtri ꝓſapia oriūdus: q litteris traditus: oēm in breui: legis ⁊ ꝓphetar̄ ſcientiā apprehendit. Laſciuiā quoq; abhorrens. puerilles annos mor̄ maturitate vincebat. Informabatur quoq; animꝰ eiuſ ad virtutē: vt eſſet ad intellgentiā habilis. ad miſicordiā facilis. in ꝓſperis non elatꝰ. in aduerſis conſtans. ⁊ intrepidus. Satagebat: vt quod ſenſu perceperat. opere cōpleret. Fuit in lege doctiſſimus. corpore mundus. aīo prudens. in ſoluendis q̄ōnibus ſacre ſcripture correctus. in ↄſilio prouidus. in ſeminatione expeditus. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā rñdeẗ negando ↄñam Et rō ē: q: q̄ ſors ſuper eum caderet merito virtutum ſuar̄ fuit. nec exemplo : vt ait. Hiero. Eſt ſortibus vtendum: q: priuilegia paucorum cōmunē legem non faciūt. Preterea tūc temporis donec veritas eſſet propalata: licuit obſeruare ſortes: vt dicit Beda. Vera. n. hoſtia in paſſione fuit imolata ſed in penthecoſten conſumata. Et ideo in electione Mathie ſortibus vſi ſunt: ne a lege diſcreparent: in qua ſummus ſacerdos ſorte querebatur. Poſt penthecoſten vero iam veritate propalata. ſeptē diaconos nō ſorte ſed diſcipulor̄ electione: apoſtolorum vo oratione: ⁊ manus ipoſitione: ordinati ſunt. Cuius aūt fuerunt hmōi ſortes: duo ſunt modi dicendi. Hiero. ⁊ Beda volunt q̄ he ſortes tales fuerint: q̄les ille: quar̄ in lege veteri creberrimus vſus erat. Dioni. aūt: q fuit pauli diſcipulus: irreligioſū exiſtimauit. hoc arbitrari: aſſerēs ſibi videri: q: ſors illa nihil aliud fuerit: niſi qdā ſplendor ⁊ radius diuinitus ſuper Mathiam emiſſus. per quē ipſe oñdebaẗ in apl'm aſſumēdus. ¶ Ad ſcdā rñdeẗ negādo ↄñā Et rō ē: q: licet caritas ſit pncipalis radix meriti. p alias tñ ꝟtutes inq̄ztū ſūt iformate caritate: q̄s mereẗ. Unde Aug. libro de trinitate. Humilitatis paſſibus ad celi culmina aſcenditur: q: deus excelſus nō ſupbia: ſed humilitate attingitur.

A D ſcđam.q.ſic ꝓceditur.Et
videt̃:ꝙ ſctūs Mathias nō
nouit filiū dei ex pn̄ti euāge
lio:vbi dicit̃:ꝙ nemo nouit
filiū niſi pater. ¶ In oppo.
arguit̃ q: ſctūs Mathias fuit p̄mo vn⁹ de
lxxij.diſcipulis.Et ita nouit magiſtrū ſuū fi
liū dei incarnatū. Preterea factus apoſto-
lus ductus in ꝯſilio:facta longa diſputatiōe
inter ſummū pontificē ipſuꝫ alloquenteꝫ:vt
ipſum ipſe ꝑ legeꝫ ac ꝓphetas:oñdebat ma
nifeſte que de xp̄o erāt:ꝓteſtans ſe ſeruum
eius:⁊ in ipſuꝫ credere.Et ita nouit eū.pre-
terea cū ſit beat⁹ iaꝫ in p̄ria poſit⁹:⁊ btitu-
do ſctōruꝫ ꝯſiſtit in eius viſiōe:ſm̄ illud Jo.
xvij.Hec eſt vita eterna vt cognoſcāt te ſo
lū verū deū:⁊ quē miſiſti Jeſuꝫ xp̄m:ergo
multipliciter filiū dei nouit. ¶ Rn̄deo di-
cendum:ꝙ pōt diſtingui viſio ſiue cognitio
dei. Una eſt nālis.q hō per lumē nālis rō-
nis ex creaturis q̄ ſunt veſtigia q̄daꝫ dei co
legit cognitionē aliquā de deo. De qua di
cit Apoſtolus ad Ro.i. Qđ notū.i.qđ co
gnoſcibile eſt de deo ab hoīe:per rōneꝫ ma
nifeſtū eſt illis. Dn̄s enim illis oſtendit.vno
mō infundēdo eis lumen interius:per qđ
hō cognoſcit.p̄s.Emitte lucē tuā ⁊ verita-
tē tuā. Scđo:ꝓponēdo ſue ſapiētie ſigna ex
teriora.ſ.ſenſibiles creaturas. Eccle.i. Effu
dit illā.ſ.ſapiētiā ſup oīa opera eius.in qui
bus ſicut in quodā libro dei cognitio lege-
retur. Unde ſeq̄tur. Inuiſibilia dei.ſ.vnita
tē dei:bonitatē.ſapiētiā potētiā:⁊ hmōi:per
ea que facta ſunt. Sicut eni ars manifeſtat̃
ꝑ onera artificis.ita ⁊ dei ſapiētia per crea-
turas. Sapiētie.xiij. Magnitudine eni ſpe
ciei creature:poterat coꝝ creator videri.
Scđa cognitio ſiue viſio eſt coꝝ:q̄ habent̃
mediāte lumine fidei i intellectu:q̄ excedūt
oēm intellectū:ſꝫ tm̄ habet̃ ꝑ reuelationem
diuinaꝫ:factā ꝑ ſcripturā ſanctā:aut per pre
dicationē xp̄i ⁊ apoſtoloꝝ ſuoꝝ: ſicut ſunt
ꝙ deus ē trinus ⁊ vn⁹.ꝙ ſit generatio eter
na in diuinis.⁊ ꝓceſſio ſpūs ſcti:ꝙ fili⁹ dei
fuerit incarnat⁹.ꝙ ſit futurus iudex viuoꝝ
⁊ mortuoꝝ:⁊ reliq̄ fidei miſteria:q̄ vt di-
cit Apoſtolus.i.Cor.i. Nobis reuelauit ds
ꝑ ſpiritū ſuū. Spūs eni oīa ſcrutat̃:⁊ ꝓfun
da dei. Et iſta viſio eſt cōis oībus fidelib⁹.
Tertia cognitio ſiue viſio:q̄ dicit̃ beatifica.
ſ.viſio dei per eſſentiā:q: in ea ꝯſiſtit beati-
tudo oīum ſctōꝝ:ſm̄ illud Jo.xvij. Hec eſt
vita eterna:vt cognoſcāt. De q̄ dicit. Apo
ſtolus.i.Cori.xiij. Uidemus autem nunc ꝑ
ſpeculum:id eſt per creaturas.in enigmate:
ideſt obſcuro:tunc videbimus prima facie
ad faciē. Et.i.Jo.iij. Uidebimus eū ſicut ē.
Et iſta ē cōmunis omnibus ſanctis. Quar
ta viſio dei dicitur viſio per comprehenſio
nem.et iſta ſola eſt diuinarū perſonaꝝ. De
iſta dicit Jo.i. Deum nemo vidit vnq̄ꝫ. Su
per quo verbo dicit Criſo. Nec ipſe cele-
ſtes eſſentie: ipſi dico cherubin ⁊ ſeraphin
ipſum:vt eſt:vnq̄ꝫ videre potuerūt:⁊ de ta
li viſione loquit̃ in p̄ſenti euāgelio. ¶ Tūc
reſpondetur ad q̄ſtionem:ꝙ beatus Ma
thias:⁊ alij beati viderunt filiū dei viſione
beatifica:⁊ primo in hac peregrinatiōe exi
ſtentes viderunt per fidem:non videt nec
videbit viſione comprehenſiua filiū dei.q̄a
deus infinitus eſt:⁊ ita incomprehenſibilis
ab intellectu finito. Omne enim:quod com
prehendit aliquid:vel eſt maius:vel equale
illi. Nullus auteꝫ intellectus creatus poteſt
eſſe maior deo : nec equalis. Unde a nullo
hoc modo creato intellectu ē viſibilis. Hu
iuſmodi enim viſio ſancte trinitatis propria
eſt. Nec eſt contra hoc quod dicitur in pre
ſenti euangelio.ꝙ nemo nouit filiuꝫ niſi pa
ter:quia per li :niſi:nō excludit ſpiritus ſan
ct⁹. Pro quo notādū:ꝙ dictiōes excluſiue
aliq̄n addunt̃ noīb⁹ diuinis eēntialib⁹:ali-
q̄n ꝑſonalibus:⁊ cū adiūgunt̃ ꝑſonalib⁹:re
ſpectu termini eēntialis:nō excludūt id:qđ
idē ē in nā:ſꝫ poti⁹ icludūt :q: lꝫ alia ſit ꝑſōa
p̄ris:alia filij:alia ſpūs ſcti:tamē iſte tres ꝑ-
ſone ſunt vn⁹ ds.ita ꝙ nec in deitate nec in
eēntia hn̄t aliquā alietatē. Dictio aūt exclu
ſiua ſolū excludit qđ:alietatē iportat. Noti-
cia aūt abſolute ſūpta:eēntialit̃ accipit̃:⁊ iō

communis eſt tribus. Et ideo cum dicitur: ꝙ nemo nouit filium niſi pater. per hanc diſtinctionem excluſiuam niſi: ab hac noticia non excluditur ſpūs ſanctus. ſed magis includitur. Per hoc reſponſio fit ad totum.

a D ſcḋam. q. vtrum neceſſe ſit ſemper eligere melioꝛes ad dignitatem eccliaſticaꝫ: ſic pꝛoceditur. Et videtur ꝙ ſic. ¶ Pꝛimo electione Mathie. qꝛ licet Joſeph eēt bonus: vnde nominatur iuſtus. tñ Mathias qꝛ erat melioꝛ: eſt electus. ¶ Secundo ſic. Ex electione petri. Dominus eni Petrum cui ꝯmiſſurus erat paſtoꝛale officiuꝫ: examinauit ſi ſe diligeret plus ceteris. Sed ex hoc aliquis melioꝛ eſt: ꝙ deum plus diligit. Ergo videtur: ꝙ ad dignitateꝫ eccleſiaſticaꝫ ſemper melioꝛ eſt eligendus. ¶ Tertio arguit ex illo Symachi pape. Uiliſſimus cōputandus eſt: niſi ſcia ⁊ ſanctitate ꝑcellat: qui eſt dignitate pꝛeſtātioꝛ. ¶ In oppo. eſt. Decretalis. d. ꝙ ſufficit eligere bonū: nec opoꝛtet eligere melioꝛē. ¶ Rñdeo dōm iuxta ſcm̄ Tho. ꝙ aliquis homo bonus: vel melioꝛ altero. dr̄ dupliciter. Uno modo ſimpliciter. Et ſic melioꝛ eſt: qui ē in charitate perfectioꝛ. Alio modo ſ̄m quid. Et ſic dr̄ aliquis eſſe melioꝛ altero: vel ad militiā: vel ad magiſteriū: vel ad ꝑlationē: vel aliquid hmōi. qui non eſt melioꝛ ſimpliciť eo qḋ in ſingulis officijs tā in ſpūalibꝰ q̄ꝫ tēpoꝛalibus requirūtur aliqua ꝑter bonitatē moꝛalē: ad hoc ꝙ aliquis ſit idoneꝰ ad illud officiū exercendū. Dicendū ergo ⁊ ſit iſta pꝛima concluſio. ꝙ opoꝛtet eligere ad pꝛelationē: vel ad quodcūqꝫ officiū eccleſiaſticū. aliquē: qui ſit bonus ſimpliciter. eo ꝙ per quodlibet pctm̄ moꝛtale aliquis redditur indignus ad quodlibet officium ſpūale exequēdū. Unde dic̄ Diony. in epiſtloa ad Dinopholū monachū loquēs de ſacerdote: q nō eſt gratis illuminatus. Nō eſt ſacerdos: ſed eſt inimicus doloſus deluſoꝛ ſuiipſius: ⁊ lupus ꝯtra dominicū populū pelle ouina armatus. Secūda concluſio. Non opꝫ: ꝙ eligendus ſemper ſit melioꝛ ſimpliciter. Pꝫ concluſio: qꝛ poſſibile eſt: ꝙ ille qui eſt perfectioꝛ in caritate deficiat in multis: que requiruntur ad hoc: ꝙ aliqs ſit idoneus pꝛelatus: que in alio: qui eſt minoꝛis caritatis īueniuntur: vt ſcia: induſtria: ⁊ potentia: ⁊ hmōi. Unde non opoꝛꝫ ſemper eligere melioꝛē ſimpliciter: ſed euꝫ qui ſit melioꝛ ad officiū. Tertia concluſio. Si quis eligit eū: quē reputat minus idoneum ad tale officiū peccat. Pꝫ concluſio. qꝛ poteſt eſſe: ꝙ de duobus vnus pꝛeeligatur niſi ꝑpter aliquid in ipſo conſideratū. Illud aūt quod conſideratur in eo: qui minꝰ eſt idoneus ad hoc ꝙ magis idoneo pꝛeferatur: eſt aliqua conditio indebite mouens. vtpote familiaritas: vel cōſanguinitas: vel aliquid hmōi. Non eniꝫ pōt eſſe conditio ad idoneitatē pertinens: ex quo alter ſimpliciter melioꝛ reputať. Et ſic indebite mouet. Et in tali electione eſt acceptio perſōe: que ſine peccato eſſe non poteſt. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad pimā rñdetur negando conſequentiā: niſi intelligendo de meliori: vt dictum eſt. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequentiā. Et rō ē: quia Petrus non ſolū pꝛe ceteris eminebat dilectione diuina. ſed ēt erat idoneus ad gubernandū ecclīam pꝛe ceteris: ¶ Ad tertiam rñdetur: ꝙ auctoꝛitas illa ē intelligēda quantū ad ſtudiū illius: qui eſt in dignitate conſtitutus. Debet eni ad hoc intendere: vt talē ſe exhibeat: vt ceteros ſcia: ⁊ ſanctitate pꝛecellat. vt Grego. dicit in paſtoꝛalibꝰ Non aūt ſibi imputandū eſt: ſi ante pꝛelationem excellentioꝛ non fuerit: vt ex hoc debeat viliſſimus reputari.

¶ In feſto beati Thome de aquino aliqui legunt euangelium. Uos eſtis ſal ⁊c̄. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Pꝛimo: vtrum doctoꝛibus aureola debeatur in regno celoꝛum.

¶ Secundo: vtrum pꝛedicatoꝛ vel doctoꝛ teneatur facere: quod dicitur ex pꝛeſenti euangelio.

D primā.q.ſic ꝓcedit. Et
videt ꝙ aureola nō debea
tur doctoribus in regno ce
loꝝ:q: oē premiū qđ in fu
turo hēbit:alicui actui vir
tutis rn̄detur.Sed ꝑdica-
re ⁊ docere nō ē actus alicuius v̄tutis .Er
go doctrine vel ꝑdicatiōi nō debeat aureo
la.ℭ Scđo ſic. Predicare:ex ſtudio ⁊ do-
ctrina ꝓuenit:ſed ea que premiant in futu
ro.nō ſunt acq̄ſita ꝑ humanū ſtudiū:q: na-
turalibus ⁊ acq̄ſitis nō meremur .Ergo ꝑ
doctrina ⁊ ꝑdicatione nullus in futuro me
ret aureolā.ℭ Tertio .Exaltatio in futuro
rn̄det humilitati pn̄ti:q: q ſe hūiliat exalta
bit.Sed i docendo ⁊ ꝑdicando nō ē humi
litatis.imo magis ſupbie occaſio . Un̄ glo.
dicit Mat.iiij.ꝙ diabolus multos decepit
honore magiſterij inflatos.ℭ In oppo.eſt
euāgeliū pn̄s.Qui fecerit ⁊ docuerit :hic
magnus vocabit in regno celoꝝ.Scđo eſt
illud:qđ ſuꝑ illud ephe vt ſciatis q̄ ſit emi
nens ⁊c.dicit glo.Quoddā cremētū ha-
bebunt ſci doctores vltra id qđ alij cōiter
hēbunt.ℭ Rn̄o dōm:ꝙ ſicut ꝑ martiriū
⁊ v̄ginitatē aliq̄s ꝑfectiſſimā victoriā opti-
net de carne ⁊ mūdo.ita ēt ꝑfectiſſima con
tra diabolū optinet.qn̄ aliquis nō ſolū dia
bolo impugnāti nō cedit:ſed ēt eū repellit .
Et n̄ ſolu a ſe:ſed ēt ab alijs. Hoc āt fit ꝑ p̄
dicationē ⁊ doctrinā.Et ideo ꝑdicationi ⁊
doctrine aureola debet.ſicut ⁊ virginitati
⁊ martirio. Nec ē dōm:vt quidā dicūt: ꝙ
habeat tm̄ ꝑlatis:q̄bus cōpetit ex officio p̄
dicare ⁊ docere:ſed q̄buſcūq; hunc actum
exercent. Prelatis aūt nō debet:q̄uis ha
beant officiū ꝑdicandi:niſi actu doceant: ⁊
ꝑdicent.quia corona nō debet habitui : ſed
actuali pugne:ſm illud.ij.Thi.ij. Nō coro
nabit:niſi q legitime certauerit. Notat aūt
ꝙ tria requirūt ad hoc:ꝙ doctoribꝰ aureo
la debeat. Primū eſt:ꝙ ex pte doctrine q̄
docet.ſ.ꝙ ſit de ptinētibus ad ſalutē.ꝑ quā
diabolus a cordibus hoīum expellat.ſicut
q̄buſdā ſpūalibus armis. De q̄bus dr̄.ij.
Cori.x.Arma militie noſtre nō ſūt carna-
lia:ſed ſpūalia ⁊c.Scđo req̄ritur ex pte do
centis:ꝙ actu doceat ⁊ ꝑdicet:vt dictum ē.
Tertio req̄rit ex pte finis.ſ.ꝙ doceat ⁊ ꝑ-
dicet ꝑncipaliter ad gl̄iā dei.ℭ Ad rōnes
in oppo.ℭ Ad primā rn̄det negando mi-
norē. Dicimus.n.ꝙ ꝑdicare ⁊ docere ſunt
actus alicuius virtutis.ſ.miſericordie: ⁊ iter
ſpūales elemoſinas cōputat.ℭ Ad ſcđam
rn̄det negādo ꝯn̄am.Et rō ē:q: q̄uis fa
cultas ꝑdicandi: ⁊ docēdi:qn̄q; ex ſtudio ꝓ
ueniant.tn̄ vſus doctrine ex volūtate ꝓce-
dit:que ꝑ caritatē i format a deo infuſam: ⁊
ſic actus eius meritorius eē pōt. ℭ Ad ter
tiā rn̄detur negādo ꝯn̄am.Et rō ē:q: exal-
tatio in hac vita nō diminuet alterꝰ vite ꝑ
miū.niſi ei qui tali exaltatiōe ꝓpriā gloriam
q̄rit.Qui aūt talē exaltationē in vtilitatem
alioꝝ ꝯuertit ex ea ſibi mercedē acquirit .
D ſcđam.q.vtrū ꝑdicator vel
a doctor teneat facere qđ dicit.
ℭ Primo ꝓcedit ⁊ vr̄ ꝙ ſic ex
pn̄ti euangelio.Qui fecerit ⁊ docuerit :hic
magnꝰ ⁊c.Ergo vr̄:ꝙ q facit ꝯtrariū hmōi
qđ ꝑdicat:errat ⁊ peccat.ℭ Scđo ſic.Dic
Apls.j.Cor.ix.Caſtigo corpꝰ meū : ⁊ i ſer
uitutē redigo.ne forte cū alijs ꝑdicauerim:
ipſe reprobus efficiar. Itē ad Ro.ij. dicit.
Qui aliū doces:teipm̄ nō doces .ℭ Ter-
tio ſic. Predicator euāgelij tenetur imitari
formā eiꝰ:q cōdidit euāgeliū.Sed ſaluator
nr̄ ieſus faciebat:q̄ ꝑdicabat. Un̄ de ipſo dr̄
Act.j.Cepit ieſus facere : ⁊ docere. Ergo
vr̄:ꝙ ille q ꝑdicat euāgeliū vel docet:tene
at facere qđ ꝑdicat.ℭ In opp. ē q ꝑdicat
aut docet ꝑfectionē:quā tn̄ nō facit: ⁊ tn̄ nō
diceret teneri. Un̄ cū ſecularis ꝑdicat ꝑfe-
ctionē religiōis: ⁊ ꝑfectiōis.Ergo ꝑdicator
vel doctor nō tenet ſemꝑ facere qđ docet.
ℭ Rn̄deo dōm iuxta Alexādrū de ales in
tertio:ſub iſta ꝯcluſiōe.ꝙ q̄libet tenet face
re qđ dicit:ſm qđ aſſerit alijs teneri ad fa-
ciēdū qđ dicit. Hoc tn̄ qđ aſſerit eē facien
dū:vel aſſerit gn̄aliter:vel ſolū ſm ſtatum.
Gn̄aliter:ſicut aſſerit de illis:q̄ ptinent ad
ſtatū ſalutis:ſm ſtatū ſicut aſſerit de his: q̄
ptinēt ad ſtatū ꝑfectiōis:vtpote religionis:

ad quā oēs nō tenēt. Et ſic ꝑdicatoꝛ nō te-
nēt facere qḋ dic̄. Dr̄ ergo: ꝙ ꝑdicatoꝛ rō
ne ſui officij nō tenēt oia facere: q̄ docʒ: aut
ꝑdicat. ad q̄ alias nō tenebaẗ. Si. n. oia fac̄
q̄ ꝑdicat: hoc ꝑfectiōis ē: nō neceſſitatis. Si
aliq̄ ꝑdicat: ad q̄ alias nō tenebaẗ. ſʒ ſi ea q̄
ꝑdicat ad q̄ alias tenebaẗ ſic̄ ſūt ꝓcepta dei
⁊ eccl̄ie. ⁊ foꝛte aliq̄ alia: ad q̄ foꝛte voto te-
nebaẗ: ſic planū ē: ꝙ ad iſta tenēt tētiōe ne
ceſſitatis. Sʒ cū ꝑdicat ea: ad q̄ alias n̄ tene
baẗ: nō video rōeʒ: q̄re ꝑdicatiōis rōe ad il
la teneaẗ tentiōe neceſſitatis. niſi in caſu foꝛ
te: vbi nō ꝑuaret: illa eſſet ꝓbabilis occaſio
ſcādali in auditoꝛib⁹: ꝑ qḋ poſſet ꝑiudiciū
fieri vitari. ¶ Ad rōnes in opp. ¶ Ad au
ctoꝛitates Apli dico: ꝙ intelligunẗ de illis:
ad q̄ pꝛi⁹ tenebaẗ. ¶ Ad rōeʒ de xp̄o ꝙ ꝑ-
dicatoꝛ dʒ imitari foꝛmā illi⁹ q ꝯdidit euan
geliū ⁊c̄. rn̄deẗ: ꝙ ſi hoc itelligaẗ neceſſari-
uʒ: tūc veꝝ ē: ꝙ q̄ʒtū ad ea q̄ ſūt neceſſaria
ad ſalutē. ad alia aūt nō tenetur: niſi ratiōe
ſcādali: loquendo de tentione neceſſitatis.
Et tantum ad pn̄s de iſta. q.

¶ In feſto ſancti Gregorij poſſunt diſpu-
tari ſe. q.

¶ Pꝛio: vtrū meli⁹ facit: q ꝯſentit electiōi
canonice de ſe facte: q̄ʒ q eam recuſat.

¶ Scd̄o: vtrū ꝑcibus bti Grego. fuit libe
ratus Traianus de penis inferni.

¶ Tertio: vtrū ſtat cū ꝑfectione papatus:
poſſidere quaſi pꝛopꝛias diuitias: aut facul
tates terrenas.

D pꝛimā. q. vtrū meli⁹ faciat: q
a ꝯſentit electioni canonice de ſe
fcē: q̄ʒ q eā recuſat. Et vr̄ ꝙ me
lius faciat q ꝯſentit. Dicit eniʒ
Greg. xij. moꝛaliū. Ptās cū ꝑcipiẗ nō ex li
bidine amāda ē. Sʒ qn̄ aliq̄s ꝑ canonicam
electionē: ep̄alē dignitatē adipiſciẗ: nō ꝑci-
pit eā ex libidine. Ergo dʒ eā amare: nō er
go dʒ eā recuſare. ¶ In oppo. arguiẗ exē-
plo bti Grego. cui⁹ feſtū hodie coliẗ. q mul
tipliciter electionē de ſe factam recuſauit.
¶ Rn̄deo dicēdū. ꝙ ille q electiōi canoni
ce de ſe facte ꝯſentit: ꝯſiderare ꝑcipue dʒ:
q̄d itēdit. Si. n. itendit aliqḋ tp̄ale: puta ho

noꝛē: diuitias: excutere ſe a iugo religionis:
aut aliqḋ hmōi. manifeſtū ē: ꝙ ē pꝛaua itē
tio. Vn̄ poniẗ ꝓ ꝯcluſiōe: ꝙ melius face-
ret ſi nō aſſentiret. Si āt itēdit ꝓfectuʒ ec-
cl̄ie. ſic planū ē: ꝙ ē recta itētio. Vn̄ Aug.
dicit. xix. de Ci. dei. In actiōe nō amādus ē
honoꝛ in hac vita ſiue potētia. ſʒ op⁹ ipm:
ſi recte atqʒ vtiliter fit: vt valeat ad ſaluteʒ
ſubditoꝝ. Sed q: ad hoc op⁹ maxie reqriẗ
idoneitatis: ad qḋ humana fragilitas ꝑm ꝓ
pꝛias vires ſufficiens nō ē. pōt ergo aliq̄s
laudabiliter ꝯſiderās ꝓpꝛiū defectū ex hu
militate: offm̄ p̄latiōis recuſare. ſic̄ Jere. di
xit. Neſcio loq q: puer ⁊c̄. Pōt ēt laudabi
liter ꝯſentire ex caritate fr̄na: vt ſalutē ꝓxi
moꝝ ꝓcuret. ſic̄ Iſa. q dixit. Ecce mitte me
Sʒ ſic̄ dicit Greg. in paſtoꝛali. In vtroqʒ ē
ſubtiliter itendū: q: ⁊ is q recuſauit plene
nō reſiſtit. ⁊ is q mitti voluit: an̄ ſe ꝑ altaris
calculū purgatū viderit. Nec āt nō purga
tus adire ꝯſ̄qʒ ſacra miſteria audeat: aut ꝙ
ſuꝑna gr̄a eligit ſub hūilitatis ſpē ſuꝑne diſ
poſitiōi ꝯtradicat. Quia ergo valde diffici
le ē purgatū ſic quēlibet agnoſcere p̄latōis
officiū: tuti⁹ declinaẗ. nō tn̄ ꝑtinaciter cū ad
ſuſcipiēdū hoc ſuꝑna volūtas agnoſcitur.
¶ Ad rōes in opp. rn̄deẗ ꝙ illḋ vbū Gre
goꝛij dʒ ſic itelligi. ptās cū ex libidie nō ꝑci
piẗ amāda eſt. ſed ita ptās cum percipitur
non eſt amanda ex libidine. ſubdit enim ſʒ
ex longanimitate tolleranda.

D ſcd̄aʒ. q. ſic ꝓcediẗ. Et vr̄ ꝙ
a Traian⁹ ꝑcib⁹ Greg. nō fuerit
ab iferno liberat⁹. ¶ Pꝛio ſic.
Dic̄ Dio. vij. cele. Jerar. Sū
m⁹ ſacerdos ꝓ imūdis nō erat. Et in hoc
auerteret a diuio oꝛdie. Et Cōmētatoꝛ ibi
dē dic̄: ꝙ pcōꝛib⁹ nō oꝛat remiſſiōem: q: nō
audireẗ ꝓ illis. Ergo nō valēt ꝑces ſcōꝛum
exn̄tib⁹ in iferno. ¶ Scd̄o ſic. Dicit btūs
Greg. xiij. moꝛaliū. Eadē ē: vt nō oꝛeẗ poſt
diē iudicij. pꝛo hoibus eterno igne dānatis
que nūc cauſa eſt: vt nō oꝛent ſancti ꝓ hoi-
bus ifidelib⁹ ipijſqʒ defūctis. ¶ Tertio ſic
dicit Aug. ꝙ ſine fide operāte per dilectio
nem: eiuſqʒ ſacramentis. i. de coꝛpoꝛe exeū-

fruſtra illis ab hmōi officia impendūtur. Sed oēs dānati ſunt hmōi. Ergo non proſunt preces: aut ſuffragia que fiunt pro dānatis. Sed Traianus erat dānatus. Ergo preces Grego. non poterant euʒ liberare. ¶ In oppo. ē hiſtoria. Itē Damaſ. in vno ſmone narrat: ꝙ Grego. pro Traiano orationem fundens: audiuit vocē diuinitus ſibi allatā. Vocem tuā audiui: ⁊ veniā Traiano do. Cuius rei vt Damaſ. dicit in eodem ſmone teſtis eſt occidens ⁊ oriens.

¶ Rñdeo dicendū iuxta ſanctū Tho. in iiij. ꝙ deputati ad infernū ſunt duplici diſferētia. Quidā ſunt deputati ſimpliciter: ⁊ ſm pñtem iuſtitiam: ⁊ ſm ſuperiores cauſas. Et ꝓ talibus nunqꝫ faciēda ſūt ſuffragia. Non eni eis prodeſſent preces quorūcūqꝫ ſanctoꝝ. Alij ſunt deputati in iferno non ſimpliciter: ſed ſm preſentē iuſtitiā ꝓpriorum meritorum. Scđm aūt ſuperiores cauſas: quibus preuidebantur ad vitaʒ reuocandā. erat de eis aliter diſponendū. Et tales videnť fuiſſe multi: qui fuerūt a mortuis reſuſcitati: quoꝝ plures conſtat idolatras: ⁊ dānatos fuiſſe. Et talibus potuerūt preces ſanctorū ſuffragari. ⁊ de numero talium creditur fuiſſe Traianus. vt ꝓbabiliter poteſt eſtimari. vt dicit ſanctus Tho. ꝙ precibus beati Grego. Traianus ad vitaʒ fuerit reuocatus: ēt ibi gratiā conſecutus ſit. per quā remiſſionē peccatoꝝ habuerit. ⁊ per conſequēs imunitatē a pena. ¶ Ad rōnes pʒ reſponſio. Procedunt eni de deputatis ſimpliciter i inferno. Vel dicēdum eſt ꝙ aliud eſt reſuſcitari ad vitam preſentem precibus ſanctoꝝ. ⁊ in hac vita conſeq gratiam: per quā remittuntur ei peccata ſua. Et aliud eſt: ꝙ dānatis in inferno ibi ꝑmanentibus ꝓſint ſuffragia.

Ad tertiā. q. ſic ꝓcediť. Et videtur: ꝙ nō ſtet cū ſtatu perfectionis: papatus poſſidere quaſi ꝓprias diuitias: aut facultates terrēas. ¶ Primo ſic. Epi in eccleſia tenent locū apoſtoloruʒ: vt dicit gſo. Luc. x. Et habetur in. c. decre. xxj. di. Sed aplis dñs precepit: vt nihil ꝓprium poſſiderent. ſm illud Mat. x. Nolite poſſidere aurū nec argentū: nec pecuniā in ſonis veſtris. Vnde ⁊ Petrus cui papa ſuccedit: ꝓ ſe ⁊ alij aplis dicit. Ecce nos reliquimus oia: ⁊ ſecuti ſumus te. Math. xviij. Ergo videtur: ꝙ papa ⁊ alij epi teneantur ad hmōi mandati obſeruantiaʒ: vt nihil ꝓprium poſſideant. ¶ Scđo ſic. Voluntaria paupertas ad ꝑfectionē videtur reqri: ſm illud Mat. xix. Si vis ꝑfectus eſſe vade. Et vende omnia que habes ⁊ da pauperibus. Sed papa ⁊ epiſcopi aſſumūtur ad ſtatum perfectionis. Ergo videtur: ꝙ non ſtet cum ſtatu perfectionis pape aliquid: quaſi proprium poſſidere. ¶ Tertio ſic. Hieronymus dicit ad Nepotianum. Cleros grece latine ſors appellatur. Et habetur in. c. cleros. xxj. di. Propterea clerici dicuntur: q: de ſorte dñi ſunt: vel q: ipſe dominus ſor. i. pars clericorū eſt. Qui autem dñm poſſidet: nihil extra deū poſſidere poteſt. Si aūt aurum: ſi argentum. ſi poſſeſſionem: ſi variam ſupellectilem habet: cū iſtis partibus non dignatur dñs fieri pars eius Ergo videtur: ꝙ papa ⁊ epiſcopi. ⁊ non ſolum epiſcopi: ſed ēt clerici: debeāt proprijs carere. ¶ Quarto. Chriſtus cuius vicarius eſt: ⁊ vices gerit in terris papa. geſſit vitam humilē: ⁊ pauperē. ita ꝙ ſicut dicitur. Mat. viij. Filius hominis non habet vbi caput reclinet. Ergo papa debet imitari: eum. Et ita fecit Petrus: primus papa ab eo inſtitutus. qui ait. Aurum ⁊ argentū nō eſt mihi. Ergo videtur repugnare ſtatui ꝑfectionis papatus. qui dicit vicariatum xpi habere in proprio diuitias ⁊ facultates terrenas. ¶ In oppo. arguitur ex euāgelio ꝑſenti ſic. Spectat ad fidelem ſeruum: ⁊ prudentem: conſtitutum ſuper eccleſiam: habere ea: quibus poſſit cibum miniſtrare familie: non tantū verbi dei: aut exempli honeſtatis. ſed etiam ſubſidij tēporalis. Unde xps ter dixit Petro: quē cōſtituebat ſuꝑ

totā eccleſiā;cui ſuccedit Gregori⁹. Paſce oues meas:ad ſignificandū triplicē paſtū.ſ. doctrine verbi:vite exēpli:ꝛ tēporalis ſubſidij:Sed paſtum corporalē.ſiue ſubſidij tēporalis:nō poteſt facere niſi habeat de quibus. Ergo ex ipſa inſtitutione xp̄i nō repugnat ſtatui pfectionis pape:aut epōrum:habere terrena bona.quib⁹ indigentibus ſubueniri poſſit de aliquo paſtu. Scdō arguit ex illo.c.epi.xij.q.i. Ubi dicit. Epi de reb⁹ pp̄ijs vel acqſitis vel aliqd d̄ pp̄rio ſi hn̄t: heredib⁹ ſuis ſi voluerint relinqnt. ¶ Rn̄deo dicendū:ꝙ nō derogat ſtatui pfectiōis papatus:aut ep̄atus:poſſidere aliqd pp̄riū vt diuitias ꝛ terrenas facultates. Iſta ꝯcluſio pꝫ ꝫ iuxta ſanctū Tho. Ad ea que ſunt ſuperogationis:nullus tenet:niſi ſe ſpecialiter ad id voto aſtringat. Un̄ Augu. dicit in epiſtola ad Paulinā:ꝛ armentariū. Q: iaꝫ vouiſti:iaꝫ te aſtrinxiſti:aliud tibi facere nō lꝫ:prius quā eſſes voti reus liberꝝ fuit eo ꝙ eſſes inferior. Manifeſtū eſt autē:ꝙ viuere abſqꝫ proprio:ſupererogatiōis eſt. Non enim cadit ſub pcepto:ſed ſub cōſilio. Unde cū Mat.xix.dixiſſet dn̄s adoleſcēti. Si vis ad vitaꝫ ingredi: ſerua mādata.poſtea ſubdit:ſubaddendo. Si vis perfectus eſſe: vade ꝛ vende oīa ꝛc̄. Nō autem papa:nec alij ep̄i in ſua ordinatione ſe obligant vt abſqꝫ pp̄rio viuāt.nec etiā abſqꝫ proprio viuere ex neceſſitate regritur ad paſtorale officiū:ad quod ſe obligant. Et ideo:nec papa nec epiſcopi tenent:abſqꝫ proprio viuere. Et per cōſequēs nō repugnat ſtatui perfectionis eorum:poſſidere diuitias ꝛ bona tēporalia. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad p̄mā rn̄detur negando:ꝙ papa:ꝛ epiſcopi alij teneant illud obſeruare:aut ſint obligati ad illud:qđ dictū fuit apoſtolis. Pro quo notādū:ꝙ verba illa dn̄i pn̄t tripliciter intelligi ꝫm doctores. Uno mō miſtice.vt nō poſſideamus aurū nec argentū.id eſt vt predicatores nō innitant principaliter ſapientie et eloquentie tēporali.vt Hierony.exponit. Alio mō ſicut Augu.exponit in libro de cōſenſu euangeliſtaꝝ:vt intelligatur hoc dn̄m nō precepiſſe:ſ magis permittēdo dixiſſe. Permiſit enim eis:vt abſqꝫ argento ꝛ auro ꝛ alijs ſumptibus ad p̄dicandū irent: accepturi ſumptus vite ab hijs:quibus p̄dicabant. Unde ſubdit. Dignus eſt eniꝫ operarius cibo ſuo.ita tamen:ꝙ ſi aliqs pp̄ijs ſumptibus vteretur in predicatione euāgelij:ad ſupererogātiaꝫ pertineret:ſicut Paulus de ſe ipſo dicit.i.ad Cor.ix. Tertio modo ꝫm Criſo.exponit.vt intelligat:illa dominū diſcipulis pcepiſſe:quātū ad illaꝫ miſſionē:qua mittebantur ad predicandum iu deis:vt per hoc exercerent ad ꝯfidendum de virtute ipſius:qui eis abſqꝫ ſumptib⁹ puideret.ex quo tn̄ nō obligabāt ipſi:vel ſucceſſores eoꝝ:vt abſqꝫ pp̄ijs ſumptib⁹ euāgeliū predicarent. Nam de Paulo legit.ij. Cor.xi.ꝙ ab alijs eccleſijs ſtipendium accipiebat ad predicandū Corinthijs. Et pꝫ:ꝙ aliqd poſſidebat:ab alijs miſſum. Stultū autem videtur dicere:inquit ſctūs Tho.ꝙ tot ſanctificeos ſicut Anathaſi⁹. Ambroſi⁹. Auguſtinus:illa precepta trangreſſi fuiſſent: ſi ad ea obſeruanda ſe crederent obligari. ¶ Ad ſecūdā rn̄det negādo ꝯn̄am. Et ratio eſt:ꝙ perfectio xp̄iane vite nō conſiſtit in volūtaria paupertate:ſed volūtaria paupertas inſtrumētaliter operat ad perfectionē vite. Un̄ nō oportet:ꝙ vbi ē maior paupertas:ibi ſit maior perfectio. Quinimmo pōt eē ſumma pfectio cū magna opulentia. Nā Abraam:cui dictū eſt Gen̄.xvij. Ambula coraꝫ me:ꝛ eſto perfectus legit diues fuiſſe. Preterea:p maiori claritate notādū prout inqt idem ſanctus Tho.ꝙ abrenunciatio pp̄iaꝝ facultatū dupliciter cōſiderari pōt. Uno modo ꝫm:ꝙ eſt actu.ꝛ ſic i eo nō cōſiſtit eſſentialiter perfectio:ſed ē quodā perfectionis inſtrumentū:vt dictum eſt. Et ideo nihil p̄hibet ſtatū perfectionis eſſe ſine abrenūciatione propriorum:ſicut etiaꝫ dicendum eſt de alijs exterioribus obſeruātijs. Alio mō pōt conſiderari ꝫm pparratione animi:vt.ſ.hō ſit paratus:ſi opus fuerit:

oĩa dimittere:vel diſtribuere. Et hoc ptinet
directe ad perfectioné. Vñ Augu. in libro
de queſtionibus euágelij. Oportet filios ſa
pientie intelligere:nõ abſtinẽdo:nec in mã=
ducando eſſe iuſtitiã:ſʒ in equanimitate ad
tollerãdã inopiaʒ Unde ⁊ Apoſtolus dicit
Scio habũdare:⁊ penuriam pati. Ad hoc
auté maxime tenentur papa:⁊ ceteri epiſco
pi:vt oĩa ſua ꝓ honore dei:⁊ ſalute gregis
ſui cõtẽnãt:cũ opus fuerit:vel pauperibus
ſui gregis largiendo:rapinã bonorũ ſuorũ:
cum gaudio ſuſtinendo:que oĩa adimpleta
fuerũt in dicto beato Gregorio qui tãte lar
gitatis ⁊ elemoſinaꝝ extitit. vt nõ ſolũ pñti
bus ſed etiam longe poſitis in monte ſynai
monachis neceſſaria miniſtraret. Nã oĩuʒ
indigentiũ nomina ſcripta habebat:⁊ eis li
beraliter ſubueniebat:vt plenius narraẗ in
legenda vnde fuit ille ſeruus fidelis ⁊ pru=
dẽs quem poſuit dominus ſuper familiam
ſuam. i. eccleſiam.

¶ In feſto beati Benedicti eſt euangeliũ. Nemo accendit lucernã ⁊c̃. Luce. xi. Cir=
ca quod poſſunt diſputari ſe. q.

PRimo:vtrũ beatus Bene
dictus lucernã accedẽs regu
le monochalis:⁊ ponẽs eam
ſuper candelabrũ eccleſie. cõ
ueniẽtius iſtituit monachos
in ſocietate viuentes:q̃ʒ ſolitariã vitaʒ agen
tes. Et videtur ꝙ nõ. ¶ Primo ſic. Perfe
ctio: eſt religio agentiũ vitã ſolitariã:q̃ʒ in
ſocietate viuentiũ. Ergo cõuenientius inſti=
tuiſſet monachos agẽtes vitã ſolitariã:q̃ʒ i
ſocietate viuentiũ. Cõſequẽtia ẽ bona. Añs
ꝓbatur per illud Aug. in libro de operibꝰ
monachoꝝ dicentis:illos ſanctiores eẽ:qui
a conſpectu hominũ ſeparati:nulli ad ſe pre
bẽt acceſſuʒ. viuẽtes in magna intẽtiõe ora=
tionum. ¶ Secũdo ſic. Solitudo deſeruit
vite cõtemplatiue ſcd̃m illud Oſee. ij. Du=
caʒ eaʒ in ſolitudinẽ:⁊ ibi loquar ad cor eiꝰ.
Sʒ vita cõtemplatiua eſt perfectior. ſanctior
ſuauior q̃ʒ actiua. Ergo ⁊c̃. ¶ Tertio ſic.
Religio deſiderat quietẽ mẽtis:vt impleat
illud. Uacate:⁊ videte:q̃ñ ego ſuʒ deꝰ. Sʒ
vita ſolitaria eſt:q maiorẽ preſtat quietẽ ani
me:Ergo ⁊c̃. ¶ In oppo. arguitur ex pñti
euãgelio vbi dicitur. Nemo accendit lucer
nã ⁊ ponit eam ſub modio:ſʒ ſuper cãdela=
brũ:vt qui ingrediunẗ:lumẽ videant:Sʒ q
inſtituũtur in ſolitudine:videntur poni ſub
modio:cũ ſint abſcõſi:a cõuerſatione homi
nuʒ:⁊ nullus illuminaẗ ab eis. Ergo videẗ:
ꝙ beatus bñdictus cõueniẽtius inſtituit mo
nachos in ſocietate viuentes. Scd̃o ſic. Di
ciẗ eccle. iiij. Melius eſt eſſe duos:q̃ʒ vnũ.
Hñt eni emolumẽtũ ſocietatis ſue. Ergo vi
detur cõuenientius feciſſe inſtituendo ⁊c̃.

¶ Rñdeo dicendum:ꝙ cõueniẽtius fecit
beatus Bñdictus inſtituendo monachos ĩ
ſocietate viuentes:q̃ʒ ſolitariã vitã agentes.
Et rõ eſt:q: religio eſt q̃daʒ ſcola. in qua do
cetur diſciplina:⁊ exercitiũ habeẗ tendendi
⁊ perueniẽdi ad perfectionẽ:Et q: hoc ſer=
uaẗ in ſocietate viuẽtiũ:vita aũt ſolitaria nõ
queriẗ ad hoc:ſʒ daẗ iam perfectis:ac ma=
giſtris:q iaʒ nõ indigent doceri. Quom er
go beatus Bñdictꝰ hoc intẽderit cõſtitue=
re:quaſi ſcolã diſcipline:vbi mõachi doceã
tur:peruenire ad ꝑfectionẽ:ſicut pʒ ex mo=
do ſuo loquẽdi in pn̄cipio regule:cõuenien
tius fecit ſic:q̃ʒ aliter. Pro quo notãdũ iux
ta ſcd̃m Tho. in ſecũda ſecũde:ꝙ ſolitudo ſi
cut nec paupertas nõ eſt ipſa perfectionis
eſſentia:Sʒ ꝑfectiõis inſtrm̃:ſolitudo nõ eſt
inſtrm̃ ꝯgruũ actiõi:ſed cõtẽplatiõi:ꝭʒ illud
Oſee. ij. Ducã eam in ſolitudinẽ:⁊ ibi loq̃r
ad cor eius. Vñ nõ ꝯgruit religionibꝰ: que
ſunt ordinate ad opera vite actiue:ſiue cor=
poralia:ſiue ſpũalia:niſi forte ad tp̄s:exẽplo
xp̄i:q vt diciẗ Luce. vi. Exijt in mõteʒ ora=
re:⁊ erat pernoctãs in orõne. Cõpetit autẽ
religiõibus:q ſunt ad cõtẽplationẽ ordina=
te. Cõſiderãdũ tñ eſt:ꝙ id q̃d eſt ſolitariuʒ:
dʒ ſibi ꝑ ſe eſſe ſufficiẽs. Hoc aũt ẽ:cui ni=
hil deeſt q̃d pertinet ad rõnem perfecti. Et
ideo ſolitudo pertinet cõtemplanti:q iaʒ ad
ꝑfectũ venit. Q̃d q̃deʒ cõtingit dupliciter.
Uno mõ ex ſolo diuino munere. ſicut pater

de Jo. baptiſta: qui fuit repletus ſpū ſancto: adhuc ex vtero matris ſue. Vñ ⁊ cū puer adhuc eſſet: erat in deſertis vt dicit Luce. i. Alio mō per exercitiū virtuoſi actus: ſm̄ illud ad Hebre. v. Perfectoꝝ eſt ſolidus cibus: eoꝝ qui ꝓ cōſuetudine exercitatos hn̄t ſenſus ad diſcretionē boni ⁊ mali. Ad exercitiū aūt hm̄oi iuuatur hō ex alioꝝ ſocietate dupliciter. Uno mō quātū ad intellectū: vt inſtruatur in his: que ſunt ꝯtēplāda. Vñ Hiero. dicit ad Ruſticū monachū. Mihi placet: vt habeas ſanctū contuberniū: nec ipſe te doceas. Secūdo quātū ad affectum: vt. ſ. noxie affectionis hois reprimantur exēplo ⁊ correctiōe alioꝝ q: vt dicit Grego. Quid valet ſolitudo corporis: ſi deſit ſolitudo cordis? Et ideo vita ſocialis neceſſaria eſt ad exercitiū pfectiōis. Solitudo aūt cōpetit iā pfectis. Sicut ergo id qđ iam pfectū eſt: pͤeminet ei: qđ ad perfectionē exercetur: ita vita ſolitarioꝝ: ſi debite aſſumatur. pͤeminet vite ſociali. Si aūt abſq3 pcedēti exercitio talis vita aſſumatur: eſt periculoſiſſima: niſi per diuinā gratiā ſuppleatur: qđ in alijs per exercitiū acquiritur: ſicut pꝫ de beato Antonio ⁊ Bñdicto. ℂ Ad rationes i oppo. ℂ Ad pmā rñdetur negando ꝯñaꝫ. q: lꝫ ſicut dictū eſt vita ſolitaria: ⁊ debite aſſumatur: pͤeminet vite ſociali. tñ impfectis tendentibus ad perfectionem: ſicut diſcipulis cōuenientior eſt vita ſocialis. ℂ Ad ſcđam rñdetur negādo ꝯñam. q: lꝫ ipſa cōtemplatiua vita ſolitaria ſit perfectior. tñ in pfectis eſſet minus cōueniēs: Ergo piculoſa vt dictū ē. ℂ Ad tertiā rñdetur. Dicimus eni ad minorē: ꝙ vita ſolitaria pfectis ſufficientibus per ſe eēt magis qeta: ⁊ magis apta ad vacandū diuine cōtemplationi. impfectis tñ eſſet inquieta ⁊ periculoſa ſicut dictum eſt.

AD ſcđam. q. vtrū beatus benedictus in viſiōe: q̄ vidit totū mundū: diuinā eſſentiā vidit. Et videtur ꝙ ſic. ℂ Primo ſic. Dicit enī Grego. de hac viſiōe loquēs. Aie videnti deū anguſta eſt oīs creatura: Sꝫ videre deum eſt videre diuinā eſſentiā: Ergo beatus Benedict⁹ vidit diuinam eſſentiaꝫ. ℂ Secūdo ſic. Ibidē ſubdit Gregorius: ꝙ totū mundū vidit: in diuino lumine: Sed nō eſt aliud lumē dei vel claritas dei: qꝫ ipſe deus: vt idem dicit Gregorius. Et habetur in glo. Exo. xiij. ſuper illud Nō videbit me hō ⁊ viuet. Ergo beatus Benedictus vidit deū ꝑ eēntiaꝫ. ℂ In oppo. eſt qđ dicit Jo. i. Deum nemo vidit vnq̄ꝫ vbi dicit glo. ꝙ nullus in mortali carne viuens: dei eſſentiā videre pōt. ℂ Rñdeo dicendū: ꝙ beatus benedictus in illa viſione non vidit deum per eſſentiam. Que cōcluſio ſic probatur. Corpus corruptibile aggrauat animaꝫ: vt dicitur. Sapientie. ix. Summa autem eleuatio mētis humane eſt: vt diuinam eſſentiam videndam pertingat. Vñ impoſſibile ē ꝙ mens humana diuinā eēntiā videat: vt Auguſtinus dicit. xiij. Super Geñ. ad litterā. Niſi huic vite funditus homo intereat: vel ſic alienetur a ſenſibus: vt neſciat vtrū ſit in corpore: an extra corpus: ſicut de Paulo legitur. ij. Cor. xij. beat⁹ aūt Benedictus: qñ illaꝫ viſionē vidit: nec huic vite funditus mortuus erat: nec a corporeis ſenſibus alienatus: vt patet: q: dum adhuc in ea viſione perſiſteret: alium ad idem videndū vocauit vt Grego. refert. Vñ manifeſtum eſt ꝙ diuinam eſſentiam non vidit. ℂ Ad rōnes in opposi. ℂ Ad primam reſpondetur: ꝙ ex illis verbis nō datur intelligi ꝙ beatus Benedictus in viſiōe viderit deū per eſſentiā: ſꝫ vult oſtēdere: ꝙ q: vidēti creatorē anguſta eſt oīs creatura. Cōſequēs ē: ꝙ ꝑ illuſtrationē diuini luminis de facili poſſent quecūqꝫ videri. Unde ſubdit qꝫuis parū de luce creatoris aſpexerit: breue fuit: qđ creatū ē. Et iō nō eſt miꝝ ſi ſctūs Benedict⁹ ꝑ lumē diuinū ampli⁹ aliud videre potuit: qꝫ hoies cōiter videāt. ℂ Ad ſecundā rñdetur ꝙ lumē dei qñqꝫ dicitur ipſe ds. qñqꝫ vero aliqđ lumen deriuatū a deo: ſm illud Ps. In lumie tuo videbim⁹ lumē. Hic aūt accipitur ꝑ lumine deriuato a deo.

¶ In feſto annūciationis dominice eſt euā
gelium. Miſſus ē angelus ꝛc. Luce. i. Cir
ca quod poſſunt diſputari ſe. q.
¶ Primo: vtrū fuit neceſſarium annūcia-
ri virgini conceptio filij dei. ¶ Sc̄do: vtrū
beate virgini debuit fieri annūciatio per an
gelum. ¶ Tertio: vtrū annūciatio fuerit cō
uenienti ordine perfecta.

A D primā. q. ſic ꝓceditur. Et
videt ꝙ nō fuit neceſſariū.
¶ Primo ſic. Ad hoc ſolū
neceſſariū videbat: annūcia-
tionē fieri vt cōſenſus virgi
nis haberet: Sed cōſenſus eius non videt
neceſſarius fuiſſe: q2 cōceptus virginis pre
mōſtratus fuit ꝓphia p̄deſtinatiōis vt Iſa.
vij. Ecce virgo cōcipiet: q̄ ſine noſtro com
pletur arbitrio. vt dicit q̄dam glo. Mat. i.
Ergo nō reqrebat alius cōſenſus ex parte
virginis. rōne cuius oporteret annūciatio-
nē fieri. ¶ Sc̄do ſic. Beata virgo incarna
tionis fidē habebat: Sꝫ de eo ꝙ q̄s per cer
titudinē credit nō indiget vlterius iſtrui: er
go nō fuit neceſſariū: annūciationē beate v̄
ginis fieri de icarnatiōe filii dei. ¶ Tertio
ſic. Sicut dicit Gregorius fides nō hꝫ me-
ritū: cui humana rō probet experimentum.
Sꝫ in collocutione angeli ad virginē: q̄daꝫ
perſuaſiua rō facta eſt: ergo meritū fidei in
ipſa vel euacuauit vel diminuit: quoꝝ vtrū
q3 eſt incōueniēs. Ergo ꝛc. ¶ Quarto. In
ter que nulla diſtātia ē: nulla eſt miſſio. Sed
inter deum ꝛ beatā virgine nulla eſt diſtan
tia: Ergo nulla debuit iteruenire miſſio me
dia. Patet: q2 deus fuit cū beatiſſima virgi
ne: per eſſentiā: p̄ntiam: ꝛ potētiaꝫ: ſicut eſt
in creaturis generaliter: ꝛ p inhabitatā gra
tiaꝫ ſicut eſt in ſanctis ſpecialiter: Ergo nul
la miſſio neceſſaria fuit. ¶ Inoppo. argui-
tur: ex p̄nti euāgelio vbi dicit: ꝙ angel9 di-
cit ei. Ecce cōcipies: ꝛ paries. Secundo ſic.
Maioris ſapientie oſtenſiuū eſt miraculū
de cōceptiōe xp̄i ex virgine: q3 de cōceptio
ne Io. baptiſte: ex ſterili: Sed cōceptio Io.
per angelū prenūciata ē: ne ſortuitu: ꝛ non
ex dei ꝓuidentia accidere putaretur: Ergo
multo amplius cōceptioneꝫ Chriſti debuit
annūciatio precedere. Tertio ſic. Cōceptio
ne chriſti factū eſt quoddā matrimoniū per
indiuiſibilē coniunctionē diuine ꝛ humane
nature: Sꝫ in matrimonio requiritur cōſen
ſus: qui per verba nūcioꝝ reqritur ꝛ ꝯſilia
tur: ergo decuit: vt deus per angelū ſuū cō-
ſenſum exquireret virginis: de qua huma-
na natura aſſumeret vnitatē pſone. ¶ Rñ
deo dicendū: ꝙ cōgruū ꝛ cōuenientiſſimū
fuit: annunciare beate virgini: ꝙ eſſet xp̄m
cōceptura. Iſtius cōcluſionis cōgruitas oñ
ditur ex multis. Primo: vt ſuaretur ꝯgru9
ordo cōiūctionis filij dei ad virginē: vt ſci-
licet prius mens eius de ipſo inſtrueret: q3
carne eū cōciperet. Nō. n. decebat vt dei ſa
piētia eius vterum inhabitaret ſine hoc: ꝙ
mens eius cognitione tanti miſterii reſplen
deret. Et ideo non decuit: eam ignorare: qđ
in ea fiebat: ſꝫ oportuit hoc ſibi annunciari.
Sc̄do vt ipſa futura eēt certiſſima teſtis hu
iuſmodi inuſitate ꝯceptiōis. Vñ oportuit: ꝙ
de tāto miſterio p renūciatiōeꝫ erudiretur.
Tertio q2 deus nō diligit coacta ſuitia: ſed
volūtaria: vt q obſequūtur: in ipſo miniſte-
rio mererent. Vñ cū beata v̄go ſingularit̄
eligeretur in dei miniſteriū: quē vtero por-
tauit. lacte aluit vt ꝯſenſus eius angelo nun
ciante requireret. q̄ humiliter prebēs ſe ad
obſequiū ſedulam ſe ac promptam obtulit.
d. Ecce ancila dñi. ¶ Ad rōnes in oppoſi.
¶ Ad primā rñdetur negādo ꝯñam. Et ad
glo. Mat. i. rñdetur: ꝙ ea: de qbus eſt pro-
phetia predeſtinationis: cōplent ſine noſtro
arbitrio cauſante: ſed nō ſine noſtro arbi-
trio conſentiente. ¶ Ad ſc̄dam rñdetur ne
gando ꝯñam. Et ratio eſt: q2 nō erat deter-
minate cadens ſub fide tp̄e incarnatiōis: et
per quā virgineꝫ hoc eſſet implendum. Et
ideo de hoc inſtruenda erat per annūciatio
nē: incarnationē eſſe futuram: qđ antiquoꝝ
fidei ſubiacebat: firmiſſima fide tenebat: ſꝫ
cū eſſet humilis: nō tam alta de ſe ſapiebat.
Et ideo ſuper hoc erat inſtruenda. ¶ Ad

tertiaz rñdetur negádo ꝯñaz. Et rõ eſt: q: al
locutio angeli nõ ex rõne humana pſuaſit:
ſ; ex omnipotétia diuina: cui fides maxime
innitit. Dixit eni. Nõ erit impoſſibile apud
deum omne verbũ. ¶ Ad quartá rñdetur
negádo ꝯñaz. Et ratio eſt: q: vt dicit Alber
tus: lz in ea habitaſſet per gratiaz: nõ tñ per
corporalé pñtiam ad quá neceſſaria erat an
núciatio rationibus aſſignatis.

AD ſcđam. q. ſic ꝑceditur. Et
videtur: ꝙ iſta annúciatio nõ
debuit fieri p angelũ. ¶ Pri
mo ſic. Supremis angelis fit
reuelatio a deo ímediate: vt
dicit Dionyſius. vij. Cele. Ie. Sed mater
dei eſt ſuperior oibus angelis. Ergo nõ de
buit ſibi per angelũ annũciari incarnatiõis
miſteriũ: ſed immediate a deo. ¶ Scđo ſic.
Nullus poteſt annúciare: quod ignorat: S;
ſupremi angeli nõ plene cognouerũt incar
nationis miſterium vt dicit beatus Dio. er
go videtur: ꝙ per nullum angelũ conuenié
ter potuit incarnatiõis miſteriũ annũciari.
¶ Tertio. Maiora ſunt per maiores nun
cios annúcianda: Sed miſteriũ incarnatio
nis eſt maximũ inter oia alia: que per ange
los ſunt hominibus núciata. Ergo videt: ꝙ
ſi per aliqué angeluz annũciari debuit: per
aliqué de ſupremo ordine debuit. Nõ ergo
per Gabrielé: qui eſt de ordine ꝑenultimo.
¶ In oppo. eſt euangeliũ preſens: vbi dici
tur: ꝙ miſſus eſt angelus Gabriel. ¶ Rñ
deo dicendũ ſub certis cõcluſionibus. Pri
ma eſt: ꝙ cõueniens fuit matri dei annũcia
ri per angelũ incarnatiõis miſteriũ. Et hec
cõuenientia colligitur ex tribus. Primo q2
hoc cõgruebat virgini. Dicit enim Hiero
ny. ꝙ angelis é cognata virginitas. Unde
decuit: vt ad virginé núciandam angel9 mit
teretur. Secũdo: q: ꝑditio humana ex hoc
ſumpſit initium: q: dyabolus mulieré allo
quutus eſt. Uñ vt dicit Beda aptũ appa
ret humane nature reparatiõis exordiũ: vt
angelus mitteret ad virginé: partu cõſecrã
dã diuino: q: prima ꝑditionis humane cau
ſa fuit. cũ ſerpés a diabolo mittebat ad mu
lieré ſpũ ſuperbie decipiendã. Tertio: q: il
le annúciabat: qui é rex hominũ: ⁊ angelo
rũ: ⁊ eius natiuitas: ſicut in ſalute hoiu; fuit
ita ⁊ in reparatione ruine angelice. Et ideo
decuit: vt ta; homines q; angeli huic miſte
rio miniſteriũ exhiberent. Secũda ꝯcluſio.
Angelus núcians nõ fuit de ſuprema ierar
chia: nec de media: ſed de infima. nec de ꝑ
mo ordine eiuſdem ierarchie: ſ; de medio:
q eſt ordo archangelorũ. Dicit auté Alber
tus in laudibus virginis Marie: ꝙ nõ mit
titur angelus de maioribus: ſ; fuit archan
gelus. Et hoc in honorationem beatiſſime
virginis: q: ſi aliquis de ſuperioribus mit
teretur: ab illo illuminari crederet. De mi
noribus ergo mittitur: vt oſtendat ꝙ ange
lus é tñ negocij miniſterialis: et exterior de
lator. Deus autem per ſe ipſu; eſt negocij i
uentor: ⁊ inſpirator: ⁊ mentis ad conſenſu;
inclinator. Hec Albertus. Tertia cõcluſio.
Cõueniens fuit vt angelus annúciás viſio
ne corporali virgini appareret. Pz conclu
ſio: q: angelus annũciare venerat incarna
tioné filij dei. Uñ cõueniens fuit ad huius
rei ꝯclationé vt inuiſibilis creatura forma;
aſſumeret: in qua viſibiliter appareret. Tũ
ſecũdo q: ſic cõgruit certitudini eius: qđ an
núciabatur. Ea enim que ſunt oculis ſubie
cta: recti9 cõprehédimus: q; ea: q imaginá
tur. ¶ Ad rõnes in oppoſi. ¶ Ad prima;
rñdetur negádo ꝯñam. Et rõ eſt: q: lz beata
virgo ſupior eſſet angelis: quãtũ ad dignita
tem: ad quá diuinitus eligebat: tñ quãtum
ad ſtatũ pñtis vite inferior erat angelis: q2
etiam ipſe xp̃s rõne paſſibilis vite modico
ab angelis minoratus eſt: vt habet ad He
breos. ij. Quia tñ xp̃s fuit viator: ⁊ cõprehé
ſor: quãtũ ad cognitionem: nõ indigebat ab
angelis inſtrui. S; mater dei nõ erat in ſta
tu cõprehenſoru;. iõ de diuino miſterio per
angelos inſtruenda erat. ¶ Ad ſecũdã rñ
det: ⁊ dicitur ꝙ angeli inferiores nõ penit9
miſterium incarnationis ignorauerunt: ſed
quia nõ totam profunditatem diuini cõſilij

ſuper ſalutẽ generis humani capere pote-
rãt inquirebãt plenius edoceri. dicentes il
lud Iſa. lxiij. Quis eſt ille q venit ꝛc. ¶ Ad
tertiaȝ rñdetur negãdo ꝯñam. Et ratio eſt:
q: nõ opoꝛtet: ꝙ nũcius equalis ſit ſuperioꝛi
tatis: ſicut eſt res enũcianda: ſed ſufficit ꝙ
ſit ſummus: non ſimpliciter ſuper oẽs oꝛdi-
nes: ꝫ ſummus reſpectu angeloꝝ. Ipſe eni
fuit de oꝛdine archãgeloꝝ. Vñ eccleſia ar-
changelũ eum nominat. Et hunc intellectuȝ
videt̃ habere Greg. cũ dixit: ꝙ ſummũ an
gelũ venire dignũ fuerat: qui ſummũ oĩum
nũciabat. Vñ ipſe Gregoꝛius in omelia de
centũ ouibus dicit: ꝙ archangeli dicũtur: q
ſumma annũciant. Pꝛeterea ſicut dicit Al
bertus: ſi de ſuperioꝛibus fuiſſet: crederet̃
ꝙ ab eo illuminaretur ꝛc. vt ſupꝛa poſitũ ẽ.

A D tertiã. q. ſic ꝓcedit̃. Et vi
detur: ꝙ annũciatio non fue
rit cõuenienti oꝛdine pfecta.
¶ Dignitas enim matris de
pendet ex pꝛole cõcepta. Sꝫ
cauſa dꝫ pꝛius manifeſtari q̃ꝫ effectus: ergo
pꝛimo debuit angelus virgini annũciare cõ
ceptũ ꝓlis: q̃ꝫ eius dignitatẽ expꝛimere: eaȝ
ſalutando. ¶ Scdo ſic. Pꝛobatio: aut pꝛete
mitti debet in his: q̃ dubia nõ ſunt: aut p̃mit
ti in his q̃ dubia eſſe poſſunt. Sꝫ angelus
p̃mo videt̃ annũciaſſe id: de quo ṽgo dubi
taret: ꝛ dubitãdo q̃reret. d. q̃uo fiet iſtud: ꝛ
poſtea ꝓbatõeȝ adiũxit tũ exẽplo Eliſabeth.
tum ex dei oĩpotentia: Ergo incõueniẽti oꝛ
dine annũciatio per angeluȝ ẽ facta. ¶ Ter
tio ſic. Maius nõ poteſt ſufficienter pꝛoba
ri per minus. Sed maius ſunt virgineȝ pa-
rere: q̃ꝫ vetulaȝ. Ergo nõ ſuit ſufficiens pꝛo
batio angeli ꝓbantis cõceptuȝ virginis ex
cõceptu ſenis. ¶ In oppo. eſt: quod dicitur
ad Ro. xiij. Que a deo ſunt: oꝛdinata ſunt.
Angelus aũt miſſus eſt a deo ad hoc: ꝙ vi-
gini annũciaret vt dicitur Luce. i. Ergo oꝛ
dinatiſſime ſuit annũciatio per angelũ com
pleta. ¶ Rñdeo dicẽdũ: ꝙ annũciatio cõ-
gruo oꝛdine per angelũ eſt perfecta. Tria
enim intẽdebat angelus circa virginẽ. Pꝛi
mo quidẽ reddere mẽtem eius attẽtam ad
tante rei cõſiderationẽ. Qḋ qdem fecit eaȝ
ſalutãdo quadam noua: ꝛ inſolita ſalutatiõe
in qua ſalutatione pꝛemiſit idoneitateȝ eius
ad cõceptũ: in eo ꝙ dixit. Domin⁹ tecũ. Et
pꝛenũciauit honoꝛem ſequentẽ cum dixit.
Benedicta tu in mulieribus. Secũdo autẽ
intendebat eam inſtruere de miſterio icar-
nationis: quod in ea erat cõplendum. Qḋ
qdem fecit pꝛenũciando cõceptũ: ꝛ partum
dicens. Ecce cõcipies in vtero ꝛc. Et oſten
dendo dignitatẽ ꝓlis cõcepte. cũ dixit. Hic
erit magnus. Et in demõſtrãdo modũ con
ceptionis. cum dixit: Spũs ſanctus ſuperue
niet in te. Tertio intendebat animũ ei⁹ du-
cere ad cõſenſum. Quod quidem fecit exẽ
plo Eliſabet: ꝛ ratiõe ex diuina potẽtia ſum
pta. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad pꝛimam
reſpõdetur negãdo ꝯñam. Et ratio eſt: quia
aĩo humili nihil eſt mirabilius: q̃ꝫ auditus
ſue excellẽtie. Admiratio aũt maxime attẽ
tionẽ animi facit. Et ideo angelus volẽs mẽ
tem virginis attentaȝ reddere ad auditum
tanti miſterij: ab eius laude incepit. ¶ Ad
ſecundam rñdetur: ꝙ rõ nõ pꝛocedit. q: vt
dicit Ambꝛoſius beata virgo nõ dubitauit
eſſe faciendũ: ſed q̃uo fieri poſſet: inquirit.
Sed nec ſi beata virgo dubitauerit: qḋ aſſe
rit Auguſtinus. Unde in libꝛo de queſtiõi-
b⁹ veteris ꝛ noui teſtamẽti ambigẽti Ma
rie de cõceptu: poſſibilitatẽ angelus p̃dicat.
Sed quia talis dubitatio magis eſt admira
tiõis: q̃ꝫ incredulitatis: ideo angelus pꝛoba
tionẽ inducit. nõ ad auferendum increduli-
tatẽ: ſed remouẽdum etiam admirationem.
¶ Ad tertiã reſpõdetur: ꝙ cõceptus ſteri-
lis inducitur: nõ quaſi ſufficiens argumẽtũ.
ſed quaſi quoddã figurale exẽplũ. Et ideo
ad cõfirmationẽ huius exempli: ſubdit̃ ar-
gumentum efficax ex omnipotẽtia diuina.
¶ In feſto bti Ambꝛoſij ẽ euangeliũ. Vigi
late ꝛc. Mat. xxiiij. Circa qḋ p̃ñtdiſ. ſe. q.
¶ Pꝛimo: vtrum liceat iniunctum ep̃atuȝ
omnino refutarẽ: vel oĩo reniti canonice ele
ctiõi: vel pꝛouiſioni de ſe facte. ¶ Secundo

vtrum fidelis ſeruus ꝛ prudēs quē ꝯſtituit
dominus ſuper familiam ſuam peccet mor
taliter: ſi bona eccleſiaſtica que procurat nō
largiatur pauperibus. ¶ Tertio: vtꝝ Am
broſius bene fecit excōicādo imperatorē.

Ad primaꝫ. q. ſic ꝓceditur. Et
videtur: ꝙ nō liceat iniūctuꝫ
epiſcopatū: vel aliam prelatu
ram: oio refutare: vel reniti
electiōi vel iniūctiōi. ¶ Pri
mo ſic. Nullus enim peccat: ſi meliora no
lit ꝯſerere: vt min⁹ bonis inhereat. Quom
ergo amor dei preemineat dilectioni proxi
mi: ꝛ vita cōtemplatiua preferatur vite acti
ue. Ergo nō peccat ille. qui recuſat omnino
epatum. ¶ Secūdo ſic. Dicit Grego. Val
de difficile ē: vt aliqs ſe purgatū poſſit co
gnoſcere: nec dꝫ aliquis nō purgatus ſacra
miſteria adire. Si ergo nō ſentiat ſe purga
tum: quodcūqꝫ epiſcopale iniungat officiū
ſiue papatus: nō debꝫ illud ſuſcipere. ¶ In
oppo. videtur eſſe euangeliuꝫ preſens: vbi
dicit. Beatus ille ſeruus: quē cum venerit
dominus: inueniet ſic facientem. ¶ In op
poſitum etiam eſt illud de beato Ambroſio
cuius feſtum hodie colitur: qui mutato ha
bitu a quibuſdaꝫ mercatoribus obtinuit: vt
in quodā dolio ſuper ondrigā. i. currū ē vr
be duceretur: cuius portas die noctuqꝫ vi
giles propter eū obſeruabant: ꝙ extra vrbē
poſitus: ſiluas petijt: latibula cauernarū re
quirēs: ibiqꝫ tribus diebus latuit. Uerum
tamē dum ſollicite quereretur: colūna lucis
prefulgida celo depēdēs ꝑ locū i quo lati
tabat apparuit. ¶ Rñdeo dicēdū iuxta ſan
ctū Tho. in ſecūda ſecūde. ꝙ in aſſumptio
ne epiſcopatus duo ſunt cōſiderāda. Pri
mo quidē qd deceat hominem appetere ſe
cundū ꝓpriaꝫ volūtatem Secūdo quid de
ceat hominem facere ad voluntateꝫ alteri⁹
Quantum ergo ad propriaꝫ volūtatem: cō
uenit: homini principaliter inſiſtere proprie
ſaluti: Sed ꝙ aliene ſaluti intendat: hoc con
uenit homini ex diſpoſitione alterius pote
ſtatem habentis. Unde ſicut ad ordineꝫ vo
luntatis pertinet: ꝙ aliquis proprio motu ſe
ratur: in hoc ꝙ aliorum gubernationi pre
feratur. ita etiam ad inordinationem volun
tatis: ꝙ aliquis omnino contra ſuperioris i
iunctionem predictum gubernationis of
ficium finaliter recuſetur propter duo. Pri
mo quidem: quia hoc repugnat caritati ꝓ
ximorum: quorum vtilitati ſe debet aliqs ex
ponere pro loco ꝛ tempore. Unde Augu
ſtinus dicit. xix. de ciuitate dei. ꝙ negocium
iuſtuꝫ ſuſcipiat neceſſitas caritatis. Secūdo
quia hoc repugnat humilitati: per quaꝫ ali
quis ſuperiorum mandatis ſe ſubijcit. Un
de Gregorius dicit in paſtorali. Tūc ad dei
oculos vera eſt humilitas. cum ad reſpuen
dum quod vtiliter ſubire precipitur perti
nax nō eſt. Et idem videtur dicenduꝫ de pa
patu: quia electio eius: eſt ꝯfirmatio. ¶ Ad
rationes in oppoſitum ¶ Ad primam re
ſpondetur negādo conſequentiam. Et ratio
eſt: quia quāuis ſimpliciter ꝛ abſolute: vita
contemplatiua potior ſit ꝙ̄ actiua: et amor
dei ꝙ̄ dilectio proximi: tamen ex alia parte
bonum multitudinis preferenduꝫ eſt bono
vnius. Unde Auguſtinus dicit in verbis ꝑ
miſſis. Nec ocium veſtrum neceſſitati ec
cleſie preponatis: preſertim cum hoc ad di
lectionem dei pertineat: ꝙ aliquis ouibus
Chriſti curam paſtoralem impēdat. Unde
ſuper illud Joan. vltimo. Paſce oues me
as: dicit Auguſtinus: Sic amoris officium
eſt paſcere gregem dominicum: ſicut fuit ti
moris iudicium negare paſtorem. Similit
ratio non procedit: quia prelati non ſic trāſ
feruntur ad vitam actiuam: vt contempla
tiuam deſerant. Unde Auguſtinus. xix. de
ciuitate dei: ꝙ ſi imponatur ſarcina paſtora
lis officij: nec ſic deſerenda eſt dilectio veri
tatis: que in contemplatione habet. ¶ Ad
ſcdam rñdetur negando conſequentiam. ni
ſi impedimentum quod habet: non poſſet
ſuperior remouere ſibi: vtputa ex commūi
cationem: aut irregularitatem: aut ipſemet
deſerendo voluntatem peccandi. Si au
tem non poteſt: tūc nō tenet obedire alicui.

AD ſcðaꝫ qua queritur: vtꝝ
fidelis ſeruus ⁊ prudés:qué
ↄſtituit dñs ſuper familiá ſu
am.i.eṗs vel prelatus peccꝫ
mortaliter:ſi bona eccliaſtica
que ꝓcurat:non largiaꝛ paupibus. Et vi-
detur ꝙ ſic. Dicit eni:ꝙ Ambroſius expo
néns illȯ Luc.xij. Hoïs cuiuſdá diuitis vbe
res fructus attulit:nemo ꝓprıū dicat qȯ eſt
cóe:plus q̃ꝫ ſufficiat ſumptui violenter ob
tentū eſt.⁊ poſtea ſubdit.nec minus eſt cri
minis habēti tollere:q̃ꝫ cū poſſis ⁊ abun-
das denegare idigētibus. Sed violēter tol
lere alienū:eſt pcm̄ mortale. Ergo eṗs mor
taliter peccat:ſi ea que ei ſuperfluūt paupi
bus nó largiatur. ¶ Secundo ſic. Supꝫ il-
lud Iſa.iij. Rapina pauperū in domo vr̃a
dicit glo. Hieronymi.ꝙ bona eccleſiaſtica
ſunt paupeꝝ. Sed quicūqꝫ id qȯ é alteriuſ
ſibi reſeruat aut alijs dat:peccat mortaliter
⁊ teneꝛ ad reſtitutioné. Ergo ſi eṗi bona ec
cleſiaſtica:que eis ſupfluūt:ſibi retineát:vel
ↄſanguineis:vel amicis largianꝛ: videꝛ ꝙ
teneneꝛ ad reſtitutioné. ¶ Tertio ſic. Mul
to magis aliqs pót de rebus eccľie ea que
ſunt ſibi neceſſaria accipe:q̃ꝫ ſupflua ↄgre-
gare. Sed Hieronym⁹ dicit in epiſtola ad
Damaſumpapā. Clericos illos ↄuenit ec-
cleſie ſtipendijs ſuſtentari.quibus parentū
vel ꝓpinquoꝝ nulli ſuffraganꝛ. Qui auté
bonis parētū:⁊ opib⁹ ſuſtentari pn̄t: ſi qȯ
paupeꝝ accipiūt:ſacrilegiū icurrunt. Ergo
multo magis eṗi mortaliter peccát: ſi ea q̃
eis ſuperfluūt de bonis eccliaſticis:paupe-
ribus nó largianꝛ. ¶ In oppo. videꝛ euan
gelium. vbi dr̄. Vt det illis in tpe tritici mē
ſurá. Ergo nó debet ṗlatus qȯ ſupfluit: ſé-
per dare paupib⁹:ſed ꝓ tpe.ſ.neceſſitatis:
⁊ cū menſura:q: in illis rebus ſūt exponen
da ſuperflua. Sed in opp.é:q: plures ea q̃
ſupſunt:nó largiunꝛ pauperib⁹:ſed expēde
re videnꝛ laudabiliter ad redditus eccľie
ampliádos. ¶ Rn̄deo dōm iuxta ſanctum
Tho. in ſcða ſcðe.ꝙ aliter é dicēdū de pro
prijs bonis.que eṗi poſſunt poſſidere.⁊ ḋ
bonis eccliaſticis. Ná ꝓprioꝝ bonoꝝ ve-
rū dñium habét. Unde ex ipſa rerū ↄditio
ne nó obliganꝛ:vt eas ↄferant:ſed pn̄t:vel
ſibi retinere:vel alijs ét pro libitu elargiri.
Poſſunt tamé in eaꝝ diſpenſatióe pecca-
re:vel ꝓpter iordinationé affectus:ꝑ quam
ↄuenit ꝙ ſibi plura ↄferanꝛ:q̃ꝫ oporteat:ét
ꝙ alijs ſubueniát:qȯ requirit debitū carí-
tatis.nó tn̄ teneꝛ ad reſtitutioné:quia hmōi
res ſunt ſuo dño deputate.ſed eccliaſticoꝝ
ſunt diſpenſatores. Dicit eni Aug. ad Bo
nifaciū. Si priuatū poſſidemus qȯ nobis
ſufficiat.nónulla noſtra ſunt:ſed illoꝝ quo-
rū ꝓcurationé gerimus: nó ꝓprietaté no-
bis vſurpatióe dánabili vendicamus. Ad
diſpéſatoré aūt requiriꝛ bona fides:vt no-
taꝛ in pn̄ti euágelio.cū dr̄ fidelis ⁊ prudés
⁊c̄.j.Cor.iiij. Hic iá queriꝛ iter diſpéſato-
res:vt fidelis qs iueniaꝛ. Sūt aūt bona ec
cleſiaſtica:nó ſolū in vſus paupeꝝ:ſꝫ ét ad
cultū diuinū:⁊ nc̄citates miniſtroꝝ. Unde
dr̄.xij.q.ij. De redditib⁹ eccleſie. Uel obla
tióe fidelium ſolo eṗo ex his vna portio re
mittatur:due eccliaꝝ fabricis:⁊ erogationi
paupeꝝ ꝓfuture:a ṗſbytero ſub ṗiculo ſui
ordinis miniſtrenꝛ. vltima clicis ꝑ ſingulo
rū meritis diuidaꝛ: Si ergo diſtincta ſunt
bona:q̃ debenꝛ in vſuꝫ eṗi cedere:ab his
que ſunt paupibus:⁊ miniſtris:⁊ cultui ec-
cleſie erogáda.⁊ aliqȯ ſibi retinuerit eṗus
de his:q̃ ſūt paupibus erogáda:vel in vſuꝫ
miniſtroꝝ:vel in cultū diuinū expēdenda:
nó é dubiū:ꝙ ↄtra fidé adminiſtratióis agat
⁊ mortaliter peccát:⁊ ad reſtitutioné teneꝛ.
De his aūt:que ſūt ſpáliter ſuo vſui depu-
tata:videꝛ eé eadé rō:q̃ é de ꝓprijs bonis
vt.ſ.ꝓpter imoderatū affectū:⁊ vt peccꝫ.
Qȯ ſi imoderate ſibi retineat ⁊ alijs non
ſubueniat:ſicut reqrit debitū caritatis. Si
ṽo nó ſint ṗdicta bona diſtincta:eoꝝ diſtri
butio fidei eius attribuiꝛ. Et ſiqdé in modi
co deficiat:vel ſupabūdat:pót hoc fieri abſ
qꝫ bone fidei detriméto.q: nó pót homo in
talibus pūctualiter accipe id:qȯ fieri opor
tet. Si ṽo ſit multus exceſſus:nó pót late-

re. Unde videt̄ bone fidei repugnare. Et
ideo nó é abſq3 aliquo pcó mortali. ¶ Ad
rónes in opp. ¶ Ad primá rñdet̄ negan-
do conſequentiá. Et ad dictū Ambroſij re
ſpondetur: ꝙ non ſolū eſt referendū ad di
ſpenſationé eccleſiaſticarū rerū: ſed quorū-
cūq3 bonorum: ex ꝗbus tenet̄ aliquis debi
to caritatis ꝓuidere neceſſitaté patiétibus
non pót tamen determinari quando ſit iſta
neceſſitas: que ad pcm̄ mortale obliget: ſi-
cut nec cetera particularia: que in humanis
actibus ꝯſiderant̄. Hoꝝ.n. determinatio
relinquit̄ humane prudentie. ¶ Ad ſcdám
rñdet̄ negádo ꝯñam. Et ró eſt: q: bona ec-
cleſiarum non ſunt expendenda ſolum ad
vſus pauperū: ſed ét in alios vſus: vt dcm̄
eſt. Et ideo ſi de eo qḋ vſui epi: vel alicui⁹
clerici eſt deputatū: velit aliquis ſibi ſubtra
here. ⁊ ꝯſanguineis: vel alijs dare: nó pec-
cat: dūmodo id faciat moderate. i. ſi idigeát
non aūt vt inde ditiores fiant. Uñ Ambro
ſius libro de officijs eſt approbáda liberali
tas: vt proximos ſeminis tui ſi egét cogno
ſcas: nó tamé vt illi ditiores fieri velint: ex
eo ꝙ tu potes ꝯferre iopibus. ¶ Ad terti
am rñdet̄ negádo ꝯſequentiam. Et ró eſt:
q: nó oia bona eccleſiaꝝ: ſicut dictū é: ſunt
pauperibus largiéda: niſi forte in articulo
neceſſitatis: in qua ét pro redemptióe capti
uoꝝ: ⁊ alijs neceſſitatib⁹ pauperꝝ: vaſa cul
tui diuino dicata diſtrahuntur. vt Ambroſi
us dicit. Et in tali neceſſitate peccaret cleri
cus: ſi vellet de rebus eccłie viuere: dūmo
do haberet bona patrimonialia: de qb⁹ vi
uere poſſit. ¶ Ad quartá: q̇ fuit ex parte
oppoſita rñdetur: ꝙ bona eccłiarum vſib⁹
pauperū deſeruire debent. Et ideo ſi quis
neceſſitate nó iminente ꝓuidendi pauperi
bus de his: q̇ ſupfluunt ex prouentibus ec-
cleſiaruꝫ: poſſeſſióes emat: vel in theſauro
reponat in futurū vtilitati eccleſie: ⁊ neceſ
ſitatibus pauperū laudabiliter facit. Si ꝟo
neceſſitas imineat pauperibus erogádi ſu
perflua cura eſt ⁊ inordinata: vt ad futu-
rū cóſeruet: quod dñs prohibet. Mat. vj.
Nolite ſolliciti eſſe in craſtinum.

a Ad tertiá. q. ſic ꝓcedit̄. Et vide-
tur: ꝙ btūs Ambroſius nó be-
ne fecit excóicando iperatoreꝫ.
¶ Primo ſic: Regalis pote-
ſtas non eſt ſubdita ſpūali ptāti. Ergo ⁊c̄.
Conſequétia eſt bona. Añs probat̄. Dicit
glo. ſuper illḋ. Pš. Tibi ſoli peccaui: quia
rex oibus eſt ſuperior. Et ió tantū a deo q
eſt maior: eſt puniendus. Si qs de populo
peccauit: deo peccauit: ⁊ regi. Rex ꝟo non
hꝫ hoiem q eius facta diiudicet. Ergo ptās
ſpūalis nó pót iudicare iperatoré vel regé.
Ergo Ambroſius nó bene fecit in excóicá
do iperatoré: cū nó eét ſubiectus ei. ¶ Se
cundo ſic. i. Petri. ij. dicit btūs Petrus.
Subditi eſtote oi humane creature ꝓpter
deū: ſiue regi tanq̄ꝫ ꝑcellēti. Ergo ſi rex ꝑ-
cellit: non é ſubiectus epo. Et per ꝯñs Am
broſius nó potuit excóicare. ¶ Tertio ſic.
Sacerdos in veteri teſtaméto qḋ fuit figu
ra noſtri: in terrenis oibus ſubijciebat̄ re-
gi. Ergo videt̄: ꝙ eſſet in nouo teſtaméto.
¶ In opp. eſt euangeliū pñs. vbi dicit̄: ꝙ
fidelis ſeruus ⁊ prudens eſt ꝯſtitutus ſup
familiá dñi: ideſt prelatus ſup eccłiam. Sed
intra eccłiam iperatores: ⁊ reges: ⁊ princi-
pes ꝯnumerant̄ cum alijs fidelibus: Ergo
ptās ſpūalis eſt ſup oéꝫ terrená. Et ſi ſupra:
pót corrigere: ⁊ punire. Et per ꝯñs Am-
broſius bene fecit iperatoré deū offenden-
tem: ⁊ eccłiam: excóicare. ¶ Rño dḋm: ꝙ
btūs Ambroſius potuit: ⁊ debuit excóica-
re iperatoré. Pro prima parte: ꝙ potuit eē
notádū: ꝙ ptās ſpūalis ſupeminet ptāti ſe-
culari etiá regali: in duabus ſcꝫ dignitate ⁊
auctoritate. Dignitate quidé q: vt ait idem
Ambro. di. xcvj. c. duo ſunt: aurū nó tá pre
cioſius é plūbo: q̄ꝫ regia ptāte altior eſt or-
do ſacerdotalis. Uidemus. n. colla regum
⁊ principū ſubmitti genibus ſacerdotuꝫ: ⁊
ab eis benedici. Item Hugo de ſancto vi-
ctore. Quantuꝫ vita ſpūaliuꝫ dignior eſt: q̄ꝫ
terrena: ⁊ ſpūs q̄ꝫ corpus: tantū ſpūalis po
teſtas terrenam poteſtatem ⁊ ſecularēꝫ ho

norem: ⁊ dignitatē precellit. Secūdo pre-cellit auctoritate. Unde .xcvij. di. Conſtan-tinus: vbi dicitur. Utile iudicamus cū om-nibus ſatrapis noſtris: vt ſicut btūs Pe-trus in terris vicarius filij dei videtur eē ꝯſtitutus. ita ꝑncipatus eius ꝑtātem ⁊ au-ctoritatem amplius q̄ʒ terrene iperialis no-ſtre ſerenitatis māſuetudo habere vr̄. Un̄ ⁊ tenentes frenū eq ipſi⁹ ꝓ reuerētia Pe-tri ſubiectiōis officiū illi exhibuimus. Et iō dicit Hugo de ſctō victore. Spūalis ptās hʒ iudicare terrenā ptātem: ſi bona nō fue-rit. Qđ ꝟo debuit facere. pʒ qꝛ vt dic̄ Am-broſi⁹ Impator Theodoſi⁹ fecit occidi. v. milia hoium: iter quos multi fuerūt inocē-tes. Unde cū iperator mediolanū veniſſet: ⁊ ecc̄liam intrare vellet: occurrit ei ad ianu-am Ambroſius: eiqʒ aditum prohibuit. d. Cur imperator poſt cām tanti furoris non agnoſcis molē tue ꝑſumptōis. Sed forte re-cognitionē peccati ꝓhibet ptās iperij: do-cet te vt vincat rō ptātē: princeps es. o im-perator. ſed ꝯſeruoꝝ: qbus ergo oculis aſ-picies cōis dn̄i templū: qbus calcabis pedi-bus ſanctū pauimentū: qūo manus exten-des de quibus ſanguis adhuc ſtillat? ⁊c̄.

C Ad rōes in oppo. C Ad primā rn̄det negando ꝯn̄am. Et ad glo. que dicit: ꝙ rex nō hʒ hoiem: qui eius fcā diiudicet. Facien-da ē vis in hoc: ꝙ dicit: ꝙ nō hʒ hominē. Spūlis eni ptās nō iudicat ꝫm hoiem: vel ꝫm humanā legē: ſed inquātū poſſidet vicē dei. ſicut dr̄ aplis Mat. x: Qui vos audit: me audit. Et ſicut dicit apoſtolus .ij. Corin. vij. Pro xp̄o legatione fūgimur. ⁊ ꝫm po-teſtatem ad vindictā ſpn̄alem nō corporalē ſicut dr̄ .ij. Can. vij. ꝙ regum eſt exercere corporalē penā. ſacerdotū: ſpūalē iferre vi-dictam. Sicut eni iudex terrenus non ſine cauſa gladiū portat: ſicut dicit̄. Ro. xiij. ita non ſine cauſa claues ecc̄lie ſacerdotes acci-piunt. Ille portat gladium ad vindictā ma-lefactorum. ad laudem ꝟo bonoꝝ. Iſti cla-ues habēt ad excluſionem excōicandorum: ⁊ reconſiliationem penitentiū. Expone er-go a deo tm̄ rex eſt puniendus: ſupple ma-teriali pena. Et item cū dr̄: non hʒ hominē: qui eius facta diiudicet ſupple ad corpora-lem penam iferēdam. Hec ꝫm Alexandrū de ales. Nos diceremus ꝙ glo. loquit̄ pro tempore dicendum: in quo nō erat data po-teſtas ſpūalis: que data eſt in nouo teſtamē-to. Illo eni tempore in tēporalib⁹ ſubiecta erat poteſtās ſpūalis terrene poteſtati: vt i-fra dicetur. C Ad ſcđam de canonica Pe-tri: rn̄detur negādo ꝯn̄am. Et rō eſt: qꝛ cum dicitur: ꝙ rex precellit: intelligitur in ſuo or-dine: reſpectu terrene ptātis in regno: nā in comparatione ſpūalis. C Ad tertiam re-ſpondetur negango ꝯn̄am. Et rō eſt: quia ꝫm ſtatuʒ veteris legis: ſacerdotalis pote-ſtas erat regali inferior: ſed non ꝫm ſtatum noui teſtamenti. Sacerdotium enim vete-ris teſtamenti carnale erat: ⁊ per carnalem ꝓpagationem ſuccedebat: q̄ʒuis eſſet ordi-natū ad diuinū obſequiū. ſ. diuinū cultuʒ: ⁊ figure ſpūalis ſacerdotij noui teſtamenti. quod non eſt per ſucceſſionem carnalem. Propterea in illa pte: in qua carnale erat: ⁊ terrenū: ſubiectū erat terrene ptāti. ſ. re-gali. ſic autem non eſt in nouo.

C In feſto beati Uincētij magiſtri in theo-logia eſt euāgelium. Nemo accēdit ⁊c̄. Lu-ce. xj. Circa quod poſſunt diſ. ſe. q.

C Primo: vtrū doctus religioſus de ordi-ne mēdicantiū cum perfectiōis ſtatu poſſit gradum magiſtralem ſuſcipere.

C Scđo: vtrū pōt ſciri tempus aduentus xp̄i ad iudicium.

Dprimā. q. vtrū doctus religio-
a ſus de ordine mendicātiū: cum
perfectiōis ſtatu poſſit gradum
magiſtralē ſuſcipere. Et videtur ꝙ non poſſit. Mat. xxi. prohibetur: vt diſ-cipuli non vocarentur magiſtri. d. Uos āt nolite vocari rabi. Unus eniʒ eſt magiſter veſter. Ergo videtur ꝓhiberi ēt eē. C Se-cūdo ſic. Status perfectionis religioſi ſtat in paupertate: ⁊ humilitate. Sed ſtatus ma-giſtralis importat honoris ſtatum: vt hec

glo. Mat. iiij. Ergo ⁊c̃. ¶ In oppo. eſt ꝙ
ſanctus Uincentius xp̄i confeſſor de ordi⸗
ne predicatorum: graduꝫ ſuſcepit magiſtra
lem: ſine diſpendio ſtatus ſue perfectionis.
ita ſanctus Tho. ⁊ multi alij. Secundo ar⸗
guitur ex preſenti euangelio. ſ. vbi dicitur:
ꝙ nemo accendit lucernaꝫ. ⁊ ponit ſub mo
dio: ſed ſuper candelabrum. Sed doctus re
ligioſus eſt ſicut lucerna accenſa ad illumi⸗
nandū alios. Ergo nō ſub modio ſꝫ ſup cā
delabrum eccleſie eſt ponendus: magiſtrali
honore decoratus: vt qui ingrediuntur per
eius magiſterium lumen videant. ¶ Rn̄⸗
deo dōm: ꝙ ſicut tangit ſanctus Tho. in li⸗
bro: quem fecit contra impugnantes reli⸗
gionem: quidam dixerunt xp̄m de vitando
magiſterium dediſſe conſilium: ⁊ eſſe ſup⸗
erogationis opus. q: religioſi tenentur ad
illa: que ſunt ſuperogationis. Concludebāt
ergo ex hoc: religioſus cum perfectiōis ſta
tu non poſſe ſuſcipere gradum magiſtra⸗
lem. quorum opinio multipliciter oſtendi⸗
tur falſa ⁊ erronea. Primo: quia quatuor
precipui doctores eccleſie fuerunt religioſi.
ſicut patet Auguſtinꝰ. Hieronymꝰ. Gre⸗
goriꝰ. Ambroſiꝰ. Secundo: quia falſum eſt
ꝙ vitatio magiſterij cadit ſub conſilio vel
precepto. Abſtinere enim ab illis actibus
quibus excellens debetur premium ſub cō
ſilio vel precepto cadere non poteſt. docto
ribus auteꝫ ſicut ⁊ expoſitoribus ſacre ſcri
pture promittitur ſingulare premium. ſicut
virginibus ⁊ martyribus. Sicut ergo in⸗
conueniens eſſet dicere: ꝙ vitare virgini⸗
tatem: vel martyrium: caderet ſub conſilio
ſic eſt inconueniens dicere: ꝙ vitare magi⸗
ſterium: cadat ſub conſilio: vel precepto.
Tertio ſic. Non poteſt dari preceptuꝫ vel
conſilium de eo: quod contrariatur prece⸗
pto: vel conſilio. Sed docere cadit ſub pre⸗
cepto: vel conſilio. vt patet Mat. vltimo.
Euntes docete omnes gentes ⁊c̃. Et ad
Gala. ij. Si preoccupatus fuerit homo in
aliquo delicto. vos qui ſpirituales eſtis: in
ſtruite illum: in ſpiritu bonitatis. Ergo in
non docendo non poteſt eſſe conſilium.
Quarto: quia. conſilia ſunt primo per apo
ſtolos obſeruata. Sed ipſi magiſterium ⁊
doctoratum non vitarunt. Dicit enī Pau
lus. j. ad Thi. ij. Ueritatem dico: non men
tior: doctor gentiuꝫ in fide ⁊ veritate. Qui
to: dato ꝙ ſub conſilio caderet vitare ma
giſterium. non tamen ſequitur: ꝙ ad hoc
omnes religioſi tenerentur. Non eniꝫ om
nes qui perſecutionis ſtatum profitentur:
ad omnia tenentur conſilia. ſed tantum ad
ea: que ex voto ſe obligant. Dicendum eſt
igitur: ꝙ religioſi magis q̄ꝫ alij ſeculares
tenendo eorum perfectionis ſtatum: poſſūt
magiſterij gradum ſuſcipere. ¶ Ad ratio
nes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpon
detur negando conſequentiam. Et ratio ē.
quia licet chriſtus prohibuerat omnibꝰ am
bitionem magiſterij ⁊ honoris. non tamen
actuꝫ magiſterij. Unde Apoſtolus. i. Thi.
ij. vocat ſe doctorem. dicēs. Ueritateꝫ dico
non mentior: doctor gentium in fide ⁊ veri
tate. Secundo reſpondetur: ꝙ intelligitur
eſſe prohibitum ſm̄ quis dicatur principa
lis magiſter. quia ſolus deus eſt principalis
magiſter: qui docet omnem ſcientiaꝫ. ⁊ qui
illuminat omnem hominem. Homo poteſt
dici magiſter participatiue: ⁊ minus princi
paliter: qui tantum docet exterius: aliqua ꝓ
ponendo: ex quibus formantur fantaſmata
debita: a quibus intellectus agens facilius
abſtrahit ſpeciem intelligibilem: ſicut in ſa
natione hominis tm̄ agit principaliter. me
dicus vero ea adminiſtrat: ex quibus natu
ra iuuatur. ¶ Ad ſecundaꝫ reſpondetur ne
gando conſequentiam. Et ratio eſt: q: non
interdicitur religioſis honor: qui debetur
ſpiritualibus bonis. ſed ſolum ille: qui con
ſiſtit in rebus mundanis. Alias cuꝫ honor
debeatur ſacerdotio: ⁊ prelature. nec ad ſa
cerdotium nec ad prelaturam aſſumi poſ
ſent. non ergo prohibetur honor magiſtra
lis cathedre: ſed ambitio.

A Scđam.q.vtrū pōt ſciri tē
pus aduentus xp̄i ad iudiciū
ſic ꝓceditur.Et videt' ꝙ ſic.
¶ Primo ſic.Sicut enī ſan
cti patres expectabant primū
aduentū.ita nos ſecūdū expectamus. Sed
ſancti patres ſciuerūt tp̄s aduentus primi:
ſicut per numerū ebdomadarū:que deſcri-
būtur Danielis.ix.Ergo videt':ꝙ ⁊ nobis
eſt poſſibile ſcire tempus ſecūdi aduent⁹ de
terminatū.¶ Scđo ſic. Per ſigna deueni-
nimus in cognitionē ſignatoꝝ.Sed de iudi
cio multa ſigna deſcribūtur:Ergo in cogni
tionē illius temporis poſſumus deuenire.
¶ Tertio ſic ſm Auguſt.in fine de ciuitate
dei.ſexta etas currit ab aduētu xp̄i:vſqꝫ ad
finē mūdi.Sed ſciri pōt quātū precedētes
etates durauerūt:Ergo ſciri pōt quātū iſta
etas durare debeat:per cōparationem ad
alias.¶ Quarto ſic. Magnū ⁊ paruum:
diuturnū ⁊ breue:relatiue dicunt' de vno:ꝑ
cōparationē ad aliud.Sed tp̄s illud:qđ eſt
ab aduentu Chriſti vſqꝫ ad finē mūdi:dicit'
eſſe breue:vt patet.i.Cor.vij.Tp̄s breue ē.
Et in eodem.x. Nos ſumus:in quos fines
ſeculoꝝ deuenerunt:⁊.i.Jo.iij. Nouiſſima
hora eſt.Ergo hoc dicit' ꝑ cōparationē ad
tp̄s precedens.Ergo ſaltem hoc videt' ſciri
poſſe:ꝙ multo breuius eſt tp̄s ab aduentu
xp̄i:vſqꝫ ad finē mundi:qꝫ a principio mū
di:vſqꝫ ad xp̄m.Hoc arguitur:quia magi-
ſter Vincentius cuius feſtum hodie agitur:
videbat' hoc aſſerere.¶ In oppoſi.ē illud
quod dicitur Math.xxiiij.de die ⁊ illa ho
ra:nemo ſcit nec angeli celoꝝ.Secūdo ſic.
Si deberet aliquibus reuelari:ꝑcipue reuela
tū fuiſſet querētibus apoſtolis:q doctores
totius mundi inſtituebant':Sꝫ eis de finali
aduentu dn̄i q̄rentibus reſponſum eſt.Ait
enim.Nō eſt veſtrū noſſe tempora:vel mo
menta:que pater poſuit in ſua poteſtate:er
go multo minus ē alijs reuelatum. ¶ Rn̄
deo dicēdū:ſub iſta ꝯcluſiōe:ꝙ tp̄s determi
natū futuri iudicij non pōt cognoſci ab ali-
quo puro homine:A ſolo enim deo:⁊ hoie
xp̄o cognoſcit'.Probat' enī iſta ꝯcluſio iux
ta ſctm̄ Tho.in q̄ſtiōibus de potētia dei.qꝛ
duplex eſt modus quo poſſumus cognoſce
re futura.ſ.ꝑ cognitionē naturalē:⁊ ꝑ reue
lationē.Naturali qdē cognitione cognoſci
nō pōt determinate finis mundi.qꝛ eius nō
eſt alia cā niſi volūtas diuina:quā qdē cām
naturali cognitiōe cognoſcere nō poſſum⁹.
Per reuelatiōeꝫ aūt lꝫ ſciri poſſet:ſi ds̄ vel
let reuelare:nō tn̄ ꝯgruū eēt:ꝙ reuelaret'
niſi hoi xp̄o.Et hoc:qꝛ finis mundi nō erat
niſi cōpleto numero electoꝝ.cuius comple
tio eſt quedaꝫ executio totius diuine prede
ſtinationis.Unde non competit reuelatio-
nem fieri de fine mundi:niſi ei:cui fit reue-
latio de tota predeſtinatione diuina ſcilicet
homini Chriſto:per quem tota diuina pre
deſtinatio totius humani generis quodam
modo impletur.Unde dicitur Jo.vij.Pa
ter diligit filium:et omnia demōſtrat ei:que
ipſe fecit.¶ Ad ratiōes in oppoſitū.¶ Ad
primam reſpondetur negando conſequen-
tiam.Et ratio eſt:quia non eſt ſimile de pri
mo aduentu ⁊ ſecundo:quia primus aduen
tus Chriſti nobis parabat viam ad meren
dum per fidem ⁊ alias virtutes.Et ideo ex
parte noſtra requirebatur primi aduentus
noticia:vt credendo in eum: qui venerat:et
per eius gratiā mereri poſſem⁹.In ſecūdo
aūt aduētu ꝓmia reddent' ꝑ iuſtis:⁊ ſic ex
pte nr̄a nō reqrit':qd agam⁹:aut qd cogno
ſcam⁹:ſꝫ qd recipiamus.Vn̄ nō opꝫ cogno
ſcere de trinitate tp̄s illius aduētus. ¶ Ad
ſcđam rn̄detur negando ꝯn̄am.Et rō eſt:qꝛ
illa ſigna poſita ſunt ad manifeſtādū:ꝙ qn̄-
qꝫ mūdus finiet':nō aūt ad manifeſtādū de
terminatū tp̄s:qn̄ finiet'.Ponunt' aūt inter
illa ſigna aliq:q quaſi a mūdi exordio fue-
rūt:ſic ꝙ ſurget gēs ꝯ gētē:⁊ ꝙ terremot⁹
erūt ꝑ loca.Sꝫ inſtāte mūdi fine hec abūdā
tius eueniūt.Que aūt ſit illa mēſura hoꝝ ſi
gnoꝝ:q an̄ finē mūdi erit:manifeſtū nobis
eē n̄ pōt.¶ Ad tertiā rn̄det' negādo ꝯn̄aꝫ.
Et rō eſt:qꝛ ſicut dicit Augu.li.lxxxiij.q.vl-
tima:etas mūdi cōparatur vltime etati ho-

minis: que de determinato nūero annoꝝ non diffinit: ſicut alie etates diffiniunt: ſed q̄n̄q3 tantū durat: q̄tū ſicut oēs alie: vel ēt amplius. Vn̄ ēt iſta vltima etas nō pōt determinato annoꝝ gnationū nūero diffiniri ¶ Ad quartū r̄n̄detur negādo ꝯn̄am.. Et rō ē: q: ex hoc ꝙ dr̄ nouiſſima hora vel ex ſimilibus locutiōibus: que in ſcriptura dicunt non vr̄ aliqua determinata q̄ztitas tpis sciri. Non.n. illa ſunt dcā ad ſignificandū breuē horā ipſius tpis: ſed ad ſignificandū ſtatū mūdi: q eſt quaſi nouiſſima etas: q̄ q̄zto tpe duret: non eſt diffinitū. Non.n. legi euāgelice alius ſtatus ſuccedet: qui ad ꝑfectuz adducat: ſicut ipa ſuccedit legi veteri: ⁊ lex vetus legi nature. ¶ Ad vltimuz r̄n̄detur: ꝙ magiſter ſcūs Vincētius non aſſerebat determinate finē mūdi. ſed veriſiliter propter ſcelera multa regnātia in mūdo: ⁊ propter frequētia ſigna aſſerebat breuiter eē.

¶ In feſto Marci euāgeliſte ē euāgeliū. Ego ſum vitis ⁊c̄. Jo. xv. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo: vtrū qs fidelis potuit fructum aliquē afferre in p̄nti vita: niſi in xp̄o vite vera māſerit: per fidē: ⁊ charitatē nō fictā.

¶ Scd̄o: vtrū btūs Marcus ꝯueniēter inter euāgeliſtas figura leonis ſit deſignatꝰ.

¶ Tertio. vtrū licitū fuit ſcō Marco ſibi amputarꝭ digitū: vt ſacerdotio idignꝰ hrēt.

AD primā. q. vtrū aliqs fidelis potuit fructū aliquez afferre in p̄nti vita: niſi in xp̄o vite vera māſerit: p fidē: charitate nō ficta. ſic ꝓcedit. Et videt ꝙ ſic. ¶ Prio: q: multi qui nō manent in xp̄o p caritatē: faciunt aliquos bonos actus: q ſunt boni fructus. dū nudum veſtiūt: famelicū paſcūt. ieiunāt: ⁊ oratiōes faciūt. Ergo ⁊c̄. ¶ Secundo. Multi q nō manēt per caritatē in xp̄o: docēdo: ⁊ ꝑdicādo: faciūt multiplicē fructū in ꝯuerſiōe fideliū: vt p3. Ergo ⁊c̄. ¶ Tertio ſic. Ois ſchola docet: ꝙ opa extra caritatē ad multa valent: ⁊ videnꝭ mereri aliqd: ſaltē bona ipa lia. q: ſicut pena ad malū actū. ita ſe h3 premiū ad bonū. Sed nullū malū factū apud deū iuſtū iudicem eſt ipunitū. Ergo nec aliquod bonū irremuneratū. Ergo nō manēs in xp̄o p charitatē aliqd merebit per bona que facit. Ergo ⁊c̄. ¶ In oppo. eſt euangelium p̄ns. ¶ R̄n̄deo dōm: ꝙ xp̄s ad oſtendendū: ꝙ neceſſe ē manere in eo per fidez ⁊ charitatatē: ad hoc vt qs valeat fructificare opera meritoria vite eterne: comparat ſe xp̄s per ſilitudinē vitis: ⁊ fideles palmitibus dicēdo. Ego ſum vitis vera: ⁊ vos palmites. Quaſi dicendo. Talis eſt cōparatio veſtrū ad me: qualis palmitū ad vitē. De quibus palmitibus dicit in Ps. Extendit palmites ſuos vſq3 ad mar. Dicit aūt xp̄s vitis: nō ſolū q: eſt fons hūoris: ⁊ virtutis ad fructificādū: ſed ēt vt dicit Albertus ſuper Jo. q miniſtrat humorē eterni ⁊ ſp̄ualis gaudij. q cor letificat. q bonā ſpei libenter reddit. q ſeculi triſtitiā pellit: q inebriando ſeculariū obliuiſci facit. q calorē caritatis ifūdit. Dicendū eſt ergo: ꝙ palmes nō pōt facere fructū niſi māſerit in vite. eo ꝙ fonte hūoris deſtitutus eſt. ſic nec aliqs fidelis pōt ſp̄ualiter fructificare: niſi māſerit in xp̄o: humorē gratie ſuſcipiēs ab ipo. Qui īo manet in eo per caritatē hic fert fructū multū. Dicit aūt ſcūs Tho. ſup Jo. ꝙ triplicē fructū fert in vita iſta. Primus ē abſtinere a pctīs. Je. xxvij. Hic ē ois fructus tollaꝭ peccatū ⁊c̄. Secūdus ē vacare operibus ſanctitatis. Ro. vj. Habebitis fructuz veſtrū in ſanctificatiōe. ⁊c̄. Tertius fructus ē vacare edificatiōi alioꝝ. Ps. De fructu operū ſuoꝝ ſatiabiꝭ terra. Fert ēt fructum quartū in vita eterna. Jo. iiij. Fructū ꝯgregat in vitam eternā. Hic eſt vltimus ⁊ ꝑfectus fructus oium laboꝝ noſtroꝝ. Sapiē. iij. Bonoꝝ laboꝝ gl'ioſus ē fructꝰ. ¶ Ad rōnes in opp. ¶ Ad primā ⁊ ſcd̄am ē vna reſpōſio: q: aliq in caritate nō exiſtētes: poſſunt multa opera facere de genere bonoꝝ. Sunt tamen ſiñe charitate īfructuoſa quo ad meritū vite eterne: que ſolū diligētibus

deum repromittitur ſm illud Job.xxxvij.
Annũciat de ea amico ſuo: ꝙ poſſeſſio ei⁹
ſit. Opera aũt que fiunt ſine caritate: infru
ctuoſa ſunt quo ad hoc. Sapien.iij. Vacua
eſt ſpes eoꝝ: ⁊ labores ſine fructu. ¶ Ad
tertiã põt eſſe eadem rñſio: ꝙ bona facta ſi
ne caritate non ſunt meritoria vite eterne.
Et iſta infructuoſa ſunt: quo ad illud: vt di⸗
ctũ eſt. Vel ſecundo rñdetur: ꝙ duplex dici
tur meritũ. ſ. de condigno. ⁊ meritũ de con
gruo. Meritũ de cõdigno dr̃ actus: ꝑ quẽ
efficitur: vt ipſe agens habeat debitum re⸗
cipiẽdi. Meritum de ꝯgruo dr̃ actus: per
quẽ efficitur debitũ dandi in dante: ſm de
centiã ipſius. Quoniam aũt in oibus illis: que
gratis dantur prima rõ dandi ſit amor. im⸗
poſſibile eſt: ꝙ aliquis tale ſibi debitũ faci
at: qui amicitia caret. Et iõ cũ bona tẽpo⸗
ralia ⁊ eterna ex diuina liberalitate nobis
donantur nullus acquirere poteſt debitum
recipiẽdi aliqḋ illoꝝ niſi per caritatem ad
deũ. Et ideo opera extra caritatẽ facta: nõ
ſunt meritoria ex condigno: nec eterni nec
tẽporalis alicuius boni apud deũ. Sed qꝛ
diuinam bonitatẽ decet vt vbicũqꝫ diſpoſi
tionem inuenit: perfectionẽ adijciat. Ideo
ex merito cõgrui dicitur aliquis mereri ali
qḋ bonum per opera extra caritatẽ factã.
Et ſm hoc opera iſta ad triplex bonũ va⸗
lent. ſ. ad temporaliũ conſecutionẽ. Ad diſ⸗
poſitionẽ: ad gratiam. ⁊ ad cõſuetudinẽ bo
noꝝ operum. Quia tñ hoc meritũ nõ pro⸗
prie dicitur meritũ: ideo magis conceden⸗
dum eſt: ꝙ huiuſmodi opera non ſint alicu
ius meritoria: q̃ꝫ q̃ꝫ ſint.

D ſcdam. q. vtrũ btũs Mar⸗
a cus conuenienter iter euãgeli⸗
ſtas figura leonis ſit deſignat⁹.
¶ Et vr̃ ꝙ nõ. quoniã beatus
Marcus vt dr̃ in vita ſua fuit humilimus
⁊ mitis. Sed hec nõ cõueniũt leoni: qui ſu
ꝑbus ⁊ ferox dicit̃. Ergo nõ ꝯuenienter ꝑ
leonẽ deſignat̃. ¶ Scdo. Beatus Mar
cus ſcripſit de oib⁹ factis xp̃i: de quib⁹ alij
euangeliſte. Ergo nõ magis debuit deſigna
ri per leonẽ: q̃ꝫ per aquilã: vel hoiẽm: vel
bouẽ. ¶ In oppoſi. eſt illud Eze.i. Facies
leonis a dextris ipſoꝝ quatuor. ¶ Rñdeo
dicẽdũ: ꝙ beatus Marcus ꝯuenienter deſi⸗
gnatus ⁊ figuratus eſt per leonẽ. Pro quo
notandũ: ꝙ per quatuor facies quas vidit
Ezechiel ꝓpheta in animali vno: deſignan
tur quatuor euangeliſte: ſiue quatuor euãge⸗
lia ab eis deſcripta de dño noſtro ieſu xp̃o.
Et ſicut in facie hoĩs. deſignat̃ euangelium
Mathei: ſic in facie leonis deſignatur euã
geliũ Marci. Circa qḋ ꝯſiderãdũ ẽ ꝙ lꝫ
Marcus de oibus xp̃i factis ſcripſit: ſicut
⁊ alij. tñ ſpãliter verſatur: ⁊ immoratur circa
reſurrectionẽ: ⁊ regnum xp̃i qḋ aſſecutus
eſt in ſua benedicta reſurrectiõe: ſm ꝙ di⸗
xit aplĩs immediate poſt reſurrectionẽ ſuã.
Mat.xviij. Data ẽ mihi oĩs ptãs in celo
⁊ in terra. Qḋ quidẽ regnũ ꝑ leonẽ cõue⸗
nienter deſignat̃: q eſt rex aialiũ: vt dicit Iſi
do. libro. Ethimologiaꝝ. xij. Et ideo mate⸗
ria circa quã ſpãliter moratur: euãgelium
Marci: deſignatur in noĩe leonis. Et hoc
ꝓpter tria: que in reſurrectiõe xp̃i reperi⸗
untur: ⁊ ꝓprietatibus leonis aſſimulantur.
Primũ ẽ reſurrectiõis efficiens principiũ
qḋ in alijs hoibus eſt extrinſecum. Sed in
xp̃o fuit extrinſecũ: vt ſm ꝙ ipſe dicit Jo.
x. Ptãtem habeo ponẽdi aiam meã: ⁊ ite⸗
rũ ſumẽdi eam: qui ꝓpria virtute ſurrexit.
⁊ ſiliter hmõi in ꝓprietate leonis reperit̃.
Dormit eñi oculis aptis: vt dicit Iſidorus:
vbi ſupra. Licet aũt caro xp̃i in ſepulchro
dormierit per verã mortẽ: ⁊ aĩe ſeꝑationẽ.
tñ diuinitas vtriqꝫ coniũcta vigilabat: ſm
ꝙ dicit̃ Canti. vij. Ego dormio: ⁊ cor meũ
vigilat: ꝓprietate ⁊ virtute hmõi diuinita⸗
tis: ſic vigilantis ſurrexit a ſomno mortis.
Unde põt exponi: qḋ dicit̃ Iere. iiij. Aſcẽ
dit leo de cubili ſuo. qꝛ xp̃s qui eſt leo de tri
bu iuda: de ſepulchro aſcendit virtute pro⸗
pria. Secundo aſſimilatur leoni: ꝓpter tem
pus ⁊ modum. qꝛ reſurrectio xp̃i facta eſt
poſt triduum: quod tñ accipitur per ſynec⸗
dochẽ. ita ſimiliter leo natus de nouo: tri⸗

bus diebus dicitur dormire:ſm Iſidorum
vbi ſupra:⁊ poſtea fremitu ⁊ rugitu patris
excitatur.ſic xp̄s poſt triduum dormitionis
in ſepulchro.virtute dei patris fuit excita-
tus a mortis ſomno:ſm ꝙ dicitur Act.iij.
Hunc deus ſuſcitauit a mortuis ⁊c̄. Et ideo
de hoc poteſt exponi illō Geneſis.xliij. Ca
tulus leonis iuda.Et ſequitur Requieſcēs
accubiſti vt leo.ſ.in ſepulchro.Et ſubditur.
Quis ſuſcitabit eum de ſomno mortꝫ:poſt
triduum.Ad quod poteſt reſponderi. De
us pater:vt pꝫ ex predictis.Tertio aſſimi-
latur reſurrectio leoni:propter aſſecutuʒ i-
perium.q: licet xp̄s ante reſurrectioneʒ hu
milis ⁊ ſubiectus apparuit.tamen in reſur
rectione ſua dn̄ium omnium optinuit hʒ ꝙ
dicit Apoſtolus ad Phi.ij.Humiliauit ſe
metipſum.factus obediens vſqʒ ád mortē:
mortem aūt crucis.Propter quod ⁊ deus
exaltauit eum.⁊ donauit illi nomen quod ē
ſuper omne nomen vt in nomine ieſu om-
ne genu flectatur:celeſtium:terreſtrium: ⁊
infernorum ⁊c̄.In leone inuenitur huiuſ-
modi ſimilitudo:in quantum rex animaliū
vt predictum eſt.Et hoc eſt quod dr̄ Apo.
vij.Vicit leo de tribu iuda:q: per ſuam be
nedictam paſſionem ⁊ reſurrectioneʒ ſub-
iecit ſibi omnem creaturaʒ. ¶ Ad rōes in
opp.¶ Ad primā rn̄det negando ꝯn̄am.
Et rō ē:q: hic non accipitur cauſa ſignifica
tionis:ſeu figurationis ex parte conditiōis
perſone deſignate per leonem.ſed ex parte
materie ſcripte:ſiue de qua loquitur in euā
gelio ꝑncipaliter:ſiue ſpecialiter.¶ Ad ſe-
cundam pꝫ reſponſio:ad idem:q: ꝯn̄a non
valet.q: licet euangelium Marci de om-
nibus factis xp̄i loquitur:tm̄ ſpāliter verſa
tur circa reſurrectionē xp̄i ⁊ regnū eius.

D tertiam queſtionem:qua q̄-
a ritur:vtrum licitum fuit ſancto
Marco amputare digitum:vt
ſacerdotio indignus haberetur.
Et videtur ꝙ ſic.¶ Primo ſic.Ex iſta hi-
ſtoria ſua in qua legitur:ꝙ ſic fecit: ⁊ tamē
non reprobatur de hoc.¶ Secūdo ſic.Oc
cidere ipſum eſt magis q̄ʒ mutilare. Sam
pſon autem ſe interfecit: vt habetur Iudi
cum.xvj.⁊ tamen numeratur inter ſanctos
ad Hebre.xi.Ergo licitum eſt mutilare ſe
ipſum propter aliquam cauſam. ¶ Tertio
ſic.Minus bonum eſt contemnenduʒ pro
pter conſeruationem maioris boni.ſicut ad
conſeruationem vite aliquis proiecit mer
ces in mari.Sed virtus caſtitatis eſt maiꝰ
bonum:q̄ʒ membrum corporale. Ergo lici
te poteſt aliquis ſibi ſcindere virilia ꝓpter
conſeruationem caſtitatis. ¶ In oppoſitū
arguitur per illud quod di.lv.Si quis am
putauerit ſibi virilia:clericus non fiat:quia
homicida ſui eſt.¶ Reſpondeo.Quelibꝫ
pars corporis ordinatur ad totum: cuius
pars eſt.Et ideo de ipſa ordinandum ē:pro
ut reſpicit bonum totius corporis. Et vlte
rius:prout reſpicit bonum hominis:⁊ com
munitatis.quia ſicut pars corporis ordina
tur ad totum corpus:ſic corpus ad hominē
cuius pars eſt:⁊ vnus homo.ad totam cō
munitateʒ.Igitur ſi membrum aliquod ſit
nociuum corpori:vtpote propter aliquam
egritudinem:vel turpitudinem:eſt aliorum
membrorum corruptiuum. tunc eſt conclu
ſio prima:ꝙ licite poteſt abſcindi ne infici
at alia membra. Et hoc ab eo: cuius eſt:ſi
habeat.artem medicandi.vel ab alio de vo
luntate eius:quia cuilibet cōmiſſa eſt cura
ſalutis ſui corporis. ſicut ⁊ homicida ⁊ ra
ptor per iudicem licite occiditur:⁊ a cōmu
nitate hominuʒ abſciditur:inquantum eius
vita eſſet in nocumentum cōmunitatꝫ.quia
iudicibus cōmittitur ſalus cōmunitatis.Si
autem membrum ſit ſanum: tunc eſt ſecun
da concluſio:ꝙ regulariter non eſt licitum
alicui ſeipſum mutilare. Et hoc probatur
ſic.Primo:q: homo naturaliter amat ſeip
ſum:⁊ per ꝯn̄s omnia: que ſunt de integri
tate ipſius.Et ideo mutilare ſeipſum:eſt cō
tra charitateʒ:quā quilibet tenetur habere
ad ſeipſuʒ.Secūdo ſic.Hō ſil'r ē ps com
munitatis.Ergo inferre ſibi nocumētum ꝑ
mutilationem eſt agere contra cōe bonuʒ.

Tertio. Deus eſt inſtitutor nature: inſtituẽdo membra eius. Et ideo mutilans ſeipſuꝫ agit contra deuꝫ. Tertia concluſio: ꝙ in caſu licitum eſt. vꝫ ex precepto dei occulto: qḋ dicitur inſtinctu ſpũs ſancti. Patꝫ concluſio. q: deus eſt auctor nature: ⁊ dñs vite: ⁊ mortis humane. Et per ꝯñs oium mẽbrorum. Et ideo: ſi precipit hoi ſibi auferre vitam: vel membrũ aliquod: non ſolũ licitum ſed ẽt debitum eſt hoc fieri. Et hoc modo dicit ſanctus Tho. in ſcḋa ſcḋe. q. c. lxxxvij. ar. ij. ꝙ credibile eſt: ꝙ btũs Marcꝰ hoc ꝙ digitum ſibi amputauit: ex inſtinctu ſpiritus ſácti fecit: ſine quo licet alicui ſibi manus iniicere. Hoc modo ſanctus Tho. ponit in ſcḋa ſcḋe. q. lxiiij. ar. vij. dicit Augu. j. de Ciui. dei: ꝙ non Sápſon aliter excuſatur: ꝙ ſeipſum cum hoſtibus ruina domus oppreſſit: niſi q: latenter ſpũs ſanctus hoc iuſſerat. qui per illuꝫ miracula faciebat. Et eandem rõnem aſſignat: de quibuſdá ſanctis feminis: tempore ꝑſecutionis ꝗ ſeipſas occiderunt. De quibus eccleſia memoriaꝫ facit. ¶ Ad rõnes in contrarium. ¶ Ad primá de ſancto Marco. ¶ Ad ſcḋam de Sampſon pꝫ reſpõſio ex dictis. ¶ Ad tertiam rñdeť negádo ꝯñam. Et rõ eſt: q: illḋ aſſumptuꝫ in maiori: vt dicit ſanctus Tho. eſt intelligendum: quando aliter prouideri non pót. q: ſaluti ſpũali ſemper poteſt aliter ſubueniri ꝙꝫ per membri preciſionem: ꝙ peccatum ſubiacet voluntati. Et ideo in nullo caſu licet membrum abſcindere propter quodcũqꝫ peccatum vitandum. Unde Criſo. exponens illud Mat. xix. Sũt eunuchi: qui ſeipſos caſtrauerunt propter regnum celorum dicit: non membrorũ abſciſione. ſed malarum cogitationum interemptione: Maledictioni eſt obnoxius. q mẽbrum abſcindit: ⁊ ei que homicidarũ ſunt: talis preſumit.

¶ In feſto ſancti Petri martyris de ordine ṗdicatorꝫ ẽ euágeliũ. Si quis vult poſt me ⁊c. Mat. xvj. Circa qḋ pñt diſ. ſe. q.

¶ Primo: vtrũ ad ꝯſecutioneꝫ eterne btitudinis ſit neceſſe abnegare ſemetipſum ⁊ tollere crucem ſuá: ⁊ ſequi xp̄m.

¶ Secundo: vtruꝫ btũs Petrus martyr dicatur triplici aureola donatus.

D primam. q. vtrum ad conſecutionem eterne btitudinis ſit neceſſe abnegare ſemetipſuꝫ: ⁊ tollere crucem ſuá: ⁊ ſequi xp̄m Et videtur: ꝙ non. ¶ Primo ſic. Ad conſectionem vite eterne neceſſe homo dꝫ diligere ſeipſum. Ergo non abnegare. Conſequentia videtur bona. q: iſta duo videntur eſſe contraria. Añs eſt manifeſtum: qm̄ ſi diligere proximũ cadat ſub precepto: illum diligere debeo: ſicut meipſum. Ergo ſub ꝑcepto cadit: vt quis ſeipſum ex caritate diligat. ¶ Scḋo ſic. Dicit ad Ephe. Nemo vnꝙꝫ carnem ſuam odio habuit. Nam hõ naturaliter diligit vitam ſuam corporalem. Ergo ad conſecutionem vite eterne nõ eſt neceſſarium abnegare ſeipſum. ¶ Tertio ſic. Mat. xj. dicit. Jugum meum ſuaue eſt: ⁊ onus meum leue. Sed hoc non videtur ſtare cum hoc: ꝙ oporteat ſumere crucem: ad conſecutioné vite eterne. ¶ In opp. eſt euangeliũ pñs. ¶ Rñdeo dicendũ: ꝙ vera eſt ſnia domini. Tria enim ſunt: vt dicit Criſo. ad eundeꝫ poſt xp̄m. Primũ eſt abnegatio ſuiipſius: ſm partem ſenſibilem. i. voluptatum carnalium: ⁊ temporaliũ abnegatio. Secundũ eſt crucis ſuſceptio. Tertium eſt imitatio. Primũ notatur cum dicit ſi quis vult poſt me venire abneget ſemet ipſum. ⁊ dicit Criſo. ꝙ loquitur per ſimilitudinem. vt ſi haberes filiuꝫ: ⁊ videres eũ male tractari: ſi non curares: tu abnegares ſic ſi vis ſequi paſſionem domini oportet: ꝙ abneges te. i. ꝓ nihilo reputes. Pſ. Factus ſum ſicut homo non audiens ⁊ nõ habens in ore ſuo redargutiones. Secundum eſt ibi: ⁊ tollat crucem ſuá. i. paratus ſit aío pati crucem: ſiue mori morte acerbiſſima ⁊ turpiſſima propter xp̄m: vt ipſe ꝓ te fecit. ſm illud morte turpiſſima condénemꝰ eũ: Unde homo debet eſſe paratus pati: quá

cũqȝ morté ꝓpter deũ. Tertium tãgitur ibi ⁊ ſequat̃ me. Et ad hoc xp̃s rationé īducés ſubdit. Qui enim voluerit animá ſuá ſaluá facere ꝑdet eá. Hoc autē pót dupliciter intelligi. Perdere eni pót habere duplicé ſignificationé. Uno modo idé eſt: ꝙ amittere. Et in iſto ſenſu cũ dicit perdet eá: ſubintelligendum eſt: in alia vita. Quaſi diceret. Qui voluerit aiaȝ ſuá ſaluá facere. i. dīitijs ⁊ voluptatibus occupare in hac vita: quia hoc é vitá ſuá ſaluare: ſm opinioné carnaliũ: ⁊ talis ꝑdet eá in alia vita: q: obligat eá ad pená inferni. Alio mó ꝑdere idé é: ꝙ deſtruere: Et tũc cũ dicitur ꝑdet eá ſubintelligit̃ in hac vita. Et é ſenſus. Qui voluerit aiam ſuá ſaluá facere: quãtũ ad meritũ vite eterne: ipſe ꝑdet eá. i. deſtruet: corpus: laboribus ⁊ paſſionibꝰ exponendo. Ex qbus ſeqtur ſepatio aie a corpore. Et hoc eſt aiaȝ ꝑdere ſm eſtimationé falſaȝ carnaliũ. licȝ ſit ſaluare eá ſcd̄m veritaté. Et ſcd̄m hunc vltimũ ſenſum ſeqtur. Qui aũt ꝑdiderit aiam ſuá ꝓpter me. i. ꝓpter deũ: morté ſuſtinẽdo ipſe inueniet eá in beatitudine deo fruédo.

¶ Ad rónes in oppoſi. ¶ Ad primaȝ rñdetur negãdo ꝯñam. q: abnegare ſeipſuȝ ſm exterioreȝ ſiue ſenſibilé naturá nó obtéperádo in his: q̃ repugnãt róni: nó é ꝯtrariũ ei: qđ eſt diligere ſeipſuȝ. vt é ꝓceptũ: q: hoc intelligit̃ ſcd̄m naturá rónalé: vt. ſ. hó velit ſibi bona: q̃ ꝑtinét ad ꝑfectióem rónis. Amare auté ſeipſum ſm naturá ſenſibilẽ ſibi obtéperádo: nó eſt vere amare ſeipſuȝ ex caritate: ꝓpter qđ diligere ſeipſuȝ naturá exterioré in his: q̃ repugnãt róni: é vituperabile. Uñ. ij. Thi. dr̃: ꝙ in nouiſſimis diebꝰ inſtabunt tꝑa periculoſa: ⁊ erũt hoies amantes ſeipſos. Sȝ in his in qbus natura exterior: interior cócordat: é laudabile. Uñ hoc é abnegare ſemetipſuȝ. i. affectũ humanuȝ nó ſeq: ſȝ refrenare: ⁊ ſubiugare rói. ¶ Ad ſecũdã rñdet̃ negãdo ꝯñam. Et ró eſt: q: nó dicimꝰ ꝙ ad ꝯſecutioné vite eterne debeamus nos īterficere: aut deſtruamꝰ naturaȝ: q: nemo carneȝ ſuá odio habuit ad Ephe. vij. ſȝ abnegamꝰ nos. ſ. ſenſibilé natũ in his q̃ repugnãt ⁊ ꝯtrariant̃ rói. vel q: retardãt nos a cóſecutióe bonoꝝ ſpũaliũ: refrenemꝰ ⁊ humiliemꝰ rói: ſicut dić. Apoſtolꝰ. i. Cor. xix. Caſtigo corpus meũ: ⁊ in ſuitute redigo ⁊c̃. ¶ Ad tertiá rñdet̃ negãdo ꝯñaȝ. Et ró eſt. q: lex xp̃i dicit̃ iugũ ſuaue: ⁊ onus leue diligentibus: q: vt dicit Augu. amor oia leuia facit: ⁊ amãti nihil é difficile. Nec hoc repugnat ei: ꝙ hó aio ſit paratꝰ ſuſcipe morté ꝑ xp̃m: ſi fuerit expediés. Uel crux: dr̃ ibi mortificatio carnis: de q̃ Apoſtolus ad Gala. vij. Qui aũt xp̃i ſunt. i. qui ſpũm dei hñt: carnẽ ſuá crucifixerũt cũ vicijs: ⁊ cócupiſcentijs ſuis. paſſionibꝰ qbus aia inclinat̃ ad peccãdũ. Et q: tales ad hec oꝑa mouent̃ ex deuotióe ad xp̃m crucifixũ. ió ſignant̃ dicit Apoſtolꝰ. Crucifixerũt. i. xp̃o crucifixo ſe ꝯformauerũt affligédo carné ſuá. Uñ ad Gala. ij. dicit Apoſtolus: vt deo viuá xp̃o: crucifixus ſum cruci.

AD ſcd̄am. q. ꝙ btũs Petrꝰ martir dr̃ triplici aureola dotatus: q: virgo: q: ꝑdicator: ſiue doctor: q: martir. Querit̃ vtrũ iſte tres aureole ī beato Petro martire fuerit eq̃les. ¶ Et dr̃ ꝙ nó: q: aureola ỽginitatꝭ vr̃ eé maior int̃ alias. Dicit eni Ciprianꝰ de ỽginibus loqués: ꝙ illuſtrior ſit portio gregis xp̃i. ¶ Scd̄o. Alijs vr̃: ꝙ aureola martirij ſit maior. Et hoc dić Beda. ¶ Rñdeo dicédũ: ꝙ tres aureole in beato Petro nó fuerũt eq̃les: ⁊ ꝙ ſimpliciť loq̄ndo aureola debita: q: martir excellentior ceteris. Pro quo notãdũ iuxta ſanc. Tho. in iiij. di. xix. ꝙ ꝑeminétia aureole: ad aureolá dupliciť pót attédi. Prio ex pte pugne: vt dicat̃ aureola potior: q̃ fortiori pugne debet̃. Et ꝑ hũc modũ aureola martiꝝ: alijs aureolis ſupeminet quodãmó: ⁊ aureola ỽginuȝ alio mó: pugna. n. martiꝝ é fortior ſm ſeipſuȝ ⁊ vehemétiꝰ affligés: ſȝ pugna carnis é ꝑiculoſior inq̄ntũ é diuturnior ⁊ magis nob̃ iminet e uicino. Scd̄o ex pte coꝝ: de qbꝰ é pugna: ⁊ ſic aureola doctoꝝ int̃ oés eſt po-

tio:q: hmōi pugna vſaf circa opera intelli
gibilia:alie vō pugne circa ſenſibiles paſ=
ſiōes.Eminētia q̄ attendiť ex pte pugne:eſt
aureolis eſſentialio:q: aureola ſm ꝓpꝛiaȝ
rōnē reſpicit victoꝛiā ⁊ pugnā. Difficultas
etiā pugne q̄ attendiť ex parte ipſi⁹ pugne:
ē potioꝛ:q̄ȝ illa q̄ attendiť ex parte noſtri:in
quātū ē nob̄ vicinioꝛ.Et iō ſimpliciť loquē
do:aureola martirꝝ inť oēs eſt potioꝛ. Et iō
dr̄ Mat.v.q i octaua btitudine ⁊c̄.q̄ ad
martires pertinet.ſcȝ bti q pſecutionē patiū
tur:oēs alij perficiunť. Propť hoc etiā ec=
cleſia in cōnumeratiōe ſctoꝝ:martires do=
ctoꝛib⁹:⁊ vginib⁹ pordināt.Sȝ q̄ntū ad ali
qd nihil ꝓhibet alias aureolas excellentio=
res eſſe.Et per hoc pȝ rn̄ſio ad obiecta.

¶ In feſto apoſtoloꝝ philippi ⁊ Jacobi ē
euāgeliū.In illo tp̄e dixit ⁊c̄. Nō turbetur
coꝛ veſtrū.Jo.xiiij.poſſunt diſputari ſe.q.

¶ Primo:vtꝝ explicite credē miſteriū in
carnatiōis xp̄i ſit de neceſſitate ſalutꝭ.¶ Se
cūdo:vtꝝ credē explicite trinitatē diuinaꝝ
pſonaꝝ ſit de neceſſitate ſalutis.¶ Tertio:
vtrū pōt cognoſci vna diuinaꝝ perſonarū:
nō cognita alia.

Ad p̄mā.q.ſic procediť.Et vr̄
q explicite credē miſteriū in
carnatiōis xp̄i ſit de neceſſita
te ſalutꝭ.¶ Prio ſic. Nō eni
teneť hō credē ea:q̄ angeli ignoꝛāt:q: expli
catio fidei fit per reuelatiōeȝ diuinā:q̄ per=
uenit ad hoies mediantib⁹ angelis:vt dicit
Diony.iiij.ce.Jerar.Sȝ angeli miſteriū in
carnatiōis ignoꝛauerūt:vt dic̄ Dio. expo=
nēs illō Jſa.lxiij.Quis ē:q venit de edon.
ergo angeli nō tenebanť de hoc hēre fideȝ
explicitā.¶ Scđo ſic.Sic dicit Dio.viiij.
ce.Je.multi etiā de gētilib⁹ an̄ aduentū xp̄i
ſaluati ſūt.Sȝ illi nō hēbant fidē explicitam
d̄ redēptoꝛe:q: reuelatio eis nō erat fcā.Er
go ⁊c̄.¶ Tertio ſic.Aduēt⁹ redēptiōis nō
eſt d̄ dictamine legis nālis.Sȝ q erāt i lege
nāli ſaluabanť:iplētes ea q̄ erāt de dictami
ne legis nālis.Ergo ⁊c̄.Sȝ in opp.ē euāge
liū in q̄ xp̄s reph̄ēdēdo Tho.dicētē dn̄e ne
ſcim⁹ q̄ vadis:⁊ viā q̄uō ſcire poſſum⁹:ſibi
rn̄dens ait.Ego ſuȝ via.Et nemo venit ad
patrē:niſi p me.ſ.i me credēdo:⁊ mea ope=
ra imitādo.In quo tāgit miſteriū icarnatio
nis.¶ Rn̄deo ſic.Jllō ꝑ ſe ⁊ per ſe ꝑtinet
ad obiectū fidei:p qō hō btitudinē ꝯſequiť.
Via aūt hoib⁹ veniēdi ad btitudinē:eſt mi
ſteriū incarnatiōis:⁊ paſſiōis xp̄i. Diciť.n.
Act.iiij. Nō ē aliō nom̄ datū hoibus:i quo
opoꝛteat nos ſaluos fieri:ergo neceſſariuȝ
erat ad ſalutē:hēre fidē miſterij icarnatiōis:
Ad quā fidē diuerſimode ſc:ēt gen⁹ hūanū
hȝ diuerſa tpa.In p̄mo.n.ſtatu an̄ pcīn non
opoꝛtebat:ab aliq̄ hoie hēre fidē explicitaȝ
de icarnatiōis miſterio:ſȝ qō oꝛdinabaf ad
libatiōeȝ a pctō.Jſta ꝯcluſio pȝ:q: nōdū ſer
uit⁹ erat inducta ſȝ ſufficiebat hēre fideȝ ex
plicitā i cognitiōe dei:vt.ſ.hō credēt:q dō
ei ꝓuidēt i eis:q̄ neceſſaria eēnt ei ad ſalu=
tē.In ſcđo aūt ſtatu poſt pcīn an̄ aduentuȝ
xp̄i:qdaȝ hēbāt fidē explicitā d̄ redēptoꝛe:
qb⁹ reuelatio fcā erat:q maioꝛes dicebanť
qdā:vt minoꝛes:fidē iplicitā hēbant in fide
maioꝝ.Vn̄ eis ſacramtū redēptiōis ſub ſi=
gnis ſacrificioꝝ ꝓponebaf.In ſtatu āt poſt
aduētū xp̄i:q: iā miſteriū redēptiōis ipletū
erat coꝛpoꝛaliť:⁊ viſibiliť:⁊ p̄dicatū oēs tā
maioꝛes:q̄ȝ mioꝛes tenenť ad explicite cre
dendū.pcipue q̄ntū ad ea q̄ cōiter i eccleſia
ſolēnizanť:⁊ publice ꝓponunť:ſic ſunt arti
culi icarnatiōis.Alias aūt ſubtiles ꝯſidera=
tiōes circa icarnatiōis articulos:tenenť aliq̄
magis vel min⁹ explicite credē:ſm q cōue
nit ſtatui ⁊ offō vniuſcuiuſq̄.¶ Adrōes in
opp.¶ Ad primā rn̄deť:q āgeli p̄mit⁹ de
icarnatiōis miſterio edocti ſūt:q̄ȝ hoies:vt
dic̄ Dio.c.iiij.ce.Jer.q̄ntū ad ipaȝ ſubam
ei⁹:qō credēdū ē:q̄ȝuis n̄ q̄ntū ad oēs circū
ſtātias diuȝ articuloꝝ:q̄s poſtea reb⁹ eueni
entib⁹ cognouerūt. ¶ Ad ſcđam rn̄deť:q
rō nō ꝓcedit.Tū p̄mo q: multꝭ gentilib⁹ re
uelatio fcā fuit:ſic pȝ p ea:q̄ p̄dixerūt. Naȝ
Job dr̄.xix.Scio q redēptoꝛ me⁹ viuit. Si
billa etiā ꝓnūciauit aliq̄ d̄ xp̄o vt Aug.dic̄.
Tū ſcđo:q: ſi aliq̄ ſaluati ſunt:qb⁹ nō erat

ſctã reuelatioẽ:ñ fuerũt ſaluati abſq3 fide me ditatoris:q: ꝛ ſi nõ habuerũt fidẽ explicitã habuerũt iplicitã i diuina ꝓuidẽtia: credẽtes deũ eẽ liberatorẽ hoim:ſm modos ſibi placitos:ꝛ ſʒ ꝙ aliqb⁹ ꝟitatẽ cognoſcẽtib⁹ ipſe reuelaſſet:ſʒ illõ Jo.xxxvij. Qui docet nos ſup iumẽta terre. ℂ Ad tertiã rñdetur negãdo ꝯñaʒ. Et rõ ẽ:q: tñ3q3 ad cognitiões miſterij icarnatiõis nõ ſuff.cẽt:ꝑ ſe nã ſufficiebat:tñ cũ lege ſcripta:añ legeʒ vero adiunctam per gratiam.

a Q ſcḋam.q.ſic ꝓcedit.Et vr̃:ꝙ credẽ explicite trinitatẽ diuinaruʒ pſonaꝝ nõ ſit de neceſſitate ſalutꝭ. ℂ Pꝛio ſic. Dicit.n. Apoſtol⁹ ad Hebꝛe.xi. Credẽ oʒ accedẽtẽ ad deũ:q: ẽ. Ergo vr̃:ꝙ ñ opoꝛtuit credẽ diſtinctiõeʒ pſonarũ. ℂ Scḋo ſic. Cognitio fidei ẽ neceſſaria:inq̃ñtũ nos i fineʒ dirigit. Sʒ ds̃ eſt finis nr̃:inq̃ñtũ ẽ ſummũ bonũ:qḋ ad eſſentiã ptinet:Ergo vr̃:ꝙ ſufficiebat ḋ deo credẽ eẽntialia. ℂ Tertiõ Sacra ſcriptura eſt regula fidei: Sʒ in ſcriptura veteris teſti nõ fuit ſcã expſſa mẽtio de trinitate. Ergo ñ erat neceſſariũ credẽ illã. ℂ In opp.ẽ euãgeliũ pñs vbi xp̃s repꝛehendẽs philippũ ait. Tãto tp̃e vobiſcũ ſuʒ:ꝛ nõ cognouiſtis me? Philippe q videt me videt ꝛ patrẽ meũ. Nõ credis q: ego i pr̃e ꝛ pr̃ in me ẽ? ℂ Rñdeo dõm:ꝙ poſt tp̃s gr̃e diuulgate tenemur explicite ad credendũ miſteriũ trinitatꝭ. Iſta ꝯcluſio ſic ḋclaratur. Miſteriũ xp̃i explicite credi nõ põt:ſine fide trinitatꝭ:q: i miſterio xp̃i hoc ꝑtinet ꝙ fili⁹ dei carnẽ aſſumpſit. Itẽ ꝙ per gr̃am ſpũs ſcti mundũ renouauit. Et iteꝝ:ꝙ ḋ ſpũ ſctõ ꝯcept⁹ fuerit:ꝛ iõ eo mõ q̃ miſteriũ xp̃i añ xp̃m:fuit qdẽ explicite creditũ a maioꝛib⁹:iplicite aũt:ꝛ q̃ſi obũbꝛate a minoꝛib⁹:ita etiã miſteriũ trinitatꝭ. Et iõ poſt tp̃s gr̃e diuulgate:tenent̃ oẽs:ſic dictũ ẽ:ad credẽduʒ miſteriũ trinitatꝭ:ꝛ oẽs q renaſcunt̃ in xp̃o: hoc adipiſcunt̃ per inuocatiõeʒ trinitatꝭ:ſm illud Mat.vlti. Eũtes docete oẽs gẽtes baptizantes eos i noie:pr̃is:ꝛ filij:ꝛ ſpũs ſcti. ℂ Ad rões in oppo. ℂ Ad pmã rñdetur negãdo ꝯñam. Et rõ.ẽ:q: Apoſtol⁹ poſuit illa:q opoꝛtuit explicite credẽ de deo oi tp̃e ꝛ q̃ ad oẽs. ℂ Ad ſcḋam rñdetur negãdo ꝯñaʒ. Et rõ ẽ:q: ad dirigendũ in finẽ:nõ ſolũ oʒ cognoſcẽ finẽ:ſ3 ea ſine qb⁹ in finẽ dirigi nõ põt:ꝛ iõ oʒ hẽre explicitã fideʒ. non tm̃ de fine:ſ3 etiã ḋ miſterio trinitatꝭ:q: ſine diuinaꝝ pſonaꝝ miſſiõe:i fineʒ btĩtudĩs veniri nõ põt. ℂ Ad tertiã rñdet̃ vno mõ negãdo minoꝛẽ:q: i veteri teſtõ multiplicit̃ ẽ expſſa trinitas perſonaꝝ:ſicꝫ ſtatiʒ in ꝑncipio Geñ. vbi ad expſſionem trinitatꝭ dr̃. Faciam⁹ hoieʒ ad imaginẽ:ꝛ ſimilitudinẽ nr̃am. Tũ ſcḋo q: nõ erat neceſſariuʒ:vt explicite oẽs cognoſcerẽt miſteriũ trinitatꝭ. Iõ ñ fuit poſitũ miſteriuʒ trinitatis manifeſte in veteri teſtamento:ſed velate:vt ſapientes credere poſſent.

a Q tertiaʒ.q.ſic ꝓcedit̃. Et dr̃ ꝙ vna pſonaꝝ põt cognoſci alia ñ cognita. ℂ Pꝛio ſic. Eẽntia diuinitatꝭ põt cognoſci ñ cognita diſtinctione pſonaꝝ:ſic cognoſcebãt phi:ergo etiaʒ vna pſona:alia ñ cognita. ℂ Scḋo ſic. Diſcipuli hẽbant noticiaʒ de xp̃o:ꝛ tñ nõ hẽbant ḋ pr̃e. Vñ diẽ Philipp⁹ oñde nob patreʒ:et ſufficit nobis. ℂ Tertio ſic. Diue perſone hñt diſtinctos articulos:ꝛ p ꝯñs diſtinctas cognitiões:Ergo vna põt cognoſci:alia nõ cognita. ℂ In oppo. eſt euangeliũ pñs vbi xp̃s ait. Si cognouiſſetis me:ꝛ patrẽ meuʒ vtiq3 cognouiſcetis:Et infra. Tãto tempoꝛe vobiſcũ ſum ꝛ nõ cognouiſtis me? Philippe qui videt me:videt ꝛ patreʒ meũ. Quo modo tu dicis:oſtende nobis patrem? Nõ credis quia ego in patre:ꝛ pater in me eſt? ℂ Reſpondeo dicendum: ꝙ quia verba huiuſmodi euangelij ſunt aliqua obſcura: ſunt aliqua notanda:pꝛo eius intelligẽtia. ꝑmo notandum:ꝙ ſm Auguſtinuʒ inter diſcipulos aliqui erant:qui etiam chꝛiſtũ ſm ꝙ erat verbum dei:cognoſcebant: quoꝛuʒ vnus erat Petrus:qui dixit. Tu es Chꝛiſtus filius dei viui. Math.xvi. Alij erant: q eũ vere non cognoſcebãt.int̃ quos erat

Philipp⁹. Quátum ad ꝑmos dixit. Quo
ego vado vos ſcitꝭ. Quátū ſ̃o ad ſcđos di
xit. Nó cognouiſtis me. Scđo notádum: ꝙ
xp̄s dupliciť cognoſci poterat. Uel ſm̄ hu⸗
maná nāȝ: ⁊ ſic oés ſciebát. Et q̄ntū ad hoc
dixit. Quo ego vado: vos ſcitꝭ: q: vado ad
patré: qué ſcitꝭ: ꝑ me vobis máifeſtatū. Uia
aūt ꝑ quá vado: ego ſuȝ: quá ſcitꝭ. Scđo pót
cognoſci ſm̄ diuiná nām: ⁊ ſm̄ hác dicit: et
nó cognouiſtis me. Tertio notádū: ꝙ nó eſt
incóueniés: ꝙ vnū ⁊ idé ſciri ⁊ ignorari di
uerſimode pót. Cognitio .n. humana ꝓcedit
de ipfecto ad pfectū. vt hétur ꝑmo Phiſico
rū: ⁊ ió illud qđ ſciť i gnāli: ⁊ ꝯfuſe: bn̄ igno
rať i pticulari: ⁊ determinate. Si erat in ꝓ⸗
poſito: q: xp̄i doctrina i quodá gnāli ⁊ ꝯfu
ſo acceperant. Et ſic dič xp̄s: eos ſcire. De⸗
terminate aūt ⁊ pfecte adhuc neſciebát. Et
ſic Tho. negauit ſe ſcire. Propť qđ xp̄s ex
plicat magis i pticulari. Ego ſuȝ via: ſm̄ hu
manitaté: q: illa: q̄ geſſit in humanitate: ſunt
via ꝑducens nos ad gloriá: ⁊ ſic vtriqȝ di⸗
xit veꝝ: vt dič Albert⁹: xp̄s .n. dixerat: ꝙ ſe:
q via erat: nouerát. Tho. aūt negat: q: licet
xp̄m nouerat. tn̄ de xp̄o ſub intétióe vie du
bitabat: ⁊ q̄rit. Sič: q neſcit xp̄m: nó opȝ ꝙ
cognoſcat eū ſub forma veniétis. ſic ergo di
cit. Neſcim⁹ quo vadis: q: lȝ ꝙ ad p̄ris bti
tudiné vadis nó tn̄ ſcim⁹ patré ſub róe ter⸗
mini: ſiue finis vie tue: ⁊ ió neſcim⁹ quo va
dis. Dič Jeſus. Ecce illuminatio dubitatio
nis. Ego ſuȝ via: ṽitas: ⁊ vita. Uia ꝑ me vt
certū exéplū ṽtutꝭ tráſitus. ego ſum ṽitas. i.
doctrina in q̄cūqȝ deuiať. Hoc intédit lr̄a
vt dič Albert⁹: ꝙ ſit via ꝯuenienť ꝓbat di
cés. Nemo venit ad patré niſi ꝑ me ducen
té: ſič via ducit: q: nec ad cognitioné patris
venit: niſi ꝑ me. Jo. i. Unigenit⁹ q eſt i ſinu
patris ipſe enarrabit: ⁊ dans certá termini
vie d̃moſtrationé: ſubiūgit dicés. Si cogno
uiſcetꝭ me ſm̄ diuinitaté quá in opib⁹ ⁊ ope
rū meoꝝ cognoſcē facile potuiſtis ⁊ patreȝ
meū: q vn⁹ i deitate mecū é: cognouiſceris
vtriqȝ: q: noſtra opa indiuiſa ſunt: ſič idiuiſa
é. virt⁹ ⁊ ſubſtátia: q̄ operamur. Ammó co
gnoſcetꝭ eū. accepto ſpū ſancto: poſt reſurre
ctioné ⁊ aſcéſioné meá: q reuelabit voƀ oia
q̄ dixi vobis. Jo. xvi. Quom venerit ꝑacli
tus: qué ego mittá ⁊č. ille docebit voƀ oia:
⁊č. Et vidiſtis eū: q: videndo me: in quo é
diuina nā: q̄ é ideȝ: ꝙ pať. vidiſtis eū. Qui
eni miſit me: mecū eſt. Joánis. viij. Conſe⸗
quenť ſeq̄tur dubitatio Philippi: q̄ oriť ex
ꝑcedéti. q. d. ex quo dicis patré eé deuȝ: ad
qué vadis ⁊ in quo é termin⁹ noſtre btitudi
nis. Oñde nobis patré: ⁊ ſufficit nobis. Ac
ſi dicat: ⁊ ſi nihil vltra q̄riť. hoc dixit Phi
lippus: q: patré in róne patris nó nouit: licȝ
in róne dei. Philippus eni rudis fuit vt di
cit Albert⁹: q: lȝ cognouerit deū i róne dei.
nó tn̄ cognouit ſub diſtinctióe pſonaꝝ: ⁊ in
digebat illuminatióe ampliori: ⁊ illá xp̄s ſič
doctor: ꝑ̇us exhibet dicendo: Philippū re
darguédo: tanto tp̄e vobiſcū ſuȝ: oſtendens
vobis viaȝ: ⁊ patris opationé: ⁊ ṽtutem et
ſubſtátiaȝ: ⁊ ꝑ illa nó cognouiſtis me. Ac ſi
diceret Mirū eſt valde: q: q videt me: vi⸗
det ⁊ patré meū. ſ. ſcđm diuinitaté. Et ideo
mirꝝ: ꝙ hoc totiés a me auditū nó cognoui
ſtis. Surgit q̄ſtio: q̄ eſt: ꝙ táto tp̄e perfecte
nó cognouerūt xp̄m. Rn̄deť iuxta Alber⸗
tū ſuper Jo. ꝙ ió: q: oculi eoꝝ tenebanť ve
lamine carnis: ⁊ infirmitatis xp̄i: quo ſemꝑ
cogebanť dubitare: q: ⁊ Petr⁹ aliq̄n ſe có
fitebať: ⁊ ꝓ alijs dicés. tu es xp̄s fili⁹ dei vi
ui. Mat. xvi. tn̄ iteꝝ ꝓpter īfirmitateȝ car
nis reabſorbebanť ad fidei modicitaté. Et
ꝓꝑ illá carnis aſſumptá infirmitaté. ſemper
patré melioré filio credebant: Et ió: vt dicit
glo. nec filiū pfecte cognouerūt: q: nó oi nā
fili⁹ é eq̄lis patri. Et ió: q patré filio melio⸗
reȝ credit: nec filiū cognouit eé filiū ꝑ nām.
Et ideo Philippus repȟéſióe dignus fuit
q: nó cognouit. Philippe q videt me per
opa eé deū: videt ⁊ patré: q: d̃s incómuni⸗
cabile eſt nomé: ⁊ nā nulli niſi vni ſm̄ ſub
ſtátiá ꝯueniés: ⁊ ideo q cognouit diuinitaté
in filio: cognouit eá ⁊ in patre: q: pať ⁊ fili⁹
vnū ſunt in nā: ⁊ ió recta ꝯñā: q vidit filiuȝ
diſtricta cognitione: vidit ⁊ patré. Quō tu

dicis inquātū Apoſtol⁹ elect⁹ tot doctrinis
imbut⁹ tot reuelatiōib⁹ illūinat⁹:cū ſis vn⁹
de illis:qbus dixit Mat.xiij. Uobis datū
ē noſcē miſteriū regni celoꝝ.dicis:oñde no
bis patrē.cū totiēs tibi pať in demōſtratiōi
bus opeꝝ oñſus ſit? Jo.xvij. Pať manife
ſtaui nomē tuū hoib⁹:q̄s dediſti mihi. Nō
credis:q: ego in pr̄e:ꝛ pať in me ē? Quaſi
diceret. Hoc mirꝝ ē ꝯńter p̄ habite illumia
tiōis ſubiūgit pfectā rōnē.d. Uerba q̄ ego
loquoꝛ:q̄ tm̄ hn̄t effectū:q̄ qcqd dico ſtatī
fit.q̄d nō ꝯuenit niſi ꝟbo dei vobis ad vti
litatē veſtrā a me ipſe nō loquoꝛ: p̄uate:ſ;q
ſic effectū nō hērent. Pať aūt i me manēs
p ſubam:ipſe vt actoꝛ:fač opa i me. Sicͭ eni
indiuiſa eſt nā.ſic indiuiſa eſt opatio. Jo.v.
Opa q̄ ego facio ꝛc. Nō credis q: tu nō lo
q̄ris tm̄ ꝑ te:ſ; ꝑ oib⁹ alijs:q: ego i pr̄e et
pater i me? Quaſi.d. Mirꝝ ē:ſi hoc poſt tā
ta opa viſa nō crediť. Alioqn ſupple ſi ſim
pliciť nō crediť ſine alio inducēte vos ad fi
dē:pp opa ipſa credite.loquiť oib⁹ apoſto
lis:q: illa ſufficienť vos ad fidē inducunt.
Jſtis ſic expeditꝭ ꝑ intelligētia ſana euange
lij. ꝑ rńſiōe ad formā q̄ōnis eſt notandū:q̄
triplex dř viſio:q̄ vř:ōs a nobis. Una eſt:q̄
ꝑficiť lumine nālis rōis.q.p effect⁹ dei:qui
ſunt q̄dā veſtigia:ſurgit ad noticiā aliq̄lem
dei.ſicut dř. Sapi.xiij. A magnitudine ſpēi
creature:poterat eoꝝ creatoꝛ videri. Et ad
Ro.i. Jnuiſibilia dei:p ea q̄ facta ſunt itel
lecta ꝯſpiciunť. Et de tali viſiōe ē ꝯcluſio:q̄
ds pōt videri nō itellecta diſtinctiōe pſona
rū:ſicut Phi ꝛ iudei dicūtur hēre noticiā
dei.ſ.q̄ ſit:ꝛ q̄ ſit vn⁹:ꝛ q̄ ſit bon⁹:ꝛ q̄ ſit
potētiſſim⁹:ꝛ hmōi. Cū aūt oēs effect⁹ dei
reſpiciūt potētiā ꝛ bonitatē dei:q̄ oia ptinēt
ad eſſentiā diuā:nō ducūt in cognitionē di
ſtinctiōis alicui⁹ pſonaꝝ. Scd̄a viſio eſt:q̄
hō dř videre aliq̄:q̄ ſunt ſupꝛa intellectum
humanū:q̄ lucē fidei:ꝛ reuelatiōis dn̄i nr̄i
Jeſu xp̄i p ſpūm pficit in nob. Et iſta cogni
tio aliqñ p ſucceſſionem tp̄is creuit:ſic dicit
Gregoꝛius:q̄ ſm̄ icremētū tp̄m:creuit ſcia
ſctōꝝ patrū. Et aliqñ hoc ꝯtingit:vt dicit
ſan. Tho. ex ipotētia:ad oñdendū:q̄ a pn̄ci
pio totū capere nō pn̄t. Uñ oꝫ humanū in
tellectū aſſuefieri ad ea q̄ fidei ſunt. Pro
pter q̄d dn̄s diſcipulis dixit. Multa habeo
vobis dicere:q̄ nō poteſtis poꝛtare mō. Jo.
xvij.hoc manifeſte hēmus in euāgelio. Jo.
Nā in pn̄ti euāgelio rep̄hendunť apoſtoli:
q̄ nō cognouerūt diuinitatē Chꝛiſti:nec pa
trē:ſicut viſū ē infra.tn̄ capitulo.xvij.aug
mētata fide illoꝝ dicͭ xp̄s d̄ eis. Nūc cogno
uerūt oia:q̄ dediſti mihi q̄ abſte ſunt.ideſt
a te ꝑcedētia:q: verba q̄ dediſti mihi ab i
ſtanti ꝯceptiōis:quo replet⁹ fui oī cognitio
ne veritatꝭ:dedi eis interi⁹:ꝛ exteri⁹ docen
do:ꝛ ipſi acceperūt doctrinā xp̄i recipiēdo
ꝛ cognouerūt p doctrinā xp̄i:ꝛ ꝑ miracula.
q̄ hmōi cognitio fuit fidei:iō ſubdiť ꝛ cre
diderūt vere.i.firmiť ꝛ ſtabiliť:q: tu me mi
ſiſti. Et de tali cognitiōe fuit ꝯcluſio ſcd̄a:q̄
cognitiōe fidei pfecta nō pōt qs videre vnā
pſonā:alia nō viſa. Pꝫ ꝯcluſio ex dictꝭ xp̄i
dicentꝭ. Si cognouiſſetis me pfecta fidei co
gnitiōe:cognoſcēdo i me diuinitatē: creden
do me nō ſolū hoiem:ſ; veꝝ deum:vtiq; ꝛ
patrē cognouiſſetꝭ:q̄ vnū in diuinitate ē me
cū. Tertia viſio dei:ē viſio ītuitiua:q̄ beati
vident deū. De q̄ dř Jo.xvij. Hec eſt vita
eterna:vt cognoſcant te ſolū deū:ꝛ quē mi
ſiſti Jeſum xp̄m. Et de tali ē ꝯcluſio tertia:
q̄ ē impoſſibile videri in diuis vna perſona:
alia nō eſt viſa. Pꝫ ꝯcluſio ex pn̄ti euāge
lio. Ait eni xp̄s. Qui videt me:videt ꝛ pa
trē meū. Rōne ꝑbať ſic. Jn pſona diuina
nō intelligim⁹:niſi ſubſtātiā: ſiue nām:que
vna ꝛ ſimpliciſſima eſt triū pſonaꝝ.nec pōt
videri in vna pſona:qn eadē videať i alia.
Scd̄o itelligim⁹ relationē. Sꝫ relatiua ſunt
ſimul nā intellectiua.ita q̄ vnū ē intellectu
alteri⁹.vt pať dř filij pať:ꝛ fili⁹:pr̄is filius.
Ergo īpoſſibile ē viſiōe apta:q̄ eſt viſio p
eēntiā:cognoſcē vnā pſonā:alia ñ cognita.
¶ Ad rōnes in opp. ¶ Ad primā rńdeť:
q̄ rō ꝑcedit de pma cognitione nāli:q̄ tali
nō cognoſciť diſtinctio pſonaꝝ in diuinis.
¶ Ad ſcd̄am rńdeť:q̄ cognitio diſcipuloꝝ

ad minus Thome ⁊ Philippi fuerit iper-
fecta cognitio: ⁊ ió merito reprehenſi fue-
rút a xp̃o. ¶ Ad tertiá rñdet negádo ꝯñaꝫ.
Et ró eſt: q: non oẽs articuli ſunt ſic diſtin-
cti: vt in eis nó implicet cognitio plurium
pſonaꝝ: vt cũ dr̃ Credo in deũ patrẽ oipo
tẽtẽ: iaꝫ intelligit cũ patre filius. Itẽ cuꝫ dr̃
⁊ ieſuꝫ filiũ eius: iplicantur due pſone: q có
ceptus é de ſpũ ſancto. Ecce iplicant due p
ſone. Et ita ró nó ꝓcedit. Tũ etiá: q: lꝫ i ar
ticulo vno nó fiat mentio: niſi de vna perſo
na: nó ſeqtur ꝙ perfecta cognitióe fidei poſ
ſit cognoſci vna pſona: alia nó cognita: q: ſi
de patre habeo pfectam fidé. opoꝛtet ꝙ co
gnoſcaꝫ de eo: ꝙ genuit filiũ ab eterno: ⁊ ab
eo filio proceſſerit ſpũs ſctũs. ⁊ ſic de alijs.
¶ In feſto inuentióis ſancte crucis é euan
geliũ. Erat hó ex phariſeis ⁊c̃. Jo. iij. Cir-
ca quod poſſunt diſputari ſe. q.
¶ Primo: vtrũ fuerit ꝯueniẽs cõpatio: cuꝫ
dr̃ ſic. Moyſes exaltauit ſerpẽtẽ in deſer-
to: ita oꝫ exaltari filiũ hois. ¶ Scd̃o: vtruꝫ
ſit verũ: ꝙ nemo aſcẽdit i celũ: niſi q d̃ſcẽdit
de celo: filius: q eſt in terra. ¶ Tertio: vtrũ
crux xp̃i ſit adoꝛãda adoꝛatióe latrie.
AD pmá. q. ſic ꝓcedit. Et vr̃:
ꝙ nó fuerit ꝯueniẽs cópatio
cũ dr̃. Sicut Moyſes exal-
tauit ſerpenteꝫ indeſerto. ita
exaltari oꝫ filiũ hois. ¶ Pri
mo ſic. Chꝛiſtus fuit abſqꝫ oi peccato inno
cẽtiſſimus. Et ió dictus eſt agnus ſine macu
la: flos cãpi: ⁊ liliũ ⁊c̃. Canti. ij. Serpẽs eſt
aũt nãliter venenoſus. Ergo non vr̃: ex pte
iſta ꝯueniẽs cõparatio. Inter cõpabilia ſem
p reqrit aliq̃ ꝓpoꝛtio: aut anologia. ¶ Se
cũdo. Idẽ arguit ſic. Chꝛiſtus exaltatus eſt
ꝓcurantib⁹ iudeis ex malitia eoꝝ. Serpẽs
exaltatus p moyſen ex mãdato dñi. ¶ Ter
tio ex pte effectus: q: aſpect⁹ ſerpẽtis ſalua
bat a moꝛte coꝛpali tm̃: filius hois exaltatio
ne a moꝛte aie: ⁊ reſtituit vite eterne. ¶ In
oppo. eſt euãgeliũ. ¶ Rñdeo dicẽdũ: ꝙ cõ
ueniens fuit cõpatio illa. Chꝛiſtus eni illã fe
cit. Ergo fuit cõueniẽs. Vñ nota: ꝙ ſicut hẽ
tur Numeri. xxi. Populo iudeoꝝ murmu
ranti ꝯ dñm ⁊ dicenti. Nauſeat aia nr̃a ſu
per iſto cibo leuiſſimo miſit dñs in vltióem
ſerpẽtes. Et poſtmodũ cõcurrenti populo
ad moyſen. ⁊ ipſo clamãte ad dñm: manda
uit dñs i remediũ fieri ſerpẽtẽ eneũ. Q̃ ó q
dem fuit in remediũ cõtra illos ſerpentes.
Nã pcuſſi a ſerpentib⁹ aſpiciẽtes in eũ: ſa
nabant. Et in ſignũ paſſióis ꝺñice. q: ſicut
aſpectus ſpentis ſanabat a moꝛte coꝛporali
ſic imo multo magis fides Jeſu xp̃i cruci-
fixi: ſanaret a moꝛte ſpirituali: ⁊ reſtitueret
vite eterne. voluit moꝛi exaltatus. Primo
vt purgaret celeſtia. Jã. n. per ſcitatẽ ſue cõ
uerſatióis purgauerat terrã. reſtabat p moꝛ
tẽ purgare aera. Colo. ij. Pacificans per
ſanguinẽ ſuũ: q in celis q̃ in terris. ſunt. Se
cũdo vt triũpharet de d̃mõib⁹: q i aere bel
lũ pparant ad Ephe. iiij. ꝫꝫ pꝛincipẽ aeris.
Tertio vt coꝛda noſtra ad ſe traheret. Joã.
xij. Ego ſi exaltat⁹ fuero: oia trahaꝫ ad me.
¶ Ad rões in opp. ¶ Ad pꝛimã dicendũ:
ꝙ ſerpens ille: quẽ exaltauit Moyſes cum
eſſet eneus: venenũ nó habuit: ſꝫ figura fuit
ſerpẽtis venenoſi. ſic xp̃s nó habuit pctm̃:
quod eſt venenum: ſꝫ habuit ſimilitudinem
veneni. i. peccati ex carne paſſibili. Ro.
viij. Miſit de⁹ filiũ ſuũ i ſimilitudinẽ pcti.
Et ſic cõueniens fuit cõpatio ſpẽtis ad xp̃ꝫ
in hoc. ¶ Ad ſcd̃am rñdet negãdo ꝯñam:
q: ſolũ ſcã é cõpatio róne dicta: ⁊ róne effe
ct⁹ ſeqñtj. ¶ Ad tertiã rñdet negãdo ꝯñaꝫ.
Nec oꝫ: ꝙ int̃ ſimilia ſit oioda ſimilitudo:
q: iã nó eẽnt ſimilia: ſꝫ eadẽ. Coꝛpalia enim
bñ ſunt figura ſiue ſigna ſpũaliũ: ita eſt hic.
Nã ſic fruct⁹ figuralis ſerpẽtis erat: ꝙ qcũ
qꝫ reſpiciebãt ſpẽtẽ eneũ: liberabant a ve
neno: ⁊ pſeruabant vite. ita hic: q reſpicit fi
liũ hois exaltatũ. i. q credit xp̃o crucifixo: li
beratur a veneno peccati. ⁊ pꝛeſeruatur ad
vitam eternam.
AD ſcd̃am. q. ſic ꝓcedit. Et vr̃
ꝙ nó ſit veꝝ: ꝙ nemo aſcen
dit i celũ: niſi q deſcẽdit d̃ ce
lo: fili⁹ hoiſ q é i celo. ¶ Pri

mo ſic. Ipſe filiꝰ hoīs nō deſcēdit de celo.
Ergo illud nō eſt verū. Cōſequētia pꝫ. Añs
ꝓbaṫ: Aut deſcēdit ſcḋaꝫ diuiñā nāṁ: aut ſꝫ
humanā. Nō ſcḋꝫ diuinā: q: diuine nō cōuenit
deſcēdere de celo motu locali: q: ſic nō re-
maneret ī celo. Nihil.n.localiṫ motū: rema
net. qñ deſcēdit. Nō etiā deſcēdit ſcḋm hu
manā nāṁ. Pꝫ: q: nō deſcēdit ſcḋm corpꝰ:
ſicut hereticꝰ. Ualētinꝰ dixit: ꝙ xp̄s corpꝰ ḋ
celo detuliſſet: ⁊ trāſiiſſet ꝑ ꝟginē: nihil ex ea
accipiēs: ſicut aq̄ ꝑ fiſtulā. Qḋ ē ↄ̈ Apoſto
lū. Ro.i. Qui factus ē ei ex ſemine Da-
uid: ſcḋm carnē. Nec etiam deſcēdit ſcḋm
aīaꝫ: q: ſic eēt error Origeñ. q dixit aīaꝫ xp̄i
ab initio eē creatā cū angelis: ⁊ verbo vni-
tā. ⁊ poſtmodū de celo deſcēdiſſe aſſumen
do carnē de ꝟgine. Sꝫ hoc repugnat catho
lice fidei: q aīas añ corpus extitiſſe dicit.
Nō ergo xp̄s ſcḋm humanā nāṁ deſcēdit
de celo. ¶ Scḋo ſic. Ad Ephe.iiij. Chriſtꝰ
aſcēdēs in celū: captiuā duxit captiuitatē.i.
ſctōs p̄res: q̄s de limbo eduxerat. duxit ī ce
lū. Et tñ iſti nunq̄ꝫ ḋſcēderūt ḋ celo. ¶ Ter
tio Idē pꝫ de Paulo rapto ī tertiū celūꝫ: q
p̄us ibi nunq̄ꝫ fuerat. Et de ſctīs oībus: qui
aſcēdūt in celū ſcḋm illud.ij. Cor.vij. Do-
mū hēmus nō manu factā ī celis ⁊c̄. ¶ In
oppo. eſt euāgeliū p̄ñs. ¶ Rñdeo dḋm: ꝙ
verū eſt: qḋ dicit a xp̄o q cū ſit veritas. Jo.
iiij. mētiri nō pōt. Breuis ſenſus illiꝰ verbi
xp̄i ē: ꝙ filiꝰ hoīs.i. xp̄s: ⁊ mēbra ſua q ſunt
oēs fideles iuſti: aſcēdūt in celū: q idē filius
ſcḋm diuā nāṁ deſcēdit de celo. Pro quo
nōndū: ꝙ cū in xp̄o ſit vnū ſuppoſitūꝫ: vel
vna yppoſtaſis: vel ꝑſonarū duarū nārūꝫ: di-
uine.ſ. ⁊ hūane. Ex q̄cūqꝫ earū hoc ſuppoſi
tū noīetur: poterūt ei attribui: ⁊ diuina ⁊ hūa
na. Poſſumꝰ enim dicē: ꝙ filius hoīs crea
uit ſtellas: ⁊ ꝙ filius dei crucifixꝰ ē: nō ſcḋm
diuinā nāꝫ: ſed ſcḋm humanā. Filius autēꝫ
hoīs creauit ſtellas ſcḋm diuinā nāṁ: ita vt
de his: q̄ de xp̄o dicunṫ: nō ſit attēdenda di
ſtinctio: quātū ad eaꝫ de quo dicūtur. Sed
indifferēter ⁊ diuina ⁊ humana dicunṫ de
deo ⁊ hoīe: ſꝫ vt fiat diſtinctio quātū ad id:

ſḋm ꝙ dicūtur: q: diuina dicunṫ de xp̄o: ſḋm
diuinaꝫ nāṁ: hūana vero ſḋm humanā nāꝫ
deſcēdere de celis dr̄ de filio hoīs: nō ſḋm
humanā nāṁ: ſꝫ ſḋm diuinā: ſḋm quā ↄuenit
ei: añ īcarnationē fuiſſe. Dr̄ aūt deſcēdē nō
motu locali: ſic argutū ē: nec ſic deſinēs eē
ſurſūꝫ in celo: Sꝫ q: aſſumpſit nāṁ: q̄ ē deor
ſūꝫ: ⁊ nō ad deſignādū: ꝙ deſcēdit nō motu
locali: ſꝫ aſſumptiōe nature īferioris hūane:
dicit ꝙ deſcēdit filiꝰ hoīs: i. inq̄ntū ē factus
filiꝰ hoīs. Scḋo notādū: ꝙ ꝑſona xp̄i aliqñ
accipiṫ cū p̄ciſiōe ꝓ ſolo capite: quēadmo
dū dicṫ Jo. Qui deſurſūꝫ ē ſuꝑ oēs eſt. Ali
qñ ꝓ toto corꝑe ſiue ꝓ capite: inq̄ntū ſunt ei
mēbra vnita. vꝫ oēs fideles: exiſtētes ī cari
tate. Et hoc mō accipiṫ hic Jo.iij. cūꝫ dicit
Nemo aſcēdit in celū ⁊c̄. Uñ Aug. in lib.
de baptiſmo puulorū. In vnitate eiꝰ: oēs im
mutādi leuādiqꝫ ↄcurrūt: vt ille q deſcēdit:
ſit ille: q aſcēdit: nō aliud ſe deputās: q̄ꝫ cor
pꝰ noſtrū: vt de ipſo ⁊ eccleſia veri ꝯdicaṫ.
Erūt duo ī carne. Nō ergo ſequiṫ. Solus
xp̄s aſcēdit Nō ergo nos aſcēdemꝰ: q: ſic
dicit glo. nō aſcēdūt in celūꝫ: niſi ſint mēbra
coherentia illi: q eſt vna ꝑſona: hō ⁊ dei fi-
lius. ¶ Ad rōes in opp. ¶ Ad p̄mā rñde
tur negādo añs. Et ad ꝓbationē rñdetur:
ꝙ deſcēdit ſcḋꝫ diuinā nāṁ: eo mō: quo di-
ctū ē: Scḋm ꝟo humanā nāṁ: nō deſcēdit:
ſicut bñ argutū eſt. Uel pōt dici: ꝙ ſcḋꝫ cor
pus deſcēdit de celo vt Hylarius dicit: nō
ꝙ mā corporis xp̄i de celo deſcendit: ſed q a
virtus formatiua eius de celo fuit. Uñ Au
gu. ad Oroſium dicit celeſtē dici xp̄m: q: nō
ex humano conceptus ē ſemine. Et hoc mō
exponit Hilarius: vt dicit ſan. Tho. ¶ Ad
ſcḋam rñdetur: ꝙ ſancti patres aſcendētes
cū xp̄o: fuerūt: ⁊ ſunt membra eius. iō cum
ipſo: qui fuit in celo aſcenderunt vt dictū ē.
¶ Ad tertiā eadēꝫ eſt rñſio. Propter hoc
eniꝫ filius dei de celis deſcēdit: vt nos faciē
do mēbra ſua: ad aſcenſum celorum nos pre
paret. Nunc quidem in ſpe: tandem ꝟo in
re. Ad Ephe.ij. Qui ſuſcitauit nos: ⁊ cōſe-
dere nos fecit in celeſtibus.

a O tertiã.q.ſic ꝓcedit.Et vr̃ ꝙ crux nõ ſit adoꝛãda adoꝛatione latrie.¶ Pꝛimo ſic. Null⁹ pi⁹ filius veneratᷓ ꝯtumeliã patris. puta flagellũ:quo flagellatus ẽ:vel lignum quo fuit ſuſpẽſus:ſed magis abhoꝛret.xp̃s aũt in ligno crucis oppꝛobꝛiſſimã moꝛtẽ paſſus ẽ:ſm illud Sapi.ij.Moꝛte turpiſſima ꝯdẽnemus eũ.Ergo fideles nõ debẽt crucẽ venerari:ſꝫ magis abhoꝛrere. ¶ Scđo ſic.Humanitas xp̃i adoꝛat adoꝛatiõe latrie inq̃ʒtũ ẽ vnita filio dei in pſona:qđ de cruce dici nõ põt.Ergo crux xp̃i nõ ẽ adoꝛãda adoꝛatiõe latrie.¶ Tertio ſic.Crux xp̃i fuit inſtrm̃ paſſiõis:ita ⁊ multa alia puta claui ⁊ lancea ⁊ coꝛona ſpinaꝝ.Sꝫ iſtis nõ exhibemus cultũ latrie.Ergo vr̃ ꝙ nec cruci xp̃i ſit exhibẽdus. ¶ Quarto. Maioꝛem affinitatẽ hꝫ btã virgo ad xp̃m:q̃ʒ crux.Sꝫ btã virgo nõ adoꝛat latria.Ergo multo minus crux.¶ In opp.arguit ſic. Reliquie alioꝝ ſanctoꝝ venerant eadẽ veneratiõe: qua ⁊ ipſi.Sed crux xp̃i ẽ de reliquijs xp̃i. Ergo adoꝛabit eadẽ adoꝛatiõe: qua xp̃s.ſ. latria.¶ Rñõ dõm: ꝙ honoꝛ ⁊ reuerẽtia nõ debet niſi rõnali creature:aut ſenſibili. Inſenſibili aũt non debet niſi rõne nature rõnalis.Et hoc dupliciter.Uno mõ inq̃ʒtũ repñtat naturã rõnalẽ.Alio mõ inq̃ʒtuʒ ei quocũqꝫ mõ ꝯiungit.Pꝛimo mõ ꝯſueuert hoĩes adoꝛare regis imaginẽ.Scđo modo eius veſtimẽtũ.Utrũqꝫ aũt venerant homines eadẽ veneratiõe:qua venerant ⁊ regem.Si ergo loquimur de ipſa cruce:in qua xp̃s crucifixus eſt: vtroqꝫ modo ẽ a nobis venerãda.Uno.ſ.mõ inq̃ʒtũ repñtat nobis figurã xp̃i extenſi in ea.Alio mõ ex ꝯtactu ad mẽbꝛa xp̃i.⁊ hoc ꝙ eius ſanguine ẽ pfuſa.Unde vtroqꝫ modo adoꝛat eadẽ adoratiõe cũ xp̃o.ſ.adoꝛatione latrie. Et ꝓpter hoc:ẽt crucẽ alloquimur:⁊ depꝛecamur: q̃ſi ipſuʒ crucifixũ.dicẽtes.O crux ſpes vnica. hoc paſſiõis tp̃e auge pijs triſtitiam:reiſqꝫ dona veniã.Si vo loquimur de effigie crucis xp̃i:in alia mã.puta lapis:vel ligni: vel auri:vel argẽti:ſic veneramur crucẽ tãtũ: vt imaginẽ.ſ.adoꝛatiõe latrie.¶ Ad rõnes in opp.¶ Ad pꝛimã rñdet negãdo ꝯñam Et rõ ẽ.q: in cruce xp̃i lꝫ q̃ʒtũ ad opinionẽ vel intẽtionẽ infideliũ ꝯſideret oppꝛobꝛiuʒ xp̃i.q̃ʒtũ tñ ad effectũ nr̃e ſalutis ꝯſiderat virtus diuina:qua xp̃s ab hoſtib⁹ triũphauit Colo.ij.Et iõ dicit apoſtolus.i.Coꝛ.i. Uerbũ crucis peũtib⁹ qdẽ ſtultitia ẽ:his aũt q ſalui fiũt:virtus dei ẽ. ¶ Ad ſcđam rñdet negãdo ꝯñam.Et rõ ẽ:q: lꝫ crux xp̃i nõ fuerit vnita verbo dei:in pſona: fuit tñ ei vnita aliquo alio modo.ſ.p repñtationẽ: ⁊ ꝯtactũ.Et hac ſola rõne exhibet ei reuerẽtia.¶ Ad tertiã rñdet negãdo ꝯñaꝫ. Et rõ ẽ:q: alia rõ ẽ de cruce:⁊ alijs inſtrĩs: q: lꝫ q̃ʒtũ ad rõnẽ ꝯtactus mẽbꝛoꝝ xp̃i adoꝛamus nõ ſolũ crucẽ:ſed ẽt oĩa:que ſunt xp̃i. vt lãcea:claui:⁊ veſtimẽta.iſta tñ nõ repꝛeſentãt imaginẽ xp̃i.ſicut crux:q dr̃ ſignũ filij hoĩs:qđ appebit in celo.Mat.xxiij.Et inde ẽ:ꝙ imaginẽ xp̃i veneramur:nõ imaginẽ clauoꝝ:vel quoꝝcũqꝫ alioꝝ.¶ Ad q̃rtã rñdet negãdo ꝯñaꝫ.Et rõ ẽ:q: crux xp̃i ẽ imago xp̃i:nõ aũt beata virgo. Pꝛeterea crux ꝓut in ſe ꝯſideratᷓ:nõ ẽ capax honoꝛis cũ ſit res iſenſibilis. Sꝫ btã virgo ẽ ſm ſe ipſaꝫ capax veneratiõis.Et iõ nõ ẽ ſilis rõ.

¶ In feſto btĩ Jo.ante poꝛtaꝫ latinam pñt diſputari ſequentes queſtiones.

¶ Pꝛimo:vtꝝ btũs Jo.ſupꝛa pectus dñi recũbẽs:tãtũ ide ſapie auxit:vt i figura aqle meruit iter euangeliſtas deſignari.

¶ Scđo:vtrum btũs Joannes inter martyres debeat connumerari.

a O pꝛimã.q.ſic ꝓcedit.Et videtur:ꝙ nõ debuit figura aqle deſignari.ſed hoĩs.¶ Altioꝛ ẽ viſio itellectualis q̃ʒ ſenſibilis.Ergo btũs Jo.q̃ʒto altius de diuinis erat locutus:ꝯueniẽtius veniebat figurãdus figure nature rõnalis.puta hoĩs:q̃ʒ aqle: q itellectu ⁊ rõne caret.¶ In opp.ẽ illud. Eze.i.Aqla erat deſup ipſoꝝ quatuoꝛ.¶ Rñõ ꝙ btũs Joãnes meruit iter oẽs euangeli-

ſtas ↄueniétius figura aqle deſignari. Nó
é ſicut ſupra: cū de btó Marco fieret diſ-
putatio dictū é. Euágeliſte ſortiti ſunt figu-
ras: ſ̄m materias: de quibus ſpáliter locuti
ſūt in euágelijs. Ut figuratio bti Mathei
é facta in facie hois: q: principaliter deſcri
bit facta ipſi⁹ humanitatis xp̄i. Marci vo
deſcriptio in facie leonis: q: p̄ncipaliter de
ſcribit ipſius xp̄i regnū. Deſcriptio Luce
deſignat̄ in facie bouis. qui eſt aial imolati
cū: q: p̄ncipaliter deſcribit ipſius xp̄i ſacer
dotiū. ita deſcriptio bti Joánis ↄueniéter
deſignat̄ in facie aqle: q: p̄ncipaliter deſcri
bit in xp̄o excellentiá diuine nature. Et īdo
q: latiſſima é ↄtemplatus in euágelio ſuo:
ↄueniéter p̄ aquilá eſt deſignatus. Habuit
eni bene ꝓprietates: q aquile eſſe dicunt̄.
Dr̄ primo: ꝙ aquila acute videt: ita vt ēt ſo
lem intuita irreuerberata acie ocli: aſpicere
dicat̄. Propter qd̄ viſus acumé: aquila ab
acumine nomē accipiés vocat̄. Et iſup̄ cuȝ
pulli ſui ſint: ſic ꝓbare dr̄. Quū eni ð ouis
egreſſi: iá p̄ naturá coadunatos hn̄t oculos
quélibet pullorꝝ ad rotá ſolis videndá diſ-
ponit: ⁊ cuiuſcūqȝ oculos lachrymari ↄſpe
xit: illū abijcit. Et qué illorꝝ pati ſolem irre
uerberata pupilla deprehéderit: húc táqȝ
ſuū fouet: ⁊ nutrit. ita btūs Jo. irreuerbera
to ſole: ad lumē verbi: qd̄ Sapie. vij. Can
dor lucis eterne dr̄ ſe ↄuertit: ⁊ hereticos
hoc lumen aſpicere nó valétes: de nido ec-
cleſie abijcit: ſicut fecit de ebióniſ: qui tpe
ſuo fuerūt dicétes xp̄m eé hoiem purꝝ. Ca
tholicos vo hoc lumé ītuentes ſincera fide
in eccl̄ie nido: ſua doctrina fouet: ⁊ nutrit.
Et ideo bn̄ dr̄ de eo Eze. j. Facies aqle de-
ſup̄ eorꝝ quatuor. Alij. n. euágeliſte húani-
taté dn̄i nr̄i ieſu xp̄i deſcribūt parꝝ ſe ad di
uinitaté ei⁹ eleuáies. Hic aūt ad eterna di-
uinitatis ſe attolit. ⁊ parꝝ de natiuitate húa
na ſe intromittit. Eze. iij. Facies aqle exten
ta deſup̄ erat. Bn̄ certe extéta deſup̄ erat.
q: dicit Aug. Si paulo altius ītonuiſſet: to-
tus mūdus nó ītellexiſſet. Et ió dr̄ de eo in
ꝓ ſa: de ipſo tá ipléda: qȝ ipleta nunqȝ vi-
dit tot ſecreta: purus hō purius. Scd̄a ꝓ-
prietas aqle q ↄuenit btó Jo. é: ꝙ alte vo-
lat. Qd̄ vt dicit in ce. Jere. Diony. altiūo-
lū ſignificat diuine ↄtéplatiōis. Nó. n. Jo.
diuina deſcribit p̄ creata viſibilia: in qbus
dei iuenit̄ veſtigiū. nec deſcribit diuina per
creata iuiſibilia: in qbus diuina reſultant. q
ſi p̄ ſpeculū. Nec deſcribit diuina per enig
máta ocultū in qbus diuina latét: alegorice
p̄ ſecretū: ſed deſcribit ea p̄ ipſuȝ lumé diui
nū. Et ió altiſſime volauit. Un̄ Apoc. viij.
Audiui vocé vnius aqle volátis p̄ mediuȝ
celi. Unita eni hec aqla audit̄ p̄ mediū celi
volare veſtigiū: in īfimis nó tangés: ⁊ ī me
dijs creaturis ſpūalib⁹: ſpeculū ⁊ enigma-
ta tráſcendés. ⁊ vſqȝ ad mediū celi trinita-
tis ſe attolés: qn̄ medie in trinitate perſone
hoc é verbi deſcribit ꝓprietaté ⁊ diuinita-
té. Job. iij. Ad preceptū euolabit aqla: ⁊ in
arduis ponet nidū ſuū. Hanc. n. eleuatiōeȝ
ītellectus facere nó potuit: niſi ſolus deus:
nec ꝙ in arduiſſimis ſic nidū poneret īte l-
lectus. Un̄ in ꝓſa dr̄ de ipſo. Uolat auis
ſine meta: quo nec vates nec ꝓpheta: euo-
lauit altius. Tertia ꝓprietas aqle: ꝙ in pre
ruptis ⁊ ī locis īacceſſis: nidificat. Qd̄ ſoli
Jo. cōpetit. Prerupta eni ſignificat̄ alta di
uinitas: ⁊ p̄ſonalis proprietas: q prerupta
nō in ſe: ſed q: acceſſus ad ea p̄ viá rōnis ꝓ
priatus é: q: rō nó pōt ad illa. ⁊ ió inacceſſa
dn̄r. Ps̄. Mirabilis fcá é ſcia tua ex me:
ↄfortata é: ⁊ nó potero ad eá Job. ij. In p̄-
ruptis ſilicibus morat̄: ac īacceſſis rupib⁹
ī de ↄtéplat̄ eſcaȝ: ⁊ de longe oculi ei⁹ ꝓſpi
ciūt. Ab altiſſimis. n. theorijs: rudis ītelle-
ctus: ad que rō nó pōt p̄tingere: ⁊ ſolida di
uinitatis: q ſunt quaſi refectiōes delectabi-
les ↄſpicit. ⁊ de lóge ſup̄ tp̄s ad eternitateȝ
oculi métis ei⁹ ꝓſpiciunt. Et hoc ſignificat̄
p̄ hoc: ꝙ Jo. xx. recubuit in cena ſupra pe-
ctus dn̄i. Un̄ fluéta euágelij vberi⁹ ceteris
potauit. Ibi. n. nidū poſuit Jo. in quo erát
oés theſauri ſapiétie: ⁊ ſcie abſcōditi. Et ſic
pȝ ꝙ ↄueniéter btūs Jo. ratione ſapientie
quá de pectore dn̄i potauit: aqle figure de-

ſcriptus ē. ¶ Ad rationē in oppoſitum ex
dictis patet reſponſio.
D ſcdaꝫ.q.ſic ꝓcedit. Et vr: ꝙ
btūs Jo. euāgeliſta ſit iter mar
tyres nūerandus: licet in pace
vitā finiuerit. ¶ Primo ex illo
Mat.ij. Calicē qdem meū bibet is. Hoc
ē dictū Jacobo ⁊ Jo. Ergo ſicut Jacobuſ
ꝯnumerat iter martyres. ita ēt btūs Joan
nes ꝯnumerabit. ¶ Scdo ſic. Dicit btūs
Hiero. in ſmone de aſſumptione. Recte
dixerim: ꝙ dei genitrix virgo: ⁊ martyr fu
it: ⁊ q̄uis in pace vitā finierit. Ergo idem
pōt dici de beato Jo. ¶ Tertio ſic. Mar
tyriū eſt fortitudinis actus. Ad fortitudinē
aūt pertinet: non ſolum mortē non formida
re. ſed nec alias aduerſitates. vt Aug. dicit
in. vj. muſice. Multe ſunt alie aduerſitates
preter mortem: quas aliqui poſſunt ſuſtine
re pro fide xpi. ſicut carcerem: exilium: fla-
gella: ⁊ huiuſmodi. Unde ⁊ btī Marcelli
martyriuꝫ celebratur: qui tamen fuit in car
cere mortuus. Sed beatus Jo. multas hu-
iuſmodi aduerſitates ſuſtinuit pro xpo. fuit
flagellatus cū alijs aplis: fuit veneno pota
tus. et in feruentis olei dolio miſſus. fuit in
exilium deportatus. Ergo deberet iter mar
tyres cōnumerari. ¶ In opo. vr eſſe euā-
gelium pñs. vbi xps dicit Petro. Tu ſeq̄-
re me: ſ. per viam martyrij. De Jo. vō di-
xit. Sic eū manere. ſ. ſine falce martyrij vo
lo euꝫ manere. ¶ Rñō dōm: ꝙ btūs Jo.
apud hoies non numeratur inter martires
Rō eſt: q: ad rōnem perfectam martyrij
requiritur: ꝙ aliquis morteꝫ ſuſtineat. Qd
patet ſic. Martyr dicitur teſtis fidei xpia-
ne: per quā nobis viſibilia pro inuiſibilibꝰ
contēnenda proponuntur. Ad martiriuꝫ er
go pertinet: vt homo teſtificetur fidem: ſe
opere oſtendens cuncta preſentia contēne
re. vt ad futura ⁊ inuiſibilia bona perueni
at. Quādiu aūt hominuꝫ remanet vita cor
poralis: nondum opere ſe oſtendit tempo-
ralia cuncta deſpicere. Conſueuerunt eniꝫ
homines: ⁊ conſanguineos: ⁊ omnia bona
poſſeſſa contēnere: ⁊ etiam dolores corpo
ris pati: vt vitam conſeruent. ⁊ ita ad per-
fectam rōnem martyrij requiritur: ꝙ ali-
quis mortem ſuſtineat. Unde Maximꝰ in
quodā libro de ſermone dicit de martyre:
ꝙ vicit pro fide moriendo: qui vinceretur
ſine fide viuendo. Diſtinguit auteꝫ beatus
Bernardus in ſermone de inocentibꝰ tri-
plicem ſpēm martirij. ſ. Habemus in btō
Stephano martirij ſimul ⁊ operis volun-
tatem. Habemus ſolaꝫ voluntatē in beato
Jo. Soluꝫ in beatis inocentibus opꝰ. Bi
berunt omnes hi ſalutaris calicē. aut corpo
re ſimul ⁊ ſpū: aut ſolo ſpū: aut corpore ſo-
lo. Sic ergo Stephanus martir apud ho-
mines: cuius volūtaria paſſio euidēter ap-
paruit in eo. ſic Jo. apud angelos martir. q
bus tanq̄ꝫ ſpūalibus creaturis ſpūalia ciꝰ
ꝺuotioni s ſigna inotuerunt ⁊c̄. Et propter
hoc diximus: ꝙ Jo. apud hoies nō venie-
bat numerandus inter martires. ¶ Ad rō
nes in oppo. ¶ Ad primaꝫ rñdet: ꝙ beatꝰ
Jo. cū multas paſſiones ſuſtinuerit: calicem
paſſionis bibit: licet nō ſicut btūs Jacobuſ
q gladio fuit occiſus. ⁊ ille eſt inter marti-
res cōnumerandus. non aūt Jo. q ſine gla
dio vitā i pace finiuit. ¶ Ad ſcdaꝫ dicit ſcūs
Tho. ꝙ tales auctoritates loquunt de mar
tirio: per quādam ſimilitudinem: ⁊ non de
martirio proprie dicto. ¶ Ad tertiā rñdet
negando ꝯñam. Et rō eſt: q: fortitudo prin-
cipaliter conſiſtit circa pericula mortis. cir-
ca alia aūt conſequenter. Et ideo nec mar-
tiriū ꝓprie dr ꝓ ſola tolerātia carceris. aut
exilij: vel rapina diuitiaꝝ: niſi forte hꝫ ꝙ ex
his ſeqt mors ſicut de btō Marcello ꝯuenit
¶ In feſto beati Barnabe apli eſt euāge-
lium. Hoc eſt preceptum ⁊c̄. Jo. xv. Circa
quod poſſuut diſputari ſe. q.
¶ Primo: vtrū maiorē delectationem pōt
qs habere q̄ꝫ mori pro amicis.
¶ Scdo: vtrū btūs Barnabas moriēdo
ꝓ xpo: fecerit actū maxime perfectionis.
D primā. q. ſic ꝓcedit. Et vr ꝙ
a maiorē dilectionē pōt qs habe-

re:q̃ mori pro amicis. ¶ Primo ſic. Ma
ioris dilectionis ſignū ē:q quis aiam ſuā
ponat ꝑ inimicis ſuis:q̃ ꝑ amicis. Patet
cū ibi ſit maior difficultas:que ꝑtiet ad vir
tutem:q eſt circa difficile:q̃ circa dilectio-
nē ꝓximi. ¶ Secundo ſic. Ad Ro.v.dr.
Cōmēdat deus ſuā caritatē in nobis ꝛc.i.
ōndit ſe nos maxime diligere:q cū adhuc
eſſemus pcōres:ꝛ per ꝯñs impij:ꝛ inimici:
paſſus ē ꝓ nobis. Ergo ꝛc. ¶ In oppo. ē
euangelium in quo xp̄s loquit. ¶ Reſpō
deo dōm:q verū eſt:qḋ xp̄s dicit:q in or
dine diligibiliū quatuor ordinata ſunt.ſ.de-
us. anima nr̄a.ꝛ aia proximi.ꝛ corpus pro-
priū noſtrū. Et ideo cū caritas ſit ordinata
pro ipſo deo:qui eſt primū:ꝛ ꝓximū dili gi
bile:ex caritate debēt alia tria exponi: ſicut
minus ꝓ minori.ita p nos ipſos.ſ.aniam ꝛ
corpus ꝛ proximos dare debemus. Pro
aia vo ꝓpria debet ꝓximus ꝛ ꝓpriū corp9
contēnē. Pro ſalute aie proximi:deb3 vita
corporalis exponi. Et iō cū vita corporalis
ſit potiſſimū:quod poſt aiam habemus. iō
potiſſimū eſt ipſam exponere:ꝓpter proxi
mū:ꝛ maximū dilectiōis ſignum. Et ſic p3.
¶ Ad rōes in oppo. ¶ Ad primā rn̄det
negando ꝯſequentiā. Nā dilectio amici ḃ3
ſe ꝯſiderata eſt feruentior ꝛ melior q̃ dile-
ctio inimici. Et ad ꝓbationem dicimus:qḋ
plus facit ad rōnem meriti ꝛ virtutis bonū
q̃ difficile. Unde non op3:qḋ omne quod
eſt difficilius:ſit magis meritorium. ſed q
ſicut eſt difficilius:ita ēt ſit melius. ¶ Ad
ſcḋam rn̄det vno modo:q illud ideo oſtē-
ditur contrarium. Tum pmo.q xp̄s nō po
ſuit animā ſuam pro nobis inimicis:vt ini-
mici remaneremus: ſed vt amicos effice-
ret. Tum ſcḋo:q ipſe mortuus eſt pro ami
cis:qui licet non eſſent amici:quaſi amātes
erant tamen amici:vt amati. Uel dicendu3
vt dicit Albertus ḃm Augu.q amicus hic
dicit.qui habilitate ꝛ habitu amicus eſt: ꝛ
qui eſt amicus actu. Et ſic xp̄s nō ē mortu9
niſi pro amicis:q ēt qui inimicus eſt actu:
habilitate eſt amicus:ſicut Paulus:anteq̃
conuerteretur.

A ſcḋam.q.ſic ꝓcedit. Et vide
a tur:q Barnabas moriendo ꝓ
xp̄o fecit actū maxime perfecti
onis. ¶ Prio ſic. Martirium
non ē actus maxime pfectionis. Ergo ꝛc.
Añs probatur ſic. Illud enim ad perfectio
ne3 vite videtur pertinere:quod cadet ſub
conſilio:quod.ſ. non eſt de neceſſitate ſalu-
tis. Sed martirium eſt de neceſſitate ſalu-
tis. Dicit enim Apoſtolus ad Ro.x. Cor-
de creditur ad iuſticiam. ore aūt confeſſio
fit ad ſalutem. ¶ Scḋo ſic: Ad maiorē per
fectionem pertinē videt:q aliquis det ani
mā ſuā:qḋ fit per obediētiā: q̃ q deo det
ꝓprium corpus:qḋ fit per martirium. Un̄
Grego. dicit vltimo moralium:q obedien-
tia cunctis victimis preponit. Ergo mori ꝓ
xp̄o non eſt actus maxime perfectionis.
¶ Tertio ſic: Melius eſſe videtur alijs
prodeſſe:q̃ ſeipſum in bono conſeruare:
q bonum gentis melius eſt q̃ bonū vni-
us:ḃm Phūm.j.Ethi. Sed ille qui marti
riu3 ſuſtinet:ſibi ſoli prodeſt. ille aūt qui do
cet ꝓficit multis. Ergo actus docēdi:ꝛ gu-
bernandi ſubditos:eſt perfectior quā actus
martirij. ¶ In oppoſitum eſt euangelium
pn̄s.q vbi eſt maior actus dilection.ſ:ibi ē
actus maioris perfectionis. q perfectio in
caritate fundatur. Sed maiorem dilectio-
nem nemo habet:q̃ qui ponit animam ſu-
am pro amicis. Ergo multo magis qui po-
nit pro chriſto. Secundo Aug. in lib. de ſā-
cta trinitate prefert martirium virginitati:
que ad perfectionem pertinet. Ergo videt
martirium maxime ad perfectionem perti
nere. Et ita pa3:q beatus Barnabas mo
riendo pro xp̄o:actum maxime perfectiōis
fecit. ¶ Reſpondeo dicendum: q Bar-
nabas moriendo pro chriſto ex charitate fe
cit actum maxime perfectionis. Pro quo
ſciendum eſt: qualiter martirium ſit actus
maxime perfectionis ꝛ qn̄ non. Pro quo
notādū:q de actu virtutis dupl'r loq poſſu
mus. Uno modo ḃm ſpeciem ipſius actus

ꝑut compaꝛ ad virtutē ꝓxime eliciētē ipm ⁊ ſic nō pōt eſſe:ꝙ martiriū qḋ cōſiſtit i de bita tolleratia mortis:ſit ꝑfectiſſimū inter oēs ꝟtutis actus:qꝛ tollerare morté non eſt laudabile ſm ſe:ſꝫ solū hꝫ qḋ ordinaꝛ ad ali qḋ bonū:qḋ ꝯſiſtit in actu ꝟtutis.puta ad fi dé:⁊ dilectionē dei. Vñ ille actus ꝟtutis cū ſit finis:melioꝛ eſt. Alio mō pōt conſiderari actus ꝟtutis ſm qḋ cōpaꝛ ad ṗmū motiuū: qḋ é amoꝛ caritatꝫ:⁊ ex hac pte ꝑcipue ali qs actus hꝫ:qḋ ad ꝑfectionē vite ptineat:qꝛ vt Apoſtolꝰ dicit Colo.iij. Caritas é vincu lū perfectiōis. Martiriū aūt inꝛ oēs ꝟtuo ſos actus maxie demōſtrat ꝑfectionē carita tis:qꝛ tāto oñditur aliqs amare aliquā rē: q̄ꝫ ꝑ ea rē magis amatā cōtēnit:⁊ rem ma gis odioſaꝫ elegit pati. Manifeſtū é aūt:ꝙ inꝛ alia bona ṗñtis vite maxime amat hō ipſaꝫ vitā:⁊ ecōtrario maxīe odit ipſaꝫ mor tē:⁊ precipue cū doloribꝰ corporaliū tormē toꝝ:quoꝝ motu etiā bruta aialia a maximiſ voluptatibꝰ abſtinēt vt dicit Augu.li.lxxx. iij.q. Et ex hoc pꝫ:ꝙ martiriuꝫ inꝛ ceteros actus hūanos eſt ꝑfectioꝛ ſm ſuū genꝰ:qua ſi maxime caritatꝫ ſignū:ſm illud ṗñtis euā gelij. Maiorē caritatē nemo hꝫ ⁊c̄. Btūs aūt Barnabas ꝑ fide xp̄i mortuꝰ eſt. Erat eni vt dicit Act.xi. Vir bonꝰ ⁊ plenus ſpū ſcō ⁊ fide. Vñ nō dubiū:qn opus maxime ꝑfectōis fec:mortē ſuſcipiēdo ꝑ xp̄o. ¶ Ad rōnes i oppo. ¶ Ad ṗmā rñdeꝛ negando ꝯñaꝫ. Et rō eſt:qꝛ nullꝰ é actus ſub ꝯſilio ca dēs:q in aliquo euētu nō cadit ſub ꝑcepto. q̄ſi de neceſſitate ſalutis exiſtēs:vt Auguſt. dicit in li:de adulterijs:⁊ ꝯiugijs. Et iō nō é ꝓ perfectionem martirij.ſi in aliquo caſu ſit de neceſſitate ſalutꝫ. Eſt enim aliqs caſus:in quo ꝑferre nō eſt de neceſſitate ſalutis.pu ta cū ex zelo fidei:⁊ caritate fraterna:multo tiēs legunꝛ ſcti martires ſpōte ſe obtuliſſe martirio. Qḋ aūt dicit.i.Jo.iij. Nos debe mꝰ ꝑ fratribus noſtris aias ponere. Et ſi milia precepta ſm ꝑparationē animi:ſunt i telligenda. ¶ Ad ſcḋam rñdetur negando ꝯñam. Et eſt ratio:ꝙ martiriū complectiꝛ id:quod ſummū eſſe poteſt in obediētia:vt ſ.aliqs ſit obediens vſqꝫ ad morteꝫ. Unde patet:ꝙ martiriū ſm ſe eſt ꝑfectius q̄ꝫ obe dientia abſolute dicta. ¶ Ad tertiā reſpon detur:ꝙ illa rō ꝓcedit de martiribꝰ ſm ꝓ priam ſpeciem actus:ex q̄ nō hꝫ excellētiaꝫ inter oēs actus virtutum:ſicut nec fortitudo eſt excellētioꝛ inter omnes ꝟtutes.

¶ In feſto beati Jo.baptiſte eſt euangeliū Eliſabet impletū eſt tēpus ⁊c̄. Luc.i. Cir ca quod poſſunt diſputari ſe.q.

¶ Primo:vtrū cōueniēter impoſituꝫ eſt ei nomen Joā. ¶ Secūdo:vtrū ſit verum:ꝙ iter natos mulieꝝ nō ſit maioꝛ Jo.baptiſta. ¶ Tertio:vtrū ſit in vtero matris ſancti ficatus.

Ad primā.q.ſic ꝓcediꝛ. Et vi detur:ꝙ non ꝯuenienter im poſitum ſit Jo.hoc nomē Jo annes. ¶ Primo ſic. In ve teri teſtamēto inueniunꝛ alia nomina impoſita per ſpiritum ſanctum:lo quentem per prophetas:vt nomen angeli. Malachie.ij. Ecce ego mitto angelū meū: qui preparabit viam ⁊c̄. Iteꝫ nomē vocis clamantis ⁊c̄:vt Iſa.xl. Ego vox clamantis in deſerto. Item nomen luciferi.eo ꝙ fuit terminus noctis:⁊ initium lucis gratie. Er go cum parentes non ſe cōformant ſcriptu re ſancte:aliud nomen pronūciantes:q̄ꝫ ſpi ritus ſanctus per prophetas impoſuit.vidē tur erraſſe:⁊ inconuenienter nomen Jo.i poſuiſſe. ¶ Secūdo ſic. Iſtud nomen Joā. gratiam ſignat. Unde interpretatur domi ni gratia. Sed gratia non eſt facta per euꝫ: quia non erat ille lux Jo.i.ſed per chriſtum qui erat lux vera illuminans omnem homi nē eſt facta. Unde Jo.euangeliſta ait. Gra tia ⁊ vita per ieſum chriſtum Jo.i. ¶ Ter tio:Jo.non fuit gratia:Ergo nomē hoc nō conuēnienter videtur ſibi impoſitum: quia interpretatio vocabuli non ꝯſonat rei. Añs pꝫ.qm̄ talia nomina in abſtracto:vt gratia. bonitas:⁊ ſapiētia ⁊ hm̄oi non pñt dici.niſi de eo:qui per eſſentiam eſt talis:qui ſolus

eſt deus. Alij ꝟo q̄ nõ per eſſentiã ſed ꝑtici patiue hñt tales ꝑſonas: nõ dicunt abſtra- ctiue: grã: bonitas ꝛc̃. ſꝫ ꝯcretiue gratus: bo nus: ſapiẽs. Ergo vr̃ ꝙ nõ ꝯueniẽter nomẽ Jo. ſit ipoſitũ Joãni bap. ¶ In opp. ẽ euã geliũ pñs. ¶ Rñõ dõm: ꝙ ꝯueniẽter no- men Jo. baptiſte. Probat. q: hoc ipoſituꝫ mãdato angeli Gabrielis apparẽtis Zacha rie in tẽplo: ꝛ dicẽtis. Ne timeas zacharia: qm̃ exaudita ẽ orõ tua: ꝛ vxoꝛ tua Eliſabet pariet tibi filiũ: ꝛ vocabis nomẽ eius Joã nes. Ubi notãdũ: ꝙ noĩa debent ꝓpꝛietati bus rñdere. Et hoc pꝫ in noĩbus generũ ꝛ ſpẽꝝ ꝓut dr̃. iiij. Metha. Rõne. n. quã ſi- gnat nomẽ: ẽ diffinitio: q̄ deſignat ꝓpꝛiam rei naturã. Noĩa aũt ſingularia hoĩum: ſꝑ iponunt ab aliqua ꝓpꝛietate eius: cui no- mẽ iponit. Uel a tpe. ſicut iponunt nomia alioꝝ ſanctoꝝ his: q in eoꝝ feſtis naſcunt. Uel a cognitiõe: ſic filio iponit nomẽ pa- tris. vel alicuiꝰ de cognatiõe eius: ſic ꝓpi qui Jo. de quo ſmo: volebãt eũ noĩe noĩa- re patris ſui zachariã: non aũt Joãnem. q: nullus erat in cognatõe ſua: q vocaret hoc noĩe: vt dr̃ in pñti euãgelio. Noĩa aũt q̄ im ponunt diuinitus aliq̄bus: ſꝑ ſignificãt ali- qđ gratuitũ donũ eius diuinitus datuꝫ. ſic Gen. xvij. dr̃ Abrahe. Uocaberis Abra hã. q: pater multaꝝ gentium ꝯſtitui te. Q: igit btõ Jo. dñs collaturus erat munꝰ grẽ multiplex. ideo ꝯueniẽter ipoſitũ ẽ ei nomẽ Jo. angelo ꝓnũciãte patri ſuo. Habuit aũt btũs Jo. multiplex munus grẽ. Primo in ꝯceptiõe. q: in vtero fuit ſcificatus. Unde fuit repletus ſpũ ſcõ ex vtero mr̃is ſue. Lu. j. Tũ ſcđo: q: ſcũs naſcit. Tũ q: ſterilis pa- rit. Tũ q: patri loq̃lã reſtituit. Uñ Ambꝛ. Reſpicite Jo. q̃ta vis ſit in eiꝰ vocabulo. cuius nũcupatio reddit muto vocẽ. pr̃i pie tatẽ: populo ſacerdotẽ. Pꝛio. n. erat tacẽs lingua. ſterilis filio. ꝓuatus officio. Ubi Jo ãnes naſcit: fit repẽte pr̃: ꝓpheta: loquele vſuꝫ recipit. ꝓlẽ affectio recipit. ſacerdoteꝫ functio recognoſcit. Natiuitas. n. Joannis multa miraculoꝝ ſublimitate refulſit. q: nec

mirũ vt dicit Beda: decebat: vt ille q̄ inter natos mulieꝝ maioꝛ nemo ſurrexit: in ipſo mox oꝛtu virtutis iubare clareſceret. Ha- buit tertio munus grẽ in ꝯuerſatiõe: cuius tãta ſcitas fuit: ꝙ vt inq̄t Criſo. oĩum vitã culpabilem faceret appere. Uñ teſtimonio dñi. iter natos mulierũ non ſurrexit maioꝛ Jo. bap. Mat. xj. Quarto: habuit munus grẽ in cognitiõe. qm̃ nõ ꝓpheta ſꝫ plus q̃ꝫ ꝓpheta: dñi teſtimonio fuit. Mat. xj. Qui to: habuit munus grẽ in ꝑdicatiõe. Uñ ait. Ego vox clamãtis in deſerto: pare viã dñi. De cuius ꝑdicatiõis fructu dr̃. Math. xi. Multos filioꝛum iſrael ꝯuertet ad dñm de um ipſoꝝ: ꝛ ipſe ꝑcedet ante illum in ſpũ ꝛ virtute Helie vt ꝯuertat coꝛda patrũ in fi- lios. ꝛ icredulos ad ꝓudẽtiã iuſtoꝝ: ꝛ pare dño plebem prefectam. Sexto: habuit mu- nus gratie in officioꝝ excellẽtiã. Fuit. n. ba ptiſta ſaluatoꝛis. ꝑco iudicis. ꝑcurſoꝛ regis. Septĩo: habuit munꝰ gratie in egreſſu hu- ius vite. q: egredit cũ glioſa palma marty rij. Merito ergo rõne tãtoꝝ munere gra tie ꝯueniẽtiſſime noĩatus ẽ Jo. ¶ Ad rõ- nes in opp. ¶ Ad primã rñdet: ꝙ rõ nõ ꝓ cedit. q: parẽtes Jo. ꝑcipiẽte angelo dñi: i- poſuerũt ſibi hoc nomẽ. Jo. Nec ẽ miruꝫ: ꝙ vnꝰ ꝛ idẽ ꝓpter diuerſas virtutes in eo exiſtẽtes recipiat noĩa varia. ¶ Ad ſcđam rñdet negãdo ꝯñaꝫ. q: nõ dicit Jo. ꝙ ꝑ xpꝫ gratia fcã ſit. ſed q: ipſe multiplici gratia a deo donatus ẽ. ¶ Ad tertiã eodem modo rñdet negãdo ꝯñam. Et rõ eſt: q: Jo. iterꝑ tat dñi gratia. vel quo ẽ grã. Et ſm hoc ve re ꝯuenit ei Jo. nomẽ. q: multiplex dei gra tia: in eo fuit. Põt ẽt ſcđo dici: ꝙ Jo. dicıꝰ ſit gratia: eo ꝙ tota eius natura abſoꝛta eſt in gratiã ſicut ſol dicit lux Gen. i. dixit deꝰ. Fiat lux. Et ſicut hõ carnalis dicit caro: ꝛ ſpũalis ſpũs Jo. iij. ſic iſte nõ ſolũ gratioſus ſed ẽt gratia noĩatur: q: quaſi ſuperabun- dans: naturam totã abſoꝛbuiſſe videtur: vt ex vita admirabili ſuã paret.

Q ſcđam. q. ſic ꝓcedit. Et vide tur ꝙ nõ ſit veꝝ: ꝙ iter natos

mulierꝝ nõ ſit maioꝛ Jo.bap. ¶ Pꝛimo ſic
xp̃s eſt natus de mliere:iuxta illõ Apli ad
Gala.iiij. Natũ ex mliere factũ ſub lege. ⁊
tñ eſt maioꝛ Jo.bap. Vñ Jo.dicit de eo:ꝙ
nõ ſuȝ dignꝰ coꝛrigiá ſoluere calciaméti eiꝰ
¶ Scdo ſic: De ꝓphetis ⁊ p̃triarchis: qui
nati ſũt de mlieribꝰ:qbus Jo.non vr̃ fuiſſe
maioꝛ. Ná de Abraã dic̃ Aug. ꝙ celibatꝰ
Jo.nõ p̃fert ꝯiugio Abrahe. ¶ Tertio ar
guit̃ de aplis:q dicũt̃ vt dr̃ ad Ro.viij.pꝛi
mitias ſpũs hñtes. Et ita p̄ oibus poſt xp̃m
⁊ matré eiꝰ plenitudiné ſpũs ſci hũiſſe cre
dunt̃. ¶ In oppo.eſt verbũ xp̃i Mat.xj.
¶ Rñdeo:dõm é:ꝙ verbũ xp̃i ſit v̾iſſimũ
¶ Ad rões in oppo. ¶ Ad pꝛimaȝ rñdet̃
ꝙ xp̃s ab illa vlitate excludit̃:ꝙ nõ de mu
liere:ſȝ de virgine natus é. Vñ ſignáter di
cit iter natos mulierꝝ nõ ſurrexit ⁊c̃.q: mu
lier cõiter coꝛruptioné ſonat. Sȝ feia ſexuȝ.
Vñ ſi alicubi repit̃ xp̃s dictꝰ filiꝰ mlieris.
vt in Jo.mulier ecce filiꝰ tuus:⁊ in apoſto-
lo:vbi ſ̃s:ſexũ noiat:nõ coꝛruptioné. ¶ Ad
ſcdam rñdet̃:ꝙ vt dicit Hiero.cũ ſaluatoꝛ
nr̃ dicit:ꝙ iter natos mlierꝝ nõ ſurrexit ma
ioꝛ Jo.bap.nõ eũ p̄tollit ꝓphis:⁊ patriar
chis:ac ceteris hoibꝰ:ſȝ alios Joáni adeq̃-
uit. Vñ nõ ſequit̃:vt ait:ſi alij eoꝝ maioꝛeſ
nõ ſũt. Ergo ipſe maioꝛ é alijs. Sed Criſo.
dic̃:ꝙ maioꝛ é alijs. Sȝ lȝ apd̃ hoieſ:nõ tñ
apud angelos iſtd̃ argumẽtũ valet. Nemo
iſto iter angelos maioꝛ. Ergo iſte maioꝛ oi-
bus.nõ tñ valet iter hoies. Et ratio é.q: in
ter hoies nõ é oꝛdo ſ̃m naturá:ſed ſolũ ſ̃ȝ
grãm. Inter angelos aũt ſ̃m nãm. Pꝛete-
rea ſi dicat̃ maioꝛ oibus patribꝰ veteris te
ſtaméti:nõ é incõueniés. Ille.n.maioꝛ ⁊ ex
celletioꝛ é:q ad maius officiũ aſſũptus eſt.
Abꝛaã.n.maioꝛ é iter patres.q: ad ꝓbatio
né fidei é aſſũptus. Moyſes v̾o:q: ad offi
ciũ ꝓphetie:vt habet̃ Deutero.vlt.nõ ſur
rexit ꝓpheta vltra in iſrael.ſicut Moyſes
Dés iſtos p̄curſoꝛ dñi excellit in multa ex-
celletia.q: ad maius officiũ é aſſũptꝰ. Luc.
j. Erit magnꝰ coꝛá dño. Vel põt ſic diſtin-
gui:ꝙ aliquis põt dici maioꝛ dupliciter:vel
q̃ʒtũ ad meritũ.⁊ ſic multi p̃triarche põt fu
iſſe maioꝛes aliqbꝰ noui teſti.ſic dic̃ Aug.
ꝙ celibatꝰ Jo.nõ p̄fert ꝯiugio Abꝛahe. ⁊
itelligédũ é quo ad meritũ.q: vt dicit ſcũs
Tho.in ſ̃a ſ̃e.q.xv.⁊ q: Abꝛaã hũit aium
ſic diſpoſitũ:vt paratus eet v̾ginitaté ſ̃uare:
ſi eét tp̃s ꝯgruũ.ex quo meritũ ꝯtinétie cõ
iugalis in ipo eq̃tur merito ꝯtinétie virgia
lis in Joáne:reſpectu p̄mij ſubalis:nõ reſ-
pectu p̄mij accñtalis. Hec ſcũs Tho.vbi ſ̃
Alio mõ p̄t dici maioꝛ ſ̃ȝ ſtatũ:cõpádo ſta-
tũ ad ſtatũ.ſic̃ v̾gines melioꝛes ſũt ꝯiugatiſ.
Hoc mõ nõ:ſp tñ merito.ita ꝙ qlibet v̾go
melioꝛ ſit quolibet ꝯiugato.aut ꝯiugata: ſic
Jo.oibꝰ fuit p̃ribꝰ veteris teſti. ¶ Ad ter-
tiá dõm vr̃:ꝙ qlibet apoſtolꝰ ſ̃m ſtatũ fuit
maioꝛ Jo.bap.vt vr̃ dicere Criſo. Et vr̃ no
bis:ꝙ ita ſit dõm:ſ̃m illõ Apli:ꝙ in argué
do iductũ é ad Ro.viij.ꝙ erát hñtes p̄mi
tias ſpũs ſci:qd̃.ſ.ſicut exponit ſcũs Tho.
ſp̃m ſcm̃ ⁊ tpe pꝛiꝰ:⁊ ceteris abũdátiꝰ apli
habuerũt:ex quo pȝ ingt ſcũs Tho.ꝙ apli
ſũt oibus alijs ſcis quacũqȝ p̄rogatiua p̄ful
geát:ſiue v̾ginitatis:ſiue doctrine:ſiue mar
tyrij p̄ferẽdi táq̃ȝ abũdátiꝰ ſp̃m ſcm̃ hñtes
Sed põt aliqs q̃rere. Nũqd põt qs cona-
ri:ꝙ héat eq̃lé caritatem aplis? ¶ Rñdet
ſcũs Tho.dõm:ꝙ caritas hoiſ nõ é a ſeip
ſo.ſȝ ex gr̃a dei:q dat̃ vnicuiqȝ ſ̃m méſurá
donatiõis xp̃i:vt dr̃ ad Ephe.iiij. Vnicui-
qȝ aũt dat̃ gr̃a ꝓpoꝛtiõata ad id:ad qd̃ eligi
tur:ſicut hoi xp̃o data é excellẽtiſſima gr̃a:
q: ad hoc é electꝰ:vt eius nãm:in vnitate ꝑ
ſone:diuie aſſumeret̃:⁊ poſt eũ hũit maxie
pléitudiné gr̃e btá Maria:q ad hoc é ele
cta:vt eſſet mr̃ xp̃i. Inter ceteros át ad ma
ioꝛé dignitateȝ ſũt electi apli vt.ſ. imediate
ab ipſo xp̃o accipiétes:alijs tradiderũt ea:
q ꝑtinét ad ſaluteȝ:⁊ ſic in eis ecclia quodá
mõ fundaret̃.ſ̃m illõ Apoc.xxvij. Murꝰ
habebat fũdamenta.xij.⁊ noia apoſtoloꝝ
in eis erant ſcripta. Et ideo dr̃.j.Coꝛi.xij.
Deus poſuit in ecclia.p̄mo qdem apoſto-
los. Et ideo deꝰ eis abũdátioꝛem gr̃am p̄
ceteris tribuit. Hec ſanctus Tho.⁊ ſic pꝛo

nunc de iſta queſtione.

Ad tertiā.q.ſic ꝓcedit̄.Et vr̄ ꝙ btūs Jo.nō fuerit ſcificatus in vtero mr̄is. ℂ Pr̄io ſic:vt dicit Augu.in ep̄ſa ad Dardanū ⁊ Jſi. Regnō dei nō pōt in eū:in quē nō pceſſit gn̄atio. Sꝫ p grāꝫ:gratū facientē:fit hō filius dei: ⁊ ita regenerat̄.Ergo nō pōt hō ſcificari anteq̄ꝫ naſcat̄ ex vtero.Et p pn̄s Jo.nō fuit ſcificatus in vtero. ℂ Scd̄o ſic. Sicut peccatū actuale ꝯtrahit̄ ex actu.ita pcm̄ originale ꝯ hit̄ ex origine.Sed pcm̄ actuale nō pōt remitti.q̄ꝫdiu hō ſtat in actū peccandi. Ergo nec originale pcm̄ pōt remitti in puero: in materno vtero exn̄ti: q adhuc actualiter ē in origine exn̄s. ℂ Tertio ſic. Mat.iij.ſup illo verbo Jo.ad xp̄m. Ego a te debeo baptizari.dicit glo.i.a pcō originali mundari. Ergo vr̄:ꝙ non fuerit in vtero ſcificatus. ℂ Jn oppo.ē Luc.j.vbi dr̄ de Jo.ꝙ ſpū ſcō replebit̄ ex vtero matris ſue. ℂ Rn̄o dicendū:ꝙ btūs Jo. fuerit in vtero mr̄is ſue ſcificatus. Patꝫ iſta ꝯcluſio. Adhuc de nullo ſancto celebrat eccl̄ia feſtū natiuitatis. Sed celebrat natiuitatem Jo.Ergo tūc naſcēs ſcūs erat.Ergo in vtero ſcificat⁹ fuit. Circa quā ꝯcluſionē notandū:ꝙ ſicut de⁹ nō alligauit potentiā ſuā reb⁹ naturalibus vt nō poſſit̄ p̄ter eas opari:cū voluerit: qꝺ in miraculoſis actibus facit.ita non alligauit virtutē ſuā ſacris:vt nō poſſit ſine ſacroꝝ miniſtris aliquē ſcificare.Et ideo aliquos p̄ter legem cōem quaſi miraculoſe in maternis vteris ſcificaſſē legit̄:illos precipue:q imediati⁹ ordinabant̄ ad eius ſciſſimā ꝯceptioneꝫ.Et ideo mr̄ ſcificata credit̄ Jo.bap.q ei in vtero exiſtēti teſtimoniū dedit:⁊ Hiere.q ipſius conceptionem vaticinio exp̄ſſē ꝑdixit. Nouū inqt faciet dn̄s ſuper terrā:mulier circūdabit viruꝫ.Hiere. xxx.ita tn̄ ꝙ in iſtis ſcificatis ſm gradus ꝓpinquitatis ad xp̄m:ſit gradus ſcificatiōis. ℂ Ad rōes in oppo. ℂ Ad primaꝫ rn̄det̄ negando ꝯſequentiā.Et rō eſt:q: regeneratio ſp̄ualis p̄ſupponit generationem naturalem:ſibi correſpondentem.Et ideo generatio ſp̄ualis:q fit per miniſteriū hoīum in baptiſmo:ꝑſupponit natiuitatem ex vtero:q: homo in notitiā ⁊ ſocietatem hoīum ꝓdit.Sꝫ regeneratio:que fit diuinitus:non ꝑſupponit de neceſſitate natiuitatē in vtero:qua homo a deo creatus formatus eſt. ℂ Ad ſcd̄am reſpondet̄ negando ꝯn̄am. Et rō eſt:q: iam formato puer perio:aīa rōnali infuſa:puer non accipit a matre niſi nutrimentū.peccatū aūt originale non contrahitur per actum nutritiue ſed generatiue. Et ideo non eſt actū in ꝯtrahendo originale.niſi in ipſa infuſione anīe.Et ꝓpter hoc nihil ꝓhibet puerū in ſtatu illo poſt infuſionem:a pcō originali mūdare. ℂ Ad tertiā rn̄det̄ negando ꝯn̄am.Et rō eſt:q: illa verba dixit Jo.non ꝙ hr̄et originale peccatū: q' fuerat in vtero matris ſcificatus:ſed loq̄batur in ꝑſona generis humani:q: an̄ aduentum xp̄i:licet aliqui eſſent aliquo modo mundati:quantum ad infectioneꝫ perſone per circūciſionem:vel ſanctificationem: vt Jo.ſed q̄ꝫtum ad culpā ⁊ infectionē totius humane nature:nullus mūdatus erat ante paſſionē xp̄i.Uel aliter dici poteſt: ꝙ hoc dixit.ego a te debeo baptizari. q: ſcificati ī vtero indigent baptiſmo xp̄i: vt recipiant caracterem: qui recipitur in baptiſmo:quo configurentur chriſto.

ℂ Jn feſto Jo.⁊ Pauli eſt euangeliū. Cauete a fermento ⁊c̄.Luc.xij. Circa qꝺ poſſunt diſputari ſe.q.

ℂ Pr̄io:vtrū ypocriſis ſit pcm̄ mortale.

ℂ Secundo: vtrum timere eos q occidūt corpus:ſit peccatum mortale.

Ad primā.q.ſic ꝓcedit̄.Et vr̄ ꝙ hypocriſis ſp ſit pcm̄ mortale. ℂ Primo ex euāgelio p̄nti: in quo ait.Cauete a fermēto phariſeoꝝ:qꝺ eſt ipocriſis:qꝺ manifeſte innuit eſſe peccatū mortale. ℂ Secundo ſic. Dic̄ Hiero.Jſa.xij.in glo.ꝙ in cōparatiōe duorū maloꝝ:leuius ē apte peccare:q̄ꝫ ſcitatē

ſimilare. Ergo ꝛc. ¶ Tertio ſic. Greg. xxxj
moraliū: ꝙ hypocrite ex malitia peccāt. Sꝫ
hoc ē grauiſſimū: qꝺ ꝑtinet ad pcm̄ in ſpm̄
ſcm̄. Ergo hypocrita ſemꝑ mortalr̄ peccat.
¶ Quarto ſic. Nullus meret̄ irā dei: ꝛ ex
cluſionē a viſiōe dei: niſi ꝓpter pcm̄ morta
le. Sꝫ ꝑ hypocriſiꝫ aliqs meret̄ irā dei: ſm̄
illꝺ Job. xxxvj. Simulatores ꝛ callidi ꝓuo
cāt irā dei. Excludit̄ ēt ipocrita a viſiōe di:
ſꝫ illꝺ Job. xiij. Nō venit in ꝯſpectu eiꝰ oīs
ipocrita. Ergo ipocriſis ſꝑ ē pcm̄ mortale.
¶ In opp. Hypocriſis ē mendaciū oꝑis:
cū ſit ſimulatio qdā. Sꝫ nō oē mēdatiuꝫ eſt
pcm̄ mortale. Ergo nec omnis ipocriſis.
¶ Rn̄o dōm ꝑ ꝯcluſiōe: ꝙ ipocriſis nō ē
ſꝑ pcm̄ mortale: ſꝫ qn̄ꝫ ſic: ꝛ qn̄ꝫ nō. Pro q̄
notādū iuxta ſcm̄ Tho. ꝙ in ipocriſi ſunt
duo. ſ. defectus ſcitatis: ꝛ ſimulatio illiꝰ. Si
ergo ipocrita dicat̄ ille: cuiꝰ itētio ad vtrū
qꝫ: vt. ſ. aliqs nō curet ſcitatē nō hēre: ſꝫ ſo
lū ſcūs apꝑere: ſicut ꝯſueuit accipi in ſacra
ſcriptura. ſic manifeſtū ē: ꝙ ē pcm̄ mortale.
Nullus. n. ꝓuat̄ totaliter ſcitate. niſi ꝑ pcm̄
mortale. Si āt dicat̄ ipocrita ille: q itēdit ſi-
mulare ſcitatē: a q̄ deficit ꝑ pcm̄ mortale:
tūc q̄ꝫuis ſit in pcō mortali: ex quo ꝓuat̄ ſci
tate vite. non tn̄ ſꝑ ipſa ſimulatio ē ei pcm̄
mortale: ſꝫ qn̄ꝫ veniale: qꝺ diſcernēdū ē ex
fine: q: ſi repugnat charitati dei vel ꝓximi
erit pcm̄ mortale. puta ſi ſimulat ſcitatē: vt
falſā doctrinā diſſeminet: vt erat ipocriſis
phariſeoꝝ a q̄ ipocriſi dicit dn̄s eē cauēdū
Uel vt adipiſcat̄ eccliaſticā dignitatē indi-
gnus: aut q̄cūqꝫ alia bona tꝑalia: in qbus fi
nē ꝯſtituit. Si vº finis itentus nō repugnat
caritati: ē pcm̄ veniale. puta cū aliqs in ipā
fictione delectat̄. De quo Phūs dicit. iiij.
Ethi. ꝙ magis videt̄ vanus: q̄ꝫ malus. Ea
eni ē rō de mēdatio ꝛ ſimulatiōe. Cōtingit
eni qn̄ꝫ aliqs ſimulat ꝑfectionē ſcitatis: que
nō ē de neceſſitate: ꝛ talis ſimulatio nec ſꝑ
ē pcm̄ mortale: nec ſꝑ eſt cū pcō mortali. Et
ſic pꝫ reſponſio ad obiecta.

a D ſcdām. q. ſic ꝓcedit̄. Et vide
tur: ꝙ timere eos qui occidunt
corpus: nō ſit pcm̄ mortale. ¶ Primo ſic.
Timor nō ē pcm̄. Ergo ꝛc. Cōſeqn̄tia ē bo
na. Añs ꝓbat̄. Timor ē paſſio qdā. Sꝫ paſ
ſiōibus: nec laudamur: nec vituꝑamur. vt
dicit̄. ij. Ethi. Quū igit̄ oē pcm̄ ſit vituꝑa
bile: videt̄ ꝙ timor nō ſit pcm̄. ¶ Scdo ſic
Nihil ꝙ nāliter ē in hoīe: ē pcm̄: q: pcm̄ ē
ꝯtra naturā vt Damaſ. dicit in. ij. li. Sed ti
mere ē hoī naturale: vt in. iij. Ethi. habet̄.
Ergo timor nō ē pcm̄. ¶ Tertio ſic. Tior
ē i iraſcibili: q ē ꝑs ſenſibilitatꝭ. Sꝫ i ſenſibi
litate ē tm̄ pcm̄ veniale. Ergo tior n̄ ē pcm̄.
¶ Quarto ſic. Pcm̄ n̄ ſolū retrahit a ꝑfe
ctōe: ſꝫ a ꝑcepto: ſꝫ tior n̄ retrahit a ꝑcepto:
ſꝫ ſolū a ꝑfectione vt dicit glo. Deutro. xx.
Ergo timor nō ē pcm̄ mortale. ¶ In opp.
ē euāgeliū pn̄s. Nolite timere eos: q occi-
dūt corpus. ſic vt ꝓpter timorē mortis hō
ꝺclinet a vitate. ¶ Scdo ſic. Pro ſolo pcō
mortali debet̄ pena iferni. Sꝫ pena iferni
debet̄ timidis: ſm̄ illud Apoc. xxj. Timi-
dis ꝛ icredulis ꝛ extractis ꝛc. ꝑs erit in ſta
gno ignis: qꝺ ē pena iferni. Ergo talis ti-
mor ē pcm̄ mortale. ¶ Reſpondeo dōm
ſub certis ꝯcluſiōibus. Prima ē: ꝙ timor
aliqn̄ ē pcm̄: aliqn̄ nō. Pro cuius ꝯcluſiōiſ
notitia: ē notādū: ꝙ aliqd dicit̄ eſſe pcm̄ in
actibus hūanis: ꝓpter iordiationē. Nā bo
nū hūani actus in ordie quodā exiſtit. Eſt
hic debitus ordo vt appetitus regimi rōis
ſubdat̄: Rō āt dictat aliq̄ eē fugiēda: ꝛ ali
q̄ eē ꝓſeqnda. Et iter fugienda. qdā dictat
magis eē fugiēda: q̄ꝫ alia: ꝛ ſimilit̄ int̄ ꝓſe-
qnda: qdā dictat magiſ eē ꝓſeqnda: q̄ꝫ alia.
Et q̄ꝫtū ē bonū ꝓſeqndū: tātū aliꝺ eiꝰ opp.
fugiēdū. Iñ ē: ꝙ rō dictat: qdā bona magis
eē ꝓſeqnda: q̄ꝫ qdā mala eē fugiēda. Qn̄ g̃
appetitus fugit ea: q̄ rō dictat eē ſuſtinēda:
ne deficiat ab alijs: q̄ magis ꝓſeq dꝫ: tior
iordiatus ē: ꝛ hꝫ rōeꝫ pci. Qn̄ vº appetitꝰ
timēdo refugit id qꝺ ē ſm̄ rōeꝫ fugiendū:
appetitus nō ē iordinatus: nec pcm̄. Scda
ꝯcluſio: ꝙ timor talis inordinatus qn̄qꝫ eſt
mortale: ꝛ qn̄ꝫ veniale pcm̄. Pro quo no-
tādū: ꝙ quādo iordinatio timoris ꝯſiſtit in

ſolo appetitu ſenſitiuo:nõ ſupueniẽte ꝯſenſu rõnis. Appetitus ſic nõ põt eẽ petm̃ mortale:ſʒ ſolũ veniale. Qñ vero inordinatio timoris puenit vſqʒ ad appetitũ rõnalẽ:q dr̃ volũtas:q ex li.ar. refugit aliqd nõ ẜm rõeʒ talis inordinatio timoris qñqʒ ẽ petm̃ mortale qñqʒ veniale. Si.n. qs pp timorẽ:q refugit piculũ mortꝪ:vel qðcunqʒ aliud tpale malũ:ſic diſpoſit⁹ ẽ vt fugiat aliqð ꝓhibitũ:vel ꝑtermittat aliqd:qð ſit pceptũ in lege diuina:talis timor ẽ petm̃ mortale:ꝛ talis timor occidẽtũ corpora:remouet a ſctis in euãgelio:cũ dr̃. Nolite timẽ eos:q occidũt corp⁹. Propt nullũ eni piculũ mortꝪ:dñt ꝑtermittere fidẽ xp̃i.aut aliqð:qð in lege diuina pceptũ eſt:alias iordinatio timoris erit veniale. ¶ Ad rõnes i oppo. ¶ Ad pmaʒ rñdet:ꝗ timor cõiter dict⁹ ẜm ſuã rõnẽ:iportat vñter fugã. Vñ quãtũ ad hoc:nõ importat rõnẽ mali vel boni. Et ſimilit eſt de q̃libʒ alia paſſiõe. Et iõ phũs dicit:ꝗ paſſiones nõ ſunt laudabiles:nec vituperabiles:ꝗ.ſ.nec laudant nec vituperant:q iraſcant vel timẽt:ſed q circa hoc aut ordinate ſe habẽt. ¶ Ad ſcðam rñdet:ꝗ mala qbus hõ reſiſtere nõ põt ex quoꝝ ſuſtinẽtia nihil boni ꝓuenit:hoi rõ dictat fugienda eſſe. Et iõ timor taliũ nõ eſt petm̃ ¶ Ad tertiã rñdet:ꝗ nõ eſt ad ꝓpoſitũ:q: rõ illa ꝓcedit de timore ẜm ꝗ ꝯſiſtit in ſenſibilitate. ¶ Ad q̃rtã rñdet:ꝗ glo. illa loq̄tur de timore reuocãte hoiem ab eo:qð nõ eſt de neceſſitate pcepti:ſʒ de ꝑfectiõe ꝯſilij. Talis aũt timor ñ eſt petm̃ mortale:ſʒ qñqʒ veniale:qñqʒ autẽ nõ eſt peccatũ. puta cũ aliqs hʒ rõnabilem cauſam timoris.

¶ In feſto apoſtoli Petri ẽ euãgeliũ. Dixit Jeſus Simoni Petro ꝛc. Jo. vlt. Circa quod poſſunt diſputari ſe.q.

¶ Primo:vtrũ Petrus a xp̃o conſtitut⁹ ſit caput eccleſie.

¶ Secũdo:vtrũ Petrus poteſtate clauiũ potuit peccata remittere.

¶ Tertio:vtrũ Petr⁹ ꝑtãte clauiũ potuit indulgẽtiã largiri debitaruʒ penarum.

Ad pmã ſic ꝓcedit. Et vr̃:ꝗ a xp̃o Petrus ꝯſtitut⁹ nõ ſit caput eccleſie. ¶ Primo ſic. Hoc nõ potuit petro cõpetẽ Ergo ꝛc. Aſſũptũ ꝓbo. Caput influit ſenſum ꝛ motũ in mẽbra. Sʒ influere ſenſum ꝛ motũ:q eſt per gratiã:quã dare nõ potuit Petr⁹ nec qſqʒ hõ inquantũ hõ. Ergo ꝛc. ¶ Scðo. Vni⁹ corporis nõ ẽ niſi vnũ caput. Sʒ xp̃s eſt caput eccleſie: ẜm illud ad Ephe.i. ipſuʒ dedit.ſ. dñs ꝑr caput ſup oẽm eccleſiaʒ. ¶ Tertio ſic. CapitꝪ nõ videt eſſe aliud caput. Sed petri caput erat xp̃s:ꝛ oiuʒ alioꝝ apoſtoloꝝ. Ergo ipe. Pet. nõ fuit caput cõſtitutus a xp̃o. ¶ In oppoſi. eſt illud Jo.i. ꝗ xp̃s ait Petro Tu vocaberis Cephas:qð interp̃tat caput. Cephali eni grece:caput ſonat Latie. Pʒ etiã ex p̃nti euãgelio. vbi dicit. Tu es petrus.ꝛ ſup hãc ꝛc. Et iterũ. Tibi dabo claues ꝛc. ¶ Rñdeo dicẽdũ:ꝗ xp̃s Jeſus aſcẽſurus in celũ:ꝛ p̃ntiam ſuaʒ corporalẽ abſtractur⁹ a nobis eccleſiã ſuã dilectiſſimã nollens in abſentia ſua deſolatã ſine gubernatore relinquere:elegit Petrũ apoſtolũ:q toti⁹ eccleſie ſue caput ꝛ gubernator exiſteret: Unde beatus Anacletus in.c. ſacroſanc.di.xxij. dicit. Int apoſtolos quedã fuit diſcretio ꝑtãtis:ꝛ lʒ oẽs apoſtoli eſſent. Petro tñ a dño cõmiſſuʒ ẽ:ꝛ ipſi int ſe hoc ipſuʒ voluerunt: vt reliqs oib⁹ p̄eſſet apoſtolis:ꝛ cephas.i. caput:ꝛ p̃ncipiũ teneret apoſtolat⁹:ꝛ Leo papa i ẜmõe tertio ordinatõis ſue. dic ſic ad ꝓpoſitũ de toto mũdo. Petr⁹ vn⁹ eligit:q ꝛ vniuerſaꝝ gẽtiũ vocatiõi:ꝛ oib⁹ apoſtolis cũctiſqʒ eccleſie p̃ncipib⁹ ꝑponat:vt q̃uis i populo dei multi ſint ſacerdotes:multiqʒ paſtores.oẽs tñ ꝓpe regat petr. q̃s p̃ncipalit regit xp̃s. Sic ẜ i vno xp̃s poſuit toti⁹ eccleſie p̃ncipatũ. Fec aũt h xp̃s pp q̃tuor. Primo pp pulchritudinẽ:ꝛ ſpecioſitatẽ p̃ncipat⁹ eccleſiaſtici. Nã int oẽs ſpẽs p̃ncipat⁹:q̃s Ariſto.viij. Ethi.ꝛ.iij. Poli. dicit Meli⁹ eẽ dr̃ regnũ:vbi ſolus vn⁹ p̃ncipalit regit. Nulli.n. dubiũ eẽ dʒ. arguit ſctus

Tho.qn regimē eccleſie ſit optime ordina-
tū:vt pote ꝑ eū diſpoſitū:ꝑ quem reges re
gnāt:⁊ legū cōditores iuſta decernūt. Opti
mū aūt regimē multitudinis ē:ꝙ regat̄ per
vnū.Qđ pꝫ ex fine regis:q ē pax.Pax.n.
⁊ vnitas ſubditoꝝ ē finis regētis:Unitatis
aūt cā:cōgruētius eſt vnꝰ:ꝙꝫ plures. Ma
nifeſtū eſt ergo:ꝙ regimē eccleſie ſic eſt diſ
poſitū:ꝙ vnus pſit oībꝰ.Hec ille.Scđo di
co:ꝙ iđ xp̄s in vno.ſ.Petro poſuit totiꝰ ec
cleſie ṗncipatū:ad oñdēdā vnitatē eccleſie:
⁊ ſciſmata vitāda.Uñ Cipri.in.c.loqt̄ dñs
xxiiij.q.i. Ego dico tibi: ꝙ tu es Petrꝰ ⁊c̄.
Sup vnū:eccleſiā edificauit.Et ꝙꝫuis apo-
ſtolis oībꝰ poſt reſurrectionē ſuā pareꝫ ptā
tē tribuit:tñ vt vnitate manifeſtaret vnitatꝭ
eiꝰ originē ab vno incipiētē ſua auctate diſ-
poſuit:⁊ i glo.Mat.xvi.Sup illud tibi da
bo claues.dicit Rabanꝰ.Hāc ptātem ſoli
Petro cōceſſit:qꝛ oportuit eē vnū xp̄i vica
riū:ad quē diuerſa mēbra eccleſie recurre-
rēt:ſi forte iter ſe diſſentirēt:ne ſi diuerſa fo
rēt capita in eccleſia:vnitatꝭ vincula rūpe-
rent̄.Tertio Propt̄ vnā fontalitatē fluentꝭ
ptātis.i.vnꝰ fons ⁊ vna origo ptātis in ec-
cleſia eēt.Uñ eccleſia.Ro.oēs fundauit di
gnitates eccleſie:vt in.c.oēs.xxij.di.ita ipſa
debuit eſſe fons:⁊ origo totius eccleſie ptā
tis.Uñ Cipria.in.c.loqtur.xxiiij.q.i. Néo
fraternitatē fallat.nemo fidei veritatē ꝑfida
ṗuaricatiōe corrūpat.qm̄ multi radij ſunt:ſꝫ
vnū lumē:⁊ rami arboris multi ſunt:ſꝫ ro-
bur vnū:radice tenaci fundatū:⁊ qūo đ fō
te vno riui plurimi defluūt:vnitas tñ ſuat̄
i origine:vt.ſ.vnum caput ē:⁊ vna origo:⁊
vna mr̄ copioſe fecūditatis.Et Leo papa đ
hac fontali origine ſic'i ſmone.iij.ordinatio
nis ſue.O magnū ⁊ mirabile huic viro di
lectiſſimi ꝯſortiū ſue potētie tribuit diuina
dignatio:⁊ ſi qđ cū eo cōe ceteris voluit eē
ṗncipibꝰ:nunꝙꝫ niſi ꝑ ipm dedit qcqd alijs
nō negauit.Et iđ ſolus Pe. vocatꝰ eſt i ple
nitudinē ptātis:vt in.c.dudū.ij.q.vi. ꝙ co
gnoſcēs btūs Cirillꝰ pr̄iarcha:i li.theſauro
rū inqt:vt mēbra amoueamꝰ in capite nr̄o:
apoſtolico throno romanoꝝ pōtifice:a q̄ no
ſtrū eſt q̄rere.qd credē:qd tenē:qd ſugē de
beamꝰ:ipm venerātes:ipm rogātes pre oī
bus:qm̄ ipſiꝰ ſoliꝰ ē rephēdē:corrigē:⁊ ſta
tuere:⁊ diſponē:⁊ ligare:⁊ ſoluē loco illiꝰ.
q ipſuꝫ edificauit:⁊ nulli alij qđ ſuū eſt ple-
nū:ſꝫ ipſi ſoli dedit:cui oēs iure dino caput
iclinār:⁊ ṗmates mūdi:tanꝙꝫ ipſi Jeſu xp̄o
obediunt.Quarto. Jn vno poſuit eccleſia
ṗncipatū.ſ.in Petro:ꝓ eccleſie firmitatē:
⁊ ꝑpetuitatē:tū qꝛ vbi nō ē gubernator:cor
ruet populus.ꝓuer.xi.Tū qꝛ oē regnū i ſe
diuiſuꝫ deſolabit̄.Et iđ xp̄s ait petro.Tu es
Petrus:⁊ ſup hāc petrā edificabo eccleſiā
meā:⁊ porte iferi nō ṗualebūt aduerſus eū
Sup quo v̉bo dic̄ Criſo.Uide q̄lit̄ reduc̄
xp̄s petrū ad excelſaꝫ de ipſo itelligētiā.Jl-
la eni ſe ⁊ datuꝝ ꝓmittit:q ſunt ꝓpria ſoliꝰ
dei.ſ.pctā ſoluere:⁊ eccleſiā imutabilē facē:
int̄ tot ꝑſecutionū ⁊ tēptationum ꝓcellas.
¶ Nūc ad rōes i opp.¶ Ad primā rñdet̄
negādo aſſumptū. Ad ꝓbationē rñdet̄:ꝙ
caput i alia mēbra duplicit̄ ifluit.Uno mō
quodā intriſeco influxu:ꝓut motꝰ ſiue vis
motiua ⁊ ſenſitiua a capite deriuat̄ ad alia
mēbra.Alio mō exteriorē quādā guberna-
tionē.ſ.ſm viſuꝫ:⁊ alios q in capite radicā
tur dirigit̄ hō in exterioribꝰ actibꝰ:eē caput
eccleſie ſm iteriorē influxū nō ꝯuenit alicui
hoi:niſi xp̄o:qꝛ ifluxꝰ ille gr̄e ē. Quātū aūt
ad exteriorē gubernationē pōt nomē capitꝭ
alijs ꝯuenire.Uñ Amos.vi.dr̄. Optima-
tes capita populoꝝ:⁊ hoc btūs petrus ca-
put eccleſie fuit a xp̄o ꝯſtitutꝰ.cū ei oues gu
bernādas cōmēdauit.d. Petre paſce oues
meas.Jo.xx.Et ſic de alijs ſucceſſoribꝰ di-
cendū ē.¶ Ad ſcđaꝫ rñdet̄ negādo aſſum
ptū.Solū.n.vr̄ veꝝ in corpe nāli. Sꝫ i cor-
pore ꝑ ſimilitudinē dicto.ſ.in aliq̄ multitu-
dine ordinata pñt eē plura capita ordinata.
tñ ⁊ ſubalternata.ſ.vnū ṗncipale.⁊ aliud vi
cē gerēs illiꝰ.ſic in eccleſia caput ē xp̄s ṗn-
cipale:ꝓpria aucte ⁊ ptāte.Papa.n.⁊ alij ṗ
lati tanꝙꝫ vicē gerētes ſm illud.ij.Cor.ij.
Et ego qdē donaui ſi qd donaui ꝓ vos in

pſona xpi.Et.ij.Cor.v.legatiõe fungimur:
τ tanq̃ꝫ deo exhortãte p nos.❡ Ad tertiaꝫ
rñdet:ꝙ aſſumptũ nõ eſt veꝝ.niſi in capite
nãli.Et rõ eſt:q: corp⁹ humanũ nõ eſt ps al
teri⁹:ꝫ corp⁹ ſimulate dictũ.i.alienata mul
titudo:ordinata:põt eſſe ps alteri⁹ multitu-
dinis:ſic multitudo domeſtica eſt ps multi-
tudinis ciuilis.Et iõ pr̃fa.q é ps multitudi
nis domeſtice:hꝫ ſup ſe caput rectoré ciuita
tiſ:τ p hũc modũ nihil ꝓhibet xp̃ꝫ eé caput
petri τ petrum etiá ſubito inferiorem.

A D ſcd̃aꝫ.q.ſic ꝓcedit.Et vr̃
ꝙ petrus ptãte clauiũ potuit
pctá remittẽ.❡ Prio ſic.Ex
pñti euangelio.vbi dr̃ Tibi
dabo claues r̃gni celoꝝ:τ qd̃
cũqꝫ ligaueris τc̃.Sup q̃ dicit Criſo.ꝙ ds
ꝓmittit ſe datuꝝ petro:q̃ ſunt ꝓpria ſolius
dei.ſ.pctá ſoluẽ.❡ Scd̃o.Ex illo Jo.xxj.
vbi dic̃ xp̃s aplis.Quorꝫ remiſerit̃ȝ pctá:
remittunt̃ eis:ergo τc̃.❡ Tertio ſic.In pe
nitẽtia dat̃ gr̃a ad remiſſioné pctõꝝ.Sed
hmõi diſpẽſator ſacr̃i:é ſacerdos:ex vi cla-
uiũ:Ergo cũ gr̃a nõ opponitur pctõ ex ꝑte
pene:ꝫ ex ꝑte culpe.vr̃ ꝙ petr⁹:τ qlibet ſa
cerdos ad remiſſioné culpe opet̃ ex vi cla-
uiũ.❡ In oppo·arguit̃ ſic.pr̃is ptãtis é in
teri⁹ baptizare:τa culpa abſoluẽ.Sꝫ ds ñ
debuit ptãté interi⁹baptizãdi alicui cõicare
nec cõicauit:ne ſpes poneret̃ in hoie.Ergo
pari rõne:nec ptãtem abſoluẽdi ab actuali
mortali pctõ.❡ Scd̃o ſic.Nullo mõ fit re-
miſſio culpe:niſi p gr̃aꝫ:Sꝫ gr̃aꝫ dare é po
tẽtie infinite.Ergo ptãte clauiũ petr⁹ nõ re
miſit culpã:ſiue pcã.❡ Rñdeo dd̃m:ꝙ pe
tr⁹ τ qlibet ſacerdos ptãte clauiũ aliq̃ mõ.
ſ.ſacr̃alit̃:τ miniſterialit̃ remittit culpã:con
ferendo ſacramẽtũ penitẽtie.ꝓ quo nõndũ:
ꝙ ſuper hoc capitulo fuerunt duo errores.
Un⁹ eſt:q tãgit̃ in glo.ꝙ qdã vſurpauerũt
ſibi tm̃ ex hoc:ꝙ poſſent oés q̃s vellẽt ab-
ſoluẽ:τ introducere in regnũ celoꝝ.Sꝫ h̃
nõ põt ſtare:q: ſoli⁹ dei é mutare volũtates.
Ali⁹ error é:ꝙ ſacerdos nõ abſoluit:ꝫ liga
tũ oñdit eé abſolutũ:ſiue denũciat:Sꝫ h̃ nõ
põt ſtare:q: derogat v̾tuti ſacr̃i noue legis:
q: ſacr̃a noue legis efficiũt qd̃ figurãt ſacrã
veteris legis.Et iõ ſi nihil aliud eẽt:penitẽ-
tia nõ eẽt ſacr̃m noue legis.Alij dicũt:ꝙ in
pctõ ſunt tria:culpa:reat⁹ pene eterne.Ab
his duob⁹ abſoluit̃ hõ p ſe:ꝑ cõtritionem.
Sꝫ qñ hõ ab his abſolut⁹ é remanet obli-
gat⁹ ad penã tpalé.Sꝫ q: hõ ñ ſufficit:iõ dã
tur claues:q: minuãt aliqd de iſta pena:τ li
gãt ad aliquã penã.Iſte mod⁹ dicẽdi ñ pla
cet etiã nob:q: penitẽtia é ſacrũm noue gr̃e
qd̃ dat gr̃aꝫ:ꝫ gr̃a nõ ordinat̃ ꝯ penã:ſed ꝯ
culpã.Uñ dd̃m eſt:ꝙ ſic in ſacr̃o baptiſmi
aq̃ baptiſmat̃ȝ hꝫ v̾tuté ſpũalé inſtrumẽtaleꝫ:
ꝭm qué mũdat a culpa:ꝭm illud Aug.q eſt
v̾t⁹ aq:vt corp⁹ tãgat:τ cor abluat:ſic dico:
ꝙ in ſacerdote é qdã vis ſpũalis inſtr̃alis:
a qua dicunt̃ miniſtri:τ ſic miniſtri alit̃ ope
rant̃ remiſſioneꝫ pctĩ:ſic aq̃ baptiſmi.τ ita
baptiſm⁹ τ ſacrũꝫ penitẽtie ꝯueniũt quodã
mõ i effectu:Sꝫ in h̃ differũt:q: ſacrũm pe
nitẽtie eo ꝙ hꝫ act⁹ ſuſcipient̃ȝ.q.mãles:nõ
põt dari.niſi adult̃ȝ:in qb⁹ reqrit̃ ꝑparatio
ad ſuſcipiẽdũ effectũ ſacrõꝝ.Sꝫ baptiſm⁹
qñqꝫ dat̃ adult̃ȝ:τ etiã pueris:τ alijs carẽti
b⁹ vſu rõnis.Et iõ p baptiſmũ dat̃ gratia
τ remiſſio pctõꝝ pueris:ſine aliq̃ ſui ꝑpa-
tõe ꝑcedẽte.niſi adult̃ȝ:in qb⁹ ꝑexigit̃ ꝑpa-
tio remouẽs fictiõeꝫ.Que qdé ꝑpatio qñ-
qꝫ ꝑcedit ſufficiẽs ad gr̃e ſuſceptiõeꝫ:añq̃ꝫ
baptiſm⁹ actu ꝑcipiat̃.ꝫ nõ añ votũ baptiſ
mi poſt tp̃s ꝓlate veritat̃ȝ.Qñqꝫ talis ꝑpa
tio tpe nõ ꝓcedit:ꝫ eſt ſimul baptiſmi ſuſce
ptio.Et tũc p baptiſmi ſuſceptiõeꝫ:gr̃a re-
miſſiõis culpe ꝯfert̃:ꝫ p pñie ſacrũm nun-
q̃ꝫ dat̃ gr̃a:niſi ꝑpatio ſit:vel prius fuerit.
Uñ virtus clauiũ:operat̃ ad culpe remiſ-
ſioné:vel in voto exiſtẽs:q: nõ erit cõtritus
niſi hẽat in voto:ſiue ꝓpoſito ſe ſubijci di-
ſcretiõi:et iudicio ſacerdot̃ȝ:vel etiã in actu
exiſtẽs.ſic et aq̃ baptiſmi.Sꝫ ſic baptiſm⁹ ñ
agit:vt ꝑncipale agẽs:ꝫ vt inſtrũm.nõ qdẽ
ptingens ad ipſaꝫ gratie ſuſceptioné cauſan
dã etiã inſtrumẽtaliter.ſed diſponẽs ad gra
tiam per quam fit remiſſio culpe.ita eſt de

ptãte clauiũ. Vñ ſolꝰ ds remittit ꝑ ſe culpaꝫ
⁊ ỽtute eius agit inſtr̃aliter: ⁊ baptiſmꝰ vt
inſtr̃m inaĩatũ: ⁊ ſacerdos vt inſtr̃m aĩatuꝫ:
qḋ dr̃ bꝫuus: ſm phũm. viij. Ethi. ⁊ iõ ſacer
dos agit vt miniſter: nõ ſic cauſans: ſꝫ ſic̃ di
ſponẽs ad eũ. Vñ ſi añ abſolutiõeꝫ nõ fuiſ-
ſet aliqs ꝑfecte diſpoſitꝰ ad gr̃aꝫ ſuſcipien-
dã in ipſa ↄfeſſiõe: abſolutiõe ſacramentali
gr̃aꝫ ↄſequeret̃: ſi obicẽ nõ poneret. ¶ Ad
rõnes in oppo. vna ẽ r̃ñſio ex dictꝭ. ꝙ Pe-
trus nec qcũqꝫ ſacerdos aliꝰ receperũt cla
ues: vt pctã: ꝓpria ỽtute remittãt: q: hoc eſt
ſolius dei. ſꝫ bñ receperũt ptãteꝫ in clauibꝰ
miniſterialit̃: ſiue inſtr̃alit̃ operãdi: ↄferẽdo
ſacramẽta ad remiſſionẽ culpe: vt dictũ eſt.

D tertiaꝫ. q. ſic ꝓcedit̃. Et vr̃: ꝙ
a Petrus nec ſucceſſor eiꝰ ꝑ cla-
uiũ ptãteꝫ nõ poſſit de penis ſa
tiſfactorijs indulgẽtiã facere. ¶ Primo ſic.
Sup illud. ij. Thi. dr̃: ꝙ negare ſeipſum nõ
põt. dic̃ glo. ꝙ taceret: ſi dicta ſua nõ imple-
ret. Ergo neceſſe eſt: ꝙ dñs dicta ſua ipleat
Sꝫ ipſe dixit Deutro. xxv. Scdm mẽſuraꝫ
delicti: erit plagaꝝ modus. Ergo neceſſe ẽ
ita pctõrẽ puniri ſic̃ meruit. Ergo nõ põt pa
pa: nec aliꝰ aliqd remittẽ nec relaxar̃. ¶ Se
cũdo ſic. Inferior nõ põt abſoluere a pena
ad quã ligat ſupior: Sꝫ ds remittẽdo culpã
ligat ad aliquotã penã tpalẽ: vt dicit Hugo
de ſctõ victore Ergo nullus hõ põt abſolue
re a pena illa: aliqd dimittendo. ¶ Tertio
ſic. Ad ptãtem excellentie ꝑtinet: vt ſine ſa-
cramñtis effectꝰ ſacror̃ꝫ tradat̃. Sed nullus
hꝫ ptãteꝫ excellẽtie i ſacr̃is: niſi xp̃s Quom
ergo ſatiſfactio ſit ps ſacr̃i penitẽtie opans
ad remiſſionẽ pene debite. vr̃: ꝙ nullꝰ hõ
purꝰ poſſit dimittẽ debitũ pene: ſine ſatiſfa
ctiõe. Et ꝑ ↄñs Petrus nõ potuit ptãte cla
uiũ facẽ hmõi remiſſiões. ¶ In opp. ẽ euã
geliũ pñs ibi. Qḋcũqꝫ ſolueris ſup terram
⁊c̃. ¶ Scdo ſic. Apoſtolus. ij. Cor. ij. Naꝫ
⁊ ego ſi qd vob donaui: i pſona xp̃i: glo. ac
ſi xp̃s donaſſet. Sꝫ xp̃s poterat relaxar̃ abſ
qꝫ oi ſatiſfactiõe penã pcti: vt pꝫ Jo. viij. de
muliere adultera. Ergo ⁊ Paulus potuit:
ergo ⁊ petrus: ⁊ nũc papa: q nõ eſt minoris
ptãtis: qꝫ paulus fuit. ¶ Rñdeo dicẽdũ: ꝙ pe-
trus ⁊ nũc ſucceſſores ptãte clauiũ poterũt
⁊ pñt idulgẽtias: ⁊ relaxatiões facẽ penarũ
debitaꝝ ꝓ pctis. Pꝫ iſta ↄcluſio ſic: Eccle-
ſia gnãlis ñ põt errare: q: ille q in oibꝰ ex-
auditꝰ ꝓ ſua reuerẽtia dixit Petro: ſup cu
ius ↄfeſſiõe eccleſia fundata ẽ: ego ꝓ te ro-
gaui petre: vt nõ dficiat fides tua. Lu. xxij.
Sꝫ eccleſia gnãlis indulgẽtiã approbat: er-
go cõcluſio vera. ꝓ cuius ampliori itellectu
ẽ nõndũ: ꝙ lꝫ ab oibus ↄcedat̃: idulgẽtias
poſſe fieri: ꝑ papã: ⁊ ꝓlatos eccleſie: nihilo
minꝰ diuerſi diuerſimode loquunt̃. Quidã
eni iueſtigãtes foꝝ dei: ⁊ foꝝ eccleſie. dicũt
ꝙ nõ valẽt in foro dei. ita ꝙ ñ valẽt ad ab-
ſoluẽdũ a reatu pene: quã qs in purgatorio
ſm iudiciũ dei meret̃: ſꝫ valẽt q̊ ad foꝝ ec-
cleſie: q: ſoluũt ab obligatiõe: qua ſacerdos
obligauit penitẽtẽ ad penã aliquam: vel ad
quã ordinat̃ ex ſtatutꝭ canonũ: dicũt itaqꝫ ſa
cri canones ꝓ mortalibꝰ pctis graues ⁊ diu
turnas penitẽtias taxãt: vt ꝓ vno mortali ſe
ptẽniũ vel ampliꝰ: ſꝫ grauiꝰ ẽ: ꝙ pena a do
grauis ẽ: ꝙ vix aut nunqꝫ poſſet qs facẽ: et
pauci iuenirent̃: q vellẽt ⁊ ab abſolutione
obligatiõis ad hmõi penas: dicũt indulgen
tias valẽ. Hec opinio ñ ẽ ỽa: tũꝫ ꝑmo q: ex
ꝑſſe p̃ ꝓuilegiũ Petro datũ: vt qḋ in terra
remitteret: ⁊ in celo remitteret̃. Vñ remiſ-
ſio: q fit ad foꝝ eccleſie: valet etiã q̊ ad forũ
dei. Tũ ſcdo: q: eccleſia hmõi idulgẽtias fa
ciẽs: magis dãnificaret: qꝫ adiuuaret: q: re-
mitteret ad grauiores penas. ſ. purgatorij:
abſoluẽdo a penitẽtijs iniũctꝭ. Et iõ alit̃ dcꝫ
ẽ: ꝙ idulgẽtie valẽt: ⁊ q̃ntũ ad foꝝ eccleſie:
⁊ etiã q̃ntũ ad iudiciũ dei: ad remiſſionẽ pe
ne reſidue poſt ↄtritiõeꝫ: ⁊ abſolutionẽ ſiue
ſit iiũcta: ſiue nõ. Rõ aũt q̃re valẽ pñt iſte i
dulgentie ẽ vnitas corꝑis miſtici: in q̃ multi
in opibꝰ penitẽtie ſuperogauerũt ad mẽſu
rã debitoꝝ ſuoꝝ: ⁊ multas etiã tribulatio-
nes iniuſte ſuſtinuerũt patient̃: ꝑ q̃s multitu
do penaꝝ poterat expiari: ſi eis delerẽtur:
quoꝝ meritoꝝ tãta ẽ copia: ꝙ oẽm penam

debitã nũc viuẽtib⁹ excedũt ⁊ p̃cipue ꝑpt̃
meritũ xp̃i qḋ ⁊ ſi in ſacris opaẗ: nõ tñ effi
cacia ipſi⁹ i ſacris iducit̃: ꝫ ſua iſinitate effi
caciã ſacroꝝ excedit. Manifeſtũ ẽ aũt: ꝙ
vn⁹ ꝑ alio ſatiſfacere põt. Sciẽ aũt: in qbus
ſupabundãtia opeꝝ ſatiſfactiõis iuenit̃: nõ
determiate ꝑ iſto: q remiſſiõe idiget: hmõi
opa fecerũt. alias abſq3 oi idulgẽtia remiſ-
ſionẽ ꝯſequerent̃: ꝫ cõiter ꝑ tota eccl̃ia vt
apoſtol⁹ dic̃ ſe iplere ea q̃ deſunt paſſioni
xp̃i: in corpe ſuo: qḋ ẽ de eccl̃ia: ad quã ſcri-
bit. ij. Col. i. Et ſic p̃dicta merita ſt̃ cõia
toti⁹ eccl̃ie. Ea aũt q̃ cõia multitudis alicu-
ius diſtribuunt̃ ſimul de multitudie ſm ar
bitriũ ei⁹: q multitudini p̃eeſt. Vñ ſic aliqs
cõſequeret̃ remiſſionẽ pene: ſi ali⁹ ꝑ eo ſa-
tiſfeciſſet: ita ſi ei ſatiſfactio alteri⁹: ſi p eũ q
põt deſtribuat̃. Ad h̃ ꝙ bñ diſtribuant̃ re
qrunt̃ tria. auctoritas ex p̃te dãtis: ex p̃te re
cipiẽtis charitas: ex p̃te cãe pietas; q̃ cõpre
hẽdit honorẽ dei: ⁊ ꝓximi vtilitatẽ. ¶ Ad
rõnes i opp. ¶ Ad p̃mã rñdet̃ negãdo cõ
ſequẽtiã. ⁊ rõ eſt: q: remiſſio q̃ p idulgẽtias
fit: nõ tollit quãtitatẽ pene ad culpã: q: pro
culpa vni⁹: ali⁹ ſpõte penã ſuſtinuit: vt dcm̃
eſt. ¶ Ad ſecundã rñdet̃ negãdo ꝯñam: q:
iferior dãdo idulgẽtias nõ abſoluit ſimplici
ter a debito pene: q̃ ligatus fuit p ſupiorẽ: ꝫ
dat vñ debitũ ſoluat. Vñ nõ abſoluit oino
de ꝯdonãdo: ꝫ ꝑ eo ſoluendo de theſauro
eccleſie. ¶ Ad tertiã rñdet̃ negãdo ꝯñam.
Et rõ ẽ: q: effect⁹ ſacramẽtalis abſolutiõis
ẽ diminutio reat⁹. Et h̃ effect⁹ nõ iducit̃ p
indulgẽtias: ꝫ ꝑ eo faciẽs idulgẽtias ſoluit
penã: quã debebat de eccleſie bonis cõib⁹:
ſiue de theſauro eccleſie: vt ex dictis p3.

¶ In feſto ꝯuerſionis ſancti Pauli ẽ euã
geliũ. Dixit Petrus ad Jeſu3. Mat. xviij
poſſunt diſpu. ſeq. q.

¶ Primo: vtrũ Paulus in raptu viderit
diuinã eſſentiam.

¶ Secũdo: vtrũ Paulus i raptu ignorauerit: an ei⁹ aĩa a corpe fuit ſepata.

D p̃mã ſic ꝓcedit̃. Et videt̃ ꝙ
Paulus i raptu nõ viderit diui
nã eſſentiã. ¶ Primo ſic. Dr̃ exo. xxx. Nõ
videbit me hõ: ⁊ viuet. Glo. Quandiu hic
mortalit̃ viuit̃: videri p q̃ſdã imagies deus
põt. ꝫ p ipſa3 nature ſue ſpẽm nõ põt. Sed
paul⁹ i raptu viuebat vita humana. Ergo i
illo raptu nõ vidit diuinã eſſentiã. ¶ Scḋo
ſic. Sic̃ eni de Paulo legit̃: ꝙ ẽ rapt⁹ vſq3
ad tertiũ celũ: ita ẽt de Pet. legit̃ Act. x. ꝙ
cecidit ſup eũ mentis exceſſus. S3 Petr⁹ i
ſuo exceſſu nõ vidit dei eſſentiã: ꝫ quãdam
imaginariã viſionẽ. Ergo vr̃: ꝙ nec Pau-
lus vidit dei eſſentiã. ¶ Tertio. Viſio dei
facit hoiem beatũ. S3 paulus in illo raptu
nõ fuit btũs: alioqn ad vite h⁹ miſeriã nũq3
rediſſet: ꝫ corp⁹ eius fuiſſet p redũdantia3
ab aĩa glorificatũ: ſicut erit i ſctis poſt reſur
rectionẽ: qḋ p3 eſſe falſum. ergo paulus nõ
vidit diuinã eſſentiã. ¶ Quarto ſic. Fides
⁊ ſpes ſimul eſſe nõ poſſunt cũ viſiõe diuie
eſſentie: vt habet̃. i. Cor. xiij. S3 paulus in
ſtatu illo habuit fidẽ ⁊ ſpẽ. Ergo nõ vidit di
uinã eſſentiã. ¶ In oppo. ẽ: ꝙ Aug. deter-
minat in lib. de vidẽdo deũ: ad Paulinu3:
ꝙ ipſa dei eſſentia a qbuſdã videri potuit i
hac vita poſitis: ſicut a Moyſe: ⁊ paulo: q
raptus audiuit ineffabilia v̾ba: q̃ nõ licet
homi loq. ¶ Rñ̃o dicendũ: ꝙ l3 qdã dixe
rũt: ꝙ paulus i raptu: dei eſſentiã nõ vidit:
ꝫ quandã refulgẽtiã claritatis ipſi⁹. tñ nob
vr̃ dicendũ: ꝙ paulus vidit diuinã eſſentiã
i raptu: ⁊ hoc expſſe dic̃ Aug. in lib. de vi-
dẽdo deũ ⁊ ſup Geñ. xij. ad l̃ram. Nec etiã
ipa v̾ba Apl̃i deſignãt: cũ ait. Et audiui ief-
fabilia v̾ba: q̃ nõ l3 homini loq. Hmõi autẽ
vident̃ ea: q̃ ptinẽt ad viſionẽ beatoꝝ: q̃ ex
cedit ſtatũ vie ſm illud Iſa. lxiiij. Ocul⁹ nõ
vidit: nec auris audiuit: de⁹ abs te: q̃ p̃para
ſti diligẽtibus te. ¶ Ad rões i opp. ¶ Ad
p̃mã rñdet̃ ꝙ illud nõ ẽ intelligẽdũ: ꝙ vi-
dens deũ p eſſentiã oio de corpore exeat: ꝫ
qḋ ab actu ſenſuũ abſtrahat̃: q: qñ itellect⁹
viatoris eleuat̃ miraculoſe ad vidẽdũ p eſ-
ſentiã: nõ põt ſimul eẽ in actu viſiõis vie: q̃
aĩa naturalit̃ ſenſibilia p̃cipit. ⁊ iõ op3 i illo
ſtatu aĩa3 vidẽtis oio ab actu ſenſuũ abſtra

hi. Et iō dic̄ Aug. xij. ſup gen̄. ad lr̄az: ꝙ ne-
mo deū ꝑ eſſentiā vidē pōt niſi ab hac vita
qodāmō moriat̄: ſi nō oio exiēs de corꝑe: ſi-
ue auerſus: ⁊ alienatꝰ a ſenſibꝰ carnalibꝰ. et
ſile dic̄ in li. de vidēdo deū. Et ſic nō ē ꝯriū
ei ꝙ iductū ē exo. xxxiij. Nō videbit me hō
⁊ viuet. Vn̄ Greg. ibidē dic̄ i gl. A qbuſdā
i hac carne viuētibꝰ: ſꝫ ieſtimabili ꝟtute cre
ſcētibꝰ: pōt eterni dei claritas videri: nō tn̄
videbit eū hō ⁊ viuet: q: q ſapiētiā: q̄ deꝰ ē
videt: huic mūdo funditꝰ morit̄. ¶ Ad ſe-
cūdam rn̄det̄ negādo ꝯn̄am. Et rō: q: nō ē
ſimile d̄ vno: ⁊ de alio. Pro q̄ notādum: ꝙ
mēs hūana diuinitꝰ rapit̄ ad cōtēplādā ꝟi-
tatē diuinā tripliciť. Vno mō vt ꝯtēplet̄ eā
ꝑ ſiliťudines q̄ſdā imaginarias. ⁊ talis fuit
exceſſus: q cecidit ſup Petrū. Alio mō vt
ꝯtemplet̄ ꝟitatē diuinā ꝑ itelligibiles effe-
ctus: ſic fuit exceſſus Dauid dicētis. ego di
xi i exceſſu meo: oīs hō mendax. Tertio vt
cōtemplet̄ eā in ſua eſſentia. Et talis fuit ra
ptus Pauli: ⁊ ēt Moyſi: ⁊ ſatis ꝯgruent̄.
Nā ſicut Moyſes fuit ꝑmꝰ doctor iudeo
rū. ita Paulus fuit ꝑmus doctor gentium.
¶ Ad tertiā rn̄det̄ negando ꝯn̄am. Dici-
mus eni: ꝙ lꝫ Paulus i illo raptu nō fuerit
btūs ſimpliciť: fuit tn̄ ſm qd btūs. q. i q̄daȝ
trāſitu. Et ita vidit diuinā eſſentiā in q̄dam
trāſitu. Pro quo notāduȝ: ꝙ diuia eſſentia
videri ab itellectu creato n̄ pōt: niſi ꝑ lumē
glīe: qꝺ tn̄ dupliciť ꝑticipari pōt. Vno mō
ꝑ modū forme imanētis: ⁊ ſic btōs fac̄ ſcōs
i patria. Alio mō ꝑ modū cuiuſdā paſſiōis
trāſeūtis. Et ꝫ mō lumē illud fuit i Paulo:
qn̄ raptꝰ fuit. Vn̄ ex tali viſiōe nō fuit ſim-
pliciť btūs: vt fieret redūdātia ad corpꝰ: ſꝫ
ſolū ſm qd. ¶ Ad q̄rtā rn̄detur negādo cō
ſequētiā. ⁊ rō ē: q: Paulus i raptu nō fuit
btūs habitualiť: ſꝫ ſolū habuit actū beatoꝝ
ꝯīs eſt: vt ſimul tūc i eo nō fuerit actꝰ fidei
fuit tn̄ in eo ſimul fidei habitus.

AD ſcḋaȝ. q. ſic ꝓcedit̄. Et vr̄
ꝙ Paulꝰ nō ignorauerit: an
aīa eiꝰ fuerit a corꝑe ſepata.
¶ Primo ſic. Ipſe Apoſto
lus dic̄. ij. Corhn. xij. Scio hoiem i xp̄o ra-
ptū vſqꝫ ad tertiū celū. Sꝫ hō noiat cōpoſi
tū ex corpore ⁊ aīa: raptus aūt differt a mor
te. Vr̄ ergo: ꝙ ipe ſciuerit aīam nō fuiſſe ꝑ
mortē a corpore ſeparataȝ. ¶ Scḋo ſic. ex
eiſdē dictis Apl̄i. Ipſe paulus ſciuit quō ra
ptus fuit: q: in tertiū celū. Ergo ex ꝫ vt vr̄:
ſciuit vtrū fuerit i corꝑe: vel nō: q: ſciuit ter
tiū celū eſſe aliqd corporeū. Cōſequēs ē: ꝙ
ſciuerit aīam ſuā a corpore ſepataȝ: q: viſio
rei corporee nō pōt fieri: niſi ꝑ corpꝰ. Ergo
vr̄: ꝙ nō ignorauerit an aīa fuerit a corpor̄
ſepata. ¶ Tertio ſic. Dic̄ Aug. xij. ſup gen̄.
ad lr̄am: ꝙ paulus i raptu vidit illa viſione
deū: qua vidēt ſcti i pr̄ia. Sꝫ ſcti ex ꝫ ipo qꝺ
vidēt deū: ſciūt: an aīe eoꝝ ſint a corporibꝰ
ſepate. Ergo ⁊ paulus hoc ſciuit. ¶ In op.
eſt dictū ipſiꝰ apl̄i dicētis. ij. Corhn. xij. Si-
ue i corꝑe: ſiue extra corpus neſcio: deꝰ ſcit.
¶ Reſpōdeo. Hic ſūt varij modi dicēdi:
quos enarrare inutile eēt: ⁊ iō dimiſſis illis
dicēdū ē: vt ſctūs Tho. i ſa ſe ꝙ apoſtolus
neſciuit vtrū eiꝰ aīa fuerit a corpore ſepata.
Iſta ꝯcluſio vr̄ auctoritate Aug. q. xij. ſup
Gene. ad lr̄aȝ poſt lōgā inq̄ſitionē ꝯcludēs
dic̄. Reſtat ergo fortaſſe vt ꝫ ipꝫ ignoraſſe
eū itelligamꝰ: vtrū qn̄ i tertiū celū raptꝰ eſt:
in corꝑe fuit aīa: quō ē aīa i corꝑe: cū corꝑe
viuere dicit̄: ſiue euigilantis: ſiue dormien-
tis: ſiue in extaſi a ſenſibꝰ corporis alienati.
an aīa de corpore exierit vt mortuū corpus
iaceret. ¶ Ad rōnes i oppo. ¶ Ad ꝑmam
reſpōdetur negādo ꝯn̄am. Et rō eſt: q: per
ſynecdochen: quādoqꝫ pars homis homo
nominat̄: ⁊ ꝑcipue aīa que ē pars hominis
eminētior. ¶ Ad ſcḋam rn̄detur negando
ꝯſequentiā. Et rō eſt: q: apoſtolus ſciuit il-
lud celuȝ eſſe corporeū. ⁊ tamē hoc poterat
fieri per intellectū eius: etiā ſi aīa eius non
eſſet a corpore ſeparata. ¶ Ad tertiā reſpō
detur negādo ꝯn̄am. ⁊ rō eſt: q: viſio pauli
in raptu nō fuit oio ſimilis viſioni beatorū.
Vnde fuit quantū ad aliqd ſimilis viſioni
beatoꝝ. ſ. quātū ad id qꝺ videbat̄: ⁊ quātū
ad aliqd diſſimilis. ſ. quantū ad modum vi

dendi: quia non ita perfecte vidit: ſicut ſan-
cti: q ſunt in patria. Unde Aug. dicit. xij. ſu
per Gene. ad lrām Apoſtolo arrepto a car
nalibus ſenſibus in tertium celum. Hoc de
fuit ad plenā perfectam cognitionē rerum:
que angelis ineſt ſiue in corpore: ſiue extra
corpus eſſet: neſciebat. Hoc vtiqꝫ nō deerit
cum corruptibile hoc: induerit incorruptio-
nem.

¶ In feſto viſitationis beate Marie vir-
ginis eſt euangeliuꝫ. Exurgēs Maria ꝛc.
Luce. i. poſſunt diſpu. ſeq. q.

¶ Primo: vtrū beatus Jo. i vtero exiſtēs
exultauit ad pſentiā dñi.

¶ Scđo: vtrū beata virgo audita exulta-
tiōe Helyſabet ꝯueniēter in gratiarū actio
neꝫ cātauit. Magnificat anima mea dñm.

Ad pmā. q. vtrū beatus Jo. in
vtero exiſtēs exultauit ad pre
ſentiā dñi. Et vr̄ ꝙ nō: q: exul
tatio nō ē in homine: ſine vſu
rōnis. Sed beatus Jo. in vte
ro matris clauſus nō habebat uſum rōnis:
nec vſum li. ar. Ergo non exultauit. ¶ Se-
cūdo ſic. Dicit: ꝙ fuit ei datus: ꝛ accelera-
tus vſus rationis. Cōtra: cū dona dei ſint ſi
ne penitētia. ꝛ ſic ille vſus rōnis non fuiſſet
ſibi ſublatus: q: poſt non habuit. ergo ꝛc.
¶ Tertio dicit Aug. in epiſtola ad Barda
nū: ꝙ illud qđ dictū eſt. ſ. ꝙ exultauit: non ē
q: credidit infans. Quoniā ergo mot⁹ fidei
pri⁹ ſit inter motus ꝟtutū. vr̄ ꝙ non habuit
actū alicui⁹ ꝟtutis. Et hꝫ nō pp defectū gra
tie. ergo pp defectū li. ar. ¶ In oppo. ē euā
geliū. ¶ Reſpōdeo dicendū: ꝙ Augu. am
bigue loqtur: in iſta materia. ideo diuerſi-
mode qdā diſenſerūt hoc. Fuerūt eniꝫ: q di
xerūt Jo. non habuiſſe motū li. ar. nec exul
tationē illā fuiſſe ab eo: ſꝫ magis in eo. non
p naturā ſꝫ ſupra naturā: ſicut aſina Balaā
locuta ē: ꝛ hmōi nō intellexit: ſic dicūt Jo.
motū fuiſſe a ſpū ſācto ad aduētū: ꝛ illū mo
tū fuiſſe ad modū exultātis. nō q: ipſe pci
pet ſꝫ q: volebat dñs vt mr̄ motu pueri dñꝫ
pciperet: ꝛ matrē eius: vt hoc eēt futurum
preſagiū. Fuerunt alij: q dixerunt: ꝛ meli⁹
vt dicit ſctūs Tho. ꝙ Jo. nōdum nat⁹ ha-
habuit vſum li. ar. ad illud momentū ꝛ illu
ſtrationē ſpūs ſcti: p quā cognouit domi-
num preſentem: ꝛ gauiſus eſt. Et ita nobis
vr̄ eē dicendū. q: in euāgelio dr̄: exultauit i
fans qđ non poſſet ita bn̄ ꝟificari: ſꝫ pmū
modū dicendi: ꝛ illud qđ in hymno ei⁹ can
tatur. vētris obſtruſo poſit⁹ cubili ſenſeras
regē thalamo manētem. ¶ Ad rōnes i op
poſitū. Ad pmā reſpōdetur. negādo mino
rē. Dicim⁹. n. ꝙ acceleratus fuit eius vſus
rōnis. ¶ Ad ſcđam reſpōdetur ꝙ rō non
procedit. q: nō eſt incōueniens: ſi poſtea ſit
ſubtractus. ſicut ꝛ gr̄a rapto. qñqꝫ ad horā
ſiue ad momentū datur. Secus aūt de gr̄a
gratū faciēte: qua nō ſubtrahitur ſine cul-
pa. ¶ Ad tertiā reſpōdetur: ꝙ Augu. ſicut
dcm̄ eſt: ambigue loqtur in hac mā. Illud
. n. dcm̄ ē ſm̄ primū modū dicendi.

Ad ſcđam. q. vtrū btā virgo
audita exultatōe Eliſabet cō
ueniēter in gr̄arū actōeꝫ cā
tauit. Magnificat aīa mea
dñꝫ ꝛc. Et vr̄ ꝙ nō. ¶ Pri
mo. ex ipē. q: nō debuit ſtatiꝫ reſpōdere gra
tias de beneficio. q: dicit Seneca. iiij. ꝺ bn̄
ficijs: ꝙ q feſtinat reddē beneficiū: non hꝫ
animum grati hominis ſꝫ debitoris. ¶ Se
cūdo arguit de cā aſſignata meriti: quā aſſi
gnauit ſue exultationis cū ait. Q: humilita
tē reſpexit ancille ſue: non vr̄ ꝯueniēter di-
ctum. Non humilitas ſꝫ charitas ponit ra
dix meriti. i. Coryn. xiij. Charitatē aūt non
habuero. ¶ Tertio. Ex mō exhibēdi gr̄as
. ſ. cantādo. Unde canticū dicit btē ꝟginis
ſic. Nihil debem⁹ accipe in cultuꝫ diuinuꝫ:
niſi ea: que nobis auctoritate ſcripture ſan-
cte tradunt: ſꝫ apoſtol⁹ dicit ad Colo. ij. Do
centes: ꝛ commouētes voſmetipſos: in pſal.
ꝛ hymnis ꝛ cāticis ſpūalibus. ergo non de
buit cantico corporali: ſed ſpirituali. ¶ In
oppoſitum eſt euangelium. ¶ Reſpon-
deo dicenduꝫ ſub aliquibus ꝯcluſionibus.
Prima eſt: ꝙ omnis q beneficiū recipit te-

nec̄ ad gr̄as reddēdaſ. iſta ꝯclo pꝫ. Primo ex illo Apl̄i ad Colo. vlt. In oibꝰ gr̄s agi-te. Rōe ſic. Ois effectꝰ nāliť ad ſuā cāꝫ cō uertiť. Mānifeſtū ē āt: ꝙ ois bn̄factoꝛ inq̄ꝫ tū hmōi ē cā bn̄ficiati. Et iō nālis oꝛdo req rit: vt ille q ſuſcepit bn̄ficiū: ꝑ gr̄aꝝ recōpē ſationē: ꝯuertať ad bn̄factoꝛē. Bn̄factoꝛi āt inq̄ꝫtū hmōi debeť honoꝛ: ꝛ reuerentia: eo ꝙ hꝫ rōeꝫ ꝑncipij. Vn̄ Aug. ꝯ Julianum. Quū non ad ſuū actoꝛē referūť bōa: ꝫ ipo ipſi male vtētes: efficiunť iniuſti. Et iō btā v̄go ꝯueniēter fecit ꝯuerti ad eū: gr̄as ei re-ferēdo: de bn̄ficijs ſuſceptis. Scd̄a ꝯclo. Bn̄ficiatꝰ melius facit atiꝫ gr̄as bn̄factoꝛi: agēdo q̄ꝫ differēdo. Pꝫ ꝯclo p̄mo ex illo Bernardi ſuper Cāti. Diſce in referēdo gr̄as: nō eē tardꝰ: aut ſegnis: diſce ad ſingu la dōa gr̄as diligēter agē. Rōe ſic. Probr̄ ꝙ q̄ꝫtū aliqd̄ bonū fit ex maioꝛi feruoꝛe: tā to ē laudabiliꝰ. Sꝫ ex maioꝛi feruoꝛe vr̄ ꝑ cedē: ꝙ hō nullas moꝛas adhibeat in faciē do qd̄ dꝫ. Ergo laudabiliꝰ eſt: ꝙ hō ſtatim gr̄as reddat. Et ita fec̄ btā v̄go. audita ex-altatiōe ſua: in cāticū ꝓrūpēs gr̄aꝝ actiōis. Tertia ꝯclo: ꝙ lꝫ caritas ſit radix meriti: hūilitas tn̄ iter alias v̄tutes fuit diſpoſitiua ad ꝯceptiōeꝫ filij dei: ꝛ ad exaltatiōnē ſpūa-lē: iuxta illd̄: q ſe hūiliat exaltabiť: nō q: ipa ſola mereať. ſꝫ q: eiꝰ ē ꝓpriū ꝯtēnere ſubli-mitatē terrenā. Vn̄ Bernar. in ſmōe de i carnatiōe dn̄i. Int̄ gr̄as btē v̄gis magna ē hūilitas ꝛ māſuetudo. Et ſic elatio mr̄ ē ꝓ-ſūptiōis. ſic hūilitas māſuetudīs. Nec in ſo lo qdē ſilētio cōmēdať eiꝰ hūilitas: ꝫ reſo-nat in ſmōe. Audierat. n. qd̄ naſcetur ex te: ſcm̄ vocabiť filiꝰ dei. nihil rn̄dit ſe eſſe niſi ancillā. Idē mirabať Eliſabet ꝑſonā btē vir ginis veniētꝫ ad ſe. Vn̄ inqt. Vn̄ ꝫ mihi: vt veniat mr̄ dn̄i ad me? Cōmēdabat ſalutātꝫ vocē. btificabat fidē. ꝫ deuota hūilitas ni-hil reputabat ſibi: in deū oia bn̄ficia: q̄ i ea laudabanť: referebat. Tu inqt magnificas mr̄eꝫ dn̄i: ꝫ magnificat aia mea dn̄ꝫ. In vo ce mea ꝓhibeo exultaſſe i fante in gaudio. ꝫ exultauit ſpūs meꝰ in deo ſalutari meo.

Et iō ſapiēter ꝛ ꝯueniēter btā v̄go inqt: q: reſpexit deꝰ hūilitatē ancille ſue. Ecce ex ꝫ btāꝫ me dicēt oēs gn̄atiōes. Ber. Gn̄atio nes vtiqꝫ celi: ꝛ terre: oēs āgeli: ꝛ oēs ele-cti: angelicaꝝ nāqꝫ gn̄ationū nūerus: ꝑ ge-nitū meū reitegrabiť: ꝛ hoiꝫ gn̄atio i Adā maledicta: ꝑ bn̄dictū fructū vētris mei ad eternā btitudinē regn̄abiť. Merito gꝰ te dn̄aꝫ btām dicēt oēs gn̄atiōes. q: oibꝰ gn̄a tiōibꝰ verā ꝛ eternaꝫ btitudinem genuiſti. ¶ Ad rōes in opp. ¶ Ad p̄maꝫ rn̄deť ne gādo ꝯn̄aꝫ. Ad dictū Senece dōm ē ꝙ Se neca loqť: qn̄ donū ē exhibēdū. Tūc. n. ex-pectari dꝫ tp̄s: q̄ recōpenſatio ſit bn̄factoꝛi optīa. ¶ Ad. ij. rn̄detur negādo ꝯn̄am. Et ad dcm̄ Apl̄i rn̄deť: ꝙ cantica ſpūalia pn̄t dici: nō ſolū ea: q̄ iterius canunť in ſpū: ſed ēt ea: q̄ exterius oꝛe cātanť: inq̄ꝫtuꝫ ꝑ hmōi cātica: ſpūalis deuotio pꝛouocatur.

¶ In feſto btē Marie magdalene. In il-lo tp̄e rogabat ieſuꝫ qdā ꝛc̄. Luc. vij. Cir-ca qd̄ poſſunt diſput. ſe. q.

¶ Prio: vtꝝ iſta mulier: de qua hic in euā gelio fit mētio: fuerit Maria magdalena ſoꝛoꝛ Lazari ¶ Scd̄o: vtꝝ Maria mag-dalena aut quis alius potuerit ſine peniten tia conſequi remiſſionem peccatoꝛum.

D. j. q. vtꝝ illa mulier: de q̄ dr̄ in euāgelio: ꝙ lachꝛymis cepit rigare pedes: ꝛ capillis ſuis ꝛc̄. Maria magdalēa: q̄ fuit ſoꝛoꝛ Lazari ꝛ Marthe. Dōm ꝙ circa ꝫ ſācti varie loquūť. Nā Oꝛig. ꝛ Criſo. vt dic̄ Al ber. magnꝰ ſup Lucā: dicūt aliā fuiſſe. Nā Mariā magdalene dicūt virginē fuiſſe: ꝛ ſic ꝑmāſiſſe. Nec ꝓbabile ē: ꝙ tāta pecca-trix cū dn̄o tātā hūiſſet familiaritatē. Dicūt ꝛ ipam coꝛpalitꝰ fuiſſe obſeſſaꝫ a demōibꝰ. Dicūt ꝛ iſup: ꝙ nō tm̄ iſta peccatrix: q̄ nūc in euāgelio pedes dn̄i vnxit. ſꝫ ꝛ illa: ꝛ foꝛ-te plures alie: q̄ ſeqbanť eū: qn̄ in hoſpicijſ curā eiꝰ egerūt: ꝛ ſibi laſſos pedes lauerūt vt ꝑcipes eēt laboꝝ pedū eiꝰ. Jō puluē-rē ſecū tuleriť. Alij vo vt Greg. ꝛ Beda: ꝛ Aug. de ꝯſenſu euāgeliſtaꝝ dicūt ꝯtrariū.

In feſto beate Marie Magdalene

Dicũt.n.ꝙ ſit magdalena ſoꝛoꝛ ⁊c̃. accipiẽ-
tes h̃ ex illo Jo.xj. Maria ãt erat:q̃ vnxit
dñm vnguẽto:⁊ extersit capillis. cuiꝰ frat̃
Lazarus infirmabat̃. Et ex illo Luc.viij.
Maria magdalena:de q̃ demonia eiece-
rat:q̃ Greg. explanat de eadẽ. Et h̃ tenet
ro.ecclia. Vñ in offõ ſuo ita cãtatur. Ma-
ria ſoꝛoꝛ Lazari:q̃ cõmiſit crimina: ab ipſa
fauce tartari ⁊c̃. Dicũt ergo:ꝙ dupliciť vn-
xit pedes dñi. Pꝛio ſiic. Et iſta ex ꝯtritiõe.
Scd̃a ex deuotiõe:de quã Jo.xij.

D.ij.q.ſic ꝓcedit̃. Et vr̃ ꝙ btã
Maria magdalena ꝯſecuta ſit
remiſſionem pctõꝝ ſine pnĩa.
¶ Pꝛimo ſic. Dñs dic̃ de ea
remittunt̃ ei pcã multa:qm̃ dilexit multũ.
nõ ẽ locutꝰ de pnĩa. Sz fuiſſ3:ſi fuiſſet ei ne-
ceſſaria. Ergo ⁊c̃. ¶ Scd̃o ſic. Nõ ẽ minoꝛ
virtꝰ dei circa adultos:q̃z circa pueros. Sz
pueris pcã dimittit ſine pnĩa. Ergo ẽt adul-
tis. ¶ Tertio. Deꝰ virtutẽ ſuã nõ alligauit
ſacr̃is. Sz pnĩa ẽ qd̃dã ſacr̃m. Ergo ṽtute
diuĩa pñt pcã dimitti. ¶ Quarto. Maioꝛ
ẽ mĩa dei.q̃z hoĩs Sz hõ iterdũ remittit of-
fẽſaz ſuã hoĩ:ẽt nõ penitenti. Vñ ipſe dñs
mãdat Ma.v. Diligite inimicos ṽros:bñ
facite his:q oderũt vos. Ergo multo ma-
gis deꝰ dimittit offẽſaz hoĩbꝰ nõ penitẽti-
bꝰ. ¶ In opp.ẽ illud Lu.xiij. Si pnĩaz nõ
egeritis:oẽs ſimul̃ pibitis. ¶ Rño dd̃m ſub
duabꝰ ꝯcliõibꝰ. Pꝛia ẽ:ꝙ Maria mag-
dalena nõ ẽ ꝯſecuta remiſſionẽ pctõꝝ ſine
pnĩa:q̃ ẽ virtꝰ. Pꝫ ꝯclio:qm̃ nõ ẽ poſſibile
pcm̃ actuale moꝛtale:ſine tali pnĩa remitti.
Quom.n.pcm̃:ſit dei offenſa:eo mõ deus
pcm̃ remittit:q̃ remittit offenſaz in ſe cõmiſ-
ſaz. Offẽſa ãt directe opponit̃ grẽ. Ex hoc
n.dr̃ aliqs alteri eẽ offẽſus:ꝙ repulit eũ a
gr̃a ſua. Hoc ãt itereſt iter gr̃az dei:⁊ gr̃az
hoĩs:q: gr̃a hoĩs nõ cãt:ſ; ꝓſupponit boni-
tatẽ verã:vel appẽtẽ in hoĩe grato:ſed gr̃a
dei cãt bõitatẽ in hoĩe grato:eo ꝙ bõa vo-
lũtas dei:q̃ in noĩe grẽ itelligit̃:ẽ cã bõi cre-
ati: Vñ põt ꝯtigere:ꝙ hõ remittat offenſã
q̃ offẽſus ẽ alicui: abſq3 aliq̃ imutatiõe eiꝰ
Offẽſa ãt pci moꝛtalis ꝓcedit:ex h̃:ꝙ vo-
lũtas hoĩs ẽ auerſio a deo:ꝑ ꝯuerſionẽ ad
aliqd̃ bonũ cõmutabile. Vñ reqrit̃ ad re-
miſſionẽ offẽſe diuie:ꝙ volũtas hoĩs ſic ĩ-
mutet̃:ꝙ ꝯuertat̃ ad deũ cũ deteſtatiõe pd̃i-
cte ꝯuerſiõis:⁊ ꝓpoſito emẽdãdi:qd̃ ptiet
ad rõez pnĩe:ſm qd̃ ẽ virtꝰ. Et iõ ĩpoſſibi-
le ẽ:ꝙ pcm̃ alicui remittat̃ ſine pnĩa:ſ3 qd̃
ẽ virtꝰ. Scd̃a ꝯclio. Maria magdalena cõ-
ſecuta ẽ remiſſionẽ pcõꝝ:ſine pnĩa:ꝓut eſt
ſacr̃m:⁊ ſic aliꝰ põt. Nã ſacr̃m pnĩe ꝑficit̃
ꝑ offm̃ ſacerdotis ligãtis ⁊ ſoluẽtis:ſine quo
põt deꝰ pcm̃ remittẽ.ſic fecit xp̃us mulieri
adultere:vt legit̃ Jo.viij.⁊ marie peccatri-
ci:de qua in euãgelio pñti. ¶ Ad rõnes in
oppo. ¶ Ad.j. rñdet̃ negãdo ꝯñaz. Et rõ ẽ
q: caritas nõ liberat hoĩez a pcõ ſine pnĩa:
q̃ ẽ virtꝰ. Reqrit.n.caritas:ꝙ hõ doleat d̃
offẽſa in amicũ cõmiſſa. Vñ iſta mulier bñ
oñdit i actu ſuo:ꝙ pnĩaz hũit. Nã dr̃. Ecce
mlier de pcis ſuis plene:⁊ pſcẽ ꝯtrita. ſtãs
retro.q: ꝑ verecũdia ſui pci nõ audebat ſe
añponẽ. lachꝛymis cepit rigare pedes. Ex
q̊ pꝫ magnitudo ꝯtritiõis:ex q̃ tm̃ fleuit:ꝙ
potuerũt lauari pedes. ps. Exitꝰ aquaꝝ de-
duxerũt ocli mei. q: capillis capitis ſui terge-
bat:qbꝰ añ ad cõpoſitiõez vultꝰ abuſa fue-
rat.⁊ oſculabat̃:vt totũ deo ſuiret in pnĩa:
qd̃ ex ſe deũ ꝯtẽpſat in culpa:ſm qd̃ dic̃
Gre. ¶ Ad.ij. rñdet̃ negãdo ꝯñam. Et rõ
ẽ:q: in pueris nõ ẽ niſi pcm̃ oꝛigiale:qd̃ nõ
ꝯſiſtit in actuali deoꝛdiatiõe volũtatis:ſed in
quadã hituali deoꝛdiatiõe nature. Et iõ re-
mittit̃ eis pcm̃ cũ hituali imutatiõe ꝑ infu-
ſionẽ grẽ.nõ ãt cũ actuali.ſ3 adultoꝝ:in q̊ ſũt
actualia pcã:q̃ ꝯſiſtũt in actuali. Deoꝛdia-
tiõe volũtatis actualis nõ remittũt̃ pcã ẽt in
baptiſmo ſine actuali mutatiõe voluntatis:
qd̃ fit ꝑ pnĩam. ¶ Ad.iij.rñdet̃:ꝙ rõ illa
ꝓcedit de pnĩa:ſm qd̃ ẽ ſacr̃m. ¶ Ad.iiij.
negando ꝯñam. Et rõ ẽ:q: mĩa dei ẽ maio-
ris ṽtutis q̃z mĩa hoĩs:in h̃ ꝙ imutat volũ-
tatẽ hoĩs ad penitẽdũ:ꝙ miſericoꝛdia ho-
minis facere non poteſt.

¶ In feſto beati Jacobi apli eſt euãgeliũ.

In illo tpe acceſſit ad ieſum rc. Math.ij.
Circa quod poſſunt diſpu.ſe.q.
¶ Primo poſſet diſputari:vtrū ipſe:ꝛ fra
ter eiꝰ peccauerūt pcō ābitiōis: petentes a
xp̄o mediāte mr̄e: vt in regno ſuo ſederet
vnꝰ a dextris:ꝛ aliꝰ a ſiniſtris. Iſta.q. expe‐
dita ē ſupra in dn̄ica.xvij.poſt trinitaté.ſed
nūc potuerūt hec diſputari. ¶ Priō:vtrū
ꝯueniēter dicaṫ de btō Jacobo:ꝙ ſit lux ꝛ
decꝰ hiſpanie. ¶ Scdō:vtrū oret in celo ꝓ
oibꝰ:q eiꝰ viſitant ſepulchrum ſiue locum.

D primam ſic ꝓcediṫ. Et vr̄ ꝙ
non ꝯueniēter dicaṫ lux::ꝛ de‐
cus hiſpanie. ¶ Priō ſic. Eſſe
lucé:ſoli deo xp̄o vr̄ ꝯuēire. vn̄
de Jo bap.q̄ néo iter natos mliex maior
ſurrexit Ma.xj.dr̄ Jo.j.non erat ille lux.
Ergo nec btūs Jacobꝰ pōt dici lux cuiuſ‐
cūqꝫ. ¶ Scdō ſic. Btūs Jacobꝰ nō dedit
hiſpanis lumé nature.nec lumé gr̄e.nec da
turꝰ é lumé glie.qꝛ iſtō ſoliꝰ dei ē.Ergo rc.
¶ In opp.ē ꝙ eccl̄ia cātat. ¶ Rn̄o dōm
ꝙ ꝯuenietiſſime dr̄ btūs Jacobꝰ lux hiſpa
nie:ꝛ decꝰ. Lux qdé rōe illuiatiōis doctri‐
ne fidei:q̄ rōe dixit xp̄s apl̄is.eſtis lux mū
di.ſingulariṫ btūs Jaco. Priō pſōaliter:ꝛ
pꝰ p diſcipulos ſuos:q̊s ibi gr̄a p̄dicādi re
liqt.illuiarūt terrā hiſpanie:luie doctrie:ꝛ
ex° ſcitatis:vt hiſtoria ſua teſtaṫ:ꝛ tādé mi
raculoꝝ multitudie viſa:q̄ btūs Jaco.vtu‐
te diuia opabaṫ.regia hiſpanie ſtupēs cre
didit:ꝛ xp̄iana effecta é:q̄ oia āt petierunt
ſui diſcipli:tribuit:ꝛ palatiū ſctō Jacobo in
eccl̄iaꝫ dedicās:magnifice ip̄m dotauit.q̄ tā
dé in bōis opibꝰ vitā finiūt.ita vt ſcō cōpu
to ſic btūs Jaco.fuit p̄mꝰ inṫ aplōs:q mar
tiriū ꝓ xp̄o ſuſcepit.ita regnuꝫ hiſpanie vr̄
inṫ oia regna poſt fidei lumé:ꝛ xp̄ianitatis
titulū ſuſcepiſſe:ſic baſilice:dū cū anglicis
de excellétia regnoꝝ altcabaṫ:fuit oñſuꝫ ꝛ
ꝓbatū. Vn̄ āt dr̄ ét decꝰ hiſpanie. qꝛ tanto
aplō dotata é rōe:tū ō vniuerſo orbe xp̄ia
noꝝ.q.i nūeꝝ ppl̄i ꝯtiue ꝯfluūt beneficia a
deo meritꝪ apl̄i:ſpectātes. Decꝰ ét ē hiſpa‐
n.e:pp h̄:ꝙ tā glioſus aplūs in ſingularem
p̄ronū eidé datꝰ ē. Propṫ decꝰ hiſpāie eſt
pp imēſitaté miraculoꝝ:q̄ iſte ſctūs ꝯtinue
opaṫ. ¶ Ad rōnes in opp. ¶ Ad.j. rn̄deṫ
ꝙ eé lucé:q̄ tribuat lume nature: aut gr̄e:
ꝗliṫ nō ꝯueit niſi xp̄o:q ē lux:q̄ illuiat oéꝫ
hoieꝫ veniété in hūc mudū: Sꝫ eé luceꝫ:q
diffūdat lumé doctrie:bn̄ ꝯuenit alijs. Vn̄
eccl̄ie doctoribꝰ dr̄. Vos eſtis lux mundi.
Qn̄ dr̄ ꝙ dic̄ Jo.nō erat lux:rn̄deṫ:ꝙ du
plex é. Una qdé p̄ma:q ē fons lucis ꝛ illu
minās nō illuiata:ꝛ h̄ é lux:q ē xp̄s. Et eſt
alia lux illuminās:tamé illuiaṫ a p̄ma luce.
Et hec é lux pfectoꝝ viroꝝ. Ad Ephe.v.
Inter q̊s luceꝪ:ſic luiaria.p̄ma é ſupnatu‐
ralis:ꝛ lux p eſſentiā.Et de hac dr̄ nō erat
ille lux.ſ.Jo. Joannis.j.
D.ij.q.forte meliꝰ eét p̄ma. vtruꝫ
a btūs Jaco. poſſit iuuare orōnibꝰ
ſuis oés iterpellātes eū.ꝛ vr̄ ꝙ n̄.
Priō ſic. quſl Jaco.pfecte ſuā volūtate dō
ꝯformās:vt nō velit niſi qō deꝰ vult. Sꝫ il‐
lud qō vult ſp ipleṫ.ergo fruſtra ꝓ interpel
lātibꝰ orat. Scdō ſic.aia bti Jacobi:nō é ia
cobꝰ. Si ergo aia ſua ꝓ interpellātibꝰ ora‐
ret:qꝫdiu é ſepata a corpe:nō debet q̊s iter
pellare eū ad orādū.ſꝫ aiaꝫ eiꝰ cuius ꝯrium
facit eccl̄ia. Tertio ſic qcūqꝫ orat ꝓ alio al‐
teri mereṫ.ſꝫ ſcti q ſūt in p̄ria nō ſunt in ſta
tu meredi.Ergo nec i ſtatu orādi. ergo rc.
¶ In opp.ē qō ꝯtinue dicimꝰ. Scē Jaco
be ora ꝓ nobis. ¶ Rn̄o dicédū ꝙ qdā he
retici fuerūt q dixerūt ꝙ ſcti non pn̄t nos
iuuaṙ ſuis orōnibꝰ.qꝛ vnuſqſqꝫ recepit ſ̄m
ea q̄ geſſit. Sꝫ h̄ é p̄ articulū fidei:q ē ſctō‐
rū cōio q̄ p charitaté fit. Et iō cū in ſcīs q
ſūt in p̄ria ſit pfectiſſima caritas ꝯpetit eiſ ꝓ
nobis orare:nō āt ꝓ. qꝛ oia eis ad votū ſuc
cedūt.ꝛ iō pōiṫ ꝯclūo talis ꝙ btūs Jacobꝰ
iuuat ſuis orōnibꝰ oēs intpellātes eū dbito
mō:ꝛ tāto magis:q̄ꝫto ē pfectioris charita
tis:ꝛ q̄ꝫto ē dō ꝯiūctior:tāto eiꝰ orōnes ſūt
magis efficaces. Hꝫ.n.h̄ diuinꝰ ordo:vt ex
ſupioꝝ excellétia:in inferiora refundaṫ: ſic
ex claritate ſolis in aerem. ¶ Ad rōnes in
opp. Ad p̄mā rn̄detur negādo ꝯntiā. ꝛ rō
eſt:qꝛ ſancti ipetrāt id ꝙ deꝰ vult fieri per

oꝛõneſ eoꝝ:⁊ h̄ peťit qȯ eſtimāt eoꝝ oꝛō⸗
nib⁹ implendā ẽꝫ ȯi voluͭtaté. ❡ Ad ſcȯa
rñdeť negādo ꝯñaꝫ.⁊ rō ē.qꝛ ſcti hic viuen
tes meruerūt:vt p nobis oꝛareť.⁊ iȯ eos i⸗
uocam⁹ noib⁹:qb⁹ hic vocabanť.qb⁹ ét no
bis magis inoteſcūt:⁊ iteꝝ ꝓpť fidē reſur⸗
rectōis iſinuandā.ſic legiť Exo.iij. Ego ſū
de⁹ Abꝛaā.Et iȯ optie dr̄. Scē Jacobe oꝛa
⁊c. ❡ Ad.iij.rñdeť negādo ꝯñiā: ⁊ rō eſt
qꝛ aliud ē ipetrare:⁊ aliȯ mereri.Et iȯ ſcti
⁊ ſi non pñt mereri:qꝛ ſunt extra ſtatū vie.
pñt tñ nobis ſuis oꝛonib⁹ ipetrare.⁊ ſic be
atus Jacobus cuius potentiſſimū teſtimo
nium eſt immenſitas miraculoꝝ:que fiunt
quaſi oi die precibus ſuis ſanctis.

❡ Jn feſto beati Dñici inſtitutoꝛis oꝛdinis
predicatoꝛum eſt euangeliū. Vos eſtis ſal
terre ⁊c. Mat.v. Circa qȯ poſſūt di.ſe.q.
❡ Pꝛio:vtꝝ btūs dñic⁹ ꝯuéienť r̄ligioné
iſtituit ad ꝑdicādaꝫ vel ꝯfeſſiōes audiédū.
❡ Scȯo vtꝝ btūs dñic⁹ ꝯueniéter iſtituit
religioné q̄ lr̄aꝝ ſtudio iſiſteret.

a D ꝑma.q.ſic ꝓcediť. Et vr̄ qꝙ
btūs Dñic⁹ nō ȯbuerit iſtituer
religioné aliquā ad ꝑdicādum:
vel ꝯfeſſiōes audiédū. ❡ Pri
mo ſic. Nihil ꝯueniéter iſtituiť ad id qȯ ñ
cōpetit ei facē. Sꝫ religioſis hoc nō ꝯpetit
ꝑdicare:aut ꝯfeſſiōes audire dr̄.n.i.q.i.mo
nacho ꝓ vita ſubiectōis hꝫ ȯbū: ⁊ diſciplia
tus:nō docédi:vel ꝑſidédi:vel paſcédi ali⸗
os.⁊ eadē rō vr̄ eē ȯ alijs religioſis.Ergo
iconueniéter btūs dñic⁹ inſtituit religioneꝫ
ſiue oꝛdiné ad ꝑdicādū. ❡ Scȯo ſic.icōue
niés eē dr̄:qꝙ auctas ꝑdicādi:⁊ ꝯfeſſiones
audiédi ifinitis hoib⁹ cōicať. Sꝫ nō ē cert⁹
nūerus eoꝝ q̄ in religiōe recipiunť. Ergo
vr̄ icōueniēſ talé religioné iſtituiſſe. ❡ Ter
tio ſic inſtȯ ecclie dꝫ ſeq̄ iſtōneꝫ xp̄i. Sꝫ xp̄s
ꝑmo miſit ad ꝑdicādū apoſtolos.xij. vt hr̄
Luc.ix.⁊ poſtea miſit.lxxij.diſcipulos vt pꝫ
Lu.x.⁊ ſic glo.dic ibidé. Apoſtoloꝝ for⸗
mā tenét epi.lxxij.diſcipuloꝝ mioꝛes ꝑſby
teri.ſ.curati.ergo preter illos nō ȯbuit aliq̄
alia religio iſtitui ad ꝑdicādū:vel ꝯfeſſiōeſ
audiédū. ❡ Jn opp.ē euāgeliū:ubi dr̄. voſ
eſtiſ lux mūdi.ſ.ꝑ illūinatōeꝫ fidei. ❡ Rñō
dicédū ſub duab⁹ ꝯcluſiōib⁹. Pꝛima ē ꝯue
niētiſſimū fuit:vt aliq̄ religio iſtitueť ad ꝑ
dicādū:⁊ ꝯfeſſiōes ſalutares audiédū. Jſta
ꝯclio ꝓbať ſic.qꝛ ſi ꝯuéienť religio aliq̄ iſti
tui potuit:ad opa vite actie:ꝑꝫ qȯ oꝛdiať ad
vtilitaté ꝓximoꝝ:⁊ ad obſeqū ȯi:⁊ ꝯſua⸗
tōeꝫ diui cult⁹:cū āt magis ꝓcureť vtilitas
ꝓximoꝝ ꝑ ea:q̄ ptinét ad ſpūalé aie ſaluté q̄ꝫ
ꝑ ea q̄ ptinét ad ſubueniédū coꝛꝑali necita
ti ꝯueniēti⁹ inſtituiť religio ad ꝑdicādū:cuꝫ
h̄ magis ptieat ad obſeqū ȯi:cui nullū ſa⸗
crificiū ē magis acceptū:q̄ꝫ zelus aiaꝝ:vt
Greg.dic ſup Eze.mai⁹ ēt ē ſpūal b⁹ armiſ
ꝯ errores hēticoꝝ:⁊ tétatōes ȯmonū fide
les ȯfendē: q̄ꝫ coꝛꝑalib⁹ armis populū fide
lé tueri.⁊ iȯ ꝯuéiés ē ad ꝑdicādū:⁊ ad alia
q̄ ptinét ad ſaluté aiaꝝ:aliquā religioné in
ſtitui. Scȯa ꝯclio.ꝯuenienť fec btūs dñic⁹
ꝓcurādo apȯ ſedē aplicā:qꝙ talis religio i
ſtitueť:tū ꝓꝑ multitudiné fideliū:⁊ raritaté
ꝑſonaꝝ ſufficiétiū ad docédū populoſ fide
les:⁊ fidé catholicā:ꝯ hēticos ȯfendédūꝫ.
vñ ȯ btō dñico cātať. doctrinā euāgelicaꝫ
ſpꝛgés ꝑ oꝛbis cardinē peſté fugat héticaꝫ
nouū ꝓducés oꝛdiné. qꝙ āt hec ꝓcuratio in
ſtōnis hmōi religiōis fuerit necia:⁊ ȯo ac⸗
cepta pꝫ ex eo:qꝙ i vita bti dñici legiť:q̄ cū
ꝑdcis ȯ cāis mot⁹ ſcō aiaꝝ zelo iret ad ꝯſi⸗
liū gñale lat̄aneñ.vt a ſummo pōtifice Jn⸗
nocentio oꝛdinem qui dicēťur predicatoꝝ:
ſibi ſuiſq̄ꝫ ſucceſſoꝛib⁹ ipetrarꝫ q̄ pōtifex cū
aliquātulū ſe difficilé exhibēt:nocte q̄dam
idē pōtifex vidit i ſōnis qꝙ lateraneñ.ecclia
grauē ſubito ruinā minareť. qȯ cū irruēs i
tuereť:vidit ex aduerſo qꝙ vir ȯi dñic⁹ oc⸗
currebat ⁊ hūeris ſuppoſitꝫ totā illā caſu⸗
rā ſuſtētabat. Euigilās āt ⁊ viſioné itelligēſ
petitōeꝫ viri ȯi alacriter acceptauit hoꝛtās
vt ad frēs ſuos rediés regulā aliq̄ꝫ ꝓbataꝫ
ſibi eligēꝫ:⁊ ſic ad ipꝫ rediés ꝯfirmatōeꝫ ad
libitū repoꝛtaret. Veꝝ iterea inocētio ȯfū
cto a ſucceſſoꝛe ſuo honoꝛio qȯ poſtulaue⸗
rat:ipetrauit. ❡ Ad rōes in opp. Ad ꝑmā
rñdeť negādo mioꝛé:qm̄ lꝫ ꝓꝑa aucte ñ cō
uéiat ꝯpetit aucte ꝑꝑ:aut ꝑlatoꝝ.ad ꝓbōeꝫ

ät rñdet: ꝙ nihil ꝓbat. qꝛ ꝙ aliqs religioſ⁹
aucte ꝑlatoꝝ pꝛedicet: audiat ꝯfeſſiões aut
faciat hmôi non ſupgredit diſciplinat⁹ vel
ſubiectõnis gradũ: q ꝯpetit religioſis. Uel
pôt dici: ꝙ nõ ẽ idẽ ð mõacis: ⁊ ð iſtis reli-
gioſiſ. qꝛ mõaci nó hñt ex iſtõne ſua ijs acti
b⁹ curã dare: religioſi ꝟo ꝑdicatores i ſua
iſtõne ſunt ijs actib⁹ mãcipati. ℭ Ad. ij. rñ
det negãdo ꝯñtiã. Et rõ eſt. qꝛ a ꝑlatiſ non
ꝯceditur talib⁹ religioſis: vt qlibet idifferé
ter ꝑoſſit pꝛedicare: vel ꝯfeſſiões audire: ſʒ
ſm moderatõem eoꝝ: q hmôi religionib⁹
ꝑficiũtur: vel ſm taxationé ipſoꝝ ꝑlatorũ.
ℭ Ad tertiã rñdet negãdo ꝯñaʒ. Et rõ eſt
tũ qꝛ formã. lxxij. diſcipuloꝝ nõ ſolũ tenent
ꝑſbyt̃i curati. ſʒ qcũqʒ alij mioꝛis oꝛdis: q
epis in eoꝝ offõ ſubſuiũt. Tũ ſcðo: qꝛ non
legit ꝙ. lxxii. diſcipulis aliqs detminatas
ꝑrochias aſſignaret: ſʒ ꝙ mittebat eos añ
faciẽ ſuã in oẽm ciuitatẽ: ⁊ locum quo erat
ipſe ventur⁹. Tũ. iij. qꝛ oportunũ fuit: vt ꝑ
ter oꝛdiarios ꝑlatos alij aſſumerẽt ad hu
iuſmodi officia. ꝓpter multitudinẽ fidelis
ꝑpli: ⁊ difficultatẽ iueniendi ſufficiẽtes ꝑſo
nas diſtribuẽdas ſingulis plebib⁹: ſicut et
religiones ad militandũ neceẽ fuit inſtitui ꝓ
pter defectũ ſeculariũ ꝑncipũ ad reſiſtẽdũ
i nfidelib⁹ in aliqbus terris.

x a

D. ij. q. ſic ꝓcedit. ⁊ vr̃ ꝙ btũs
Dñic⁹ nõ ꝯueniẽter iſtituit: vt i
religiõe ſua lr̃aꝝ ſtudio iſiſtere
tur. ℭ Pꝛio ſic. dr̃ eni. in pſ.
Qm̃ nõ cognoui lr̃as: itroibo i potẽtias
dñi: Dicit glo. ibi. In virtutẽ xp̃ianã. Sed
ꝑfectio xp̃iane virtutꝫ maxie vr̃ ad religio-
ſos ptinere. Ergo eoꝝ nõ eſt: ſtudio lr̃aruʒ
inſiſtere. ℭ Scðo ſic. Id qð ẽ diſſẽſionis
ꝑncipiũ: non cõpetit religioſis: q in vnitate
pacis ꝯgregant. Sʒ ſtudiũ diſſenſionẽ idu
cit. Un̄ Hiero. ſup epiſtolaʒ ad Titũ dicit.
Anteq̃ʒ ði inſtictu ſtudia in religiõe fierẽt:
⁊ diceret i ꝑplis: ego ſuʒ Pauli ⁊c̃. Ergo
vr̃: ꝙ nulla religio deberet iſtitui ad ſtudiũ
ℭ Tertio ſic: ꝓfeſſio xp̃iana differt a ꝓfeſ
ſione gentiliũ. Sʒ apud gẽtiles aliq xp̃iani
ꝓfitebant ⁊ nũc aliq ſeculares dicũtur ali-
quaꝝ ſciaꝝ ꝓfeſſores. Nõ ergo religioſis
ꝯuenit ſtudiũ lr̃arũ. ℭ In oppo. ẽ illud qð
Hieronym⁹ i epiſtola ad Paulũ mõachũ
ſcribit iuitans eũ ad adiſcẽdũ i ſtatu mona
ſtico dicẽs. Diſcam⁹ in terriſ: quoꝝ ſcia no
bis ꝑſeueret i celis. Et ifra. Quicqd q̃ſie-
ris: tecũ ſcire conaboꝛ. ℭ Rñ⁰ dicẽdũ: ꝙ
ꝯueniẽter btũs Dñic⁹ iſtituit i religiõe ſua
vt lr̃aꝝ ſtudio iſiſteret. Iſta ꝯcluſio pʒ ſatꝫ
ex ꝑcedenti qõne: qꝛ illa ꝑncipalia: ad q̃ oꝛ
dinat religio ꝑdicatorũ: ſicut ꝑdicar̃: ⁊ alia
hmôi nõ ꝑñt ꝯueniẽter ſine ſtudio ꝑuio lr̃a
rũ fieri. Un̄ notandũ ꝙ ſtudiũ lr̃aꝝ ꝯpetit
religiõi tripliciter. Pꝛio qdẽ q̃ʒtum ad id
qð eſt ꝓpꝛiũ vite ꝯtẽplatiue: ad quã ſtudiuʒ
lr̃aꝝ dupliciť adiuuat. Uno mõ directe ad
ꝯtẽplandũ diua: illuminãdo. ſ. itellectũ. Un̄
i laudẽ viri iuſti dr̃ in pſal. In lege dñi me
ditatur die ac nocte. Alio mõ ſtudiũ iuuat
ꝯtẽplatiuã vitã idirecte: remouẽdo ꝯtẽpla
tõis ꝑicula. ſ. errores q i ꝯtẽplatõe diuorũ
freqñter occurrũt ijs q ſcripturas ignoꝛãt.
ſicut i collatõib⁹ patꝝ legit: ꝙ Abbas Se-
rapiõ ꝓpter ſimplicitatẽ icidit i errorẽ an-
t⁹ponoꝛphicaꝝ. i. eoꝝ: q dicũt deũ hr̃e hu-
manã formã arbitrat. Un̄ dic̃ Greg. i vi.
moꝛaliũ: ꝙ nõnulli dũ plus exqrũt ꝯtẽplã
do: q̃ʒ capiũt vſqʒ ad ꝑuerſa dogmata erũ
pũt. ⁊ dũ ꝟitatẽ diſcipli hũilit negligũt ma
giſtri erroꝝ fiũt. Scðo neceſſariũ ẽ ſtudiũ
lr̃aꝝ religiõi iſtitute ad ꝑdicãdũ: ⁊ ad ꝯfeſ
ſiões audiẽdũ: ⁊ alia hmôi exercẽdũ. Un̄
apoſtol⁹ Thi. i. ð epo: ad cui⁹ officiuʒ hmôi
act⁹ ptinẽt: amplectẽtẽ eũ: q ſm doctrinã ẽ:
fidelẽ ſmonẽ: vt potẽs ſit exoꝛare i doctria
ſana: ⁊ eos q ꝯdicũt arguere. Nec obſtat:
ꝙ apli abſqʒ ſtudio lr̃aꝝ ad ꝑdicandũ ſunt
miſſi. qꝛ vt dic̃ Hiero. i epiſtola ad Pauli
nũ qcqd alijs exercitatio: ⁊ q̃tidiana i lege
meditatio tribuẽ ſolet. illis ſpũſ ſcũs ſugge
rebat. Tertio ſtudiũ lr̃aꝝ r̃ligiõi ꝯgruit: q̃ʒ
tũ ad id qð ẽ oi religiõi cõe. valʒ qdẽ ad vi
tãdã cãnis laſciuiã. vñ Hier. ad ruſticũ mõa
chũ. ama ſcripturaꝝ ſtudia ⁊ cãnis ꝟitia ñ

amabis. Valz ēt ad auferēdū cupiditatē di
uitiaꝝ: vt Sap. v. Diuitias nihil eē dixi in
cōpatiōe illi⁹. Valz ēt ad obedie documen
tū. Vñ Aug. in li. de opib⁹ mōachoꝝ. Que
ē iſta puerſitas: lectiōi noli obtēpare: dū vīſ
ti vacare. Vñ māiſeſtū ē: ꝙ ꝯueniēter btūſ
Dñic⁹ iſtituit: vt in religiōe ſua: lr̄arum ſtu
dio iſiſteret. ¶ Ad rōes in opp. ¶ Ad pꝛi
mā rñdet negādo ꝯñaz. Et ad ꝓbatōez rñ
det: ꝙ glo. illa exponit de lr̄a veteris legis.
De q̄ apoſtol⁹ dic̄. ij. Coꝛ. iij. Lr̄a occidit.
Vñ nō cognoſcē lr̄aturā: ē nō appꝛobare
lr̄alē circūciſionē: ⁊ ceteras carnales obſer
uātias. ¶ Ad ſcdāz rñdet negādo ꝯñam.
Et rō ē: q: aſſūptū nō ē ſp veꝝ. Studiuz. n.
ad ſciaz oꝛdiat. Si āt ſcia ē ſine caritate in-
flat: ⁊ ꝑ ꝯñs diſcēſionē facit. q: iter ſupbos
ſp ſūt iurgia. ꝓuer. xiij. ſꝫ cū ē cum caritate:
edificat: ⁊ ꝯcoꝛdiā parit. Qd̄ vō iducit de
Diero. rñdet: ꝙ nō loqt̄ de ſtudijs lr̄aꝝ q:
ꝯdiceret ſibi. ſꝫ loqt̄ de ſtudijs diſſenſionū:
q̄ ꝑ hereticos ⁊ ſciſmaticos itrauerūt in re
ligiōe xp̄iana. ¶ Ad tertiā rñdet negando
ꝯñaz. Et rō ē: q: ꝑhi ꝓfitebant̄ ſtudia lr̄aꝝ
q̄ztū ad ſeculares doctrinas. Sꝫ religioſis
cōpetit ꝑncipaliter itēdere ſtudio lr̄aꝝ ꝑti-
nētiū ad doctrinā: q ſm pietatē eſt: vt dicit̄
Thi. j. Alijs āt doctrinis itēdere: nō ꝑtinet
ad religioſos: quoꝝ tota vita diuinis obſe
quijs mancipat̄: niſi q̄ztum oꝛdinantur ad
ſacram doctrinam.

¶ In feſto ſcī Laurētij ē euāgelium. Niſi
granū ⁊c̄. Jo. xij. Circa qd̄ ꝑñt diſput. ſe. q.

Verū Laurētius hñdo odio
aiam ſuā in hoc mūdo: cuſto
diuit illā i vitā eternā. Et vr̄
ꝙ nō. ¶ Pꝛio ſic. Obſuā
tia mādatoꝝ dei: ē via ad cō
ſecutionē vite eterne: iuxta illd̄ Mat. xix.
Si vis ad vitā igredi: ſua mādata ⁊c̄. Er-
go trāſgreſſio mādatoꝝ dei: ē via ꝑdēdi vi
tā eternā. Sꝫ odire aiaz ſuā in hoc mūdo: ē
ꝯ mādatū dei: quo ꝑcipit̄: vt poſt deū ꝓmū
diligam⁹ aiaz nr̄az: vt dic̄ Aug. j. de doctri
na xp̄iana. Ergo Laurēti⁹ odio hñdo aiaz
ſuā: magis ē dicēdus ꝑdidiſſe eā: q̄z cuſtodi
uiſſe in vitā et̄nā. ¶ Scdo ſic. Jlle dr̄ odiꝛ̄
aiam ſuā: q diligit iniqtatē. iuxta illd̄. Pſ.
Qui diligit iniqtatē: odit aiaz. Sꝫ diligētes
iniqtatē: excludūt̄ a r̄gno celoꝝ. Ergo null⁹
obediēdo aiaz ſuā: cuſtodit eaz. ¶ Tertio.
Dic̄ Aplūs ad Ephe. v. Nemo carnē ſuā
vnq̄z odio hūit. Pꝫ: q: id qd̄ ꝓvirib⁹ ꝯſua
m⁹: diligim⁹. Sꝫ qlibꝫ nutrit ⁊ fouet carnez
ſuā: ꝑꝑ ꝯſuatōez. Ergo nō vr̄: ꝙ btūs Lau
rēti⁹ aiaz ſuā aut carnē ſuā: odiēdo nō me-
ruerit vitā eternā. ¶ Jn opp. ē euāg. ꝑñs.
Rñō dōm: ꝙ ois hō aiaz ſuā amat. Sꝫ q-
dā ſimpl cit̄: ⁊ qdā ſꝫ qd. Amare. n. aliquē
ē velle ei bonū. Jlle ergo aiam ſuā amat: q
vult ei bonū. Qui ergo aie ſue id: qd̄ ē ſim
plr̄ bonū. amat eā ſimplr̄. Qui vō vult ali
qd ꝑticulare bonū: amat eā: ſm qd. Bona
āt aie ſimplr̄ ſūt illa: qb⁹ aia fit btā. ſ. ūmū
bonū qd̄ ē de⁹. Qui vult ergo aie ſue bonū
diuinū: ⁊ ſpūale: ſimplr̄ amat eā. Qui autez
vult ei bona terrena. puta diuitias: honoꝛeſ
⁊ voluptates. amat eā ſm qd. pſ. Qui dili
gi iniqtatē: odit aiaz ſuā. Pōt ergo hec lr̄a
q̄ dic̄ q diligit aiaz ſuā ⁊c̄. duplr̄ itelligi. V⁹
mōſic. Amat. ſ. ſimplr̄ ad bōa eterna: ꝑdet
eā. i. exponit eā moꝛti: ꝑꝑ xp̄m. Sꝫ hic ñ vr̄
ver⁹ ſenſus. Et iō dicat̄ ſic. q amat aiaz ſuā
ſ. ſm qd. ſ. ad bona terrēa: ⁊ tꝑalia: ꝑdet eā
ſ. ſimplr̄. Math. xij. Quid ꝓdeſt hoi: ſi vni
uerſū mūdū lucret̄: aie āt ſue detrimētū pa
tiat̄. Et iſte itellect⁹ ꝯſonat lr̄e ſeqnti: q ait.
Qui odit aiaz ſuā in hoc mūdo. i. q dnegat
bona ꝑñtia aie ſue: ⁊ ſuſtinet ꝑꝑ deū: q̄ vidē
tur mala in hoc mūdo: in vitā eternā cuſto
dit eā. Mat. v. Bti q ꝑſecutionē patiunt̄
ꝑꝑ iuſticiā: qm̄ ⁊c̄. Attēde dicit. s. Tho. ſuꝑ
Jo. ꝙ illd̄: qd̄ de grano frumēti dictū ē: cō
petit huic ſnīe. Nā ſic̄ xp̄s miſſus ē in mū-
dū: q̄ſi qdā ſemē ad fructificādū: ita qcqd
nobis tꝑalr̄ dat̄ a deo non ꝯfert̄ nobis: vt
fruct⁹. ſꝫ vt ꝑ illd̄ ad fructū et̄ne mūeratōis
ꝑueniam⁹. Vita āt nr̄a ē qdā tꝑale donū
a deo nobis collatū. Qui g° oia ꝓpt̄ xp̄m
exponit: multū fructū affert. Hoc ergo ē: q

odit aiaʒ ſuá.i.q vitá ſuá exponit:⁊ ſciat ꝓpter xp̄m:in vitá eterná cuſtodit eá.pſ.Eūtes ibát ⁊ flebát mittétes ſcia ſua:veniétes át veniét cū exultatióe:portátes máipulos ſuos.Et ſiliter:q diuitias ſuas:⁊ alia:q̄ hō exponit ꝓpt xp̄ʒ:⁊ cōicat alijs:in vitá eternā cuſtodit.ij.Cor.ix.Qui ſeiat in bñdictōnib⁹:de bñdictióib⁹ metet.Et ita:ꝙ beat⁹ Laurēti⁹ aiam ſuá odio in hoc mūdo hūit eá ꝑ xp̄o atrociſſimis tormētꝭ vſq; ad morté exponédo:i vitá eterná eá cū multa glia cuſtodiuit:fruédo ipſa diuinitate. Q: ét ecclie theſauros cuſtodie ſue a btō Sixto creditos ſapient paupib⁹ diſtribuit:iuſtitia ei⁹ manet in ſeculū ſcli. ¶ Ad rónes in oppo.

¶ Ad primaʒ rñdet negádo ꝯñaʒ.Et rō é ꝙ amare aiam ſuá:ſiue ſeipm:quo ad bóa tpalia:⁊ terréa:neglectꝭ bonis ſpūalibus:nó cadit ſub ꝑcepto:¶ Ad ſcðam rñdet negádo ꝯñaʒ.Et rō é:ꝙ nō loqmur de illo odio ſʒ de ꝑrio.Qui.n.diligit iniqtaté:odit aiam ſuá ad bona ſpūalia ⁊ diuia:ꝙ ꝑuat eá eterna btitudine:q̄ ꝑpat diligentib⁹ deū. Qui ꝯo vitá:quá in hoc mūdo refrenádo:eam ſub iugo rōis ſubmittit:eá laborib⁹:ieiunijs vigilijs. exponit pro xp̄o:talis dr diligeʼeá quo ad diuia:⁊ ſpūalia:⁊ odio hr̄e:quo ad bona t̄rena:⁊ tpales delectatióes q̄s ei denegat:⁊ iterdicit. ¶ Ad tertiá rñdet:ꝙ caro dupl̄r pōt ꝯſiderari.ſ.in ſe.⁊ ſic non hét odio:ſʒ nāl̄r qlibet appetit eá eé:⁊ fouet vt argutū é. Alio mō poteſt ꝯſiderari inqʒtuʒ eſt alicuius impeditiua:qð volumus:⁊ ſic odio habetur qð amatur per accidens.

S Ecūdo:vtꝝ martiriū bti Laurētij fuerit act⁹ marie ꝟtutꝭ fortitudis.Et vr̄:ꝙ ñ:ſʒ magis vr̄ ꝙ fuerit act⁹ fidei.Dicit.n.Maximus in quodá ſmóe.Mr martirij:fides catholica é:in q̄ illuſtres alethe:ſuo ſáguine ſubſcripſerūt.Et de btō Laurétio dic Ambro.Qū fide ſua pſecutoris flámas vincit:oñdit nobis p igné fidei:gehēne icédia ſupare.Ergo vr̄:ꝙ martirium poti⁹ dðm ſit act⁹ fidei:qʒ fortitudis.¶ Scðo ſic. Martiriū vr̄:ꝙ potiſſime ſit actus illi⁹ ꝟtutis:q̄ facit ipm martiriū meritoriū.Sʒ iſta é caritas:ſm illð.j.Cor.xiij.Si tradidero corpus meū:ita vt ardeá:caritaté át nō hūeri o:nihil mihi ꝓdeſt.Ergo martiriū Laurētij magis dðm é actus caritatꝭ:q̄ copioſa fuit in eo:ſʒ illud Amb. Illuiauit mūdū plane Laurētius ea luce:qua ipſe ſuccēſus é:⁊ flámas q̄s ipſe ptulit:oīa xp̄ianorum corda calefecit. ¶ Tertio.Aug.dicit in quodá ſmone. Facile é martiré celebrádo venerari:magnuʒ fidé ei⁹ ⁊ patiétiá imitari.Sed in vno actu ꝑcipue laudabilis reddit virtus:cui⁹é act⁹ Ergo martiriū magis dʒ dici act⁹patie:qʒ fortitudis.¶ In opp.é ꝙ Cipa.dic i epl̄a ad martires.O bti martires:qb⁹ vos laudib⁹ ꝑdicé:o milites fortiſſimi:robur corporis nr̄i quo ꝑconio vocis explicé:Sʒ qlibʒ laudat ꝺ ꝟtute:cui⁹ actū exercet.Ergo martiriū é act⁹ fortitudis.Et de btō Laurentio loqns Aug.dic ad Erudiédū. Nulloꝝ validior é forā:qʒ martirꝝ.Eloqntia pl⁹ é ope docé:qʒ voce.Et.ſ. In quo excellentiſſimo gñe doctrine btūs Laurēti⁹ martir:qʒ glioſa polleat dignitate.ét pſecutores ipſius ſentire potuerūt:qʒ illi⁹ mirabilis ai fortitudo nó ſolū nō credere:ſʒ alios exéplo ſue tolleráṫie roborare é dicédus.¶ Rñ:ꝺ dðm:ꝙ martiriū Laurētij:⁊ alioꝝ martirꝝ:é actus ꝟtutis fortitudis.Pʒ ꝯclio. Primo ex illo qð cátat ecclia de eis.Fortes ſci ſūt in bello Rōe oñdit ſic.Ad fortitudiné ꝑtinet:vt cōfirmet hoieʒ in bono ꝟtutis:ꝯ̄ picula:⁊ maxie picula mortis:⁊ maxie ei⁹:q é in bello. Manifeſtū é aūt:ꝙ in martirio hō firmit ꝯfirmat in bono ꝟtutis:⁊ ū fidé ⁊ iuſtitiam nō debit:ꝑpter iminétia picula mortis.Et ita pʒ ꝯclio.¶ Ad rónes in opp. ¶ Ad ꝑmaʒ rñdet ꝙ in actu fortitudis duo ſūt cōſideráda.quoꝝ vnū é bonū in quo fortes firmant:⁊ hoc é fortitudis finis.Alið eſt ipſa firmitas:qua qs nō cedit ꝯ̄rijs ꝓhibétibus ab illo bono.⁊ in hoc ꝯſiſtit eé fortitudinis. Sic aūt fortitudo ciuilis firmat aiam hois in iuſtitia hūana:ꝑpter ei⁹ ꝯſuationé mor

tis picula ſuſtiet:ita ēt fortitudo gratuita fir-
mat aīa3 hoīs in bono iuſtitie dei:qđ ē p fi
dē ieſu xpi:vt dr̃ ad Ro.iij.Et ſic martiri
u3 ↄpat ad fidē:ſic ad finē:in quo aliqs fir
mat ad fortitudinē:ſic ad habitū elicietem'.
¶ Ad ſcđa3 rñdet:q martiriū bñ ē act9 ca
ritatis:vt iperātis:ſ3 ē fortitudīs:vt elicietis
Vtrāq3.n.vtutē martiriū manifeſtat. Qđ
ūt ſit meritoriū:hoc h3 ex caritate. ſic ⁊ ql3
vtutis actus.Et iđ ſine caritate nihil valet.
¶ Ad tertiā rñdet negādo ↄñam.l3.n.pa-
tientia cōmendet in martiribus:tñ ip3 mar
tiriū pncipalis actus eſt ipſius fortitudinis.
¶ In feſto aſſūptiōis btē Marie ē euan-
gelium.Intrauit ieſus ⁊c̄.Luc.x.Circa qđ
poſſunt diſputari ſequentes queſtiones.
¶ Primo:vtr̄ vita actiua ſit potior ⁊ no-
bilior:q̄3 contemplatiua.
¶ Secundo:vtrum btā Maria optima3
partem elegit.
¶ Tertio:vtrum beata Maria in corpe ⁊
aīa aſſūpta eſt in celum.

a Ad primā.q.ſic pcedit.Et vr̄ q
vita actiua potior ſit ſiue nobili
or:quā ↄtēplatiua.¶ Prio ſic.
Vita actiua ptinet ad maiores
ſc3 plātos:q ſūt in honore:⁊ ptāte ↄſtituti.
Ergo potior q̄3 ↄtēplatiua.Cōſeqñtia pat3
ex illo Ariſt.iij.Topi:Qđ ē melior:vr̄ eē
meli9.¶ Scđo ſic.In oib9 actibus ⁊ potē
tijs iperās ē nobili9 his qb9 iperat.ſic mili
taris ti.q̄3 potior:pcipit freniſfractici.S3 vi
ta actiua ponit de his q̄ ad ↄtēplatiuā pti-
nēt ſm phūm.j.Ethi.Ergo actiua vita no-
bilior ē:q̄3 ↄtēplatiua¶ Tertio ſic. Nullus
d3 abſtrahi a nobiliori:vt āplectet min9no
bile.S3 a ſtatu vite ↄtēplatiue recedit ſepe
ad ſtatū vite actiue. Ergo ⁊c̄. ¶ In opp.ē
euāg.pñs.vbi dr̄:q optimā pte3 elegit ſibi
Maria. ¶ Rñđ dōm:q vita ↄtēplatiua
ſimplr̄ melior ē:potior ⁊ nobilior:q̄3 actiua.
Quā ↄclionē pbat phūs.x.Ethi.vij.rōni
bus:q̄s deducit.s.Tho.in ſa ſe.Alber.vo
magn9ſup Lucā ↄplectēs oia:dic̄ ſic.Vita
ↄtēplatiua pfert actiue:vnitate:puritate:

eternitate:firmitate:delectatiōe.Vnitate q:
circa vnū.Puritate:q: nō ſordidat puluē
veniāliū.Eternitate:q: hic ⁊ in pñtia pmāet
i eternū.Firmitate.q: eſt in luce.q: nō fallit
fallacia error.Delectatiōe.q: ↄſolatōi ſpś
ſci iūgit:oblectat aīu3.¶ Ad rōes in opp.
¶ Ad pmā rñdet:q ad plātos nō ſolū pti
net vita actiua:ſ3 ēt ↄtēplatiua:debēt eē ex
cellētes.Vñ Greg.dic̄ in paſtorali.Sit re-
ctor actiōe pcipuus:⁊ p cūctis ↄtēplatione
ſuſpēſus.¶ Ad.ij.rñdet negādo minore3.
q: vita actiua nō directe pcipit vite ↄtēpla
tiue.ſed diſponēdo ad vitā ↄtēplatiuā pci-
pit q̄dā opa vite actiue:in quo magis ſuire
vr̄ ↄtēplatie.¶ Ad.iij.rñdet negādo ↄña3
Et ad pbatiōe3 rñdet:q vita ↄtemplatiua
intermittit aliqñ:pp̄ter actiuā:non ſp:ſ3 ad
tps:rōne vtilitatis:nō rōne dignitatis.

a Ad ſcđa3.q.ſic pcedit. Et vr̄ q
btā Maria optimā ptē elege-
rit eligēdo ↄtēplatiuā.Et vr̄ q
nō.Illđ vr̄ magis eligendū:qđ
ē maioris meriti.q: tale deducit ad maiorē
gliam.Sed vita actiua videt maioris meri
ti:q̄3 ↄtemplatiua.Ergo ipſa erat poti9 eli-
gēda.Cōſeqñtia p3.Ergo ſic:meritū dr̄ re
ſpectu mercedis.Merces eni debet labo-
ri.Sed vite actiue attribuit labor. ↄtēplati
ue vo qes.Ergo actiua eſt maioris meriti:
q̄3 ↄtemplatiua. ¶ In oppo.ē euāgc.pñs.
Scđo ex eodē argumēto arguit ſic. Cōtē
platiua ē maioris meriti:q̄3 actiua.Ergo p-
eligenda venit.Conſequentia eſt bona.An
tecedens patet.Dicit enim Grego.vj.mo-
ralium.Magna ſunt actiue vite merita:ſ3
contemplatiue potiora. Ratione ſic. Ra
tio meriti eſt charitas.Charitas autem cō
ſiſtit in dilectione dei ⁊ proximi.Sed dili-
gere deum ſm ſe:eſt magis meritorium:q̄3
diligere proximum.Ergo illud quod dire-
ctius pertinet ad dilectionem dei:magis eſt
meritorium ex ſuo genere:q̄3 id qđ directe
pertinet ad dilectionem proximi.Sed vita
contemplatiua directe ⁊ immediate perti-
net ad dilectionem dei.Actiua directi9 ad

dilectionē ꝓximi. Ergo ex ſuo genere: ꝯtē
platiua ē maioris meriti: q̃ȝ actiua. ¶ Re
ſpōdeo dicēdū iuxta Albertū ſup̱ Lucaȝ: q̄d
hoc v̄bū Maria ⁊c̄. ꝯuenit btē v̄gini plus
oib⁹ ſcis. In bono. n. corp̱is ⁊ in bono aīe:
⁊ in bono meriti: ⁊ in bono glie: optimā p
tē elegit. In bono corp̱is: v̄ginitatē elegit pu
dorē. Et cū hoc: elegit mr̄is fecūditatem. Et
iō nec p̄mā ſimilē viſa ē nec h̄re ſequentē.
Vñ Exo. iij. p̱ rubum ardētē ſignificaꝫ. In
bono āt aīe elegit optimā ptē. Hȝ. n. ſplēdo
rē diuīe lucis ī itellectu: ⁊ nō deeſt ſibi vir
tutis fruct⁹ in ope. Vñ Iſa. xj. p̱ v̄gaȝ recti
tudis v̄tutē: vbi reqeuit ſpūs alm⁹ ſignifica
tur. In bono meriti: hoc ē in ope ſuo h̄uit
oēȝ actie vite ꝓp̄etatē: ⁊ oēȝ ꝯtēplatiue pu
ritatē: ⁊ nihil hȝ de defectu vtriuſqȝ. Vñ
ſignificaꝫ. Nūe. xvij. p̱ virgā Aarō: q̄ viru
it: frōduit: floruit: ⁊ amigdalū cibuȝ fructifi
cauit. Viruit v̄tute: frōduit bñdictione. flo
ruit grauidatiōe cordis: quo nos ꝯcepit: ⁊
corp̱is: quo filiū v̄bū icarnatū ſuſcepit. fru
ctificauit in ptu: cibū ſalutarē ꝓducēs. In
bono āt glie optimā ptē elegit. Pars eniȝ
bona ſtola corp̱is: p̱s melior ſtola aīe: optia
ꝯſortiuȝ ip̱ij: ⁊ regis mr̄: īp̱atoria maieſtate.
dicēte ſcriptura. Et Regū. ij. q̄ ꝑpoſitus ē
thron⁹ mr̄is regis: iuxta thronū regis. Pe
te ergo mr̄ q̄d vis. Nec. n. ē fas: aliqd tibi
denegare. Hec optia p̱s ordinata ē: vt ca
ſtroꝝ acies: qm̄ oiuȝ celeſtiū agminū ſplen
doreȝ exp̄ſſit. Apoc. xij. Corona. xij. ſtellaꝝ
in capite eius. hoc ē. ix. ordinū angeloꝝ: ⁊
triū ſtatuū ſcōꝝ: ꝯiuguȝ: virginū: viduaꝝ.
Vel triū aureolas portātium doctoꝝ. q̄d
apoſtolos docuit. Virginū q꞉ flos v̄ginuȝ
fuit: mater: cū ei⁹ aīam gladi⁹ filij ſui tranſi
uit. Vndeciȝ ēt ordinū gliam h̄uit. Ipſa. n.
cuſtodiā h̄uit angeloꝝ. ſecreta ꝯſilia archā
geloꝝ. iuxta decreta p̄ncipū. Seueritateſ ꝯ
malitiā exhibuit ptātū: ꝯterēdo caput dra
conis: īnūerabilē virtutē in miraculis oſtē
dit. Virtutē altitudinē nō decliabilē oñdit.
dñationū qetē: in receptiōe ſeſſiōis prebuit
thronoꝝ. altitudinē ſcie ⁊ ꝯtēplatiōis che
rubin trāſcēdit: ⁊ affectiōe caritatis ſcēdiū
ſeraphin ſup̱auit. Hic. xij. ſtellis corōata d̄
coraꝫ. Hec Albert⁹. ¶ Ad rōnes in opp.
r̄ñdeꝫ negādo ꝯñaȝ. Et rō ē: q꞉ lȝ labor exte
rior opeꝫ ad augmētū p̄mij accñtalis. aug
mētū tñ p̄mij ēēntialis ꝯſiſtit p̄ncipaliter in
caritate: ⁊ maxime dilectionis diuine: ſicut
dictum eſt.

AD tertiā. q. ſic ꝓcediꝫ. Et vr̄
q̄ btā Maria nō ſit aſſūpta
⁊c̄. ¶ Primo ſic. Reſurre
ctiōis tp̱s oium differꝫ vſqȝ
ad finē mūdi: vt ſit ſimul oi
um reſurrectio diuīa ordiatiōe. Ergo corp⁹
btē Marie nōdū reſurrexit: ⁊ p̱ ꝯñs nō ē
aſſūptū cū corp̱e in celū. Cōſeqntia vr̄ v̄a.
Añs pȝ p̱ Iob. xiiij. Hō cū dormierit: nō re
ſurget: donec ateraꝫ celū: nec euigilabit: vt
ꝯſurgat de ſōno ſuo. Et loqꝫ de ſōno mortꝭ
Ergo vſqȝ ad finē mūdi: qñ celū atereꝫ: re
ſurrectio hoiuȝ differꝫ. ¶ In opp. ē fides
q. vlis eccl̄ie. Dic̄. n. ſcūs Tho. in. iiij. di. q̄
pie crediꝫ de btā v̄gine ⁊ Io. euāg. q̄ reſur
rectio coꝝ nō ē delata vſqȝ ad finē mūdi.
¶ Rñō dicēdū: q̄ btā v̄go in aīa ⁊ corp̱e aſ
ſūpta ē in celū. Iſta ꝯlō pȝ. Nā p̱ vniuer
ſā eccl̄iaȝ fide pia ſuſcepta ē: quā qdā ſctōꝝ
nō ſolū aſſerūt: ſȝ ēt aptis rōib⁹ ꝓbare nitū
tur. Btūs Hiero. In his q cū xp̄o ſurrexe
rūt: ꝑpetuā reſurrectiōeȝ iā eē cōpletā non
nlli credūt: cuſtodē v̄gis in glificata carne
gaudere cū xp̄o: nec nō de btā Maria fa
ctā ābigim⁹. Itē Aug. iñ affirmat ⁊ tribus
rōib⁹ ꝓbat. Pria qdē ſumiꝫ ex carnis xp̄i
⁊ v̄gis vnitate. Arguiꝫ ſic. Putredo ⁊ ver
mis hūane ē opprobriū ꝯditiōis: a quo op
probrio cū ieſus alien⁹ ſit: maxie nā excipiꝫ
q̃ȝ ieſus de ea aſſūpſiſſe ꝓbaꝫ. Scd̄o ſumi
tur ex corp̱is dignitate ſic thronū dei: thala
mū dñi: celi tabernaculū: dignum ē ibi eē:
vbi ipſe ē: tā p̄cioſuȝ theſauꝝ digni⁹ ē celo
ſuare: q̃ȝ terra. Tertia rō ſumiꝫ ex virgina
lis puritatis integritate. Ait. n. ſic. Letare
Maria letitia ineffabili: corp̱e ⁊ aīa in xp̄o
filio ꝓp̄o. Per ꝓp̄iū filiū nec ſeq dȝ corru

ptiōis erūna:quā nulla ſecuta ē filiū pariē-
do integritatꝭ coꝛruptio:vt ſit ſemꝑ incoꝛru
pta:quā tāta ꝑfudit gratia:ſit integra viuēs
q̄ oīum integrā ꝑfectāqꝫ genuit vitā:ſit cū il
lo:quē ſuo genuit vtero.ſit apud illū illa:q̄
genuit:fouit:ꝛ aluit illū Maria dī genitrix
miniſtrix:ꝛ ꝑuitrix.De q̄ q꞉ ſentire aliť nō
audeo:alud dicere nō ꝑſumo. Bernardus
etiā rōcinať ad idē.Sic ſctōꝝ coꝛpa ſubli-
miū.puta petri ꝛ Pauli tā glorioſa venera
bilia reddidit:ꝛ honoꝛe tā mirifico ſublima
uit:vt ipſis deputeť loc⁹:eoꝝ veneratiōi cō
gruus.Si igiť mō coꝛp⁹ ſuꝑ terrā eē dicať:
cū nec deuota frequētať viſitatiōe fideliū:
nec eidē locus deputeť hoñoꝛis:nimiꝝ vi-
dereť xp̄s honoꝛē materni coꝛpoꝛis ꝯtēpſiſ
ſe:cū tñ ſuꝑ terrā alia ſctōꝝ coꝛpoꝛa ſic ho-
noꝛauit.℄ Ad argumētū inoppo.dōm eſt:
ꝙ rō ꝑcedit vbi nō obuiat ꝑuilegiū:alicui
datū:ſic fuit btē ꝟgini ꝛ beato Jo.euange.

℄ In feſto beati Bernardi eſt euāgeliū.
Nemo accendit Luc.xi.pōt diſputari ſe.q.

VTrū poſſit i dilectiōe dei ha
beri reſpect⁹ ad aliquā mer
cedē.℄ Et vř:ꝙ non ex pn̄ti
euāgelio:q꞉ iā oculus nō eēt
ſimplex:niſi ad aliud hēretur
reſpect⁹:q̄ꝫ ad deū.℄ Secundo ſic. Joā.x.
Mercēnari⁹ vituperať.Sꝫ mercēnari⁹ ē:
q mercedē q̄rit.ergo dilectio dei ex carita-
te nō admittiť reſpectu mercedis.℄ Ter-
tio ſic.Merces ē finis eoꝝ:q̄ ꝑꝑ mercedē
fiūt.Sꝫ finis diligiť magis:q̄ꝫ ea q̄ ſunt ad
finē.Si ergo dˢ ꝑpter aliquā mercedē di
ligereť:aliqd aliud magis diligereť deo:qˢ
eſt ꝯtra rōnē caritatis.℄ In opp.ē qˢ dř
glo.Ma.i.ꝙ ſpes generat caritatē.Sꝫ ſpes
expectatio mercedis.Ergo caritas pōt eſſe
cū intuitu mercedis.Preterea ad Hebr.xi.
dř de ſctis patribus.Aſpiciebāt in remu-
neratoꝛē:Sꝫ ꝯſtat:ꝙ ipſi diligebant deū ex
caritate.Ergo dilectio dei ex caritate cōpa
tiť intuitū mercedis.℄ Rn̄deo dōm iuxta
ſctm̄ Tho.in.iij.ꝙ merces dř ꝑmiū qˢ qs
ex laboꝛe:vel oꝑe aliquo meretur. Premiū
aūt eſt qˢ alicui in bonū ei⁹ reddiť. Unde
merces inq̄ntū hmōi:iꝑoꝛtat aliqˢ referibi
le ꝑ amoꝛē ad id:cui merces reddiť. Mer
cedē aūt aliqs ꝑpter ſeipſū amat.nō tñ eſt
de rōe mercedis:ꝙ ſit intētiōis finis:q꞉ ple
rūqꝫ aliqs mercedē ex oꝑe nō q̄rit:cui mer
ces dať.ea autē q̄ ꝑpter ſe aliqs diligit:vel
ſunt ꝑfectiōis eius foꝛmaliť:ſicut ſanitas:vir
tus operatio dilectiōis:ꝛ hmōi.vel ſunt ef-
fectiua:vel ꝯſecutiua:vel ꝯſeruatiua. Hoꝝ
aūt cōtrarioꝝ ꝓhibitiua.Uñ ſi aliqs amat
aliqd:extra ſe ipſū:illud pōt dici merces:i-
quātū ex eo aliqd in ipſo relinqtur: vel ſer
uať.De rōne aūt amicitie ē:ꝙ amicus ſui
gratia diligať.Uñ amic⁹ nō hꝫ in:amicitia
rōnē mercedis:ꝓꝑie loquendo:q̄ꝫuis ea q̄
ex amico nobis fiūt:rōnē mercedis hr̄e pñt
ſicut dlectatiōes:ꝛ vtilitates:q̄s ex ipo ami
cus cōſeqtur:rōne quoꝝ ipſe amic⁹ pōt di-
ci merces:q꞉ cauſaliť:ſicut dř merces nr̄a:
rōne eoꝝ:q̄ ex ipſo in nobis ſunt.Pꝫ ergo
ꝙ ponere mercedē:aliquē finē amoꝛis:ex
pte amati:ē ꝯtra rōnē amicitie.Uñ caritas:
ꝑ hūc modū oculū ad mercedē hēre ñ pōt.
Hoc.n.eēt deū nō ponere vltimū finē:ſed
bona:q̄ ex ipſo cōſeqtur:q꞉ ponere merce-
dē eē finē amoꝛis:ex pte amātis:nō tñ vlti
mū vt ſi ipſe amoꝛ ē q̄dā oꝑatio amātis:nō
eſt ꝯtra rōeꝫ amicitiē:q꞉ ipſa amoꝛis oꝑatio
cū ſit qˢdā accidēs:nō dř amari niſi ꝑpter
ſuū ſubiectū.Itē ea:q̄ aliqs ꝑpter ſe diligit
pōt eē oꝛdo ſalua amicitia.Uñ ꝛ ipſā oꝑa
tionē amoꝛis poſſū amare:nō obſtāte ami
citia ꝑpter aliqd aliud:erit tñ ꝯtra rōnē vir
tutis:ſi virtutis operatio ꝑpter aliqd aliud
virtute inferius:cuius ſunt tꝑalia bona:dili
gať.Patet ergo:ꝙ hn̄s caritatē:nō pōt ha
bere oculū ad mercedem:vt ponat aliquid:
qˢcunqꝫ finē amati.ſ.dei.Hoc eni eēt ꝯtra
rōnem caritatis:vt eſt amicitia quedā. nec
iterū vt ponat aliquod tēpoꝛale bonū finē
ipſius amoꝛis:qa hoc eſſet cōtra rōnē cari-
tatis:vt eſt virtus.pōt tamē habere oculū
ad mercedē:vt ponat beatitudinē creatam:
finē amoꝛis:nō autē finem amati.Hoc enī

nec eſt ꝯtra rõem amicitie. nec ꝯtra rõnem
virtutis: cũ btitudo virtutũ ſit finis. ¶ Ad
rões in oppo. ¶ Ad primã rñdetˀ negan
do ꝯñam. Et ad ꝓbationé rñdetˀ: ꝙ oculus
nõ cẽt ſimplex: ſi reſpectꝰ haberetˀ ad p̄miũ
tanq̃ȝ finé ipſius amati. ſ. dei: ſed vt dictuȝ é
nõ habetˀ reſpectꝰ ad p̄miũ: qđ ſit finis ama
ti: ꝫ qđ finis ſuitij: vel amoris. ¶ Ad ſcđaȝ
rñdetˀ negando ꝯñaȝ. Et rõ eſt: q: mercẽna
rius dr̃ ibi: q opus ſpũale ꝓpter mercedeȝ
tp̄alé exercet. Et talis vituperatˀ. ¶ Ad ter
tiam patet reſponſio per ea: que dicta ſunt
ad primam.

¶ In feſto ſancti Auguſtini eſt euãgelium.
Uos eſtis ſal: terre ꝛc̃. Math. v. Circa qđ
poſſunt diſputari ſequentes. q.

¶ Primo: vtrum ſtatus prelatoꝝ q faciũt
ꝛ docẽt: ſit maiꝰ q̃ȝ ſit in eccleſia dei.

¶ Secũdo: vtꝝ prelatus: qui nõ facit quod
docet: ſit in ſtatu perfectionis.

AD primã ſic ꝓcedit. Et dr̃ ꝙ
ſtatus p̄latoꝝ etiã q faciunt ꝛ
docẽt: nõ ſit maior. q̃ȝ ſit in ec
cleſia dei. ¶ Primo ſic. Dr̃
Mat. xix. Si vis p̄fectus eẽ
vade ꝛ véde oia: q habes: ꝛ da pauperibꝰ.
Hoc faciũt religioſi: nõ ad hoc tenentˀ epi.
Dr̃ eni. xij. q. i. epi. De rebus ꝓprijs: vel ac
q̄ſitis: vel qcqd de ꝓprio habẽt heredibus
ſuis relinquãt. Ergo vr̃: ꝙ religioſoꝝ ſtatꝰ
ſit maior. ¶ Scđo. Perfectio p̄ncipalibus
ꝯſiſtit in dilectiõe dei: q̃ȝ in dilectiõe ꝓximi.
Sȝ ſtatus religioſoꝝ directe ordinatˀ ad di
lectioné dei: ꝛ ex dei ſeruitio: ꝛ famulatu no
minatˀ: vt Dyo. vi. ecc. Jerar. Status auteȝ
epoꝝ videtˀ ordinari ad dilectiõem ꝓximi:
cuius cure ſupintendũt. Ergo idé qđ prius.
¶ Tertio. Status religioſoꝝ ordinatˀ ad vi
tã cõtẽplatiuã: q potior eſt: q̃ȝ actiua: ad quã
ordinatˀ ſtatus epoꝝ. Ergo idẽ quod prius.
¶ In oppo eſt euãgeliũ. Qui fecerit ꝛ do
cuerit: hic magnꝰ vocabitˀ ꝛc̃. Scđo ſic. nul
lo lȝ maiori ſtatu ad minoré trãſire. Hoc. n.
eſſet retro reſpicere. Sȝ põt aliqs de ſtatu
religiõis i ſtatu ep̄alé trãſire. Dr̃ eni. xviij.
q. i. ꝙ ſacra. ordinatio: de monacho: ep̄m fa
cit. Ergo ſtatus p̄latoꝝ maior ꝛ perfectior
é: q̃ȝ religioſoꝝ: ꝛ ꝑ ꝯñs oiuȝ alioꝝ. ¶ Rñ
deo dicẽ: ꝙ ſtatus prelatoꝝ ſit maior: q̃ȝ ali
qs alius in eccleſia. Probatur iſta ꝯcluſio.
Primo ex illo euãgelij p̄ntis. in quo xp̄s: p̄
latos alloquẽs dicit. Uos eſtis ſal terre voſ
eſtis lux mũdi. Pȝ etiã ex illo. Augu. lxviij.
di. c. quoꝝ: vbi vocat eos p̄res: ꝛ p̄ncipeſ ec
cleſie. Rõne ſit reſpectu religioſoꝝ ſic Au
guſt. xij. ſuꝑ Geñ. ad lr̃am: Sempꝑ agẽs pre
ſtãtius eſt patiẽte. In genere autem p̄fectio
nis: epi ſm̄ Dio. v. c. ecc. Jere. ſe hñt vt p̄fe
ctiores: religioſi aũt vt p̄fecti: quoꝝ vnũ p̄
tinet ad actioné: alterum ad paſſioné. Ergo
ſtatus epoꝝ: maior ꝛ potior eſt: ſtatu religio
ſoꝝ. ¶ Ad rões i opp. ¶ Ad primã rñdetˀ
negãdo ꝯñam. Pro quo notãdũ iuxta ſcm̃.
Tho. ꝙ abrenũciatio ꝓpriaꝝ facultatũ du
plex ꝯſiderari põt. Uno mõ ſm̄ ꝙ eſt i actu
ꝛ ſic in ea nõ ꝯſiſtit eſſentialiť p̄fectio: ꝫ eſt
qđdaȝ p̄fectiõis inſtr̃m. Et iõ nihil ꝓhibet ſta
tũ p̄fectiõis eſſe ſine abrenũciatiõe ꝓprio
rũ. Alio mõ põt cõſiderari ſm̄ p̄parationẽ ai.
vt. ſ. hõ ſit paratus: ſi opus fuerit: oia dimit
tere: vel diſtribuerˀ. Et hoc pertinet directe
ad p̄fectioné. Uñ Augu. dicit in li. de cõſen
ſu euãgeliſt. Oñdet dñs filios ſapie intelli
gere nõ in abſtinẽdo: nec in mãducãdo eſſe
iuſtitiã: ꝫ in eq̄nimitate tollerãdi inopiam.
Uñ ꝛ Apoſtolꝰ dicit Scio abũdare: ꝛ pe
nuriã pati. Ad hoc aũt maxime tenentˀ epi:
ꝛ oia ſua ꝓ honore dei: ꝛ ſalute ſui gregis
largiẽdo: vel rapinã bonoꝝ ſuorum cũ gau
dio ſuſtinendo. ¶ Ad ſcđaȝ rñdetˀ negãdo
minoré: ſi intelligat tm̃: q̃m p̄lati vtriq; dile
ctioni. ſ. dei ꝛ ꝓximi intẽdũt: imo ꝙ intẽdãt
dilectiõe ꝓximoꝝ: ꝓuenit ex abũdãtia dile
ctiõis dine. Hoc aũt é maioris dilectionis ſi
gnũ: vt ꝓpter amicũ etiã alij ſeruiat: q̃ȝ etiã
ſi ſoli amico vellet ſeruire. ¶ Ad tertiã rñ
detur: ꝙ p̄latꝰ nõ ſolũ ordinatˀ ad vitaȝ acti
uam ꝫ etiam ad contẽplatiuam: de q̃ debȝ
haurire qđ in actiua influat. Unde Greg.
dicit in paſtorali. Sit preſul in actiõe preci

prius:pre cũctis ↄtemplatione ſuſpẽſus ⁊c.
¶ Scḋa3.q.ſic ꝓcedit. Et videt
a ꝙ platus docẽs ⁊ nõ faciẽs:nõ
ſit in ſtatu pfectiõis.¶ Primo
ſic.Qui nõ eſt ĩ grã:nõ ẽ ĩ ſta-
tu gratie.Ergo pari rõne:q nõ eſt pfect⁹ cu
iuſmodi eſt platus:q docet bona:⁊ nõ facit.
Ergo talis nõ eſt ĩ ſtatu pfectiõis.¶ Scḋo
ſic.Qui ẽ in ſtatu ſuitutis pcti:nõ videt eẽ
in ſtatu pfectiõis.S3 mali platis ſunt ĩ ſtatu
ſuitutis pcti.Jo.viij.Qui facit pctm̃:ſuus
eſt pcti:ergo repugnat:ꝙ ſint in ſtatu pfe-
ctiõis.¶ In opp.ẽ ꝙ multi plati ſunt q grã
⁊ caritate carẽt:in qbus ↄſiſtit pfectio:⁊ tñ
in ſtatu platiõis:q̃ ſtatũ dicit pfectiõis:ergo
⁊c.¶ Rñõ dõm:ſub vna ↄcluſione tali.ꝙ
nec ois pfect⁹ eſt ĩ ſtatu pfectiõis.nec ois q
ſtat in ſtatu pfectionis:ẽ pfect⁹.Jſta ↄcluſio
ſic oñdit ſɋ iuxta ſcm̃ Tho.Stat⁹ ꝓpe pti
net ad cõditionẽ libtat3:⁊ ſuitut3 ſpũalis.Li
bertas aũt:aut ſuitus:põt in hoie attẽdi du
plicit.Uno mõ ſ3 qḋ interi⁹ agit.Alio mõ
ſm id:qḋ exteri⁹ agit.Et ꝙ vt dr̃.i.Regũ.
xvi.Hoies vidẽt ea:q patẽt:ſ3 ds intuetur
cor.Inde ẽ:ꝙ ſm iteriorẽ hois diſpoſitiõe3
accipit ↄditio ſpũalis ſtat⁹ ĩ hoie:p cõpatio
nẽ ad iudiciũ dinũ.Scḋm aũt ea q̃ exteri⁹
agunt accipit ſpũalis ſtat⁹ in hoie:p cõpa-
tiõe3 ad eccleſiã.Et ſic nõ de ſtatib⁹ loqmur
ꝑut.ſ.ex diuerſitate ſtatuũ:qdã eccleſie pul
chritudo ↄſurgit:Eſt aũt cõſiderãdũ:ꝙ q̃n
tũ ad hoie3 ad hoc ꝙ aliqs adipiſcat ſtatu3
libertat3:vel ſuitutis:reqrit qdẽ pmo aliq̃
obligatio:vel alligatio.Nõ eni ex eo ꝙ ali-
qs ſuit alicui:efficit ſeru⁹:q: etiã liberi ſui
unt.Ex hoc:ꝙ aliqs deſinit ſeruire efficit li
ber.ſic p3 de ſeruis fugitiuis.S3 ille ẽ ꝓpe
ſeru⁹:q obligat ad ſeruiẽdũ:⁊ ille ẽ liber:q
a ſeruitute abſoluit.Scḋo reqrit:ꝙ obliga
tio pdicta cũ aliq̃ ſolẽnitate fiat.Sicut cete-
ra q̃ int̃ hoies obtinẽt ppetuã firmitatẽ:q-
dã ſolẽnitas adhibet:ſic igit eſt in ſtatu pfe
ctiõis ꝓprie dicit eẽ aliqs:nõ ex hoc:ꝙ h3
actũ dilectiõis pfecte.ſ3 ex hoc ꝙ obligat ſe
ppetuo:cũ aliq̃ ſolẽnitate ad ea:q ſunt perfe
ctiõis.Cõſtat etiã:ꝙ aliq ſe obligãt:q non
ſeruiũt ⁊ aliqui implẽt:ad qḋ ſe nõ obliga-
uerũt:vt p3 Mat.ij.de duobus fratribus:
quoꝝ vn⁹ dicẽti:opare in vinea:rñdit: no-
lo:⁊ poſtea abijt Alit aũt rñdens ait:eo:⁊ ñ
iuit.Et ideo nihil ꝓhibet aliquos eſſe per-
fectos:q nõ ſunt in ſtatu pfectiõis.⁊ aliquos
eẽ in ſtatu pfectionis qui non ſunt perfecti.
¶ Ad rõnes in oppoſitum vna reſponſio
ſufficit:ꝙ ꝓcedunt quantum ad interiorem
ſtatum:nõ autem quantum ad exteriorem:
de quo eſt ſermo.

¶ In feſto ſancti Bartholomei eſt euãge-
lium.Hoc eſt preceptum ⁊c.Jo.v.poſſunt
diſputari ſequentes.q.

PRimo:vtrũ beatus Bar-
tholomeus:⁊ alij apli potue
runt dici amici dei.Et vr̃ ꝙ
nõ.¶ Primo ſic.Amicitia
eſt reuelatio pitatis.S3 deus
multo ſuperior eſt hoie.Ergo hois ad deũ
nõ eſt amicitia.¶ Scḋo ſic.Caritas nõ eſt
amicitia.Ergo qui ex caritate diligunt deu3
non debent dici habere amicitiam ad deũ.
Antecedens probatur ſic.Nihil eſt ita pro
prium amicitie:ſicut ↄuenire amico:vt phi
loſophus dicit.viij.Ethi.Sed caritas ẽ ho
minis ad deum:ad quem nõ eſt cum homi
ne conuerſatio.Ergo caritas talis nõ ẽ ami
citia.¶ Tertio ſic.Seruitus ⁊ amicitia nõ
videntur ſe comparari.Unde dicit domi-
nus.Non dicam vos ſeruos:ſed amicos.
Sed beatus Bartholomeus:⁊ alij apoſto
li ſancti:ſemper manent ſub ſeruitute dei.
Unde quilib3 eis dicit illud Pſal.Ego ſer
uus:⁊ filius ancille tue.Ergo videtur:ꝙ nõ
ſunt dicendi amici dei.¶ Quarto ex argu
mento chriſti:quo dicit.Uos dixi amicos:
quia omnia que noui a patre meo:nota fe-
ci vobis.Arguitur ſic.Chriſtus non fecit
eis omnia nota:que audiuit a patre ſuo:vt
patet.Non enim eſſent capaces tante ſapi-
entie:quantu3 ſuſceperat filius a patre.Er
go ſemper ſerui:⁊ non amici ſunt dicendi.
Jn oppoſitum eſt euangeliũ preſens.Et de

beato Bartholo.dr in hiſtoria. Quū qre-
ret ydolū qs eēt Bartholo.rńdit. Amicus
dei ē. ¶ Rńo dōm:q beat⁹ Barthol. ve-
re dictus amicuſ dei eſt:⁊ alij apli. Cōcluſio
pȝ ex vbo xpi dicētis. Nō dicaȝ vos ſuos
ſȝ amicos:⁊ iteꝝ. Uos amici mei eritiſ:ſi fe
ceritis:q precipio vobis. Rōne ſic.q dile-
xerūt deū ex caritate. Sȝ caritas eſt:qdam
amicitia. Pro quo nōndū:q ſm phūȝ.viij.
Ethi. Nō qlibet amor:hȝ rōneȝ amicitie:ſȝ
amor q eſt cū beniuolētia.qñ.ſ.ſic amamus
aliquē:vt ei bonū velim⁹. Si aūt reb⁹ ama
tis nō bonū velim⁹:ſȝ ipſuȝ eoꝝ bonū veli-
m⁹:nobis dicim⁹. Amare:vinū vel equuȝ:
vel aliud hmōi:nō eſt amore amicitie:ſȝ cu-
iuſdā cōcupiſcētie. Ridiculū eni eſt dicere:
q aliq hñt amicitiā ad vinū:vel equuȝ:ſed
nec beniuolētia ſufficit ad rōnē amicitie:ſȝ
reqrit qdam mutua amatio.q amicus eſt
amico amicus. Talis aūt mutua beniuolen
tia fundatur ſuper aliqua cōicatiōe. Quom
igit ſit aliqua cōicatio hois ad deum:ſm q
ſuam beatitudinē nobis cōicat:ſup hac cōi-
catione oportet aliquā amicitiam fundari.

De qua qdem cōmunicatione dicit.i. Cor.
x. Fidelis deus:per quē vocati eſtis in ſocie
tatem filij eius. Amor aūt ſuper hac cōica-
tione fundat⁹:eſt caritas. Uñ manifeſtū eſt:
q caritas qdam eſt hominis ad deū:p quā
homo deū diligit.⁊ deus hominē:⁊ ſic effi
cit qdam aſſociatio hois ad deū:vt dicit.i.
Jo.i. Si in luce ambulam⁹:ſicut ⁊ ipſe in lu
ce ē:ſocietatē habem⁹ ad inuicē. Et ita bea
tus Bartholomeus ambulans in luce gre:
dictus eſt amicus:⁊ oēs alij ſcti:de qbus di
citur i Pš. Nimis honorati ſunt amici tui
deus. ¶ Ad rōnes i oppo. ¶ Ad pmā rñ
detur negādo pñaȝ. Et rō eſt:q amicitia nō
requirit equalitatē ſiue paritatē equipantie
ſȝ equalitatē pportiōis:vt ſi vnus amicoꝝ
operet ad alterū:ſm ſuā pportionē:vt dici
tur.viij. Ethi: ¶ Ad ſcdam rñdetur negan
aſſumptū. Ad probatiōeȝ negat minor. Et ē
ratio:q duplex eſt hois vita. Una qdeȝ eſt
exterior ſm naturā ſenſibilē:⁊ corporaleȝ:⁊
ſm hanc vitam nō eſt cōicatio vel ꝯuerſa-
tio cum deo ⁊ angelis. Alia eſt vita ſpūalis
ſm mētē. Et ſm hanc vitā eſt nobis ꝯuerſa
tio cū deo:⁊ angelis in pñti qdeȝ ſtatu iper
fecte. Uñ dicit Philip.iij. Noſtra ꝯuerſa
tio in celis eſt. Iſta ꝯuerſatio pficitur in pa
tria:qñ ſerui eius ſuient dño:⁊ videbūt fa-
ciē eius:vt dicit Apoca.vlt. Et iō hic ē cari
tas impfecta:ſȝ perficietur in patria. ¶ Ad
tertiā rñdet negādo pñam. Et ad pbatiōeȝ
rñdetur:q intelligit de ſeruitute ſeruili. qa
ſi timore ſeruili ſunt ſubiecti:talis timor ex-
pellit ab animo caritatē. Timore vero filia-
li:ſemp ſancti pmanēt ſubiecti:ſm illud pš.
Timor dñi ſctūs pmanet in ſeculū ſeculi. Et
iſti mō ſancti dicūtur ſerui. Ro.i. Paulus
ſeruus Jeſu xpi. ¶ Ad quartam rñdet:q
illud:oia quecūqȝ audiui a patre meo:nō ē
intelligendū de oibus ſimpliciter:⁊ abſolute.
q iſtud erat impoſſibile vt argutum eſt:ſed
intelligendū eſt de oibus ptinentibus ad eo
rū ſtatū:cuiuſmodi ſunt illa:que ptinent ad
eoꝝ ſalutem:⁊ fide ⁊ morū predicationem:
⁊ eccleſie gubernationem.

¶ In feſto decollationis beati Jo.baptiſte
eſt euāgeliū. In illo tpe miſit Herodes ⁊c.
Mat.vi. poſſunt diſputari ſe.q.

¶ Primo:vtrū beatus Jo.moriēs ex hoc
q dicebat Herodi.nō lȝ tibi habere vxorē
fratris tui.verus martir ſit colendus.

¶ Scdo:vtrū iuramentū qd Herodes p-
ſtitit ſaltāti puelle.excuſare potuit Herodē
a peccato mortis.Jo.baptiſte.

AD pmam.q.ſic procedit. Et
videt q beatus Jo.moriens
ex hoc q dicebat Herodi ñ
lȝ tibi hēre vxorē fratris tui.
ver⁹ martir ſit recolēdus. Et
vr q nō.q vr q ſola fides ſit cā martirij.
Probat ſic. Dr.i. Petri.iiij. Nemo veſtꝝ
patiat.q.homicida.aut fur aut aliqd hmōi.
Si aūt vt xpian⁹ ñ erubeſcat.glorificet deū
iuſto noie. Sȝ ex hoc dr aliqs xpan⁹.q te-
net fidē xpi. Ergo ſola fides xpi dat patiēti
b⁹ martirij gloriā. ¶ In oppo.ē euāgeliuȝ.

pſens: ꝛ fides vlis ecclie. ¶ Rño dicēdu𝔷:
ꝙ btūs Jo. ꝑ rephēſione adulterij: morte𝔷
ſuſtinēs verꝰ martyr fuit: ꝛ vt martyr ē ve
nerādus. Jſta ꝯcluſio declarat̃ ſic. iuxta ſcm̃
Tho. martyres dicunt̃. q. teſtes: q. ſ. corpo-
ralibꝰ ſuis paſſiōibꝰ vſq𝔷 ad mortē teſtimo
niū ꝑhibēt ṽitati: nō cuicūq𝔷: ꝫ ṽitati q̄ ſm
pietatē ꝑ xp̄𝔷 nob̄ innotuit. Unde ēt marty
res xp̄i dicunt̃. q. teſtes ipſiꝰ. Hmōi aūt eſt
ṽitas fidei. Et iō martyrij cā: ē fidei ṽitas.
S𝔷 ad fidei ṽitatē nō ſolū ꝑtinet ipſa credu
litas cordis: ꝫ ēt exterior ꝓteſtatio: q̄ qdem
fit nō ſolū ꝑ ṽba qbꝰ aliqs ꝯfitet̃ fidē: ꝫ et
ꝑ facta: qbus fidē ſe habere oſtēdit: ſ𝔷 illud
Jacobi. ij. Ego oſtēdā tibi ex opibus fidem
meā. Unde ꝛ de qbuſdā dr̃ Jacobi. pmo.
Cōfitent̃ ſe noſſe deū: factꝭ aūt negāt. Et iō
oium ṽtutū opa: ſm qḋ referunt̃ in deum:
ſunt qdā ꝓteſtatiōes: ꝑ q̄s nobis innoteſcit:
ꝙ deꝰ hmōi opa a nobis reqrit: ꝛ nos ꝓ eis
remunerat. ꝛ ſm hoc pſens eē martyrij cā
ſm qḋ videmꝰ: ꝙ beati Jo. Bapti. marti-
riū in ecclia celebrat̃: q non ꝓ negāda fide:
ꝫ ꝓ rephenſione adulterij: mortē ſuſtinuit.
¶ Ad rōnē in opp. reſpondet̃. Dicimꝰ. n.
ꝙ veꝝ ē: qḋ dicit̃ in minori: ꝙ xp̄ianꝰ dicit̃
q xp̄i ē. S𝔷 aliqs dicit̃ eē xp̄i: non ſolum ex
eo ꝙ h𝔷 fidē xp̄i: ꝫ ēt ex eo ꝙ ſpiritu xp̄i ad
opa ṽtuoſa ꝓcedit: ſm illud Ro. viij. Si qs
ſpiritu𝔷 xp̄i h𝔷: hic non eſt eiꝰ. Et ēt ex h: ꝙ
ad imitationē xp̄i morit̃: ſm illud Gala. v.
Qui xp̄i ſunt: carnē ſuā crucifixerunt cum
vitijs: ꝛ ꝯcupiſcētijs. Et ideo vt xp̄ianꝰ pa-
tit̃: non ſolum: q patit̃ ꝓ fidei ꝯfeſſione: q̄ fit
ꝑ ṽba: ꝫ ēt q patit̃ ꝓ quocunq𝔷 ope facien-
do: vel ꝓ quocunq𝔷 peccato vitādo: ꝓpter
xp̄m q: totu𝔷 h ꝑtinet ad fidei ꝓteſtationē.

a De ſecundā. q. vtrum iuramētu𝔷
l𝔷 incautū: qḋ Herodes ꝓmiſit
ſaltanti puelle: excuſare potuit
Herodē a peccato mortis Jo.
Baptiſte. Et videt̃ ꝙ ſic. ¶ Juramētu𝔷 in
cautum dicit̃: qḋ vergit in exitum malū: vel
minus bonum. Sed tale obligat. P𝔷: q: ta
le fuit iuramentum: qḋ Joſue iurauit Ga-
baonitis pacem: ꝛ ꝙ non occideret eos Jo
ſue. ix. ꝛ tm̄ pceptu𝔷 dei erat in ꝯtrium. Pre
ceperat eni deus: ꝙ occideret oēs habito-
res ꝛc. ſicut habet̃ Deutero. vj. Et obſer-
uauit Joſue iuramētu𝔷: credēs ſe obligatu𝔷
Un̄ Ambro. li. de officijs. xxij. q. iiij. loqns
de iuramēto Joſue dicit ſic. Jeſus tm̄ pace𝔷
quā dederat: reuocādā non cēſuit: q: firma-
ta erat ſacr̄i religione: ne du𝔷 alienā pfidia𝔷
redargueret: ſuā fidē ſolueret. Soluiſſet er
go ſuā fidē: ſi nō tenuiſſet: qḋ iurauerat. Si
milit̃ ergo vr̃: ꝙ Herodes iurās ſe daturū
puelle qcqd peteret: obligabat̃ ad ſoluēdū:
qḋ iurauerat: ꝫ eēt ꝯtra pceptū dei: ſic fuit
illud: qḋ fecit Joſue. ¶ Jn oppo. ē canō Jſi
dori. xxij. q. iiij. Jn malis ꝓmiſſis reſcinde fi
dē: in turpi voto muta decretu𝔷: qḋ incaute
vouiſti: nō impleas. Jmpia ē ergo ꝓmiſſio:
que ſcelere adimplet̃. Nō obligat ſe: nec ta
le iuramētū excuſat a peccato perpetrato.
¶ Rño dicēdū: ꝙ iuramētū Herodis nō
excuſauit a nece beati Jo. vt oſtēdit Augu.
optie in ſermone huiꝰ feſtiuitatis. Pro quo
notandū iuxta ſctm̄ Tho. in. iij. ꝙ duplex ē
iuramētū. Unū aſſertoriū: ꝛ aliud ꝓmiſſo-
riū. Promiſſoriū iuramētū ē de eo: qḋ i fu
turū a iurāte faciēdū expectat̃: vel ꝑ ſe: vel
ꝑ aliū. Aſſertoriū ṽo eſt: qḋ fit ꝑ ꝯfirmatio
nē ṽitatꝭ etiā pſentis: ꝛ pterite: ꝛ etiā ipſius
cām nō ſcimꝰ. Jn iuramēto aūt aſſertorio ē
vna tm̄ obligatio. ſ. qua qs obligat̃ ad pctm̄
ſi ṽitas ſuo iuramēto deſit. Jn iuramēto au
tē ꝓmiſſorio ē duplex obligatio. Una qua
qs obligat̃ ad faciēdū hoc: qḋ iuramēto ꝓ
miſit. Alia qua obligat̃ ad peccatū ſi nō fe-
cerit. His igit̃ viſis ſciendū: ꝙ ſicut nō oīs
aſſertio eſt digna: vt iuramēto firmetur ita
nec oīs ꝓmiſſio: ꝫ illa tm̄: q̄ ad vtilitatē ali-
quā ꝑtinet. Un̄ ſi promiſſio q̄ eſt de aliquo
qḋ ſalutē impediat: ſiue ſit ꝯtrium ſaluti: ſiue
vt ꝑfecte in ſalute𝔷 iuramēto firmet̃: ꝛ hoc
ipo iuramentū efficit̃ indebitū. q. actus ca
dēs ſup idebitā mā𝔷. Un̄ obligat ſa obliga
tiōe: q̄ eſt ad pctm̄: nec remanēt eiꝰ ṽtꝰ obli-
gādi pma obligatiōe ad faciēdum. Prima

eni obligatio é ad vitádű ſecűdá obligatio
né. Uñ iuramétű qδ de neceſſitate ad pec-
catű obligat: ipō ſcō ab alia obligatiōe va-
cuat. Et iō lȝ iuramentű Herodis: ꝙ daret
puelle ſaltáti: qδ peteret: potuiſſet eé a pꝛici
pe licitű: itellecta debita ꝯditiōe. ſ. ſi peteret
quod dare deceret: ipletio tñ iuraméti fuit
illicita. Et iō ñ obligabat i aliquo. Uñ Am
bꝛo. li. de officijs. Eſt ꝯtra offm: nonnunq̃ȝ
ꝓmiſſum ſoluere facrm: ſicut Herodes qui
necé Jo. ꝓſtituit ne ꝓmiſſum negaret. ℂ Ad
rōné i opp. rñdet negádo ꝯñaȝ. Et rō é: qꝛ
iuramétű Joſue nō erat de eo: ꝙ ſecűdű ſe
eſſet illicitű: ſicut é adulteriű: homicidiuȝ: et
ſilia ſȝ de eo: quod factű erat illicitű: qꝛ ꝓhi
bitű. Uñ i hoc ſufficiebat ſeruare intétioné
ꝓhibétis. Et iō vt dic Ambꝛo. li. de officijs
Mulctauit eos meliori moꝛte. ſ. obſequo mi
niſterij diuini: vt eſſet clemétioꝛ ſnia: ſȝ diu-
turna. Et ſic quodámodo occiſi ſunt moꝛte
legali: que eſt ſeruitus.

ℂ In feſto natiuitatis beate ꝟginis é euan
gelium. Liber generationis ⁊c̃. Math. i.
Circa qδ poſſunt diſputari ſeq. q.

ℂ Pꝛimo: vtrű xp̄s deſcédit ſm carné de
ſemine Dauid. ℂ Secűdo: vtrű btá Ma
ria fuerit ſctificata añ natiuitaté ex vtero.
ℂ Tertio: vtrű btá virgo ꝑ ſctificationem
obtinuerit gr̃e plenitudiné: ſiue ꝑfectioné.

Ad ꝑmá ſic ꝓcedit. Et vr̃ ꝙ xp̄s
nō deſcédit ſm carné de ſemine
a Dauid. ℂ Pꝛio ſic. Mathe⁹
in ꝓſenti euágelio. Liber gene-
ratiōis: geneologiá xp̄i texés: eá ad Joſeph
ꝑduxit Joſeph aűt nō fuit pr̃ xp̄i. Nō ergo
vr̃ ꝙ xp̄s de ſemine Dauid deſcenderit: lȝ
Joſeph ſic. ℂ Scδo ſic. Aarō fuit de tribu.
Leui vt pȝ Exo. vj. Maria aűt mater xp̄i
cognata dr̃ Helyſabet que é filia Aarō: vt
pȝ. Luc. i. Quom ergo Dauid de tribu Ju
da fuerit: vt pȝ. Math. i. vr̃: ꝙ xp̄s de ſemi
ne Dauid nō deſcéderit. ℂ Tertio ſic. Hie
re. xij. dr̃ de Jechonia. Scribe virű iſtű ſte-
rilé. Nec eni erit de ſemine vir: q ſedeat ſu
per ſoliű Dauid. Sȝ de xp̄o dr̃ Iſa. ix. ſup
ſoliű Dauid ſedebit. Ergo xp̄s nō fuit de ſe
mine Jechonie: nec ꝑ ꝯñs de ſemine Da-
uid: qꝛ Math. a dauid ꝑ Jechoniá ſerié ge
nerationis ꝑducit. ℂ In oppo. é euágelium
ꝓñs. Liber gñationis ⁊c̃. ℂ Reſpōdeo di
cendű: ꝙ xp̄s ſm carné deſcédit de ſemine
dauid. Iſta ꝯcluſio pȝ ꝑ Apoſtolű ad ro. i.
q de xp̄o loqués ait. Qui factus é ex ſemi-
ne dauid ſm carné. Pꝛo quo notádum: ꝙ
ſpecialit̃ xp̄s dr̃ fili⁹ eſſe Abꝛaá: ⁊ dauid: vt
pȝ in ꝓncipio euágelij. Cui⁹ ré multiplex rō.
Pꝛima qꝛ ad hos ſpālis de xp̄o repꝛomiſ-
ſio fcá eſt. Dictű é enim Abꝛae Geñ. xxij.
Bñdicent in te oés generatiōes. Qδ apo
ſtolus de xp̄o exponit ad Gala. iij. Abꝛae
dicte ſunt repꝛomiſſiōes: ⁊ ſemini. Nō dicit
ex ſeminib⁹. q. in multiſ: ſȝ quaſi i vno: ⁊ ſemi
ni tuo ꝙ é xp̄s. Ad dauid aűt dictű é: δ fru
ctu vétris tui poná ſup ſedé tuá. Uñ ⁊ po-
puli iudeoꝝ: vt regé honoꝛifice ſuſcipiétes
dicebant. Math. xxj. Oſanna filio dauid.
Secűda rō é: qꝛ xp̄s futurus erat rex: ⁊ ꝓphe
ta: ⁊ ſacerdos. Abꝛaá aűt ſacerdos fuit: duȝ
ipleuit officiű ſacerdotij: offerédo hoſtiá do
mino. Uñ dñs ad euȝ Geñ. xv. Sűme tibi
vaccá triénné ⁊c̃. Fuit ét ꝓpheta ſm illud:
qδ dicit Geñ. ij. Pꝛopheta é: ⁊ oꝛabit ꝑ te.
Dauid aűt rex fuit: ⁊ ꝓpheta. Tertia rō eſt
qꝛ in Abꝛaá ꝑmo icepit circűciſio: in dauid
aűt marie manifeſta é dei electio: ſm illud
.i. regű. xiij. Queſiuit ſibi dñs virum iuxta
coꝛ ſuű. ⁊ iō vtriuſq̃ȝ filius xp̄s ꝯueniétiſſi-
me: vt oſtédat eé in ſaluté circűciſiōi ⁊ ele-
ctiōi gétiliű. ℂ Ad rōnes i opp. ℂ Ad pꝛi
má reſpōdet negádo ꝯñam. Et rō eſt: qꝛ vt
dic Aug. cű euágeliſta Math. dicat viruȝ
Marie Joſeph eé: ⁊ xp̄i matré ꝟginé eſſe
xp̄m ex ſemie dauid: qd reſtat niſi credeŕ et
Mariá nō fuiſſe ex̃neá a generatōe dauid
⁊ eá Joſeph cōiugé nō fruſtra appellatam:
ꝓpter animoꝝ cōfederationé: quáuis ei nō
fuerit cōmixtus. Et Hiero. ſup Math. dic
ex vna tribu fuit Joſeph ⁊ Maria. Uñ ét
ſm legé eá accipe cogebat: vt ꝓpinquá: ꝓp
qδ ⁊ ſimul céſent in Bethleé. q. δ vna ſtir

pe generati. ¶ Ad ſcḋam reſpondeꝛ iuxta
ſniam Aug.ꝯ Fauſtū:ꝙ ſi Joachi pr̃ Ma
rie de ſtirpe Aarō fuit:vt Fauſtus ꝑ q̃ſdaȝ
ſcripturas apocryphas aſſerebat:credēdū
eſt: ꝙ mr̃ Joachi fuit de ſtirpe Dauid. Et
ſic in xp̄o fuerūt iuncta:regiū genꝰ: ⁊ ſacer
dotale:vt dic̄ Greg. Nazanzenꝰ q̃tenꝰ xp̄s
q rex eſt ⁊ ſacerdos ab vtroqȝ naſcereꝛ ſƺ
carnē. ¶ Ad tertiā rn̄deꝛ negando ꝯn̄am.
Et rō ē:qm̄ ꝑ illā auctoritatē ꝓpheticā:ſicut
Ambro. dic̄ ſuꝑ Lucā:nō negaꝛ ex ſemine
Joachi:poſteros naſcituros: ⁊ iō xp̄s de ſe
mine eiꝰ ē. Non eni ſeculari honore regna
uit. Ipſe enim dixit. Regnū meum non eſt
de hoc mundo.

AD ſcḋaȝ.q.ſic ꝓcediꝛ. Et vr̄
ꝙ btā Maria nō fuerit ſcti
ficata an̄ natiuitatē ex vtero.
¶ Prio ſic dic̄ Aplūs.i.Co
ryn.xv. Nō priꝰ qd ſpūalē ē
ſƺ ꝙ aiale:dei:qḋ ſpūale ē. Sƺ ꝑ gr̃am ſan
ctificantē naſciꝛ hō ſpūaliter in filiū dei:ſm
illud. Job.i. Ex deo nati ſunt. Natiuitas au
tē ex vtero:ē natiuitas aialis. Nō ergo beata
v̊go priꝰ fuit ſctificata:q̃ȝ ex vtero naſcereꝛ.
¶ Scḋo ſic dic̄ Aug.in ep̄la ad Dardanū
Sāctificatio:q̄ efficimur tēplū dei:non niſi
renatoꝝ ē. Nemo.n.renaſciꝛ:niſi priꝰ naſca
tur. Ergo btā v̊go nō fuit priꝰ ſanctificata:
q̃ȝ ex vtero naſcereꝛ. ¶ Tertio ſic. Dic̄ hie
ro. Nō mihi credas:ſi aliqd tibi dixero:ꝙ
ex veteri:⁊ nouo teſtō haberi nō poſſit. Sƺ
de ſctificatiōe btē Marie:i vtero nihil ha
beꝛ in aliq̄ teſtamētoꝝ. Ergo nō ē credēdū
eā fuiſſe ſcificatā. ¶ In oppo.ē:qḋ eccleſia
celebrat:natiuitatē btē v̊ginis. Nō aūt cele
brat feſtū i eccl̄ia:niſi pro aliquo ſctō. Ergo
btā Maria fuit in ſua natiuitate ſctā. Fuit
ergo i vtero ſctificata. ¶ Rn̄o dicēdū:iux̄
ſcm̄ Tho.i.iij.pte: de ſctificatiōe btē Ma
rie.ſ.ꝙ fuerit ſctificata:i vtero. Nihil i ſcri
ptura canonica tradiꝛ:q̄ nec ēt de eiꝰ natiui
tate mētionē facit. ſƺ ſicut btūs Aug.de aſ
ſumptione ipſiꝰ v̊ginis rōnabiliꝛ argumen
taꝛ:ꝙ cū corpe aſſumpta ſit i celū:qḋ tn̄ ſcri
ptura nō tradit.ita rōnabiliter argumētari
poſſumꝰ ꝙ fuerit ſcificata i vtero. Rōna
biliter.n.crediꝛ:ꝙ illa q̄ genuit vnigenitū a
pr̃e:plenū gr̃e ⁊ v̊itatꝭ:ꝙ pre oibꝰ alijs ma
iora gr̃e ꝓuilegia accepit. Vn̄ legiꝛ Luc.i.
ꝙ angelus ei dixit. Aue gr̃a plena. Inueni
mꝰ aūt qbuſdā alijs h̄ ꝓuilegiū eſſe ꝯceſſuȝ
vt i vtero ſcificarenꝛ.ſic̄ Hiere.dictū ē. An
teq̄ȝ exires de vulua ſcificaui te:⁊ ſicut Jo.
Baptiſta:de quo dictū ē. Luc.i.ꝙ ſpū ſctō
replebiꝛ ex vtero mr̄is ſue. Vn̄ rōnabiliter
crediꝛ:ꝙ btā v̊go ſcificata fuerit anteq̄ȝ ex
vtero naſcereꝛ. Vn̄ btūs Bernardus i ma
tutinali offō in ſuo ſmone:q legiꝛ iſtam rō
nē cōplectēs.ita ait. Btāȝ virginē oimodis
ꝯſtat ab originali ꝯtagio ꝓuſq̄ȝ naſcereꝛ: eē
mundatā: q̃ȝ nimirū pietas xp̄iana credere
ꝓhibet:vel minꝰ a Hiere. i vtero ſctifica
tā:vel nō magis a Jo.ſpū ſcō repletam:nec
qnto feſtis laudibꝰ naſcēs honorareꝛ: ſi nō
ſcā naſcereꝛ. Eſt itaqȝ v̊go regia veris ho
noꝝ titulis cumulata:q̄ ꝓculdubio ſctā fuit
anteq̄ȝ nata. Ego puto:ꝙ copioſior ſctifica
tiōis bn̄dictio in eā q̃ȝ in alijs ſctis ab vtero
ſcificatis deſcēderit: q̄ nō ſolū ipm ortū ſan
ctificauit:ſƺ vitā eiꝰ ab oi pctō deiceps imu
nem conſeruaret: qḋ alteri nemini in natis
mulierū crediꝛ eſſe donatū. Hec Bernar.
¶ Ad rōnes i oppo. ¶ Ad ꝓmā rn̄deꝛ:ꝙ
ēt i btā v̊gie priꝰ fuit aiale:⁊ poſt id: qḋ eſt
ſpūale:q: priꝰ fuit ſƺ carnē ꝯceptā:⁊ poſtea
ſm ſpūm ſanctificata. ¶ Ad ſecūdaȝ rn̄deꝛ
ꝙ Aug.loqtur de regeneratiōe:que fit ſm
legē cōem:ſm quā ꝑ ſacramēta: nō regene
ranꝛ aliq:niſi priꝰ nati. Sƺ deꝰ huic legi ſa
cramentoꝝ potentiā ſuā nō alligauit:qꝛ ali
quibꝰ ex ſpāli ꝓuilegio gr̃aȝ ſuā ꝯferre poſ
ſit:anteq̄ȝ naſcanꝛ ex vtero. ¶ Ad tertiā re
ſpōdetur:ꝙ quāuis ſanctificatio btē v̊ginis
i vtero exp̄ſſe i ſcriptura vet̄is ⁊ noui teſti
nō legaꝛ:tn̄ ꝓ certo haberi pōt ex ijs: q̄ ibi
leguntꝛ. Si eni Hiere.⁊ Jo.ſcificati ſunt q
xp̄m ꝓnūciauerūt: multo magis btā v̊go q
xp̄m genuit. Vn̄ nō falliꝛ eccl̄ia ſcm̄ repu
tans ſue natiuitatis diē:vt inqt Bernardꝰ

D tertiã.q.ſic ꝓcedit.Et videt
ꝙ btã v̾go p̱ ſanctificationez in
a vtero nõ obtinuerit gr̃e plenitu
dinem.¶ Primo ſic.Hoc eniʒ
vr̃ ptinere ad p̃uilegiuʒ xp̃i: ſm illud Jo.i.
Uidemus eũ:quaſi vnigenitũ a patre ple⸗
nũ gratia ⁊ v̾itate.Sed que ſunt ꝓpria xp̃i:
non ſunt alijs attribuẽda. Ergo beata vir⸗
go plenitudinẽ gratie nõ accepit in ſanctifi⸗
catione.¶ Scd̃o ſic.Ei qđ eſt plenũ:⁊ per
fectũ nõ reſtat aliud addendũ:q: defectũ eſt
cui nihil deeſt:vt dr̃.iij.phy. Poſtmodum
poſtq̃ꝫ natũ eſt additionem gr̃e ſuſcepit qñ
xp̃m cõcepit.Dictũ eni eſt ſpũs ſanctus ſup̱
ueniet in te ⁊c̃.Iteꝝ qñ in glĩa ẽ aſſumpta.
Ergo vr̃:ꝙ nõ habuerit in p̃ma ſua ſancti⸗
ficatiõe plenitudinẽ gr̃aꝝ. ¶ Tertio.Deꝰ
nõ facit aliqđ fruſtra.Fruſtra aũt habuiſſet
aliquas gr̃as cũ eaꝝ vſum nunq̃ꝫ exercuit.
Nõ enim legit eã docuiſſe:qđ eſt actus ſa⸗
piẽtie:aut miracula feciſſe:qđ eſt actus gr̃e
gratis date.Nõ ergo habuit plenitudinem
gratiarum:in ſanctificatiõe ſua p̃ma. ¶ In
opp̃.ẽ:qđ angelus ad eã dixit.Aue gr̃a ple
na.Exponẽs Hiero.in ſermone de aſſum⸗
ptione dicit gratia plena:q̃ ceteris p̱ partes
p̃ſtat.Marie v̾o ſe totã ſimul infudit gra⸗
tie plenitudo.¶ Rñ̃o dicẽduʒ:ꝙ btã v̾go
i ſua ſanctificatiõe recepit ſiue obtinuit gr̃e
plenitudinẽ.Iſta ꝯcluſio oñdit ſic iuxta ſan
ctũ Tho. Quãto aliqđ magis appropinq̃t
p̃ncipio:i quolibet genere: tãto magis ptici
pat effectũ illius p̃ncipij.Uñ dicit Diony.
iiij.cele.Jerar.ꝙ angeli deo ꝓpinquiores:
magis pticipant de bonis diuinis:q̃ꝫ homi
nes.Chriſtus aũt ẽ p̃ncipiũ gr̃e:ſm diuini⸗
tatẽ auctoritatiue q̃dẽ ſm humanitatẽ mini
ſterialiter.Uñ ⁊ Jo.j.dr̃.Gr̃a ⁊ v̾itas p̱ Je
ſum xp̃m facta ẽ.Btã aũt v̾go Maria ꝓ⸗
pinq̃ſſima xp̃o fuit ſm humanitatẽ:q: ex ea
accepit humanã naturam.Et iõ pre ceteris
maiorẽ debuit a xp̃o plenitudinẽ gratie ob
tinere: ⁊ ita obtinuit.¶ Ad rõnes i oppo.
¶ Ad p̃mã rñ̃detur negãdo cõſequẽtiã. ⁊
rõ eſt: q: alia ⁊ alia eſt plenitudo gratie xp̃i
⁊ beate Marie.Pro quo notandũ:ꝙ vni
cuiq̃ꝫ a deo datur ſm hoc ad qđ eligitur:⁊
q: xp̃s inquantũ hõ fuit p̃deſtinatus: ⁊ ele⸗
ctus vt eſſet p̃deſtinatus filius dei:in v̾tute
ſanctificatiõis:hoc fuit ꝓpriũ ſibi:vt habe⸗
ret talẽ plenitudinẽ gr̃e:ꝙ redũdaret i oẽs
ſm qđ dr̃ Jo.j.De plenitudine eiꝰ oẽs ac⸗
cepimꝰ.Sed btã virgo Maria tãtã gratie
obtinuit plenitudinẽ:vt eſſet ꝓpinquiſſima
actori gratie:ita ꝙ eũ q eſt plenus oi gratia
in ſe reciperet: ⁊ eũ pariẽdo q̇dãmõ gratiã
ad oẽs deriuaret.¶ Ad ſecundã rñ̃det ne
gãdo ꝯñam.Et rõ eſt:q: multiplex ẽ:perfe⸗
ctio gr̃e.Sicut eni in naturalibus. Primo
enim ẽ p̱fectio diſpoſitionis puta cũ mate⸗
ria eſt p̱fecte ad formã diſpoſita. Secũdo ẽ
p̱fectio forme:que eſt potior nã:⁊ ipſe calor
p̱fectior ẽ:q puenit ex forma ignis:q: ille ad
formã diſponebat.Tertio aũt eſt p̱fectio fi⸗
nis:ſicut cũ ignis hꝫ p̱fectiſſime ſuas quali⸗
tates:cũ ad locũ ſuũ puenerit. Et ſimiliter i
btã v̾gine fuit triplex p̱fectio gr̃e vt ait. S.
Tho. Prima que de.q.diſpoſitiua p̱ quam
reddebat idonea ad hoc: ꝙ eſſet mat̃ xp̃i:
⁊ hec fuit p̱fectio ſcĩficatiõis. Scd̃a aũt p̱fe
ctio gratie fuit in btã virgine ex p̃ñtia filij
dei:in eius vtero icarnati. Tertia aũt p̱fe⸗
ctio ẽ finis:quẽ hꝫ in glĩa.Qđ aũt ſcd̃a p̱fe
ctio:ſit potior q̃ꝫ p̃ma.⁊ tertia q̃ꝫ ſecũda.pꝫ
q̃dẽ:vno mõ p̱ liberationẽ a malo. Nã pri
mo in ſua ſcĩficatiõe fuit liberata a pc̃õ ori
ginali. Scd̃o in ꝯceptiõe filij fuit totalit̃ mũ
data a fomite.Tertio v̾o in ſua glĩficatione
fuit liberata ẽt ab oi miſ̾ia. Alio mõ p̱ ordi
nẽ ad bonũ. Nã p̃mo in ſua ſcĩficatiõe ade
pta ẽ gr̃am iclinãtẽ eã ad bonũ.In ꝯceptio
ne aũt filij dei ꝯfirmata ẽ ei gr̃a ꝯfirmans
eã in bono. In ſui v̾o glĩficatiõe cõfirmata
eiꝰ gr̃a p̱ficiẽs eã in fruitione omnis boni:
¶ Ad tertiã rñ̃det negãdo ꝯñam.Uñ dici
mus cũ ſctõ Tho. ꝙ nõ ẽ dubitãdũ qn btã
virgo accepit excellẽter ẽt donũ ſapiẽtie: et
gr̃am v̾tutũ:⁊ ẽt gr̃am ꝓphetie ſicut habuit
xp̃s:nõ tñ̃ accepit: vt hr̃et oẽs vſus eaꝝ: et
ſimiliũ gratiaꝝ: ſicut habuit xp̃s: ſ; ſm qđ

cõueniebat cõditiõi ipſius. Habuit eñi vſuz ſapie in cõtẽplãdo: ſm illud Luc. ij. Maria aũt ſeruabat oĩa verba hec cõferens in corde ſuo: non aũt habuit vſuz ſapie: q̃tuz ad docẽdũ: eo q̄ nõ cõueniebat ſexui muliebri: ſm illud. ij. Thi. ij. Docere autẽ mulieri nõ pmitto. Miraculoꝝ aũt vſus ſibi non cõpetebat: dũ viueret: q: tũc tpis cõfirmanda erat doctrina xpi miraculis: ⁊ ideo ſoli xpo ⁊ eius diſcipulis: q erãt baiuli doctrine xpi: cõueniebat miracula facere. Propt' qđ ẽt de Jo. bap. dr̃ Jo. x. q̄ ſignũ nullum fecit vt. ſ. oẽs in xpm intẽderent. Vſuz aũt pphetie habuit: vt pꝫ in cantico: qđ fecit: Magnificat anima mea dominum.

¶ In feſto exaltatiõis ſcẽ Crucis ẽ euãgeliũ. In illo tpe dixit ieſus turbis ⁊c̃. Nunc iudiciũ ẽ ⁊c̃. Circa qđ poſſunt diſput. ſe. q.

¶ Primo: vtrum cõueniens fuit: vt xps in cruce exaltatus: moreretur pro nobis.

¶ Secundo: vtrum ſit verum: q̄ xps exaltatus: omnia traxit ad ſe.

¶ Tertio: vtꝝ xps per exaltationẽ crucis q̄ ꝓprie ẽ hũiliatio: meruit exaltatione ſui.

a Ad primam queſtionem vide in die paraſceue vbi eſt diſputata plene.

a Ad ſcđaꝫ. q. ſic ꝓcedit̃. Et vr̃: q̄ xps exaltatus in cruce nõ traxit omnia ad ſe. ¶ Pmo ſic: Non omnes cõuerſi ſunt ad fideꝫ xpi poſt exaltationẽ ſuã: vt pꝫ. q̃ multi ſunt infideles. Ergo ⁊c̃. ¶ Scđo ſic: Per exaltationẽ xpi in cruce: non eſt eiectus diabolus q̃ ita nunc ſicut ⁊ ante tentat hoies: quo ad aĩas: et vexat quo ad corpus ¶ Tertio ſic. Per paſſionẽ xpi nõ ſumus liberati a pcõ. Ergo per exaltationẽ ſuam nõ ſumus tracti ad ipſuz. Cõſequẽtia videtur bona. Añs ꝓbatur ſic. Null' põt liberari a pctõ qđ nõdum cõmiſit ſed qđ in poſterũ eſt cõmiſſurus. Quom ergo multa pcã poſt exaltationẽ ſint cõmiſſa: ⁊ cõtinue cõmittunt̃. Ergo ⁊c̃ ¶ In oppo. eſt euangeliuz pñs. ¶ Rñdeo dõm: q̄ hoc qđ xps dixit. Si exaltatus fuero a terra oĩa trahã ad me: eſt veriſſimum bene intellectũ: ⁊ eſt iſte intellectus: q̄ ex amore oſtenſo in cruce ad genus humanũ: habuit vim attractiuã oĩum mentiũ. Trahit ergo oĩa ex caritate ad ſeipſum Jere. xxxj. In caritate ꝑpetua. ideo attraxit cõmiſerãs. In hoc actu maxĩe appet charitas dei ad hoĩes: inq̃tum pro ipſis mori dignatus ẽ Ro. v. Cõmẽdat de⁹. ſ. caritateꝫ ſuã in nobis: q̃ cũ adhuc pcõres eſſemus xps ꝓ nobis mortu⁹ ẽ. ⁊ in hoc cõpleuit: q̄ ſpõſa petit Cãti. j. Trahe me poſt te: ⁊ curr em⁹ in odorẽ vnguẽtoꝝ tuoꝝ. Vñ Bernar. ſup Cãti. Super oĩa amabilẽ te mihi reddit calix: quẽ bibiſti o bone ieſu op⁹ nr̃e redẽptiõis. nihil allicit blãdius. nihil exigit vtili⁹. nihil affectat vehemẽti⁹. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad. j. rñdet̃ negãdo cõñaꝫ. Et rõ ẽ: q: text⁹ nõ dicit: trahã oẽs. ſed oĩa ſcꝫ genera hoĩuꝫ. ſ. gẽtiles: iudeos: ſuos ⁊ liberos: mares ⁊ feĩas: vel oĩa. i. oĩa ꝑdeſtinata: oẽs iſti finalit' trahent̃. ¶ Ad. ij. rñdetur: q̄ aſſũptũ falſuz ẽ. q: euãgeliũ eſt in opp. vbi xps ſic ait. Princeps hui⁹ mundi eijciet̃ foras. Ad ꝓbõnẽ rñdet̃: ⁊ notat̃ q̄ ptãs demonis in duob⁹ cõſiſtit: in ipugnando ⁊ detinẽdo deuictos. Ex eo aũt q̄ qs ipugnat̃: nõdũ ſuus fact⁹ ẽ: ſ ex eo: q̄ vict⁹ ẽ: vt pꝫ. ij. Petri. ij. Deuicerat aũt diabol⁹ totũ gen⁹ humanũ in pmis parẽtib⁹: ⁊ eis dñabat̃: dũ eos ad hoc: ſm ſuũ votũ: deduxerat: vt nullus padiſi ianuã itroiret. Deuicerat vnũquẽq̃ ſingularit': dũ eũ ad pctm̃ idinat: q facit pctm̃ ſeru⁹ ẽ pcĩ. Ptãteꝫ ergo diaboli: q̃ volũtas detinet: xps ꝑ paſſionẽ ſuã amouit: q̃tũ ad ſufficientiam: q̃uis nõ q̃tũ ad efficiẽtiã: niſi in illis: q vim paſſiõis ſuſcipiunt ꝑ fidẽ ⁊ caritatẽ: ⁊ ſacra. Et ꝑ hoc dicit̃ dñium diaboli euacuaſſe: ſ poteſtatẽ: quã ipugnat nõ ex toto euacuauit: ſ debilitauit: dũ ipꝫ hoſtẽ vicit: ⁊ dũ hoib⁹ auxilia multa ad reſtituẽdũ tribuit: ſicut ſacra ⁊ alia hmõi. ¶ Ad. iij. rñdet̃ negãdo aſſũptũ: q̄ xps non liberauit a peccatis cauſaliter. i. inſtituens cauſam noſtre liberationis

ex qua poſſent quecūqʒ peccata q̄ʒtūcūqʒ
remitti: vel preterita: vel pn̄tia : vel futura.
Sicut ſi medic⁹ facit medicinā: ex qua poſ⸗
ſint qcūqʒ morboſi ſanari: ⁊ ēt in futurum.

D tertiam. q. ſic p̄cedit. Et vr̄
ꝙ per exaltationem crucis xp̄o
nō meruit exaltationē. Prio ſic
Ex hoc: ꝙ humana natura aſ⸗
ſumpta fuit: exaltata eſt: ⁊ nomen deitatis ſi
bi debetur ſed aſſumptionem non meruit.
Ergo nec exaltationem. Scd̄o ſic. Nomen
quod eſt ſuper oē nomen: eſt nomen in quo
oē genu flectitur. Sed hoc eſt nomen ieſu:
vt dr̄ Phi. ij. Quom ergo hoc nomen nō
meruerit: ſed ante conceptionem ſibi impo
ſitum fuerit : videtur ꝙ non meruerit no⸗
men quod eſt ſuper omne nomen. Si dicat
ꝙ meruit: q̄ʒtum ad manifeſtationē. Cōtra
Ante ēt hoc manifeſtum erat. Vn̄ demo⸗
nes cū ꝓfeſſi erāt ⁊ pueri: ⁊ prophete pre
dixerūt. Ergo hoc ipſe nō meruit. ¶ Ter⸗
tio meritū ordinat̄ ad premiū. Sed facere
aliquid ꝓpter eſtimationem hoīum: perti⸗
net ad inanē gl̄iam: que in xp̄o nō fuit. Er⸗
go exaltationē: q̄ʒtum ad manifeſtationem
hoīum nō meruit. ¶ In opp. ē illud Luc.
xiiij. Qui ſe humiliat exaltabit̄. Item illud
Phi. ij. Factus ē obediēs vſqʒ ad mortē.
ſequit̄ ꝓpter qd̄ ⁊ deus exaltauit illum ⁊c̄.
¶ Rn̄o dicēdū: ꝙ xp̄s per exaltationē cru
cis: que fuit humiliatio: magnā meruit exal
tationē apud hoīes. Pro cui⁹ [illegible] clionis am
pliori notitia notandū: ꝙ aliqua ſunt de ſub
ſtantia btitudinis: ſicut dotes aīe: ⁊ corpis.
aliquid aūt qd̄ eſt de bene eſſe ipſius ſicut
manifeſtatio btitudinis ad alios : in quo et
gl̄ia ꝯſiſtit: q2 gloria eſt clara cū laude noti⸗
tia. Glo. Ro. vlt. Sicut ēt ph̄us dicit ꝙ de
bene eē ipſius felicitatis eſt: vt felix ēt poſt
mortē viuat in memorijs hoīum. Quia er
go in xp̄o debuit eſſe cōpletiſſima btitudo
ideo nō ſolū in ſeipſo btūs factus eſt: ſed ēt
ad pfectionē btitudinis ſue: ēt ſua btitudo
alijs oſtenſa fuit. Et ſʒ hoc dc̄ ſuā exaltatio
nē meruiſſe. Que quidē exaltatio in trib⁹
ꝯſiſtit. ſ. notitia noīs: ſm qd̄ dr̄ nomē ſuper
oē nomē accepiſſe: q2 nomē de re notitiam
facit. Itē i reuerētia corporis q̄ʒtū ad genu
flexionē. Itē in ꝯfeſſiōe oris. Et hoc eſt qd̄
dicit Apoſtolus. Et ois lingua ꝯfiteat̄ ⁊c̄.
¶ Ad rōnes in opp. ¶ Ad primaʒ rn̄det̄
negando ꝯn̄aʒ. Et rō eſt: q2 q̄ʒuis fuerit ex⸗
altatus ab initio ſue conceptionis: nō tamē
ſua exaltatio fuit tunc manifeſta. ſʒ poſt re⸗
ſurrectionē: q2 ante non eſt ſic nota diuini⸗
tas. Et res in ſacra ſcriptura tunc dr̄ fieri: q
qn̄ inoteſcit. Unde cū dicit Apoſtolus do
nauit: exponit̄. i. fecit manifeſtū mundo. q2
hoc nomē hr̄et. ¶ Ad ſcd̄aʒ rn̄det̄: ꝙ no⸗
mē qd̄ eſt ſup oē nomē: eē dr̄ vel q̄ʒuʒ ad
id: a quo nomē iponit̄. Et ſic nomen ieſus:
alias xp̄s: q2 vtrūqʒ imponit̄ ex vnione hu
mane nature ad diuinā: q2 ſm hoc vnitus
dr̄ quod deo eſt vnitus. Et ſʒ hoc ēt a pec
catis ſaluos pōt facere: vel q̄ʒtum ad id cui
iponit̄: ⁊ ſic hoc nomē de⁹: eſt ſupra oē no
mē: q2 iponit̄ ſibi ſm diuinā naturā. Et hec
oia q̄ʒuis fuerit in eo: ſm rei ṽitatē: a pnci
pio ſue ꝯceptiōis: nō tn̄ erāt in notitia ho⸗
minū. ¶ Ad ꝯfirmationē rn̄det̄ negando
ꝯn̄aʒ. Et rō eſt: q2 ante reſurrectionem eēt
manifeſta xp̄i exaltatio: nō tn̄ oibus: ſʒ pau
cis. ⁊ eēt non per certitudinē. ſʒ per q̄ʒdaʒ
ꝯiecturā. ſicut demonib⁹ ⁊ aliquibus iude⸗
is: ſed poſt reſurrectionē altitudo toti mun
do notuit per certitudinē fidei. ¶ Ad. iij.
rn̄det̄ negando ꝯn̄am. Et rō ē: q2 meritum
non fit ꝓpter premium. niſi ad quod ordia
tur pncipaliter. Hoc aūt illud: qd̄ ē de ſub⸗
ſtātia btitudinis. Unde ēt q̄ʒuis honor ci⸗
uilis ſit: quo pmiat̄ ṽtus ciuilis: tn̄ ciues nō
operant̄ ꝓpter illum honorē virtutis opa:
ſed ꝓpter bonum ipſius virtutis.

¶ In feſto ſancti Mathei apoſtoli ē euā⸗
gelium. Cum tranſiret ieſus ⁊c̄. Lu. ix. Cir
ca quod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Prio: vtrū Matheus euangeliſta con⸗
uenienter inter alios euangeliſtas deſignē
tur in figura hominis.

¶ Scd̄o vtrum confeſſio ⁊ ſequela Ma

thei fuit miraculoſa.
¶ Tertio: vtꝝ Matheus fuit immediate
vocatus ſiue aſſumptus ad apoſtolatum.
D p̄mam.q. ſic ꝓcedit. Et vr̄
ꝙ btūs Matheus nō ꝯuenien
ter inter alios euangeliſtas de-
ſignatus eſt in figura hominis.
¶ Prio ſic. Matheus non eſt locutus ſa
pientius aut nobilius q̄ȝ ceteri euāgeliſte:
q: eodem ſpū edocti ſunt. Ergo non videt
conuenienter ꝙ ipſe plus deſignatur figu-
ra rōnalis animalis: q̄ȝ alij. ¶ In opp. eſt
prophetia Eze. qui deſignat eum ſic. Eze. j.
¶ Rn̄o dōm: ꝙ conuenienter beat⁹ Ma
theus deſcribitur in ſuo euangelio: in figu-
ra hois. Ubi notandum ꝙ per facies quat
tuor: quas vidit Ezechiel in animali vno:
deſignantur quatuor euangeliſte: ſeu quat-
tuor euangelia: ab eis deſcripta: de domio
noſtro ieſu xp̄o. Facies autem deſignantur
ſm materiam principalem cuiuſlibet euan
gelij: q: licet quodlibet euangelium loquat
de omnibus. q. que alia loquuntur: quodli
bet tamen principaliter reſpicit vnā deter-
minatam materiam. Unde ſicut in facie aq
le euangelium Jo. quod deſcribit precipue
eius diuinitatem: in facie bouis euangeliuȝ
Luc. quod deſcribit ſacerdotiū: in facie leo
nis euangelium Marci: quod deſcribit re
gnum: ita in facie hois deſignatur euange
lium Mathei. q: principaliter de xp̄i hu-
manitate tractat. Deſignatur ēt Mathe⁹
ꝑ faciem hois: q: hō eſt aial rōnale: manſue
tum: ⁊ ciuile. ſic Matheus vixit rōnabilit
māſuete: ⁊ ciuiliter nō ciuilitate politica. ſed
ciuilitate: qua efficiuntur ciues ſcōꝝ: ⁊ do
meſtici dei: ſupedificati ſuper fundamētum
apoſtoloꝝ: ⁊ ꝓphetaꝝ: ſm qd̄ dicit Apo-
ſtolus ad Ephe. ij. ¶ Ad rōem in oppo. re
ſpondet negando ꝯn̄am. q: alia rōne deſi-
gnatur in figura hois Matheus: q̄ȝ ſit il
la. Non enim quia rationabilius: quia om
nes ſapientiſſime locuti ſunt: ſed ratiōe ma
terie de qua principaliter in euangelio ſuo
loquitur.

D. ij. q. ſic ꝓcedit. Et videt ꝙ
eius conuerſio non fuerit mira-
culoſa. ¶ Prio ſic. Ipe Ma-
theus nō vr̄ aliud egiſſe cum a
xp̄o fuit vocatus: q̄ȝ alij apli. audiuit voceȝ
xp̄i vocātis: ⁊ ſecutus eſt. ita fecerunt alij.
Sȝ alioꝝ ꝯuerſiones nō dicunt miraculo-
ſe. Ergo nec Mathei. ¶ Scd̄o ſic. Si mi
raculoſa fuiſſet: eius conuerſio celebraret.
ſicut celebratur conuerſio ſancti Pauli. q:
mirabilis fuit. Sed non celebratur. Ergo
non videt dicenda miraculoſa. ¶ In opp.
vr̄ dicere glo. q̄dam ꝙ ideo inter miracula
narrat ei⁹ ꝯuerſio. q: videbat miraculoſa.
¶ Rn̄deo dicenduȝ: ꝙ ꝯuerſio Mathei
fuit mirabilis ex multiplici pte. Prio ex p-
te xp̄i vocātis: ꝙ xp̄s vocauit euȝ adhuc a
malis non deſiſtentem: q: occupatū in the
loneo vocauit ad grām. Et hoc ideo vt nul
lus deſperet. j. Corin. j. Uocat ea: que non
ſunt: vt ea que ſunt. j. Jo. iiij. In hoc ē cha-
ritas: non q: nos dilexerimus deū. ſed quo
niā ipſe prior dilexit nos ⁊c. Secūdo. Mi
ra fuit ex parte vocati: quomodo ita ſubi-
to ad vnicum verbū ſecutus eſt Chriſtum:
ſine viſo miraculo aliquo. Et hoc nimiruȝ
quoniam vt dicit Hiero. fulgor q̄dā maie-
ſtatis diuinitatis in ipſius xp̄i facie reluce-
bat: cui⁹ virtute oēs ad ipſuȝ trahebantur:
ſicut ferrū ab adamāte. ps. Dixit ⁊ ſcā ſūt.
Tertio. Fuit mira ex pte officij. de q̄ voca
tus ē. Nā vocatus ē de theloneo. ſicut Pe
trus de piſcatiōe. Et ſm Criſo. ſic piſcato
re nihil ē vtili⁹. ſic thelonei offō nihil ē de
terius: ⁊ ꝑiculoſius. q: tale offm̄ vix aut nū
q̄ȝ ſine pcō exerceri pōt. ſic dic btūs Gre-
go. ¶ Ad rōes in opp. ¶ Ad p̄maȝ rn̄det
ꝙ aſſumptū ē falſum: vt pȝ ex ca. Jo. x. qm̄
ad verbū Jo. bap. dicētis. Ecce agnus dei
Andree. ⁊ Jo. ſecuti ſunt xp̄ȝ: ⁊ poſtea An
dreas vocauit Petrum. d. Inuenim⁹ meſ
ſiam. Et ſic de aliquibus nullū iſtoꝝ ꝓceſſit
inuocatione Mathei. niſi verbū xp̄i: ſeq̄-
re me. ¶ Ad. ij. reſpondet negādo ꝯn̄am.
Et rō ē: q: nō ſimile de ꝯuerſione Math.

⁊ Paulus: tum p̄mo: q̄ Matheus non ſeuiebat ꝯ eccliam ſicut Paulus. Et ideo eccl̃ia ꝓpter maximā leticiā quā habuit de eius ꝯuerſione: celebrat de ea. Tū ſcḋo q̄ Matheus vocatus eſt a Chriſto anteꝗ̄ celos aſcenderet. Paulus poſtea.

Ad tertiā. q. ſic ꝓcedit. Et vr̄ q̄ btūs Matheꝰ non fuerit vocatus ſtatim de tholoneo ad ſtatū apoſtolatꝰ ⁊ pfectōis Dicit. n. Greg. ſuper Oſee. Nemo repēte fit ſūmus. Sꝫ ſtatꝰ aplicus ⁊ perfectiōis euāgelice eſt ſūmus ſtatꝰ humane vite. Ergo Matheꝰ nō fuit ſtatim vocatus ad ſtatū pfectiōis ⁊ apoſtolatus. ¶ In oppo. ē Hiero. ſup euāgeliū pn̄s: q ait: q̄ d publicano: repēte fit apoſtolꝰ. Et Beda dicit ſup Lucā de publicano in apoſtolū: de theloneo in euāgeliſtā fit mutatus: ⁊ q̄dam glo. Luc. v. q̄ nullꝰ prorſus cogitatōem vel reſpectū huiōi vite: ſibi reſeruauit: qḋ eſt pfectiōis euāgelice. Ergo ſtatim vocatꝰ ē ad ſtatū apoſtolatus ⁊ pfectiōis. ¶ Rn̄deo dicendū iuxta ſcm̄ Tho. in quolibeto. v. q̄ q̄ſtio iſta q̄dāmō ex v̄bis euāgelij determinari pōt. Si eni loqmur de apoſtolatu: manifeſtū eſt ſm narrationē Mathei: Marci: ⁊ Luce: q̄ dn̄s poſt vocationē Mathei aliquāto ſpacio tp̄is interiecto ex ſuis diſcipulis. xij. apoſtolos elegit: intꝰ quos vnꝰ fuit Mathias: ⁊ ſic pꝫ: q̄ ſtatim a pn̄cipio fuit vocatꝰ ad diſcipulatū xp̄i. nō aūt ad apoſtolatū: niſi ſm p̄ordinatiōeꝫ xp̄i: q eum in apoſtolū ſumēdū diſpoſuerat: ⁊ ſm hoc intelligēda ſunt verba Hiero. ⁊ Bede. Si āt loqmur de pfectiōe euāgelica: ſic manifeſtū ē q̄ ſtatim a pricipio vocatꝰ eſt ad ſtatū perfectōis. Dr̄ eni Lu. v. q̄ ſurgēs relictis oībꝰ ſecutus ē eū. Qḋ ēt ad diſcipulatū xp̄i ptīnet: ſm illud Luc. xiiij. Niſi qs renūciauerit oībus q̄ poſſidet: nō pōt meꝰ eē diſcipulus. ¶ Ad argumētū in opp. rn̄det: q̄ ſummū in vita humana pōt accipi dupliciter. Uno mō ſm cōpatiōeꝫ ad ſtatū: ſꝫ qḋ i humana vita vnꝰ ſtatꝰ ē maior alio: ⁊ aliqs ē ſummus. Et ſic nihil ꝓhibet aliquē fieri repēte ſummū. i. attigere ad ſtatū ſummū. Et hoc apparet tā in vita ſpūali q̄ꝫ in ſeculari Inueniunt eni aliq a pueritia ad ſtatū religiōis: q eſt ſtatus pfectōis auolaſſe: vel ꝓprio arbitrio: ſicut Jo. bap. ⁊ beatus Bn̄dictus: vel ēt deuotiōe parētū: ſicut alij q monaſterijs tradūt a parētibꝰ. Sic. n. nō opꝫ: q̄ aliqs exerceat in ſeculari vita: anteꝗ̄ ad religionē trāſeat. ſicut nō opꝫ: aliqs exerceatur in laicali vita: anteꝗ̄ clicus fiat. Similiter ēt aliq repēte aſſumūtur ad regnū: vel ab ipſa pueritia: ſicut Salomon: ⁊ Joſias: reges iuda: vel ēt ex vltimo ſtatu ſic Saul. ⁊ ecce. vr̄: q̄ de carcere cathenisq̄ꝫ iterduꝫ qs ad regnū egredit. Alio mō pōt dici ſūmū: ſm cōparationē graduū: qbus pficit pfectio vniꝰ hoīs ⁊ ſic itelligit Greg. q̄ nemo repēte fit ſummus. Dicit eni Aug. ſup canonica. Jo. q̄ caritas nō mox vt naſcitur pfecta ē. Nā vt pficiat naſcit: cū fuerit nata: nutritur. cum fuerit nutrita: roboratur: cum fuerit roborata perficitur.

¶ In feſto ſancti Michaelis eſt euāgeliū. In illo tp̄e acceperunt diſcipuli ⁊c̄. Mat. xviij. Circa qḋ pn̄t diſputari ſe. q.

¶ Primo: vtrū angeli ſint a deo cuſtodie hoīuꝫ deputati. ¶ Scḋo: vtꝝ angeli p executionē miſterij a ꝯtēplatōe diuīa retardēt ¶ Tertio: vtrum angeli ad cuſtodiā hominū deputati q̄nq̄ꝫ relinquāt hoīes: quibus ad cuſtodiam deputantur.

Ad primā. q. ſic ꝓcedit. Et vr̄ q̄ angeli nō ſunt deputati cuſtodie hoīum. ¶ Primo ſic. Deus ē cuſtos hoīum Job. vj. ſufficientiſſimus p ſeipm̄: ergo nullū aliū ad cuſtodiā hoīum deputauit. ¶ Scḋo ſic. Cuſtodia ⁊ ꝯſeruatio hoīuꝫ ē p grām. Sed grāꝫ deꝰ aīe imediate iſundit ⁊ nō p āgelos. Ergo ⁊c̄. ¶ Tertio. Cuſtos ponit alicui: aut pp ibecillitatē: vt iuuet: ⁊ defendat: aut pp ignorātiā: vt iſtruat: ſꝫ hō pōt p ſe cognoſcē ea: q ſūt ſibi faciēda p legē nālē: cordi ipreſſaꝫ: ⁊ pōt ēt exeq p arbitrij libertatē. Ergo

videtur q̄ custodia angelica non indigeat. ¶ Quarto. Custodis est retrahere custoditū ab his: q̄ sunt sibi nociua. Sed angeli nō retrahūt hoīes a peccatis: cū multotiēs in pc̄i p̄cipitari videamus. Ergo vr̄: q̄ angeli hoīum custodes nō sunt. ¶ In oppo. est euangelium p̄ns: in quo dr̄: q̄ angeli eorum. s. custodes: q̄ aliter non sunt hoīum. Sc̄do est illud Ps. Angelis suis deꝰ mandauit de te ⁊c̄. ¶ Rn̄deo dōm: q̄ angeli deputati sunt ex diuina p̄uidentia ad custodiā hoīum. Pz p̄ma ꝯclusio. q: deus p̄nior est ad miserendū: q̄z ad puniēdū. Sz deus hoībus dedit demones ad exercitiū vt habetur ad Ephe. vlt. Nō est nobis colluctatio ⁊c̄. Ergo vr̄: q̄ multo fortiꝰ dedit angelos ad custodiēdū. Sc̄do sic ꝓm Leonē in li. de ꝓse. Deus p̄uidentiā suā quā de oībus rebus hz: mediātibus qbusdam causis exequit. Quāuis aūt deus oium p̄uidentiam habeat: spāli tn̄ modo substātie rōales sue p̄uidētie subdunt: inquātū altiori modo p̄ ceteris finē diuie bonitatis: nate sūt cōseq: ⁊ per aliud p̄ncipiū qd̄ ē volūtas. Q: ergo iter deū ⁊ hoīes media est natura angelica: ⁊ ꝓm legem sapie sue: hoc est ordinatum: vt inferioribus p superiora prouideat. ideo ipsi angeli exequunt diuinam p̄uidētiam circa salutem hoīum: adiuuādo ad tēdendū in finem: ⁊ liberandū ab his: que p cessum in finē impediūt. Et hec executio diuine p̄uidentie per angelos de hoībus vocatur custodia angeloꝝ. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad p̄mā rn̄det negādo ꝯnam. Et rō est: q: deus est custos p̄imus ⁊ p̄incipalis: apud quem summa p̄uidentia residet. Nec est ꝓpter ipsius insufficientiam: q̄ suam p̄uidentiam de hoībus per angelos exequitur: sed tū ꝓpter ordinem sue sapientie. tum q: cōgruit angelis vt. s. eis hec dignitas non neget: q̄ sint duces hoīū reductionis. ⁊ in hoc deum quoddāmō imitentur: inquantū cooperant deo: in reductione hoīum in finem. Item q: congruit hoībus qui sunt in statu impfectionis: q̄z pueritie Apostolus cōparat. j. Cor. xiij. Unde eius custodes tanq̄ pueris designant donec veniēte qd̄ perfectū est: euacuet qd̄ ex parte est. ¶ Ad sc̄dam rn̄detur negando ꝯnam. Et rō est. q: ꝯseruatio q̄ fit a deo: sic a p̄ncipali agēte: est infundēdo grāz. Sz custodia angeloꝝ nō est p infusionē grē: sz eorū ē p̄parare hoīes ad susceptionem grē: p illuminatiōes: ⁊ alia hmōi p̄tinētia ad eoꝝ custodiam. ¶ Ad tertiam rn̄detur negādo ꝯnam. Et ratio ē: q: lumen naturalis cognitionis in hoīe est impfectum: ⁊ p̄cipue ad dirigendū in illa: que naturā excedūt. Potestas ēt li. ar. eius potest ad malū inclinare multis occasionibus. Et ideo p̄uidet deus hoībus angeloꝝ p̄sidium. ¶ Ad q̄rtam rn̄det negando ꝯnaz. Et rō ē: q: sicut p̄ouidentie diuine est sic ipedire mala: vt tn̄ saluetur nature ꝯditio. ita ēt ⁊ angeloꝝ custodia. Et ideo ad angelos nō ptinet: q̄ hoīes custodiēdo ad virtutē cogāt: ⁊ a vicijs retrahāt. q: sic periret li. ar. ⁊ rō meriti.

D sc̄daz. q. sic p̄cedit. Et vr̄: q̄ angeli p executionē ministerij circa hoīum custodiā a ꝯtēplatione retardent ¶ Primo sic. Angelus in ministerio existēs dixit Thobie. xij. Tps est: q̄ reuertar ad eū: qui me misit. Sed nō reuertit: nisi per ꝯtēplatōez. Ergo vr̄: q̄ per ministeriū a contēplatione dei abcesserat. ¶ Sc̄do sic. Una potentia finita nō pōt simul in plures opatiōes esse. Sed potētia angeli est finita. Ergo videtur q̄ nō possit simul ꝯtemplari ⁊ ministrare. ¶ Tertio sic. Intellectus creatus non pōt simul plura intelligere. Sed qn̄ ministrant angeli intellectu ꝯsiderant ea que agūt. Ergo vr̄: q̄ tunc diuina simul ꝯtemplari non possunt. ¶ In oppo. est euangelium p̄ns i quo dr̄: q̄ angeli eoꝝ semp vident faciem patris. Ergo per ministerium a contēplatione ⁊ visione faciei dei non retardantur. ¶ Rn̄o dōm: q̄ angeli per executionem ministerij a contemplatione non retardantur. Ista conclusio pz p̄imo per illud Gre

gorij qui ait. Sic ad exteriora prodeunt: ꝙ
ab intimis nunq̄ȝ recedunt. Item ſecundo
ſic. Beatitudo angelorum non minuitur ex
eorum miniſterio. Sed eorum beatitudo to
ta eſt in contemplatione diuinitatis. Ergo
in nullo per miniſterium eoruȝ contempla
tio retardatur. ¶ Ad rationes in oppoſi⸗
tum. ¶ Ad p̄mā r̄ndetꝰ negando ꝯñam. Et
rō eſt: q: angelus dr̄ diſcedere a deo: non ꝑ
intermiſſionē ꝯtemplationis aut per locuȝ.
q: intra deū currunt quocunqȝ mittantꝰ: vt
dicit Beda eo ꝙ deus vbiqȝ eſt. Sed per
hoc ꝙ ab inuiſibilitate recedens: viſibilis
apparet: filius exiuit a patre: ⁊ venit in mū
dū: viſibilis hoibus factus. Jo. xvj. ⁊ ſiliter
dicunꝰ reuerti ad deū: qñ depoſita viſibili
ſpē in priſtinam inuiſibilitatē deo ſimilē re
uertunꝰ. ¶ Ad ſcdām r̄ndetꝰ negādo ꝯñaȝ.
Et rō eſt. q: ꝯtēplatio angeloꝝ magis ſe
hȝ per modū receptionis: q̄ȝ actionis. Et ſi
cut luna ſimul recipit lumen a ſole: ⁊ illumi
nat iferiora corpora. ita ⁊ angeli ſimul illu⸗
minanꝰ in diuina cōtēplatiōe: ⁊ illuminant
inferiores: vel miniſtrant circa eos. ¶ Ad
tertiā r̄ndetꝰ: ꝙ aſſumptū eſt verū: qñ intel
lectus ea que cognoſcit: diuerſis rōnibꝰ co⸗
gnoſcit. Tūc eni non pōt ſimul plura conſi⸗
derare: q: nō pōt intellectus effigiari diuer
ſis figuris. Sȝ ea que cognoſcuntur vna rō
ne: vel quorū vnum eſt rō alterius: nihil ꝓ⸗
hibet ſimul intelligi.

D tertiā. q. ſic ꝓcedit. Et vr̄ ꝙ
a angelus qñqȝ derelinquat ho⸗
minē: cui deputatus eſt cuſtos.
¶ Primo ſic. Habetꝰ Jere. li.
Curauimus babylonē: ⁊ non eſt curata: de
relinquamus ergo eā. Sed hoc dr̄ ex per⸗
ſona angeloꝝ: vt dicit glo. Ergo vr̄: ꝙ an⸗
gelus derelinquat: qñ a pcō nō corrigitur.
Itē Iſa. v. dr̄. Auferā ſepem eius: ⁊ erit in
directionem. Glo. j. cuſtodiam angelorum.
¶ Scdō ſic. Angeli ſunt qñqȝ in celo empi
reo. Sed cum ſint ibi: non ſunt circa nos: ſcȝ
Damaſum. Ergo vr̄: ꝙ alibi ſint qñ nos re
linquunt. ¶ Tertio ſic. Sapiens medicus
infirmū deſperatū relinquit. Sed angeli cu
ſtodes pñt ſcire aliquē eſſe preſcitū ꝑ reue⸗
lationē: ⁊ videre aliquē in peccatis obſtina
tum talis eſt quaſi infirmus deſperatꝰ. Er⸗
go vr̄: ꝙ angelus eſt: qui quaſi medicꝰ ſpi⸗
ritualis: talē relinquat. ¶ In opp. arguitur
ſic. De nemine eſt deſperandū: q̄ȝdiu eſt in
ſtatu vie: Sed infirmus non relinquitur a
medico. niſi ꝓpter deſperationē. Ergo vr̄:
ꝙ angelus nō relinquat quēcūqȝ peccato⸗
rem. ¶ Rñō dōm: ꝙ angelus in cuſtodiā
hoīs deputatus. nunq̄ȝ quādiu viuit: in to⸗
to eum dereliquit. Pro cuius ꝯcluſionis i⸗
tellectu eſt notandū: ꝙ cū cuſtodia angeloꝝ
ſit quedā executio diuine ꝓuidētie: opȝ idē
eſſe iudiciū de vtroqȝ. Diuina aūt ꝓuiden
tia non relinquit hoīem ex toto: q: oīno in
nihilū redigeretꝰ. ſed verum eſt: ꝙ magis ⁊
minus ꝓuidet diuerſis: ſcḋm eoꝝ ꝯditioneȝ.
Et ideo oculi dñi ſuper iuſtos dicuntꝰ: ⁊ au
res eius in preces eoꝝ: q̄bus a deo perfe⸗
cte ꝓuidetur: vt oīa eis cooperentꝰ in bonū
vt dr̄. Ro. viij. Sed malos ſcḋm aliquid de
relinquit: inquātum ꝑmittit eos ſubiacere
tribulatiōibus. ⁊ qḋ grauius ē ēt in peccatꝭ
mori. Unde dr̄ ad Ro. j. Propterea tradi
dit illos deus in reprobū ſenſum ⁊c̄. Simi
liter ēt angeli dicuntꝰ aliquos derelinquere
ſcḋm quid: inq̄ȝtū exponūt tribulatiōibꝰ: vel
ēt iuſto dei indicio ab aliquo pcō nō retra⸗
hūt: nūq̄ȝ tñ ita derelinquūt: qn ſit aliqs ef
fectus cuſtodie: inq̄ȝtū aliqḋ malū ꝓhibetꝰ:
⁊ aliqḋ bonū ꝓmoueretꝰ. ¶ Ad rōes in op
po. ¶ Ad primaȝ r̄ndetꝰ: ꝙ illud intelligitꝰ
mos angeloꝝ diſcedentiū ab hoīe pcōre in
hora mortis. Uel dōm ꝙ derelinquunt ſcȝ
qd: vt dictū ē: ſicut ēt deꝰ. ¶ Ad ſcdāȝ r̄nde
tur negādo ꝯñaȝ. Et rō ē. q: lȝ angelꝰ pñs
nō ſit ex actiōe: tñ reliq̄t in hoīe forme impſ
ſionē: ⁊ diſpoſitionē bonā in hoīe: ſicut ap
paret in motibꝰ volētibꝰ. Et ita q̄ȝuis nō ſꝑ
ſit pñs: pōt cuſtodire inq̄ȝtū effectus eiꝰ: ma
net poſt actionē ſuā: vt pȝ qñ aliqs deuote
orat ad plures dies manet i deuotōe. ¶ Ad
tertiā r̄ndetꝰ negādo ꝯñam. Et rō ē: tū quia
nullus in ſtatu vie a deo eſt obſtinatus: qn
poſſit ꝑ pñiaȝ ꝯuerti. Uñ nō ē de eo deſpe

rădū. Tū ſcđo. q̄ ⁊ ſi angelus ſciret eū ꝑſci
tū: poſſet tñ multa mala in eo ipēdere. ſicut
de Antixpo dr̄. q̄ ēt hēbit āgelicū cuſtodē.
¶ In feſto bti Hieronymi ē euāgeliū. Ne
mo accendit ⁊c. Luc. xj. ¶ it ca qđ poſſunt
diſputari ſe. q.
¶ Primo: vtꝝ lucerna icēſa Hiero. i. do
ctrina meruerit ſup cādelabꝛū ecclie poni.
¶ Scđo: vtꝝ Hieronym⁹ fuerit cardialis
Q ꝑmā: vtꝝ lucerna icēſa Hie
ro. i. doctrina meruerit ſup can
delabꝛū ecclie poni. Et vr̄ ꝙ nō
q̄: ei⁹ doctrina in aliqb⁹ nō fu
it bona nec tenet. Ergo ⁊c. Aſſumptū pꝫ i
mā bigamie: de q̄ in. c. Acuti⁹ di. xxvj. Itē
in materia legaliū: de qua ad Gala. ij. ⁊. v.
¶ In opp. ē euāgeliū pñs: vbi dic̄ ꝙ nēo
accēdit lucernā ⁊c. ¶ Rño dđm: ꝙ doctri
na bti Hiero. ꝓ merito ē ſup cādelabꝛū po
ſita. i. accepta: laudata: ⁊ p ecclīam vniuer
ſlē approbata: in. c. Sācta ro. ecclia di. xxv.
Huius aūt approbatiōis cā fuit multiplex.
Primo q̄: ei⁹ doctria fuit ſana ⁊ pulchra.
Vñ Hiero. interꝑtaꝛ viſio pulchritudinis
Eius eni doctrina nil ꝯtinet: niſi pulchꝛū: ⁊
ab oī macula falſitatꝭ erroꝛis alienū. Unde
Aug. de eo. Hiero. ꝑſbyter greco latino ⁊
hebꝛeo elogo eruditus: in locis ſctis: ac in
lr̄is: vſqꝫ ad decrepitā vixit etatē: cui⁹ nobi
litas eloqȷ ab oꝛiēte i occidētē iſtar ſolis lā
pas reſplēduit. Itē ſcđo: q̄: icēſa fuit ardo
re caritatis ad vtilitatē ecclie. Vñ Proſp
in cronicis de eo ſic ait Hiero. ꝑſbyter in
Bethleē toto iā mūdo clar⁹ hitabat. egre
gio igenio: ⁊ ſtudio vniuerſe ecclie ſuiens.
Tertio: q̄: ei⁹ iterꝑtatio melioꝛ eſt habita.
Vñ Iſido. ſic ait Hiero. triū linguaꝝ exti
tit expt⁹: cui⁹ iterꝑtatio ceteris anferꝛ. qm̄
⁊ vboꝝ tenatioꝛ ē: ⁊ ꝑſpicuitate ſcie clarioꝛ
atqꝫ vtpote a xp̄iano iterpꝛetatoꝛe verioꝛ.
Quarto q̄: ei⁹ doctria ē plena oī r̄eligiōe: ⁊
ſcitate. Vñ Seuer⁹ ita dic̄ Hiero. ꝑter fi
dei meritū: dotēqꝫ ꝟtutū: nō ſolū latis: atqꝫ
grecis: ſꝫ ēt hebꝛeis lr̄is iſtruct⁹ eſt: vt ſe ī
oī ſcia nemo ei audeat compare. Quito q̄:
erat armatura foꝛtis ꝯ hereticos. Vñ Se
uer⁹ de eo dic̄. Hiero. erat iuſta: iugis: ad
uerſus malos pugna: ꝑpetuūqꝫ certamen.
Oderāt eū heretici. q̄: eos ipugnare nō de
ſinit. ¶ Ad rōem in oppo. rñdeꝛ negando
ꝯñam. Et rō ē. q̄: varietas opinionis inter
doctoꝛes in his q̄ ad fidē nō pertinent: nō
obuiat qn ei⁹ doctrina in his: q̄ fidei ⁊ mo
rū ſūt: ſup ecclie cādelabꝛū ponantur.
Q ſcđaꝫ. q. ſic ꝓcediꝛ. Et vr̄ ꝙ
btūs Hiero. nō fuerit cardina
lis. q̄: dic̄ Hugitio ⁊ multi alij:
ꝙ Hiero. nō fuerit cardinalis.
¶ In opp. arguiꝛ ex multis. ¶ Pᵒrio ex
hiſtoꝛia ſua: q̄ cātaꝛ ꝑ vniuerſam ecclīaꝫ: ⁊
acceptaꝛ ⁊ recipiꝛ ab oib⁹ ecclijs: in qua ſic
habeꝛ. Quom ānoꝝ eſſet. xxxix. Ro. eccl.
cardinalis ꝑſbyter ē oꝛdiatus. Nō ē āt du
biū: qn hiſtoꝛia iſta ꝑferēda ſit auctati dicti
Hug. ¶ Scđo idē arguiꝛ ex cronicis: vbi
legiꝛ: ꝙ fuerit oꝛdiatus in cardialē a Libe
rio papa ſub titulo ſcē Anaſtaſie. Itēꝫ Io.
an. in Hieronymiana: i ſa pte. c. ij. ¶ Ter
tio colligiꝛ ex picturis. Cōiter. n. ꝑ oēꝫ xp̄ia
nā regionē depingiꝛ Hiero. cū capello car
dialat⁹. ¶ Quarto arguiꝛ ex. c. ecclia. xv.
q. j. vbi ait Hiero. Ecclia ſenatū hꝫ. Ubi di
cit Archidia. Hoc qdā itelligūt ecclia ro. q̄
dr̄ hr̄e ſenatū. i. collegiū cardialiū qđ diciꝛ
hr̄e auctēꝫ ſenatoꝝ. ar. xcix. di. Cōſtātinus.
Et hāc ſniaꝫ tenet Innocēti⁹ ex̄ de re iudi.
Quū āt ꝟbū illđ fuerit bti Hiero. ⁊ dicat
ita: nos ſenatū hēm⁹: vr̄ claꝝ: ꝙ ꝯnūeret ſe
in nūero cardialiū. ¶ Quito. Hoc vr̄ hr̄i
clariſſimū cū ab oib⁹ videaꝛ: ⁊ ꝯfiteaꝛ oꝛdi
nat⁹ ꝑſbr̄ ecclie ro. Preſbr̄i āt eccl. ro. ſūt
ꝑſbr̄i cardiales: vt vr̄ colligi ex. c. Conſtāti
nus. Ubi ait. Impatoꝛ reuerēdiſſimis cli
cis ſcē ro. ecc. ſuiētibus: illđ culmē ſinglis
pone: ⁊ pꝛe excellentiſſimis habere ſcimus
⁊c. Ubi clariſſime patet: nomine reuerē
diſſimoꝛum intellexiſſe dominos cardina
les: quod nomen non conuenit niſi viris cō
ſtitutis in dignitate: vt pꝫ in. c. In nomine
dñi. di. xxiij. Itē in. c. Nullā. ij. q. iiij. ſup gl.
de clicis ro. ecc. Idem videtur colligi: non
rñdem⁹ varijs quoꝛūdā argumētis: q non

ob aliud Hiero. cardinalem negaſſe vide-
tur: niſi q: in coꝝ codicibus non legerunt.
aut q: ſtulti ſunt. vt ꝙ Virgilius: aut Tulli⁹
non dixit: aut proprio ſenſu viſum non fue-
rit: nullius auctoritatis eſſe putent.

¶ In feſto beati Franciſci eſt euangeliuꝫ.
Confiteor ⁊c. Mat. xj. Circa quod poſſũt
diſputari ſequentes queſtiones.

¶ Primo: vtrum conueniens fuerit ſecre
ta fidei non reuelari ſapientibus ⁊ pruden
tibus: ⁊ reuelari paruulis.

¶ Scḋo: vtꝝ btũs Fráciſcus fuit de nũero
puuloꝝ: qbuſ reuelata ſunt ſecreta celeſtia.

Ad primá. q. ſic ꝓcedit. Et vi
det: ꝙ non fuit ꝯueniens ſe
creta ſidei non reuelari ſapi
entib⁹ ⁊ prudẽtibus ⁊ reue
lari paruulis. ¶ Prio ſic.
Illis ſunt reueláda ſecreta fidei: in quibus
magis fructificare poſſunt. ſicut ſemé meli
us ſeminat in terra culta: ⁊ bene ꝑparata.
Sed magis hoc ſit: Quom ſapientibus ⁊
prudẽtibus ſecreta reuelant: q̃ꝫ cũ paruu-
lis reuelant. Scribit eni Prouer. j. Audi-
ens ſapiens ſapientior erit. Ergo ſecreta cõ
uenientius reuelant ſapientibus: q̃ꝫ paru-
lis ſimplicibus. ¶ Scḋo ſic. Si miniſteria
fidei abſcondunt a ſapientibus: non veniũt
ſapientes culpãdi: ſi ea non credunt. Fides
enim ex auditu eſt: ad Ro. x. ¶ Tertio ſic:
Quid eſt qḋ g̃ras reddit: ꝙ hec a ſapienti
bus fuit abſconſa: q: videt gaudere de ce-
citate illoꝝ: ⁊ querit cã diuiſionis hoium.
¶ In opp. é euágelium. ¶ Rñdeo: Hic
videndũ eſt: qui ſint iſti ſapientes: qbus ab
ſconſa ſunt miniſteria xp̄i: ⁊ q paruuli: qui
bus reuelata ſunt. Primo eni ſapientes: q
bus abſconſa fuerunt miſteria xp̄i: ſũt phi-
loſophi: ꝓpter ſupbie tumiditaté in ſapien
tia humana confidentibus: ⁊ iſti fuerũt ſa-
piẽtes in oculis ſuis. De quib⁹ Aug. dicit
ꝙ illi precipui gentiũ phi: qui per illa que
facta ſunt: cognoſcere potuerunt. tñ: q: ſine
xp̄o phi facti ſunt: eo ꝙ nec eũ venturũ ꝓ
phetis: nec veniſſe aplis crediderũt tumi-
di: eoꝝ ſupbia obſcuratũ eſt inſcipiens cor
coꝝ: dicentes eni ſe eſſe ſapientes. ſtulti fa
cti ſunt. Paruuli quibus reuelata miſte-
ria dei fuerunt abiecti piſcatores: qui facti
ſunt doctores orbis: ⁊ lux. Unde Apoſtol⁹
Deſpecta náqꝫ elegit: vt fortia quéqꝫ ꝯfũ-
dat. Unde Aug. exponit: puulis. i. humili-
bus: non de ſe preſumentibus. Scḋo abſcõ
ſa ſunt fidei miſteria ſapientibus phariſe-
is: ꝓpter fidei incredulitaté. q: nec ipſi vo-
luerunt credere in xp̄m nec alios credere ꝑ
miſerũt. Unde eis dictũ eſt. Luc. xj. Ue vo
bis phariſeis: ⁊ legiſperitis: qui tuliſtis cla
uẽ ſcie: ſcripturas loquẽtes de xp̄o: falſis in
terpretationibus corrũpentes. ipſi nõ itroi
tis credendo in xp̄m: ⁊ eos qui intelligerẽt
prohibuiſtis. Paruuli ṽo quibus reuela-
ta ſecreta fidei: ſunt hoies ſimplices: parua
de ſe ſentiẽtes. Unde dñs. Niſi ꝯuerſi fue
ritis: ⁊ efficiamini ſicut paruulus iſte: nõ i-
trabitis in regnũ celoꝝ. Mat. xviij. Ter-
tio abſconſa ſunt miſteria fidei ſapiẽtibus
ſapientia mũdana: ⁊ prudẽtibus prudentia
carnis: ꝓpter eoꝝ vanitaté: q: q̃ꝫuis mul
ti eoꝝ videant multa ſcire de deo: ⁊ mori-
bus ⁊ virtutibus hoium. tñ q: xp̄m nõ cõ-
ſtituũt ſibi finé: nec coꝝ ſapientiá ordinant
ad dei laudé: talibus ṽo ſapiẽtia dei occul-
tatur: q: in maliuolá aiam non introibibit
ſapientia: nec habitabit in corpore ſubdito
peccatis. Paruuli aũt econtra: quibus re-
uelant̃ur celeſtia ſacramẽta ſunt humiles:
q: vbi hũilitas ibi ſapia. Prouer. xj. Ubi
exponit de humilibus: qui in ſimplicitate q̃
runt dñm. ¶ Ad rões in opp. ¶ Ad pri-
má rñdet negãdo ꝯñaꝫ. Et rõ é: q: paruu-
li non habentes aliquod ipedimentuꝫ: erãt
habiles ad receptioné influxus diuine ſapi
entie: q̃ꝫ ſapientes illi de quibus dictuꝫ eſt.
qui aut ꝓpter tumiditatem animi: aut pro-
pter incredulitatem cordis: aut propter va
nitaté carnalis amoris erant indiſpoſiti ad
reuelationé celeſtis ſapientie ſuſcipiendaꝫ.
¶ Ad ſcḋaꝫ rñdet negãdo ꝯñam. Et rõ é:
q: ꝙ non credant: culpa coꝝ eſt: qui ponũ

obicē grē diuine: p quā volūtas hoīs prepa-
raē ad hoc qḋ eleueē in ea: q̄ ſunt ſup̄ terrā.
¶ Ad tertiā reſpōdetur ꝙ nō iō xp̄s grās
refert patri: q: gaudeat cecitate eoꝝ: ſꝫ iudi
cio dei: q ita ſapienter ordinauit. Et quom
q̄riē cā hui⁹ dubitatiōis ꝛ diuerſitatꝭ: ꝯſtat:
ꝙ a p̄te credētiū fuit eoꝝ humilitaſ: q̄ ad ſa
piētiā diſpōit: vt diciē ꝓuer. xj. Ubi humili
tas ibi ſapia. Ex p̄te nō credētiū: fuit: eoꝝ ſu
ꝑbia: q̄ ē itellect⁹ excecatiua: ſꝫ ex p̄te dei: cā
fuit ſua ſimplex volūtas. ꝛ hoc ē qḋ ſeq̄tur
qm̄ ſic fuit bn̄placitū an̄ te. Q. ḋ. n. aliq ſint
electi: ꝛ aliq reprobi: bn̄ pōt aſſignari cā in
generali: ēt ex p̄te dei: vt ib electꝭ appareret
dei miſēcordia. i alijs aūt ei⁹ iuſticia. Q: ſic
ad gl̄iaꝫ regis terreni ꝛ decorē ſui regni nō
ſolū p̄tinet aula: in q̄ ſtrenui milites hono-
ranē: ſꝫ ēt patibulū in q̄ maleſactores puniū
tur: ſic ad gl̄iam dei. nō ſolū p̄tinet p̄miatio
bonoꝝ: ſꝫ ēt punitio maloꝝ. Jn ſpāli tn̄ nō
pōt aſſignari rō ex p̄te dei: q̄re iſtū eligat: ꝛ
iſtū dimittat: niſi ſimplex ei⁹ volūtas. Un̄ di
cit Aug. ſup̄ Jo. Quare illū trahat: ꝛ illum
dimittat noli iudicare: ſi nō vis errare.

Ad ſecūdā. q. q̄ q̄riē: vtꝝ btūs
Frāciſcus fuit ḋ numero par
uuloꝝ: qb⁹ reuelata ſunt ſecre
ta celeſtia. ¶ Rn̄deē: ꝙ ſic.
Nā ipe humilim⁹: ꝛ puulus i
oculis ſuis plus q̄ꝫ dici poſſit: fuit colūbina
ſimplicitate plen⁹: mō a patre celeſti pluri-
ma ſecreta reuelata ſunt: q̄ ſapiētib⁹ hui⁹ ſe
culi ſunt abſcōſa: i pš. reuelata ſunt ſibi mul
ta futura p donuꝫ ꝓphetie qḋ ſepe habuit.
¶ Secūdo. Reuelata ſunt ſibi ſecreta cor-
diū fratrū ſuoꝝ: ꝛ alioꝝ. ¶ Tertio. Dona-
tū ē ſibi miraculoſe donū linguaꝝ: quo itel
ligere ex̄neos hoīes poſſet. ꝛ eis predicare
¶ Quarto. reuelata ſunt ei multa ſecreta
diuīe ſapie ꝛ celeſtis doctrine: q̄ꝫ miro fer-
uore ciuitates ꝛ caſtella circuiēs i populis
ſeminauit. ¶ Quinto. Reuelata ſunt ei ſe
creta ſpāliſſima. ſ. diuine paſſiōis ſtigmata nō
mō reuelata: ſꝫ miraculoſe impreſſa. Nā ſe
mel i viſiōe ſu⁹ dei ꝯtra ſe ſeraphin cruci-
fixū aſpexit: q crucifixiōis ſue ſigna ei: eui-
dēter impreſſit: vt crucifixus videreē: ꝛ ipſi
mira certe reuelata ſūt: ꝛ multa hūili: ꝛ puu
lo btō Frāciſco. ¶ Sexto. Jn ſignū ꝛ teſtio
niū ſctitatꝭ ei⁹ inumera a ḋo p̄re ſt̄ reuelata
ſiue oſ̄ſa miracula: vt ḋ oīb⁹ i ei⁹ legēda pꝫ.
¶ Jn feſto beati Luce eſt euāgeliū. Deſi-
gnauit dn̄s ꝛc. Luc. x. Circa qḋ poſſunt di
ſputari ſequentes. q.
¶ Primo: vtrū poſt electionē. xij. Apoſto
loꝝ ꝯuenieter electi ſunt. lxxij. diſcipuli iter
quos Lucas vn⁹ dr̄ fuiſſe. ¶ Scḋo: vtrū
btūs Lucas iter euāgeliſtas in figura bouis
fuerit ꝯuenienter deſignatus:

a Ad p̄mā. q. ſic ꝓcediē. Et vr̄: ꝙ p⁹
electionē apoſtoloꝝ. xij. nō cōue-
niēter alij. ſ. lxxij. diſcipuli electi ſūt. ¶ Pri
mo ſic. Fruſtra fit p plura: qḋ pōt fieri per
pauciora. Sꝫ p. xij. apoſtolos ſufficiēter euā
geliū ſeminādū ꝛ p̄dicādū erat p vniuerſū
orbē. Un̄ Apoſtolus ad Ro. x. Fides ex au
ditu ē: audit⁹ p v̄bū dei: ꝛ ſtati ſubdit. Nun
qd nō audierūt? Eqdē i oēm terrā exiuit ſo
n⁹ eoꝝ: ꝛ glo. exponit de p̄dicatiōe apoſto-
loꝝ. ¶ Scḋo. Offōꝝ ſiue ſtatuū diuerſitas
vnitati repugnat. Sꝫ fideles xp̄i ad vnitatē
vocanē: ſm̄ illud Jo. xv. Ut ſint vnū in no-
bis: ſic ꝛ nos ſum⁹. Ergo i eccl̄ia nō dꝫ eſſe
iſta varietas offōꝝ ſiue ſtatuū. ¶ Tertio ſic
Bonū eccl̄ie in pace ꝯſiſtere vr̄: ſm̄ illud. i.
Cor. vlt. pacē hēte: ꝛ ḋs pacis erit vobiſcū
Sꝫ diuerſitas ē īpeditiua pacis. Un̄ ph̄us
diē. vij. Poli. ꝙ modica dr̄ia faē i ciuitate
diſſidiū: ergo vr̄: ꝙ talis dr̄ia aut varietas
i eccl̄ia iſtitui nō debuit. ¶ Jn opp. ē euāge
liū p̄ns. ¶ Rn̄o dicēdū: ꝙ ꝯuenientiſſime
xp̄s poſt. xij. apoſtolos elegit ad p̄dicatiōis
offm̄ etiā. lxxij. diſcipulos. Et hoc rōe multi
plici. Primo rōne: quaꝫ xp̄s in lr̄a aſſignat
qm̄ meſſis qdē multa ē: oparij pauci. Mul
titudo eni gētiū ad ſuſcipiēdū v̄ba xp̄i: pa-
rata erat p p̄dicationē apoſtoloꝝ: reſpectu
cui⁹ multitudinis ꝯuertēde: oparij. ſ. apoſto
li: ꝛ etiā diſcipuli erāt pauci. Un̄ ſubdiē. ro
gate dn̄m meſſis: vt mittat oparios in meſ-

ſem:q: nullus ſit aptus ad ꝑdicationē ꝟbi di
uini niſi ꝑ grām dei:⁊ niſi ab eo miſſus me
diate:electi aūt ſunt in illo numero:in ſignū
ꝙ poſt xp̄i reſurrectionē ⁊ aſcēſionē in ce-
lū:ꝑdicaturi erāt fidē xp̄i gētibꝯ.lxxij.ligua
rū.vn̄ deſignati ſunt in.lxxij.viris:qbꝯ dn̄s
dedit ſpūm ꝓphetādi. Numer.xi.vbi dn̄s
dr̄ locutus Moyſi auferens a ſpiritu qui
erat in Moyſe ⁊ dans.lxx.viris q ꝓphe-
tarunt nec vltra ceſſauerūt:remāſerunt au-
tem duo viri in caſtris ſuꝑ quos requieuit
ſpūs dn̄i ⁊ ipſi diſcripti fuerūt in quo hi ex
pſſe deſignati ſunt.Scd̄o q: varietas iſta of
ficioꝝ ⁊ ſtatuū ptinet ad ꝑfectionē ipſiꝯ ec-
cleſie.Sicut eni in reꝝ nālium ordine ꝑfectio
q̄ in deo ſimplicit̄ ⁊ vniformit̄ inuenitur in
vniuerſitate creaturaꝝ inuenire nō potuit
niſi deformit̄ ⁊ multiplicit̄ ita etiam plenitu
do grē in xp̄o:ſicut in capite ordinat̄ ad mē
bra eiꝯ:diuerſimode redūdāt ad hoc:ꝙ cor
pus eccleſie ſit ꝑfectū.Et hoc ē ꝙ apoſtolꝯ
dicit ad Ephe.iiij. Ipſe dedit quoſdā qdē
apoſtolos:alios ꝟo euāgeliſtas: alios autē
paſtores ⁊c̄.ad cōſumationē ſctōꝝ. Tertio.
Hmōi varietas ptinet ad neceſſitatē actio-
nū:q ſunt in eccl̄ia. Opꝫ aūt diuerſas opa-
tiōes diuerſos hoīes deputari:ad hoc ꝙ di
ligēnꝯ:⁊ ſine ꝯfuſiōe oīa pagant̄.Hinc ē ꝙ
Apoſtolꝯ dic̄ ad ro.xij.Sicut in vno corꝑe
multa mēbra habemꝯ oīa aūt mēbra nō eū-
dē actū hn̄t.ita multi vnū corpꝯ ſumꝯ i xp̄o.
Quarto.Hoc ptinet ad dignitatē ⁊ pulchri
tudinē eccleſie:q in quodā ordine conſiſtit.
Vn̄ dr̄.iij.Regū.x.ꝙ vidēs regina Saba
oēm ſapiam Salomonis:⁊ habitacula ſuo
rū:⁊ ordies miniſtrātiū: nō hēbat vltra ſpi
ritū.¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad ꝑmā pꝫ
rn̄ſio ex dictꝫ:negādo ꝙ ſoli apl̄i erāt.ꝓ tā-
ta meſſe ſufficiētes:euangeliū dicit ꝙ erant
pauci:ꝙ aūt dicit̄ de apl̄is intelligēdū ē nō
excluſis diſcipulis.¶ Ad ſcd̄am rn̄det ne-
gando aſſumptū.Dicimꝯ enī ꝙ diuerſitas
ſtatuū ⁊ officioꝝ nō ipedit eccleſie vnitatē:
q̄ ꝑficit̄ ꝑ vnitatē fidei:⁊ charitatꝫ:⁊ mutue
ſubminiſtratōis: ſꝫ illō Apoſtoli ad Ephe.
iiij.ex quo totū corpus ē cōpactū:ſ.per fidē
⁊ cōnexū.ſ.ꝑ charitatē ꝑ oēm iuncturā ſub
miniſtrationis dū.ſ.vnus ſuit alteri.¶ Ad
tertiā rn̄det negando minorē. Et rō ē:q: ſi
cut in corpore naturali mēbra diuerſa ꝯtinē
tur i vnitate ꝑ ꝟtutē ſpūs viuificātis: quo
abſcidēte:mēbra corpis ſepant̄.ita ēt in cor-
pore eccl̄ie cōſeruat̄ vnitas diuerſoꝝ mem
broꝝ:ꝟtute ſpūs ſcti q corpus eccl̄ie viuifi-
cat:vt habet̄ Jo.vj.Vn̄ apoſtolus dicit ad
Ephe.iiij. Solliciti ſeruate vnitatē ſpūs in
vinculo pacis.Diſcedit aūt aliqs ab vnita-
te ſpūs:dū querit q̄ ſibi ſunt ꝓpria.Sicut ēt
in terrena ciuitate terrena pax tollit̄ ex hoc
ꝙ ciues ſinguli que ſua ſunt querūt: alioqn
per officioꝝ ⁊ ſtatuū declinationē tam mē-
tis q̄ꝫ in ciuitate terrena:magis pax ꝯſerua
tur:inquantū per hoc plures ſunt:q cōicāt
actibus publicis. Unde ⁊ Apoſtolus dicit
.i.Corynt.xij.dn̄s ſic comparauit vt non ſit
ſciſma in corpore.ſed proinuicē ſollicita ſint
membra.

AD ſcd̄am.q.ſic ꝓcedit̄. Et vr̄
ꝙ ſanctus Lucas nō ꝯuenīē
ter ſit i figura bouis deſigna
tus.¶ Videt̄ ꝙ nō: q: Lu-
cas ꝑncipaliter verſat̄ circa
paſſionē:⁊ mortem xp̄i:⁊ ita videt̄ figurari
plus deberi ꝑ agnū:q̄ꝫ per vitulū: ſiue bo-
uem:quia agnus proprie figurabat xp̄m im
molatum pro nobis. Unde Joan.i. Ecce
agnus dei ⁊c̄. Ergo ⁊c̄.¶ In oppoſitū eſt
illud Eze.i.Facies bouis a ſiniſtris.¶ Re
ſpondeo dicendum: ꝙ ſicut alias diximus.
Ezechieli prophete in viſiōe animalis:quat
tuor facies habentis: deſignatum fuit chri-
ſti euangelium: quadrafacie deſcribendum
videlicet a Matheo in facie humana: a
Marco in facie leonina: a Luca i facie bo
uina:a Joanne in facie aquilina. Licet au-
tem Lucas euangeliſta deſcribit totum cur
ſum euangelij:incipiens a chriſti miraculo-
ſa cōceptione: pertrāſiens per eius natiui-
tatem.cōuerſationē:mortem:⁊ reſurrectio-
nem:termināns euangelium ſuū in aſcenſiōe

tñ eius ṗncipalis intẽtio eſt circa xp̄i mortẽ ⁊ paſſionẽ deſcribẽdã: ṗpter qđ ipſe Lucas deſignat̃ in facie bouis: q̄ ẽ aĩal imolaticũ ſm traditionẽ legis: ṗpter qđ euãgeliũ ſuũ incipit a ſacerdotio zacharie: ad qđ officiũ expectat imolare. Et iõ materia ṗncipalis libri deſignat̃ ɔueniẽter in facie bouis. Preterea. Merito i figura bouis deſignatus ẽ. Bos eni vngulã findit: i qua v̄tus diſcretiõis exp̄mit̃. Et btũs Lucas diſcretus fuit: p moderationẽ. Itẽ bos aĩal ẽ imolaticũ: ⁊ btũs Lucas crucis mortificationẽ iugiter i ſuo corpe pro xp̄i noĩe portauit: vt d̄r in oŕone eccl̃ie. Itẽ eſt aĩal fructuoſum. Et btũs Lucas ẽ fructuoſus per edificationẽ. Adeo q̄ppe fuit fructuoſus: q ab oĩb⁹ chariſſim⁹ habebat̃. Vñ apoſtol⁹ ad Coꝛ.iiij. Salutat vos ingt Lucas medicus chariſſimus. ¶ Ad rõnes i opp. r̃ndet̃: q rõ nõ ṗcedit: q ad deſignãdũ euãgelium ſufficiẽs erat figura vituli: cũ eſſet aĩal imolaticũ. tñ ad deſignãdũ xp̄m imolatũ: exp̄ſſioꝛ figura eſſe debuit. Vñ nota q lʒ aĩalia alia imolarent̃: vt vitulus: bos: capra: ⁊ hmõi. tñ xp̄s magis dici⁹ ẽ agn⁹ q̄ʒ cetera aĩalia imolaticia q: iter oẽs figuras veteris teſti: agn⁹ paſchalis exp̄ſſi⁹ figurabat paſſionẽ xp̄i: q: ille agn⁹ erat ſine macula ⁊ p ei⁹ imolationẽ filij iſrael liberati ſunt a ſuitute egyptiaca: ſic p paſſionẽ xp̄i: q peccatũ nõ fecit: ſumus liberati a ſuitute dyaboli. Scđa cã ẽ: q iuge ſeruitiũ: qđ figurabat ṗpetuitatẽ btitudinis fiebat de agno: ſic xp̄s ẽ nr̄a beatitudo.

¶ In feſto vndecim miliũ virginũ ẽ euangelium. Simile ẽ regnũ ⁊c̃. Math.xv. Circa qđ poſſunt diſputari ſeq.q.

Vtrũ prudẽtib⁹ v̄ginib⁹ faciẽtibus qđ in ſe fuit neceſſe fuit vt deus oleũ gr̄e ſue vaſis cõſcientiarũ ſuarũ infunderet. Et v̄r q non. ¶ Pmo. Deus dat gr̃am ſola liberalitate ⁊ miſicoꝛdia: q: dat ipſam gratis. Ergo põt dare ⁊ non dare. Ergo quãuis v̄gines prudẽtes fecerint qđ in ſe erat: deus potuit eis nõ dare oleũ gartie. ¶ Scđo ſic. Neceſſariũ et liberũ opponũtur. Si ergo de⁹ ex liberalitate dat gr̃am. ergo nulla neceſſitate dat alicui gr̃am. ¶ Tertio ſic. Et petit qđ eſt facere: qđ in ſe eſt. Nã ille qui facit: qđ in ſe eſt: facit recte. Sed quicũq̄ʒ facit recte: ex rectitudine opatur: quã habet. Ergo ſi aliquis facit qđ in ſe eſt: habet rectitudinem. Aut ergo illa rectitudo eſt acquiſita: aut innata: aut data. Non videtur innata: q: ſic ſemper eſſet. Non acquiſita. Conſtat ergo q eſt data. ergo donum gratuitum. ergo hec rectitudo eſt ex gratia. Nullus ergo poteſt facere: qđ in ſe eſt: ad hoc q ſit gratus deo: niſi ex gratia. ¶ In oppo. eſt euãgelium preſens: vbi dicit̃: q prudentes virgines acceperunt oleum: qđ nõ poteſt itelligi q ipſe habuiſſent aliquã cauſalitatem reſpectu olei gratie: q: primã gratiam nec mereri poſſumus: ſed tantũ diſpoſitiuam. ſ. faciendo id: qđ in ſe eſt habilitando ſe ad ei⁹ receptionem: ſm illud. Pſal. Dilata os tuum: et implebo ⁊c̃. ⁊ illud in alio pſal. Dilexiſti iuſticiam: ⁊ odiſti iniq̄tatẽ: ṗpterea vnxit te deus: deus tuus oleo leticie. ¶ Rñ o dicẽdũ: q prudentib⁹ virginibus faciẽtib⁹ qđ in ſe eſt: neceſſarium fuit: non neceſſitate cautionis: aut prohibitionis: ſed neceſſitate immutabilitatis: deum infundere oleum gratie vaſis ſuis. Iſta cõcluſio probat̃ multipliciter. Primo ſic. Dicit Augu. ſuper illud. ij. Thi. ij. Negare ſeipſum non poteſt ⁊c̃. Quom ſit iuſtus nõ poteſt negare ſuã iuſticiam. Ergo cum ſit bonus: ⁊ miſericoꝛs nõ poteſt negare ſuam miſericoꝛdiã: ⁊ bonitatẽ: q: pronioꝛ eſt ad largiendum: q̄ʒ ad puniendũ. Si ergo nõ põt iuſticiã ſuã negare facientib⁹ malũ: multomagis nõ põt negare ſuã bonitatẽ ⁊ miſericoꝛdiã illis: q reqrunt eam. Sʒ q facit qđ in ſe eſt: vt ei⁹ hẽat gratiã: reqrit bonitatẽ eius: ⁊ miſericoꝛdiã. Ergo de⁹ nõ põt enim negare: q facit qđ in ſe eſt: ſuã bonitatẽ ⁊ miſericoꝛdiaꝫ. Dat ergo ei ⁊ hoc ẽ infundere gr̃am. Scđo ſic Aug. ſup illud ad Ro. v. iuſtificati ex fide pacem habeam⁹ ⁊c̃. dicit. Deus recipit ɔfugiẽtes

ad ſe aliſ in eo eēt iniqtas. Sꝫ ipoſſibile eſt
ꝙ i eo ſit iniqtas. Ergo ipoſſibile ē ꝙ non
recipiat ſugiētes ad ſe. Sꝫ faciēs qđ in ſe ē
fugit ad ipm. Ergo neceſſe eſt: ꝙ ipm reci-
piat: ſꝫ ipm recipe ē p infuſionē grē. Ergo
⁊c̄. Tertio ſic. Apo. iiij. dr̄. Si qs aperuerit
mihi: introibo: ⁊ cenabo cū illo. hoc ē dele-
ctabor. Itē zacha. i. Conuertimini ad me et
ego ꝯuertar ad vos. Ex his ſic arguiſ. Im
poſſibile ē ſummā vitatē mentiri: ſꝫ neceſſe
hꝫ verꝫ dicere: ⁊ iplere illud. Sꝫ dicit ꝙ cō-
uertēti ad ipſam: cōuertet ſe: ⁊ ꝙ aperiēti
itrabit. Quom ergo faciēs qđ i ſe ē cōuer
titur ad ipſam vitatē pmā: ⁊ ei apit: ad hoc
ꝙ intret. ergo neceſſe ē: ꝙ dn̄s cōuertatur
ad illū. Sꝫ hoc nō eſt niſi p grām. Ergo vir
ginib⁹ prudētib⁹ faciētib⁹ qđ in ſe erat ne-
ceſſe dn̄s infundit oleū grē in vaſis ſuis: vt
poſſint itrare ad nuptias btitudinis eterne.
¶ Ad rōnes i oppo. ¶ Ad pmā rn̄detur
negādo cōſequētiā. ⁊ rō ē: q: nō ſeqſ. Sola
libertate dat. Ergo ſe hꝫ ad dādū ⁊ nō dan
dū faciēti qđ in ſe eſt: ſꝫ bn̄ ſeqtur: ꝙ ſola li-
bertate dat. Ergo nō dat ex meritꝭ: vel per
actionē vel ꝓhibitionē: q: hoc ex ſola libe-
ralitate excludit coactionē: ⁊ ꝓhibitionē: et
nō imutabilitatē. ¶ Ad ſecundā rn̄deſ: ꝙ
aſſumptū eſt falſum: ſi neceſſariū dicaſ im-
mutabile. Talia eni nō opponūtur. Si autē
dicaſ: neceſſariū coactū: vel ꝓhibitū: ſic ve
rū eſt: ꝙ opponūtur. Prio mō ē neceſſitas
i deo. ⁊ ꝓpter hoc nō opponiſ ſue liberali-
tati. Immo ex hoc ē: laus ſua: ꝙ ipe ē imu
tabilis ⁊ imutabiliſ libera. ¶ Ad tertiā re
ſpōdeſ. Quom q̄riſ qđ ſit facere qđ i ſe ē
dicim⁹: ꝙ facit hō qđ i ſe ē: qn̄ ex libtate ar
bitrij hō auertit ſe a malo: ⁊ ꝯuertiſ ad bo
nū: recurrēs ad deū: quē ſcit ſuū eē princi-
piū: ⁊ quē eſſe orandū ſibi: ⁊ petat ab eo lu
mē cognitiōis fidei ⁊ boni. ¶ Ad rationeꝫ
ipſam rn̄deſ: ꝙ rectitudo illa ē naturalis: ⁊
ē que ſemp ꝯdicit peccato. Vn̄ ſm illā ſmo-
ueſ ſinderiſis: q̄ ſemp murmurat ꝯ peccatū
ſꝫ arbitriū nō ſemp dirigiſ ſm illā: nec ſem
per ſeqtur eam arbitriū. ⁊ iō rō nō ꝓcedit:
⁊ ſic pꝫ: ꝙ homo faciendo quid in ſe ē: ꝯſe
quitur gratiam a deo.

¶ In feſto Simonis ⁊ Iude eſt euāgeliuꝫ:
Hoc eſt pceptuꝫ ⁊c̄. Io. xv. Circa qđ poſ-
ſunt diſputari ſeq. q.

PRimo: vtrū xp̄o aduenīēte
⁊ pdicāte nō tn̄ faciēte viſi-
bilia miracula iudei ei crede
re tenebanſ. Et vr̄ ꝙ non: ⁊
p ꝯn̄s excuſati erāt. ¶ Pri
mo ſic. Quicūqꝫ nō facit h: ad qđ tenetur:
peccat. Sꝫ ſi hoies nō crederēt xp̄o mira-
cula nō faciēti: non peccarent. Dicit. n. ipe
j. in eodē euāgelio. Si opa nō feciſſem: que
nullus ali⁹ facit: peccatū nō haberēt: ⁊ loqſ
de pctō infidelitatꝭ ſm Aug. Ergo xp̄s ſi nō
feciſſet miracula: hoies credere nō tenebā-
tur. ¶ Scđo ſic. Nullus pōt mutare legē:
niſi lator legis: vel eo ſupior. Sꝫ xp̄s pdica-
bat q̄dā: q̄ videbanſ ptinere ad veteris le-
gis abolitionē: ſicut ꝙ cibi nō coinqnarent
hoiem: ⁊ ꝙ lꝫ in ſabbato opari: ergo ſi non
ꝓbaſſet ſe eē legiſlatorē: nō ei credēdū fuiſſꝫ
Sed hoc fieri nō potuiſſet niſi p miracula
ergo xp̄o nō erat credēdū: niſi miracula fe
ciſſet. ergo illud nō vr̄ ſufficiēs argumentū
ad ꝓbandū: iudeos inexcuſabiles eſſe: qđ
ait: ſi nō veniſſem ⁊ locutus nō fuiſſem: pec
catū nō haberent. ¶ Tertio arguiſ ex illo:
qđ inquit apoſtolus Petrus. act. tertio iu-
deis loquēs. Scio ꝙ p ignorantiā feciſtis ſi
cut ⁊ pncipes vr̄i. Sꝫ ignorātia excuſat. er-
go ⁊c̄. ¶ In oppo. eſt euangelium preſens.
¶ Rn̄o dicēduꝫ: iuxta ſanctū Tho. in quo
libeto ſo. ⁊ ſup Io. ꝙ xp̄o pdicāti: etiam ſi
nulla viſibilia miracula feciſſet: iudei audiē
tes eū: credere tenebātur. ⁊ iō nō credētes
inexcuſabiles ſunt a peccato infidelitatis.
Iſta ꝯcluſio ꝓbaſ ſic. Magis obligabanſ
hoies ad credēdū pme vitati: q̄ꝫ ad credē
dū viſibilib⁹ ſignis. Sꝫ lꝫ xp̄s miracula vi-
ſibilia nō feciſſet tn̄ verus de⁹ exiſtēs: pma
vitas erat. ergo ēt ſi nō miracula feciſſet: ad
huc erat ei credendū. ꝓbaſ aūt: ⁊ declaraſ
ꝯcluſio ſic. Null⁹ teneſ ad h: qđ ē ſup vires

ſuas: niſi ꝑ eū moduȝ quo ſit ſibi poſſibile.
Credere aūt ē ſuꝑ potentiā hoīs naturalē.
Vñ ex dono dei: ꝓuenit ſm illud Apli ad
Ephe.ij. Grã ſaluati eſtis: ꝑ fidē: ⁊ hoc non
ex vobis. Dei eni donū eſt. Et ad Phil.i.
dicit. Vobis datū eſt: nō ſolū vt in ipm̄ cre
datis: ſȝ vt ꝓ ipo patiamini. Homo igit̄ te
netur credere ſm hoc: qđ iuuatur a deo: ad
credēdū. Adiuuat̄ aūt a deo aliqs ad credē
dū tripliciter. Prio qdē per interiorē vocatio
nē. De qua dr̄ Jo.vj. Oīs q audit a prē: et
didicit ꝑ interiorē vocationē: venit ad me.
Ad Ro.viij. Quos p̄deſtinauit: hos ⁊ vo
cauit. Scđo ꝑ doctrinā ⁊ p̄dicatiōeȝ exterio
rē: ſm illud: Apli ad Ro.x. Fides ex audi-
tu ē. Audit⁹ aūt ꝑ ṽbū dei. Tertio: ꝑ exte-
riora miracula. Vñ dr̄.i. ad Corin.xiiij. ꝙ
ſigna data ſunt infidelib⁹: vt.ſ. ꝑ ea ꝓuocen
tur ad fidē. Si aūt xp̄s viſibilia miracula n̄
feciſſet: adhuc remanebāt alij modi attrahē
di ad fidē: qbus hoīes acqeſcere tenerent̄.
Tenebant̄ aūt hoīes credere actori legis: ⁊
ꝓphetaꝝ: quē ſe eſſe xp̄s ꝑ auctoritatem ſa
cre ſcripture demōſtrabat. Tenebant̄ etiā
interiori vocationi nō reſiſtere: ſic̄ Jſa. de
ſe dicit. Dn̄s aūt apuit mihi aurē. ego autē
nō ꝯdico: nec retrorſum abij. Jſa.l. ſicut cō
trario de qbuſdā dr̄. Actu.vij. Vos ſꝑ ſpū
ſctō reſiſtitis. Et iō optie dic̄ xp̄s. Si ego ꝑ-
ſonaliter nō veniſſem: ſicut ꝑ ꝓphetas fuit
p̄dictū: ⁊ locutus: docēs eos: ꝑ legē ⁊ ꝓphe
tas: ⁊ oſtēdēs me eſſe meſſiā in lege ꝓmiſ-
ſuȝ: peccatū nō haberēt. Nō aūt ipi cogno
uerūt xp̄m. pȝ Math.xxij. Hic ē heres: ve
nite occidamus eum. ¶ Ad rōnes i oppo.
¶ Ad p̄mā rn̄det̄ negādo minoreȝ. Et ad
ꝓbationē rn̄det̄: ꝙ ꝑ illa opa: q̄ xp̄s i eis fe
cit: annumerari ēt dȝ vocatio iterior: q̄ quoſ-
dam attraxit ſicut Greg. dicit i quadā ome
lia: ꝙ xp̄s Mariā Magdalenā traxit in-
terius q etiā ꝑ clemētiā ſuſcepit foras. An-
numerari ēt dȝ eius doctrina: cum etiā ipſe
dicat. Si nō veniſſem: ⁊ locutus eis nō fuiſ-
ſem pctm̄ nō haberēt. ¶ Ad ſecūdā rn̄det̄
negādo minorē. Dicim⁹ eni: ꝙ xp̄s poterat

ſe oſtēdere: ⁊ oſtēdit legiſlatorē: nō ſolū fa-
ciendo viſibilia miracula: ſed ēt ꝑ auctorita
tē ſcripture: ⁊ ꝑ interiorē inſtinctū.

Ad ſecūdā.q. que ē: vtrū argu
mētum illud xp̄i ſit ſufficiēs:
quo ait. Si opa nō feciſſem i
eis: que nemo ali⁹ fecit: pecca
tū nō haberēt. Et videtur ꝙ
nō. ¶ Prio ſic. Hoc cōtrariatur primo ar
gumēto. Ergo nō valet. Cōſequētia eſt bo-
na. Antecedēs ꝓbat̄: q: in p̄mo dictū eſt ꝙ
etiā ſi xp̄s nō feciſſet miracula: adhuc: pctm̄
nō haberent: nō recipientes eum. ¶ Scđo
ſic. Chriſtus nō fecit in eis alia: q̄ alij nō fe
cerint. Nam ſi ſuſcitauit mortuos: hoc He
lyas ⁊ Elyſeus fecerunt. Si xp̄s ambulauit
ſupra mare: ⁊ Moyſes mare diuiſit. ⁊ Jo
ſue: qđ maius ē: fecit ſolē ſtare. Joſue.x. Er-
go nō videt̄ argumētū illud xp̄i ſufficiens.
¶ Tertio ſic. Aliqui fecerūt maiora mira-
cula: q̄ȝ xp̄s. Dicit̄ enim Jo.xiiij. Qui cre
dit in me: opa que ego facio: ⁊ ipe faciet et
maiora horū faciet. ¶ Quarto ſic. Mira-
cula nō ſufficiunt ad ꝓbandū grãm gratuȝ
facientē in aliquo. ergo nec ad ꝓbandū di-
uinitatē in aliquo. ergo argumētū illud non
videtur ſufficiens. ¶ Jn oppo. eſt ṽbū xp̄i
in euangelio. ¶ Rn̄o dicēdū: ꝙ miracula
que xp̄s fecit: ſufficiēter ꝓbant xp̄m deum
eſſe: ⁊ ꝑ ꝯſequēs argumentū xp̄i fuit ſuffi-
ciens ad ꝓbandum. Patet cōcluſio ex illo
Jo.v. Opa que dedit mihi pater vt faciā:
ipſa teſtimoniū ꝑhibent de me. Patet ⁊ ra
tione. Primo qdem ſm ipſam ſpēm rerū:
que tranſcendunt oēm poteſtatē create vir
tutis. ⁊ iō nō poterāt fieri: niſi virtute diui-
na. Secūdo ꝓpter modū faciēdi q: ſi ꝓpria
ṽtute: ſiue ptāte faciebat miracula: nō auteȝ
orandi ſicut alij: Vñ dr̄ Luc.vj. Virtus de
illo exibat: ⁊ ſanabat oēs. ¶ Ad rationes
in opp. ¶ Ad primā reſpōdet̄ negādo aſ-
ſumptū: ⁊ ad ꝓbationē rn̄detur: ſicut dictū
eſt pri⁹ i ſuꝑiore.q. ꝑ opa que xp̄s fecit: itel-
ligendū ē: nō ſolū de viſibilib⁹: ſed ēt de īui
ſibilib⁹.ſ. iteriori iſtīctu: ⁊ attractu doctrīe.

Que qdẽ ſi in eis nõ feciſſet peccatũ nõ haberent. ¶ Ad ſecũdam rñdet: ſm Aug. q dñs nõ loqtur de qbuſcũq; miraculis fctis in eis. i. in ɔſpectu eoꝝ: ſ; de factis i eis. i. pſonis eoꝝ. Nã in curatõe infirmoꝝ nullus tm̃ in eis fecit: quãtũ xp̃s: quãuis et ꝛ i alijs. Similit q: null9 hõ fcũs ali9 ẽ de9: ꝛ nullus natus ẽ de ỽgine: niſi xp̃s. Fecit ergo in eis opa: q nemo ali9 fecit: in curatiõe etiã infirmoꝝ. Et hoc in trib9. Primo qdem in magnitudine: q: mortuũ qtriduanũ ſuſcitauit. Cecũ illuminauit: qd a ſeculo nõ ẽ auditu;. Scdo in multitudine: q: oẽs quotquot male habebãt curabat vt dr Math. xiiij. Qd nullus alius fecit. Tertio. i modo: q: ſicut diximus alij faciebãt orãdo: inuocãdo: oſtẽdẽtes ſe nõ ꝓpria ỽtute facere. Sed xp̃s faciebat imperando: ꝓpria virtute. Sic ergo l; q alij mortuos ſuſcitarent: ꝛ alia miracula facerẽt: que xp̃s fecit: nõ tñ eodẽ mõ: nec ꝓpria ỽtute: vt xp̃s. Similit qd dicit de ſtatione ſolis: minus eſt eo: q xp̃s moriens lunã retrocedere fecit: ꝛ totũ curſum firmamẽti mutauit: vt dicit dñs. ¶ Ad tertiã rñdet negando ɔñam. Et rõ eſt: q: alij l; quo ad ſubſtantiã aliqua maiora facerẽt: ſicut q vmbra Petri ſanabat infirmos: nõ tñ maiora erant: quo ad modũ. Immo illi non faciebãt ſine xp̃o. Vñ xp̃m inuocãdo illa operabant. ¶ Ad qrtã rñdet negãdo ɔñam. Et rõ eſt: q: miracula fiunt ỽtute diuina ad confirmationẽ ỽitatis fidei. Vñ dicit Math. vlti. de aplis: q pdicauerunt vbiq;: dño cooperante: ꝛ ſermonẽ cõfirmãte: ſequentib9 ſignis. Nõ aũt fiũt miracula ſemp ad demõſtrandũ grãm eius: p quẽ miracula fiũt. Et iõ põt contingere: q aliqs grãm gratum facientem nõ habẽs: miracula faciat. S; hoc contingere nõ põt: q aliqs falſam doctrinã annũcians: vera miracula faciat: que nõ niſi ỽtute diuina fieri poſſunt. Sic eni; deus eſſet falſitatis teſtis: quod eſt impoſſibile.

Quom ergo xp̃s ſe filiũ dei diceret equalẽ deo: hanc eius doctrinã cõprobant miracula que faciebat. Et ideo oſtendebat xp̃s per miracula que faciebat: eſſe deus. Petr9 autem l; ea vel maiora miracula faceret: nõ ꝓbabat eſſe deus ſed per ea etiã ꝓbabat: q xp̃s eſſet deus: q: Petrus nõ predicabat ſe ipſum: ſed Jeſum xp̃m eſſe deum.

¶ In feſto oium ſanctoꝝ eſt euangeliũ. Uidens Jeſus turbas ꝛc. Math. v. Circa qd poſſunt diſputari ſeq. q.

¶ Primo: vtrũ beatitudo ſanctoꝝ ɔſiſtat in viſione dei per eſſentiam.

¶ Secũdo: vtrũ beati videtes deũ p eſſentiã: videãt oia: que deus videt.

¶ Tertio: vtrũ beati in gloria prius ferant ad contemplandã xp̃i diuinitatẽ q; eius humanitatem.

Ad pmã. q. ſic ꝓcedit. Et vr q btitudo ſanctoꝝ nõ conſiſtat in viſione dei p eſſentia;. ¶ Primo ſic. Btitudo i bonis corporis cõſiſtit. Ergo nõ in viſiõe dei ꝛc. Cõſequẽtia ẽ bona: aſſumptum ꝓbat: q: qd a plurib9 dicit: ipoſſibile eſt falſum totaliter: vt cõmẽtator dicit. i. de aia. ꝛ phũs. vij. ethy. q opinio nõ pdit: quã populi multi famãt. S; maior hominũ multitudo inclinat ad querẽdũ corporales delectatiões: ꝛ corporalia bona. q. finem. ergo finis humane nature i corporalib9 bonis ɔſiſtit. S; finẽ humane nature dicim9 beatitudinẽ. Ergo bonis beatitudo i bonis corporis qrẽda ẽ. ¶ Scdo ſic. Intellect9 nõ põt ad hoc ptinere: q videat deũ p eſſentiã. ergo ſanctoꝝ beatitudo nõ cõſiſtit in viſione dei p eſſentiã. Cõſequẽtia ẽ bona. Probat aſſumptũ. Primo ſic. Quom itelligibile ſit pfectio itellectus: op; eſſe ꝓportionẽ iter intelligibile ꝛ itellectũ: ꝛ viſibile ꝛ viſum. S; nõ poſſum9 accipe ꝓportionẽ aliquã inter intellectũ noſtrũ: ꝛ diuinã eſſentiã cũ in infinitũ diſtent. ergo intellectus noſter nõ põt ptingere ad eſſentiam diuinã videndã. Secundo ſic. Plus diſtat ſenſus ab intellectu noſtro: q; intelligibile creatu; a ſenſu: ſ; ſenſibile nullo modo poteſt ptingere ad creaturam rõnale; ſpiritualẽ. ergo nec intellectus

noſter ad videndā diuinā eſſentiaz. Tertio
ſic. Q̄ñcūqz intellectus intelligit aliquid in
actu: opz ꝙ informet per ſimilitudinē itelle
ctus: qḋ eſt p̄ncipiū intellectualis opatiōis:
in tale obiectum terminate. Si ergo intelle
ctus noſter deū intelligat: opz ꝙ fiat per ali
quā ſimilitudinē informantē ipm intellectū
Hoc aūt nō pōt eſſe i diuina eſſentia: q: for
me ⁊ formati opz eſſe vnum. Diuina autez
eſſentia ab itellectu noſtro differt ſm eſſen
tiā ⁊ eſſe. Ergo opz: ꝙ forma qua īformatur
itellectus noſter in itelligēdo deū: ſit aliqua
ſimilitudo impreſſa a deo itellectui noſtro.
Sz ſimilitudo illa cū ſit qd creatum: nō pōt
ducere in dei viſionem: niſi ſicut effectus in
cauſam. Ergo impoſſibile eſt: vt intellectus
videat deū ꝑ eſſentiā. ¶ Quarto p̄ncipali-
ter arguit. Beati in patria videbunt deum
ꝑ mediū: q: per lumen glorie: ſm illud pſ̄.
In lumine videbim⁹ lumen. Ergo nō vide
būt deū ꝑ eſſentiā. ¶ Quinto ſic. Sancti i
patria videbūt deum facie ad faciē: vt dr̄. i.
Corīn. xiij. Sz hoiem qñ videm⁹ facie ad
faciē: videm⁹ ꝑ ſimilitudinē. Ergo deus in
patria videbit per ſimilitudinē. ⁊ ſic nō per
eſſentiā. ¶ In oppo. eſt euangeliū p̄ñs. vbi
dicit. Beati mūdo corde: qm̄ ipſi videbūt
deū. Scḋo. i. Corīn. xv. Super illud: cū tra
diderit regnū deo patri: dicit glo. vbi. ſ. i pa
tria eſſentia patris: ⁊ filij: ⁊ ſpūs ſancti vide
būt qḋ ſolis mūdis cordib⁹ dabit: que eſt
ſumma beatitudo. Ergo ſancti deū ꝑ eſſen-
tiā videbūt. ¶ Rñio dicēduz: ꝙ fidē catho
licā firmiter credendū ē: ꝙ beatitudo ſan-
ctoꝝ cōſiſtit in viſione dei ꝑ eſſentiam. Iſta
ꝯcluſio ꝓbatur. Primo ex illo. Io. xv. Hec
eſt vita eterna: vt cognoſcāt te ſolū deū ⁊c̄.
Scḋo ſic. Sanctoꝝ deſiderium nō pōt oīo
fruſtrari. Sz ſcōꝝ deſideriū cōmune eſt: vt
videāt deū per eſſentiaz: vt pz. Ex o. xxxiij.
Oſtēde mihi gloriā tuā. Et in Pſ̄. Oſtēde
faciem tuā: ⁊ ſalui erimus. ⁊ Io. xiiij. Oſten
de nobis patrē: ⁊ ſufficit nobis: ergo ſancti
deū per eſſentiā videbūt. Tertio ſic. Beati
tudo enim ē vltima perfectio rōnalis crea-
ture. Nihil aūt eſt finaliter ꝑfectū: niſi attin
gat ad ſuum p̄ncipiū: ſm modū ſuū: ⁊ ideo
dico ſm modū ſuū q: ad principiū quod ē
deus: attingit aliquis dupliciter. Uno mo-
do per ſimilitudinē: qḋ eſt cōe omni creatu
re: que. ſ. tm̄ hz de ꝑfectione: quātū cōſequi-
tur de diuina ſimilitudīe. Alio modo: ꝑ opa
tionē: vt ꝑtermittat ille modus: qui eſt xp̄o
ſingularis. ſ. in vnitate perſone. Dico autez
per opationē: inquātū rōnalis creatura co-
gnoſcit: ⁊ amat deū: ⁊ q: aīa immediate fa-
cta eſt a deo. ideo beata eſſe nō poterit: niſi
imediate videat deū. i. abſqz medio: ꝙ ſit ſi
militudo rei cognite. Sicut ſpēs viſibilis in
pupilla: vel in ſpeculo: nō eſt: tm̄ abſqz me-
dio: qḋ eſt lumen cōfortās intellectū: qḋ eſt
lumen glorie. De quo in pſal. In lumīe tuo
videbimus lumen. Hoc aūt eſt per eſſentiā
deum videre. Unde in hoc ponimus bea-
titudinez rōnalis creature: ꝙ deū per eſſen
tiam videbimus: ſicut phyloſophi: q poſue
runt aīas noſtras fluere ab intelligētia agē
te felicitatē: ponebant in cōtinua coniūctio-
ne intellectus noſtri ad ipſam. ¶ Ad rōnes
i opp. ¶ Ad p̄mā reſpōdet negādo aſſum
ptum. Et ad ꝓbationē reſpondetur: ꝙ mul
torum opinionē nō eſt neceſſariū eſſe verā
ſimpliciter: ſed ſm partem. Multitudo au
tem hoium in bonis corporis ponētiū bea
titudinē: quantū ad hoc verā opinionē ha-
bet: ꝙ illud quod optimū ſibi exiſtimāt: hoc
ſuā beatitudinem eſſe putant. Et quātū ad
hoc: eorū opinio vera eſt. ſ. ꝙ optimū hoīs
eſt beatitudo: non autez oportet: ꝙ ſit vera:
quantū ad hoc: quod ponunt eam in bonis
corporis: quia hec opinio procedit ex falſa
radice: qua. ſ. exiſtimāt ſe eſſe p̄ncipaliter id
quod ſunt ſm corpus. ¶ Ad ſcḋam reſpon
detur negādo aſſumptum. Et ad probatio-
nem dicimus: ꝙ ꝓportio dicitur dupliciter.
Uno modo ꝓprie: ſm qḋ importat quēdā
determinatū exceſſuz. Et ſic ꝓportio reqrit
iter intellectū: ⁊ iter intelligibile: ad hoc ꝙ
ſit cognitio: cū cōprehēſione: q̄liter diuina
eſſentia nunq̄ꝫ videbit ab itellectu creato.

Alio mõ accipit cõiter ꝑ qualibꝫ habitudine. Et ſic ĩfinitũ põt hr̃e ꝓportionẽ ad finitũ: ſic eius ꝑfectio: vel aliã hmõi habitudinẽ hñs ad ipm̃. Et talis ꝓportio ſufficit ad hoc ꝙ itellectus noſter videat eſſentiã diuinã: attingẽdo nõ cõprehẽdẽdo. ¶ Ad q̃rtã ꝓbationẽ rñdetur: diſtinguendo de duplici pꝛia. Una eſt ſ̃m cõuenientiã in natura. Et ſic cõceditur ꝙ magis delectat deus ab itellectu creato q̃ꝫ intelligibile creatuꝫ a ſenſu. Alia eſt ſ̃m ꝓportionalitatẽ. Et ſic ẽ econuerſo: qꝛ ſenſus non ẽ ꝓportionatus ad cognoſcẽdũ aliq̃d imateriale. Sꝫ itellectus eſt ꝓportionatus ad cognoſcẽdũ q̃dcũqꝫ imateriale. Et ita rõ nõ ꝓcedit. ¶ Ad tertiã ꝓbationẽ rñdet negãdo ↄñaꝫ. Et dicim⁹ ꝙ i viſione qua beati deũ ꝑ eſſentiã vidẽt. Ipa eſſentia diuina ẽ quaſi forma itellectus: qua itelligit: nec opꝫ ꝙ efficiat vnũ ſimpliciter cũ intellectu: ſed ſolũ ꝙ fiãt vnũ quantũ ad actũ intelligẽdi. ¶ Ad q̃ntã principalẽ rationẽ rñdetur negãdo cõſequẽtiã. Et rõ: qꝛ lumen glorie nõ eſt mediũ: quo ſicut ſpẽ intelligibili videat de⁹. Pro quo notandum ꝙ in viſione corꝑali: ⁊ intellectuali inuenit triplex mediũ. Primũ ẽ mediũ ſub quo vr̃: ⁊ hoc ẽ ꝙ ꝑficit viſum ad videndũ in generali: nõ determinãs viſum ad aliq̃d ſpeciale obiectũ: ſic ſe hꝫ lumẽ corporale ad viſum corporalẽ: ⁊ intellectus agens ad itellectum paſſibilẽ. Scd̃m mediũ quo vr̃: ⁊ hoc ẽ forma viſibilis: qua determinat vterqꝫ viſus ad ſpeciale obiectũ: ſicut ꝑ formam lapidis ad cognoſcendũ lapidẽ. Tertium ẽ mediuꝫ in quo vr̃: ⁊ hoc eſt illud: per cuius iſpectionem ducitur viſus in aliam rem: ſicut inſpiciendo ducitur in ea: que in ſpeculo repreſentant: ⁊ videndo imaginẽ ducitur ad imaginatũ. ⁊ ſic ẽt intellectus per cognitionẽ effectus: ducitur in cãm: ⁊ ecõuerſo. In viſiõe ergo patrie non erit tertium medium: vt. ſ. deus per ſpecies aliorũ cognoſcatur: ſicut nunc cognoſcitur. Ratione cuius dicimus nunc videre in ſpeculo: nec erit ibi ſecũduꝫ medium qꝛ ipſa eſſentia diuina erit qua intellectus noſter videbit deũ: vt ex dictis pꝫ. Sed erit ibi tantũ primũ mediũ: q̃d eleuabit intellectũ noſtrũ ad hoc: ꝙ poſſit coniungi eſſentie increate modo predicto. Sꝫ ab hoc medio non dicitur cognitio mediata: qꝛ nõ cadit inter cognoſcentẽ: ⁊ rem cognitã: ſed eſt illud q̃d dat formã cognoſcendi. ¶ Ad .vj. reſpõdetur negãdo ↄſequentiã. Et rõ eſt: qꝛ nõ ẽ ſimile: qꝛ creature corporales nõ dicũtur imediate videri: niſi quãdo id q̃d i eis cõiungibile viſui: ei cõiungitur. Nõ ſunt aũt cõiungibiles ꝑ eſſentiã ſuã: rõne materialitatis. Et ideo tunc immediate vidẽtur: quãdo eorũ ſimilitudo intellectui cõiungit. Sed de⁹ ꝑ ſuã eſſentiã cõiungibilis eſt intellectui. Unde nõ videretur imediate: niſi eſſentia ſua cõiungeret intellectui: ⁊ hec viſio imediate dicitur viſio faciei.

AD ſecũdã. q. ſic ꝓcedit. Et vr̃ ꝙ vidẽtes deũ per eſſentiam videant oia: que de⁹ in ſeipo videt. ¶ Primo ſic. Grego. iiij. dyalogoruꝫ. Illic oẽs cõi charitate deum conſpiciunt: quid eſt: quod neſciant: vbi ſcientem oia ſciunt? Loquitur aũt de beatis qui viderit deum ꝑ eſſentiaꝫ. Ergo vr̃ ꝙ qui videt deum per eſſentiam: omnia cognoſcit. ¶ Scd̃o ſic. Quicũqꝫ videt ſpeculum: videt ea: que in ſpeculo reſultant. Sed in v̊bo dei omnia ſicut in ſpeculo reſultant: quia ipſuꝫ eſt ratio: ⁊ ſimilitudo oium. E[r]go ſancti qui vidẽt verbũ ꝑ eſſentiam: vidẽt oia creata. ¶ Tertio ꝓuer. xiij. Deſideriũ ſuũ iuſtis dabitur. Sꝫ ſancti deſiderant oia ſcire: qꝛ oẽs homines natura ſcire deſiderant: nec natura ꝑ gloriã auferet. Ergo dabitur eis a deo ꝙ oia cognoſcant. ¶ Quarto ſic. Ignorãtia eſt quedã penalitas vite ꝑſentis. Sꝫ ois penalitas ꝑ gloriaꝫ a ſanctis auferet. Ergo ⁊ ois ignorãtia: ⁊ ita oia cognoſcẽt. ¶ Quinto ſic. Sicut ſenſus ita ⁊ itellectus cognoſcit oẽ illud: cuius ſimilitudine informatur. Sꝫ diuina eſſentia expreſſius idicat quãlibet rẽ: q̃ꝫ aliqua alia ſimilitudo rei. Ergo in illa beata viſione cum

eſſentia diuina fiat.q. forma itellectus nr̄i:
vr̄ ꝙ ſci videntes deum:oia videāt.¶ In
oppo.Sic dicit Diony.vj.celeſt.Jerar. ꝙ
angeli ſuꝑiores:iſeriores a neſcētia purgāt
Sed angeli iſeriores vidēt diuinā eēntiaꝫ.
Ergo angelus vidēs diuinā eſſentiam:pōt
aliqua neſcire. Sed aīa non ꝑfectius videt
deū q̄ꝫ angelus.Ergo ſancti videntes deū:
nō opꝫ ꝙ videāt oia.¶ Rn̄o dōm:ꝙ du-
plex dr̄ diuina cognitio.Una vocat notitia
viſionis:qua cogn̄ſcit oia: que ſunt vel fue
runt.Et hec dr̄ notitia viſionis :q: ad ſilitu
dinē viſionis corporalis cognoſcit ea.q.pre
ſentia.Scd̄a cognitio:que dr̄ ſimplex intel
ligentia:eſt qua cognoſcit vidēdo ſuā eſſen
tiā:oia que pōt facere:q̄ꝫuis nūq̄ꝫ fecerit :
nec facturus ſit:alias non ꝑfecte cognoſce-
ret potentiam ſuā. Non enim pōt cognoſci
potentia niſi ſciant potētie obiecta. Et hoc
dr̄ cognoſcere:notitia ſimplicis intelligen-
tie.Hoc notato ſit p̄ma ꝯcluſio.Impoſſibi
le ē:ꝙ aliqs intellectus creatus cognoſcat
oia:vidēdo diuinā eſſentiā:q̄ deus pōt fa-
cere.Pꝫ ꝯclio:q: ħ eſſent cōprehēdere di
uinā eēntiā:qđ ē impoſſibile.Pꝫ ſic.Quā
to aliquod principiuꝫ ꝑfectius cognoſcitur
tanto plura ſciuntur in ipſo:ſicut in vno de
mōſtratiōis pricipio.Ille q eſt ꝑſpicatioris
ingenij:plures ꝯcluſiones videt:q̄ꝫ alius:q
eſt tardioris.Quom ergo q̄ꝫtitas diuie po
tentie attendat ſm eā:in qua pōt ſi aliqs i-
tellectus videret in diuina eſſentia oia:que
de⁹ pōt facere:eadē eēt q̄ꝫtitas ꝑfectiōis in
telligēdo:que ē q̄ꝫtitas diuine potētie in ꝓ
ducēdo effectus:⁊ ita cōprehēderet diuinā
eēntiā ꝙ ē ipoſſibile oī intellectui creato.
Scd̄a ꝯclio loquēdo de ſcia viſiōis.Poſſi
bile ē: ꝙ aliquis itellectus creatus : vt ani-
ma xp̄i cogn̄ſcat oia illa:q̄ ſcit notitia viſiōis
De alijs aūt ſctis vtruꝫ videāt oia:que de⁹
videt:ſcientia viſionis : eſt duplex opinio.
Quidam dicūt ꝙ ſic. Sed hoc repugnat
ſcōꝝ dictis:q ponunt angelos aliqua igno-
rare:quos tn̄ ꝯſtat ſm fidē : oēs deū ꝑ eēn
tiā videre.Alij dicūt oppoſitū ſm quos ſit

illa.iij.ꝯclio.Sci vidētes diuinā eēntiā: nō
vidēt oia:que deus videt.Iſta ꝯclio ꝓbat
Primo ſic.Solus xp̄s hꝫ ſpūm nō ad mē
ſurā.vt dr̄ Jo.iij.Sed xp̄o inquātū habet
ſpm̄ non ad menſurā:cōpetit ꝙ oia in v̄bo
cognoſcit.Un̄ ibideꝫ dr̄ ꝙ pr̄ dedit oia in
manu ei⁹.Ergo nulli alij ſcōꝝ cōpetit oia
cognoſcere in v̄bo:q̄ꝫ xp̄o.Scd̄o ſic.Quā
to aliqđ p̄ncipiū ꝑfecti⁹ cognoſcit:tāto plu
res effect⁹ ei⁹ cognoſcunt ꝑ ipm̄. Sꝫ qdā
vidētiū deū ꝑ eēntiā:ꝑfectius alijs cogno
ſcūt deū:q rerū oium p̄ncipiū ē.Ergo qdā
alijs plura cognoſcūt.Et ſic nō oēs ſciunt
oia.Et iō ē:ꝙ vn⁹ pōt aliū inſtruere. Et ſic
ſcia angeloꝝ ⁊ aiaꝝ ſcāꝝ pōt augeri vſq̄ꝫ
ad diē iudicij:ſ; vlteri⁹ n̄ ꝓficiet:q: tūc erit
vltim⁹ ſtat⁹ reꝝ.¶ Ad rōes in opp.¶ Ad
p̄maꝫ rn̄detur negādo ꝯn̄am. Et ad dictuꝫ
Greg.rn̄det ſcūs Tho.ꝙ ex v̄bo illo Gre-
go.on̄dit : ꝙ in illa btā viſiōe ē ſufficientia
ad oia ituēdū:ex pte diuine eēntie:per quā
de⁹ oia videt.Qđ nō oia videant: ē ex de
fectu itellect⁹ creati:q diuinā eēntiā nō cō-
ꝓhēdit.¶ Ad.ij.reſpōdet negādo ꝯn̄am.
Et rō ē:q: ſpeculū illđ ē volūtariū: ⁊ ſic ſe
on̄dit cui vult:ita in ſe on̄dit:q̄ vult. Nec ē
ſimile de ſpeculo mālī : in cui⁹ ptāte nō eſt
qđ videat:vel nō videat.¶ Ad.iij. rn̄det
negādo ꝯn̄am.Et rō ē:q: deſideriū ſcōꝝ:
quo oia ſcire deſiderāt:iplebit ex hoc ſolū:
ꝙ deū videbunt ſicut deſideriuꝫ eoꝝ : quo
oia bona hr̄e cupiūt iplebit in hoc: ꝙ deū
hēbūt.Sic.n.de⁹ in hoc ꝙ hꝫ ꝑfectaꝫ boni
tatem:ſufficit affectui eo hito oia bōa: quo
dāmō hēbunt:ita eius viſio ſufficit intelle-
ctui.Jo.xiiij.Dn̄e oſtende nobis patreꝫ: ⁊
ſufficit nobis. ¶ Ad.iiij.rn̄detur negādo
ꝯn̄am.Et rō eſt:q: ignorātia dupliciter ac-
cipit.Uno modo ꝓprie accepta in ꝓuatiōe
ſonat:⁊ ſic eſt pena.Sic eni ignorantia: eſt
neſcia aliquoꝝ:q̄ ſcire debent:vel que ne-
ceſſe ē ſcire.Et hoc modo ignorātia nō po-
nit in ſcis:q: nulli⁹ hoꝝ ſcia ſanctis deerit
in pr̄ia.Alio modo ignorātia accipit cōiter
ꝑ oi neſcia:⁊ ſic angeli ⁊ ſācti in pr̄ia qdā

ignorãt. Vñ Dionẏ. dicit: ꝙ ãgeli a neſcia purgant. Sicut aũt ignorãtia non eſt penalitas: ſed defectus qdã: nec ē neceſſe ꝙ oīs talis defectus ꝑ gl̃iam auferaꝉ. ſic ēt poſſet dici ꝙ defectꝰ ē in Lino: q̄ nõ peruenit ad gl̃iam Petri. ¶ Ad q̃ntã rñdeꝉ negando ꝯñam. Et rõ eſt: q: q̃zuis diuina eſſentia ſit rõ oīum cognoſcibiliũ: non tamen coniungitur cuilibet intellectui creato: ſ̄m ꝙ eſt rõ omniũ. Et ideo rõ non ſequitur.

D tertiã. q. ſic ꝓcediꝉ. Et vr̃ ꝙ bt̄i prius feranꝉ ad ꝯtemplãdũ xp̄i humanitatẽ: q̃z ad ꝯtemplãdũ xp̄i diuinitatẽ. ¶ Primo ſic. Ad extremũ nõ ꝑueniꝉ: niſi ꝑ mediũ. Sed mediũ inter deũ ⁊ hoīes ē xp̄i humanitas. i. Thi. ij. Mediator dei ⁊ hoīuꝫ xp̄s ieſus. Ergo ſc̄i nõ ꝑuenirent ad contẽplandã xp̄i diuinitatẽ: niſi prius ꝯtẽplando humanitatẽ eius. ¶ In opp. eſt euãgeliũ pñs vbi dꝛ. Gaudete ⁊ exaltate: q̃m merces vr̃a multa eſt in celo. Et ſic ꝯſtitui debent in potiſſimo ⁊ altiſſimo ſtatu. Ex quo ſic arguiꝉ. Altiſſimo eni ſtatui altiſſimus actus principaliter ⁊ primo cõpetit. Sed beati ſunt in altiſſimo ſtatu. Quom ergo actus intellectus: qui eſt potentia altiſſima: cuius eſt ferri in deũ: ſit actus altiſſimus: videꝉ ꝙ hic actus primo beatis cõpetat: vt deũ ꝯtẽpleꝉ. ¶ Reſpondeo dic̄m: ꝙ ſancti in gl̃ia prius ferunꝉ ad contẽplandam xp̄i diuinitatem. q̃z eius humanitatẽ. Iſta ꝯcluſio probaꝉ. Primoꝰ ſic: Hoc ad perfectionẽ vie pertinet: ꝙ oportꝫ nos ab inferioribus ad ſuperiora ꝯtẽplanda aſcẽdere. Sed in beatis erit ꝑfectio contraria imꝑfectioni vie. Ergo ipſi econuerſo ꝑ prius: altiora ꝯtẽplantur. Ergo beati exiſtẽtes ſupra in pr̃ia: primo xp̄i diuinitẽm contemplantur: q̃z eius humanitatem. Secundo ſic. Unuſquiſq; prius conſiderat regulam operis: q̃z ſ̄m regulaꝫ operetur. Beati autem a deo ſunt coniuncti xp̄o: vt ip̄e ſit eis rõ cuiuſlibet cognitionis ⁊ operis. Aliter eniꝫ actus beatitudinis per alias cognitiones ⁊ operationes impediretur. Et ideo id quod primo beati attendunt: eſt ipſe deꝰ ⁊ ipſum habent mediũ cuiuſlibet cognitionis ⁊ regulã cuiuſlibet operationis. Et ſic per prius ꝯtemplamur xp̄i diuinitatem q̃z eius humanitatẽ: in vtraq; tamẽ ꝯtẽplatione delectationẽ inuenimus: Unde dꝛ. Jo. x. Ingredientur. ſ. beati ad ꝯtẽplandaꝫ diuinitatem: ⁊ egredientur ad ꝯtemplandũ eius humanitatem ⁊ vtrobiq; paſcua inuenient i. delectationẽ: vt exponiꝉ in libro de ſpũ ⁊ anima. ¶ Ad rõnes in opp. reſpondetur: ꝙ ratio illa procedit quantũ ad ſtatum vie: in qua nondum ſumus deo perfecte coniũcti: ſed oportet nos ꝑ xp̄m ad deum aſcendere. Sed cum iam deo in beatitudine coniuncti erimus: per prius intendimus chriſti diuinitatem: q̃z humanitatem.

¶ In die omniũ mortuoꝝ eſt euãgelium. Dixit ieſus turbis ⁊c̄. Jo. v. Circa q̇d poſſunt diſputari ſequentes queſtiones.

¶ Primo: vtrum iudiciaria poteſtas: qua iudicandi ſunt mortui in futuro iudicio: cõuenienter ꝯueniat xp̄o: ſ̄m ꝙ hõ. ¶ Sc̄d̄o: vtrũ ſuffragia fideliũ viuoꝝ ꝓſint defunctis. ¶ Tertio: vtꝝ ſuffragia facta ꝑ maloſ ſiue per peccatores ꝓſint. ¶ Quarto: vtꝝ vox xp̄i: quã audient mortui: erit cauſa reſurrectionis omnium eorum.

D. j. q. ſic ꝓcediꝉ. Et vr̃ ꝙ iudiciaria ptãs: q̄ iudicãdi ſunt mortui in futuro gñali iudicio: non ueniet xp̄o: ſ̄m ꝙ hõ. ¶ Primo ſic. Dicit Aug. lib. de vera reli. ꝙ iudicium attribuiꝉ filio inquantum eſt ipſe lex prime veritatis. Sed hoc pertinet ad xp̄m: ſ̄m ꝙ eſt deus. Ergo iudiciaria ptãs nõ conuenit xp̄o ſ̄m ꝙ hõ. ¶ Sc̄d̄o ſic. Iudiciũ auctoritatem reqrit. Sed auctoritas ſuꝑ viuos ⁊ mortuos ē in xp̄o: ſ̄m ꝙ deus: ſic eni ꝑ ſē deꝰ oīum. Ergo ptãs ⁊c̄. ¶ Tertio ſic. Ad iudiciariam ptãtem ꝑtinet p̃miare bene agentes: ſicut punire mortuos. Sed p̃miũ bonorũ ē btitudo eterna: que nõ daꝉ niſi a deo. Dicit. n. Augu. ſuꝑ Jo. ꝙ ꝑticipatione dei ſit aīa beata. Ergo vr̃ ꝙ iudiciaria ptãs

non ⁊c̄. ¶ Quarto. Ad iudiciariá ꝑtátem
xp̄i pertinet iudicare occulta cordiũ: ſm il-
lud; ad Corin. iiij. Nolite ante tp̄s iudicare
quouſq; veniat dñs: q illuminabit abſcōdi
ta tenebraꝝ: ⁊ manifeſtabit conſilia cordiũ.
Sed hoc pertinet ad ſolá virtuté diuinā vt
pꝫ. Ergo ⁊c̄. ¶ In oppo. eſt euágeliũ pñs
vbi dr̄. Poteſtaté dedit ei iudicium facere
q: filius hois eſt. ¶ Rñdeo dicēdũ: ꝙ iudi-
ciaria ꝑtás ꝯuenit xp̄o ⁊ ſm ꝙ deus ⁊ ſm
ꝙ hō. Iſta ꝯcluſio declaratur ſic. Quãuis
apud deum maneat primaria auctoritas iu
dicandi: hoibus tñ cōmittitur a deo iudicia
ria poteſtas reſpectu eoꝝ q eoꝝ iuriſditiōi
ſubijciũtur: vt dr̄ Deutro. j. Qd̄ iuſtũ ē iu
dicate. Et poſtea ſubdit. Quia dei eſt iudi-
ciũ: cuius. ſ. auctoritate vos iudicatiſ. Cũ au
teꝫ xp̄s in humana natura ſit caput totꝰ ec
cleſie. ſ. ꝙ ſub eius pedibꝰ deus oia ſubie-
cit: ſeqtur ꝙ ad deũ pertinet etiam ſm hu-
maná naturá habere iudiciariá poteſtaté.
Et hoc quidem propter tria. Primo pro-
pter conuenientiá: ⁊ affinitaté ipſiꝰ ad ho-
mines. Sicut enim deꝰ per cās medias tá-
q̄ꝫ ꝓpinquores effectibꝰ opatur: ita iudicat
per hoiem xp̄m hoies: vt ſit ſuauius iudici
um hoibꝰ. Unde Apoſtolus dicit ad He-
bre. iiij. Nō habemus pontificé: q non poſ
ſit compati infirmitatibꝰ noſtris ⁊c̄. Secun
do q: in finali iudicio vt Aug. dicit erit re-
ſurrectio corpoꝝ mortuorũ: que ſuſcitat de
us p filiũ hois ſicut per eundé xp̄m ſuſcitat
aias: inq̄ꝫtum eſt filiꝰ dei. Tertio q: vt Au
gu. dicit in libro de ỽbis dñi. Rectum erit
vt iudicádi videant iudicé. Iudicádi erãt
boni ⁊ mali: reſtat vt in iudicio forma ſui:
bonis ⁊ malis oſtēderet: forma dei ſolũ bo
ni ſeruaret. ¶ Ad rōes in opp. ¶ Ad pri
maꝫ rñdet negando ꝯñam. Et rō ē: q: licꝫ
iudiciũ ꝑtineat ad ỽitaté: ſicut ad regulam
iudicij: pertinet tñ ét ad hoiem: q ē imbutꝰ
ỽitate: ſm ꝙ ē vnũ quodāmō cũ ipſa ỽita-
te. q. q̄dā lex: ⁊ q̄dam iuſtitia aiata. Anima
aũt xp̄i ꝑ ceteris creaturis magis fuit vni-
ta veritati: ⁊ magis ea repleta ſꝫ illud Jo.
j. Uidimus eũ plenuꝫ gr̄a ⁊ veritate. Ergo
ad aiam xp̄i maxime ꝑtinet oia iudicare:
¶ Ad. ij. rñdet negādo ꝯñam. Et rō ē: ꝙ
ſicut in xp̄o ſm diuiná naturá ē auctoritas
dñij reſpectu vl̃is creature ex iure creatōis
ita in ipſo ſꝫ humaná nāꝫ ē auctoritas dñij
quá ꝓmeruit p paſſioné ⁊ eſt. q. auctoritas
ſcd̄aria ⁊ acq̄ſita ſꝫ ꝑma ē naturalis ⁊ eťna
¶ Ad. iij rñdet negādo ꝯñm. Et rō ē: q: lꝫ
ſolius dei ſit ꝑticipatiōe eius aias btās face
re nihilominus adducere hoies ad btitudi
né inq̄ꝫtum ē caput ⁊ actor ſalutis eoꝝ eſt
xp̄i ſm illud ad Hebre. ij. q multos filios i
gl̃iam adduxerat: actoré ſalutis eoꝝ p paſ-
ſioné ꝯſumare. ¶ Ad quartaꝫ rñdet negá
do minorem. Dicimus enim ꝙ cognoſce-
re occulta cordium: ⁊ diiudicare per ſe per
tinet ad ſolum deum. Sed ex influentia di-
uinitatis ad aiam xp̄i. conuenit etiam eiꝰ co
gnoſcere ⁊ diiudicare occulta cordium. Et
ideo dr̄ ad Ro. ij. In die cum iudicabit de
us occulta hoium per ieſum xp̄m. Et ita cō
pilando omnes ratiōes iudiciaria poteſtas
conuenit chriſto.

D ſecundam. q. ſic proceditur.
Et videtur: ꝙ ſuffragia viuo-
rum non proſint defunctis.

¶ Primo ſic. Suffragia per
vnum facta non poſſunt alij prodeſſe. Er-
go ⁊c̄. Aſſumptum probatur ſic. Dicitur
Gala. vj. Que ſeminauerit homo: hec ⁊
metet. ⁊ ſi vnus ex ſuffragio alterius fru-
ctum conſequeretur: meteret ab alijs ſemi-
nata. ¶ Secundo ſic. Ad iuſticiam dei
pertinet: vt vnicuiq; tribuatur pro meri-
tis. Unde Ps̄. Tu reddis vnicuiq; ſecun
dum opera ſua. Sed iuſticiam deficere
eſt impoſſibile. Ergo impoſſibilis ē: quod
vnus ex operibus alterius iuuetur.
¶ Tertio ſic. Dicitur in euangelio preſen
ti. Qui bona egerunt: ibunt in reſurrectio
nem vite: qui vero mala in reſurrectionem
iudicij: ideſt condemnationis. ¶ Quarto
ſic. Proficere ex opere aliquo: eſt in via
exiſtens. Sed homines poſt mortem

ſeꝫ nõ ſunt viatores. Ergo mortui nõ pñt vi
uorũ ſuffragijs adiuuari. ¶ Quinto. Nul
lus iuuat̃ ex opere alterius: niſi ſit aliq̃ vite
cõicatio int̃ eos. Sꝫ nulla cõicatio mortuo-
rũ ad viuos: ſm phũm. i. Ethi. Ergo ſuffra
gia viuoꝝ non ꝓſunt defunctis. ¶ In opp.
ẽ qd̃ hẽtur. ij. Macab. x.ij Sctã ⁊ ſalubris
cogitatio ẽ ꝓ defunctꝭ exorare. ¶ Rñ̃o di
cendũ ſub duabꝰ ꝯcluſiõibꝰ. Pria eſt. Suf
fragia ꝑ vnũ facta ꝓdeſſe pñt alijs. Iſta cõ
cluſio pꝫ. Primo ex illo. ps. Participẽ me
fac oĩum timẽtiũ te. Rõne ſic. Oẽs fideleſ
caritate vniti ſunt vnius corꝑis mẽbra. Sꝫ
vnũ mẽbrorũ iuuat̃ ꝑ alterum. Ergo vnus
hõ ex alterius meritis põt iuuari. Scd̃a cõ
cluſio. Mortui poſſunt iuuari ex opibꝰ vi-
uoꝝ. Iſta ꝯcluſio patet ex conſuetudine lau
dabili eccleſie: que orat pro defũctis. Si er
go eccleſia nõ decipit̃: ergo ſuffragia viuo
rũ valent defunctis. Itẽ dicit Augu. libro
de cura agenda pro mortuis. Officia ⁊ ſa-
crificia: q̃ offerũtur pro nõ valde malis ſũt
ꝓpiciatiões. Rõne ſic. Sicut ſe hñt orõneſ
ſanctoꝝ ad viuos: ſic viuoꝝ ad mortuos: ſꝫ
ſancti mortui impetrant nobis bona: ⁊ nos
adiuuãt. Ergo ⁊ viui poſſunt bonis opibꝰ
ſuis iuuare mortuos. Cõfirmat̃. Caritas q̃
eſt vinculũ vniens mẽbra eccleſie: nõ ſoluꝫ
ad viuos ſe extẽdit: ſed ẽt ad mortuos: q in
caritate decedũt. Caritas. n. vita corꝑis nõ
finit̃. j. Cori. xiij. Caritas nunq̃ꝫ excidit. Si
militer mortui in memorijs hoĩum viuẽtiũ
viuũt. ⁊ ideo intẽtio viuẽtiũ ad eos dirigi
põt. ⁊ ſic ſuffragia viuoꝝ dupliciť mortuis
ꝓſunt ſicut ⁊ viuis ⁊ ꝓpter caritatis vnio
nẽ ⁊ propter intentionẽ ad eos directã. nec
tñ eis ſic valere credẽda ſunt viuoꝝ ſuffra
gia vt ſtatus eoꝝ mutet̃ de miſericordia ad
felicitatẽ: vel ecõuerſo: ſꝫ valẽt ad diminu-
tiõeꝫ pene: vel aliq̃d hmõi ꝙ ſtatum mortui
nõ trãſmutat. ¶ Ad rõem in oppo. ¶ Ad
ꝑmã rñdetur negãdo ꝯñaꝫ. Et rõ ẽ: qꝛ meſ
ſis ẽ ꝑceptio vite et̃ne: ſicut hẽtur. Jo. iiij.
Qui metit fructũ: cõgregat in vitã eternã.
Sors aũt vite eterne nõ dat̃ alicui: niſi pro
operibus proprijs: qꝛ ⁊ ſi aliquis alteri im-
petret: vt ad vitã ꝑueniat: nunq̃ꝫ tamẽ hoc
fit: niſi mediantibus operibus proprijs. dũ
ſ. precibus alicuius: gratia alicui datur: per
quam merel vitam eternam. ¶ Ad ſecun
dam reſpondetur negando conſequentiaꝫ.
Et ratio eſt: quia opus quod pro aliquo fit:
efficitur eius: pro quo fit. ⁊ ſimiliť opus eiꝰ
qui mecum eſt: vnum eſt quodammodo ⁊
mecuꝫ. Unde non eſt contra diuinam iuſti
ciam. ſi vnus fructum percipit de operibꝰ
factis ab eo: qui eſt ſecuꝫ in caritate: vel ab
operibus pro ſe factis. Hoc etiam ſm hu-
manam iuſticiam conuenit vt ſatiſfactio ꝓ
alio accipiatur. ¶ Ad tertiam reſpondetur
ꝙ preſens euangelium in nullo contradicit
ſuffragijs: bene tamen innuit: ꝙ ſuffragia
non valent ad mutationem ſtatus: ſicut di-
ctum eſt. ¶ Ad quartam reſpõdetur negã
do ꝯñaꝫ. Et rõ eſt: quia quãuis anime ſepa
rate non ſunt ſimpliciter in ſtatu vie. ſed
quantum ad aliquod: adhuc ſunt in via in
quantum. ſ. eoruꝫ ꝓgreſſus adhuc retarda
tur ab vltima retributione. ⁊ ideo ſimplici
ter eoꝝ via eſt circuſepta: vt nõ poſſint vl
terius per aliqua opera tranſmutari ſꝫ ſta-
tũ felicitatis ⁊ miſerie: ſed q̃ꝫtũ ad hoc nõ ẽ
circũſepta: quin q̃ꝫtũ ad hoc: ꝙ detinentur
ab vltima retributione: poſſunt ab alijs iu-
uari. qꝛ ſm hoc adhuc ſunt in via. ¶ Ad
q̃ntã rñdet̃ negãdo ꝯñaꝫ. Et rõ eſt: qꝛ q̃ꝫ-
uis cõicatio ciuiliũ opeꝝ: de qua phũs loq
tur: nõ poſſit eẽ mortuoꝝ ad viuos: qꝛ mor
tui extra vitã ciuilẽ ſũt. põt tñ eoꝝ eſſe cõi-
catio: q̃ꝫtũ ad opa ſpũalis vite: que ẽ ꝑ cari
tatẽ ad deũ: cui mortuorum ſpũs viuunt.

A D tertiam. q. ſic ꝓcedit̃. Et
videt̃: ꝙ ſuffragia per pec-
catores ſiue per malos facta
non proſunt illis: pro quibꝰ
fiunt. ¶ Primo ſic. Joan.
ix. Scimus: quia peccatores deus non ex-
audit. Si orationes eorum prodeſſent illis:
pro quibus orant: exaudirentur a deo. er-
go ſuffragia eorum ⁊c. ¶ Scd̃o ſic. Dicis

Grego. Quom is: qui diſplicet ad interce-
dendum mittitur irati anim⁹ ad deteriora
ꝓuocatur. Sꝫ qlibet peccator deo diſplicet
Ergo per pcōꝝ ſuffragia: deus ad miſeri
cordiā nō flectitur. Et ita taliū ſuffragia nō
ꝓſunt. ℂ Tertio nullū opus ē ſatiſfactoriū
niſi: qđ fit ex radice charitatis. Sꝫ illud nō
fit ſic. quia fit a malo. Ergo non ſatiſfacit.
ℂ Quarto ſic. Iſte pcōr nō ē mēbꝝ eccle
ſie. Ergo nullam hꝫ ꝯnexionē cum illo: qui
mortu⁹ eſt. Ergo op⁹ eius ē oīno alienū ab
ipſo defuncto. Ergo nihil ei ꝓdeſt. ℂ In
oppo. arguitur ſic. Nullus pōt ſcire ꝓ cer
to vtrū ſit in ſtatu grē: vel culpe. Si ergo il
la tm̄ ſuffragia ꝓſunt: que fiūt p eos: q ſunt
in grā: nō poſſet hō ſcire: p quos ſuffragia
ꝯquireret ſuis defunctis. Et ita multi a ſuf
fragijs faciendis retraherent. ℂ Scđo ſic
Dicit Aug. Scđꝫ hoc iuuat aliqs mortu⁹
ſuffragijs: q dū viueret meruit vt iuuaret
poſt mortē. Ergo valor ſuffragioꝝ menſu-
rat: ſm ꝯditōem eius: p quo fiūt. Non er-
go differt vtrū per malos vel bonos fiant
ℂ Rn̄deo dicendū: q ſuffragia fcā p ma-
los: ſi ſint fcā p opa ſacralia: vt eſt celebra
tio miſſe. aut ſint facta in perſona eccleſie:
aut ex ordinatōe mortui deſcēdētis in cari
tate: ꝓſunt illis ꝓ qb⁹ fiunt. Pro qua con-
cluſione notandū: q in ſuffragijs que fiunt
p malos. duo pñt ꝯſiderari. Primo ipſum
opatū: ſicut ſacrificiū altaris. Et q nr̄a ſa-
cramēta ex ſe ipſis efficatiā hñt: abſqꝫ ope
opantis: que equaliter explentur: p quoſcū
qꝫ fiant: q̄tū ad hoc ſuffragia p malos fcā
defunctis proſunt Alio modo pñt ꝯſidera
ri q̄tum ad opus operans. Et ſic diſtinguē
dum ē: q opatio pcōris: ſuffragia facientis.
pōt vno modo conſiderari vt eſt eius. Et
ſic nullo modo meritoria eſſe pōt: nec ſibi:
nec alijs. Alio mō inquātūꝫ eſt alterius: qđ
dupliciter conuenit. Uno mō inquātū pec-
cator ſuffragia faciens: gerit pſonā eccleſie
toti⁹: ſicut ꝛ ſacerdos dū dicit in ecclia exe
quias mortuoꝝ. Et q ille intelligitur face-
re: cui⁹ noīe vel vice fit: vt pꝫ p Dionyſiuꝫ
xij. celeſt. Jerar. Inde eſt q ſuffragia talis
ſacerdotis quāuis ſit peccator defunctis ꝓ
ſunt. Alio modo quando agit vt inſtrm al-
terius. Opus eni inſtrumenti ē magis prin
cipalis agentis. Unde quāuis ille q agit vt
inſtrumentū alterius: nō ſit in ſtatu merēdi
actio tamē eius poteſt eē meritoria: ratione
principalis agētis. Sicut ſi ſeruus in pecca
to exiſtens: quodcūqꝫ opus mīicordie. fa-
cit ex precepto dñi ſui charitatem habētis.
Unde ſi aliqs in charitate diſcedens preci
piat ſibi ſuffragia fieri. vel ali⁹ ꝑcipiat cha
ritatem habens: illa ſuffragia valēt defun-
cto: q̄uis illa per quos fiant: in pcō exiſtāt
magis tñ valerent ſi in charitate eēnt. quia
tūc ex duab⁹ partib⁹ opa illa meritoria eēnt
ℂ Ad rōnes in oppo. ℂ Ad. j rñdet ne-
gando ꝯñam. Et ratio ē multiplex. Primo
q orō per pcōres facta qñqꝫ nō ē pctōris:
ſed alteri⁹. Et iō ſm hoc digna eſt: vt a deo
exaudiat. Tū ſcđo. q qñqꝫ deus peccato-
res audit. ſ. qñ pcōres aliqđ deo acceptum
petunt. Non enim ſolis iuſtis: ſꝫ et pcōrib⁹
de⁹ bona ſua ꝓuidet: vt pꝫ Mat. v. Non
aūt ex meritis eoꝝ: ſꝫ ex ſua clemētia. Et iō
Jo. ix. ſuper illud pcōres de⁹ nō audit. dicit
glo. q loqtur: vt inuētus. i. nō plene illumi
natus: ſiue non adhuc plene videns. ℂ Ad
ij. rñdet negādo ꝯñam. Et rō ē: q q̄uis ex
parte eius q diſplicet: orō pcōris nō ē ac
cepta. tñ rōne alteri⁹: cui⁹ vice vel imperio
agit: pōt deo eē accepta. ℂ Ad. iij. rñdetur
negādo ꝯñam. q opus illud ex parte eius:
cuius vice vel imperio fit: ex radice chari-
tatis procedit. ℂ Ad. iiij. rñdetur eodem
mado: q ille cuius vice: aut mandato fiunt
ſuffragia: eſt membrem eccleſie: ꝛ charita-
te vnitum eis: pro quibus ſuffragia fiunt: ꝛ
hoc ſufficit: licꝫ miniſter ſit a corpore eccle
ſie charitate ſeparatus.

Q. iiij. q. ſic ꝓceditur. Et vide-
tur q vox filij dei non ſit cau-
ſa reſurrectionis mortuorum.
ℂ Primo ſic. Reſurrectio fi
et ſubito: cum dicat Dama. q diuina virtu

te fiet:que eſt infinita. Sed vox illa menſuratur tempore:nec ē potentie infinite, ergo reſurrectionis cā eē non pōt. ¶ Scdo ſic. Vox illa:quā dicūtur audituri mortui:aut audient anteq̄ȝ reſurgent. aut poſt. Si ante. Ergo anteq̄ȝ viuent audient. Si aūt poſt. vox illa non fiet cā reſurrectiōis. ¶ Tertio ſic. Qñ datur potentia:ſiue virt⁹ alicui:q̄ȝuis miraculoſe dr̄ opus:tamē egrediēs ab illa:erit naturalis ſicut pȝ in ceco illuminato. Si ergo dicatur ꝙ voci illi ſit data aliq̄ virtus:ſeqtur ꝙ reſurrectio erit naturalis quod falſum ē: ¶ In oppo. eſt euangeliuȝ pñs. vbi dr̄. Mortui audient vocem filij dei. ¶ Rñdeo dōm:ꝙ vox miniſterialiter erit cauſa reſurrectionis corporum mortuorum. Unde Apoſtolus. j. Thi. iiij. ꝙ dominus in tuba dei deſcendet de celo:⁊ mortui q in xp̄o ſunt reſurgent. Rōne pōt ſic probari. Illud eſt cā excitatiōis in dormiente: quo audito excitatur. Sȝ mortui in monumentis excitabuntur auditu vocis filij dei: vt pȝ in euangelio. Ergo vox illa erit cauſa reſurrectionis. Pro cuius concluſiōis pleniori intelligentia notandum iuxta ſanctuȝ Tho. ꝙ oportet cauſaȝ effectui aliquo modo ꝯiūgi:q: mouens ⁊ motū:faciens ⁊ factū ſunt ſimul. vt ꝓbatur. vij. phy. xp̄s autē reſurgens:ē cā vniuoca nr̄e reſurrectiōis. Uñ opȝ ꝙ in reſurrectiōe corpoꝝ: cōi aliquo ſigno corpali dato:xp̄s reſurgēs opeꝛ. Quod qdē ſignuȝ vt qdam dicūt ad lr̄am eſt vox xp̄i reſurrectōeȝ iperantis. ſicut imꝑauit mari ⁊ ceſſauit tēpeſtas Mat. viii. quidam aūt dicunt ꝙ hoc ſignum nihil aliud ē q̄ȝ ipſa pñtia euidens filij dei in mūdo. ſed nobis melior vr̄ prior ſnīa ⁊ lr̄e magis ꝯformis ⁊ hec vox quecūqȝ ſit qñqȝ dr̄ clamor q. preconis ad iudiciū citantis. Qñqȝ autē dr̄ ſonus tube:vel ꝓpter euidentiā:vel propter conuenientiā ad vſus tube:q erant in veteri teſtamento. Tuba eni congregabantur ad conſiliū:cōmouebantur ad bellum ⁊ vocabanꝛ ad feſtuȝ. Reſurgens aūt ꝯgregabuntur ad conſilium iudicis:ad prelium quo orbis terraꝝ pugnabit contra inſenſatos. ⁊ ad feſtū eterne ſolēnitatis. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad ꝑmaȝ reſpondeꝛ negando conſequentiā. Et rō eſt:q: ſon⁹ menſuratur tempore. nihilominus ſicut dicitur de formis ſacramentoꝝ:in vltimo inſtāti ꝓlationis:effectū ſuum hȝ. Et ſic reſurrectio fiet ſubito:quātuȝ ad id:quod in ea fiet:virtute diuina:licet quo ad id qđ fiet miniſterio angelorum:non fiet in inſtanti. ſi inſtās dicat indiuiſibile temporis:erit tamen in inſtanti:prout dicit imperceptibileꝗ tempus. ¶ Ad. ij. reſpondetur vno modo:ꝙ ibi audire dicitur. i. obedire. quia audient. i. obedient voci filij dei. Vox enim expreſſus ē interioris cōceptus. Tota aūt natura ad nutum obedit voluntati diuie:⁊ conceptioni. ſicut audiuit Lazarus quando dictum ē ei: veni foras:⁊ reuixit:vt dr̄ Jo. x. Alio modo reſpondetur iuxta ſanctū Tho. q: ſicut forme ſacramentorum habent virtuteȝ ſanctificādi:nō ex hoc:ꝙ audiunꝛ. ſed ex hoc quod ꝓferuntur. ita illā vox qcqd ſibi habebit:habebit efficaciam inſtrumentalē ad reſuſcitanduȝ:non ex hoc ꝙ ſentitur:ſed ex hoc quod ꝓfertur. Sicut etiaȝ vox ex ipſa impulſione aeris excitat dormientem:ſoluēdo organum ſentiendi:nō ex hoc:ꝙ cognoſcatur. quia iudicium de voce proueniente ad aures ſeqtur excitationem:⁊ nō eſt cauſa eius:⁊ ita vt dicit dominus Bonauentura in. iiij. vox illa audietur ſimul tempore: quando mortui reſurgent prius tñ natura reſurgent:q̄ȝ audiant rōne iā dicta. ¶ Ad iij. reſpondetur negando conſequentiam. Et rō eſt:q: virtus illa data voci non ē ens perfectum in natura:ſed eſt talis:qualis eſt in formis ſacramentorum. Aſſumptum aūt eſſet verum:quando potentia ſiue virtus: que datur eſt ens completum in natura:ſic eſt potentia data ceco illuminato.

¶ In feſto beati Martini eſt euangeliuȝ. Sint lumbi veſtri ⁊c̄. Lu. xij. De quo diſputatur ſicut in feſto beati Nicolai. Nūc queritur.

v Trum illud ſit verum: an ꝯue-
nienter dictum: ꝙ expectantes
dñm reuerſuruȝ: xp̃s faciet eos
diſcumbere: ⁊ tranſiens mini-
ſtrabit illis. Et videtur ꝙ non. ¶ Primo
ſic. Diſcubitus eſt accõmodata corꝑis diſ-
poſitio in iacendo: vel ſedendo. Sed talis
corporalis diſcubitus non ꝯuenit aiab⁹ ſan
ctoꝝ: que ſunt ſpũs incorporei. Ergo nõ vr̃
ꝯuẽs. ¶ Scd̃o ſic. Chriſtus eſt imobilis: ſꝑ
ſtabilis: dans cuncta moueri: vt dic̃ Boe-
tius. Et in Pſal. Tu aũt idem ipſe es. Er-
go non vr̃ ꝯuenienter dictũ: ꝙ trãſiẽs ⁊c̃.
¶ Tertio ſic. Si miniſtrabit: queritur aut
idẽ oibus: aut varia diuerſis. Nõ videtur
idẽ. q: vt vr̃: tũc oẽs equaliter eẽnt bt̃i: qd̃
eſt falſum. Cũ eni p̃mium rñdeat merito. ⁊
multi ſint excellẽtioꝛiſ meriti: q̃ȝ alij: neceſſa
rio nõ erũt oẽs equaliter bt̃i. Si varia. Er-
go ſequit̃: ꝙ non erit vna btitudo omniuȝ.
¶ Jn opp. eſt euangelium. ¶ Rñdeo dõm:
ꝙ hoc veriſſimũ eſt bene intellectuȝ. Dñs
ſpũalia loquitur: ſub ſilitudine reꝝ corpora
liũ: vt nos itelligere valeamus. ¶ Ad rõ-
nes in opp. ¶ Ad primaȝ rñdet̃: ꝙ per il-
lum diſtributiuũ intelligunt̃ ſedes: ⁊ man-
ſiões parate ſanctis in illo btitudinis pran-
dio. De qbus dr̃ Jo. xiiij. Jn domo patris
mei: multe mãſiões ſunt. Qd̃ Augu. expo-
nit de varijs dignitatib⁹ p̃mioꝝ. ¶ Ad ſe
cũdã rñdet̃ iuxta Albertũ magnũ ſuꝑ Lu.
x j. ꝙ xp̃s trãſibit triplici trãſitu in glĩa mi-
niſtrãdo. ſ. trãſitu corꝑali. trãſitu corꝑali: ſi-
mul ⁊ mẽtali. tertio trãſitu mẽtali tm̃. Cor-
porali qdẽ trãſibit in ſeipo: qñ poſt iudiciũ
de aere: in quo occurrẽt ei bt̃i in celuȝ: cum
eis mouebit̃. j. Thi. iiij. ſimul rapient̃ cum
illis obuiã xp̃o in aera. Mẽtali aũt trãſitu
non tranſibit in ſe: ſed in ſanctis: qñ nouis
illuminationibus reficit ſctõs. Eccle. xxiiij.
Trãſite ad me omnes: q concupiſcitis. Si-
mul aũt corꝑali ⁊ mẽtali trãſibit ẽt in ſctis:
qñ ſenſib⁹ corꝑis exhibebit glĩam corꝑis:
⁊ mẽtib⁹ exhibebit glĩam diuinitatis. Jo. x.
Per me ſi qs itroierit: ſaluabit̃ ⁊ igredie-
tur: ⁊ egrediet̃: ⁊ paſcua inueniet. Exponit
Aug. Foris egrediens paſcit̃ in ſaluatoris
humanitate: ⁊ itus egrediẽs paſcet̃ in crea
toris diuinitate. Et ſic vtrobiq̃ȝ paſcua iue
niet. Et ſic rñdet ad. iij. ꝙ idem miniſtrabit
oibus. Omniũ eni btitudo vna: ſicut vnus
denarius: lȝ nõ equaliter oẽs illã ꝑticipent.
¶ Jn feſto bt̃e Catherine ẽ euangeliũ. Si
mile ẽ regnũ celoꝝ. Circa qd̃ p̃nt diſ. ſe. q.
v Trum beata Catherina emit
agrum: in quo erat theſaur⁹ ab
ſconditus. Et vr̃ ꝙ non. ¶ Pri
mo ſic. Quia ager ille in quo
abſcõditi ſunt oẽs theſauri ſapiẽtie ⁊ ſcien
tie dei ẽ xp̃s Colo. ij. Sed nõ eſt emibilis.
Ergo ⁊c̃. ¶ Scd̃o ſic. Chriſti precio Ca-
therina: ⁊ oẽs fideles ſumus empti: ſm̃ il-
lud. j. Petri. j. Empti enim eſtis precio ma
gno. gl. ſanguine xp̃i. Ergo nõ vr̃ ꝯuenien-
ter dictũ: ꝙ xp̃s emptus ſit a quocunq̃ȝ no
ſtrum. ¶ Jn opp. vr̃ euangelium. quod in
hmõi ſcẽ feſtiuitate legit̃: ꝙ btã Catherina
fuerit illa: q̃ agrũ emit: in quo theſaur⁹ eẽt
abſcõditus: vt hẽret illud. ¶ Rñdeo dõm
ꝙ emptio in p̃nti dr̃ methafoꝛice: q: vbi ẽ
aliqua cõmutatio: ibi aliqua emptio. Cum
aũt ſancti ꝯtẽnũt oia terrena: ꝓ xp̃o: ⁊ pro-
priam vitã exponũt: ꝓpter ipſum: dicuntur
emere xp̃um iuxta illud Apl̃i ad Phi. iij.
Oia. ſ. mũdana detrimentũ feci: ⁊ arbitroꝛ
vt ſtercora: vt xp̃m lucrifaciã: ⁊ vt inueniar
in illo. Et Ambro. terminans illud Jſa. lv.
Oẽs ſitiẽtes, vẽite ad aquas: ⁊ q nõ hẽtis
argẽtũ: ite emite ⁊c̃. dicit ſic. Nec eni preci
um q̃ſiuit a nobis: q̃ ſanguis ſui preciũ ſol-
uit. q: nõ auro. ⁊ argento: ſed precioſo nos
redemit ſanguine. Ergo idem precium de
bes: quo emptus es. Eme xp̃m tibi: non eo
qd̃ pauci habẽt: ſed eo qd̃ oẽs habent per
naturã ſuum eſt: qd̃ a te xp̃us repoſcit: ipſe
omnibus vitam dedit. ipſe pro oibus mor-
tem ſuã obtulit. Solue pro auctore: qd̃ ſolu
tũ eſt lege. Nõ mediocris ꝯtractus ẽ. Hec
Ambro. Cũ ergo btã Catheria cõtẽpta oi
dignitate: vitã ſuaȝ pro xp̃o conſtantiſſime

dederit: recte emiſſe agrum. i. xp̄m: in quo theſaurus abſconditus eſt: dr̄: ex quo agro aſſumpſit theſaurum diuine ſapientie qua maxime vſa eſt in defenſione fidei: in confu tatione ydolatrie. in diſputatione contra re ctores: quibus vnum ſolum deum veruз eē probatur: ⁊ deos falſos omnes eſſe conui cit. Inde ſumpſit theſaurum ſcientie infu ſe a natura: qua maxime vſa eſt in diſputa tione contra imperatorem: vt patet in legē da. Tertio ſumpſit inde notitiaз ſciētie me thaphyſice. ⁊ hoc in contemptu terrenoꝝ. hec enim ſciētia ſpeculatur formas ſine ma teria. Hanc habuit: quando animum ſuum a materialium rerum amore ſubtraxit: qua vſa eſt: quando oratores: ⁊ reginam: ⁊ mili tes ad contemptum mundi: ⁊ deſpectū ſui: ⁊ deſiderium regni celeſtis animauit: ⁊ in martirio confortauit. ¶ Ad rōnes in opp. ¶ Ad ṕmaз rn̄detur negādo aſſumptum: qm̄ modo predicto xp̄s emibilis ē. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando ↄ̄ntiam. Et rō eſt: q: non eſt eiuſdē emptionis: qua xp̄s dicitur ſuo ſanguine nos emiſſe: ⁊ qua fide ⁊ deuotione nos eum amplectemur. Unde Ambro. nemo vereatur qui argē tum non habet: non querit xp̄s argentum: ſed fidem: que argento precioſiꝛ eſt.

¶ Queſtiones euangeliorum tam de tem pore q̄з de ſanctis collecte per. R. D. Joā nem de Turre Cremata ordinis predica torum de obſeruantia epiſcopuз Sabinen. ſancte Romane eccleſie cardinalem: ſancti Sixti expliciunt hic: Impreſſe Brixie An no. M.cccc.xcviij. die. ij. Junij per Ange lum Britānicum de palaзollo: ad laudem dei ⁊ eius genitricis marie.

Regiſtruз huius opis

a b c d e f g h [illegible] i [illegible] o p q r s t v

Omnes ſunt quaterni.